

༄། །སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལམ་ཚུལ་གྱི་མཛད་རྣམ་དང་གསུང་རྩམས།

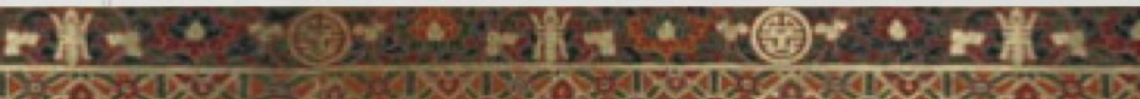
THE LIFE AND WORKS OF
KYOTÖN MONLAM TSULTRIM

ཀམ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་དོ་སློང་སྒྲིག་ཁུལ་བྱས།

Introduced and Edited by

KARMA PHUNTSHO

LODEN FOUNDATION

༄༅། །སྐོ་སྐོན་སྐོན་ལམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་
མཛད་རྣམ་དང་གསུང་རྩོམ།

THE LIFE AND WORKS OF
KYOTÖN MONLAM TSULTRIM

ཀམ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་དེ་སྐོད་སྒྲིག་ཁྲུས་བྱས།

Introduced and Edited by

KARMA PHUNTSHO

LODEN FOUNDATION

ཚོམ་སྒྲིག་པ།

ཀམ་ཕུན་ཚོགས།

སྒྲིག་ལུས་ལས་རོགས་པ།

དོ་རྩི་རྒྱལ་མཚན། ཉེན་འབྲེལ་བཟང་པོ།

མཚུབ་སྐྱོན་དང་སྒྲིག་བཞུགས།

ཉེན་འབྲེལ་བཟང་པོ།

པར་དབང་སློ་ལྷན་གཞི་ཚོགས་ལ་ཡོད།

Copyright ©Loden Foundation 2023

All rights reserved.

དཔེ་དེབ་འདི་ཨེ་རིག་ཀོ་ལོམ་བེལ་དང་ཕྱི་འདྲ་ཚོགས་པ་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་དཔེ་
སྐྱོན་བྱས་ཡོད་པར་སློ་ལྷན་གཞི་ཚོགས་ནས་བཀའ་དྲིན་དགའ་ཚོར་ལྷ།

The Loden Foundation gratefully acknowledges the generous support of Eric Colombel and the Tsadra Foundation in sponsoring the preparation and printing of this book.

རྒྱལ་སྤྱི་དེབ་ཨང་།

ISBN 978-99980-831-1-0

BICMA REGISTRATION NUMBER: 100001055

Design and Layout by Tendel Zangpo

Typeset in Jomolhari ID and Times New Roman by Loden Foundation.

དཀར་ཆག

༡.	དཀར་ཆག	i
༢.	སློང་བཛྲོད། Preface.....	iii
༣.	ངོ་སློད། Introduction.....	1
༤.	སློ་སྟོན་རྣམ་ཐར་ལྷན་པོ་རིན་ཆེན་བཞི་པའི་མཛེས་རྒྱན།	63
༥.	སློ་སྟོན་སློན་ལམ་ཚུལ་གྲི་གསལ་ཡིག	133
༦.	མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་གཏོར་མཛོད།	161
༧.	མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲུ་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལྷོན་བསྐྱབས་པའི་སློང་བ།	183
༨.	ཚེས་འཆད་ཉན་ལ་འཇུག་པ་སྣང་བྱེད་འོད་ཟེང་།	244
༩.	མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་མན་ངག	276
༡༠.	དབུས་མཐའི་མན་ངག	285
༡༡.	ཤར་ཕྱིན་མན་ངག་གསལ་བའི་མེ་ཏོག	303
༡༢.	མདོན་རྟོགས་རྒྱན་འགྲེལ་ལེགས་བཤད་སྐྱེས་བུའི་དོན་སྒྲུབ།.....	320
༡༣.	ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བཞག་ས།	601
༡༤.	འོད་གསལ་སློང་པོའི་དོན།	611
༡༥.	སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྲིད།	615
༡༦.	ཉིན་ཞག་རེའི་གསལ་སྣང་གི་རིམ་པ།	628
༡༧.	སྡེ་སྡོད་བཅུད་བསྐྱེས་མན་ངག་སློང་པོ།	630

16.	རྟེན་འབྲེལ་ལག་ལེན་དུ་བྱིན་པ།	637
17.	གདམས་ངག་ཁ་གཏམ་ལོ་རྒྱལ།	681
20.	ལག་ཁྲིད་ཀྱི་གདམས་པ་བཅུ་གཉིས།	686
21.	ཞི་བ་ལྷའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚོ་ག	690
22.	ཞི་ལྷ་ནས་བརྒྱད་པའི་བྱང་སེམས་སྦྱོང་ཐབས།	698
23.	སྦྱོད་འཇུག་གི་འཁོར་ལོ་ལྷ་བུའི་སྐྱོམ་དོན།	705
24.	བསྐྱབ་བཅུས་ཀྱི་གདམས་པ།	717
25.	མར་མེ་མཛད་ཀྱི་དབུ་མའི་མན་ངག	719
26.	མར་མེ་མཛད་ཀྱི་དབུ་མའི་མན་ངག་བསྐྱུས་པ།	725
27.	ཐེག་ཆེན་རྒྱད་སྐུ་མའི་གདམས་པ།	729
28.	ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ཁྲིད།	742
29.	འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་འཆི་ཁ་མའི་མན་ངག	750
30.	མི་གཡོ་བའི་དམིགས་པ་སྐྱོར་གསུམ།	755
31.	རོ་སྐྱོམས་གསུམ་གྱི་གདམས་ངག	759
32.	ཕྱོགས་བཅུ་ལུན་པ་རྣམ་སེལ།	778

Preface

Kyotön Monlam Tsultrim, the abbot who led Narthang monastery at the peak of its history, was an illustrious figure of his time in Central Tibet. A resolute monk, a meditation master, a learned scholar, author, and public figure, he epitomized the high ideals, practices, and approaches of the Kadam school and championed its traditions of scriptural exegesis and meditation instructions. A Kadam luminary, he also left behind religious writings which hold great significance for Tibetan Buddhist scholarship and practice today. It was his short works on buddha-nature which initially drew the interest of modern scholars and my own attention as I began my work as writer-in-digital residence for the Tsadra Foundation. These short tracts, like the rest of his writings, were discovered about two decades ago in the library of Drepung and published by Paltsek Bodyig Penying Zhibjugkhang (*Dpal brtsegs bod yig dpe rnying zhib 'jug khang*, དཔལ་བརྟེན་གསལ་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་) under the aegis of Alak Zengkar Rinpoche. At the invitation of Karma Delek, who was at that time leading the project on the ground, I witnessed the work of listing and scanning these books in Drepung in 2002 during my first trip to Tibet. Without their massive and sustained initiative to preserve and make accessible the literary wealth of Tibet, which has suffered colossal damage and destruction in the twentieth century, we would not have much knowledge of Kyotön and many other masters of Tibet.

The writings of Kyotön Monlam Tsultrim appear in volume 50 of the second batch and volume 61 of the third batch of the Collected Works of Kadam series published in 2007 and 2009 by Paltsek Bodyig Penying Zhibjugkhang and Sichuan People's Publishing House. Volume 50 contains most of his writings, making up a full book containing 24 titles with 425 pages, and volume 61 in the third batch contains only five titles ranging from pages 117–166. The titles in volume 61 were discovered after publishing the first set in volume 50 and thus were added later. The original books are stored in Nechu Lhakhang, the temple in which the statues of the Buddha and the sixteen arhats are located, in Drepung monastery

in Tibet. They are books in loose leaf (*poti*, པོ་ཏི) format and written in obscure Ume (*dbu med*, དབུ་མེད) script, which, in numerous cases, are abbreviated, faded, or poorly inscribed. The texts also contain many annotations in small cursive letters, most of them added after the books were written, inserted between the lines or along the margins. The books are marked “external” (*phyi*, ཕྱི) to perhaps indicate that they were brought from outside and housed in Nechu Lhakhang in Drepung monastery. Apart from this, there is no information available on the provenance of the books before they reached the library in Drepung where they have remained sequestered for several centuries. It is quite likely that these books along with thousands of other titles, including those that are now lost, were deposited in Drepung as the Ganden Phodrang rose to political power in Tibet in the middle of the seventeenth century.

For the recensions of these texts in this book, we used the scanned copies of the texts as exemplars, as we did not have direct access to the original manuscripts. We had initially used the scans available on the Buddhist Digital Resource Center, but due to their poor resolution we subsequently used the higher resolution scans prepared by Marcus Perman from the printed copies. The biography of Chim Namkha Drak in prose by Kyotön Monlam Tsultrim and the biography of Kyotön himself by Nyima Gyeltsen, however, are not from the Collected Works of Kadam series. They are reproduced from the manuscript of the *Golden Rosary of Narthang* available at the Buddhist Digital Resource Center. The biographies were written in clear Uchen script and can be found on pages A279–B384 in that version of the *Golden Rosary of Narthang*. Although the scans of the original texts of these two biographies are clear and easy to read, they have been reproduced here to make this book comprehensive in presenting the life and works of Kyotön Monlam Tsultrim.

Our main objective for reproducing the books in Uchen (*dbu can*, དབུ་ཅན) typeset is to make the writings easily accessible to readers, including international researchers and Himalayan readers who do not have knowledge of Ume script. Having a computerized typeset also helps us have searchable texts for various purposes. In

Preface

the process of the input and compilation of this volume, we have also been able to ascertain the true works of Kyotön from those mistakenly attributed to him by the editors of the Collected Works of Kadam series and before them by the curators of the archives at Nechu Lhakhang in Drepung. Close reading of the texts helped us verify most of the cases, but a few still remain to be confirmed.

Although included in volume 50 containing works attributed to Kyotön, the biographies of Paldenpa (alias Drotön Dutsi Drak), Chumikpa, Sangay Gompa, and Zhang Chökyi Lama are excluded from this book. The versions of these biographies in Ume script in volume 50 do not have colophons, but the near identical versions in the *Golden Rosary of Narthang* have colophons showing Chim Namkha Drak as their author, and the titles are also listed among the writings of Chim Namkha Drak by Kyotön. However, the hagiography of Chim Namkha Drak in verse found in volume 50, like the long prose biography of Chim Namkha Drak in the *Golden Rosary of Narthang*, is undoubtedly a composition of Kyotön. In volume 61, the short longevity ritual text entitled *The Heart of All Buddhas* (*Bde gshegs kun gyi snying po*, བདེགཤེགས་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོ་) included among Kyotön's writings has a colophon showing Padmasambhava as the author, and the two *sādhana* practice manuals of Parṇaśavaṛī are clearly works of Chomden Rikpai Raldri, while one text entitled *A Hundred Verses on the Noble Qualities of the Followers of Kadam Scriptural Tradition* (*Bka' gdams gzhung pa'i rnam thar tshigs su bcaḍ pa brgya pa*, བཀའ་གདམས་གཞུང་པའི་རྣམ་ཐར་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་བརྒྱ་པ་) appears to be a work of someone after Kyotön. Thus, these three texts are not included in this book, although they are classified as writings of Kyotön in the Collected Works of Kadam series.

Many other writings attributed to Kyotön may also be only recensions of texts composed by authors before Kyotön, but we cannot conclusively ascertain this without further evidence. For example, the colophon of the *Instructions on Perfection* (*Phar phyin gyi man ngag*, བར་ཕྱིན་གྱི་མན་ངག་) states that Kyotön, “the great master, the eighth abbot of Narthang wrote this from/based on the text of Nyen and the monk Chökyi Gyeltsen transcribed and edited it (གཉན་གྱི་དཔེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཚེན་པོ་སྣར་ཐང་པ་བརྒྱད་པར་བྱོན་པས་བྲིས། དེ་ལ་བརྩོན་པ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བྲིས་ཤིང་ལྷུས་

ཉིང་ག་པར་བྱས་པའོ།). It is very likely that this text was composed by one Nyen and Kyotön merely transcribed it, but it is also possible that he used the text by Nyen as a basis to write this text. We also find many other titles such as the *Instruction on the Ultimate Continuum of Mahāyāna* (*Theg pa chen po rgyud bla ma'i gdams pa*, ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལྔ་མའི་གདམས་པ་), the *Repository of Pristine Wisdom* (*Ye shes kyi bzhag sa*, ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བཞག་ས་), *Instructions on Reality* (*Chos nyid kyi khrid*, ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ཁྲིད་) and *Instructions for Dying* (*'Chi kha'i man ngag*, འཛི་ཁའི་མན་ངག་) attributed Kyotön, as explained below in the introduction, although these titles appear in the list of teachings he received from his teachers and among the writings of earlier masters. Thus, it is difficult to ascertain if the texts bearing these titles among Kyotön's writings are original compositions of Kyotön with similar titles or merely earlier texts transcribed or redacted by him. However, the fact that they appear in different lists suggests their importance and use by the scholars of the time, and their authorship can be confirmed only when further evidence comes to light.

Among those works which can be clearly attributed to Kyotön, *Instructions on the Middle Way* appears twice as *Instructions on the Middle Way of Mahāyāna* (*Theg chen dbu ma'i man ngag*, ཐེག་ཆེན་དབུ་མའི་མན་ངག་) and *Instructions on the Middle Way of the Dīpaṃkara* (*Mar me mdzad kyi dbu m'i man ngag*, མར་མེ་མཛད་ཀྱི་དབུ་མའི་མན་ངག་), these being just two different versions of the same work. Similarly, *Procedures for Daily Practice* (*Nyin zhag re'i bsag sbyang gi rim pa*, ཉིན་ཞག་རེའི་བསག་སྐྱུང་གི་རིམ་པ།) also recurs as the final part of *Quintessence of Scriptures and Pith Instructions* (*Sde snod kun gyi bcud bsdu man ngag rnam kyi snying po*, སྡེ་སྣོད་ཀུན་གྱི་བཅུད་བསྐྱུས་མན་ངག་རྣམས་ཀྱི་སྤྲིང་པོ།). The final text in this book, *Dispelling Darkness in Ten Directions* (*Phyogs bcu mun sel*, ཕྱོགས་བཅུ་སུན་སེལ་), is not an original writing but Kyotön's shortened recension of the *Daśadigandhakar avidhvansanasūtra*. As is the wont of Tibetan Buddhist masters in the past to prioritize passing down intact the transmission or teachings they have received rather than introduce new ideas or write original works, Kyotön's writings may also be largely reproductions of earlier works, albeit with some modification for expedience.

Preface

The first item in this book is the biography of Kyotön written by his student and successor, Nyima Gyeltsen, the ninth abbot of Narthang. This is followed by the list of teachings Kyotön received from his teachers, which was either extracted from his biography or written separately and then incorporated into the biography. Following these two works on Kyotön's life and education, we included the two biographies of his master, Chim Namkha Drak, both written by him. These are then followed by his commentarial works, philosophical writings, and instructions for practice. While some works are synoptic outlines, annotations, and scholastic commentaries, most of his philosophical writings are pithy meditations on Buddhist topics such as luminosity, emptiness, ultimate truth, dependent-arising, etc. In this book, we arranged the titles in order of traditional sense of depth and sanctity by going from exoteric life writing, to scholastic works on Buddhist texts and themes, to deep meditations on profound topics, to esoteric practices, and finally to the abridged version of the *Daśadigandhakāraividhvansan asūtra* as an auspicious conclusion.

The typescript is prepared using Jomolhari font, and original inter-linear annotations within the texts are given in smaller font. Tibetan folio numbers of the original texts are included in parentheses, with རྗ indicating recto and བྗ indicating verso. We have not recorded the page numbers in Roman inserted by publishers of the Collected Works of Kadam series, but the range of such page numbers for each title is provided on the first page of the text after the title. We have included the actual titles found in the main texts rather than the titles found on the cover page, as many of the titles on the cover page were not accurate. The writings contain a wide range of archaic Tibetan words and phrases (e.g., མར་གྱི་ཤགས། དུའི་ལོ། མི་བཏོག་བསྐྱོག་པ་ཅན། དག་པ་ཅིག་སྐྱོ་བོ་མི་ནག་སྤྲ་ཏས་སེ་བདུབ་བམ་མི་བདུབ་བྱས་པས་མི་བདུབ་གསུངས།) which, interestingly, are in current use in Bhutanese vernaculars. Like in the case of modern Dzongkha, the connective particular གྱི་ is frequently used after a word without a suffix. We have rendered these in the grammatically correct form.

The original texts are often very difficult to read or totally unintelligible. Where the texts could not be deciphered or a word or

phrase is missing, ellipses are marked by *tsheg* (") dots. Ellipses are also used to indicate the words or phrases which are deliberately left out by the author, particularly in citations, as they are not relevant, although we know what they are. When we provide a better alternative reading or orthography which may affect the meaning or literary and orthographic choice of the scribe, the original is preserved in the footnote. However, some original orthography is preserved to show the semantic and orthographic choice of the author or practice of the time. For example, in the commentary on *Ornament of Clear Realization*, or *Abhisamayālaṃkāra*, Kyotön or the scribe consistently uses བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་, which more accurately renders the term “bodhisattva,” instead of the common བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་, which is used in the annotations, which were clearly added later, in this text.

This book is being brought out as a supplement to the rich web resource on buddha-nature (buddhanature.tsadra.org) which was built to spread the message of wisdom and compassion as the true nature of all beings. A project of Tsadra Foundation, the website holds a very diverse collection of literature including sūtras, tantras, and other writings on the theme of buddha-nature, audio-visual recordings such as teachings, interviews and conversations, and many educational tools such as bibliography, glossary, timeline, and events. The website introduces the beginner to the topic of buddha-nature, prepares the intermediate student to go deeper into the historical development, doctrinal exegesis and practical application of buddha-nature, and offers an unprecedented body of resources for advanced learners to delve into this profound topic in Mahāyāna Buddhism using the *Ultimate Continuum of Mahāyāna* or *Mahāyānottaratantra*, (*Theg pa chen po rgyud bla ma*, ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྒྲིམ་) as the core text. As a number of Kyotön’s writings directly discuss buddha-nature and most of other writings are relevant to the study and practice of buddha-nature, this book will help enrich this web resource and our knowledge of buddha-nature.

Moreover, by making the writings of Kyotön Monlam Tsultrim easily accessible, we hope to shed more light on the philosophical understanding and meditation practices associated with the Kadam

Preface

masters who followed the meditative tradition of the works of Maitreya. While the works of scholars such as Ngok Lotsāwa Loden Sherab, Chapa Chökyi Senge, and their followers who took up the exegetical tradition of Maitreya's works, mainly at the scholastic center of Sangphu, were quite well known and have been studied by both traditional Tibetan scholars and Western academics, information on the meditative tradition still remains scanty and understudied. This collection of the writings of Kyotön Monlam Tsultrim, we hope, will help narrow this gap and also broaden our limited knowledge of this line of rich spiritual tradition.

This publication would not have been possible without the support of Eric Colombel and the Tsadra Foundation, with their noble and prodigious vision and programs for disseminating the vast and profound wisdom of Tibetan Buddhism across the world. Marcus Perman, the Executive Director of Tsadra, has been the direct channel of this support and instrumental throughout the process of this publication. Similarly, Alex Catanese has been very generous with his time and efforts to improve the English text in this book. My gratitude also goes to my colleagues Gregory Forgues and Gwen Witt-Döring for their help and to Khenpo Tshewang, Alak Zengkar Rinpoche, Karma Delek, and Lama Dawa for responding to my queries.

It was my Bhutanese colleagues Tendel Zangpo and Dorji Gyaltshe who spent weeks plowing through the Tibetan texts and helped me decipher some of the near unintelligible Ume annotations. With his skills in textual input, typeset, and layout, Tendel Zangpo has undertaken the major bulk of the work in preparing this book, while Dorji Gyaltshe, with his acumen for textual editing, provided much needed assistance in proofreading and copyediting.

At the height of the digital revolution, when even in remote corners of the Himalayan world people are enamored by developments such as ChatGPT and engrossed in digital platforms such as Instagram and Tiktok, which continue to fuel people's sense of vanity and self-aggrandizement, the ideals and principles of the Kadam masters today seem like an otherworldly impossible endeavor. Yet, faced with enormous challenges of deep-seated egocentricity,

rampant parochialism, widespread negativity, and so forth, humanity at this point needs more than ever before the values of humility, selflessness, simplicity, compassion, positivity, and openness, which Kadam masters like Kyotön so remarkably epitomized. It is with the deepest hope and prayers to promote and disseminate such values and cultivate such ethos that we bring out this book on the life and works of Kyotön Monlam Tsultrim.

Karma Phuntsho

Bodhitse, Thimphu.

Introduction

The Scholastic and Meditative Transmissions

The rise of the Kadam tradition, considered to be the earliest of the new (*gsar ma*, གསར་མ་) schools, was certainly one of the most significant developments in the history of Buddhism in Tibet after the Tibetan empire collapsed and Buddhism lost its royal patronage in the middle of the ninth century CE. Initiated by the Bengali master Atiśa Dīpaṃkara and his Tibetan disciples, including its chief founding father Dromtön Gyelwai Jungne, the Kadam tradition is often credited with the revitalization of ethical Buddhist practice. It played a major role in the development of Buddhist study and practice during the latter phase of the propagation of the Buddhist teachings in Tibet (*phyi dar*; ཕྱི་དར་), which began toward the end of the tenth century.

The Kadam tradition clearly flourished in the days of its founding fathers, which included Dromtön, Ngok Lekpai Sherab, and Khutön Tsöndru Yungdrung, and it continued to spread during the time of their early successors—Chengawa Tsültrim Bar, Potowa Rinchen Sal, and Pochungwa Shönu Gyeltsen—also known as the three Kadam brothers. Their tradition of practice, which included the *lamrim*, or the stages of the path, based on Atiśa’s seminal work *Lamp for the Path to Enlightenment* (*Byang chub lam gyi sgron ma*, བྱང་ཚུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་) and *lojong*, or mind training, thrived alongside their scholarly exegesis at the centers of Sangphu and Narthang, which were probably the two most renowned centers of excellence for scholastic training from the twelfth through the fourteenth centuries. Thus, we see the holders of the Kadam tradition of scriptures (*bka’ gdams gzhangs pa*, བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་) as well as the holders of the practical instructions (*bka’ gdams man ngag pa*, བཀའ་གདམས་མན་ངག་པ་) prosper and the Kadampa masters feature prominently in Tibetan intellectual and contemplative circles until it gradually declined in the fifteenth century. By then, its philosophical and spiritual legacies found a zealous custodian and advocate in the new Kadam tradition that arose in the form of

the Ganden tradition of Tsongkhapa, and its teachings and practices were, to various extents, incorporated into the systems of other Tibetan Buddhist schools.

Concurrent with the rise of the Kadam tradition, we also see the enhanced study and practice of buddha-nature largely due to the introduction of the *Ultimate Continuum* (*Ratnagotravibhāga Mahāyānottaratantraśāstra*, or *Theg pa chen po rgyud bla ma*, ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མ་). The text quickly gained popularity through the six different translations by Atiśa and Naktso Lotsāwa, Sajjana and Ngok Loden Sherab, Patsab Lotsāwa Nyima Drakpa, Marpa Dopa Chökyi Wangchuk, Jonang Lotsāwa Lodrö Pal, and Yarlung Lotsāwa respectively, and due to the development of its two main lines of transmission—the exegetical tradition of Maitreya’s teachings (*byams chos bshad lugs*, བྱམས་ཆོས་བཤད་ལུགས་) with its focus on doctrinal exegesis passed down from Ngok Loden Sherab and the meditative tradition of Maitreya’s teachings (*byams chos sgom lugs*, བྱམས་ཆོས་སྒོམ་ལུགས་) with its focus on practical application passed down from Tsen Khawoche. Although many of the buddha-nature sūtras were already translated by the mid-ninth century during the early diffusion of Buddhism in Tibet, attention to buddha-nature saw an unprecedented height due to the popularity of the *Ultimate Continuum*, the core text which Tibetan traditions attributed to the future Buddha Maitreya and have since treated as the *locus classicus* of buddha-nature studies. We see dozens of commentaries composed and practical instructions and manuals compiled in the centuries following the initial reception of this treatise in Tibet. Such intellectual activity and practical application of the *Ultimate Continuum* was taken up widely by many traditions and was not restricted to specific schools and sects. However, it is perhaps safe to claim that the Kadam tradition with its two main lines of exegetical and meditative transmissions and the Kagyupa tradition, as suggested by the statement attributed to Gampopa claiming the *Ultimate Continuum* is the source text for its Mahāmudrā, took its study and practice with exceptional zeal. By the beginning of the twenty-first century, some forty-four direct commentaries, thirteen synopses, seven outlines, and five instruction manuals on the *Ultimate Continuum* were composed by scholars from all Tibetan

Buddhist schools.

In the case of the Kadampa school, both Ngok Loden Sherab and Tsen Khawoche, who are considered pioneers of the exegetical and meditative traditions respectively, received the teachings on the *Ultimate Continuum* from the Kashmiri master Sajjana. Ngok was a teenager, perhaps seventeen years old, but Tsen Khawoche was already fifty-six in 1076 when they traveled to Kashmir, most probably with support from the royal treasury of the Guge kingdom. According to Gö Lotsāwa Zhönu Pal, Tsen Khawoche is said to have requested Sajjana to give him the teachings of Maitreya so that he could adopt them as dharma for dying ('*chi chos*, འཇིཚས་). Having received the teachings with the help of Zu Gawai Dorje as translator, Tsen is said to have returned to Tibet and propagated the teachings of Maitreya with a focus on their meditative application, while Ngok Loden Sherab remained in India for an extended period and later returned to Tibet to become the most illustrious translator and scholar of his time.

The works of these two masters, who spread the teachings attributed to Maitreya, led to the rise of the two streams of the exegetical/scholastic and meditative/contemplative approaches to Maitreya's teachings in Tibet. Like the scriptural and instructional traditions of the Kadam tradition in general, these two modes of transmitting Maitreya's teachings represent the common Buddhist binary of study and practice—the two main activities which are often understood as reading (*klog pa*, རྫོག་པ་), referring generally to study and learning, and renunciation (*spong ba*, སྤོང་བ་), referring to reclusive and abnegating spiritual engagement. This schema can be properly appreciated through Vasubandhu's concise presentation of buddha-dharma and the gradual engagement on the Buddhist path in the *Treasury of Clear Knowledge*, or *Abhidharmakośa*. In this, Vasubandhu states:

The sacred dharma of the Teacher is twofold:
That of the doctrines and realization.
The only holders of these are the exponents
And the practitioners.¹

1 Vasubandhu, *Abhidharmakośa*, VIII/39 in Gokhale: saddharmo dvividhaḥ śāstur

differences began to emerge and became sharper even in philosophical interpretation and presentation, leading, at times, to tensions between the two approaches. In the later centuries, we increasingly see friction, which became exposed and bitter in the trenchant debates on buddha-nature and emptiness, between scholars leaning toward the scholastic formulation and the masters inclined to meditative experience.

It appears that the exegetical and contemplative modes of passing down Maitreya's teachings continued unhindered up until the heyday of Narthang monastery during the time of its eighth abbot Kyotön Monlam Tsultrim (1219-1299/1300). Although we do not have detailed information on the philosophical theories or practical experiences of the early masters of Narthang, the recent publication of some manuscripts from the Drepung library by Paltsek Bodyig Penying Zhibjugkhang under the aegis of Alak Zenkar Rinpoche as part of the Collected Works of Kadam (*Bka' gdams gsung 'bum phyogs bsgrigs*, བཀའ་གདམས་གསུང་འབྲུམ་ཚུགས་བསྐྱིགས་) series have made available the writings of two of the most brilliant minds of Narthang monastery, namely Kyotön Monlam Tsultrim and Chomden Rikpai Raldri (1227-1305), the latter of which is known for the first formal arrangement of the Kangyur (*bka' 'gyur*; བཀའ་འགྲུར) and Tengyur (*bstan 'gyur*; བསྟན་འགྲུར) canons at Narthang. Kyotön, like many of his predecessors at Narthang, seems to have embodied both the study and practice streams, as evidenced by the scholastic teachings he gave to hundreds of monks on the works of Maitreya and his deep experiential realization achieved through long periods in meditation retreats. While the masters at Sangphu Neutok, the earlier and the more renowned intellectual center of the Kadam tradition, championed the exegetical approach, as is clear from the writings of Ngok himself, Chapa Chökyi Senge, and Tsangnagpa, the Narthang hierarchs, on the other hand, appear to have combined the two strands efficiently as far as the mode of transmission is concerned, thus carrying on both Tsen's meditative focus and the rigorous study and exegesis of Maitreya's works. However, in terms of the philosophical understanding of buddha-nature and its actualization in practice, the Narthang tradition, as we see in the writings of Kyotön, appears to have generally

championed the tendency associated with the meditative tradition of Tsen.

Narthang Monastery

The monastic establishment of Narthang is renowned among Tibetan and Buddhist scholarly circles for the pioneering role it played in the compilation of the Kangyur and Tengyur canons of Tibetan Buddhism in the beginning of the thirteenth century. Chomden Rikpai Raldri and his students Uepa Losel, Lotsāwa Sönam Özer, and Jangro Jangchub Bum are said to have compiled perhaps the earliest Kangyur and Tengyur canons at Narthang and distributed copies to the main religious centers in Tibet. This was said to have been done partly at the request and support of Jampeyang (alias Jamgag), a former student of Chomden Rikpai Raldri, who also authored a major commentary on the *Treasury of Clear Knowledge*.⁴ Furthermore, the earliest Tibetan xylographic blocks for the Kangyur and Tengyur in Tibet were produced in the eighteenth century under the aegis of the Seventh Dalai Lama and the ruler Pholhaney Sönam Tobgyel at Shelkar Dzong and later housed in Narthang monastery, thus leading to the renowned Narthang Kangyur and Tengyur. Besides its pioneering role in the creation of Tibetan Buddhist canons, Narthang was already a famous center of scholarly study and spiritual practice and a leading center of the Kadam tradition by the thirteenth century.

Yet, apart from the mention of Narthang in the history of the Tibetan Buddhist canons, a brief account of Narthang and its hierarchs in Gö Lotsāwa Zhönu Pal's *Blue Annals*,⁵ a chapter in Lechen Kunga Gyeltsen's *History of the Kadam Tradition*,⁶ and a short chronicle containing dates and clan names of the abbots,⁷ there was no known history of Narthang monastery written before the twentieth century. Even the *Golden Rosary of Narthang* does not give any detailed account of the foundation and development of Narthang, although it contains biographies of some of its masters.

4 See Note 16 below.

5 Gö Lotsāwa Zhönu Pal, pp. 344–45.

6 Lechen Kunga Gyeltsen, f.250r–267r.

7 See Tokden Yezhon et al.

In more recent times, short histories of Narthang were written by Tashi Lhunpo Gön Lojue Tsomdri Tshokchung in 1983 and by the staff of Paltsek Bodyig Penying Zhibjugkhang. The former was reproduced in 2015 as part of a pilgrimage guidebook series with additional information on efforts to rebuild Narthang after it was completely destroyed in the second half of the twentieth century as a result of the Chinese invasion and Cultural Revolution.

More recently, Michael Schuman's very informative and articulate PhD thesis, "Building Place and Shaping Lives: Nartang Monastery from the 12th through 15th Centuries," makes up for this shortage in historical accounts of Narthang and is by far the best history of Narthang available. Regrettably, I discovered this impressive work only after I had finished writing this introduction and while the book was being prepared to be sent to the print. Thus, I could not fully incorporate its insights and information. Today, one can also find other short pieces on Narthang on websites both within and outside Tibet, and Narthang's importance as one of the oldest and most prominent Kadam monasteries and a center of literary activity is becoming increasingly clear. Thupten Jinpa underscores the importance of Narthang monastery for the Kadam tradition in his introduction to *The Book of Kadam*. Describing the rise of Narthang as a result of the activities of Atiśa Dīpaṅkara, he writes,

The Indian master's philosophical legacy was ensured when one of his key Tibetan disciples, Ngok Lekpai Sherap, founded Sangphu Monastery, which soon became the most important center of philosophical learning in Tibet. This was followed by the founding of yet another important philosophical center of learning—namely, Narthang Monastery, established in 1153 by Tumtön Lodrö Drak (ca. 1106–66). These two monastic centers came to dominate the study of classical Indian Buddhist learning, especially in epistemology, Abhidharma psychology and phenomenology, the scholastic inquiry into the perfection of wisdom literature, and the Middle Way philosophy of emptiness.⁸

8 Thubten Jinpa, p. 5.

The legend of Narthang monastery begins long before Tumtön Lodrö Drak established the monastery at the behest of his guru Sharawa Yönten Drak (1070–1141). When Atiśa Dīpaṃkara passed by Narthang, a flatland (*thang*, ཐང) at the tip of a hill resembling an elephant trunk (*snar*, སྐར), on his visit to Tsang around 1046, he is said to have sent his attendant to check what was happening on the site. The attendant reported that there were sixteen bees on the spot. To this, Atiśa is said to have remarked that the attendant only saw the bees due to his impure vision and karmic propensity, when in reality the sixteen arhats were observing the *pośadha* (*gso sbyong*, གསོ་སྦྱང) monastic ritual of purification.⁹ He is said to have prophesied that a large monastic community would be established on the site in the future.¹⁰

When Sharawa Yönten Drak, a leading disciple of Potowa, was about to pass away, he advised his student Tumtön Lodrö Drak, who was also known as the vinaya holder from Tsang, to live in the company of a sangha of four monks.¹¹ Following his master's counsel, Tumtön, at the age of forty-eight by Tibetan reckoning, settled in huts built on the site of the current monastery with four monks. This was the humble beginning of Narthang monastery, but the center grew in its size and importance during the tenures of successive chief abbots. After leading Narthang for fourteen years, Tumtön retired in Cholung and was succeeded by his student Dotön Sherab Drak (1127–1185). Being a vinaya master and carrying on the Kadam teachings from Sharawa and Tumtön, Dotön became famous as the master of Narthang and saw in his days a significant increase in the size of the monastic congregation. He was succeeded by Zhangtsun Dorje Özer (1122–1194), who was abbot for eight years. Zhangtsun was well known for his practice of *bodhicitta* and was considered a rebirth of Langri Thangpa (1054–1123), a famous Kadam master.

The fourth abbot, Drotön Dutsi Drak (1153–1232), joined Narthang at the age of ten, became a monk at thirteen, and spent over a

9 Tashi Lhunpo Göṅ Lojue Tsomdri Tshokchung, p. 2.

10 Lechen Kunga Gyeltsen, f. 53r.

11 Gö Lotsāwa Zhönu Pal, p. 344, and Tashi Lhunpo Göṅ Lojue Tsomdri Tshokchung, p. 3.

year in Cholung receiving teachings from Tumtön, the founder of Narthang, before the latter passed away. It is clear from the biography of Drotön Dutsi Drak, who was also known as Paldenpa and is the first Narthang abbot whose biography is covered in the *Golden Rosary of Narthang*, that he received numerous teachings from Chumikpa and some two dozen masters by the age of thirty-five. He started teaching large assemblies in Lum hermitage before he was appointed as the abbot of Narthang at the age of 42 in 1194 following the death of the third abbot. Having received full ordination from the vinaya master Zhönu Senge (twelfth century), he became a major figure in the transmission of monastic ordination known as the lower vinaya line (*smad 'dul sdom rgyun*, སྐད་འདུལ་སྒྲོམ་སྒྲུབ་). From Drotön to Gedun Drup (1391–1474), seven hierarchs of Narthang feature in the list of lineage holders for this vinaya line, which is today passed down in Nyingma, Geluk and some Kagyu schools.

It was during Drotön's abbacy that the main temple was built to house the rising number of monks and the statues of Avalokiteśvara, Atiśa, and Dromtön were installed as objects of worship alongside the famous Buddha statue called Sum Bagma, or Three Layers.¹² Narthang is said to have housed some four hundred resident monks during the abbacy of Drotön. The main tutelary deity, Panjarnata, or Gurgi Gonpo, a Mahākāla protector deity generally associated with the *Hevajra Tantra* and Sakya school, was also adopted as the main protector of the monastery during his time. It is also likely that around the same period Narthang worshiped Śrīdevi Dudsolma, the female protector prominent in the Kagyu schools, and Ekajati, who is often identified as the main female protector deity in the Nyingma school. These deities may have been well established as tutelary protectors of Narthang by the time of Kyotön Monlam Tsultrim.

Lechen Kunga Gyeltsen points out that Drotön combined the *lamrim* transmissions passed down from Kamapa, the student of Gonpawa who was in turn a disciple of Atiśa and Dromtön, and the

12 This statue is claimed to have been first made from food offerings, probably a dough, then plated with gold, and then finally plastered with mud.

transmission from Sharawa, who was disciple of Potowa, received through the line of Narthang abbots.¹³ He served as abbot until the age of eighty when he passed away, leaving behind Narthang as the leading monastic institution in the Tsang region. The thriving state of Narthang by 1232 can be inferred from Drotön's last piece of advice to the congregation in the winter of that year just before he passed away. He is recorded to have said:

Narthang is being looked up to as an example by all. Therefore, everyone must cultivate 'bone of a man' [i.e. stamina] and armor [of spirit], and not let the tradition and its liberating qualities decline. All the past masters, although they were not all appointed on the abbatial seat, showed respect to the lama, lived in accordance with dharma and had great consultation. Thus, they were shining. From now, times are evil and beings are very jealous, and thus difficult to manage things. If this seat does not decline, it will benefit everyone. Instead of seeking to escape, work on what works for general welfare and live in harmony.¹⁴

Drotön was succeeded by Zhangtön Chökyi Lama (1184–1241), a master who was a versatile scholar, chanter, artist, sculptor, and physician, and thus he was given the title 'Master of Five Sciences' (*gnas lnga mkhyen pa* གནས་ལྔ་མཁྱེན་པ་) and 'Omniscient Zhang' (*zhang thams cad mkhyen pa* རྒྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་). His parents died when he was young and he was brought up by one Geshe Tsangkar, who later entrusted him to another master named Neten Lenchenpo. Drotön gave him the novitiate ordination at seventeen and the full-fledged monastic ordination at twenty-one in Lum hermitage. Like the previous masters of Narthang, he studied under numerous teachers, receiving a wide range of teachings, and took up the post of abbot in 1232 at the behest of his predecessor. He led the monastery for ten years until his death in 1241 when his student Sangay Gomba took over. An enthusiastic chanter and prolific scholar, he is said to have codified the monastic chants and to have written many works, which, according to Lechen Kunga Gyeltsen, were later concealed in the reliquary stūpa with his remains.

13 Lechen Kunga Gyeltsen, f. 251r.

14 Chim Namkha Drak et al., p. A251.

Sangay Gompa (1179–1250), like most other Kadam masters of his time in the area, got his full monastic ordination from Drotön Dutsi Drak at the age of nineteen at Yachang and became renowned for his erudition even as an ordinary monk. For almost ten years, he led Lum monastery where he built the main hall. He became the abbot of Narthang at sixty-three in 1241 and held the office for ten years. He also composed *Crowd Exposition of Mind Training* (*Blo sbyong tshogs bshad ma* ལྷོ་སྤྱོད་ཚོགས་བཤད་མ།) based on the *Seven Points of Mind Training*.¹⁵ In 1250, his health deteriorated, and he appointed Chim Namkha Drak as his successor. Making Namkha Drak share the same abbatial seat, he resigned, having given much advice to the congregation, which Lechen cites in detail in his *History of the Kadam Tradition*.

Chim Namkha Drak (1210–1285), the seventh abbot, was a spiritual luminary of his time and took Narthang’s prominence to a new level. Born in the prestigious Chim clan, he started his training at the age of thirteen under his uncle Chim Lodöe Tenpa (c. 1200), who was a renowned scholar and who was often referred to as the omniscient master of Chim (*mchims thams cad mkhyen pa*, མཚིམས་ཐམས་ཅད་མཚུན་པ་). Namkha Drak first visited Narthang when he was thirteen with his uncle, who was invited by Zhangtön to deliver teachings on the *Treasury of Clear Knowledge*. The Chim clan had by then become famous for its expertise in the exposition of this encyclopedic treatise on Buddhist cosmology, cosmogenesis, philosophy, moral theory, psychology, and soteriology by the Indian master Vasubandhu. The clan’s outstanding attention to mastering this text can be gauged from Chim Namkha Drak’s training in this work: he received teachings on this text’s root verses twenty-three times and twice using a commentary. He even started giving teachings on the text in his teenage years and later also composed a long commentary which, according to modern researchers, is the actual great Chim commentary (*Mchims mdzod chen mo* མཚིམས་མཚོན་ཆེན་མོ་) and not the one composed by his student Jampeyang.¹⁶

15 See Lechen Kunga Gyeltsen, f. 8r and 251v.

16 The original commentary by Chim Namkha Drak may have been lost, as there are no known copies. Moreover, sometime from the eighteenth century, scholars mistakenly conflated Chim Namkha Drak with the scholar Jampeyang,

Namkha Drak wished to get monastic ordination from Drotön Dutsi Drak because of the great reputation Drotön enjoyed as a vinaya master. However, some conflict in the Chushal region deterred him from proceeding to Narthang and he was thus given novice vows by his uncle Chim Lodöe Tenpa at sixteen. When he turned twenty, his wishes were fulfilled, as he received the full ordination from Drotön assisted by his uncle. Following his ordination, Namkha Drak received training in the Kadam tradition and other subjects from Drotön, Zhangtön, Sangay Gompa, and some twenty-three teachers in total. His teachers included the great Sakya Paṇḍita Kunga Gyeltsen and the latter's famous nephew Drogön Chögyel Pakpa, who also received teachings from Namkha Drak.

Namkha Drak became famous for his erudition and discipline and began to attract many disciples. In 1250, his teacher and predecessor Sangay Gompa declared him to be the eighth abbot of Narthang. "Ignorant people create images of the predecessor but do not respect the incumbent person. He is my image, he is my substitute. Respect him as if he were me,"¹⁷ Sangay Gompa advised the congregation. Thus, from the age of forty-one, Chim Namkha Drak held the reins of Narthang monastery and other affiliated centers until he turned seventy-five. During this time, Narthang had some 1300 monks in regular residence, about 2800 when there were gatherings, and as many as 7000 when major teachings took place. Having led Narthang and its affiliates for thirty-five years, Namkha Drak passed away in 1285, and the famous internal relic, a golden Buddha statue, and the external relic, a stūpa which liberates upon seeing, were built as funerary tributes.

Perhaps the greatest legacy Chim Namkha Drak left for Narthang and the Tibetan Buddhist world in general was his disciples, including his immediate successor Kyotön Monlam Tsultrim and the acclaimed scholars Chomden Rikpai Raldri and Jampeyang (alias Jamgag Pakshi). These masters in turn groomed even more brilliant minds at Narthang, including Uepa Losel (thirteenth century) and Chim Lobzang Drakpa (1299–1375), who went on to

or Jamgag Pakshi. See <https://www.serajeyrigzodchenmo.org/tsom-toc/namtharki-tsom/item/923-tsmn0020>. Retrieved on 17/11/2022.

17 See p. 225 below.

place Narthang firmly on the map of the Tibetan Buddhist world as a prominent literary and scholarly center. In the subsequent centuries, Narthang produced eminent figures such as Gedun Drup, who came to be remembered retrospectively as the First Dalai Lama, and Chöje Sherab Senge (1393–1445), the founder of the Geluk tantric colleges, until it was subsumed under Tashi Lhunpo monastery in the days of Pañchen Lobzang Chögyan (1570–1662) and the Fifth Dalai Lama, Ngawang Lobzang Gyatso (1617–1682).

Another major legacy of Chim Namkha Drak was his extensive literary output, which we do not have the fortune of accessing today as most of his writings were probably lost to the ravages of time or remain hidden for discovery in the future. According to the list of works¹⁸ cited by Kyotön in his biography of Chim Namkha Drak, Chim composed commentaries on most Buddhist philosophical classics and key scriptures known to his religious milieu. These include his famous commentary on the *Treasury of Clear Knowledge*, which scholars believe may no longer exist, and his commentary on the *Ornament of Clear Realization*, which Kyotön repeatedly cites in his own commentary. He also composed 110 manuals for deity worship and meditation, which became the source for the famous Narthang Collection (*snar thang brgya rtsa*, ལྷ་རྩམས་བརྒྱ་རྩེ་ལྔ་), a collection of deity yoga practices and pictorial representations. The list also includes many titles containing the word *precious* (*rin chen*, རིན་ཆེན་), works containing supplications and invocations of lamas, and ten biographies, although we have eleven biographies attributed to Chim Namkha Drak in the *Golden Rosary of Narthang*. It is clear from Kyotön's list that Chim Namkha Drak composed at least 250 individual titles, including major commentaries and short supplications and prayers. These writings and his long career of teaching certainly spurred the intellectual culture at Narthang, which his students Kyotön Monlam Tsultrim and Chomden Rikpai Raldri continued with unrelenting dedication and vigor.

Kyotön's Family and Early Life

The life and deeds of Kyotön Monlam Tsultrim were recorded in

¹⁸ See pp. 228-231 of this book.

some detail by his student and successor, Nyima Gyeltsen (1225–1305), the ninth abbot of Narthang, in a biographical account entitled *Golden Border Ornament Beautifying the Four-Colored Mt. Sumeru: A Biography of the Lama* (*Bla ma'i rnam thar lhun po rin chen bzhi pa'i mdzes rgyan gser gyi mu khyud*, ལྷ་མའི་རྣམ་ཐང་ལྷན་པོ་རིན་ཆེན་བཞི་པའི་མཛོལ་རྒྱན་གསེར་གྱི་སྐུ་ལྷུང་). This biographical account is found in the *Golden Rosary of Narthang* just as we find the biographies of four preceding Narthang masters, including Drotön Dutsi Drak, Zhangtön Chökyi Lama, Sangay Gompa, and Chim Namkha Drak. While the *Golden Rosary of Narthang* serves as the main source of the information on the hierarchs of Narthang from the mid-twelfth to end of thirteenth century, it regrettably does not contain information on the first three abbots of Narthang, though it has biographies of other masters in the lineage, including Tilopa, Nāropa, Dombipa, Atiśa, Dromtön, Potowa, Sharawa, and Chumikpa. It is interesting that the book starts with the biographies of three Indian masters who are more commonly associated with the Kagyu lineage rather than the Kadam tradition, and the first three abbots of Narthang are left out. This perhaps shows that Chim Namkha Drak's original intent was to write hagiographies of lamas in the lineage of Kadam teachings passed down to him via the Chumikpa line rather than to write a history of Narthang. It is plausible that the biographies were later put together in one volume and retrospectively given the title *Golden Rosary of Narthang*. Also, it must be the inclusion of the three Indian masters commonly associated with the Kagyu tradition in this Narthang lineage which led to the use of the denomination called Narthang Kagyu in some quarters.

Except for the biographies of Chim Namkha Drak and Kyotön attributed to Kyotön and Nyima Gyeltsen respectively, the brief accounts of the other masters in the book from Tilopa, Nāropa, through to Sangay Gompa are clearly credited to Chim Namkha Drak in the version within the *Golden Rosary of Narthang*. As these biographies are also listed among the texts for which Kyotön received teachings from Chim Namkha Drak, and as Kyotön mentions that they were compiled by “the lama himself,” it is very clear they were composed by Chim Namkha Drak. The

biographies of Chumikpa, Zhanḡtön, and Sangay Gompa are also available separately as manuscripts in cursive script (*dbu med*, དབུ་མེད་) in the Collected Works of Kadam series and Compilation of Histories and Biographies of Tibet series, but they do not have the author clearly mentioned in the colophon, unlike in the *Golden Rosary of Narthang*. Thus, the editors of the Collected Works of Kadam series have mistakenly included them among the writings of Kyotön, though they are obviously works of his teacher.

Kyotön Monlam Tsultrim is the last abbot of Narthang whose biography is covered by the *Golden Rosary of Narthang*. The biography is divided into two main sections of Kyotön's life: before he 'embraced the banner of liberation' (i.e., before he became a monk) and after he 'embraced the banner of liberation.' The first part is further divided into chapters on the greatness of his ancestry and family, the greatness of his knowledge and erudition, the greatness of his service to beings, and the greatness of his spiritual awakening. According to his student and biographer Nyima Gyeltsen, Kyotön was born in the Earth Female Hare year, 1219,¹⁹ in Böndrong or Bön village in the Yeru region of Central Tibet. His father, Nyengö, from the Kyo clan, which was traditionally associated with Bön religion, was a follower of both Bön and Buddhist religions, and his mother, Gyelmo, was a lady from an aristocratic family.

Soon after his birth, one master Gyaring Sherab Gyeltsen, a student of Drotön Dutsi Drak who was well versed in both Bön and Buddhism and said to possess clairvoyance, made a prediction that Kyotön would follow the Buddhist path and become famous in ten directions. The child was thus named Nyendrak (*snyan grags*, སྣམ་གྲགས་), or fame.²⁰ His father, however, wished him to follow the family's Bön tradition and maintain its lineage. Thus, with

19 The author does not give the day and month of Kyotön's birth, and we are not sure which calendar system the Narthang scholars and the author followed. If he was born toward the end of the year, he could have been born in 1220, according to the current Tibetan calendar and the Kālacakra cycle. See discussion on the date of his death below.

20 Schuman claims Nyendrak was his nickname and translates it as Stardom. There is nothing to suggest this is not his real childhood name. See Schuman, p. 110.

the hope of keeping him in the fold, Kyotön recalled that he was showered with much love and kindness by his parents such that he had never said a word of protest against them. He learned reading, basic rituals, and deity visualization from his father without much effort, and he conducted himself with commendable behavior and virtuous proclivity as early signs of becoming a disciplined spiritual master. He showed natural empathy toward those who were suffering, great joy in seeing others enjoy happiness and well-being, and repulsion against evil actions. As a child, he would run away with fear, saying a demon had come if he encountered a hunter and he would refuse to eat leftover food.

Reading these as signs that Kyotön would become a great master, his father entrusted Kyotön to Gyaring to be taught the system of the nine vehicles. During his study under Gyaring, the master quoted Paldenpa of Narthang, saying that without strong faith in the law of cause and effect, a dharma practitioner cannot even succeed in Bön rituals, and with strong confidence in it, anyone irrespective of their external appearance can reach liberation. This appears to have deeply inspired Kyotön, so much so that he took a vow from a young age to live a very ethical life and eschew all forms of harm. From the age of eight, he undertook earnest study at Thingkarmo²¹ and received many teachings and instructions from Gyaring, which, Kyotön later reminisced, he could master without much effort and also easily remember even after many years. By age eleven he started conducting rituals for his parents and relatives, and from the age of thirteen he even led important Bön funerary rituals, which certainly impressed those in his religious milieu.

While in Thingkarmo, Kyotön also had the opportunity to receive the empowerment of the Buddhist deity Vajravārāhī from Tshongtön Repa. Many years later, he met Tshongtön again and requested him to give the instructions for meditation on Vajravārāhī. Tshongtön obliged, stating that when he gave the empowerment many years earlier, the tiny image of Vajravārāhī made of butter which was in the bowl of nectar went to Kyotön, who must have

21 Schuman took Thingkarmo to be a ritual/teaching or a Bön deity, but it is clearly the place where Tshongtön gave the Vajravārāhī empowerment. See Schuman, pp. 111, 119, and see pp. 67, 69, and 72 below.

swallowed it while the nectar was distributed to the recipients of the empowerment. This he interpreted as a sign that Kyotön would receive the blessings of the deity, and thus he gave him the instructions for the visualization of the deity. Kyotön took up the practice regularly and claimed to have received blessings. In any case, this appears to be the first instance of Buddhist training and practice he took up even while he was engaged in Bön rituals. Both his father and his first teacher, Gyaring, perhaps also reflecting the general spirit of Bönrong village at that time, appear to have had a nonsectarian and eclectic approach that combined faith in both Bön and Buddhist systems. This approach surely influenced Kyotön's own eclectic pursuit of religious training in his early years.

Still, Kyotön's father was most likely adamant about making him a bearer of Bön tradition, as we can see from the advice Tshongtön Repa gives Kyotön. Touching Kyotön's head, Tshongtön said: "Your father is not going to let this intelligence of yours acquire knowledge. When you attain freedom later, become a monk, and train in dharma, as you have the karmic connection." When Kyotön asked him to explain, Tshongtön narrated a dream he had in which he was traveling to Pugmo cliff with Kyotön.²² In the dream, one of Kyotön's hands was grasping Tshongtön's robe and the other hand was holding and showing off a sun while proclaiming, "Come those who wish the treasury of the Buddha's teachings." Many people were following them. Tshongtön interpreted the dream to be a prognostication of Kyotön's future, and it certainly had the desired effect, as Kyotön saw a new resolve to become a monk surge in him. He would later credit Tshongtön Repa for instilling in him the desire to pursue dharma.

Both of Kyotön's parents seem to have died while he was in his mid-teens and busy carrying out Bön rituals, although the biographer does not mention the death of his mother. In addition, a young boy who was adopted by his father and whose fosterage Kyotön took over after his father's death also died tragically. This saddened

22 Schuman mistakenly took the real conversation between Tshongtön and Kyotön about Kyotön's father's reluctance and his monkhood as a dream and overlooked the description of the dream of climbing the Pugmo cliff with Tshongtön. See Schuman, pp. 111 and 119.

Kyotön, reigniting his wish to renounce worldly life. Once again, he turned to his teacher Gyaring for advice. Gyaring told him that even Bön religion can lead to a happy rebirth, but dharma would be necessary if one genuinely wished to seek liberation. No doubt, the Kadam tradition was thriving at this time in numerous places in the region, and given Gyaring’s association with the tradition, the Kadam tradition may have been an obvious choice among the Buddhist schools. Kyotön further sought Gyaring’s advice on which of the two Kadam traditions he should choose—the one focusing on the scriptures or the one focusing on instructions. Gyaring’s preference was for the holders of the Kadam tradition of scriptures, for to him they held greater integrity and were more reliable. This must have finally helped Kyotön choose to join Narthang as a monk, as this center was well known for upholding scriptural study among Kadam monasteries.

His biographer reports that Kyotön first visited Narthang either as a postulant seeking entry or to make an offering of tea as a funerary rite for his teacher Gyaring, who by then had passed away, or perhaps both. Whichever the case, a strong sense of devotion is said to have arisen in him, moving him to tears when he saw Narthang. He approached the main hall of Narthang just as Zhangtön was delivering a lecture to the large congregation on the topic of following 112 teachers,²³ most likely referring to the account of the young merchant Sudana in the *Gaṇḍavyūha* chapter of the *Buddhāvataṃsakasūtra*. Kyotön pleaded with Zhangtön to accept him as a disciple, to which Zhangtön agreed to consider. Though he wished to immediately become a monk, Zhangtön’s attendant, however, advised Kyotön to return to his village with other companions and agreed to help him become a monk as the lama wished at a future date. Back at home, Kyotön was disturbed by a dream of Tshongtön Repa and four *ḍākiṇīs* in which the four ladies sang a song exhorting him to seek the essential purpose of precious humanhood and pursue the karmic connection to become a monk. Interpreting this as an urging from Tshongtön, he carried a

23 Schuman read this as the presence of “more than a hundred masters.” See Schuman, p. 113. However, this teaching on following 112 teachers is listed as the first sermon Kyotön received from Zhang. See p. 75 below.

sackful of woolen cloth and set off for Narthang, the center where he would be based for the rest of his life. He also brought along his younger brother, who was not really keen to go but was persuaded to follow and thus came along crying.

Monkhood and Monastic Education

Toward the end of Fire Female Bird year, perhaps in early 1238, Kyotön offered tea to the assembly of monks and a volume of the *Perfection of Wisdom in Twenty-Five Thousand Lines* to Zhangtön, the abbot of Narthang, as a token gift, and he and his brother first received the ordination of a novice. Following the ordination, Zhangtön gave them advice to see all lamas as good and all dharmas without partiality: “There is no such thing as a close or far connection for lamas who are buddhas. Embrace all dharmas as they are the Buddha’s words.” The next day, Kyotön received full *bhikṣu* ordination from Zhangtön as abbot, Chim Namkha Drak as *ācārya*, or master preceptor, and Chöseng as private interviewer.

Following the account of his ordination, Kyotön’s biographer and student gives a long list of the teachings and lectures he received from different teachers. First in the list of his teachers was Zhangtön Chökyi Lama, the fifth abbot of Narthang, who was known as “Master of Five Sciences” because of his versatile knowledge. Kyotön studied under him until his death in 1241 and received some forty different teachings from him, including transmissions of many texts which are central to the Kadam tradition. He claimed this master instilled great devotion in him through these teachings. Similarly, the sixth abbot, Sangay Gompa, also known as Jangchenpa, appears to have inspired in him even greater devotion and to have given him teachings on some thirty-five texts, some fifty quintessential instructions for practice, and many other topics and themes.

However, it was the seventh abbot, Chim Namkha Drak, who was the unsurpassed teacher of Kyotön, as he gave Kyotön teachings on over 350 texts and topics according to the list provided in his biography. The teachings included all the essential texts and practical instructions in the Kadam tradition, almost all the

well-known sūtras and treatises studied in the Tibetan scholarly world at that time, and the works composed by Chim Namkha Drak himself, such as the biographies of successive masters in the lineage, liturgies for rituals, and commentaries on important treatises, including his extensive commentary on the *Treasury of Clear Knowledge* and the *Ornament of Clear Realization*. Although Kyotön complained of not having received more teachings from the very learned Chim Namkha Drak, he was indisputably the one student who received teachings from Chim Namkha Drak almost in their entirety, ‘like completely filling one vase from the other’ (*bum pa gang byo ’i tshul du*, བུམ་པ་གང་བྱོའི་རྩུལ་དུ) — a metaphor used for complete transmission.

Besides these three Narthang patriarchs, Kyotön received bodhisattva vows and some teachings from the Sakyapa master Chögyel Pakpa. Chökyi Senge, who served as the secret preceptor during Kyotön’s ordination, also gave him numerous teachings associated with liturgies for daily rituals in Narthang. Other teachers of Kyotön included Pangtsawa Dorje Senge, who gave him many tantric teachings and Dzogchen instructions, and Tshongtön Repa, who gave him the Vajravārāhī teachings when he was young. Kyotön’s other teachers included Kyel Drakpa Senge, Dorje Senge, Chumipa Drakpa Gyeltsen, Thubten Gyeltsen, Bodong Tsöndru Dorje, Bodong Köncho Dorje, Drongpo Lungpa, Umapa Sherab Bum, Tölung Nyenwön, Tade Sönam Nyingpo, Dochöpa, Baso Thangpa, Donzhak, Se Jangchub Senge, Ripa Darma Senge, Nyenwön Sherab Pal, Uepa Sangay Bum, Zhangtön Sherab Gyel, Shangpa Rinchen Ö, Tönshe, Zhangmo Chewa, Yeshe Dorje, and Zhönu Gyeltsen. Additionally, he is said to have also received miscellaneous teachings from eight other teachers who are not all clearly identified. However, they included prominent names such as the Second Karmapa Karma Pakshi, Tropu Lotsāwa, and Gyaring Sherab Gyeltsen, with whom he started his early education. In total, Kyotön claimed to have studied under thirty main and eight minor teachers, all of whom he followed with devotion and diligence in accordance with the ethical norms of following a teacher in the bodhisattva corpus. No mention is made of his fellow students and his contemporaries, but we can confidently assume that the other

literary star of Narthang at that time, Chomden Rikpai Raldri, was among his fellow students under Chim Namkha Drak. Jampeyang may have also attended the classes under the great Chim at the same time as Kyotön.

Study was duly followed by dedicated practice in Kyotön's life. Having received the monastic ordination, he claimed to have observed the precepts and rules of a renunciate very strictly without any transgression of the precepts. Kyotön argued that it is easier to abide by the precepts in a congregation due to the sense of shame and fear of scorn (*ngo tsha khrel yod*, རོ་ཚོ་ཁྲིལ་ཡོད།) such an environment generates and that half of a celibate's chastity is dependent on peer pressure (*tshangs spyod phyed grogs la rags las*, ཚངས་སྤྱོད་ཕྱེད་གྲོགས་ལ་རག་ལས་). According to Kyotön, the real challenge is faced when one remains alone in solitude with freedom and temptations for laxity. "Even while I was in a dark retreat for eleven long years, I have not interrupted the observance of the daily rules and practices of a monk," he claimed. "I have not indulged even in the smell of garlic or in a grain of wheat after lunch,"²⁴ he is recorded to have said in reference to the monastic rule of avoiding garlic in a monastic environment and not eating anything after lunch until the next morning—precepts which are often neglected by most Tibetan Buddhist monks.

His adherence to the rules of monastic life certainly impressed his peers and enhanced his spiritual standing. One Lopen Dru, a renowned master himself, is said to have remarked that Kyotön epitomized the teachings on venerating even a piece of yellow monastic robe as the objects of worship by men and gods. He always showed deep deference to Kyotön and made Kyotön preside over prayers, although he may have been his senior. Another figure called Lama Zhithokpa observed that when one saw Kyotön, one could imagine what an ancient monastic elder (*gnas brtan*, གནས་བརྟན་) may have looked like, considering Kyotön's serene and sublime personality and bearing. Kyotön himself asserted that a renunciate must instill faith in those who have no faith and enhance it in those who already have it. Even people in the region around Narthang,

²⁴ See p. 98 below.

where they experienced no drought, epidemics, or other calamities but only enjoyed favorable weather and bountiful harvest, gave credit to the presence of a hallowed person like Kyotön in the area. This certainly helped attract more social and financial support to Narthang monastery and Kyotön from the surrounding communities.

Like his commitment to the vinaya monastic precepts, according to his biography, Kyotön also diligently followed the precepts which come with the bodhisattva vow, which he had received repeatedly from many different masters. The bodhisattva precepts are presented in the three sets of (1) discipline of abstaining from wrongdoing, (2) accumulating virtuous deeds, and (3) working for the welfare of sentient beings. Kyotön's biographer states how Kyotön strictly observed the dos and don'ts of bodhisattva discipline to achieve all three sets of bodhisattva practices. To reinforce his claim, he quotes a verse showing Kyotön's sentiments from the hagiography of Chim Namkha Drak written by Kyotön.

May I, with no regard to my own body, life, and difficulties
But with the intention and various charities to benefit
beings,
Spread the teachings of the Buddha in ten directions
And be meaningful at all times through the acts of the
Buddha.²⁵

This verse and other statements in his writings clearly indicate his altruistic commitment to work for the benefit of sentient beings, and it is very likely that Kyotön already earned a good reputation as a compassionate master. When Druptob Ogyenpa Rinchen Pal (1229–1309), who was at Sakya, heard that Kyotön was also visiting the place, he insisted on meeting the 'bodhisattva' and had a meeting with Kyotön, although we don't know what transpired in the meeting. After the meeting, a common disciple of the two asked Ogyenpa why Kyotön bears such a charisma and gravitas which impresses all others. Ogyenpa is said to have replied, "It is natural for such a thing to happen if noble qualities flourish within. He is not an ordinary person, and those of you who have a connection

25 See pp. 59 and 179 below.

with him must rejoice in it.”²⁶

Gauging his character and spirit from his words, some of which are presented below, and the testimonials provided in his biography, it is clear Kyotön emerged as a person with high integrity and profound erudition. He was a monk deeply committed to monastic discipline, a master with unrelenting compassion to help all beings, a practitioner who was dedicated to his spiritual practice—including meditation, visualization, chanting, and other rituals—a mystic who was liberated from inner mental chains, and a teacher par excellence. Not only did he practice and perfect what he preached, he was also adept at teaching different levels of students in an appealing voice.

The Master and his Activities

Of the triad of religious activities of exposition, practice, and work (*bshad sgrub las gsum*, བཤད་སྦྱབ་ལས་གསུམ་)—also understood as three wheels of religious engagement (*chos spyod 'khor lo gsum*, ཚོས་སྦྱོད་འཁོར་ལོ་གསུམ་)²⁷—teaching or exposition was perhaps the most lasting and rigorous engagement Kyotön had, spanning for over forty-five years. His teaching career started in the Wood Female Dragon year, 1244, when some ten monks approached him to teach the *Treasury of Clear Knowledge*. Kyotön consulted his teacher Chim Namkha Drak, who is said to have replied, “The gift of dharma involves no wealth, but it is the cause of amassing merit”²⁸ He thus encouraged Kyotön to teach without even a momentary consideration of selfish gains.

Thus, from the age of twenty-six, Kyotön started giving teachings to others, his initial teachings being lectures on the *Treasury of Clear Knowledge*, a difficult encyclopedic work which the Narthang

26 See p. 106 below.

27 The three wheels of religious engagement include: the wheel of study through hearing and reflection (*klog pa thos bsam gyi 'khor lo*, ཀློག་པ་ཐོས་བསམ་གྱི་འཁོར་ལོ་), the wheel of reclusive meditation (*spong ba bsam gtan gyi 'khor lo* སྤོང་བ་བསམ་གཏན་གྱི་འཁོར་ལོ་), and the wheel of project work (*bya ba las kyi 'khor lo* བྱ་བ་ལས་གྱི་འཁོར་ལོ་).

28 See p. 110 below.

masters read with earnestness and professed great mastery in. His mission to deliver teachings, however, was interrupted by an illness when he turned thirty. He consulted Jangchenpa (alias Sangay Gumpa), who was then the abbot, and Sangay Gumpa advised him: “Illnesses are a virtuous teacher, evil spirits exhorters of virtuous actions.” He encouraged Kyotön to take the opportunity of the illness to cultivate loving-kindness, compassion, and the thought of awakening. “Where is the need to do anything else?” he said. Taking this advice and the recommendation of other teachers to heart, Kyotön entered a long retreat of eleven years to carry out spiritual practice, an occupation which falls under the second category of engagements as a religious figure. However, in the retreat, he did not merely cultivate loving-kindness and compassion but carried out the visualization and worship of Vajrapāṇi and the chanting of his mantras, engaging full force in the practice of generation and completion phases of tantric practice.

The retreat is described as ‘not recognizing day or night,’ implying that he remained indoors with no external light, perhaps comparable to the retreat in darkness (*mun sgom*, མུན་སྤོང་མ་) known in some tantric traditions. Due to this long practice of Vajrapāṇi yoga, Kyotön was later considered by some to be an incarnation of Vajrapāṇi alongside Sangay Gumpa and Chim Namkha Drak, who were considered to be incarnations of Avalokiteśvara and Mañjuśrī respectively, although Chim was also believed to be an incarnation of the Medicine Buddha. During this time in seclusion, Kyotön is also believed to have left his footprint on a slab of slate according to some accounts, and the slab was claimed to have been unearthed in 1992 from some ruins after it was lost during the destruction of the Cultural Revolution.²⁹

When he finished his retreat at the age of forty-two, Kyotön resumed his teachings under the abbacy of Chim Namkha Drak, as Sangay Gumpa had by then passed away. Around this time, while he was in prayer in the main hall waiting for Chim Namkha Drak to arrive to give a sermon, he had a vision of Mahākāla and his consort in green silken gowns going out of the central

29 Lobzang Nyima (ed.), p. 88.

tower of Narthang to some other place. As their robes got stuck to the throne, they glanced at Kyotön, who implored, “Grant me blessings!” They gave him some substance and blessed him with a long life, which Kyotön believed helped him live even longer than the Buddha. He also had a similar experience when he was at Yangyul Bongra doing Medicine Buddha practice at night and writing a commentary during the day. A dark deity figure enclosed in a rainbow with blazing light, which he could not tell was either Vajrapāṇi or Mahākāla, approached him from a distance. As the figure reached just above him, he recognized the strong smell to be that of Mahākāla. Kyotön again entreated him for blessings and he was told his activities for sentient beings would flourish. His biographer also recounts two episodes of how malevolent spirits who showed themselves in human form were overcome and chased away by Kyotön’s spiritual presence. In narrating these and other such experiences, his biographer considered Kyotön to have reached a high level of spiritual realization and familiarity with yidam deities so that he could impress both human and nonhuman spirits with his spiritual power.

Kyotön’s spiritual stature and attainment of supernatural power can be inferred from the life story of the other illustrious contemporary Narthang scholar Chomden Rikpai Raldri, although the story comes from a later source, the *Blue Annals* of Gö Lotsāwa (1392–1481). Chomden, who was a native of Yarlung and who was studying at Gadong after having become a monk, suspected he was contracting leprosy. He traveled to Narthang to be treated by Kyotön, who must have by then completed his eleven-year dark retreat and achieved acclaim in the practice of Vajrapāṇi, the deity considered to be an antidote to the serpentine world that causes leprosy. Interestingly, according to Lechen, Kyotön told Chomden not to worry and made him chant not some therapeutic mantras or liturgies but the *Ascertainment of Correct Cognition* (*Tshad ma rnam nges*, མཚན་མཁའ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་མཁའ་), or *Pramāṇaviniścaya*, a text on logic and epistemology by Dharmakīrti, at a hermit’s corner in Narthang. Chomden is said to have diligently chanted the text a thousand times and to have recovered from leprosy. Following this, he remained at Narthang

to study under its masters.³⁰

Curiously, neither the biography of Kyotön Monlam Tsultrim nor that of Chomden Rikpai Raldri mention any meeting of the two masters, although the biographers, who were younger contemporaries of the two masters, would be fully aware of their relationship. It is clear from the biographies that their time at Narthang overlapped for nearly four decades, from 1263, when Chomden arrived at Narthang, until Kyotön's death in 1299/1300.³¹ Although some sources list Kyotön as a teacher of Chomden,³² Chomden's own biography composed at the request of his nephew does not list Kyotön among his teachers. There is also no mention of any disease for which Chomden sought treatment from Kyotön. Instead, the biography praises Chomden as having obtained the blessings of deities and as being fully capable of overcoming the harms caused by nāgas and other spirits. Kyotön's biographer also does not mention any junior colleague or students of Kyotön, thus leaving us with no clear account from these two contemporary sources of the relationship between these two illustrious members of Narthang in the thirteenth century.³³

Whatever the case may be, Kyotön's religious status rose, making him the heir apparent to Narthang's abbacy. The culmination of his rise as a monastic hierarch at Narthang came in the Wood

30 Gö Lotsāwa Zhönu Pal, pp. 409–10. See also Lechen Kunga Gyeltsen, f. 264r, and Tashi Lhunpo Gön Lojue Tsomdri Tshokchung, pp. 7–9.

31 Samten Zangpo, p. 580.

32 Tashi Lhunpo Gön Lojue Tsomdri Tshokchung, p. 33, and Lobzang Nyima (ed.), p. 34. See Buddhist Digital Resource Center, <https://library.bdrclibrary.org/show/bdr:P1217> and also Treasury of Lives, <https://treasuryoflives.org/biographies/view/Kyoton-Monlam-Tsultrim/2483>. Accessed on 22/2/2023.

33 Klaus-Dieter Mathes identifies one Zeu Chökyi Gyeltsen, who is repeatedly mentioned in the colophon of Kyotön's writings, as Chomden, perhaps based on the fact that Chomden's novitiate name is Dharma Gyeltsen. Yet, Chomden does not appear to be from the Zeu family and thus it is doubtful if this Chökyi Gyeltsen is Chomden. Schuman identifies this student of Kyotön and the scribe of his works to be one Zeu Drakpa Gyeltsen, who was a teacher of Zeu Drakpa Tsöndru, the tenth abbot of Narthang. It is quite likely Chökyi Gyeltsen is another name of the tenth and eleventh abbots of Narthang, who were both scions of the Zeu clan. See Mathes, p. 318 and Schuman, pp. 138 and 145.

Female Bird year, 1285, when his predecessor and teacher Chim Namkha Drak passed away and he was appointed as the eighth abbot of Narthang by the monastic community and the lay patrons in the region. He assumed the full role of the abbot in presiding over the many rituals, delivering numerous teachings to the monks, overseeing the management of the monastery, and, above all, leading the followers by example. He spent his mornings in secluded meditation and prayers, the middle part of his day carrying out daily rituals or giving ordination and instructions for practice or chanting prayers in the congregation, and his afternoons and evenings giving teachings and granting audiences to devotees who came to see him. He also engaged in writing his works whenever he found time during and between these sessions. We shall discuss his writings in some detail in the next section.

As his popularity surged, Kyotön attracted a great number of people, including monastics who came to receive ordination, scholars who flocked to receive his teachings and study with him, practitioners who were interested in instructions for meditation and practice, patrons who wished to make offerings, and devotees who sought blessings. One can infer from the gathering of people that there was a significant rise in the material offerings and monastic facilities at Narthang, making it a prosperous religious center. To put it in the words of Nyima Gyeltsen, Kyotön's presence at Narthang created "an incomparable field of merit for humans and gods," which was "venerated continuously with the excellence of an ocean of offerings of various requisites appropriate for a monastic saint."³⁴

With a growing number of members, increasing resources coming in as offerings, and Narthang's rising fame, Kyotön launched the construction of the outer border walls in the Fire Female Pig year, 1287. The structure was not merely walls but they also had on the inside quarters for the monks. In the same year, on an auspicious day, he started the construction of the central temple, the "palace of the Three Jewels," having conducted all the rituals for auspiciousness. The new temple had an upper gallery, which was filled with religious relics and statues and residences of lamas,

34 See. p. 118 below.

and the lower hall housed the monastic congregation for the many religious sermons and ceremonies. The structure is said to have possessed a marvelous engineering design by Kyotön. During warm seasons it had a cooling effect from the shadows cast by the corners, and during cold seasons it was warmed by the direct sunlight through the central part. The building is said to have been easily completed with the help of the protector deities, who, Kyotön claimed, supported those who practiced dharma properly. To a certain forest or tree deity, he appears to have even written letters asking for timber for the construction of the temple.

His biographer also presents many anecdotes to illustrate Kyotön's clairvoyance and ability to see the future, including the length of his life, his spiritual prowess to create supernatural and extraordinary phenomena such as spectacular rainbows and lights during events and ceremonies, and his capacity to experience special visions and dreams of buddhas, deities, and lamas. These experiences and powers are said to have demonstrated his inner spiritual qualities and achievements, as encapsulated in the verse summary by his biographer:

Because you possess the pure eyes of unobscured pristine wisdom, you can see the mansions of lamas and the realms of the buddhas, master meditation, have mystical experiences, and attain spiritual achievements. To the one with inconceivable vision, I pay homage.³⁵

Kyotön's life was marked by many extraordinary visions and dreams and, as Schuman rightly notes, they appear to feature much more significantly in his life than in the life of other hierarchs of Narthang. Schuman attributes this to his Bön background and to his long meditation retreat, making Kyotön "not only an accomplished exoteric scholar but also a healer and an experienced yogi."³⁶ No doubt, besides being a scholar and an institutional leader, Kyotön was a meditator and mystic, a hidden yogi (*sbas pa'i rnal byor pa*,

35 See p. 127: ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་མེད་དག་པའི་སྐྱེས་མངའ་བས། །སྤྲོ་མའི་ཕོ་བྲང་རྒྱལ་བའི་ཞིང་ཁམས་དང་། །སྤྲོ་མའི་ཕོ་བྲང་རྒྱལ་བའི་ཞིང་ཁམས་དང་། །སྤྲོ་མའི་ཕོ་བྲང་རྒྱལ་བའི་ཞིང་ཁམས་དང་། །སྤྲོ་མའི་ཕོ་བྲང་རྒྱལ་བའི་ཞིང་ཁམས་དང་། །

36 Schuman, p. 120.

སྐུ་མཁའ་རྒྱལ་འབྱོར་པ་), as his biographer would put it,³⁷ and, as we can see from his writings, a true custodian of the transmission of the meditative tradition of Maitreya’s works. Yet, while Kyotön may have himself preferred to downplay his meditative and mystical achievements, particularly those associated with esoteric tantric traditions (as we can read in his account of his master Chim Namkha Drak), his biographer may have had less scruples about openly recounting these esoteric and personal experiences to highlight his spiritual stature. Thus, the more pronounced accounts of visions and dreams in his life may be partly due to the interest of the biographer, who did not have much qualms in sharing the accounts.

After fifteen years of being at the helm of Narthang, Kyotön’s final days on the monastic throne were filled with the premonition of his impending demise and words on impermanence and death. He is quoted to have remarked, “Getting closer to aging takes one closer to death. You may have time but I don’t.” He said, “I have wandered a lot in this cycle of existence without peace, but now it is time to grasp the glaring death as a path to happiness.” On the fifteenth of the eleventh month of the Earth Female Pig year, toward the end of 1299 or the beginning of 1300 CE, Kyotön predicted that he would live at the most for three more months. A month later, on the full-moon day, or the fifteenth day of the twelfth month, during the ceremony when rules and regulations for winter study sessions are read out to the monastic assembly, Chengawa entreated him to give detailed advice to the community, to which he replied,

At the longest, I may remain for two months. Why displease others in this period? My bodily elements are old and my body has no strength. However, for the sake of the teachings, if teaching and listening are not interrupted even in such a state, it could become a good case for emulation. Thus, I shall teach the *Entering the Ways of the Bodhisattva*, combining the scriptural exposition and practical instructions.³⁸

Having said this, he gave a detailed exposition of the text, and the

37 See p. 127 below.

38 See p. 128 below.

lectures were attended by a great number of people. Many also approached him for blessings when he joked, “Did they know that I am going to die?” While giving a grand public teaching, he first begged their pardon and delivered an extensive reprimand and admonition, which everyone took as his final words. His health declined and he repeatedly asked what date it was. On the seventh day of the Bird month (i.e., the second lunar month), he fell ill, but he continued to teach on the eighth day and also gave instructions for a commemorative ceremony the following day. Although his attendants requested him not to attend the ceremony, he insisted, saying, “Today, I will see the faces of the monastic community,” and he came to the hall with the support of his attendants. As his health deteriorated, the monks engaged in various prayers and rituals for his health. On the fourteenth day of the month, he had a bath in the early hours of the day, said all his prayers, and when the sun was rising, he insisted on enjoying the sun on the balcony. After some time in the sun and as he showed signs of passing away, he was brought indoors, and around noon on the fourteenth day of the Bird month of the Earth Female Pig year,³⁹ he passed away sitting in a cross-legged position.

Scholarly Context and Contributions

Kyotön lived in an exciting and transformative period of Tibetan Buddhist history. By the thirteenth century, Buddhism had largely declined in India and the transmission of Buddhist teachings to Tibet had also passed its climax. Having received Buddhism since the seventh century in two major phases—namely, the early diffusion (*snga dar*; ལྷ་དར་) from the seventh to the mid-ninth century and the later diffusion (*phyi dar*; ཕྱི་དར་) from the late tenth

39 As Molda (*smol zla*, སྐྱོལ་ཚེ) is generally identified with the eleventh month, Gyelda (*rgyal zla*, རྩལ་ཚེ) with the twelfth month, and Trabyai Dawa (*khra bya'i zla ba*, ཁ་བྱེལ་ཚེས་) with the second month of the current common Tibetan calendar, and as the biography talks about these three months sequentially in the Earth Female Pig year, it appears that author of the biography and perhaps Narthang monastery in general followed the Kālacakra calendar, in which the year ends only at the end of the second month of the current Tibetan calendar and the New Year begins in the third month. In this case, Kyotön's death would fall in 1300, as the last few months of the Earth Female Pig year would fall in 1300.

century onward—Tibet was now witnessing the beginning of localized consolidation, reappropriation, and the reformulation of Buddhist ideas and practices, or the early days of what Seyfort Ruegg called the classical-systematic period in reference to the scholarship on the middle way, emptiness, and buddha-nature. By the thirteenth century, Tibetan Buddhist figures no longer merely received and passed on Indian Buddhist traditions but developed a vibrant Buddhist culture of commentarial exegesis, philosophical pedagogies, religious hermeneutics, dialectical arguments and practical applications, including some elements which did not exist in India.

The surge of Tibetan Buddhist intellectual activity at this time took place mainly in monastic establishments, two of the leading centers being Sangpu Neutok and Narthang. Thus, Kyotön was at the right place and right time to witness the rise of the rich Buddhist scholastic exuberance in Tibet. The number of teachers he studied with and the number of titles and topics his training covered adequately show the literary and intellectual activity that was in vogue in his day.

From his biographies and also his *senyik* (*gsan yig*, གསལ་ན་ཡིག་), or the record of teachings Kyotön received from his teachers, which are included in this volume, we learn that different lineages or traditions of scholarly interpretation and application of Indian Buddhist classics and practices existed in Tibet. For instance, we find the mention of the exegesis of the *Ultimate Continuum* in the tradition of Mar (*mar lugs*, མར་ལུགས་), most likely referring to the transmission from Marpa Dopa, and the five dharmas of Maitreya in the Zu tradition (*byams chos gzu lugs*, བྱམས་ཚོས་གཞུ་ལུགས་), perhaps referring to the transmission from Zu Gawai Dorje, who served as translator for Tsen Khawoche. Likewise, we find mention of the tradition of Chapa (*phyapa'i lugs*, ཕྱ་པའི་ལུགས་), referring to the exegesis of the five dharmas of Maitreya by the dialectician Chapa Chökyi Senge of Sangpu Neutok. Similarly, he mentions the tradition of Tsen (*bstan lugs*, བཅོན་ལུགས་) for the exposition on the *Ornament of Mahāyāna Sūtras* and the tradition of Tsang (*gtsang lugs*, གཅོང་ལུགས་) for this and the *Ornament of Clear Realization*. The former must refer to Tsen Khawoche and the latter to the Sangphu

scholar Tsangnakpa Tsöndru Senge. There is also the tradition of Ar (*ar lugs*, ཨར་ལུགས་) for the exposition on the *Condensed Perfection of Wisdom*, or *Sañcayagāthāprajñāpāramitā*, the tradition of Zad (*gzad lugs*, གཟད་ལུགས་) for the *Heart Sūtra*, and the tradition of Ben (*'ban lugs*, འབན་ལུགས་) for the *Compendium of Clear Knowledge*, or *Abhidharmasamuccaya*. We can confidently assume that Ar refers to Ar Jangchub Yeshe (twelfth century), the founder of the Kadam center of Namtseding, and that Zad refers to Zadpa Lodöe Gyatso of Sangphu Neutok, who Kyotön repeatedly critiques in one of his works. However, nothing can be said about who Ben is.

Such diverse traditions also emerged in the area of the practical application of Buddhist teachings. Thus, we find the traditions of Sholpo (*shol po*, ཤོལ་པོ་), Jñānaśrī (*dz+nyā shrī'i lugs*, ལྷོན་སྒྲིའི་ལུགས་), Gar (*'gar lugs*, འགར་ལུགས་), and Nur (*snur lugs*, སུར་ལུགས་) for the practice and rituals associated with the deity Vajravidāraṇa (*rdo rje rnam 'joms*, རྩོམ་རྩམ་འཇོམས་). Other traditions concerning the transmission and techniques of practices include the Jowo tradition (*jo bo'i lugs*, ཇོ་བོའི་ལུགས་), Kyergangpa tradition (*skyer sgang pa'i lugs*, སྐྱེར་སྒང་པའི་ལུགས་), Sharawa tradition (*sha ra ba'i lugs*, ཤར་རའི་ལུགས་), Sākyaśrī tradition (*sh+kyā shrī'i lugs*, ཤར་ཀྱའི་ལུགས་), Chenga tradition (*spyang snga'i lugs*, སྤྱུང་སྒའི་ལུགས་), So tradition (*so lugs*, སོ་ལུགས་), and Kam tradition (*skam lugs*, སྐམ་ལུགས་). However, apart from listing them, there is hardly any information on what distinguishes the different traditions or on their origin, lineage, and followers, and it is beyond the scope of this introduction to investigate them further.

Although we see the existence of many such scholarly as well as contemplative traditions by the time of Kyotön, the process of local systematization, doctrinal reformulation, philosophical refinement, and religious specialization along the lines of the major Tibetan Buddhist schools would reach its full force only in the decades after Kyotön. This can be seen through the works of masters such as Longchenpa (for the Nyingma), Karmapa Rangjung Dorje and Gö Lotsāwa Zhönu Pal (for the Kagyu), Chomden Rikpai Raldri and Thokme Zangpo (for the Kadam), Butön Rinchen Drup, Rendawa Zhönu Lodrö, and Rongtön Sheja Kunrik (for the Sakya), Dolpopa Sherab Gyeltsen (for the Jonang), and Tsongkhapa and his main disciples (for the new Geluk school). It may be argued that the

proliferation of diverse Tibetan interpretations, applications, and adaptations we see before and around the time of Kyotön led to the more formal systematization of Tibetan Buddhist thought and practice and to more pronounced differences.

Like his teacher Chim Namkha Drak, who is recorded to have composed over two hundred fifty titles, and his prolific contemporary at Narthang, Chomden Rikpai Raldri, who authored some sixteen volumes (among which some seventy-five titles are extant today), Kyotön also composed many treatises and literary texts, although many may have been totally or partially lost in the course of history. A good example is his commentary on *Entering the Ways of the Bodhisattva*, which his biographer lists among his compositions but is not known to exist today. Another example is his extensive commentary on Maitreya's *Ornament of Clear Realization*, which also comments on the *Clear Meaning*, or *Sphutārthā* (*Don gsal*, དོན་གསལ་), Haribhadra's commentary on that treatise. This particular text by Kyotön⁴⁰ is a detailed analytical work that adopts the Tibetan literary layout using outlines (*sa bcad*, ས་བཅད་) and the tripartite discursive framework of (1) refutation of other people's positions (*gzhan lugs dgag pa*, གཞན་ལུགས་དགག་པ་), (2) affirmation of one's position (*rang lugs bzhas pa*, རང་ལུགས་བཞག་པ་), and (3) rebuttal of refutations (*rtsod pa spong ba*, རྩོད་པ་སྲོང་བ་) in carrying out an incisive discussion of Maitreya and Haribhadra's works. Sadly, we have only folios 1–4 and 16–68, which partially covers the commentary until the discussion of *gotra*, or spiritual gene (*rigs*, རིགས་). Fortunately, we have the final folio, albeit without a folio number. But it does contain the colophon, which clearly attributes this commentary to Kyotön. The colophon also bears the full title of the commentary, *Fulfillment of a Person's Wish, a Commentary on the Perfection of Wisdom Treatise Ornament of Clear Realization*, which is not shown at the beginning where a misleading title, *Delineation of the Ground, Path, and Result* (*Gzhi lam 'bras gsum gyi rnam gzhas*, གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་) is given. Going by the detailed discussion carried out in the existing folios, the book must have been quite a large work with several hundred

40 See pp. 320-600 below.

pages.

This commentary, which appears to be a philosophical masterpiece of Kyotön, gives us much insight into the scholastic culture and intellectual verve of his time. He starts with a rather unusual list of four trailblazers (*shing rta srol bzhi*, ཤེང་རྟེན་སྒྲིབ་བཞི་) who expounded the extensive, medium, and condensed sūtras on Perfection of Wisdom, or the middle turning of the wheel of dharma (*'khor lo bar pa*, འཁོར་ལོ་བར་པ་). They are Nāgārjuna, who presented the Perfection of Wisdom through the schema of the two truths in his scholastic corpus made up of six works, Dignāga, who presented the Perfection of Wisdom sūtras using thirty-two major points in his summary of the *Perfection of Wisdom in Eight Thousand Lines*, Ḍaṃṣṭasena, who wrote an extensive commentary and presented the Perfection of Wisdom in three avenues and eleven categories, and Maitreya, who presented the Perfection of Wisdom through the eight points of clear realization. This enumeration is less known and certainly differs from the more dominant presentation in the Tibetan scholarly world of two Mahāyāna trailblazers, who include Nāgārjuna for the Profound View tradition (*zab mo lta ba'i srol*, ཟབ་མོ་ལྷ་བའི་སྒྲིབ་) and Asaṅga for the Vast Praxis tradition (*rgya chen spyod pa'i srol*, རྒྱ་ཚེན་སྤྱོད་པའི་སྒྲིབ་).

This introductory statement of the four traditions of the Perfection of Wisdom is followed by a detailed explanation of the title of the text, general naming theory, and an explanation of the salutation verses. Commenting on the sentences in Haribhadra's *Clear Meaning*, Kyotön carries out a detailed discussion of a literary analytical scheme called 'the four features' (*dgos sogs chos bzhi*, དགོས་སོགས་ཚོས་བཞི་). The four, which are used as a literary tool to verify the worthiness of a treatise, include an evaluation of a treatise's content or topic (*brjod bya*, བརྗོད་བྱ་), its purpose (*dgos pa*, དགོས་པ་), its ultimate purpose (*nying dgos*, ཉིང་དགོས་པ་) and the connection between these features (*'brel ba*, འབྲེལ་བ་). As he delves into the commentary, Kyotön profusely uses, besides the meticulous outline and tripartite discursive framework mentioned above, numerous other scholastic tools and techniques, such as the application of definition (*mtshan nyid*, མཚན་ཉིད་), definiendum (*mtshon bya*, མཚན་བྱ་), illustrative case (*mtshan gzhi*, མཚན་གཞི་), topical base (*khyad gzhi*, ལུད་གཞི་), topical

feature (*khyad chos*, ལྷན་ཚེས་), syllogistic presentation (*rtags sbyor*, རྟགས་སྦྱོར་), threefold logical formula (*rtags kyi tshul gsum*, རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་), classification (*dbye ba*, དབྱེ་བ་), enumeration (*grangs nges*, གངས་ངེས་), etymology (*sgra don*, སྒྲ་དོན་), etc.

In addition to the scholastic schemes and techniques, the book also contains names of Indian scholars such as Śāntihpa, Kuladatta, and Dharmamitra, and Tibetan figures such as Lotsāwa (most likely referring to Ngok Lotsāwa Loden Sherab), Zadpa, Gangpa, Nyalpa, Zangkar, Bumpa, and Dre, all of whom he cites and frequently refutes in his commentary on different points. Kyotön also repeatedly quotes a certain Rinpoche, perhaps referring to one of his own teachers, most probably Chim Namkha Drak, whose position he also rejects on many points. In the course of commenting on the root verses and the *Clear Meaning*, Kyotön also puts effort toward giving a comprehensive presentation of common topics such as taking refuge, the altruistic thought of awakening, or *bodhicitta*, the two truths, correct cognition, etc., thus making this commentary a very rich and erudite source.

Another work, which clearly shows Kyotön's scholarly engagement and the didactic methods and pedagogic procedures used in his time, is *Light Rays Which Illuminate the Engagement in Teaching and Receiving Dharma* (*Chos bshad nyan la 'jug pa snang byed 'od zer*, ཚེས་བཤད་ཉན་ལ་འཇུག་པ་སྦྱང་བྱེད་འོད་ཟེར་), which also has the label *Synopsis of Clear Words on the Middle Way* (*Dbu ma tshig gsal gyi spyi don*, དབུ་མ་ཚིག་གསལ་གྱི་སྤྱི་དོན་). This text is a general introduction for studying and teaching *Clear Words*, or *Prasannapadā*, Candrakīrti's commentary on Nāgārjuna's *Root Verses on the Middle Way Called Wisdom* (*Dbu ma rtsa ba'i tshig le'ur byas pa shes rab*, དབུ་མ་རྩ་བའི་ཚིག་ལེན་རྒྱལ་པ་ཤེས་རབ་). In this text, he explains the concept of dharma and lays out a taxonomic map of Indo-Tibetan knowledge systems before narrowing it down to *Clear Words on the Middle Way* as the main topic to be discussed. He also includes brief biographies of Nāgārjuna and Candrakīrti before discussing the procedures and manners in which the text should be taught and listened to. In the course of these discussions, he provides succinct definitions of terms such as *sūtra*, *mantra*, *provisional meaning*,

definitive meaning, Buddha's words, commentarial treatises, etc.

Besides articulating what is commonly accepted among Tibetan scholars with impressive erudition, Kyotön also presents many points which are rare and unusual interpretations, if not totally unique to him. For example, he divides Nāgārjuna's writings into two categories—namely, mundane (*'jig rten pa*, འཛིག་རྟེན་པ་) and supramundane (*'jig rten las 'das pa*, འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་) treatises. He further divides the latter into treatises which awaken the spiritual disposition (*rigs sad par byed pa*, རིགས་སད་པར་བྱེད་པ་) and treatises for actualizing the spiritual disposition which has been awakened (*sad pa nyams su len pa*, སད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་). The latter is again divided into three groups of exoteric perfection teachings (*phar phyin*, ཕར་ཕྱིན་), esoteric mantra teachings (*sngags*, སྔགས་), and a synergy of these two (*gcig tu 'dril ba*, གཅིག་ཏུ་འདྲིལ་བ་). The first is then divided into works focusing on view (*lta ba*, ལྟ་བ་), works focusing on conduct (*spyod pa*, སྤྱོད་པ་), and works presenting both (*gnyis ka*, གཉིས་ཀྱི་ཀྱི་) equally. Another striking and unusual position Kyotön takes is the identification of Śāntideva, the author of *Entering the Ways of the Bodhisattva*, as a Svātantrika Mādhyamika and not as a Prāsaṅgika as most Tibetan scholars would have it.

While the two scholastic writings and other commentarial texts of Kyotön constitute the major bulk of his surviving works reproduced in this volume, it is his short titles on buddha-nature among the sixteen short homiletic writings of Kyotön which drew my initial attention to his oeuvre. These texts, written primarily as guides for experiential learning and practical instructions for introverted contemplation and meditation, cover a broad spectrum of religious practice. They include basic precepts to follow, advice for mind training, instructions on the contemplation of dependent arising, teachings on the cultivation of loving-kindness and compassion, spiritual practices to perform at the moment of dying, teachings on the actualization of luminosity and emptiness, etc. If the rigor of his philosophical discussions in his scholastic works show Kyotön to be a scholar of remarkable intellect, the profundity and power of his homiletic writings and instructions for practice demonstrate that he was also a serious and committed practitioner with a deep commitment to inner transformation, that he had personal insight

into spiritual matters, and that he was intimately familiar with the topics of meditation.

From these instructional writings, the four titles related to buddha-nature have already been translated into English by Karl Brunnhölzl in his book *When the Clouds Part* with the following titles.⁴¹

Instructions on “the Ultimate Continuum of the Mahāyāna”

The Repository of Wisdom

The Heart of the Matter of Luminosity

Pith Instructions of Wisdom at the Point of Passing when about to Die

Brunnhölzl also provides the summaries of two other titles: *Guiding Instructions on the Path of the Nature of Phenomena* and *The Essential Pith Instructions That Summarize the Quintessence of the Pitakas*. Klaus-Dieter Mathes has also translated the first of these six texts, rendering the text in prose with the title *Pith Instructions on the Mahāyāna Uttaratantra*. He has also briefly discussed two other titles by Kyotön: *Instructions on Reality* and *Instructions on the Middle and the Extremes*. Enamored by the brevity, clarity, and powerful content, I have also translated *Meaning of the Luminous Essence, Instructions for Dying: Wisdom at the Hour of Death*, which is the fourth in the above-mentioned list of translations by Brunnhölzl, and also Kyotön’s short and sweet *Procedures for Daily Practice*. This last text, containing a four-point instruction received from Atiśa, appears also as the final part of his *Quintessence of Scriptures and Pith Instructions*, which he wrote as a response to a letter and gift he received from Prince Sonam Dar, a scion of the royal clan descending from Kyide Nyima Göñ of Ngari.

As is prevalent in the Kadam tradition following Atiśa, Kyotön uses the tripartite classification—that of three persons of inferior, middling, and superior types (*skyes bu chung* ‘bring che gsum, རྒྱུ་སྐྱེས་སུ་རྒྱུད་འབྲིང་ཆེན་གསུམ་)—in presenting the modes of the practical adoption of the teachings. While he gives due attention to the paths of the inferior and middling persons seeking happiness in this world and individual liberation respectively, his focus is on the path of the

41 Brunnhölzl, pp. 777-802.

superior persons following the Mahāyāna path. In many of his works, particularly those concerned with the mind training theme, he elaborates the ways to cultivate loving-kindness, compassion, and *bodhicitta*, the altruistic thought of awakening, these forming the skillful method aspect of Mahāyāna practice.

For the wisdom part of Mahāyāna practice, Kyotön repeatedly uses the reductive reasoning of “neither one nor many” (*gcig du bral gyi rigs pa*, གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ་), which he claims is recommended by Atiśa as an analytical procedure to establish the emptiness of all phenomena. This analysis is particularly used to deconstruct the material world, including its subatomic foundations. An analytical and contemplative process to establish the emptiness of the mind, which is recurrent in Kyotön’s writings, is the investigation of the existence of the mind in three times. The past mind does not exist, as it has already ceased, the future mind is nonexistent, as it is yet to arise, and the present mind cannot be found in any shape, color, or attributes. Using arguments and contemplative procedures such as these, Kyotön theoretically establishes the emptiness free from all elaborations and presents meditation instructions for realizing such emptiness.

Kyotön also approaches the topic of emptiness through his detailed explanation of and instruction on the concept of dependent-arising and the pictorial illustration of the wheel of existence, or *bhavacakra* (*srid pa khor lo*, སྤོང་པ་འཁོར་ལོ་). He presents this using the text called *Heart of Dependent Arising*, or *Pratītyasamutpādaḥrdaya* (*Rten cing 'brel bar 'byung ba'i snying po*, དྲན་ཅིང་འབྲེལ་བར་བྱུང་བའི་སྤྲིང་པོ་), attributed to Nāgārjuna, and he employs the contemplative wisdom received from Putowa, Sharawa, Pochungwa, and particularly that which was recorded in the miscellaneous writings of Segom Jangtsön. The practical application of the philosophy of dependent-arising and the twelve links of causation as shown on the wheel of existence is discussed in the context of the three paths of the inferior, middling, and superior persons in the order of origination (*lugs byung*, ལུགས་བྱུང་) as well as the reverse order of cessation (*lugs ldog*, ལུགས་ལྲོག་). Kyotön admits that he did not initially grasp the notion of dependent-arising and that Töntsön advised him to write down this instruction so that he might at a later stage fully

understand it. He asked many teachers and read extensively about the topic of dependent-arising but still remained lost like a blind horseback rider until he received the explanation of dependent-arising via the main instruction of Pochungwa. This helped him grasp the concept, overcome his doubts, and obtain confidence in the true path.

If Pochungwa's instruction is what opened Kyotön's eyes to dependent-arising *qua* emptiness, it was Maitreya's *Ultimate Continuum*, or *Uttaratantra*, which Kyotön relied on heavily to fathom and present the other aspect of ultimate reality, luminosity. "The *Ultimate Continuum of Mahāyāna* is the instruction on the definitive point," he claimed.⁴² Kyotön clearly considered the last turning of the wheel (*'khor lo mtha' ma*, འཁོར་ལོ་མཐའ་མ་) of the Buddha's teachings, for which the *Ultimate Continuum* is the main commentary, to be the definitive teaching, and he underscored the importance of the luminous nature of the mind, which he broaches in many of his writings, particularly those dealing with meditation on ultimate reality. Although he did not write a proper commentary on the *Ultimate Continuum* as his teacher Chim Namkha Drak or his colleague-student Chomden Rikpai Raldri did, Kyotön discusses the topics covered by the *Ultimate Continuum* in several of his works, including *Instructions on the Ultimate Continuum of Mahāyāna*, *Meaning of the Luminous Essence*, and *Repository of Pristine Wisdom*.

To Kyotön, luminosity is the ultimate nature of the mind and it is synonymous with buddha-nature, *tathatā* (suchness), *dhātu* (element), and *dharmakāya* (the truth body), topics which form the main theme of Maitreya's *Ultimate Continuum*. It is the nonconceptual (*mi rtog pa*, མི་རྟོག་པ་), inconceivable (*blo las 'das pa*, ལྡོལ་ལས་འདས་པ་), eternal (*rtag pa*, རྟག་པ་), unsurpassable (*bla na med pa*, ལྷན་མེད་པ་) innate wisdom (*rang byung ye shes*, རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་) which is present in all beings, and in fact, it also pervades all phenomena (*shes bya la khyab pa*, ཤེས་བྱ་ལ་ལྷན་པ་).⁴³ Sentient beings roam in a state of confusion in the cycle of existence because they do not

42 See p. 601: རིས་དོན་གྱི་གདམས་རག་ཐེག་པ་ཚེན་པོ་རྒྱུད་སྒྲིག་ཡིན།།

43 See pp. 613 and 748 below.

recognize this nature. In this respect, Kyotön presents an account of the innate nature and the origin of confusion leading to ordinary existence, which is akin to the theory of ground reality (*gzhi'i gnas lugs*, གཞིའི་གནས་ལུགས་) and manner of confusion into the cycle of existence (*'khor bar 'khrul tshul*, འཁོར་བར་འཁྲུལ་ཚུལ་) found in the Dzogchen tradition.

Kyotön was indeed familiar with Dzogchen as he was with the Chagchen/Mahāmudrā tradition, which was known in the Narthang lineage. Both his biography and the list of teachings he received mention him receiving Dzogchen mind-pointing instructions from one Pangtsawa Dorje Senge, although nothing is known about this figure, and one of his earliest gurus, Tshongtön Repa, conferred on him the Vajravārāhī empowerment. We can see the influence of the Dzogchen and Mahāmudrā meditative traditions on his thought both in his general formulation of ultimate reality and in his use of specific words such as *innate wisdom* (*rang byung ye shes*, རང་བྱུང་ཡི་ཤེས་), *connate ignorance* (*lhan skyes kyi ma rig pa*, ལྷན་སྤྱེས་ཀྱི་མ་རིག་པ་), *acquired imaginary ignorance* (*kun tu btags pa'i ma rig pa*, ཀུན་ཏུ་བྲགས་པའི་མ་རིག་པ་), *bare vision of awareness* (*rig pa cer mthong*, རིག་པ་ཅེར་མཐོང་) *recognition of mother and child* (*ma bu ngo shes pa*, མ་བུ་ངོ་ཤེས་པ་), *take one's place* (*rang sa zin pa*, རང་ས་ཟེན་པ་), *spontaneity* (*lhun grub*, ལྷུན་གྲུབ་), and *one's own appearance* (*rang snang*, རང་སྣང་). He also mentions the terms *Dzogchen* and *Mahāmudrā* in his writings. For example, he remarks in his *Repository of Pristine Wisdom*, “when realizing luminosity, conceptual thoughts are asserted to be innate wisdom that is *dharmakāya* (འོད་གསལ་ལ་རྟོགས་པའི་དུས་ན་རྣམ་རྟོག་རང་བྱུང་གི་ཡི་ཤེས་ཆོས་སྐྱུང་འདོད།),” and in the *Instructions on the Ultimate Continuum of Mahāyāna*, “one experiences mere blissful awareness without any apprehension (ཅི་ཡང་མ་དམིགས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རིག་པ་ཅོམ་ཉམས་སུ་ལྷུང་དོ།).” Such sentences sound like statements straight out of Mahāmudrā or Dzogchen instruction manuals, as does the recurring meditation on the nature of the mind using its mode of existence in three times. Another striking example is this verse at the end of his *Instructions for Dying: Wisdom at the Hour of Death* which sounds like a teaching on direct transcendence (*thod rgal*, ཐོད་རྒྱལ་) in Dzogchen.

Emptiness has light as its essence.

Light has awareness as its essence.

Awareness has radiance as its abode.

Boundless radiance is the object of pristine wisdom.⁴⁴

Kyotön's emphasis on the ultimate status of the luminous nature of the mind and his rather absolutist description of it through the use of cataphatic terms such as *ultimate*, *eternal*, *steadfast*, *tranquil*, *unchanging*, *innate*, etc. have led some recent scholars to categorize his thought as proto-*zhentong*, or other-emptiness, and him as a precursor of the exponents of this theory.⁴⁵ While Kyotön certainly maintains luminosity *qua* buddha-nature to be an ontic nature that is an inherent characteristic of the mind, he does not, however, assert, as Dolpopa would later do, an absolute buddha-nature which defies the Mādhyamika reductive analysis and is thus an absolute truth which is real and only empty of other adventitious phenomena. Kyotön describes the nature of mind as being primordially luminous but luminosity as empty *dharmakāya* (སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཤོན་ནས་འོད་གསལ་ཏེ། །འོད་གསལ་སྣང་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱུ་ལགས་པས། །), and he exhorts others to determine that all phenomena of saṃsāra and nirvāṇa are ultimately empty even as they appear and that they are free from all fabrications like the core of space (དོན་དམ་པར་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྣང་བ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་སྣང་པས། སྐྱོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ལྟ་བུར་ཐག་ཚད་པར་བྱའོ།). Nirvāṇa is the luminous state free from all fabrications. He even goes on to quote Candrakīrti and to claim that those who do not follow the tradition of Nāgārjuna, which adheres to the view that all phenomena are utterly empty of self-existence, do not have the means to reach nirvāṇa.⁴⁶

Thus, Kyotön's position is more aligned to the understanding of buddha-nature we find today among the mainstream Kagyu and Nyingma masters who claim it be a union of emptiness and luminosity—an immanent nature that is intrinsically free from defilements but temporarily obscured. Such nature pervades all beings and is their ultimate reality. Therefore, he considers the

44 See p. 754: སྣང་པ་སྐྱོན་མེད་སྤྱིང་པོ་ཅན། །སྐྱོན་མ་རིག་པའི་སྤྱིང་པོ་ཅན། །རིག་པ་འོད་ཀྱི་ཁང་པ་ཅན། །འོད་མཐའ་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནོ། །

45 See Brunnhölzl, p. 131, 316, and 319, Mathes, p. 309, and Sheehy and Mathes, p. 10.

46 See p. 720 below.

buddha-nature teachings to be definitive in nature and asserts that the innate wisdom of the Buddha, an unconditioned reality, is a status to be uncovered more than cultivated.

Another significant point on the topic of buddha-nature and the *Ultimate Continuum*, which systematically deals with it, is Kyotön’s account of Maitrīpa’s apparent discovery of texts from a stūpa. This story appears in his account of how the *Instruction on the Ultimate Continuum* was received by Maitrīpa before it was passed down via Anandakīrti and Sajjana to the Tibetan recipients. In Kyotön’s account, Maitreya appears to Maitrīpa in a dream and delivers the instructions, some of which Maitrīpa remembers when he wakes up but feels saddened for not grasping to the full extent. However, as he goes to circumambulate a stūpa, he sees light emitting from a crack in the stūpa previously not seen, and he discovers the two texts. The account does not clarify if Maitrīpa discovered the texts of the *Ultimate Continuum* and *Distinguishing Phenomena and Reality*, referring to these loosely as “instructions,” or if he found the two texts of the instruction which are included in Kyotön’s works. Karl Brunnhölzl discusses this issue of whether these two works were discovered by Maitrīpa after being buried in the stūpa for some centuries in his *When Clouds Part*,⁴⁷ while Klaus-Dieter Mathes maintains that the texts of the *Ultimate Continuum* and *Distinguishing Phenomena and Reality* did exist before Maitrīpa and he only discovered instructions on them.⁴⁸

Whether or not Kyotön is referring to the two works by Maitreya as instructions in a loose sense or to two specific instructions he received that are now among his writings, Kyöton championed the cause of the spiritual practice and instructions in general and the meditative tradition of Maitreya’s works passed down through Tsen Khawoche in particular. Although Narthang was a major center for the transmission of the scriptural lineage of the Kadam school (*bka’ gdams gzhung pa*, བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་), the transmission of instructions played an equally important role as scriptures if we are to infer Narthang’s spiritual tradition from the works of

47 See Brunnhölzl, pp. 82–84.

48 See Mathes, p. 305 and Sheehy and Mathes, p. 6.

Kyotön. We find in his writings a profuse use of the terms for instructions, including general ones such as *tri* (*khri*, རྗེ་མཚན་), *damngak* (*gdams ngag*, གདམས་སྒྲིག་) and *man-ngak* (*man ngag*, མན་སྒྲིག་), and also specific ones such as *tratri* (*pra khrid*, སྤྲུལ་མཚན་), an instruction clearly showing the point just as images are shown in mirror divination, *lamtri* (*lam khrid*, ལམ་མཚན་), or instructing on the path, *lagtri* (*lag khrid*, ལག་མཚན་), or leading by the hand, and *petri* (*dpe khrid*, དཔེ་མཚན་), or leading by the text.

Similarly, just as Tsen Khawoche requested the teachings on the works of Maitreya from Sajjana so that he could apply them as dharma for dying, Kyotön underscores the importance of employing the works of Maitreya as spiritual practice at the hour of death. Illustrating this, he admonishes, “The treatises of the blessed lord Maitreya can be trusted as dharma for dying. Do not trust every dharma. There is risk of deception.”⁴⁹ To Kyotön, the effectiveness of Maitreya’s teachings as a dharma for dying appears to be mainly because of Maitreya’s elucidation of the luminous nature of mind, which is beyond conceptual construction and said to become manifest during the psychophysical disintegration at the time of death according to many sūtras and tantras. Kyotön, in his instruction on dying based on the sūtra *Wisdom at the Hour of Death*, or *Atyayajñāna* (*’Da’ka ye shes*, འདུག་ཡེ་ཤེས་), encourages meditation on luminosity, although in this case he uses the term nonconceptuality. If a person is familiar with the meditation on nonconceptuality while living, when he or she dies, the nonconceptuality cultivated (*bsgoms pa’i rtoḡ pa*, བསྐྱོལ་སེམས་པའི་མི་རྟོག་པ་) by him will merge with the nonconceptuality of the natural state (*gnyug mar gnas pa’i mi rtoḡ pa*, གཏུག་མར་གནས་པའི་མི་རྟོག་པ་), like the meeting of a child and mother, leading to a more enhanced experience of nonconceptuality. Dying in the state of such an awareness of nonconceptuality, he claims, would lead to attaining the state of Mahāmudrā in the intermediate state.

Besides highlighting the experience of nonconceptuality *qua*

49 See p. 601: བཅོམ་ལྷན་འདས་ཇི་བཅུན་བྱམས་པའི་གཞུང་ལ་འཆི་ཚས་བྱེད་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ས་ཡིན། ཚས་ཅི་རུང་རུང་ལ་ཡིད་ཆེས་མི་བྱ། ལྷ་ཉེན་ཡོད།

luminosity at the time of dying for the superior persons, he also presents outlooks and practices which are recommended for people of inferior and middling capacities at the point of death. Thus, if his *Quintessence of Scriptures and Pith Instructions* can be considered a concise instruction for how to live a productive and meaningful life, his *Instructions for Dying* epitomizes guidance and instructions for a meaningful and transformative death. Dealing with sacred topics and practices such as nonconceptuality, luminosity, awareness, and emptiness, and being profound instructions, his writings appear to have been considered as sacrosanct and powerful, perhaps even esoteric and mystical, by the scribes and editors. This is evident in the fact that they often have at their conclusion the sealing code Īthī (ཨིའི་), which is normally a feature of hidden treasure teachings. This suggests his instructions were revered as powerful teachings which were not to be treated lightly or carelessly but protected and sealed.

While his works on philosophy and practice are no doubt diverse and rich in insights, it is his biographical writings which best show Kyotön's erudition and eloquence. The editors of the Collected Works of Kadam series attributed four biographies to Kyotön, but it is clear from our reading that the biographies of Zhang Chökyi Lama, Chumikpa, and Sangay Gompa are not his writings but works of Chim Namkha Drak, as attested by the near identical versions found in the *Golden Rosary of Narthang*. Kyotön authored two biographies of his master Chim Namkha Drak: an elegant verse biography and another detailed one in prose. The prose version, entitled *Rosary of Praises of Noble Qualities* (*Yon tan bsngags pa'i phreng ba*, ཡོན་ཏན་བསྐྱེད་པའི་ཐེང་བ་), contains narratives of Chim's life and works, including the list of teachings Chim received from various masters. It is a rich source for understanding the life and works of one of the greatest luminaries of Narthang and a figure of outstanding intellectual enterprise in Tibet in the thirteenth century. By comparison, the one in verse with the title *Treasury of Jewels* (*Rin chen gter mdzod*, རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་) is a hagiographical eulogy composed and most likely initially delivered as a speech by Kyotön at one of the public occasions at Narthang after the master's death. It is a beautiful literary composition written in seven chapters using

the trope of the seven precious jewels. Translation of a few verses from this book, which the biographer cites, are presented below among his inspirational words.

A reader familiar with Tibetan Buddhist works and the oeuvres of Tibetan lamas would perhaps notice after just seeing the table of contents that the vast and important field of tantras or secret mantra is nearly missing in Kyotön's literary output except for one short text. Entitled *Trilogy of Visualization of Acala* (*Mi g.yo ba'i dmigs pa skor gsum*, མི་གཡོ་བའི་དམིགས་པ་སྐོར་གསུམ་), the only tantric work authored by Kyotön and available to us, it is in the third series of the Collected Works of Kadam. The trilogy contains very short texts on three different types of visualization and meditation on the figure and mantra of Acala, one of the four deities featuring in the seven deities and teachings of the Kadam (*bka' gdams lha chos bdun*, བཀའ་གདམས་ལྔ་ཚེས་བདུན་). Another text, *Instructions for Three Equilibria* (*Ro snyoms gsum gyi gdams ngag*, རོ་སྟོབས་གསུམ་གྱི་གདམས་རག་) discusses cultivation of equilibria of bodily humours, vital energies, seminal fluids and mental states, which are topics found in tantric works, but this is itself a work on healing and therapeutics. There is also no clear colophon confirming the authorship although the editors of the Collected Works of Kadam have included this among Kyotön's writings. Two *sādhana* texts on Pārṇasavarī and one text containing a mantra for worship of general buddhas are also included as Kyotön's works in the Collected Works of Kadam, but upon close reading we find that the former two are by Chomden Rigpai Raldri and the latter is attributed to Padmasambhava. Thus, the Acala *sādhana* texts are the only ones of tantric material by Kyotön available to us.

Such an absence or modest number of major tantric writings, however, may not be taken as an indication of Kyotön's lack of or low engagement in tantric teachings and practice. In the true spirit of keeping esoteric tantras and mantras secret, hidden, and publicly inaccessible, Kyotön appears to have deliberately avoided writing on tantras and Vajrayāna. We get a hint of this from his account of his master Chim Namkha Drak and tantric practices. Chim is said to have received the empowerments and instructions for almost all deities of the four sections of tantras (*rgyud sde bzhi*, རྩུད་

ལྷོ་བཞི་), which we also can infer from Chim's initiative in compiling the Narthang Collection, which contains over a hundred deity yoga practices and images. Kyotön claims that Chim observed all tantric precepts properly and carried out practices effectively to reach the same state of realization as Padmasambhava. Yet, the great Kadam elders are like 'a lamp shining in a vase' in that they do not show their inner qualities. While being a great practitioner of the tantric system and vastly knowledgeable about it, outwardly Chim did not give an impression of even having heard of the term *mantra* or of having seen a tantric text.⁵⁰

Such an attitude aligns well with the story of the origins of the Kadam tradition, which is said to have been founded by Atiṣa, who came to Tibet from India at the repeated invitation of kings Yeshe Ö and Jangchub Ö in order to purify and revitalize the Buddhist system after some wayward monks and priests are believed to have corrupted it, particularly with the abuse of esoteric tantric practices. Moreover, besides considering tantric teachings as secret and practices to be treated discreetly, Chim appears to have also relegated most tantric practices to being expedient methods and thus provisional teachings and not teachings concerning the ultimate truth. We find this postulation in Kyotön's biography of Chim Namkha Drak, who is recorded to have claimed that secret mantra teachings are largely provisional in nature and only taught by two buddhas among the thousand buddhas. They are not fundamental to the Buddhist path, while the path of perfection (*pha rol phyin pa 'i lam*, བཅོམ་ཕྱིན་པའི་ལམ་) is complete, without risks, and taught by all buddhas.⁵¹

50 See p. 208: འོན་ཀྱང་བཀའ་གདམས་པ་ཚེན་པོ་རྣམས་སུམ་ནང་གི་སྐྱོན་མ་ནང་ན་གསལ་བ་ལྟར་སྤེལ་པའི་ཡོན་ཏན་ནང་དུ་འཕེལ་བར་བཞེད་པ་དང་། ལྷོ་མའི་རྣམ་ཐར་གཙོ་བོར་སྤྲུབ་པ་དང་། རྒྱ་གསུང་གི་དཀྱིལ་ཚེ། ཕྱི་ཚུལ་དུ་སྤྲུགས་ཀྱི་མཚན་གསན་པ་འཇམ། གཞུང་ཡི་གེ་ཅོམ་གཟེགས་པ་ལྟར་ཡང་མི་མཛད་དོ། །

51 Ibid., གསལ་སྤྲུགས་ཐམས་ཅད་དང་དོན་ཤུགས་ཆེ་བས་ལྷོ་མ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་གསུང་ཉམས་སུ་བཞེས་པའི་ལམ་ཚང་ལ་མ་རྟོར་བ་ལོ་རྒྱུ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། ལྷོ་མའི་ཞལ་ནས། ལམ་གྱི་ངེས་དོན་ལོ་རྒྱུ་ལྱིན། ལམ་གཞན་དང་བའི་དོན་དུ་གསུངས། ངེས་དོན་བསྟན་པ་ཀུན་ལ་འབྱུང་། གསལ་སྤྲུགས་ལམ་ནི་བསྟན་པ་འདིའི། སངས་རྒྱུད་ལམ་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས། ཀྱུན་ལ་མི་དགོས་དང་དོན་ཡིན། དེ་ཕྱིར་ལོ་རྒྱུ་ལྱིན་པའི་ལམ། ཚང་ལ་མ་རྟོར་གཡང་ས་མེད། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡི། ངེས་དོན་ལམ་ལ་གཙོ་བོར་གྱིས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

It is likely that Kyotön composed many other works, including tantric writings, and they were lost for good or are yet to be found. His biographer mentions many works, including two commentaries on *Clear Words*, or *Prasannapadā*, a commentary on the *Bodhicaryāvatāra*,⁵² which are not available today. With the destruction of Narthang during the Chinese takeover of Tibet and the Cultural Revolution, it is most likely that these works were destroyed along with other relics of the monastery. However, like the curious case of the works of Kyotön's guru at Narthang, Zhang Chökyi Lama, the Master of Five Sciences, whose numerous writings were deposited in his own reliquary stūpa,⁵³ it is also possible that they were entered into monuments as relics. Yet, we cannot give up the hope that some of them may come to light someday as more collections, such as the library of Sakya, become accessible in the same manner as the Drepung Collection became accessible through the efforts of Paltsek Bodyig Penying Zhibjugkhang. Paltsek's efforts revealed to us numerous works, particularly those of Kyotön, which were previously unknown.

At the same time, some of the books attributed to Kyotön and included in this volume, such as *Instructions on the Ultimate Continuum*, *Instruction on Reality*, *Repository of Pristine Wisdom*, *Instructions for Dying* and several others could also turn out to be titles which already existed before Kyotön and were merely written down or transcribed by him, as similar or identical titles appear in the list of teachings he received from his master or in earlier works. We can only verify this conclusively when we have full access to the works of his teachers and predecessors. As we wait with optimism, a selection of inspirational and aphoristic words from Kyotön are provided below.

52 See p. 116: ཚོག་གསལ་གྱི་རྒྱ་ཀ་སྤྱི་གཉིས། ས་གཙོད་སྤྱི་གཉིས། རྫོང་བུན། འགྲེལ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་ཀ་
ས་གཙོད། བྱང་ཚུལ། རྫོད་འཇུག་གི་རྒྱ་ཀ། ཚད་དགག་ལ་སོགས་པ་འགྲེལ་རྒྱ་ཀ་དང་། མན་ངག་དུ་མ་བརྩམས་
ཏེ།

53 Lechen Kunga Gyeltsen, f. 251v.

Inspirational Words

1. From Nyima Gyeltsen's biography of Kyotön Monlam Tsultrim

ཚངས་སྦྱོང་ཕྱིད་ལྷོ་གསལ་ལ་རག་ལས།

Half of a celibate's chastity depends on the company.

རབ་ཏུ་བྱུང་བ་གཞན་མ་དད་པ་དད་པར་བྱེད། དད་པ་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་སླེལ་
ཉུང་པ་ཞིག་དགོས།

A renunciate must instill faith in others who don't have it and increase it in those who have it.

སྒོ་གསུམ་དལ་བར་མི་སྡོད་པར་རྟག་ཏུ་ཚོས་སྦྱོང་དང་མི་འབྲལ་བ་སངས་རྒྱས་
མཚིམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཡིན།

Having body, speech, and mind constantly engaged in dharma and not leaving them idle is the sublime way of the life of Chim, a buddha.

སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཐམས་ཅད་སློ་ཚོད་དང་མཐུན་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་དེས་དོན་ཁོ་
ནར་གནས།

Every teaching of the Buddha is purely definitive for the recipient with the appropriate caliber.

དལ་འབྱོར་གྱི་བེད་བཅག་ནས་ཅི་བྱེད། སློམ་ལས་ལ་མ་སྡོད་པར་དགོས་སྦྱོར་གྱིས།
སྦྱོང་ཚོས་དགོས་སྦྱོར་ལ་འོང་བ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན།

Why ruin the gift of humanhood? Lie not idle but engage in virtuous deeds. One must make virtuous deeds one's dharma during happy times.

ཚོ་སྤང་ལ་འཚི་བ་མི་དྲན་ནམ། མི་ལུས་ལན་ཅིག་ཐོབ་པ་དེ་སྦྱོང་ལོག་མ་བྱེད།

Don't you think of death and the shortness of life? Do not waste the humanhood one has got for once.

འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ལ་ཟིན་པ་མེད། ཟིན་པ་ལ་སྦྱིང་པོ་མེད། འཕྲོ་ཤོལ་ལ་དག་སྦྱོར་ལ་
འབྲུངས།

Mundane tasks have no end. What has end has no essence. Stop it and delve into virtuous deeds.

གང་ནས་བཤད་ཀྱང་གཞུང་དོན་དང་འབྲེལ་བ་དེ་གནས་ལྡུ་མ་མཁུན་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན།

It is the liberating trait of the Knower of Five Sciences [Zhang] to relate the topic to the purport of the scriptures from whichever angle he explains it.

ལུང་རིགས་ཀྱིས་མཁས་པ་རྣམས་མགུ་བ་དེ་ཀྱུན་མཁུན་མཆིམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཡིན།

It is the liberating trait of Omniscient Chim to please the wise with scriptural citations and reasoning.

གང་ཞིག་བཤད་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་སེམས་ལ་གདམས་ངག་ཏུ་འབབ་པ་དེ་སློབ་དཔོན་
བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན།

It is the liberating trait of the master Great Awakening (Sangay Gompa) to render whatever he teaches as instructions for the minds of the recipient.

ལོག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱེ་བོ་ལ་བཀྱོན་ཞིང་ཚར་གཅོད་ཀྱང་སྦྱིང་གི་དུམ་བུ་ལྟར་སེམས་
ཀྱིས་འཇིན་པ་སློབ་དཔོན་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན།

It is the liberating trait of master Great Awakening (Sangay Gompa) to hold an ungrateful person like a portion of his heart though he may scold and punish.

ཚོས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་འདི་ཚོས་སྦྱོང་གི་མན་ངག་ཏུ་འདུག

Following dharma properly is the key instruction to please dharma protectors.

གས་དང་ཉེན་འཆི་དང་ཉེ་བ།

Getting closer to aging takes one closer to death.

སྦྱིད་གྲོགས་མེད་པའི་འཁོར་བ་འདིར་མང་པོ་ཞིག་འབྱམས་པས་དན་འདི་བདེ་བའི་ལམ་

སྐྱུ་ལ་ཤི་སྐྱུར་རེ་འབམ་རན།

I have wandered a lot in this cycle of existence without peace, but now it is time to grasp the glaring death as a path to happiness.

སྐྱུ་ཐག་སྐྱུ་མ་ལ་བསྐྱུར་བ། སྐྱོད་པ་ཞི་དུལ་དུ་བྱ་བ། སྐྱོད་ལྟོ་རྒྱབ་ལ་བསྐྱུར་བ། རྒྱལ་ལ་གོགས་པོ་ལ་སྐྱུན་པའོ། །

Pass the reins to the lama, practice tamed and peaceful manners, let loss occur to food and clothes, give victory to others.

རང་ལ་ཞེ་འདོད་ཅིག་མེད་ན་ཅི་བྱས་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་ལགས།

If one has no selfish agenda, all things work out well.

དོན་བསྐྱུབ་རྒྱུ་གཞན་དོན། བསྐྱུལ་རྒྱུ་མ་ཀུན་སེམས་ཅན། བཟུང་རྒྱུ་སེམས་ཉིད་འོད་གསལ།

Altruism is the task to accomplish,
Sentient beings the cause to work for,
The luminous nature of the mind, the view to see.

རྣལ་འབྱོར་པས་རང་རྒྱུད་གྲོལ་བ་ཐོབ་ཀྱང་མགོ་གང་གི་ཁ་བ་སྐྱུགས་པ་བྱ་བ་ཡིན་པས་བསྟན་པ་སྐྱུ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་རྒྱུ་མེད། །་་་མཁས་པ་དང་བཟང་བ་ལ་བཙུན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་བརྒྱན་ན་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ལགས།

The yogi may attain liberation of his mind but it is like shaking off snow on one's own head. He does no great service to the Buddha's teachings. The master of the Buddha's teachings is one who possesses qualities of great learning, noble character and ethical integrity.

མཐོང་ཞིང་ཐོས་སམ་རྗེས་སུ་དྲན་ཀྱང་ཅུང་། །རིག་གམ་གཏམ་དུ་བརྗོད་པར་གྱུར་ཀྱང་རྟོ། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོལ་པའི་པ་དང་། །བདེ་དང་ལྡན་པ་རྟག་ཏུ་བྱེད་པར་ཤོག །

Whether I be seen, heard, or remembered,
Be touched or talked about in words,
May I in all manner and all times
Benefit the beings and make them happy.

ཀྱིན་ཅུང་ཟད་བྱུང་ཡང་། ལྷོད་ཉིད་སྐྱུ་མ་ལ་འཛིན་པའི་ཨ་ཐང་ཆད་མི་འཚའ་།

A little misfortune may occur, but do not be fatigued by grasping at what is empty and illusory.

རྣམ་རྟོག་གི་སྒྲོ་བསྐྱུ་ལ་འཛིན་པ་མེད་པས་སྤིང་པོ་བསྐྱུ་བ་ལ་འབད་འཚའ་།

Put effort in gathering the essence, as there is no end to the processes of conceptual thought.

གཞི་རང་བཞིན་སྒྲོས་བྲལ་། ལམ་མ་བཅོས་ཡེངས་མེད། འབྲས་བུ་སྒྲོས་མེད་ཚོས་སྐྱ།

The ground is the nature free from elaborations.

The path is uncontrived and undistracted.

The fruit is *dharmakāya* free from elaborations.

རང་སེམས་སྒྲོས་མེད་དབྱིངས་སུ་ཡལ། ལྷོན་ཡོན་གྱི་སྐྱེད་དོར་སྐྱུར་ལ་ཞོག །

As one's mind vanishes in the state free from elaborations,

Drop acceptance or rejection of virtues and flaws.

སྤྲང་སྤྲོད་འཛིན་མེད་ལ་རྣམ་རྟོག་གི་གོས་མི་བཀོན། །མཚན་མ་རང་གྲོལ་ལ་དངོས་

འཛིན་གྱི་མདུད་པ་མི་གདབ། །ཡེ་ཤེས་དག་པ་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐྱུ་རིས་མི་གཟུང། ཡེ་

ནས་ཡེ་སྤོང་ལ་ཡིན་མིན་གྱི་སྒྲོ་སྐྱུར་མི་བྱ། །

Do not dress up the nonapprehensible appearance and emptiness with attires of conceptual thoughts.

Do not tie a knot of grasping at things to bind the natural liberation from characteristics.

Do not hold the pure pristine wisdom to be existent or nonexistent.

Do not assume or negate what is primordially empty as this is or is not.

རང་སེམས་དབྱིངས་སུ་ཡལ་བས་རང་དོན་བསྐྱབ་རྒྱུ་མེད། །གཞན་སྤྲང་སྤྲོད་མའི་བྱ་

བས་གཞན་དོན་རྒྱུན་ཆད་མེད། །

One's mind vanishes into the state of reality; there is no welfare of the self to seek.

The illusory appearance of work persists; there is no break from serving others.

One who always meditates on this is the sangha,
It is amazing the results are found in oneself.

2. From Kyotön's biographies of Chim Namkha Drak

The following quotes are Kyotön's praise of Chim Namkha Drak or the words of Chim Namkha Drak which Kyotön either cited verbatim from the writings of Chim or wrote down based on what he heard directly from Chim.

དལ་འབྱོར་དོན་ཡོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ཚོས་གསུམ་དགོས་པར་གདའ་སྟེ། ལོངས་སྤྱོད་
ཚོས་ཕྱོགས་སུ་གཏང་བ། ལུས་ངག་ཚོས་ལ་སྦྱར་བ། ཉིན་མཚན་དོན་མེད་དུ་མི་
འདའ་བའོ། །

There are three things required to make human birth meaningful:
to spend wealth towards dharma, to apply body and speech to
dharma, and to not finish days and nights uselessly.

དོན་ཡོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ཚོས་བཞི་དགོས་པར་གདའ་སྟེ། ལྷ་རུ་དཀོན་མཚོག་མཚོད།
ལས་ཀྱི་བསགས་པ་བགྲང་བ། རོ་བོ་སྤྲིག་པ་སྦྱང་བ། རང་བཞིན་གཉིས་མེད་བསྐྱོམ་
པའོ། །

To make life meaningful, one needs four dharmas: venerate the
Jewels as one's god, keep count of negative actions committed,
abandon what is evil by nature, and meditate on the nature of
nonduality.

ཚོས་སུན་རེ་ལ་ཡང་ཚིག་དོན་གྱི་ཉོགས་པ་སོ་མ་རེ་ས་བྱུང་བ་མེད་དེ་ཚོས་སུན་སྟོང་པར་
འཚོར་མ་ལྟོང་།

I have never had a dharma session without a new insight into words
and meaning, and have thus never wasted a dharma session.

སློམ་བསྟེན་པ་ལ་ཚོས་བཞི་དགོས་པར་གདའ་སྟེ། སློམ་ལ་སངས་རྒྱས་སུ་མཐོང་བ།
གསུང་ལ་ཚད་མར་འཛིན་པ། དམ་ཚིག་ལ་འགལ་འཁྲུལ་མེད་པ། བྱིན་རྒྱལ་གྱི་རྒྱན་
མ་ཆད་པའོ། །

These are four things required to follow a guru: to see the guru as

a buddha, to hold his words as infallible, to allow no lapses in the *samaya* vows, and to have no disruption to the stream of blessings.

ཐོག་མེད་དུས་ནས་པ་དང་མར་གྱུར་ཅིང་། །སྐོ་གསུམ་ཀུན་གྱིས་པན་པ་བསྐྱབས་པ་
ཡི། །འགོ་ཀུན་སྲིད་པའི་མཚོ་ལས་བསྐྱལ་སྐྱད་དུ། །ཀུན་མཁུན་གོ་འཕང་བསྐྱོད་པར་
ཐུགས་བསྐྱེད་འཚེལ། །

Having become parents from beginningless time,
All beings have done us good through body, speech, and mind.
In order to liberate them from the ocean of existence,
Generate the thought to reach the state of omniscience.

སྤེལ་བའི་སྐྱད་དུ་པན་ཡོན་བསྐོམས་མཚན་དེ། །ཡང་དང་ཡང་སྤྱོདས་བརྩོན་པས་
ཚོགས་གཉིས་བསྐྱབ། །ནག་པོའི་ཚོས་བཞི་སྤང་ཞིང་གཉེན་པོ་བསྐྱེད། །སེམས་ཅན་
མ་ལུས་གཅེས་པར་བརྩུང་འཚེལ་ལགས། །

To enhance this thought, contemplate on its benefits,
Train time and again with effort, and amass two accumulations.
Eschew the four dark dharmas and adopt their antidotes,
Cherish all sentient beings with affection, I pray.

ལམ་གྱི་ངེས་དོན་པ་རོལ་ཕྱིན། །ལམ་གཞན་རྒྱུད་བའི་དོན་དུ་གསུངས། །ངེས་དོན་
བསྐྱན་པ་ཀུན་ལ་འབྱུང། །གསང་སྔགས་ལམ་ནི་བསྐྱན་པ་འདིའི། །སངས་རྒྱུས་སྤྱོད་
ལས་གཉིས་གྱིས་གསུངས། །ཀུན་ལ་མི་དགོས་རྒྱུད་དོན་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་པ་རོལ་ཕྱིན་
པའི་ལམ། །ཚང་ལ་མ་ནོར་གཡང་ས་མེད། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡི། །ངེས་
དོན་ལམ་ལ་གཙོ་བོར་གྱིས། །

The path of perfection is the definitive path,
Other paths are taught to be provisional.
The definitive point features in the teachings of all buddhas,
The path of secret mantra is taught in the doctrines
Of only two among the thousand buddhas.
It is provisional, not required by all.
Therefore, the path of perfection
Is complete, correct, and without pitfalls.
Focus on the path of definitive point

Taught by all the buddhas.

གཟུགས་སྐྱུག་དང་སྐྱུ་སྐྱུན་ལ་སོགས་པ། །སྐྱུ་ཅོམ་ན་སྐྱུ་པར་ཤེས་པ་ཡིས། །
ཆགས་སྐྱུ་ལོ་གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་ལས། །སྐྱོམ་པ་བཙའ་བྱ་མ་རྙེད་ལགས། །

There is no meditation to be found
Other than knowing pleasant sights and melodious sounds
To be empty even as they appear
And have this as an antidote to attachment and hatred.

ཚོས་བྱ་བ་སྡེ་སྡོད་འཛིན་པ་རྣམས་མཉེས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན།
Dharma should be such that it pleases the holders of scriptures.

སློམ་རྣམས་ཀྱི་གདམས་ངག་གི་ཉིང་ལུ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དེ་བྱམས་
སྤིང་རྗེ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱུ་གདམ།

The quintessence of instructions of lamas and the chief of Mahāyāna
teachings is loving-kindness, compassion, and *bodhicitta*.

མ་རྒྱལ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལྷུ་དུ་བཞག་ནས་རང་ཉིད་ཐར་པར་འདོད་པ་དེ་འཛིག་
རྙེད་དང་བསྐྱུན་ན། ཐར་པ་མེད་མེད་བྱ་བ་ཡིན།

Seeking liberation for oneself while leaving behind mother sentient
beings, even by worldly standards, is a shameless liberation.

ཤེས་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱོས་བྱལ་བར། །རྟོགས་པ་ལྟ་བའི་མཐར་ཐུག་དེ། །ཁྲོམ་བོས་
ཚོག་ཏུ་བསྐྱུག་ཏུ་པངས། །སྐྱོས་བྱལ་ངང་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ། །རྒྱན་དུ་གནས་པའི་
བསྐྱོམ་པ་དེ། །རྣམ་རྟོག་རྒྱུང་ལ་བསྐྱུར་དུ་པངས། །ཞེན་མེད་ངང་ནས་དགོ་སྲིག་ལ།
སྐྱུ་པོར་བྱེད་པའི་སྐྱོད་པ་དེ། །ཁ་ཏའི་གཡང་ལ་བསྐྱུར་དུ་པངས། །

I hesitate to proclaim to the crowd in words
The ultimate view which sees
All phenomena to be free from elaborations.
I hesitate to cast to the wind of thoughts
The meditation which continuously abides
In the state of emptiness with singular focus.
I hesitate to throw to the pitfalls of counsel
The conduct which adopts and abandons
The virtues and vices with no attachment.

རང་གི་སེམས་སྐྱེ་མེད་ཚོས་ཀྱི་སྐྱུ། །ཡི་གཤོད་མ་ཉིད་ནས་གནས་པ་ཡི། །ཡིད་བཞིན་
གྱི་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་དེ། །འབྲུལ་པའི་དྲི་མ་མ་ལུས་པ། །སྤངས་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལས། །
འབྲས་བུ་བཅའ་དུ་མ་རྙེད་ལགས། །ཁོ་བོས་བཅའ་དུ་མ་རྙེད་དེ། །སློ་མ་དམ་པའི་
གདམས་པ་ལ། །བརྟེན་ནས་སེམས་ཉིད་གཅིག་བུ་རྙེད། །གཉུག་མར་འགྲོགས་པ་འོ་
མཚར་ཆེ། །

My mind is the unborn *dharmakāya*
Which has been so from the beginning.
Other than bringing out this,
Which is like a wish-fulfilling gem,
By giving up all impurities of illusion,
There is no result to be sought.
I have not found from seeking,
But by relying on words of the noble guru,
I have discovered this sole nature of the mind.
How wonderful! It is in me as my nature.

བསོད་ནམས་སྟོབས་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་དལ་འབྱོར་འདི། །བྱང་ཚུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་
བསམ་པ་ཡིས། །ལྟ་སྟོམ་སྦྱོད་པ་དག་ནི་རབ་བསྐྱབས་ཏེ། །འབྲས་བུ་མཚོག་གི་དོན་
དང་བཅས་པར་བགྱི། །

With the intention of seeking enlightenment,
By engaging in the view, meditation, and conducts
Seek the best of purposes as a result
For this humanhood attained through the power of merits.

ཚོས་དཔེ་ལ་བཤད་ན་སྟོ་ལ་ཡོད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་དགོས། །སྟོ་ལ་བཤད་ན་དཔེ་ལ་གྲོག་
པ་འདྲ་བ་ཞིག་དང་། །དེ་གཉིས་ཀ་གཞུང་དོན་ལས་སྦྱིས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན། །
When explaining using a book, it should be as good as reciting
from memory,
When explaining from memory, it should be as good as reading
from a book.

In both cases, it should be like naturally flowing out of scriptures
and topics.

འོ་སྐོལ་བཤད་ཉན་པ་རྣམས་ལ་ཚོས་ལ་བརྟེན་པའི་ལས་སྐྱིབ་ཁོ་ན་ཉན་ཆེ་བས། སྐོ་
ཐམས་ཅད་ནས་ལས་སྲུ་མི་འགོ་བ་ལམ་དུ་འགོ་བ་ཞིག་གལ་ཆེ།

Those of us teaching and studying dharma have a great risk of negative karma from this act. In every way possible, it is important our act becomes the path, not negative karma.

གཙོ་མང་གཙོ་མིང་མ་ཡིན་པ། །གཙོ་བོ་གཅིག་པར་སྐྱེ་བར་ཤོག །

May I be born with one leader, not with many or none.

ཚོས་དང་མཐུན་པའི་འདུན་མ་ཀུན་གཅིག་གིས་བཅས་པ་བཞིན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
མཐུན་པར་འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན།

A future plan aligned to dharma is when everybody agrees and follows the set rules.

རང་གིས་ཚུགས་མ་ཐུབ་ན། གཞན་གྱིས་འཐེན་ཡང་མི་པན་པ་ཡིན།

If one has no discipline, no progress can come even if others pull.

ཁྱེད་ལ་ཟང་ཟེང་གི་འབྲུལ་བ་ཡེ་མི་རེ། ལྷ་མའི་རྣམ་ཐར་བཞིན་བྱུང་ན། རའི་འབྲུལ་བ་
དེ་ཡིན་ནོ། །

I don't expect any material offering from you; follow the example of the teacher and that will be an offering to me.

དལ་འབྱོར་གྱི་སྤྲིང་པོ་ལེན་པ་བྱ་བ། བསོད་བྱ་ཆེ་བ་ལ་མི་ཟེར། སྐོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་
ཐམས་ཅད་ཚོས་སྲུ་འགོ་བ་ཞིག་དགོས།

Obtaining the essence of human birth does not refer to a great pleasant life but to applying body, speech, and mind to dharma.

ཉམས་ལེན་གྱི་བརྟན་པ་རྙེད་ཅོམ་བྱུང་ན་སྐྱེ་བ་གཏན་གྱི་འདུན་མ་ཟེན་པའི་ཚོད་ཡིན།

If one has attained stability in practice, that is roughly obtaining the final object of life.

ཚོག་ཤེས་ཀྱི་ར་རྒྱལ་གྱིས་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཁྱད་དུ་གསོད་ཅིང་ཁ་བོ་ཕྱོགས་མེད་དུ་
འཐེན་པ་དེ་བྱུང་གྱི་གཉའ་ཤིང་བྱ་བ་ཡིན།

To disregard all dharma through the pride of knowing words and showing indiscriminate pomposity is called the yoke of misfortune.

དགོས་སྐྱོར་ཐམས་ཅད་དེ་རིང་གི་སྟེང་དུ་སང་བཅུགས་ནས་སྒྲོ་གསུམ་ཐ་མལ་དུ་མ་
ལུས་པར་གྱིས།

Pile up virtuous practices day by day, and let not your body, speech and mind remain ordinary.

ཉིན་ཞག་སྤྲུགས་ཅེ་ལ་དགོས་སྐྱོར་འདི་ཙམ་བྱེད་བྱ་བའི་དམ་བཅའ་མེད་ན་སྐྱོལ་དུ་མི་
ཚུད་པ་ཡིན།

If one does not commit to engage in specific virtuous practices every day and night, it does not become a routine.

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲུ་མ་བྱ་བ་རིག་པའི་གནས་ལྡེ་ལ་མཁའས་ཤིང་ཚིགས་བཞི་པ་རེ་
རེའི་ཁྱུལ་དུ་ཡང་ཤེས་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་གསལ་གྱིས་སྟོན་མཁེལ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་
ལགས།

A Mahāyāna teacher is learned in five sciences and knows how to elucidate all points of knowledge through a single stanza of four lines.

རང་རྒྱུད་ལེགས་པར་མ་སྒྲིན་པར། །གཞན་དོན་བྱེད་པར་འདོད་པ་འདི། །ལོང་བས་
ལོང་བ་ཁྲིད་པ་བཞིན། །གཡང་དུ་ལྷུང་ན་མི་འགྲོད་དམ། །

Wishing to bring benefit for others
Without a properly matured character,
If, like the blind leading the blind,
You fell off a cliff, wouldn't you regret it?

གང་ཞིག་བདག་ལ་ཁྲོས་ཏེ་སྐྱོག་འཕྲོག་ཅིང་། །མགོ་བོ་ཚལ་པ་བརྒྱར་ནི་གཤོག་བྱེད་
ལ་། །གཤེ་ཞིང་མཚོང་འབྲུ་བརྟེན་པར་བྱེད་ཀྱང་རུང་། །བྱ་གཅིག་བཞིན་དུ་སྤྲུག་པར་
བྱེད་པར་ཤོག །

He may take my life out of anger,
He may split my head into a hundred pieces,
He may abuse, criticize, and beat me,

May I love him like my only child.

བདག་གི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དག་ཚོགས་ཀྱི། །མ་ལུས་འགོ་ལ་ཡོངས་སུ་སློན་
གྱུར་ཅིག །འགོ་བའི་ཉོན་མོངས་སྲིག་ཏེ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི། །བདག་ལ་སློན་ནས་དེ་དག་
བདེ་གྱུར་ཅིག །

May my body, possessions, and stock of virtues
All bear fruit for every sentient being.
May all diverse emotions and wrongdoing of the world
Fall upon me and may they be well.

བདག་ཀྱང་ལུས་སྲོག་ཚོགས་ལ་མི་ལྟ་ཞིང་། །འགོ་ལ་ཕན་པའི་བསམ་སྦྱིན་སྣ་
ཚོགས་པས། །བྱབ་པའི་བསྟན་པ་སྤྱོད་པ་བཅུར་རྣམ་སྲིད་ཏེ། །སངས་རྒྱས་མཛོད་
པས་རྣམ་ཀུན་དོན་ཡོད་ཤོག །

May I, with no regard to my body, life, and difficulties,
But with the intention and various gifts to benefit beings,
Spread the teachings of the Buddha in ten directions
And become meaningful at all times through the acts of the Buddha.

Bibliography

- Brunnhölzl, Karl, trans. *When the Clouds Part: The Uttaratantra and Its Meditative Tradition as a Bridge between Sūtra and Tantra*, Tsadra Foundation Series. Boston: Snow Lion, 2014.
- Chim Namkha Drak et al., *The Golden Rosary of Narthang* (སྐྱར་ཐང་གསེར་རྒྱེད་), Narthang: No publisher. Manuscript scanned by Tibetan Buddhist Resource Center, W2CZ7888.
- Gokhale, V. V. “The Text of the Abhidharmakośakārikā of Vasubandhu,” *Journal of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society*, 22, (1946): 73-102.
- Gö Lotsāwa Zhönu Pal, *The Blue Annals* (དེབ་ཐེང་སྔོན་པོ།). Chengdu: Si khron mi rigs dpe skrun khang, 1984.
- Lechen Kunga Gyeltsen, *Lamp Illuminating the History of the Kadam Tradition* (བཀའ་གདམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་བཀའ་གདམས་ཚོས་འབྲུང་གསལ་བའི་སྔོན་མེ།). No place, no publisher. Blockprint scanned by Tibetan Buddhist Resource Center, W23748. No date.
- Lobzang Nyima (ed.), *Pilgrimage Guide of Narthang Monastery*, (སྐྱར་ཐང་དགོན་པའི་གནས་ཡིག།). Lhasa: Bod ljongs mi dmangs dpe skrun khang, 2015.
- Mathes, Klaus-Dieter, “The Pith Instructions on the Mahāyāna Uttaratantra (*Theg chen rgyud bla’i gdams pa*) - A Missing Link in the Meditation Tradition of the Maitreya Works”, *The Illuminating Mirror: Tibetan Studies in Honour of Per K Sørensen on the Occasion of his 65th Birthday*, edited by Olaf Czaja and Guntram Hazod, pp. 303-320. Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag, 2015.
- Samten Zangpo, “Biography of Chomden Rikpai Raldri (བཙེས་ལྷན་པའི་རྣམ་ཐར།)” in *Compilation of the Histories and Biographies of Tibet* (བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམ་ཐར་ལྟོགས་བསྐྱིག་ས།), vol. 6. pp. 557-583. Xining, Qinghai People’s Publishing House, 2010.

Schuman, Michael, *Building Place and Shaping Lives: Nartang Monastery from the 12th through 15th Centuries*, PhD Thesis, University of Virginia: Department of Religious Studies, 2016.

Tashi Lhunpo Gön Lojue Tsomdri Tshokchung, *History of the Excellent Narthang Religious Centre* (དཔལ་སྐྱར་ཐང་ཚུལ་སྤྲེའི་ལོ་རྒྱུས།). Lhasa: Bod ljongs mi dmangs dpe skrun khang, 1983.

Thubten Jinpa, trans. *The Book of Kadam: The Core Texts*, Boston: Wisdom Publications, 2008.

Tokden Yezhon et al., “Clan and Dates of the Noble Abbots of Narthang” (དཔལ་སྐྱར་ཐང་གི་གདན་ས་མཛད་པའི་སྐྱེ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གདུང་དང་གདན་ས་མཛད་ཚུལ་རྣམས།), in *Compilation of Histories and Biographies of Tibet* (བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམ་ཐར་ལྷན་གསུལ་བསྐྱིད་གསུལ།), vol. 11, pp. 413-418. Xining: QinghaiPeople’s Publishing House, 2010.

Yangchen, “Accounts of Abbots of Narthang (སྐྱར་ཐང་གདན་རབས།)” in *Maidens of the Highland* (ས་མཐོའི་བུ་མོ།), pp. 80-92. Beijing: China Tibetology Publishing House, 2008.

༡། །སྤྲོ་མའི་རྣམ་ཐར་ལྷུན་པོ་རིན་ཆེན་བཞི་པའི་མཛེས་རྒྱན་
གསེར་གྱི་སྤྲུང་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།¹

[651-761]²

༥ (༡ བ) །སྤྲོ་མ་དམ་པ་རྣམས་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་
ལོ། །རྒྱལ་བའི་རྣམ་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་ནོར་བུའི་དཔལ། །འགྲོ་བའི་གཙུག་ན་
རབ་མཛེས་རྒྱན་གྱི་གཙོ། །ཡིད་ལ་བསམས་པའི་དོན་མཆོག་ཀུན་སྤྲུལ་
བའི། །རིན་ཆེན་སྤྲོ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྒྲིགས་མའི་དུས་འདིར་
བདག་ཅག་ཡོངས་ཀྱི་མགོན། །རྒྱལ་བ་ཀུན་དང་དབྱེར་མེད་མཛད་པའི་
དཔལ། །འགྲོ་ལ་(༢ ན)སྒྲོམས་མཛད་མཚུངས་མེད་བུགས་ཇི་ཅན། །སྒྲོན་
ལམ་མཚན་མངའ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གདོད་ནས་དག་པ་མཐའ་བྲལ་
ཞི་བའི་ཚོས། །ངེས་དོན་དབྱུ་མའི་དེ་ཉིད་ཀུན་གཟིགས་ཤིང་། །སྤྲོ་དོར་པན་
བདེའི་འཕྲིན་ལས་མ་འགགས་སྤྲུབ། །རྒྱལ་ཁྲིམས་མཚན་མངའ་དེ་ལ་ཕྱག་
འཚལ་ལོ། །འདྲེན་པ་དེ་ཡི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་། །རྟོགས་པར་མི་རུས་
ཤིན་ཏུ་དཔག་དཀའི་གནས། །གཞལ་བར་སེམས་པ་སྤྲོ་གོས་དུབ་པའི་རྒྱ། །
དེ་བས་རྒྱལ་བར་མོས་པ་ཐབས་ཡིན་མོད། །འོན་ཀྱང་བསམ་པའི་མོས་རྒྱལ་
མཐའ་ཡས་སྤྲིར། །མཐོང་ཐོས་དྲན་པས་དོན་ཆེན་འགྲུབ་པའི་རྒྱ། །རྣམ་ཐར་
ལྷུན་པོ་རིན་ཆེན་མཛེས་པའི་རྒྱན། །གསེར་གྱི་སྤྲུང་ཅེས་བྱ་སྤྲུལ་བར་བགྱི།།

1 རྣམ་ཐར་འདི་སྤྲོ་མ་ཐང་གསེར་སྤྲིང་ནང་ནས་ཕབ་ཞུས་བྱས་པ་ཡིན།

2 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གངས་ཡིན།

བདག་ཅག་གི་སྐྱེ་མ་ཡང་དག་པའི་དགོངས་(2 བ)བའི་བཤེས་གཉེན་རྒྱལ་
བ་རྒྱ་མཚོའི་འཕྲིན་ལས་སྐད་ཅིག་ལ་མཛད་པར་སྐྱོན་ལམ་བརྟེན་ཤིང་སྐྱོན་
པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ལ་གདུལ་བྱ་མ་ལུས་པར་བཀོད་ནས་
འབྲུལ་དང་ཡུན་གྱི་ཕན་བདེས་ཚོམ་པར་མཛད་པ་དེའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། ཐར་པའི་རྒྱལ་མཚན་མ་བཟུང་བའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་
དང་། ཐར་པའི་རྒྱལ་མཚན་བཟུང་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པའོ། །དང་པོ་ལ་
བཞི་སྟེ། གདུང་རྒྱུད་རིགས་ཀྱི་ཆེ་བ། མཁྱེན་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆེ་བ། འགྲོ་ལ་
ཕན་པའི་ཆེ་བ། རིགས་མཚོག་སད་པའི་ཆེ་བའོ།།

༥ དང་པོ་གདུང་རྒྱུད་རིགས་ཀྱི་ཆེ་བ་ནི། སྐྱེ་མ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབས་ཀྱིས་འཕངས་
ཤིང་བསྟན་པ་དར་བའི་ཡུལ་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སྟོད་སྟོད་བར་གསུམ་དུ་
གནས་པ་ལས་བར་དུས་གཅིང་རུ་བཞིའི་ས་ཆ་གཤམ་རུ་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་ལྗོངས་
ཡང་ཡུལ་བོན་གྲོང་ཞེས་པར་ཡབ་མེས་དུ་མ་ནས་གཤེན་རབས་ཀྱི་བསྟན་པ་
ལ་སྟོད་པ་སྟོའི་གདུང་རྒྱུད་ཡང་ཚོད་ཅེས་པ་ལ་སྐྱས་བདུན་མངའ་བའི་མཐའ་
ལྷག་ རྟུག་པར་གྱུར་པ་³ བོན་ཚོས་གཉིས་ཀ(3 ན)ལ་སྐྱབས་གཞིལ་བ་ཡབ་
གཉེན་ཚོད་ཅེས་པ་དང་། ཡུམ་དད་པ་དང་བརྩོན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་
མངའ་ཞིང་རིགས་མཐོ་ལ་མཛད་ས་པ་མ་མ་རྒྱལ་མོ་ཞེས་བགྱི་བའི་སྐྱས་
སུ་ས་མོ་ཡོས་བུའི་ལོ་ལ་འབྲུངས།⁴ དེའི་ཚོ་བཅས་སྟོན་བཟང་པོ་དང་སྐྱོ་

3 མ་དཔེའི་མཚན་པ་ “བདུན་པར་གྱུར་པ་” ཞེས་ཡོད་ཀྱང་སྐྱབས་བདུན་ལས་སྐྱབས་རྒྱུད་བཞིག་
ཡོད་པས་རྟུག་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པར་སྐྱད།

4 ས་མོ་ཡོས་ནི་ སྤྱི་ལོ་ 1210 ལ་འཁེལ་གྱི་ཡོད་ཀྱང་ལྷ་བ་གདུང་འབྲུངས་གསུངས་མེད་ཅིང་།
ཡོས་ལོའི་མཇུག་ཏུ་འབྲུངས་པ་ཡིན་ན་ 1220 ལ་འབྲུངས་པ་ཡིན་ཡང་གྲིད།

རྣམ་པའི་ཚོགས་ལ་སོགས་པ་མཛད་པ་ན་ལྟས་དགོ་བ་ཡང་བྱུང་བར་གྱིང་། དེའི་
 དུས་སུ་སྐྱོན་དཔོན་རྒྱ་རིངས་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་ དཔལ་ལྷན་གྲོའི་མཁན་སུ་
 ཡིན། ཞེས་པ་བོན་ཚོས་གཉིས་ལ་མཁས་ཤིང་མཐུ་སྟོབས་དང་མདོན་ཤེས་
 ཐོགས་མེད་མངའ་བའི་སྲུབ་ཐོབ་ཅིག་ཡོད་པའི་ཞལ་ནས་སྲས་འདི་སྲུབ་
 པའི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་ནས་གྲགས་སྟན་ཕྱོགས་བཅུར་ཞུབ་པ་ཞིག་འོང་
 བར་འདུག་པས། འདིའི་མིང་ཡང་སྟན་གྲགས་ཞེས་པར་འདོགས་གསུངས་
 རྣམ་བཅུགས་པས། ཡབ་ན་ཟེ། བ་མེས་ཀྱི་རྒྱུད་མ་ཟེན་ན་སུ་སྐྱེས་པ་མིན་
 པས་ཡབ་མེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རང་ཤེས་དགོས་གསུངས་པར་གདའ། དེ་ནས་
 ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀས་སྲབས་རྩིས་ཆེན་པོས་(༣ བ)བསྐྱུངས་ཏེ་སྤྲོ་མ་ཉིད་
 ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ཡབ་ཡུམ་ཤིན་ཏུ་བྱམས་པས་ཚོག་གཅིག་ཀྱང་རྒྱུ་
 མ་སྤོང་། ཟས་གོས་གཅེས་སྲབ་རབ་ཏུ་བསྐྱུངས་ཞེས་གསུངས་སོ།། དེ་
 རྣམས་བསྐྱུ་བའི་སྐོར་ནས་སྲབ་འཚལ་བ་ནི། གངས་རིའི་ཁོད་འདིར་སྐྱེ་དགུའི་
 བསོད་ནམས་དང་། ཉིད་ཀྱི་སྲབས་རྗེས་བཏུམས་པར་གྱུར་པའི་ཚོ། དམ་
 པས་ལུང་བསྟན་དོན་ལྡན་མཚན་རབ་གསོལ། །འཛིག་རྟེན་འདྲེན་པར་བྱོན་
 ལ་སྲབ་འཚལ་ལོ། ཞེས་བྱའོ།།

༥ གཉིས་པ་མཁུན་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆེ་བ་ནི། དགུང་ལོ་དྲུག་ནས་ཡབ་ཀྱིས་
 ལྷོག་དང་། ཡབ་མེས་བགོས་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱ་གཏོར་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་
 དང་། སྲབས་དམ་གྱི་ལྷ་སྐོམ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ཆག་ཚོག་སྟན་རྣམས་
 བསྐྱབས་པས་རྩོལ་བ་ཅོམ་མི་དགོས་པར་མཁུན་ནས་ཐམས་ཅད་མགུ་སྟོ་

5 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱེས་” ཡོད།

འདི་ལ་སྤྱི་ཤིང་དགོ་བཤེས་ཆེན་པོ་ཞིག་འོང་ཞེས་བསྐྱབས། དེ་ནས་ཚོ་ག་ཆེ་
 བ་ཀུན་སྐྱོང་བར་བཞེད་དེ། དེ་ཡང་སྐྱོང་ཚོ་སྲུ་མ་ནས་ཡོན་ཏན་ལ་གོམས་པ་
 ཆེ་བས་གནས་(༤ ན)སྐྱབས་ཐམས་ཅད་དུ་དད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་
 འཕྲུགས་ཆེ་ཞིང་དགོ་བ་ལ་དང་གིས་སྐྱོ་བ་གཞོན་ཅུ་ཉིད་ནས་རང་སྐྱོད་ཚུལ་
 ཐམས་ཅད་གཙང་སྐྱ་དང་ལྷན་ཞིང་ཞི་དུལ་ཆེ་བ་དགོ་བཤེས་ཆེན་པོའི་མཛད་
 པ་ལྟར་བཞུགས། སེམས་ཅན་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་གཟིགས་ན་སྤྲུགས་རྗེས་མི་
 བཟོད་ཅིང་སྤྲུགས་རན་དུག་པོ་སྐྱེ། བདེ་སྐྱིད་དང་ལྷན་པ་གཟིགས་ན་དགུས་
 ཚོར་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཅིང་གཏན་དུ་དེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བར་སྐྱོན་ལམ་ཡང་ཡང་མཛད།
 སྤྲིག་བྱེད་པའི་མི་ཤན་པ་ལ་སོགས་པ་གཟིགས་ན་སྤྲིན་པོ་བྱུང་གསུངས་ཤིང་
 སྐྱབས་དང་དམ་ཆེན་པོས་འབྲོས་ཤིང་རང་ཉིད་སྤྲིག་པ་ལ་ཤིན་དུ་འཛོམ་པར་
 མཛད། གཞན་གྱི་ཟས་ལྷག་མར་གྱུར་པ་མི་གསོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་
 སྐྱོད་བཟང་པོ་ལ་མཉེས་ནས་ཡབ་ཀྱི་ཞལ་ནས། འདི་དྲང་སྲོང་ནས་ཚོ་འཕོས་
 པ་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཚུལ་འདི་འདྲ་ན་སོ་ནམ་ལ་མི་ཟ། དད་རྗེས་ལ་སྐྱོད་པ་
 ཞིག་འོང་བར་འདུག་གསུངས་ནས་དགུས་ཤིང་། སྐྱོབ་དཔོན་རྒྱ་རིངས་ལ་
 བུ་འདི་(༤ བ)ཐེག་པ་རིམ་དགུ་ལ་མཁས་པ་ཞིག་འབྱུང་བ་མཛད་པར་ཞུ།
 ཞེས་ཁོང་ལ་གཉེར་ཁ་ཆེ་བར་གཏད། ཁོང་གིས་ཀྱང་སྤྲུགས་རྗེས་ཆེན་པོས་
 བསྐྱུངས་ཤིང་ཚོ་ག་ཞིག་མཛད་པའི་ཚོ་སྐྱོབ་དཔོན་རྒྱ་རིངས་ཀྱིས་གསུང་གིས་དཔལ་
 ལྷན་པའི་ཞལ་ནས། ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་གཤམ་མ་ཞིག་མེད་ན་
 ཚོས་པས་བོན་ཀྱང་མི་འོང་། ཡིད་ཆེས་བདེན་ངེས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ཆ་ལུགས་
 རི་ལྟར་འདུག་ཀྱང་ཐར་ཟིན་པའི་ཚོད་ཡིན་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཚོ་
 སྐྱོབ་མ་ཉིད་དད་ཅིང་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ལྷག་པར་ཡང་འཕེལ་ཏེ། དེ་

ནས་བརྒྱུད་སྟེ་སྟིག་པ་མི་བྱེད་པའི་དམ་བཅའ་བརྟན་པོ་མཛད་ནས། དེ་ཕྱིན་
 ཆད་ཆེད་དུ་བསམས་པའི་མི་དགེ་བ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་གྱིས་མ་གོས་
 པའི་རྩིས་ཡིན་གསུངས་ཏེ། སྟིག་ལ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་འཇུག་པའི་ཡོན་ཏན་
 མངའ། དགེ་བ་ལ་བསྐྱལ་བ་དུ་མ་ནས་གོམས་པའི་ཤུགས་གྱིས་གཞོན་
 ཅུ་ཉིད་ནས་མཚོན་འོས་བཀུར་འོས་ཐམས་ཅད་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ལྷག་
 ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་མཚོན་ཅིང་བཀུར་(༥ ཀ)བ་ལ་བརྩོན་ཞིང་། ཚོགས་
 གཉིས་ཅི་འཕེལ་ཁོ་ན་དོན་གཉེར་དུ་མཛད་དེ་སྐྱོ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་།
 དང་པོ་རང་ནས་སློབ་གོལ་ལེགས་པས་གཞན་ལ་གཞོན་སེམས་སྐྱེ་མ་སྐྱོང་
 ཞིང་དགེ་ཚོགས་རང་གིས་འཕེལ་བར་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐད་ཅིག་
 ཀྱང་མི་གཡེལ་བར་དགེ་བ་ལ་རབ་དུ་བརྩོན་པའི་ཡོན་ཏན་མངའ། དེ་ནས་
 དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་བཞེས་པའི་དུས་སུ་འཐིང་ཀར་མོར་གྲོག་གི་ནན་ཏན་ལ་
 བྱོན་ནས་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད། དེ་ནས་དགྲུང་ལོ་བརྒྱུ་པ་ལ་ཆག་ཚོག་ཆེབ་
 ཀུན་བསྐྱབས་ནས་བརྒྱ་གཅིག་པ་ལ་རྒྱ་ཚུགས་ཤིང་མཁམས་པར་ཡང་བྱུང་།
 སློབ་དཔོན་རྒྱ་རིངས་ལ་སློབ་དབང་ཆེན་ལ་སོགས་པའི་ཚོག་དང་། གཞུ་
 པ་དགུ་སྟོར་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། བཅ་གཞོན་གྱི་བྱ་རིམ་དུ་མ་ཡང་
 བསྐྱབས། སྟོན་པ་ལྟ་བུ་བཅོན་ཞེས་པ་ལ་གྲིར་གུམ་པ་རྣམས་ཀྱི་དུར་ཚོག་
 བསྐྱབས་ཤིང་། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྟོན་ཐམས་ཅད་ལ་འབད་མེད་དུ་མཁམས་
 པར་བྱུང་ཏེ་སྐྱོ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། སྟོན་གྱི་བག་ཆགས་ཤིང་(༥ བ)
 ཡིན་ནམ་བསྐྱབ་པ་ལ་འང་ཚོགས་མ་བྱུང་། བཤོལ་ནས་ཀྱང་ལོ་མང་པོ་སོང་
 སྟེ་གཞན་གྱིར་བ་མཐོང་ཅོ་ན་སྐྱོན་ཟིན་ཞིང་བརྗེད་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་གདའ།
 ཞེས་གསུངས་ཏེ། མདོར་ན་དགེ་སྟིག་སྐྱེད་དོར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཛད་པ་

ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་མངའ་བ་རྣམས་མཚོན་པ་ཅིམ་མོ། །དེ་རྣམས་
བསྐྱེད་པའི། བསྐྱེད་པའི་མངགས་མཐུས་ལྟ་སྤྱོད་དམ་པའི་ཚུལ། །དགོ་ཚོགས་
ལྟར་ལེན་ཉེས་སྤོང་དམ་བཅའ་བརྟན། །གཞོན་ཅུ་ཉིད་ནས་རིགས་མཚོག་
ཡོན་ཏན་རྫོགས། །ཀུན་གྱིས་དམ་པར་ངེས་ལ་སྤྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།།

༥ གསུམ་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་པའི་ཆེ་བ་ནི། གང་ལ་མོས་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་དེའི་
མཚན་པ་བསྟན་ནས་ཕན་བདེ་དམ་པ་འགོད་པ་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་མཚན་པའི་
ཚུལ་བཞིན། རིགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པ་ནས་སྤེལ་
ཏེ་ཡབ་མེས་ནས་ཡོན་བདག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་དང་། སྤྱི་མ་ཉིད་ཀྱི་མཁས་
པའི་གྲགས་སྟན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤར་བས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་རྒྱ་ཆེ་བར་བསྐྱེད་ས་
(༦ ན)ཏེ། བྲག་ཤིས་ཤིང་རྣམ་པར་དགོ་བའི་ཚོགས་རྣམ་པར་དག་པ་དུ་མས་
འཛིག་རྟེན་འདིའི་འདོད་པ་ཀུན་ཚང་ཞིང་མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་ཕན་
པ་དང་། འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་པ་ལའང་ཕན་པ་ཆེར་མཚན་དེ། དགུང་ལོ་བཅུ་
གསུམ་པའི་ཆེ་ཞབ་ལ་ཞེས་པར་ཐོག་བཞིབས་ནས་མི་མང་པོ་ཆོའི་དུས་བྱས་
ནས། དེར་དུར་ལ་བྱོན་པ་ན་གྲོགས་གཞན་དག་ན་གྲན་ལ་ཚོགས་མཁས་པ་
བཅུ་གསུམ་ཅིམ་འཛོམ་པ་ན་དེ་རྣམས་ཀྱི་དཔོན་དང་གྲལ་མགོ་མཚན་དེ་
ལྷགས་བསྐྱོད་ལས་བསྐྱོད་པ་དང་། རྟོན་སྐྱོད་ལྷགས་གཅོད་པ་དང་། རྒྱ་
རྒྱལ་གཤོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་རོ་མཚར་ཅན་རྣམས་ཀྱང་སྤྱི་མ་ཉིད་
ཀྱིས་མཚན་པས་ཁྲོམ་ཐམས་ཅད་ཡ་མཚོན་དུ་གྱུར་ཅིང་མཁས་པའི་གྲགས་
པ་ཆེར་འཕེལ་ཏེ་སྤྱི་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ཚོགས་ཆེ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་
མེད་ན་ལག་མི་ཚོགས་པར་སྐྱོག་པའང་བྱུང་བས་བསོད་ནམས་ཀྱང་ཆེ་བར་བྱུང་

ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུའི་⁶བར་དུ་སྐྱེ་དགུའི་ཚོགས་ལ་
ཕན་པ་ཆེན་(༤ བ)པོ་མཛད་དོ། །དེ་རྣམས་བསྐྱབ་པ་ནི། སྐལ་ལྷན་མོས་པའི་
གདུལ་བྱ་དང་བའི་ཕྱིར། །བཅུ་གཅིག་དུས་ནས་མཛད་པ་རྣམ་སྟེལ་ཏེ། །བཅུ་
དགུའི་བར་དུ་འཛིག་རྟེན་ཕན་པ་མཛད། །མཁམས་པའི་གྲགས་པ་བརྟེས་ལ་
ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།།

༥ བཞི་པ་རིགས་མཚོགས་དཔའི་ཆེ་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྐྱོན་གྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་
ཡོན་ཏན་སྐྱབ་སྐྱབ་ཚོགས་པ་མཁའུན་དུ་ཟིན་ཀྱང་སྐྱོ་ཚོ་དུ་མ་ནས་སྐབ་པའི་
བསྐྱབ་པ་ལ་སྐྱད་པའི་སྐྱོབས་ཀྱིས་རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་བཞུགས་པ་དམ་
པའི་གང་ཟག་གིས་གསོས་བཏབ་པ་ནི། དང་པོ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་དུས་
སྐུ་འཐིང་ཀར་མོར་གྲོག་སྦྱོང་དུ་བྱོན་པ་དེའི་ཚོ་སླ་མ་ཚོང་སྟོན་རས་པ་ལ་
དོ་རྩེ་ཕག་མོའི་ཚོག་ལུས་པའི་མཚོད་གྲལ་དུ་སླ་མས་ཕྱག་དུ་ཐོད་པ་བདུད་
ཅིས་གང་བ་ཞིག་བསྐྱབས་ནས་ཐམས་ཅད་ལ་རྟུབ་རེ་གནང་། ཕྱིས་སླ་མ་
ཚོང་སྟོན་ལ་སྐྱར་གྱི་ཕག་མོ་དེའི་མདོན་རྟོགས་ལུས་པས། སླ་མའི་ཞལ་
ནས་དང་པོ་ཁྱེད་ཅག་ལ་ཕག་མོའི་བྱིན་(༧ ན)རྒྱབས་དེ་བྱེད་པའི་དུས་སྐུ་
ཐོད་པ་བདུད་ཅིས་གང་བ་དེའི་ནང་ན་ཕག་མོའི་སྐྱེ་གཅིག་འདུག་པ་དེ་ཁྱེད་གྱི་
ཁོང་དུ་སོང་ཡོད་པས་བྱིན་རྒྱབས་འཇུག་པར་འདུག་གི། ཡི་དམ་དུ་ལྷུངས་
གསུངས་ནས་མདོན་རྟོགས་ཀྱང་གནང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྐོམ་བསྐྱབས་
མ་ཆག་པར་མཛད་པས་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱང་ཆེ་བར་བྱུང་གསུངས། ཡང་ཚོས་
བཅུའི་མཚོད་པ་ཞིག་གི་ཚོ་སླ་མ་ཚོང་སྟོན་ལ་བྱིན་རྒྱབས་ལུས་པས་སླ་མའི་

6 མ་དཔེ་ལ་ “ཆགས་ལ་” ཡོད།

ཕྱག་གིས་དབུ་བཟུང་ནས་ཁྲོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་འདི་ལ་པའི་ཡོན་ཏན་བསྐྱབ་ཏུ་
 བངས་པར་འདུག་སྟེ། བས་མི་ཉན་པར་འདུག་པས་སྤྱིས་རང་དབང་འཐོབ་
 དུས་སུ་བཅུན་པ་གྱིས་ལ་ཚོས་ལ་ལས་འཕྲོ་ཡོད་པས་སློབ་གཉེར་གྱིས།
 གཞན་པའི་འོང་བའི་མི་ལམ་བྱུང་གིས་གསུངས། དེ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ལགས་ཞུས་
 པས། ད་དང་ཁྲོད་གཉེས་གྱིས་སྤྱག་མོའི་བྲག་ལ་འཛོགས་ཕྱིན་པས་ཁྲོད་ཀྱི་
 ལག་པ་གཅིག་པའི་ཚོས་གོས་ཀྱི་གྲ་ནས་འཇུས། ལག་པ་གཅིག་ན་ཉི་མའི་
 དྲུལ་འཁོར་ཞིག་ཐོགས་ནས་སྤྱབ་པའི་གསུང་(༧ བ)གི་བཟུང་ཏོག་འདོད་
 པ་ཡོད་ན་ཤོག་ཟེར་ཞིང་སྤྱར་སྤྱར་བྱེད་ཅིང་བྱུང་བས་ཤུལ་ན་ཡར་མི་མང་
 པོ་བྱུང་བ་མིས། དེ་ཁྲོད་ལ་བཟང་བ་ཡིན་གསུངས་ནས་སྐྱ་མས་ཀྱང་སྤྱགས་
 ཅིས་ཚེན་པོས་བསྐྱངས། དེ་ལ་བཏེན་ནས་ཚོས་ལ་ཕྱེ་གཅིག་པའི་དད་གུས་
 དག་པོ་རྒྱན་དུ་བྱུང་སྟེ་ཅི་ནས་ཀྱང་བཅུན་པ་བྱ་དགོས་སྐྱམ་པ་བྱུང་བས། ལྷ་
 མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས་སློ་སྤྲོ་ཚོས་དང་སྤྱད་པ་དེ་སྐྱ་མ་ཚོང་སྟོན་རས་པའི་
 བཀའ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་རྣམས་བསྐྱབ་ནི། གནས་སྐྱབས་
 འཛིག་ཅེན་པོ་པའི་རིགས་བཟུང་ཡང་། །སྤྱགས་མཚོག་ཡང་དག་ཚོས་ལ་
 སྐྱངས་པའི་རིགས། །དམ་པས་མཁྱེན་ཏེ་ལུང་བསྟན་བྱིན་བརྟུབས་མཐུས། །
 རིགས་མཚོག་དང་པོར་སད་ལ་སྤྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།།

དེ་ནས་འཕྲིན་ལས་སྐྱོད་བའི་དུས་སུ་ཡབ་གྲོངས་པས་སྤྱགས་སྐྱོ་བར་གྱུར།
 ཡང་ཡབ་ཀྱི་གསོལ་འཕྲོ་དབྱ་འདུལ་སྤྱད་པའི་གཅིས་སྤྱག་ཅིག་སྐྱ་མ་ཉིད་
 ཀྱིས་གསོས་ནས། གཏང་རག་སྤྱས་གོང་དུ་བཏང་(༨ ན)རན་ཏེ་ཐོངས་
 གསུངས་པས་ཁོང་རྣམས་ད་དུང་འཐོན་ཟེར་ནས་སྐྱོད་པས་སྐྱ་མ་དགའ་བར་

སྐྱོན་གྱི་ཚེ་བྱ་དེས་ཕན་མ་ཐོགས་པར་སྲིད་པའི་ཉེས་དམིགས་ལས་ཡིད་
བྱུང་སྟེ། བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པར་དགོངས་ནས་རང་གིས་མཁུལ་བཞིན་དུ་
སློབ་དཔོན་རྒྱ་རིངས་ལ་⁷ཐར་ལམ་བོན་ཚོས་གཉིས་གང་བདེན་ལྷུས་པས།
ཁོང་ན་རེ། མདོན་མཐོ་བོན་གྱིས་ཀྱང་འགྲུབ། སྤོང་ནས་ཐར་པ་སྐྱབ་ན་ཚོས་
དགོས་གསུངས་པས་བཙུན་པ་ལ་ཐག་བཅད་དེ་ཡབ་ཀྱིས་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་
བསྐྱབ་དགོས་འདྲ་བརྟུལ་ཞིང་བཞུགས་སོ། །དེ་རྣམས་བསྐྱབ་བཞི། ཉེས་
མང་སྲིད་པའི་སྐྱོན་གྱིས་རྣམ་སྐྱབ་སྟེ། །ཐར་ལམ་གང་ཡིན་ཉིད་ཀྱིས་མཁུལ་
བཞིན་དུ། །དམ་པའི་རྩུང་ལྷུས་ལམ་གཅིག་ངེས་པ་ཐོབ། །རབ་བརྟན་དམ་
བཅའ་མཛད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།།

དེ་ནས་ཉེ་འབྲེལ་རྣམས་བཤོལ་འདེབས་པ་ལ་མ་གསན་པར་དམ་བཅའ་
སྐྱབ་པར་བཞེད་དེ། སློབ་དཔོན་རྒྱ་རིངས་ལ་སྦྱར་བཀའ་གདམས་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་འདི་བཟང་བར་གདའ་བ་ལ། (༤ བ)བྱེ་བྲག་གཞུང་པ་དང་མན་
ངག་པ་གཉིས་འཇུག་ཚུལ་གང་ལེགས་ལྷུས་པས་བཀའ་གདམས་གཞུང་
པ་ཚུགས་བཟང་སློ་གདའ་ཐུབ་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གདན་ས་འདིར་
རབ་དུ་འབྱོན་པར་དགོངས་ཏེ། ཕྱིས་ལབ་བརྩེ་གཅིག་ལ་བྱོན་ཡང་ཟེར།
སློབ་དཔོན་རྒྱ་རིངས་ཀྱི་གཤེགས་རྫོངས་ཚ་བ་གཅིག་འདྲེན་པ་ལ་སྦྱར་ཐར་
དུ་བྱོན་ཡང་ཟེར་ཏེ། དེའི་ཚེ་གདན་ས་འདི་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་དད་གུས་
ཚེན་པོ་བྱུང་ཞིང་སྦྱན་ཆབ་ཀྱང་གཡོས། རང་དུ་བྱོན་མ་ཐག་ཀྱན་དགའ་ར་

7 མ་དཔེ་ལ་ “ལ” མེད།
8 མ་དཔེ་ལ་ “ལབ་མདའ” ཡོད།

བར་བྱོན་པས་སྐྱ་མ་གནས་ལྷ་མཁུན་པ་འཁོར་མང་པོ་ལ་སྐྱ་མ་བརྒྱ་ཙུ་བཅུ་
 གཉིས་བརྟེན་ཚུལ་གྱི་སྐབས་གསུང་ཞིང་འདུག་པ་ལ་ཚོས་འབྲེལ་གྱི་དང་
 བོའང་མཛད་ནས་གསལ་ཞིང་། ཚོས་ཐོན་མ་ཐག་དུང་དུ་བྱོན་ནས་དད་གུས་
 དྲག་པོས་བྱིན་ལྷབས་ཞུས། ཞབས་སྤྱི་བོར་སྐྱངས་ཏེ་རྣམ་གྲོལ་སྐྱབ་པའི་སྐྱ་
 མ་མཛད་པར་ཞུ་ཞུས་པས། ཞང་པའི་ཞལ་ནས་རང་ལ་རྟོགས་པ་མེད་པར་
 གཞན་འཁྲིད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་མོད་ཀྱི་ཁྱེད་དད་པ་ཆེ་ཆེ་འདྲ་ཞིག་འདུག་པས་
 ཅི་ཕན་བྱ་གསུངས། དེར་ཐུགས་(༧ ཀ)དབྱེས་ཤིང་དོན་གཉེར་དུ་བྱོན་པ་
 ཀུན་ཡང་གྲུབ་པས་གྲོགས་གཞན་ཀུན་བཏང་ལ་དམ་པ་ཉིད་བཅུན་པ་བྱ་
 བར་དགོངས་ནས་ཉེ་གནས་ཚོས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་ལ་ཞུས་པས། དེར་གྲོགས་
 ཀུན་དང་འགྲོགས་ལ་ཡུལ་དུ་བྱོན། ཕྱིས་དགོངས་པ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་གྲོགས་
 བཞི་གསུངས་ནས་སྐྱར་ཡུལ་དུ་བྱོན་པ་ན། མཚན་⁹གཅིག་མནལ་ལམ་དུ་
 དང་པོ་འཐིང་ཀར་མོར་ཐག་མོའི་བྱིན་ལྷབས་ཞུ་དུས་ཀྱི་མཇུལ་སྐྱ་མ་དང་
 བཅས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ན་བཞུགས་པར་སྤིས་པའི་ཚོ། མཁའ་འགྲོ་མའི་ཆ་
 བྱད་དང་ལྷན་པའི་བྱད་མེད་བཞི་ཐོད་པ་ཆང་གིས་གང་བ་རེ་ཐོགས་ནས་
 སྐྱ་མ་ཚོང་སྐྱོན་ལ་འདྲན་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་སྐྱ་ལེན་ཞིང་འདུག་པའི་ཚིག་ལ་
 གསལ་པས། དགའ་བ་དེ་སྐྱིད་པའི་སྐྱ་ཞིག་ལེན། །དལ་འབྱོར་སྤིང་པོ་སྐྱངས་
 ན་དགའ། །བཅུན་པའི་ལས་འསྐོ་འབྱུང་ན་བདེ། །གཏན་གྱི་སོ་ནམ་བྱེད་
 ན་སྐྱིད། །ཅེས་ཟེར་ཞིང་འདུག་འསྐོ་ལ་མནལ་སད་པས་དང་པོ་སྐྱ་མ་ཚོང་
 སྐྱོན་པས་བཅུན་པ་གྱིས་གསུངས་པ་དེ་བསྐྱལ་(༧ བ)བར་འདུག་སྐྱམ་དུ།
 དེ་ཉིད་ཀྱི་མོད་ལ་སྐྱམ་བུ་ཕད་གང་ཡོད་པ་བསྐྱམས་ནས་གཙུང་པོ་ལའང་

9 མ་དཔེ་ལ་ “ཚོ” ཡོད།

འདིང་འོག་སྤངས་པས་ཁོང་འགྲོར་མ་འདོད་དེ། བཅུན་པ་ལ་མི་འགོ་ན་ཁྱེད་
 རང་ཡུལ་དུ་འང་མ་སྡོད་རྒྱལ་སྐྱེལ་ཡང་མི་སྟེང་རོ་གསུངས་པས། དེར་
 རུ་ཞིང་རྗེས་སུ་བྱུང་ནས་གཉིས་ཀས་སྐར་ཐང་དུ་བྱོན་ནོ། །དེ་རྣམས་བསྐྱེད་
 བྱི། སྤུན་ཚོགས་འཛིག་རྟེན་ཚོས་ཀྱི་བདེ་འབྱོར་ཀུན། །དན་རྒྱུགས་སྡོད་ལྟར་
 འཛིགས་པས་རབ་སྤངས་ཏེ། །དམ་པའི་སྤྱན་སྲར་རྣམ་ཐར་ཚུལ་གཉིས་
 ལྷུས། །གཞུང་ལུགས་འཛིན་པར་དགོངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གནས་
 འདིར་བྱོན་ཚེ་སླ་མའི་ཞལ་གཟུབས་ཏེ། །དང་བས་ཚོས་གསལ་འདེན་པར་
 གསོལ་ཞིང་གནང་། །མནལ་ཚེ་ལྷ་ཡིས་ཐར་པར་བསྐྱེད་བ་ཡི། །མོད་ལ་ཕོ་
 བྱང་འདིར་བྱོན་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ། །སླ་མའི་རྣམ་ཐར་ལྷན་པོ་རིན་
 ཚེན་བཞི་པའི་མཛེས་རྒྱན་གསེར་གྱི་སྤྱ་ལྷུང་ཅེས་བྱ་བ་ལས་ཐར་པའི་རྒྱལ་
 མཚན་མ་བཟུང་བའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་(༡༠ ༡)པ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་
 དང་པོའོ། ། །

ལྷ་གཉིས་པ་ཐར་པའི་རྒྱལ་མཚན་བཟུང་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལ་འང་བཞི་
 སྟེ། བསྟན་ལ་ལྷགས་པའི་མཛེད་པ། མང་ཐོས་མཁྱེན་པའི་མཛེད་པ། ཡོངས་
 འཛིན་དམ་པའི་མཛེད་པ། རྒྱལ་ཚབ་¹⁰སླ་མའི་མཛེད་པའོ། །དང་པོ་བསྟན་
 པར་ལྷགས་པའི་མཛེད་པ་ནི། མེ་མོ་བྱའི་ལོ་མཇུག་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པ་ཉི་
 རྩེ་བྱོན་དུ་ཉེ་བའི་དགུན་སྟོད་འདིར་བྱོན་མ་ཐག་རབ་སྟོན་མང་ཇ་མཛེད། སླ་
 མ་གནས་ལྷ་མཁྱེན་པ་ལ་ཚོས་འབུལ་ཉི་མེ་གཅིག་གིས་ཐོག་དངས་པ་ཕུལ་
 ཏེ། སྐྱ་མཚེད་གཉིས་ཀས་བཅུན་པ་མཛེད། དེའི་བསྡོམས་པའི་གདམས་ངག་

10 མ་དཔེ་ལ་ “མཚན” ཡོད་ཀྱང་འོག་ཏུ་དངོས་བཤད་པའི་སྐབས་རྒྱལ་ཚབ་ཡོད་པས་དེ་
 ལྟར་བཀོད།

དུ་སྐྱེ་མ་ཞང་པའི་ཞལ་ནས། སྐྱེ་མ་སངས་རྒྱལ་ལ། །བརྒྱད་ཐག་ཉེ་རིང་
 མེད། །ཚོས་ཀྱལ་རྒྱལ་བའི་གསུང་། །ཐམས་ཅད་དང་དུ་ཡོང་། །ཞེས་པས་
 སྐྱེ་མ་ལ་བཟང་ངན་དང་ཚོས་ལ་སྐྱོན་གསེས་མེད་པར་སྦྱོང་བའི་གོ་གྲོན་ལ་
 དགོ་བཤེས་སུ་ཉོ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་འབྱུང་བའི་ཉེན་འབྲེལ་སྐྱིག་ཤིག་(༡༠ བ)
 གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་ཚེ་བར་མཛད་དེ། ཚིག་རྫོགས་བྱེད་པར་ཞུས་
 པས་ཞང་པའི་ཞལ་ནས་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལེགས་པོ་མིན་པས་
 ཞབ་གཅིག་བར་དུ་ཚུག་གསུངས་ནས། དེའི་ཉེན་པར་གནས་ལྟ་མཚུན་
 པས་མཁན་པོ་དང་། མཚིམས་ཐམས་ཅད་མཚུན་པས་སྦྱོབ་དཔོན་མཛད་
 བས་དགོ་ཚུལ་བསྟུན་ས། བྱིད་ཉེན་སྲུང་གྱི་མཁན་སྦྱོབ་གཉིས་པོ་དང་
 ། གསང་སྟོན་སྦྱོབ་དཔོན་ཚོས་སེང་གིས་མཛད་དེ་དགོ་སྦྱོང་རྣམ་དག་ཉེར་
 གཅིག་དང་བཅས་པའི་རྒྱང་ནས་བསྟན་པའི་བདག་པོ་དགོ་སྦྱོང་གི་དཔོན་
 པོ་སྦྱབ་པར་མཛད་དོ། །དེ་རྣམས་བསྟུ་བ་ནི། བཅུ་དང་དགུ་ནས་བསྟན་པའི་
 སྦྱོར་ཞུགས་ནས། །བསྟེན་རབ་བཀུར་ཚོ་སྐྱེ་མས་གདམས་པ་བཞིན། །སྦྱབ་
 པའི་གོ་གྲོན་ཡོངས་རྫོགས་གྱི་མཚུངས་མཚོས་ནས། །སྦྱབ་བསྟན་གསལ་བར་
 མཛད་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།

༥ གཉིས་པ་མང་ཐོས་མཚུན་པའི་མཛད་པ་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེག་པའི་
 གནས་ལྟ་དག་ལ་བརྟེན་པ་མ་བྱས་པར། །(༡༡ ན)འཕགས་མཚོག་གིས་
 ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཚུན་ཉིད་མི་འགྱུར་ཉེ། །དེ་ལྟར་བས་ན་གཞན་དག་ཚར་
 གཅད་རྗེས་གཟུང་དང་། །བདག་ཉིད་ཀྱལ་ཤེས་བྱ་སྦྱིར་དེལ་དེ་བརྟེན་བྱེད། །
 ཅེས་དང་། དེ་སྦྱིར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་ལ་དེ་གྲུས་པས། །རང་གཞན་དགོ་བའི་

ཡོན་ཏན་རྣམ་འཕེལ་བྱེད། །ཅེས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཚད་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་
ལ་རོམས་པ་མེད་པར་སློབ་པར་དགོངས་ནས་སྤྱགས་སྦྱོང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
མཛད་པ་ནི། ལྷ་མ་ཞང་པ་ལ་ཚོས་གསལ་པའི་དང་པོ་ནི་རབ་བྱུང་མ་མཛད་
པའི་དུས་སུ་ལྷ་མ་བརྒྱ་ཅུ་བཅུ་གཉིས་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་སྐབས་དེ་གསལ།

དེ་ནས་ཚོས་གྱི་སྤྱན་ཅན་འགོ་བའི་ལྷ་མ་དམ་པར་གྱུར་པ་ཚོགས་སུ་ཕྱི་འི་
མཁའ་པོ་ཞང་སྟོན་པ་དགུང་ལོ་ལྔ་འི་བར་དུ་བསྟེན་ནས། གཞུང་བསྐྱབ་
བཏུས། སྦྱོང་འཇུག་སྐྱེས་རབས། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ། སོ་སོར་ཐར་
པ། སློམ་རིམ་དང་པོ། དབུ་མ་ཚོག་གསལ་གྱི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་པ་
ཡན་ཆད། སྐྱེ་བོ་གསོ་ཐེགས། སློམ་པ་(༡༡ བ)ཉི་ཤུ་པའི་འབྲེལ་པ། ལམ་
སྦྱོན། མན་ངག་ལམ་རིམ། དཔེ་ཚོས། སོ་རྒྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ། བྱང་ཚུབ་
ལྷུང་བཤགས། ཕྱག་རྒྱ་ལྔ་འི་མདོ་གདོན་ཐབས། ཡན་ལག་བདུན་པ། སྐར་
མ་རབ་རིབ། སྐར་བའི་མན་ངག་ཟན་མགོ་གཅོད་ཐབས། ཟ་གཏོར། རྒྱན་
གཏོར། གཏོར་མ་ལྔ་པ། དུས་མཚོད་གྱི་གཏོར་མ། རོ་བོའི་གཏོར་ཚེ། ཤར་
བ་བའི་བརྒྱ་ཚར། ཡེ་ཤེས་ཏལ་ལའི་ཚུ་སྦྱིན། ལར་ས་སུ་ཁི་དང་། འཇུར་
གོགས་གྱི་ཚུ་སྦྱིན། སློལ་མའི་བཞུས་ལུང་མདོན་རྟོགས། མཐུལ་བཞི་པ།
སྤྱགས་རྗེ་ཚེན་པོའི་བཞུས་ལུང་མདོན་རྟོགས། འདས་མཚོད་གྱི་ཕན་ཡོན།
དག་བའི་རྩ་བ་སྤེལ་ནས་བསྡོལ། སྟོབས་བཞིའི་བཤགས་པ། བསྡོལ་
རིང་མོ། མི་འབྲུགས་པའི་མདོན་རྟོགས་བཞུས་ལུང་། གཤེན་བསྡོལ། ཟ་ཕྱག་
བསྟེན་གནས་འབོགས་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཞིང་དད་པའི་ཤུགས་དྲག་
པོ་འང་འཕེལ་བར་གདའ་སྟེ། (༡༢ བ)སློམ་འི་ཞལ་ནས་མཁའ་པོ་གནས་

ལྷ་མཁའ་ལ་ལ་གཞུང་མན་ངག་མང་དུ་ཐོས་ཤིང་མོས་གུས་ཚུད་པར་བྱུང་
གསུངས།

སྐྱེ་མ་ཡང་དག་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བྱམས་པ་དང་སྦྱིང་རྗེའི་གངས་
རིར་ལུང་རྟོགས་སེང་གའི་ལུས་རྒྱས་ནས་དངོས་འཛིན་སྐྱེ་བོ་རི་དྲུགས་ཀྱི་
ཚོགས་ཀྱི་སྐྱབས་མཛད་པ་བྱང་ཆེན་པ་ལ། སྐྱབས་འགྲོ་ཐུན་མོང་བ། ལྷན་
པར་ཅན། སྐྱོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལན་གསུམ། གཞུང་བསྐྱབ་བཏུས། སྦྱོང་
འཇུག་འབྲེལ་ཚུང་རྙིང་མ། མདོ་ལེ་བརྒྱད་མ། སྐྱེས་རབས། སྐྱོམ་པ་ཉི་
ཤུ་པའི་འབྲེལ་པ། སྐྱོམ་རིམ་རྣམ་གསུམ། ལམ་སྐྱོན། ཉིང་དེ་འཛིན་ཚོགས་
ཀྱི་ལེན། བདེན་གཉིས། དབུ་མའི་མན་ངག་ཤེས་རབ་སྦྱིང་པོ། ཀུན་ཏུ་རྒྱ་
སེན་རིངས་ཀྱིས་ཞུས་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་
བ་དང་། རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པ་དང་། འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་དང་། འདུ་ཤེས་
བཅུ་གཅིག་པ་དང་། རྒྱལ་བ་སློ་གྲོས་(༡༢ བ)དང་། སྐྱུན་རས་གཟིགས་
ཀྱིས་ཞུས་པའི་ཚོས་བདུན་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་དང་། དགེ་སྦྱོང་རབ་གསལ་
གཞོན་ལུ་ལ་སྦྱིང་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཀ་ལྷོ་ལ་སྦྱིང་བ་དང་། རྒྱ་བའི་མདོ་
རྣམས། སྐྱོབ་སྦྱིང་། གསལ་རྒྱལ་དང་སྐྱོར་བའི་ཚོགས་བཅད། རོ་བོའི་མདོ་
ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་མན་ངག་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ལྟ་བ་དང་། འཁོར་བ་ལ་
དེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱེ། ཚོས་སྦྱོང་བཅུའི་མདོ། སྦྱོང་བསྐྱེས་སྐྱོན་མ། ལས་
རྣམ་འབྲེད། དབེན་པའི་གཏམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདུན་གྱི་མདོ། དེའི་
ཚོག་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྦྱོང་བ། མན་ངག་ལ་བེ་བུམ་སྐྱོན་པོ།
ལམ་རིམ། དཔེ་ཚོས། པོ་རྒྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ། དུས་མཚོན་བཞིའི་ཕན་ཡོན།

ཚོའམ་ལྷུ་གི་མཚོད་པ་བྱ་ཐབས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདུན་གྱི་མཚོད་པའི་
 མན་ངག་ ལྷ་དབང་པོའི་སྐྱུ་བ་ཐབས། མི་གཡོ་བའི་མངོན་རྟོགས། སྐྱོལ་
 མའི་བཟླས་ལུང་མངོན་རྟོགས། མཐུལ་(༡༣ ན)བཞི་པ། བསྟོད་པ་འདོན་
 ཐབས། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱས་རྗེས་དྲན་སྐྱོལ་ཚུལ། དེའི་
 བཅའ་ཡོན། ཞལ་བསྐོ་གསུམ་པ་རབ་གནས། ཉིན་ཞག་སྐྱུགས་གཅིག་གི་བྱ་
 བཤུ་ ཚོས་སྐྱོད་རྟོང་མ། ཚོས་སྐྱོར། འབྲུམ་མཚོད། ལྷ་ལྷུས་གསོལ་བ། ཉིན་
 འབྲེལ་དང་། རྣམ་སྤང་གི་ཚོ་ཚོ། ཡུམ་གྱི་སྐྱུ་བ་པ། བདུད་རློབ་ མཚོག་གི་
 བསྐྱོ་བ། བསྐྱོ་བ་བྱེད་ཐབས། ཡང་དག་སྐྱོད་བཞི། སྐྱོན་པ་བཞི། སྐྱོབས་བཞིའི་
 བཤགས་པ་བསྐྱོ་བ་དང་བཅས་པ། བསྐྱོན་པའི་གཅོད། བསྐྱོན་པའི་གཡུད།
 གཞན་སྐྱོད་ལུགས། ཤར་བ་པའི་རྣམ་ཐར་ཙུ་འབྲེལ། མཚད་ཁ་བའི་རྒྱབ་
 མཐའ། སྤེ་སྐྱོད་སྐྱེ་ལུང། དགོ་སྐྱོད་མ་དཔལ་མོའི་ཚོས་བཞི། དམ་ཚིག་
 གསུམ་བཀོད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བཟླས་ལུང། ཟན་མགོ་གཅོད་ཐབས། ཡན་
 ལག་བདུན་པ། བསྐྱོར་བའི་མན་ངག་ ལྷུང་བཤགས་འདོན་ཐབས། ལྷ་མ་
 རབ་རིབ། ལྷུན་གཏོར། གཏོར་མ་ལྷ་པ། ལྷུན་སྤེའི་བརྒྱ་ཚར། ཤར་བ་པའི་
 བརྒྱ་(༡༣ བ)ཚར། གཏོར་ཚེན། དཔལ་མགོན་གྱི་གཏོར་མ། ལྷུལ་པོ་སྤེ་
 བཞིའི་གཏོར་མ། ཆབ་ཁའི་གཏོར་མ། དྲང་སྐྱོད་གི་གཏོར་མ་རྒྱས་བསྐྱུས་
 གཉིས། ལྷུན་སྤེའི་གཏོར་གཅིག་མ། དུས་མཚོད་ཀྱི་གཏོར་མ། ཆབ་གཏོར་
 རྗེ་མེད། རྟིག་རྒྱུང་མ། ཁར་ས་སྤྱི་ཉིད། འཕྱར་གོགས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཏ་
 ལ་ལའི་རྒྱ་སྐྱོན། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ཁྲིད། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡིག་
 བརྒྱའི་བསྐྱོན་པ་བྱ་ཚུལ། སྐྱོད་སྐྱོད་གི་ཁྲིད། ལུགས་རྗེ་ཚེན་པོ་བྱིན་རྣམས་མའི་
 ཁྲིད། བཟླས་ལུང་མངོན་རྟོགས་རྒྱས་བསྐྱུས། སྤིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་ཁྲིད།

རྣམས་གསལ་ཏེ་སླ་མའི་ཞལ་ནས་སླ་མ་མཉམ་མེད་སངས་རྒྱས་སློམ་པ་ལ་
སྐྱབས་འགོ་སེམས་བསྐྱེད་དང་གཞུང་མན་ངག་མང་དུ་ཐོས་ཤིང་དད་པ་ཐོབ་
པར་བྱུང་གསུངས།

སླ་མ་ཡང་དག་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་ཏུ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་གྲགས་ཤིང་ཚིགས་སྲ་མའི་སློབ་དཔོན་དང་། མྱི་
མའི་ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་མཆིམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ། སྐྱབས་འགོ་
(༡༥ ན)དང་སློན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལན་ལྷ། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལན་
གཉིས། གཞུང་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད། དེའི་འགྲེལ་ཆེན། མདོའི་རྒྱ་ཀུ་ཉི་ལྷ་
པ། ལུ་མ་ཅུ་པ། ལས་སྐྱབ་པ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ། སྤང་པོ་ལྷ་པའི་རབ་ཏུ་
བྱེད་པ་རྣམས། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་གཉིས། ཉེན་འགྲེལ་
གྱི་མདོ་འགྲེལ། བྱམས་ཚོས་ལྷའི་བཤད་པ་སྤུ་པའི་ལུགས། མངོན་རྟོགས་
རྒྱན་གཙང་པའི་ལུགས། མདོ་སྡེ་དང་བཅས་པ་དང་། སླ་མ་ཉིད་ཀྱིས་
མཛོད་པའི་རྣམ་བཤད། མདོ་རྒྱན་གྱི་བཤད་པ་གཙང་ལུགས། དབུས་མཐའ་
ཚོས་ཉིད། རྒྱད་སྟེན་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་བཤད། རྒྱད་སྟེན་མ་མར་ལུགས། གཞན་
ཡང་བྱམས་ཚོས་ལྷ་ལ་གཟུ་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་མན་ངག་གི་ཚིགས་དང་
བཅས་པ། འགྲེལ་རྒྱུ་རྙིང་མའི་བཤད་པ། འགྲེལ་རྒྱུ་འགྲེ་རྒྱ་གི་བཤད་
པ། བརྒྱད་སྟོང་པའི་མདོ་དང་། འགྲེལ་པ། ཉི་མེ་ལེ་བརྒྱད་མ། སླ་མ་ཉིད་
ཀྱིས་མཛོད་པའི་(༡༥ བ)འབུམ་རྒྱུ་གི་ཉི་མེ་སྤང་བ། འཕགས་པ་སྤུད་པ་
མདོ་འགྲེལ་ཨེར་གྱི་ལུགས། སྤུད་པ་སྤུན་བརྒྱད་མ། ཤེར་སྟོང་མདོ་འགྲེལ།
ཉི་མེ་ལེ་མངས་ལ་སླ་མ་ཉིད་ཀྱིས་མཛོད་པའི་བཤད་པ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་

བསྐྱུལ། ཡི་གེ་གཅིག་མ། ས་ལུ་ལྡང་པ་དང་། རོ་རྩེ་གཅོད་པ་དང་། ཚུལ་
 བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་རྒྱ་སེན་རིང་ས་ཀྱིས་ཞུས་པ་དང་། གསུམ་ལ་
 རྒྱབས་སུ་འགོ་བ་དང་། ཚོས་བཞི་བསྟན་པ་དང་། ལྷང་བ་སྡེ་ལཱི་འབྲས་སུ་
 བསྟན་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པ་དང་། འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་དང་། འདུ་
 ཤེས་བཅུ་གཅིག་པ་དང་། རྒྱལ་བ་སློ་གོས་དང་། ལྷན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་
 ཞུས་པའི་ཚོས་བདུན་པ་དང་། རྟེན་འགྲེལ་དང་། དགོ་སློང་རབ་གསལ་
 གཞོན་ཅུ་ལ་སྤྱིང་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཀ་ལྷོ་ལ་སྤྱིང་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་གཟུགས་
 ཅན་སྤྱིང་པོ་ལ་སྤྱིང་བ་དང་། ལྷ་ངན་བསལ་བ་དང་། རྒྱ་བའི་མདོ་རྣམས།
 རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་འཇུག་པའི་གཟུངས། ཚོས་མདོན་པ་ཀུན་ལས་
 བདུས་འབན་ལུགས། (༡༥ ན)ཐེག་བསྐྱུལ། ས་སྡེ་ལྷ། དམིགས་པ་བརྟག་
 པ། བསྐྱུལ་བདུས་གསར་རྟེན། སྤོད་འཇུག་སྤྱ་སྤྱུ་བ་ཀྱི་མདོ་ཀུན་ལས་བདུས།
 རྒྱུས་རབས། རིན་པོ་ཆེ་སྤོང་བ། བཤེས་སྤྱིང་། སྤོབ་སྤྱིང་། ཤེས་རབ་བརྒྱ་པ།
 སྤོ་བོ་གསོ་ཐིགས། དབུ་མ་ཙུ་ཤེས། འཇུག་པའི་འགྲེལ་པ། བཞི་བརྒྱ་པའི་
 འགྲེལ་པ་བརྟག་པ་བརྒྱད་པ་མན་ཆད། ཙུ་རྒྱུང་གསུམ། བསྟོད་སྟོར། རྣམ་
 ལྷང་མདོན་བྱང་གི་རྒྱུད། དབུ་མ་སྟོང་ལྷན། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ཙུ་འགྲེལ།
 དབུ་མ་རྒྱན་ཙུ་འགྲེལ། དབུ་མ་སྤྱང་བ། ཉིང་འཛིན་ཚོགས་ལེ། ཚུལ་ལེ།
 སྤོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ། སྤོམ་རིམ་རྣམ་གསུམ། རྒྱབས་འགོ་བདུན་ཏུ་
 པ། ལྷ་ལས་སུལ་བྱུང་དང་། ལྷ་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མཐའ་
 ཡས་པ་དང་། སྤེལ་མའི་བསྟོད་པ་དང་། དགོ་བསྟེན་གྱི་སྤོམ་པ་བརྒྱད་པ་
 དང་། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས། གཞོན་ཅུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད། བྱང་
 རྒྱུ་སེམས་འགྲེལ་གཅོད་པའི་ལུགས། ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱིས་མཛོད་པ་དབུ་མ་

སྒྲིང་པོ་དང་། ལག་ཚད་ཀྱི་འབྲེལ་པ། རི་བོ་འོ་ཚོས་ཚུང་བརྒྱ་ཙུ། དེ་བཞིན་
 ག་ཤེགས་པ་བདུན་གྱི་(༡༥ བ)མདོ་དང་ཚོག་ ཚོགས་དང་། སྐྱིན་པ་དང་།
 ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ། སྦྱོད་བསྐྱུས་སྐྱོན་མེ། མདོ་ཙུ། རྒྱ་ཆེན་འབྲེལ། འོད་
 ལྷན། ལུམ་བརྒྱ་པ། ཀུ་རི་ཀུ་ལྷ་བཅུ་པ། སོ་ཐར། ལྷ་མ་ལྷི་དང་། དགོ་སྦྱོང་ལ་
 རབ་གཅེས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྷན་མདོ། འདུལ་བ་ལ་བརྟོད་པ། འདུལ་
 འཛིན་བསྐྱུས་བརྟོད། སྦྱོམ་ཚོག་ ལས་ཚོག་ བྱིན་རྒྱབས་ཕྱིར་བཅོས། ལས་
 སྦྱོམ། གཞི་གསུམ་གྱི་ཚོག་ ཀུན་སྦྱོད་རྒྱན། མན་དག་ལམ་རིམ། ལམ་
 སྦྱོན། དཔེ་ཚོས། དོལ་པའི་བེ་བུམ། སོ་ཚུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ། དེའི་མན་དག
 བཀྲ་ཤིས་བེ་བུམ། ཤར་བ་པའི་བདེན་བཞི། སྦྱོ་སྦྱོང་ཆེན་མོ། ལྷ་མའི་མཆུལ།
 དབུ་མ་སྦྱིང་པོ། ལྷུབ་པ་སྦྱིང་པོ། རབ་གནས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚོག་གོང་
 འོག་ དལ་འབྱོར་དོན་ཡོད་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་བཞི། འདུ་ཤེས་བཅུ་གཅིག
 དོན་དམ་ཀུན་རྗེ་བཀྱི་སངས་རྒྱས་རྗེས་འབྲུ། དེའི་ཐན་ཡོན། དམ་ཚོག་
 གསུམ་བཀོད་ཀྱི་རྒྱུད། ལྷ་ལྷའི་རྒྱུབ་(༡༦ ན)ཐབས། བཟླས་ལུང་མདོན་
 རྟོགས། ལས་ཚོགས། རྟོ་མགྲིན་གྱི་མདོན་རྟོགས། སྦྱོལ་མའི་བཟླས་ལུང་
 མདོན་རྟོགས། བརྟོད་པ་འདོན་ཐབས། དེ་ཉིད་བཅུ་པ། མཆུལ་བཞི་པ། བྱུག་
 འཚལ་ཉེར་གཅིག་གི་རྒྱུབ་ཐབས། སེང་ལྷེང་ནགས་ཀྱི་སྦྱོལ་མ། འཛིགས་
 པ་བརྒྱད་སྦྱོབ། དོ་རྗེ་སྦྱོན་མ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྦྱོལ་མ། སྦྱི་རྒྱུབ། བརྟོད་
 ལྷུབ། གསང་རྒྱུབ། སྦྱོལ་མའི་མཚན་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་པ། ཚོས་སྦྱོད་མདོན་
 རྟོགས། ཚོས་སྦྱོད་སྦྱིའི་མན་དག་ ལྷ་མའི་འདས་མཚན་བྱ་ཐབས། ཐན་ཡོན།
 རྒྱུད་སྦྱིའི་མན་དག་ མི་གཡོ་བའི་རྒྱུད། མདོན་རྟོགས། དམིགས་པ་སྦྱོར་
 གསུམ། རྣལ་འབྱོར་སྦྱང་བ། གཟུངས་ཚོག་སྦྱིའི་མན་དག་ ཚོ་དཔག་མེད་

གཉིས། ཚོ་སྐྱབ་གཉིས། སྐྱོལ་མ་དཀར་མོའི་ཚོ་སྐྱབ། སྐྱུན་སྐྱའི་ཡིག་ཚུང་།
 རོ་སྐྱོམས་གསུམ། སྐྱེ་བ་བརྟག་པ། བྱག་རྒྱ་སྐྱའི་མདོ། ལྷུང་བཤགས། དེའི་
 སྐྱབ་ཐབས། ཤར་བ་པའི་འཕྲིན་བཅོ་བརྒྱད། སྐྱོད་འབུམ། སྤྲོད་(༡༦ བ)
 འབུམ། བེ་བུམ་རྣམ་གསུམ། ཤའོ་སྤྲོད་པའི་བེ་བུམ་རྣམ་གསུམ། དོན་
 ཞགས་ཀྱི་སྐྱོར་རྣམས། བརྟུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་གཟུངས། དེའི་མཚན་བརྒྱ་ཅ་
 བརྒྱད་པ། སྐྱབ་ཐབས། མདོན་རྟོགས། ཡི་གེ་རྩལ་པ་གཅོ་འཁོར་གསུམ་
 པའི་བཞུས་ལུང་མདོན་རྟོགས། གཅོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། ལར་ས་སྤྱིའི་
 མདོན་རྟོགས། སྤྱགས་རྗེ་ཚེན་པོའི་དེའི་དེའི་བརྟུ་བ། སྐྱུན་སྐྱའི་རྒྱལ་རབས།
 མཚོད་པའི་མན་དག གཟུངས་ཚོག ཡན་ལག་བདུན་པ། གཤེན་ཚོག
 གཙུག་ཏོར་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྟོག་པ། སྐྱབ་ཐབས་གསུམ། སྐྱོད་མཚོད།
 གཟུངས་བཟུག་པའི་ཚོག ཚོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ། མི་འབྲུགས་པའི་མདོན་
 རྟོགས། གཤེན་ཚོག་དོན་བདུན་མ། རུས་ཚོག འཇམ་དཔལ་དཀར་པོ། ཨ་
 ར་པ་ཅ་ན། སྐྱ་ལོང། ཡོན་ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པའི་གཟུངས། ཉམས་གྲིབ་སྐྱབ་པ།
 གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་གནད་འཁའ་རུ་བས་བསྐྱབས་པ། རྟོན་
 བཞེངས་སུ་གསོལ་བའི་བརྟུན་པ་སྐྱ་དར་གྱི་(༡༧ ན)དུས་གྱི་དང་། གྲོ་
 ལུང་པས་མཛད་པ། རྣམ་སྐྱུང་དང་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་ཚོ་ཚོ་གཉིས། ཚོ་ཚོ་དགུ་
 མ། དུས་མཚོད་བཞིའི་མན་ཡོན། རོ་བོས་མཛད་པའི་མཚོད་པ་བྱ་ཐབས།
 རྟོན་འབྲེལ་གྱི་ཚོག་ཞིབ་མོ། རོ་བོ་པའི་གསོལ་འདེབས་བཟོད་གསོལ་དང་
 བཅས་པ། བ་འི་བའི་སྐྱབ་ཐབས་བརྒྱ་ཅ་པལ་ཚེ་བ། གཅོད་པའི་ཚོས་རྒྱང་
 བརྒྱ་ཅ། ཡང་ཚོགས་བཅད་མ། རོ་བོའི་ཚོས་རྒྱང་ས་བཅད་ཡན་ལག་དང་
 བཅས་པ། བརྟུན་པའི་གཅོད། བརྟུན་པའི་གཡུད། གཞན་སྐྱོད་ལུགས། ལྷུ་

དབང་རྒྱལ་པོའི་སྐྱབ་ཐབས། ཁོ་པོ་མི་བརྟེན་གས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། ལ་རག་
སྐྱོར་གསུམ། དཔལ་མོའི་ཚོས་བཞི། ཅུ་ཕྱག་གི་གསོལ་འདེབས། ལྷ་ལྷུང་
བའི་གསང་ཚོས། བོ་རྒྱུང་བའི་ཚོག་བཞི་པའི་བོ་བུམ། བོད་མའི་དུས་ཀྱི་
གནས་བརྟན་གྱི་གསོལ་འདེབས་དང་། སྐྱབ་པ། ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབས་
པའི་གནས་བརྟན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། སྐྱུན་འདྲིན། གསོལ་འདེབས་བསྐྱབས་
པ། མཚོད་པ་རྒྱས་པ་ལས་ཚོགས་དང་བཅས་པ། ལམ་(༡༧ བ)མཚོག
གསེར་ལྷོང་། རིན་པོ་ཆེའི་ཐེམ་སྐྱས། སྐྱོམ་དོན་རིན་ཆེན་སྤྲུངས་པ། བརྟན་
པ་གསལ་བྱེད་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲུང་བ། རིན་པོ་ཆེ་དག་ལེགས་གཏེར། རིན་པོ་
ཆེ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གཏེར། རིན་པོ་ཆེ་ལེགས་དབྱེད་ཀྱི་གཏེར། ཐེག་ཆེན་
གསལ་བ། བཀྲ་ཤིས་ལྷོང་བའི་འབྲེལ་པ། རོར་བུའི་ལྷོང་བའི་འབྲེལ་པ། ཉེ
བར་གདམས་པ་སྐྱབ་པའི་འོད་ཟེར་གྱི་གདམས་པ། མཁས་པ་འཇུག་པའི་སྐོ།
ཚོས་སྤྱོད་བཅུའི་མན་ངག་སྤང་རི་ཐང་པའི་མན་ངག་ཐོར་བུ། ཚོགས་བདག་
སྤང་སྒྲ། སྤྱེ་སྒྲ། རྒྱ་རོ་པའི་ཚོགས་བདག་རོ་བོའི་རྟ་མགིན་ཆེན་མོ་རྟ་བློ་དང་
བཅས་པ། རྟ་མགིན་ཤོ་ན་བཞི་སྐྱོར། རི་རྩལ་ནག་པོའི་སྐྱབ་ཐབས། རྒྱ་དང་
གཏོར་མ་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་བརྒྱད། བསྐྱོད་པ། དཔལ་ཆེན་མོའི་མདོ།
མངོན་རྟོགས་ལས་ཁ་ཚར་དང་བཅས་པ། རྣམ་སྲས་ཟངས་དཀར་མའི་
སྐྱབ་ཐབས། ལས་བརྟག་པའི་ཚོག་ཚང་བ། གསང་སྐྱབ། མན་ངག་རྫོགས་
པ། མགོན་པོའི་སྐྱབ་པ། གཏོར་མ་སྐྱུལ་དང་(༡༨ ན)བཅས་པ། ཚོ་དཔག་
མེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མངོན་རྟོགས་དང་བཅས་པ་ལུགས་གཉིས། ཕྱག་རྩེར་མདོ་
ལུགས། གཏུམ་པོའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱས་པ། དབྱུངས་ཅན་མ་དམར་མོའི་
སྐྱབ་ཐབས། པར་ལ་བ་རི། མཚོན་བརྗོད་འདོན་པའི་མན་ངག་ཆ་གཉིས། ལྷ་

མོ་འོད་ཟེར་ཅན་གྱི་སྤང་འཁོར། གཞུག་ཏྲོར་གདུགས་དཀར་གྱི་མན་དག
 བཟང་སྤྱོད་གྱི་འཆི་བསྐྱུ། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྤྱོད། སྤྱད་པ་འདོན་ཐབས། འདའ་
 ཀ་ཡེ་ཤེས་གྱི་མན་དག འཆི་ཀ་མའི་གདམས་པ། སེང་གོ་སྐྱེའི་སྐྱུབ་ཐབས་
 ལས་ཁ་ཚར་དང་བཅས་པ། བཟང་སྤྱོད་འདོན་ཐབས། ཨ་སྐྱོམ་པ། ཨ་འདོན་
 པ། བགོགས་དག། བདུད་ཚི་འཁྲིལ་བ། འཁོར་དབང་མའི་སེར་བའི་སྤྱང་
 འཁོར། དང་སྤོང་གི་སྤྱང་བ། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཆ་གཉིས། རྟོགས་ཚེག་གྱི་
 མཚོད་པ། ཤེར་སྤྱིང་གི་སྐྱུབ་པ། ཀུན་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེའི་སྤོང་བ། སྐྱོལ་མའི་
 མཛོན་རྟོགས་རྒྱས་པ་ལས་ཁ་ཚར་དང་བཅས་པ། བཅུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་ལས་
 ཁ་ཚར་དང་བཅས་པ། གཏོར་མ་(༡༥ བ)ཆ་གསུམ། རྒྱན་གཏོར། དུས་
 མཚོད་གྱི་གཏོར་མ། ཤར་བ་པ་དང་། སྐྱུན་སྤྱི་བརྒྱ་ཚར། གཏོར་ཚེག།
 གཏོར་མ་ལྷ་པ། ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚོན་མ། ཐུགས་དམ་བརྒྱ་ཚར། གཞི་བདག་
 གི་གཏོར་མ། རྗེན་གཏོར། ཆབ་གཏོར་རྩི་པོ་མ། མགོན་པོའི་འཛོན་གཏོར།
 ཟ་གཏོར། ཚོས་གཏོར། དང་སྤོང་གི་གཏོར་མ་ཆ་གཉིས། བསྐྱོ་བ་སྤྲིག་
 བཤགས། མཚོག་གི་བསྐྱོ་བ། གཤེན་བསྐྱོ། རྒྱན་གྱི་བསྐྱོ་བ། ཚོས་སྤྱོད་
 སིལ་བུ་སྐྱོ་ཚོགས། ཟན་མགོ་གཅོད་ཐབས། ཡན་ལག་བདུན་པ། སྤྱི་
 བཤགས། བསྐྱོར་བའི་མན་དག ཚོས་སྤྱོད་རྩིང་མ། འབྲུམ་མཚོད། ཚོས་
 སྐྱོར། རབ་གནས་རྒྱས་པ། རོ་བོས་མཛོད་པའི་བསྐྱུས་པ། རབ་གནས་གྱི་
 རྒྱད། ཞལ་བསྐྱོ་གསུམ་པ། རོ་རྗེ་སྤྱང་བུ། ཀུ་སྤྱི་ལུའི་འཇུག་ཚུལ། ལྷ་སྐྱུབ་
 ཀྱིས་མཛོད་པའི་ས་དབྱུད་རོ་ལོན་དང་བཅས་པ། ལྷ་མས་བསྐྱེབས་པའི་རྟོ་ལོ་
 པ། རོ་ལོ་པ། རོ་ལྷི་པ། རོ་ལོ་ དགོ་བཤེས་སྤོན་པ། སུ་ཏྲོ་བ། ཤར་བ་པ། (༡༩
 ༩)ཚུལ་གཤེན་པ་ཆེན་པོ། དཔལ་ལྷན་པ། ཞང་སྤོན་པ། མཁན་པོ་བྱང་ཆེན་པ་

རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། སྤྲིང་མ་པའི་རྣམ་ཐར།¹¹ བར་ཕྱིན་བརྒྱུད་པའི་གསོལ་
འདེབས། ལྷུས་བྱ་ཐབས། ཆབ་ཁའི་སྐྱམ་གཏོར། ག་ཤེར་གཏོར། སྐྱེས་བུ་
གསུམ་གྱི་མྱོ་སྦྱོང། རྣམ་པ། དབུ་ལ། རྒྱུད་པ་རྣམ་སྦྱོང་ཐབས་བཅས་བསྐྱེས་
པ། རྒྱུར་སྐྱང་མའི་ཁྲིད་རྣམས། ལྷ་མ་སྐྱབ་པ། རང་གི་བདུན་ཚིགས་བྱ་
ཐབས། རྒྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མན་ངག་རྗེ་རྒྱུ་གདན་པའི་བྱ་རིམ། སྐྱོབ་དཔོན་
ཞི་ལྷའི་ཡོན་ཏན་པར་ཕྱིན་གྱི་ལྷ། ལྷ་གས་ཀྱི་བརྒྱུད་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
རྣམས། བསྐྱབ་བཏུས་མཛོན་རྟོགས། སྦྱོང་འཇུག་གི་འཁོར་ལོ་ལྷ་བུའི་
བཤད་པ། ཁ་གཏམ། གཞུང་འདྲིལ། ལག་ཁྲིད། བྱང་རྒྱུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་
བ་རྣམས་གསལ་ཏེ། ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། ལྷ་མ་མཆིམས་ཆེན་པོ་ལས་
གདམས་པ་མང་དུ་ཐོབ་དུས་ཀུན་ཏུ་ཐུགས་ཀྱིས་བརྩམས་ཞེས་རང་ཉིད་ཀྱང་
དད་གུས་རྒྱུན་དུ་ཐོབ་པར་བྱུང་ཡང་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཡོན་(༡༩ བ)ཏན་
མ་ཆོད་པས་ད་དུང་ལུས་པར་གྱུར་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། ལྷ་མའི་ཡོན་ཏན་
ཐམས་ཅད་བུམ་པ་གང་བྱེད་ཚུལ་དུ་བརྟེན་པ་དེ་ལྷ་མ་དམ་པ་ཉིད་ལས་
གཞན་མ་མཆིས་སོ།།

ལྷ་མ་དམ་པ་ཁམས་གསུམ་གྱི་འདྲན་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ལ།
སེམས་བསྐྱེད་ལན་གསུམ། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ། ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་
པོའི་སྦྱོང་ཅིག ཨ་ར་པ་ཅ་ན། རྒྱག་ཅུ་ཅུ་བཞི་མ་ལ་སོགས་པའི་གཏོར་མ་ཁ་
ཡར་གསལ།

11 རྣམ་ཐར་གཞན་རྣམས་སྐྱར་ཐང་གསེར་སྤྲིང་ཞེས་པའི་སྐྱེགས་བམ་དུ་ཡོད་ཀྱང་། སྤྲིང་མ་པའི་
རྣམ་ཐར་འདི་མེད།

གསང་སྟེ་སྟེན་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཚོས་ཀྱི་སེང་གེ་ལ། སྐྱུན་སྐྱེའི་མཚོད་པ། ཀ་
ཀ་ནི་འདའ་ལུགས་ཀྱི་བཤད་པ། རྩོམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་ལས་བྱང་
དང་བཅས་པ། སྟོལ་མའི་བསྐྱེས་ལུང་མཛོན་རྟོགས། མཇུག་བཞི་པའི་
གསོལ་འདེབས། ལུགས་རྗེ་ཚེན་པོ་ཡི་གེ་རྒྱག་པའི་མཛོན་རྟོགས། མི་གཡོ་
བ། རྣམ་འཛོམས་སྐྱུར་ལུགས་ཀྱི་དམིགས་པ་བསྐྱོར་གསུམ། བེད་གི་རྩ་ར་
མཚོད། སྐྱབ་ཐབས། སྐྱུན་གཏོར། ལྟ་ཆར། གཏོར་ཚེན། བ་རི་ལུགས་ཀྱི་
གཏོར་ཚེན། ཚོ་གཟུགས་(༢༠ ན)བརྟག་པ། ཆབ་གཏོར་འཇམ་དཔལ་
མ། གཏོར་མ་ཆ་གསུམ། མཇུག་རྒྱག་པའི་ཚོག་ཁར་ས་སྤྱི་དང་། འཇུར་
གོགས་ཀྱི་ཚུ་སྐྱེན། སེར་བའི་སྐྱུར་ཐབས་གཏུམ་པོ་བཞི་སྐྱབ་ ལྟ་མོ་མེ་
འབར་མ། ལུབ་པའི་མཛོན་རྟོགས། ཚོ་དཔག་མེད་གཉིས། མགོན་པོ་ཚོགས་
བདག་གི་མདོས། འཇམ་དཔལ་དཔག་བསམ་ཤིང་ཚེན་མ། རིན་པོ་ཚེ་བར་
ཚོགས་རྣམས་གསལ།

སྐྱེ་མ་ཚོང་སྟེན་རས་པ་འཐིང་ཀར་མོ་བ་ལ་རབ་བྱུང་མ་མཚོད་པའི་དུས་སུ་
སྐྱུར་གོང་དུ་བསྟན་པ་ལྟར་ཞལ་གཉིས་མའི་བྱིན་རྒྱབས། མཛོན་རྟོགས།
གཏོར་མ། ལུགས་རྩོམ་པའི་རིམ་པ། མཛོན་རྟོགས། གཏོར་མ། ཚོག་
ཁྲིགས། ཡི་གེ་རྒྱག་པའི་མཛོན་རྟོགས། རྩོམ་སེམས་དཔའི་ཡིག་བརྒྱ་
རྣམས་གསལ།

སྐྱེ་མ་སྐྱུང་རྩ་བ་དོ་རྗེ་སེང་གེ་ལ། ལུགས་རྩོམ་པའི་ལུགས་སྐྱབ་
ཐབས། ལས་ཁ་ཚར་དང་བཅས་པ་རྩོགས་པ། ལྟ་ལྟ་པ། གཙོ་བོ་གཙོག་
པ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མཛོན་རྟོགས་རྒྱས་པའི་ཚོག་ཁྲིགས་སྐྱེ་མ་(༢༠

བ)ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ། ཉ་བདག་གི་གཏོར་མ། རྗེ་སེམས་དཔའི་ཡིག་
བརྒྱས་སློབ་པ་སྦྱང་ཚུལ། མཚོད་རྟེན་སྐྱོན་པོའི་གཟུངས་ཀྱི་གདམས་པ།
ལུང་སྒྲུབ་བ། མདོ་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་གནང་གསུམ་པ། ཚའི་ཚོག་མདོན་རྟོགས་
ཕྱག་ལེན་དང་བཅས་པ། རྗེ་གས་ཆེན་གྱི་དོ་སྦྱོད། ཞང་འོན་གཙོ་འཁོར་ལྷ་པ།
དབྱུངས་ཅན་མ་དཀར་མོའི་རྗེས་གནང་། དེའི་གདམས་པ་གགས་སེལ་དང་
བཅས་པ། རྗེ་བྱ་ལ་ནག་པོའི་ལོ་རྒྱུས། སྐས་པའི་བུམ་འབྲེལ་དེའི་ཚུ་སྐྱོན་
ལས་ཚོགས་ཉི་ཤུ་དང་བཅས་པ། སྐོག་འཁོར་གྱི་གདམས་པ། བེང་གི་
བྲག་ལས། སྐྱ་སངས་རྗེས་གནང་དང་བཅས་པ། སི་རྗེ་སྐྱུལ་འབྲིན། ལྷ་ལྷུང་གི་
འབྲུག་ཆར། སྐང་པོ་རིན་ཆེན་ལ་འོར་སྐང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གསལ།

སྐོབ་དཔོན་སྐྱེལ་གྲགས་པ་སངས་ལ། མི་གཡོ་བ་དཀར་པོ། ཚད་མ་བསྐྱུས་
པ། གཞུང་སྐྱོན་ཉན་ཅུང་བཟང་གསལ།

སྐོབ་དཔོན་རྗེ་རྗེ་སངས་ལ། སྐྱོད་འཇུག་ འགྲེལ་པ་ཚོག་གསལ། འཇུག་
པའི་(༢༡ ན)འགྲེལ་པ། བཞི་བརྒྱ་པའི་སྦྱད། དབུ་མ་སྟོང་བུན། བད་མ་
ཕྱག་རྒྱག་པ། རྗེ་སངས་ མཚོད་རྟེན་གྱི་ཚད། མཐུལ་གྱི་བྱི་ཐིག་ འཇམ་
དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ། དེགས་གསུམ་གྱི་བྱ་ཐབས་རྣམས་གསལ།

སྐོབ་དཔོན་ཚུ་མིག་པ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ལ། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་
ལན་གཅིག་ ཁམ་པ་ལུང་པའི་སྐྱོན་བརྒྱད་མ། ཀུ་རུ་ཀུ་ལེ། སྐྱ་ཚོགས་འོར་བུ།
བུམས་པའི་སྐྱུབ་ཐབས་པརྗེ་ཉ་ཞི་རི་ཉི་ཀས་མཛད་པ་དང་། སྐོབ་དཔོན་
ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པ། ལེགས་ལུན་ནག་པོའི་སྐྱུབ་ཐབས། མགོན་པོ་
བཞི་སྐྱག་ དཔོན་གཡོག་བཞི་པ། ཉ་མགྱིན་གྱི་སེར་བ་སྦྱང་ཐབས། གསང་

འདུས་ཀྱི་རབ་གནས། རབ་གནས་ཀྱི་གསུང་ཐོར་བུ་བ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་
 བསྐྱེབས་པ། རབ་གནས་མདོར་བསྐྱུས་ཀྱི་རྒྱུད། སྐྱུན་དཔྱེའི་ཚོག་ཞིབ་
 མོ། རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྡོང་མཚོད། གཙུག་གཏོར་རྗེ་མེད་ཀྱི་མན་ངག་ རྗེ་མེད་
 ཀྱི་མན་ངག་ལྷུས་ཚོག་ལ་སོགས་ལས་ཚོགས་དང་(21 བ)དང་བཅས་
 པ། ལྷགས་སྐྱོན་སྐྱོན་ལ། ལྷོ་གཉེར་ཅན། སངས་རྒྱས་ཅན། སྐྱོལ་མ་
 དུག་སེལ་མ། མ་བྱ་མ། ལྷ་མོ་སེར་མོ། ཡང་སེར་མོ། རབ་གནས། དེའི་སྐྱོ་
 བོན། དདོས་གཞི། ལས་ཚོགས། རྟེན་བཞེངས་པའི་ལས་ཚོགས། ལྷ་མའི་
 ཞབས་རྗེས། བུམ་གཏོར་གྱི་མན་ངག་ མི་འབྲུགས་པའི་མན་ངག་ རུས་
 ཚོག་ ཚྭ་ཚྭ། མིང་བྱང་གི་ཐབས། ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱོལ་མ། རོ་རྗེ་སྐྱོལ་མ།
 སྐྱོ་སྐྱོང་བསྐྱུས་པ། ལྷན་བརྒྱུད་མ། བར་ཕྱིན་གྱི་ཁྲིད་འབྲིང། སྲིད་ཞི་མཉམ་
 ཉིད། བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ། གཡོ་བའི་འཁོར་ལོ། མགོན་པོ་ཕྱག་རྒྱུག་པ།
 ལྷག་མ་སྤྱིར་བཅོས། སངས་རྒྱས་སུམ་ཅུ་ཙུ་ལྷའི་བསྐྱོད་པ། ཉམས་སུ་
 ལེན་པའི་མན་ངག་ གསུང་ཐོར་བུ་བ། གཤེན་བསྐྱོར་རིང་ལུང་གཉིས། རོ་བོས་
 མཚོན་པའི་གོད་སྐྱེན་གྱི་འཁོར་ལོ། བྱམས་པས་དམ་བཅས་པའི་གཟུངས།
 མེ་བཙེགས་དང་། བདུད་རྩི་འཁྲིལ་བའི་གཟུངས་ཚོག་ (22 ན)ཉམས་
 གྲིབ་སྲུང་བ། ཕྱག་རྒྱ་ལྷའི་མདོ་འདོན་ཐབས། གཏུ་དམར་པོ། ཚོགས་བདག་
 སྐྱེ་སྐྱེ། སྐྱོལ་མའི་སྐྱེ་ལྷུས། ལུང་པོ་གསུམ་པའི་བྱ་རིམ་རྣམས་གསལ།
 ལྷ་མ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་སྐྱབ་པའི་བསྐྱེན་པ་རིན་ཆེན་མཚོག་གི་རྒྱལ་
 མཚོན་གསལ་བར་འཛོན་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་ལན་གཉིས། བཀའ་ལུང་གི་
 ཚོགས་བཅད་གཅིག་ ཚོགས་ཚོས་སྐྱེན་འགའ་གསལ།

སློབ་པོ་དོན་རིན་པོ་ཆེ་བཅུ་འགྲུལ་དོ་རྗེ་ལ། བྱམས་པའི་མིད་དང་འགྲེལ་
ཚུང་ལ་སོགས་གསལ།

སློབ་དཔོན་པོ་དོན་པ་དགོན་མཚོ་གཏོ་རྗེ་ལ། འགྲེལ་ཚུང་བོ་དོན་པ་དང་།
གཟུང་པའི་རྒྱ་ཀློག་མདོ་ཐུན་བཅུ་གཅིག་ཤེས་སྤྱིད་གི་བཤད་པ་གཟུང་ལུགས།
ཡི་གེ་གཅིག་མའི་གདམས་པ་སྐོར་བཅས། མི་གཡོ་བའི་གཏོར་མ། མི་
བཟུང་པའི་གཟུངས། མི་གཡོ་བ་དཀར་པོ། འཇམ་དཔལ་དཀར་པོ་རྣམས་
གསལ།

སློབ་དཔོན་གྲང་པོ་ལུང་པ་འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ་ལ་དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་
སྐོར་གཟུངས་ཚོག་ཆེན་མོ་དང་བཅས་པ། ལུག་རྒྱ་(༢༢ བ)ཆེན་པོ་བརྟེ་
སྐོར། རྣམ་རྒྱལ་སྤོང་མཚོ། འདུལ་འཛིན་བསྐྱབས་བརྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་
ཉམས་པའི་རྣམ་པར་སྤྱོན་པ་ལྷི་¹²ཡང་བསྐྱབ་པ་དང་། ལྷ་ཁ་རྒྱུ་འི་¹³དང་། དགོ་
སྤོང་ལ་རབ་གཅིས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟན་མདོ། འདུལ་བ་ལ་བསྐྱོད་པ་རྩ་
འགྲེལ། འདུལ་བ་དྲི་བ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། དགོ་སྤོང་དང་། དགོ་ཚུལ་
གྱི་ལོ་དྲི། མྱེད་གཞི་དང་གང་ཟག་བསྐྱབས་པ། སློ་སྤོང་། ལུ་ལུ་པའི་གཏོར་མ་
རྣམས་གསལ།

སློབ་དཔོན་དབུ་མ་པ་ཤེས་རབ་འབྲུམ་ལ། ཚིག་གསལ་སྤོང་ལྷན། སྐྱེ་མེད་
རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད། རྟོག་གོ་ཐོ་བ། ལག་ཚད་རྣམས་གསལ།

12 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱི” ཡོད།

13 མ་དཔེ་ལ་ “མན་ཀེ” ཡོད།

སྒྲམ་སྒྲོད་ལུང་པ་གཉན་དཔོན་ལ། འགྲེལ་རྒྱུད་། ཁྲི་བརྒྱད་སྒྲོད་པ། ཤེས་
རབ་ཁྲི་པ། རྣམ་དེས། ཚད་མ་བསྟུས་པ། གཟད་པའི་དབྱུ་མ་སྒྲོད་ཐུག།
སེམས་ཉིད་ངལ་གསོའི་ཁྲིད་རྒྱུས་བསྟུས་གཉིས། རྣམ་ཐར་བཙུག་རྒྱུད།
རྣལ་འབྱོར་བདུན་གྱི་ལམ་རྣམ་པར་དེས་པ། རིན་ཆེན་འབྲུ་དགུ། མཐར་ཐུག་
དགུ། འཇམ་དཔལ་ཤེས་རབ་འཁོར་ལོ། ཞི་བྱེད་སོ་ལུགས། (༢༢ ན)
སྒྲོལ་མའི་རྗེས་གནང་། འཕོ་བ་དགའ་ལྡན་མ། ལྷིང་གཏམ་བཅུ་གཉིས།
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རིག་གཏད་རྣམས་གསལ།

རྟ་སྟེ་པ་སྒྲོལ་དཔོན་ལྷ་བཙུན་བསོད་ནམས་སྤྲིང་པོ་ལ་ཁ་རག་སྐོར་ཚང་།
འཇུག་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་རྩ་བ། རིགས་པ་རྩུག་ཅུ་པ་དང་། སྒྲོད་ཉིད་
བདུན་ཅུ་པ་དང་། ཚྱོད་རྒློག་གི་འགྲེལ་པ། ཞིབ་འཐག་ཆེན་མོ། དབྱུག་
ཚོས། སེར་བ་སྦྱང་བའི་མན་ངག་ཨང་ཡིག་བདུན་ཅུ་པ་དང་། ལམ་ཆ་ཚང་
གི་ཁྲིད། བཀའ་གདམས་ཀྱི་བྱུང་རྒྱུད། བྱེད་རྒྱུད། མན་ངག་ཐོར་བྱ་གཞན་
ཡང་གསལ།

སྒྲམ་མདོ་གཙོད་པ་ལ། ཐུག་རྗེར་མདོ་ལུགས་གཙོ་བོ་གཅིག་པའི་བརྒྱས་
ལུང་མདོན་རྟོགས། གཙོ་འཁོར་ལྷ་པ། རྗེས་གནང་གསུམ་པ། གཟུངས་ཀྱི་
གདམས་པ། ཚོགས་གསོག་ཆེན་མོ། ལྷ་གཏོར་ཆེན་མོ། བ་སྦུ་གེ། རྣལ་
འབྱོར་བརྒྱད་པ། གདམས་པ་གཞན་ཡང་ཅི་རིགས་པར་གསལ།

སྒྲོལ་དཔོན་ཚོས་ཀྱི་སེང་གེ་བ་སོ་ཐང་པ་ལ་དོན་ཞགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བཅུ་རྩུག་
(༢༣ བ)གཟུངས་སྦྱུབ། ལྷ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། འབྱུང་པོ་ཐམས་
ཅད་པའི་གཏོར་མ། མགོན་པོ་བཞི་སྦྱག་སྒྲོད་པོ་རྒྱན་རྒློག་པ། ས་བདག་ལྷ་

གཉན་གྱི་སྲུང་འཁོར། བ་སྲུ་གཤེན། སྲུ་རུ་པ། སྐྱོ་སྐྱོང་། སྐྱོ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཆ་
གཉིས། སྐྱེ་བ་བརྟག་པ། འཇམ་དཔལ་རྣོན་པོ། ཨེ་ར་པ་ཙི་ཏ། གཞན་ཡང་
མན་ངག་དམ་དུ་མ་གསལ།

སྐྱོབ་དཔོན་དོན་ཞགས་པ་ལ། དབྱངས་ཅན་མ་དཀར་མོའི་རྗེས་གནང་། ལྷ་
མོ་ལོར་རྒྱན་མ། བྱིས་པ་བདེ་ལྷག་དཀར་སྤིང་། རྒྱུང་འཁོར་གྱི་གདམས་པ།
སྐྱོབ་དཔོན་ཞི་ལྷའི་ལུགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་གསལ།

སྐྱོབ་དཔོན་སེ་བྱང་རྒྱབ་སེང་གེ་ལ་མི་གཡོ་བ་དཀར་པོ། ཨེ་ཀ་ཇ་ཏ། འབྱུང་
བ་རྒྱན་གཅོད་རྣམས་གསལ།

སྐྱོབ་དཔོན་གཉན་སྲིན་པོ་རི་བ་དར་མ་སེང་གེ་ལ་ཨུ་ལི་ཀུ་ལིའི་རྟེན་འབྲེལ།
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱོམ། རྟེན་འབྲེལ་བརྒྱད་ཅུ་པ། འཇམ་དཔལ་དཀར་པོ། མི་
གཡོ་བ། ཇི་ནག་རྣམས་གསལ།

སྐྱོབ་དཔོན་གཉན་དཔོན་ཤེས་རབ་དཔལ་ལ་མཛོད་འབྲེལ་(༢༥ 9)
ཕྱོགས་སྤང་མ། ལྷེ་ཀུ་རྒྱལ་སྲས་མ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་
འབྲེལ། རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན། རྣམ་འཛོམས་ཤོལ་པོ་ལུགས་རྣམས་གསལ།

སྐྱོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་འབྱུང་དབྱུང་པ་ལ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འབྲེལ་པ་སྦྱིང་
པོ་མཚོག་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ་དག་ལྟོན། བརྒྱད་སྟོང་པའི་
འབྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་ལྷ་འོད། ཉི་མེ་གཞུང་འབྲེལ། རྗེ་གཅོད་པ་དང་། སྲུང་
པོ་ལྷ་པའི་འབྲེལ་པ། མདོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཤན་སྲུང་།
དོན་གསལ། དམ་ཚིག་གསུམ་བཞོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཚེན་པོ། ས་ལུ་ལྷུང་པ་

གཉིས། ས་ལུ་ལྡང་པའི་མདོ་འགྲེལ་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལས་མཛད་པ། ཞལ་བཅུ་
 གཅིག་པ་དང་། མཚུགས་ལུ་དང་། གུལ་ཉེར་དེ་མེད་དང་། ཤེས་པས་
 ཐམས་ཅད་མཐར་ཕྱིན་པའི་གཟུངས་རྣམས། ཤེར་སྦྱིང་གི་འགྲེལ་པ་ཀ་མ་
 ལ་ཤི་ལས་མཛད་པ། དེ་མེད་ཀྱི་རྟོག་པ། དེ་མེད་ལྟ་ལྟ་མ། ལྟ་དགུ་(༢༤
 བ)མ། ལྟ་བཅུ་བདུན་མའི་སྐྱབ་ཐབས། ལས་ཚོགས་མན་དག་དང་བཅས་
 པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཚིག་བསྐྱུང་བའི་སྐྱབ་ཐབས།
 ལུས་ཚོགས་དང་བཅས་པ་ཐོབ་པ་མཛད་པ། ཚོད་པག་མེད་ཀྱི་རྗེས་གནང་།
 འཆི་མེད་རྩ་སྒྲིའི་མདོ། དཀྱིལ་ཚོགས་སྐྱབ་ཐབས་ལས་ཚོགས་དང་བཅས་པ།
 གུལ་ཉེར་དཀར་མོའི་རྗེས་གནང་། དེའི་ཉེ་བར་བཤད་པ་དང་། སྐྱབ་ཐབས་
 ལ་སོགས། མི་འཇུགས་པའི་རྗེས་གནང་། རྣམ་འཛུམས་ཀྱི་རྗེས་གནང་།
 མཚན་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་པ། ལས་ཀམ་ཤ་ཉམ་རྣམས་གསལ།

སྐྱོབ་དཔོན་མཁའ་པ་ཞང་སྐྱོན་ཤེས་རབ་རྒྱལ་ལ། འབྱུང་དང་དེའི་རྣམ་
 བཤད། འུ་སེ་ནའི་འབྱུང་ལྷི་ག འབྱུང་ལྷི་ག་ཆེན་མོ། ཉིང་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་
 མདོ། འགྲེལ་པ། ལག་ན་དོ་རྗེའི་མཚན་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད། འཇམ་དཔལ་
 ཀྱི་འགྲེལ་པ་སྐྱགས་དོན་རྣམ་གཟིགས། རྣམ་འཛུམས་རྣམ་གྲིའི་ལུགས།
 ལྷུང་ལུགས། དེའི་ལུས་ཚོགས་རྒྱས་པ། (༢༥ ན)དོན་སྐྱོར་གསུམ། དེའོ་
 ན་ཉིད་ཉིལ་པ། ལྷུ་མ་ངེས་བསྟན། མི་ལམ་ངེས་བསྟན། དོན་ཉི་ སེམས་
 ཀྱི་སྐྱོབ་སྐྱོང་། ལུག་རྒྱ་བཞི་ངེས་པར་བསྟན་པ། ལུང་དུ་འཇུག་པ་བསྟན་
 པ། ལྟ་བ་རན་སེལ། བདེ་ཆེན་གསལ་བ། དེའོ་ན་ཉིད་རིན་པོ་ཆེའི་ཤེང་
 བ། དབྱུང་ལྷུག་པ། དབང་རྣམ་ངེས། གནས་པ་བསྐྱུས་པ། ལྷུ་སྐྱོ་མཚོན་

པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་འཐག་པར་བྱེད་པའི་ཚོག་ ལས་སྐྱོབ་རྣམ་འཐག་གི་
 ཚོག་རྒྱས་པ། སྐྱོན་སྐྱོན་ཚོགས་ཀྱི་མཚོད་སྒྲུབ། ཚྱོ་ཚྱོའི་གདམས་པ། དལ་
 གྱི་བྱི་ཐིག བཟུངས་ལུང་མངོན་རྟོགས། ཉན་འདོན་ཡང་སྐྱོབ་པ་སྐྱུང་བ་དང་
 ཉན་འདོན། རིམས་བསྐྱུང་། སྐྱོབ་དཔོན་བོ་རྗེ་ས་ཏུས་མཛད་པའི་སྐྱོན་ལྟ་
 བཅུན་པའི་གསོལ་འདེབས། འཆི་ལ་མའི་མན་ངག་ གཤེན་ཚོག་རིགས་
 རྒྱལ་རྣམ་དག་གི་ཚོག་རྒྱས་པ། སྐྱུལ་སྐྱུའི་རྗེས་གཞན། འོངས་སྐྱུའི་རྗེས་
 གཞན། སྐྱིན་སྤྲེག་ ལས་ཁ་ཚར་བཞི། སྐྱིན་སྤྲེག་རྒྱས་པ། སྐྱོན་སྐྱུའི་མདོ་
 འདོན་ཐབས། བཟུངས་ལུང་སྐྱུང་བ་ཉན་འདོན་དང་བཅས་པ། རིམས་སྐྱུང་བ།
 ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་འདོན་ཐབས། མདོ་ནས་གསུངས་པའི་ལས་ཚོགས་
 རྒྱས་པ། སྐྱོན་སྐྱུའི་འཁོར་བཅས་ཀྱི་བསྟོད་པ། རྒྱལ་རབས་རྒྱས་པ། བསྐྱུབ་
 བཅུས་ཀྱི་ཁྲིད། སྐྱོད་འཇུག་གི་(༢༦ བ)ཁྲིད། བུམས་ཚོས་སྐྱུའི་བརྒྱུད་པ།
 རྒྱུད་སྐྱུའི་བརྒྱུད་པ། བསམ་མི་ཁྱབ་ཏུ་རོ་སྐྱོད་པ། སྤ་ཁྲིད་ཀྱི་གདམས་
 པ། ཁམས་འི་མེད། འོད་གསལ་སྐྱུང་པོའི་དོན། མདོ་རྒྱུ། མངོན་རྟོགས་
 རྒྱུ། དབུས་མཐའ། ཚོས་ཉིད་རྣམས་ཀྱི་ཁྲིད། སྐྱུའི་བརྒྱུད་པའི་མཚན་
 ལ་སོགས་པ། དབུ་མའི་མན་ངག་གི་ཁྲིད། རྒྱུན་བཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷན་
 སྐྱེས། ཚོག་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷན་སྐྱེས། རོ་སྐྱོད་གསུམ་པ། དམ་ཚོག་
 ཉམས་པ་གསོ་བ། འཁོར་ལོ་བཅིངས་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ། ཨ་ཏི་ཤའི་རྩ་
 ལུང་གི་བཤད་པ། བྱང་རྒྱུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་བ། ལུས་སྐྱོད། གོ་ཆལ་མ་
 ཁྲེད། རྒྱུན་བཞི་རྒྱས་བཤད། རྒྱུན་བཞི་མདོར་བསྐྱུས་ཀྱི་གདམས་པ་
 རོ་བོའི་ཚོས་རྒྱལ། མི་གཡོ་བ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་རྒྱལ་པ། འཇམ་དཔལ་
 དམར་པོ། ཕྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐྱུ་ཁྲིད། གཏུམ་མོའི་གདམས་པ། མན་ངག་

སྐྱོར་གསུམ། ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། དབུ་མ་ཆེན་པོའི་གདམས་པ། མན་
(༢༧ ན)དག་སྐྱོར་གསུམ་ལས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་། གཞུགས་སྐྱེལ་
བརྟེན་ཏེ་ཆོས་སྐྱེལ་འཕོ་བ། གསང་བ་འདུས་པའི་དོན་རྗེས། སྦྱོར་བ་བཅུ་
གཅིག་བཅའི་ཏིག་ཚུང་། སྦྱོང་འཇུག་གི་དོན་སུམ་ཅུ་ཅུ་གི་དོན་བསྐྱུས།
གཙོ་བོའི་དོན་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པ། བསྐྱུས་བཏུས་ཀྱི་དོན་བསྐྱུས། ཞི་བ་
ལྷའི་བརྒྱུད་པ་དང་བཅས་པའི་ལོ་རྒྱུས། སྦྱོང་འཇུག་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུའི་ལམ་
རྒྱུད་ལ་སྦྱོང་བའི་རིམ་པ་ལན་བཅུ་དགུར་འཁོར་བ། བསྐྱུས་བཏུས་པི་རྒྱ་རྒྱའི་
འགྲེལ་པ་རྣམས་གསལ།

སྦྱོར་དཔོན་སྐྱོན་ཤེ་ལ་མ་གཅིག་ལ་བ་སྐྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས། དེ་སྦྱོང་ལྟ་བུའི་སྐྱོར་
ཉམས་ལེན་སྦྱོང་པའི་སྐྱོར། བོགས་འདོན་གོགས་སེལ་གྱི་སྐྱོར། གཞི་ལམ་
སྦྱོང་། དོན་སྐྱོར་དགུ་པ། ཚིགས་བཅད་ཆེན་མོ། བཀའ་ཚོམས་ཆེན་མོ།
ཞུས་ལན་སུམ་ཅུ་ཅུ་ལྟ་བུ། ཞུ་བའི་བཀའ་བརྒྱུད། ཕོ་རྒྱུད་བཅའི་བརྒྱུད་
པ། རྒྱ་ནག་གཅེར་བུའི་བརྒྱུད་(༢༧ བ)པ། རྗེ་བཙུན་གཉན་གྱི་བཀའ་
བརྒྱུད། བཀའ་བརྒྱུད་དོན་གྱི་གདམས་པ། དོན་ཆེདས་བརྒྱུད་པ། གནད་
ཐེབས་བདུན་པ། ཐེབས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བོགས་འདོན། ནམ་མཁའ་སྐྱོ་འབྱེད་
རྣམས་གསལ།

སྦྱོར་དཔོན་གཞོན་མོ་ཆེ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་ལ། ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡི་
གོ་བཞི་པ། གཤིན་ཚོག་མི་འབྲུགས་པའི་སྐྱོར། རྣམ་འཛོམས་ཀྱི་བྱབ་སྤྱང་།
བདེན་བདར། ལྷ་སྐྱེ་བ། གཞན་ཡང་ཕྱན་བུ་འགའ་གསལ།

སྦྱོར་དཔོན་ཡེ་ཤེས་རྗེ་རྗེ་ལ་འཕོ་བ་བཀའ་རྒྱ་མཎྟ་ དཀར་གླིང་། སོག་མ་མེད་

ཉག་ཏུ་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱོན་པར་གྱུར། །དེ་ནི་རྒྱ་མཚོ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་
རྣམས་ཀྱིས་གང། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་མངའ་བར་གྱུར་རྟོ།།

གཞན་ཡང་དེར་མ་འདུས་པ་མན་ངག་ཐོར་བུ་གསན་པའི་སྤྲོ་མ་བརྒྱད་ཡོད་
པར་གསལ་ཏེ། སྤྲོ་མ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས། གཞན་ཡང་མན་ངག་ཐོར་བུ་
ཐོས་པ་ནི། །བྱུང་བཞི་དེ་ལྟར་སྤྲོ་མ་ཅུ་ཙུ་བརྒྱད་ཀྱིས། །ཐུགས་ཀྱིས་བརྒྱང་
ཞིང་གདམས་ངག་རྗེས་བསྟན་པས། །ཚོས་རྗེ་སྤྲོ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་
ལོ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། །བྱུང་བཞི་པོའི་(༢༤ བ)ཡ་ལྟ་ནི། །མོ། །ཀར། །སྤྲོ་
བྱག་ དམར་རྣམས་ཡིན་ནམ་གྲོང་། །མོ་བུ་རིན་པོ་ཆེ། །ཀམ་པ་གླི། །རྒྱ་རེངས་ཤེར་རྒྱལ། །བྱག་
སྐྱོང་པ་སྐྱོང་རྒྱལ། ། དམར་ལྟས་ཕྱག་པ་ལྟ་ཡིན་ལ་སྤྲོ་མ་གསུམ་གསལ་བར་མ་རྟོགས་སོ།།

གསུམ་དང་ཚོས་གང་གསན་རྒྱུལ་མི་གསལ་ལོ། །ཞེས་བྱ་སྐྱེ་དེ་ལྟར་སྤྲོ་མ་
དམར་པ་སྤྲོ་མ་ཅུ་ཙུ་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་མདོ་སྐྱེ་རྒྱན་ལས། །བཀུར་བསྐྱེ་རྟེན་
པ་དག་དང་རིམ་གྲོ་དང་། །སྤྲོ་བ་པའི་སྐྱོན་ནས་བཤེས་གཉེན་བསྐྱེན་པར་
བྱ། །ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། །བརྒྱད་སྐྱོང་པ་ལས། །ཁྱོད་ཀྱིས་དགེ་སྐྱོང་ཚོས་སྤྲོ་
བ་ལ་ཚོས་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་། །ཚོས་ལ་གུས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཕྱི་བཞིན་
འབྲང་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། །ཁྱོད་ཀྱིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ཤིན་ཏུ་
གུས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཤངས་པར་བྱའོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀྱིས་
ཡོངས་སུ་བེད་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནི་ལྷུར་དུ་སྤྲོ་
ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་འཚོང་
རྒྱའོ། །ཞེས་ཕྱོགས་བརྒྱའི་སངས་རྒྱས་གྲངས་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག་
གིས་ཉག་ཏུ་དུལ་གདམས་པ་དེ་ལོ་ན་ལྟར་སྐྱོན་གསུམ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྒྱུལ་

བཞིན་དུ་མཉེས་པར་བསྟེན་ནས་ཉིད་ཀྱིས་མཁུན་པ་ཡར་(༢༩ ན) རོའི་ཟླ་
བ་ལྟར་རྒྱས་པར་མཛད་དོ།

༥ གསུམ་པ་ཡོངས་འཛིན་དམ་པའི་མཛད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཡོངས་འཛིན་
གྱི་མཚན་ཉིད་ཚང་ཚུལ་དངོས། གང་ནས་གདུལ་བྱ་ཇི་སྲིད་བསྐྱེད་བའི་ཚུལ།
སྐྱབ་པ་དངོས་སྐྱབ་ཀྱི་བརྟེན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་
ཚང་ཚུལ་དངོས་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བཤེས་གཉེན་དུལ་བ་ཞི་ཞིང་ཉེར་
ཞི་བ། །ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་བཙོན་བཅས་ལུང་གིས་སྤྱད། །དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་
རྟོགས་པ་སྤྲུལ་མཁས་ལྟན། །བཙེ་བའི་བདག་ཉིད་སྐྱོ་བ་སྤངས་ལ་བསྟེན། །
ཞེས་མཚན་ཉིད་བཅུ་གསུམ་པ་དེ་ཐམས་ཅད་སླ་མ་ཉིད་ལ་ཚང་བར་མངའ་
བས་རིམ་པ་བཞིན་གསལ་བར་བྱས་ཏེ། རྣམ་པར་དག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

(༢༩ བ) ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་མདོས་ནས་ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྟ་བུ་
རྩ་གསུམ་པོས་གཙོ་བྱས་དམ་པའི་ཚོས་འདུལ་བ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་
པའི་བསྐྱབ་པའི་གནས་རྣམས་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྡོད་ལས་
འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་སྤྱང་དགག་དགོས་ཀྱི་གནས་ཐམས་ཅད་
འཇུག་ལྟོག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཛད་དེ། སླ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། ཚངས་
སྐྱོད་སྐྱེད་གོགས་ལ་རག་ལས་ཞེས་པ་ལྟར་མང་པོའི་རྩོགས་གསེབ་ཏུ་

ཚ་དང་ཁྲིལ་ཡོད་ཀྱིས་སྲུང་ནུས་ཀྱང་། དབེན་སར་གཅིག་པུར་སྲོད་པ་དེ་རབ་
 ཏུ་བྱུང་བག་ཡངས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པར་འདུག་སྟེ། ཁོ་ལོས་ནི་ཉིན་
 མཚན་དོམི་ཤེས་པའི་མཚམས་ལོ་བཅུ་གཅིག་བཅད་དེ། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་
 ཉིན་ཞག་སྐྱགས་གཅིག་གི་བྱ་ཆ་ལ་ཆག་པ་མེད། སྐྱོག་པའི་དྲི་ཅམ་སྐྱོམ་
 པའམ་ཕྱི་དྲིའི་ཁ་ཟས་ཡོས་རྟོག་ནས་ནག་¹⁴ཅིག་ཡན་ཚེད་ལོངས་སྐྱོད་མ་
 མྱོང་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སོ་ཐར་གྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས་རིན་པོ་ཆེའི་མེ་ལོང་དག་པ་
 ལ་ཉེས་སྐྱོད་ཀྱི་རྩལ་སྲ་རབ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་མ་གོས་པར་མངའ་བས་སྐྱེ་དགུ་
 ཐམས་(༣༠ ན)ཅད་དད་པར་གྱུར་ཏེ་ལྷན་དུ་བཞུགས་དུས་སྐྱོབ་དཔོན་གྱའི་
 ཞལ་ནས། དག་སྐྱོང་གི་ན་བཟའ་སེར་པོ་རྒྱན་ཚོད་ཀྱང་འགྲོ་བ་ལྷ་དང་བཅས་
 པའི་མཚོད་གནས་སུ་གསུངས་པ་དེ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་པ་འདི་ལྟ་བུ་
 ཡིན་པར་འདུག་གསུངས་ནས་ཁོང་རང་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོར་
 བཞུགས་ཀྱང་སྐྱ་མ་ལ་སྐྱག་ལ་སོགས་པ་མཛད་ཅིང་བཀྱར། བསྐྱེན་བཀྱར་
 བ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་འང་གྲལ་མགོར་བཞུགས་ནས་བསྐྱོ་བ་ཡོན་བཤད་ཀྱང་
 སྐྱ་མ་ལ་ལྷ་བར་གདའ། དེ་དུས་ཐོ་ཕྱིའི་ཡུལ་ཁམས་རྣམས་སུ་འང་ནད་
 དང་སྲ་གའི་གཞོད་པ་མེད་པ་དང་ཆར་ཆེ་ཞིང་ལོ་ཐོག་སྲར་བས་བཟང་བ་ལ་
 སོགས་པ་དག་བའི་མཚན་མ་བྱུང་བས་ཡུལ་མི་ཀུན་ཀྱང་སྐྱ་མ་ཉིད་ལ་གང་
 ཟག་འདི་ལྟ་བུ་བཞུགས་པ་ཅམ་གྱིས་བདེ་སྐྱིད་ངང་གིས་འབྱུང་བར་འདུག་
 ཟེར་ནས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དམ་པར་བཟུང་ནས་རང་རང་གི་རུས་པ་ཅི་
 ཡོད་ཀྱིས་བསྐྱེན་བཀྱར་བྱེད་ཅིང་དད་སྐྱད། དམ་པ་ སྐྱ་མ་བཞི་ཐོག་པ་ དག་
 གི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། མ་འགྲུབ་ཆེན་སྲར་ཐང་པ་མཐོང་ཅོན་སྐྱོན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་

14 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱ་ནག” ཡོད།

བ་བྱ་བ་དེ་འདི་འདྲ་(༣༠ བ)ཞིག་རང་ཡོད་སྐྱེལ་བ་བྱུང་གསུངས། དེ་ལྟར་
 ཚུལ་གྱི་རྒྱུ་ལྡན་པའི་དང་ལྷན་ཞེས་ཞུས་པ་མཐོང་བ་ཅིམ་གྱིས་
 ཐམས་ཅད་དང་ཅིང་འདུན་པར་གྱུར་པ་ནི་ཀུན་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་ལ་སླེ་མ་ཉིད་
 གྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་གཞན་མ་དད་པ་དད་པར་བྱེད། དད་པ་
 རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་ཏུས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་གསུངས་ཏེ། དེ་
 ལོ་ན་ལྟར་བཞུགས། དགེ་བ་ཚོས་སྤྱད་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་གྱི་སྤྱད་པ་འདྲ་བ་
 ལྟར་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་སྤྲུགས་སྐྱུད་ལ་མངའ་བར་བསྐྱབས་ཤིང་དཀར་
 བོ་དགེ་བའི་ཚོགས་ཅི་འཕེལ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྩོན་པར་མཛད། སེམས་ཅན་
 དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་གྱི་རང་གི་སྐྱོན་སྐྱོན་ལ་སོགས་པའང་མི་གཟིགས་
 པར་གཞན་དོན་གཅོ་བོར་མཛད་དེ་སླེ་མ་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་ལུང་རིན་ཆེན་གཏེར་
 མཛད་ལས། བདག་ཀྱང་ལུས་སྤྱོད་ཚོགས་ལ་མི་ལྟ་ཞིང་། །འགྲོ་ལ་པན་
 པའི་བསམ་སྦྱོར་སྤྱོད་ཚོགས་པས། །ཕྱབ་པའི་བསྐྱེད་པ་སྤྱོད་པ་བཅུར་རྣམ་
 སྤེལ་ཏེ། །སངས་རྒྱུས་མཛད་པས་རྣམ་ཀུན་དོན་ཡོད་ཤོག །ཅེས་སྐྱོན་ལམ་
 དུ་མཛད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱབ་པས་(༣༡ ན)སེམས་དཔའ་ཆེན་
 པོ་ཉིད་དུ་བཞུགས་ཏེ། སྤྱོད་པ་གཞན་ ས་སྐྱར་ དུ་བྱོན་པའི་དུས་གཅིག་གྱུར་
 པ་ཐོབ་པ་ཞིག་ ལྷ་རྒྱལ་པ་ 15 དང་གནས་ འབ་ཏུ་ ཉེ་བར་འཛོམས་པའི་ཚོ།
 གྱུར་ཐོབ་ཀྱི་ཞལ་ནས་བྱུང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འགྲོ་དོན་ལ་བྱོན་པ་
 རོ་མཚར་ཆེ། ལོང་མི་མཇལ་ཡང་དེད་མཇལ་བར་སྤྱོད་པ་ཡིན་གསུངས་ནས་
 མཇལ་སྐྱད་དེ། མདོར་ན་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་བརྒྱན་པས་དབང་པོ་
 ཤིན་ཏུ་དུལ་བ་དག་བཅོམ་པ་ཆེན་པོ་འཇམ། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟོ་ཉིད་

15 མ་དཔེ་ལ་ “དབྱ་རྒྱལ་པ་” ཡོད།

དུ་བཞུགས་པས་དུལ་བའི་ཡོན་ཏན་མངའོ།།

ཡང་ཟབ་མོའི་ཉིང་རིའཛིན་དང་ལྡན་པས་སྤྱགས་ནང་དུ་ཞི་བར་གནས་ཏེ་
གཟུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིའི་ཡུལ་སྐྱང་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་དུ་མའི་རྒྱུན་
གྱིས་ཀྱང་མི་འཕྲོག་པར་ཞི་བའི་ངང་ལ་སྤྱགས་གྲེལ་མེད་དུ་བཞུགས་ཏེ།
སྐྱེ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། སྐྱོང་ཉིད་སྐྱོ་ཚོགས་སུ་སྐྱང་བ་འདི་ཡ་མཚན་
ཆེ། །སྐྱོ་ཚོགས་སྐྱོས་མེད་དུ་སངས་པ་འདི་ངོ་མཚར་ཆེ། །སྐྱོང་ཉིད་སྐྱང་བ་དེ་
རང་སེམས་འབྱུང་པ། །སྐྱང་བ་རང་སངས་དེ་རྒྱལ་བའི་ཡེ་ཤེས། །འབྱུང་
མེད་སེམས་སྐྱོར་གནས་པ་དེ་བསོད་ནམས་བསམགས་པ། །ཞེས་དང་། སྐྱང་
སྐྱོང་སེམས་ཀྱི་ཚོའབྲུལ། །སེམས་ཉིད་སྐྱོས་མེད་འོད་གསལ། །(༡༧
བ)ཞེས་སྤྱགས་ལ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འབྱུངས་པའི་མན་ངག་གིས་གསོས་
བཏབ་ཅིང་མཐའ་བུལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངང་ལ་ཕྱུམ་དེ་སྐྱོད་ནས་བཞུགས་
པས་སྤྱགས་ཞི་བའི་རང་བཞིན་སེམས་དཔའ་ནམ་མཁའི་མཛོད་དམ་རྒྱལ་
བའི་ཡེ་ཤེས་ལྟར་བཞུགས་ཏེ་མདོ་སྐྱེ་རྒྱན་ལས། །འཛིན་པ་མི་མངའ་ཉེས་མི་
མངའ། །རྟོག་པ་མི་མངའ་མི་གནས་པ། །མི་གཡོ་ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་
ལ། །སྐྱོས་མེད་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བསྐྱོད་པ་ལྟར་ཞི་བའི་ཡོན་
ཏན་མངའ་བའོ།།

ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པས་བསྐྱུས་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་རྣམ་
པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་ཉེབར་གནས་པ་
ཉེབར་ཞི་སྟེ། ཚོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྣམས་སྐྱེ་མའམ་མི་ལམ་
ཀྱི་སྐྱང་བ་ལྟར་དོན་ལ་མི་བདེན་པར་སྤྱགས་སུ་ཆུད་པས་ཞེན་པ་དང་བྲལ།

ཚོས་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྐྱོས་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་ཤིང་རང་བཞིན་
 གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དོན་རྟོགས་ནས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བྲལ་
 བར་བཞུགས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་ཚོགས་ཉེབར་ཞི་སྟེ་སྐྱ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་
 ནས། ཚོས་ཀུན་ཡེ་སྟོང་ཅུ་བྲལ། །འཛིན་མཁན་གཞི་(༣༢ ན)མེད་རང་
 སྟོལ། །ཞེས་དང་། རྟོག་པའི་ཚོམ་རྒྱུ་རང་སར་ཚོམ། །བདེ་གསལ་གྱི་རང་
 ལ་བསྐྱུར་ལ་ཞོག །ཅེས་དང་། གཟུང་འཛིན་སྐྱོས་བྲལ་དབྱིངས་སུ་ཡལ། །
 ལྷ་ཚོགས་སུ་སྐྱུང་བ་གསལ་འདེབས་ཡིན། །རྟོག་པའི་ཚོམ་སྐྱུལ་བོགས་སུ་
 ཐོན། །ཞེས་དང་། རང་སེམས་སྐྱོས་བྲལ་རྟོགས་ན་སངས་རྒྱས་ཏེ། །སེམས་
 ཉིད་ཉོན་མོངས་བྲལ་ན་ཞི་བའི་ཚོས། །དེ་ཉིད་གཉུག་མར་བསྐྱོམ་ན་དགེ་
 འདུན་ཡིན། །འབྲས་བུ་རང་ལ་རྟེན་པ་ངོ་མཚར་ཆེ། །ཞེས་སྤྲུགས་ཉམས་སུ་
 འབྱུངས་པའི་ཟབ་དོན་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། བདག་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་བརྟན་
 པར་བཞུགས་པས་ཉོན་མོངས་ལ་ཉེབར་ཞི་བའི་ཡོན་ཏན་དམ་པ་མངའ་བ་
 ཡིན་ནོ།།

ཡང་གདུལ་བྱ་སྐྱོབ་མ་བས་ཡོན་ཏན་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས་ལྷག་པར་
 བཞུགས་པ་ནི་སྤར་བསྟན་པ་དང་། འོག་ནས་ཀྱང་མང་དུ་སྟོན་མོད་ཀྱིས་
 འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་སེམས་དང་རིག་པ་འཛིན་པའི་
 རིགས་ཅན་དེ་གསུམ་ལ་མོས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་སྐྱ་མར་འོས་པ་སྐྱོམ་པ་
 གསུམ་ལྷན་གྱི་ཚུལ་ལས་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་བཤད་
 ལ། འདིར་སྟོད་འཇུག་ལས། རྟོག་པར་དགེ་བའི་(༣༢ བ)བཤེས་གཉེན་
 ནི། །ཐེག་ཚེན་དོན་ལ་མཁས་པ་དང་། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བརྟུལ་

ལྷགས་མཚོག་ ཅེས་འབྲུང་བས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་པ་མངའ་བའི་
 ཚུལ་ནི་སྤར་གྱི་འདྲེན་པ་དེ་དག་གི་རྒྱུ་ནས་འཇམ་དཔལ་དང་། བྱམས་
 པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་སྐྱོན་འཇུག་གཉིས་བསྐྱེད་པའི་ཚོགས་
 ལན་མང་དུ་ལྷས་ནས་དེ་ཉིད་མི་ཉམས་ཤིང་འཕེལ་བའི་དོན་དུ་ནན་ཏན་ཚེན་
 སོ་མཛད་དེ་སྤྲོ་མ་ཉིད་གྱི་ཞལ་ནས། ལྷང་བ་དང་ཞག་ཏུ་མི་འགྲོགས་པ་
 དགོ་བཤེས་ཤར་བ་པའི་ཕྱག་བཞེས་ཡིན་གསུངས་ནས། ཞག་རེལ་ལྷང་
 བཤགས་ཚར་གསུམ་གསུམ་མ་ཚག་པར་འདོན་ཅིང་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་
 གྱི་སེམས་གཉིས་རྩུང་འཇུག་ལ་ཉམས་པ་མེད་པར་བདག་གཞན་མཉམ་
 བརྗེའི་ཐུགས་ཀྱིས་འགོ་ཀུན་བྱ་གཅིག་པ་ལྟ་བུར་མཛད་ནས་དེ་དག་གི་
 སྤྱུག་བསྐྱེད་རྒྱ་བཅས་ཐམས་ཅད་བདག་གིར་མཛད། ཉིད་གྱི་དགོ་བ་དེའི་
 དདོས་སོ་ཐམས་ཅད་དེ་དག་ལ་སྦྱོལ་བ་རྒྱལ་བ་བྱམས་པ་ལྟར་བཞུགས་ཏེ་
 རིན་ཚེན་གཏེར་མཛོད་ལས། བདག་གི་ལུས་དང་ལོངས་སྦྱོད་དགོ་ཚོགས་
 ཀུན། །མ་ལུས་འགོ་ལ་ཡོངས་སུ་སྦྱོན་གྱུར་ཅིག །འགོ་བའི་(༣༣ ན)ཉོན་
 མོངས་སྤྲིག་ཏོ་སྦྱོ་ཚོགས་ཀུན། །བདག་ལ་སྦྱོན་ནས་དེ་དག་བདེ་གྱུར་ཅིག །
 ཅེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། དོན་བསྐྱུབ་རྒྱ་གཞན་དོན་ཞེས་དང་། བསྐྱེད་
 རྒྱུ་མ་རྒྱན་སེམས་ཅན། བསྐྱེད་རྒྱུ་སེམས་ཉིད་འོད་གསལ། ཞེས་གསུངས་
 ཤིང་དེ་ལོ་ན་ལྟར་མཛོད་པས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ལྟ་སྦྱོད་དམ་པར་
 བཞུགས། རིག་པ་འཛོན་པའི་སྐྱོན་པའང་སྤར་བསྐྱེད་པའི་སྤྲོ་མ་རྩི་རྩི་འཛོན་
 པ་ཚེན་སོ་དག་གི་སྦྱོན་ལམ་ནས་ལྷའི་རིམ་པ་སོ་སོ་དང་མཐུན་པའི་མན་
 དག་ཚལ་ག་ཚང་བར་མཐོས་ཤིང་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་བསྐྱུང་བྱ་རྣམས་
 མ་ཉམས་པར་བསྐྱུངས་ནས་བསྐྱེད་པ་དང་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་གཉིས་རྩུང་

འཇུག་བདེ་གསལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པའི་ངང་ནས་དངོས་གྲུབ་རྣམ་
 པ་གཉིས་བརྟེས་པར་མཛད་དེ། གསང་བའི་བདག་པོ་དཔལ་ལྷན་ན་དོ་རྗེའི་
 རོ་བོར་བཞུགས་ཤིང་འཕྲིན་ལས་བཞེས་དོན་བྱེད་པ་ལ་རང་དབང་ཐོབ་པས་
 དོ་རྗེ་འཛིན་པའི་སློ་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚང་བར་མངའ་སྟེ་རྒྱུད་ལས། བརྟན་
 ཞིང་དུལ་ལ་སློ་གྲོས་ལྡན། །བཟོད་ལྡན་དང་ལ་གཡོ་སྐྱུ་མེད། །སྲུགས་དང་
 རྒྱུད་ཀྱི་བྱ་བ་ཤེས། །དཀྱིལ་འཁོར་འབྲི་བའི་ལས་ལ་མཁས། །དེ་ཉིད་བཅུ་
 བོ་ལེགས་(༣༣ བ)པར་ཤེས། །འདི་ནི་སློབ་དཔོན་ཡིན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་བཞེན་ལྡན་ཡང་ཕྱི་ཚུལ་གྱི་སློབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་མཛད་དེ་སློ་
 མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། རྣལ་འབྱོར་པས་རང་རྒྱུད་གྲོལ་བ་ཐོབ་ཀྱང་མགོ་
 གང་གི་ཁ་བ་སྐྱུགས་པ་བྱ་བ་ཡིན་པས་བརྟན་པ་སྐྱི་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་རྒྱ་
 མེད་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། མཁས་པ་དང་བཟང་བ་ལ་བརྩོན་པའི་ཡོན་
 ཏན་གྱིས་བརྟན་ན་བརྟན་པའི་བདག་པོ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་ཕྱི་
 རོལ་གྱི་ཀུན་སློབ་ཐམས་ཅད་བཀའ་གདམས་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་
 མཛད་དེ་མདོར་ན་སློམ་པ་གསུམ་ལྡན་གྱི་རྟེན་ལ་ལྷུང་རིགས་མན་ངག་
 རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་བརྟན་པས་ཡོན་ཏན་ལྷན་པའི་ཚོས་བསམ་གྱིས་མི་
 ལྟོབ་པ་དང་ལྡན་པའི་འདྲེན་པ་དམ་པར་བཞུགས་སོ།།

ཡང་གཤམ་བྱའི་དོན་ལ་གཡོལ་བ་མེད་པའི་བརྩོན་པ་ཆེན་པོ་མངའ་བས་
 དུས་དང་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་སློབ་ཐམས་ཅད་དགེ་ཞིང་གཞན་དོན་ཁོ་ནར་
 འགྱུར་བ་ལ་འབད་པར་མཛད་དེ། མཐོང་ཞིང་ཐོས་སམ་རྗེས་སུ་དྲན་ཀྱང་
 ཅུང་། །རིག་གམ་གཏམ་དུ་བརྗོད་པར་གྱུར་ཀྱང་ནི། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགོ་ལ་

ཕན་པ་དང་། །བདེ་དང་ལུན་པ་ཉག་ཏུ་བྱེད་པར་ཤོག །ཅེས་སྐྱོན་(༡༥ ན)
 ལམ་གྲུབ་པས་དུས་ཉག་ཏུ་མ་རྒྱན་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གཟིགས་ཤིང་དེ་
 རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་དལ་བར་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་མི་བཞུགས་པར་ཕན་བདེའི་གཞི་
 ཚོས་སྦྱོང་འབའ་ཞིག་གིས་ཉིན་མཚན་འདའ་བར་མཛད་དེ་སྐྱེ་མ་ཉིད་ཀྱི་
 ཞལ་ནས། སྐྱོ་གསུམ་དལ་བར་མི་སྡོད་པར་ཉག་ཏུ་ཚོས་སྦྱོང་དང་མི་འབྲལ་
 བ་སངས་རྒྱས་མཆིམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཡིན་གསུངས་ནས་སྐྱོ་སྦྱོ་ཚོགས་ལ་
 བརྩོན། ལྷན་པར་དུ་སྐྱ་སྐྱང་སྡོང་ལྷ་སྐྱ། གསུང་བྲགས་སྡོང་བརྒྱས་བཛོད།
 ཐུགས་མི་རྟོག་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ཡེ་མི་འབྲལ་བར་མཛད་དེ་སྐྱེ་
 མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། སྐྱང་སྡོང་འཛིན་མེད་ལ་རྣམ་རྟོག་གི་གོས་མི་
 བཀོམ། །མཚན་མ་རང་གྲོལ་ལ་དངོས་འཛིན་གྱི་མདུད་པ་མི་གདབ། །ཡེ་
 ཤེས་དག་པ་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐྱ་རིས་མི་གཟུང། །ཡེ་ནས་ཡེ་སྡོང་ལ་ཡིན་
 མིན་གྱི་སྐྱོ་སྐྱར་མི་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་ཐུགས་དམ་འབའ་ཞིག་ལ་
 བརྩོན། གཞན་ཡང་། རང་སེམས་དབྱིངས་སུ་ཡལ་བས་རང་དོན་བསྐྱུབ་
 རྒྱ་མེད། །གཞན་སྐྱང་སྐྱུ་མའི་བྱ་བས་གཞན་དོན་རྒྱུན་ཆད་མེད། །ཅེས་
 གསུངས་ཤིང་རྩོལ་མེད་ཀྱི་རང་ནས་གཞན་(༡༥ བ)ཕན་ཁོ་ན་ལ་བརྩོན་
 པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལུན་ལོ།།

ཡང་ཐོས་པ་མི་ཉུང་བས་ལུང་གིས་སྐྱག་པ་ནི་གོང་དུ་གསལ་ན་པ་མཛད་པའི་
 སྐབས་སུ་བསྟན་མོད་ཀྱི། འདིར་ཚོས་གང་ཞུས་པའི་ལུང་མངའ་བས་སམ།
 འདི་བ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཞུས་པའི་དོན་སོ་སོའི་འཐད་པ་དང་བཅས་
 པའི་ལུང་དང་སྐྱར་ཞིང་ལན་འདེབས་པ་ལ་མཁས་པས་ན་ལུང་གིས་སྐྱག་སྟེ།

སྐྱེ་བོ་དམ་པ་དག་ན་རེ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱོ་ཚོན་འདི་བས་ཆེ་བའི་དགེ་བཤེས་སྲུང་
ཡང་མ་ཐོས། ད་ལྟ་ཡང་མེད་དེ་མཆི་ཞེས་ཟེར་སྐད་དེ། ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་
ནས་ཀྱང་། ཇི་སྐད་བཤད་ཀྱང་ལུང་རིགས་ཀྱིས་མཁས་པ་རྣམས་མགྲུབ་དེ་
ཀྱན་མཁུལ་མཆིམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཡིན་གསུངས་ནས་གདུལ་བྱའི་ཐེ་ཚོམ་
ཀྱན་གཙོན་པ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁུལ་པ་ལྟར་བཞུགས་ཏེ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
མཉམ་པར་བཞག་ཅིང་འདྲི་ཀྱན་གྱི། །ལན་ལྟོན་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
ཞེས་བསྟོད་པ་ལྟར་མངའ་བས་ལུང་གིས་ཕྱག་པར་བཞུགས་སོ།།

ཡང་དེ་ལོ་ན་ཉིད་ལོང་དུ་རྒྱུད་པས་དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རང་
གིས་ལུང་གསན་པའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟ་བུར་(༣༥ ལྟེན་)རིག་པ་འཇམ།
ཡང་ན་དེ་ལོ་ན་ཉིད་གནས་ལུགས་རྟོགས་པས་ན་དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་
ཡིན་ལ། སྲུ་མ་ནི་གོང་དུ་ཞིབ་པར་བསྟན་ཏེ་ལུང་མངའ་བ་དང་མི་མངའ་བའི་
བཀའ་དང་དགོངས་འགྲུལ་མན་ངག་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚིག་
དོན་ལ་མཁས་པར་བཞུགས། ཕྱི་མ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རིག་པ་ནི། ལྷ་
མ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོས་ཅན་ཚོས་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གནས་ལུགས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་
དོན་རྟོགས་ཤིང་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་གྱུར་པས་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏུན་
ཚད་མེད་ནང་དུ་འཇུངས་ཤིང་འཕེལ་བས་བརྟན་གཡོའི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་
ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཏུས་པར་གྱུར་ཏེ། ལྷ་མ་ཉིད་གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་
ཅིག་ ལུ་རྒྱན་པ་ དང་མཇུག་བའི་རྗེས་སུ་སྐྱོ་བ་མ་ཐུན་མོང་བ་ཞིག་གི་གྲུབ་
ཐོབ་ལ། མཁས་ཆེན་སྲུང་ཐང་པ་ལོང་རང་སུས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་མི་ལོན་པར་
གཞན་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཏུས་པའང་ཇི་ལྟར་ལགས་ཞུས་པས།

ཁོང་ན་ཟེ། ཉན་དུ་ཡོན་ཏན་རྒྱས་ན་དེ་ཉམས་འབྱུང་བ་ཚོས་ཉིད་ཡིན། འདི་རང་
རྒྱུད་པར་མི་འདུག་པས་ཁྱེད་རང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་རྣམས་དགའ་བ་སྐྱོམས།
ཞེས་པ་དང་། དམ་པ་གཞན་དག་(༣༥ བ)ཀྱང་། གཞན་ནས་རྟོགས་
པ་སྐྱེ་བའི་མན་ངག་ལྷ་བ་བས་རང་གིས་བསྐྱོམས་ཤིང་ནང་ནས་རྟོགས་
པ་འབྱུངས་པ་མཁན་ཆེན་སྐྱར་ཐང་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་པར་འདུག་ཅེས་
གསུངས་སྐད་དེ། ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། གཞི་རང་བཞིན་སྐྱོས་བྲལ།
ལམ་མ་བཅོས་ཡེངས་མེད། །འབྲས་བུ་སྐྱོས་མེད་ཚོས་སྐྱུ། །ཞེས་དང་། རང་
སེམས་སྐྱོས་མེད་དབྱིངས་སུ་ཡལ། །སྐྱོན་ཡོན་གྱི་སྒྲུང་དོར་སྐྱུར་ལ་ཞོག་ །ཅེས་
གསུངས་ཤིང་གནས་ལུགས་དེ་ལོན་ཉིད་ལ་ནན་ཏན་དུ་མཛད་ཅིང་རྟོགས་ཏེ་
མདོ་སྐྱོ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། སྐྱུ་བ་པ་འདི་ནི་སྲིད་དང་ཞི་བ་ཀུན། །ཟླ་བ་གྱིས་གཞོན་
འགོ་ཞི་བ་མཚོག་དང་ལྷན། །ཞེས་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པར་ཚོས་ཉིད་ཞི་བའི་
དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་སོ།།

ཡང་རང་གིས་རྟོགས་ཤིང་མཁྱེན་པའི་དོན་གདུལ་བྱ་ལ་སྐྱོན་པའི་སྐྱོ་མཁས་
ཏེ་བད་དག་ལ་གདངས་སྐྱན་པའི་གསུང་གིས་ཉུང་ལ་བསྐྱུས་པ་དང་མང་ལ་
འབྲེལ་¹⁶བའི་སྐྱོ་ནས་གདུལ་བྱའི་སྐྱོ་ཚོད་དང་འཚོམས་པའི་ཟབ་དོན་འབའ་
ཞིག་ཏུ་འཆད་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་སྐྱོབས་པ་མངའ་སྟེ། ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱི་
ཞལ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཐམས་ཅད་(༣༦ ན)སྐྱོ་ཚོད་དང་མཐུན་
པའི་གདུལ་བྱ་ལ་ངེས་དོན་ལོན་ཏན་གནས་ཞེས་དང་། གང་ནས་བཤད་ཀྱང་
གཞུང་དོན་དང་འབྲེལ་བ་དེ་གནས་ལྷ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན། ཞེས་

16 མ་དཔེ་ལ་ “ཉུན་ལ་འདུས་པ་དང་མང་ལ་འབྲེལ་བ” ཡོད།

གསུངས་ཏེ་མདོ་སྤེལ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཤད་བྱ་དང་། །
གསུང་དང་མཁུན་པ་འཆད་བྱེད་དང་། །སློབ་གྲོས་རྟག་ཐོགས་མི་མངའ་
བཤ། །ཤེགས་སྟོན་བྱེད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བསྟོད་པ་ལོ་ན་ལྟར་
མངའ་བས་ཟབ་དོན་སྣ་བ་ལ་མཁས་པར་གྱུར།

ཡང་ཟང་ཟིང་ལ་སོགས་རང་འདོད་ཀྱི་ཞེན་པ་ཡེ་མི་མངའ་བར་གདུལ་བྱ་ལ་
བརྟེན་བའམ་ཞེག་གིས་དོན་མཛད་དེ་བྱ་གཅིག་པའི་མ་ལྟར་དུས་རྒྱུན་དུ་དེ་
དག་ལ་མཉམ་པར་སོ་སོར་གཟིགས་ནས་ཡོན་ཏན་སྐྱེད་པ་དང་། དགོ་བ་
ལ་སྐྱེལ་བ་དང་། ཉེས་བྱས་ལས་སྤང་བ་དང་། ཐོས་བསམ་ལ་སོགས་པ་
ལ་སྦྱོར་བར་མཛད་ཅིང་དུས་སྟུ་གང་འདོམས་ཀྱི་གདམས་ངག་སྟོན་ཏེ་མདོ་
སྤེལ་རྒྱན་ལས། གང་དག་རྟག་ཏུ་སེམས་ཅན་རྣམས། །བསམ་པ་མཉམ་པས་
འཛིན་བྱེད་ཅིང་། །འཕགས་པའི་ས་ལ་སྐྱེད་པ་དང་། །དགོ་བ་འཕེལ་བར་
བྱེད་པ་དང་། །(༣༦ བ)ཉེས་བྱས་ལས་ནི་ཡོངས་སྤང་དང་། ཐོས་པ་བྱང་
བར་བྱེད་པ་ནི། །ལས་ལྡེ་དག་གིས་རྒྱལ་སྲས་རྣམས། །སེམས་ཅན་མ་དང་
འདྲ་བ་ཡིན། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་མཛད་ནས་སྟོམ་ལས་ཅན་གཟིགས་ཅོ་ན་
དལ་འབྱོར་གྱི་བེད་བཅག་ནས་ཅི་བྱེད། །སྟོམ་ལས་ལ་མ་སྤྲོད་པར་དགོ་སྦྱོར་
གྱིས། །སྐྱིད་ཚོས་དགོ་སྦྱོར་ལ་འོང་བ་ཞེག་དགོས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།
དོན་མེད་ཀྱིས་དུས་འདའ་བ་གཟིགས་ཅོ་ན་ཚོ་སྤང་ལ་འཆི་བ་མི་དྲན་ནས།
མི་ལུས་ལན་ཅིག་ཐོབ་པ་དེ་སྟོང་ལོག་མ་བྱེད། ཅེས་འདོམས། །འཛིག་རྟེན་
གྱི་འདུ་འཛིན་གྲེལ་བ་གཟིགས་ཅོ་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ལ་བེན་པ་མེད།
བེན་པ་ལ་སྤིང་པོ་མེད། །འསྐོ་བཤོལ་ལ་དགོ་སྦྱོར་ལ་འབྲུངས་ཞེས་སྟོན།

གཞན་ཡང་འཇལ་འདའ་འཕོའི་རྩ་བུ་བྱེད་པས་¹⁷རྣམ་གྲོལ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་
 ལ་སྲུ་ཉི་བ་དེ་རྒྱུང་པོ་མདོ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཤིང་
 ཞལ་ནས་འབྱོར་ཚད་གདམས་ངག་རྗེས་བསྟན་ཁོ་ནར་སྐྱོན་ཏེ་སློ་མ་ཉིད་ཀྱི་
 ཞལ་ནས། གང་ཞིག་བཤད་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་སེམས་ལ་གདམས་ངག་
 (༡༢ ན)ཏུ་འབབ་པ་དེ་སྐོབ་དཔོན་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་
 གསུངས་ནས་དེ་ལྟར་མཛད་དེ། གཞན་དག་ན་རེ། ཀྱུ་རེ་དང་ཞལ་ཀྱལ་ཚུན་
 ཚོད་ཀྱང་སྦྱིང་ལ་འབབ་པའི་གདམས་ངག་ཏུ་བྱོན་ནས་སེམས་རྒྱུད་ཚོས་
 ལ་འབྲུལ་ལུས་པ་རོ་མཚར་ཆེ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། མདོར་ན་སྤྲུགས་བརྗེ་བ་
 ཆེན་པོས་ལུས་ཅན་ལ་དུས་རྒྱུག་ཏུ་གཟིགས་ཤིང་དེ་དག་གི་དོན་ལ་མི་
 བསྐྱེལ་བར་སྐོ་གསུམ་གྱི་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཤ་སྟག་
 སྐྱབ་པ་སློ་མ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ཏེ་མདོ་སྐྱོ་རྒྱན་ལས། འཇིག་རྟེན་ཀྱན་ལ་
 ཉིན་མཚན་དུ། །ལན་རྒྱུག་ཏུ་ནི་སོ་སོར་གཟིགས། །སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་
 ལྷན་པ། །ཕན་དགོངས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་
 ཀྱན་གྱི་བྱ་བ་ལ། །ཁྱོད་ནི་དུས་ལས་མི་འདའ་བས། །མཛད་པ་རྟག་ཏུ་དོན་
 མངའ་བ། །མི་བསྐྱེལ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་མངའ་
 བས་བརྗེ་བ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་ནོ།།

ཡང་རྟག་ཏུ་འགོ་བ་ལ་ཚོས་སྐྱོན་ཅིང་ལོག་སྐྱབ་ཀྱིས་སྐྱོ་བ་མི་མངའ་
 ཉེ་སློ་མ་ཉིད་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་སྐྱོད་ཚུལ་དང་ལྷན་པས་སྤྲུགས་བརྗེ་བ་
 དང་། (༡༢ བ)ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པའི་སེམས་དཔའ་འཆེན་པོ་ཡིན་

17 འདི་གཏམ་དཔེ་ཞིག་ཡིན་པར་སྣང་།
 108

པ་དང་། ཟང་ཟིང་མི་གཉེར་ཞིང་བརྟེ་བས་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་དང་། སྐྱོ་བ་
 སྐྱོན་སྐྱོན་ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཚང་བས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚོས་སྐྱོན་
 པ་ལ་རྒྱུན་ཆད་མི་མངའ་ཞིང་། ལོག་པར་སྐྱབ་པ་དང་སྲིད་པའི་ཉེས་པས་
 མི་སྐྱོ་བར་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཐུགས་བརྟན་པར་བཞུགས་ཏེ་སྐྱོ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་
 བས། ལོག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱོ་བོ་ལ་བརྟོན་ཞིང་ཚར་གཅོད་ཀྱང་སྲིད་གི་དུམ་
 བུ་ལྟར་སེམས་ཀྱིས་འཛིན་པ་སྐྱོ་བ་དཔོན་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་པའི་རྣམ་ཐར་
 ཡིན་གསུངས་ནས་གཞན་དོན་ལ་རྒྱུན་ཆད་མི་མངའ་སྟེ། ཡང་རང་སེམས་
 དབྱིངས་སུ་ཡལ་བས་རང་དོན་བསྐྱབ་རྒྱ་མེད། །གཞན་སྤང་སྐྱོ་མའི་བྱ་བས་
 གཞན་དོན་རྒྱུན་ཆད་མེད། །ཅེས་གསུངས་ཤིང་། རྒྱུན་ཅུང་ཟད་བྱུང་ཡང་། སྐྱོང་
 ཉིད་སྐྱོ་མ་ལ་འཛིན་པའི་ཨ་ཐང་ཆད་མི་འཚེལ། ཞེས་གསུངས་ནས་ཐུགས་
 མི་གཡོ་བར་བཞུགས་ཏེ། མདོ་སྲེ་རྒྱུན་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
 ཐོས་མང་དང་། །བདེན་མཐོང་སྐྱོ་མའས་བརྟེ་བ་ཅན། །སྐྱོ་མེད་སྐྱེས་བུ་
 དམ་པ་ནི། །ཆེན་པོ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བསྟན་(༣༤ ན)པ་ལྟར་
 སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་གཞན་དོན་ལ་སྐྱོ་བ་མི་མངའ་བའི་སྐྱེས་
 བུ་དམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་ཚང་བའི་
 ཕྱིར་སྐྱོ་མ་ཉིད་ལྟ་དང་བཅས་པའི་ཡོངས་འཛིན་མཚན་ཉིད་པར་བཞུགས་ལ་
 དེ་རྣམས་བསྐྱབ་ནི། སྐྱོ་བ་བརྟོན་རྒྱ་མཚོའི་འདྲེན་པ་རིན་ཆེན་དེ། །རྣམ་
 དག་ཁྲིམས་ལྟར་དབང་པོ་རབ་དུ་དུལ། །ཟབ་མོའི་ཉིང་འཛིན་བརྟེས་པས་ཞི་
 བའི་ཐུགས། །ཤེས་རབ་ཆེན་པོས་ཉོན་མོངས་ཉེབར་ཞི། །དོ་མཚར་ལྷག་པའི་
 ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱིས་བརྒྱན། །སེམས་ཅན་དོན་ལ་མི་གཡོལ་རབ་དུ་བརྟོན། །
 ཐོ་ཚོམ་ཀུན་གཅོད་མང་ཐོས་སུང་གིས་ལྷུག །ཟབ་དོན་ཀུན་རིག་དེ་ཉིད་

ཐུགས་སྲུ་གཏམས། །ཡང་དག་ཟབ་མིའི་དོན་མཚོག་སྐྱོན་ལ་མཁས། །ཟབ་
ཟིང་མི་གཉེར་ཀུན་ལ་བརྟེ་བ་ཅན། །སྐྱོ་མེད་ཏྲ་ཏུ་ཚོས་ཀྱི་ཆར་འབེབས་
པའི། །ཡོངས་འཛིན་མཚན་ཉིད་རྫོགས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།

༥ གཉེས་པ་གང་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་རང་རྒྱུད་
སྐྱོན་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་(༣༤ བ)ལྟན་ཞིང་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་
ལུས་པ་བརྟེས་ནས་གདུལ་བྱ་འདྲེན་པ་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པས་སྐལ་ལྷན་དང་
བའི་དུས་ལ་བབས་པར་མཁུན་པའི་སྐབས་སུ་གྲུ་པ་བཅུ་ལྷག་ཅིག་མཛོད་
གསུང་བར་ཞུ་འབུལ་དུ་བྱུང་སྟེ། མཉམ་མེད་མཚིམས་ལ་གང་ལྟར་བཀྱི་
ཞུས་པས། ཁོང་པའི་ཞལ་ནས། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེན་པ་ཟང་ཟིང་མེད། །བསོད་
ནམས་འཕེལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་རང་དོན་སྐད་ཅིག་
ཀྱང་མ་སེམས་པར་ཁོང་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་ལ་ཚོས་སྐྱོན་ཅིག་གསུངས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས། ལྷ་མ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་མི་གཅོགས་ཤིང་ཅིགས་སྐྱབ་པ་
ལ་ལྷ་མ་ཉིད་གཅོ་བོར་མཛོད་པའི་སྐྱོབས་ཀྱིས་གསུང་དང་དུ་བྱངས་ཏེ་ཤིང་
པོ་འབྲུག་གི་ལོ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བྱག་བཞེས་པའི་དུས་ནས་གདུལ་བྱའི་ལྷ་
མ་མཛོད་དེ་འཁོར་རྣམས་ལ་ཚོས་མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་གཏེར་ཁ་ཕྱེ་ནས་མི་
ཤེས་པའི་པོངས་པ་ཐམས་ཅད་བསལ། ཤེས་བྱའི་ཚུལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དྲ་བ་
བཅད་དེ་མཁས་པའི་བདེ་བ་ལ་བཀོད།

གསུང་གི་བདུད་རྩིའི་ཆར་གྱིས་སྐལ་ལྷན་ལ་དག་ལེགས་ཀྱི་ལོ་ཐོག་རྒྱུན་
དུ་རྒྱུན། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་(༣༥ ན)སྦྱོད་པ་བསྐྱུ་དངོས་བཞི་དང་ལྟན་
པར་མཛོད་པས་འཁོར་རྣམས་དང་གིས་འདུ་བར་གྱུར་ཏེ། མདོ་སྟེ་རྒྱུན་

ལས། འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སྲུ་ནི། །འབྱོར་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱོན་
མཛད་པ། །ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་ཡི། །ཚོས་ཆེན་ཆར་ནི་རབ་ཏུ་
འབེབས། །ཞེས་པ་དང་། བསྐྱེད་མེད་བསྐྱེལ་བ་མི་མངའ་བ། །འཁོར་གྱི་ནང་
ན་བག་བརྟུང་གསུང་། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཉིས་སྤངས་པ། །འཁོར་སྲུང་
ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཛད་ནས་སློབ་མ་སྐྱལ་
ལྡན་རྣམས་བསྐྱེད་མེད་བསྐྱེད་སོ། །དེ་ཉིད་བསྐྱེད་བ་ནི། རང་རྒྱུད་ལེགས་
སློན་གདུལ་བྱའི་དུས་བབས་ནས། །སླ་མའི་རྒྱུད་ལྷན་དམ་པས་བཀའ་སྐྱེལ་
ལྟར། །ཉེར་རྒྱུག་དུས་ནས་སྐྱལ་ལྡན་རྗེས་བཟུང་སྟེ། །ཚོས་མདོན་ཐོག་མར་
གསུངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།

༥ གསུམ་པ་གྲུབ་པ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་བརྟེན་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཚོས་སྐྱོན་ཅིང་
བཞུགས་པའི་ཚེ་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་བཞེས་པའི་དུས་སུ་སྐྱེ་ཁམས་ཀྱི་བྱེད་པ་
ཅུང་ཞན་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆེན་པ་ལ་ལུས་པས། ཉད་དགེ་
(༣༩ བ)པའི་བཤེས་གཉེན། གདོན་དགེ་སྦྱོར་གྱི་སྐྱེལ་མ་བྱ་བ་ཡིན་པས་
བྱམས་སྟིང་རྗེ་བྱང་རྒྱབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རང་ནས་སངས་རྒྱས་སྐྱེབ་པ་ལས་
ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་རྒྱུ་གཞན་ཅི་བདོག་གིས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཉིན་
མཚན་ངོ་མི་ཤེས་པའི་མཚམས་ལོ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་མཛད་ནས་བསྐྱེད་རྗེས་གསུང་
ལུང་འཇུག་གི་རང་ནས་གྲགས་སྟོང་སྟིང་པོའི་བཞུས་པ་ལ་ནན་ཏན་དུ་མཛད་
དེ་བསྐྱེད་པས་ཤིང་། དེའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གྲུའི་ཞལ་ནས། རྟོག་པ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་
འཇུག་སྟོ་ཡིན། །ལོགས་འཕྲང་གི་འཛིན་པ་རང་སར་ཁོ་ལ། །ཞེས་གསུངས།
སློབ་དཔོན་དོན་ཞགས་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། གཞོད་བྱེད་སྐྱེབ་པའི་སྐྱེལ་མ་

ཡིན། །སྤང་བ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་གསལ་ལ་འདེབས་ཡིན། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་
པའི་གདམས་པ་བསྟན་ཅིང་སྐྱབ་པ་ལ་བར་ཆད་མེད་པར་སངས་རྒྱས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུགས་ཀྱི་གསང་བའི་བང་མཛོད་འཛིན་པའི་སྤྲུགས་དམ་ལ་
སྐྱབ་པ་བརྟེན་སོ། །

དེ་ནས་དགུང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཙུམ་གཉིས་བཞེས་པའི་དུས་ནས་ཡང་སྤང་གི་ཚོས་
འཕྲོ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་(༤༠ ན)གཙོ་བུས་གདུལ་བྱ་སྐྱལ་བ་ཅན་རྣམས་
དུས་བཞིའི་ཚོས་དང་། བསྐྱབ་སྡོམ་གནང་བ་དང་། མན་ངག་ལ་སོགས་པ་
སྤྱོད་ཚོགས་ཀྱིས་འཕྲིན་ལས་སྤེལ་ཏེ་ཀུན་མཁྱེན་མཆིམས་ཀྱི་དྲུང་ན་སྤྲུགས་
ཀྱི་སྤྲུགས་ཀྱི་གཙོ་བོར་བཞུགས། དེའི་ཚེ་ཅིག་ལ་ཚོས་གསལ་དུ་བྱོན་ཏེ་སྤེལ་
མཆིམས་མ་བྱོན་བར་དུ་ཀུན་དགའ་ར་བར་སྤྲུགས་དམ་མཛོད་ཅིང་བཞུགས་
པས་ཇི་ཞིག་ལྟར་ལ་དབུ་ཅེ་ནས་དཔལ་མགོན་ལྷུ་མ་དུལ་གཉིས་ན་བཟའ་
དར་ལྡང་བྱ་བྱེད་ལྟུང་ཏུ་གསོལ་བ་བྱོན་ནས་གཞན་དུ་གཤེགས་པ་ལྟར་
འདུག་པས་ཁྲིའུས་ན་བཟའ་ལ་ཁྲིལ་མཛོད་དེ་འཐེན་པས་སྐྱུན་ཆེར་གྱིས་
བྱུང་། དངོས་གྲུབ་ཅིག་ཞུ་བུས་པས་རྗེས་ཤིག་གནང་སྟེ་སྐྱོ་ཚོ་རིང་བའི་
རྟོན་འབྲེལ་ཞེས་གསུང་གིན་འདུག་སྟེ། ཚོ་རིང་བ་ཞིག་འོང་བ་ཡིན་ནམ་
ལུས་སྟོབས་ཟད་པའི་རྒྱན་པོ་དེ་ཚོ་སྟོབ་ཞིག་གདའ་ཞེས་གསུངས་ཏེ་སྐྱབ་
པ་ཆེན་པོ་བས་སྐྱོ་ཚོ་ལྷག་པར་བཞུགས་པར་གྱུར་ལ། ཡང་ཚེ་ཅིག་ཡང་
ཡུལ་པོ་རར་བྱོན་ནས་སྐྱུན་སྐྱུན་བསྐྱོ་ཚོར་མཛོད་དེ་མཚོན་སོ་(༤༠ བ)དཀོན་
མཚོག་གི་སྤྲུག་མཚོད་དང་སྤྲུགས་དམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་མཛོད། ཉིན་པར་
འབྲེལ་ཚུང་གི་ལྷོ་ཀུ་མཛོད་ཅིང་བཞུགས་པའི་ཚེ་ཐག་རིང་པོ་ནས་འཇའ་

འོད་མེ་རིས་སུ་གསལ་བ་ཞིག་གི་དབུས་ན་སྒྲ་སྒྲ་ནག་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་
བཞུགས་པ་བྱོན་བྱུང། བྱལ་དོར་ཡིན་ནམ་མགོན་པོ་ཡིན་ནམ་སྐྱམ་ཙན་ཇི་
ཉེ་ཉེར་སོང་བས་སྐྱུ་བོང་ཇི་ཚུང་གཟི་འོད་ཇི་ཆེར་སོང་ནས་ཐོག་འོག་ཏུ་ཚུང་
བྱུང་བས་མགོན་པོར་འདུག་སྟེ་ལྷུ་འུལ་དེ་འདྲ་ཆེ་བར་བྱུང། མཉེས་པ་ཡིན་ནམ་
མ་མཉེས་པ་ཡིན་ནམ་གང་ལྟར་ཡང་བྱིན་རྒྱ་བས་ཞུ་དགོས་སྐྱམ་ནས་ཞུས་
པས་འགྲོ་དོན་གྱི་ཆེན་པོར་འགྲུར་འོ་ཞེས་གསུངས་པར་གདའ་སྟེ་དེ་ལྟར་
ཡི་དམ་གྱི་སྒྲ་ལ་སྐྱབ་པ་བརྟེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་དང་མི་མ་ཡིན་གདུག་
རྩལ་ཅན་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་བར་ཆད་བྱ་བར་མི་ལུས་ཤིང་དངོས་སུ་སྤང་ཀྱང་སྐྱ་
མའི་གཟི་བརྗིད་མི་བཟོད་པར་གྱུར་ཏེ། ཡང་ཡུལ་བའི་བྱང་མོ་ཆེར་བཅུན་པ་
དེ་ཅན་འཛིགས་པ་ཞིག་དང་སྤང་ནས་སྐྱུན་གྱིས་གཟིགས་པས་བྱོལ་ཏེ་སོང།
མི་མ་ཡིན་དུ་འདུག་གསུངས།

ཡང་(༢༡) ༡)འགྲུངས་ཡུལ་དུ་བཞུགས་པའི་ཆོ་ཞིག་མནལ་སད་པའི་
རྩེན་བྱིས་པ་མིག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་མི་སྐྱུག་པ་འཛིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་མིག་
སྒྲ་ཞིང་འདུག་ནས། ཞལ་ཆབ་བྱུང་བྱས་ཏེ་བྱུགས་དམ་བསལ་བས་ཡལ་
སོང་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་འདྲ་སྐྱབ་པ་ཡོན་ཏན་
གྱི་དངོས་སྐྱབ་དུ་མ་ཐོབ་ཅིང་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་
པའི་བདུན་གྱི་ཚོགས་བཅོམ་པས་གཞན་དོན་གྱི་མཛད་པ་རབ་ཏུ་གྱས་སོ།
དེ་རྣམས་བསྐྱུ་བ་ནི། ཉེར་འཛིན་དམ་པའི་གསུང་ཉིད་གུས་མཐོས་ནས། 1
བཅུ་གཅིག་བར་དུ་ཉིང་འཛིན་བཅོན་པ་ཡིས། 1ཡི་དམ་སྐྱབ་ཅིང་རྣམ་གཉིས་
སྐྱ་མ་ཡི། 1གདམས་པས་མཐར་ཕྱིན་གྱུར་ལ་སྐྱག་འཚལ་ལོ། 1ཡང་དག་

འདྲན་པའི་རྒྱུ་དུ་དམ་པའི་ཚོས། །གུས་པས་གསན་ཚེ་རྣམ་གཉིས་བཀའ་
སྤྱད་གིས། །རྟེན་འབྲེལ་རྗེས་ཀྱིས་སྐྱུ་ཚེ་འི་དངོས་སྤྱབ་གནང་། །རྒྱལ་བས་
སྤྱག་པར་བཞུགས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བྱང་ཕྱོགས་གནས་སུ་སྐྱབས་
གསུམ་གུས་མཚོད་ཅིང་། །དགོངས་འབྲེལ་མཛད་ཚེ་བཀའ་སྡོད་ཉིད་རྒྱུ་
བྱོན། །བྱིན་རྒྱབས་(༤༡ བ)གུས་ལྷུས་གཞན་པན་ལུང་བསྟན་ཅིང་། །འཕྲིན་
ལས་བདུད་བཅོམ་གྱུར་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།

༥ བཞི་པ་རྒྱལ་ཚབ་སླ་མའི་མཛད་པ་ལ་ལྟ་སྟེ། ཡོངས་ཀྱི་སླ་མར་གསོལ་
ཚུལ། རོ་མཚར་ཡོན་ཏན་བརྟེན་ཚུལ། གདན་ས་རིན་ཆེན་སྟེལ་ཚུལ། དག་
པའི་ཞིང་གཞན་གཤེགས་ཚུལ། མཚོད་གནས་རྟེན་གསུམ་གནང་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ཡོངས་ཀྱི་སླ་མར་གསོལ་ཚུལ། །དང་པོ་ནི་ཤིང་མོ་བྱའི་ལོ་ནམ་
མཐོངས་ཀྱི་སླ་བའི་ཉི་ཤུ་ལྟའི་ཉིན་པར་སྤྱར་ཐང་པར་གཏོགས་པའི་དགོ་བའི་
བཤེས་གཉེན་དགོ་འདུན་དང་བཅས་པ་དང་། རྒྱལ་མགུར་གསུམ་གྱི་
ཡོན་བདག་མི་ཆེ་བ་མང་དུ་འདུས་ཤིང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གོས་གཅིག་པར་
རྒྱལ་བ་དག་ལ་ལྟན་ནས་འབྱོན་པའི་དུས་ན་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པའི་མགོན་པོ་
སྤྱར་རྒྱལ་ཚབ་སླ་མ་ཉིད་ལས་འོས་མ་མཆིས་པར་མཐུན་ནས། ཀྱུན་གྱིས་
མགྲིན་གཅིག་ཏུ་འདྲན་པར་གསོལ་བ་དུག་ཏུ་བཏབ་སྟེ་ལྷུ་བ་ནན་ཅན་དུ་
སྤུལ་བས། སླ་མ་ཉིད་འགོ་བ་ལ་བྱམས་བཅུ་དང་། བསྟན་པ་ལ་སྤྱགས་
གཉེར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་མཛད་པ་དང་། སླ་མ་གོང་མ་རྣམས་དང་།
ཁྱད་པར་དུ་སླ་མ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྤྱགས་(༤༢ ན)ཀྱིས་
པངས་ཤིང་། དབྱིངས་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡོངས་ཀྱི་སླ་

མ་དམ་པ་མཛད་དེ་དགུང་ལོ་བྱུག་ཅུ་ཚུ་བདུན་པའི་ཚོ། བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་
ལྷན་ཆེན་པོ་བཞེས་ནས་པད་མོའི་ཚལ་དུ་ཉི་འོད་ཤར་བ་ལྟར་གདུང་བའི་ལྷན་
པ་བསལ་ཞིང་ཉོན་མོངས་པའི་འཆིང་བ་བཀོལ་ནས་གདུལ་བྱ་ཚོས་འབྱོར་
གྱི་ཡལ་འདབ་རྒྱས་པར་མཛད་དོ། །དེ་རྣམས་བསྟུ་བ་ནི། ལྷོན་གིང་འདབ་
ཆགས་ས་གའི་ཉེར་ལྷུ་ལ། །ཡོངས་ཀྱི་སླ་མར་ཀུན་གྱིས་གུས་གསོལ་ཏེ། །
བཅུ་ལྷག་བྱུག་དང་བདུན་ན་བསྟན་པའི་ལྷན། །ལེགས་བསྐྱེད་ལས་འགོ་བའི་
དཔལ་གྱུར་ལྷག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།།

༥ གཉིས་པ་གདན་ས་རིན་ཆེན་སྟེལ་ཚུལ་ལ་བཞི་སྟེ། ལྷན་རྟོགས་དམ་ཚོས་
སྟེལ་བ། སྐལ་ལྷན་ཚོས་བྱེད་སྟེལ་བ། མཐུན་རྒྱུན་འབྱོར་པ་སྟེལ་བ། སྐྱབ་
གནས་པོ་བྱང་སྟེལ་བའོ། །དང་པོ་ལྷན་རྟོགས་དམ་ཚོས་སྟེལ་བ་ནི། སླ་མ་
ཡང་དག་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྷན་རྟོགས་རིན་ཆེན་རྒྱས་པའི་ལྷན་
པོ་ཉིད་ཀྱིས་གདན་ས་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་གྱི་ས་གཞིའི་དབུས་འདྲིའི་བཞུགས་
ནས། སངས་རྒྱས་(༤༢ བ)དངོས་ནས་བརྒྱུད་པའི་ལྷ་སྟོན་བྱིན་རླབས་
ཀྱི་དཔལ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་རྒྱལ་སྐྱེས་ཨ་ཏི་ཤ་ནས་དམ་
པ་ཤ་སྟེག་ལེགས་པར་བརྒྱུད་པའི་ཚོས་ཚུལ་བཀའ་གདམས་རིན་པོ་ཆེའི་
རྣམ་ཐར་གྱི་སྐྱ་ལུང་ལ་ཉམས་པ་མེད་པར་གྱུ་བཞེས་སྟེལ་བས་ཀུན་མཁྱེན་
སླ་མའི་གདུང་བས་བས། བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་འབྲིན་ལས་ཀྱི་འོད་མ་ཡལ་
བར་བཀའ་བས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་མཛད་པ་བསྟུ་བས། ཟབ་མོ་ལྷ་བའི་གོ་
འཕང་ཡངས་པར་བསྟོད་པས་རྒྱལ་སྐྱེས་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བསྐྱེད་ས།
སྟོན་ཚུལ་དེ་མེད་གསེར་རིའི་རིམ་པ་མ་འཇུགས་པར་བརྒྱུད་བས་བྱམས་པ་

མགོན་པོའི་རྣམ་ཐར་བསྐྱེད་སྤྱོད། ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་རློན་དང་མ་བྲལ་
 བར་བསྐྱེད་སྤྱོད་པས་སངས་རྒྱས་རྗེ་རྗེ་འཆང་གི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་བར་མཛོད་
 སྤེལ། གཞན་པའི་ཉི་ལྔའི་འོད་ཟེར་རྒྱན་མ་ཆད་པར་སྦྱོས་པས་ལུས་ཅན་
 ཀུན་གྱི་འདྲེན་པར་གྱུར་ཏེ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་ཚུལ་རབ་ཏུ་འཕེལ་བར་
 མཛོད། རྒྱད་པར་དུ་སྐྱེ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲུགས་དམ་ཟབ་མོའི་རྒྱན་བརྩུང་
 དགོས་པ་རྣམས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ནས་ཇི་ལྟར་གྲེལ་ཡང་སྤྲུགས་དམ་(༤༣ ན)ཀྱི་
 རིམ་པ་ཀུན་མ་ཆག་པར་མཛོད། རྒྱད་པར་རབ་གནས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མཛོད་
 པ་མ་གཏོགས་པ་སྐྱ་སྐྱེད་ཀྱི་ཆ་ལ་རྒྱན་དུ་སྐྱེ་མཚམས་མཛོད་ནས་སྤྲུགས་
 དམ་ལ་བཞུགས། ཉིན་དགུང་ལ་གཏོར་མ་རྒྱས་པ་རྣམས་དང་། བསྐྱེད་
 སྤོམ་གནད་བ་དང་། མན་དག་སྐྱ་ཚོགས་འཆད་པ་དང་། ཚོགས་སུ་བསྐྱེན་
 བཀའ་བའི་སར་བྱོན་ནས་བསྐྱོ་བ་ཡོན་བཤད་དང་གདམས་དག་འདོམས་
 པ་རྣམས་མཛོད། དགུང་ཡོལ་ནས་དུས་ཚོས་བཞིའི་སྐབས་སུ་གཞུང་
 མན་དག་དང་། ཆེ་འགྲོལ་གྱི་ཚོགས་རྣམས་གསུངས། བྱིད་པ་རྣམས་ཀྱང་
 ཚོགས་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྐྱོད། མཇུག་མཇུག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཕྱི་དྲོའི་སྤྲུགས་དམ་
 ཀྱི་སྐྱབས་སུ་མཛོད་པར་གདུ། གཞན་ཡང་སྤྲུགས་དམ་གྱི་སྐྱབས་གད་བྱུང་
 རྣམས་ལ་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་མང་དུ་མཛོད་དེ། ཚོག་གསལ་གྱི་ལྷོ་ལྷོ་སྐྱ་སྐྱི་
 གཉིས། ས་བཅད་སྐྱི་སྐྱི་གཉིས། སྤྲོང་ལྷོ། འགྲོལ་རྒྱུད་གི་ལྷོ་ལྷོ་ས་བཅད།
 ལྷོ་རྒྱུད། སྤྲོད་འཇུག་གི་ལྷོ་ལྷོ། ཚད་དགག་ལ་སོགས་པ་འགྲོལ་ལྷོ་ལྷོ་
 དང་། མན་དག་དུ་མ་བཅུ་ལས་ཏེ་ལུང་དང་ཉོགས་པའི་ཚོས་རྣམས་(༤༣
 བ)སྐྱར་བས་འཕེལ་བར་མཛོད་དོ། །དེ་རྣམས་བསྐྱེད་བ་ནི། ལྷོ་མའི་གདུང་
 བས་བས་རྣམ་ཐར་ཚུལ་བཞེན་བསྐྱེད་སྤྱོད། །རྒྱལ་བའི་བསྐྱེད་སྤྱོད་ལ་སྤེལ་བའི་བྱ་

བ་བསྐྱབས། །ལུང་རྟོགས་རྒྱས་མཛད་འཕྲིན་ལས་འོད་རབ་བཀྲ། །ཚོས་
འབྱོར་རྣམ་པར་སྐྱེལ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།

༥ གཉིས་པ་སྐལ་ལྷན་ཚོས་བྱེད་སྐྱེལ་བ་ནི། དེ་ལྟར་བྲམ་མ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་
རྟོགས་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱོམ་ལ་བྱེ་ནས་ཉེས་སྦྱོད་ཀྱི་བྱ་བས་རྒྱུད་བཅིངས་པ་
རྣམས་རྣམ་དག་ཚུལ་གྱི་མཚོན་གྱིས་བཅད། མི་ཤེས་པའི་སྐྱུན་རུས་
དུ་ཚུད་པ་རྣམས། ལུང་རིགས་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྣང་བས་བསལ། རྣམ་
གཡེང་ལོག་པའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་རྣམས་མ་ནོར་བསམ་གཏན་གྱི་ལམ་ལ་
བཀོད། ཚོགས་གཉིས་འབྱོར་པའི་ནོར་དང་བལ་བ་རྣམས་དད་ལྡན་བསྐྱེན་
བཀྲར་གྱི་ལས་ལ་འདུན་པར་མཛད་དེ་གདུལ་བྱའི་སྐྱོ་སྐྱོ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་འདོད་
པ་ཚོམ་པར་མཛད་པའི་གྲགས་སྐྱོན་ཕྱོགས་བཅུར་ཁྲབ་པས་རྣམ་གྲོལ་དོན་
དུ་གཉེར་ནས་འདུས་པའི་གདུལ་བྱ་ཚད་མེད་བཤེས་གཉེན་ལྷན་པོ་ཉིད་ཀྱི་
རྒྱུད་ལའོད་པ་རྣམས་རེ་(༤༤ ན)རེ་ནས་མཚོན་དཀའ་བས་རིགས་བསྐྱེད་
ན། བསྐྱབ་སྐྱོམ་ཞོད་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཁུར་འཛིན་པ་རྣམས་དང་། ལུང་
རིགས་ཞོད་པ་ལེགས་བཤད་འགལ་འབྲེལ་གྱི་དོན་སེམས་རྣམས་དང་། མན་
དག་ཞོད་པ་སྐྱབ་པ་བསམ་གཏན་ལ་ཅེ་གཅིག་པ་རྣམས་དང་། ཚོགས་
གཉིས་སྐྱེལ་བ་དད་ལྡན་བསྐྱེན་བཀྲར་བའི་གླིང་བཞི་པོས་གཙོ་བྱས་ཡོན་ཏན་
སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རིམ་པ་སོ་སོར་ཞོད་པའི་སྐལ་ལྷན་གླིང་ཕྱན་དུ་མ་དང་བཅས་
པས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་གང་སྟེ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚོས་སྦྱོད་བཅུའི་སྐྱོ་ནས་
ཚོགས་ལ་བརྩོན་པ་ཤ་སྟག་སྲུང་བས་ཀྱང་མང་དུ་སྐྱེལ་ལོ། །དེ་རྣམས་བསྐྱེད་
བ་ནི། ཡོངས་འཛིན་ལྷན་པོ་ཚོས་འབྱོར་འགྱེད་པའི་རྒྱུད། །རྣམ་གྲོལ་དོན་

གཉེར་སྐལ་ལྡན་འདུས་པའི་གྲིང་། །བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་ཚེས་སྦྱོང་དགོ་ལ་
བརྩོན། །རྣམ་མང་གདུལ་བྱ་སྤེལ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།།

༥ །གསུམ་པ་མཐུན་རྒྱུན་འབྱོར་པ་སྤེལ་བ་ནི། དེ་ལྟར་གྲུ་མ་ཉིད་ཀྱིས་
སྐལ་ལྡན་ཚེས་བྱེད་ཀྱི་འཁོར་རྣམས་བསྐྱུས་ནས་འཛིག་(༤༤ བ)ཉེན་
པའི་འདས་གྱིས་མ་གོས་པར་ཐར་ལམ་པད་མོའི་ཚེས་བསྐྱེད། རང་འདོད་
རང་གི་གཟུང་སྤྱོད་གྱིས་མ་བཅོམ་པར་གཞན་པའི་སེམས་དཔའི་ཉི་འོད་
བཀྱ། བདག་འཛིན་སྐྱུན་པའི་ཁབ་མས་མ་སྤྱོད་པར་ཤེས་རབ་ཆེན་པོའི་
སྤྱོད་མེ་འབར་བར་མཛད་པའི་སྐྱུན་པ་ཀུན་ཏུ་གྲགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དད་
པའི་མོར་དང་ལྡན་ཞིང་གཏོང་བ་ལ་གོམས་པའི་ཡོན་བདག་ལྷགས་རིའི་སྐྱུ་
བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་ཀུན་ནས་བསྐྱོར་ཏེ། བཤེས་གཉེན་སྐྱུན་པོའི་ཁོང་
ན་སྐལ་ལྡན་གདུལ་བྱའི་གྲིང་བཀོད་པ་རྣམས་ལ་དགོ་སྦྱོང་ལ་རུང་བའི་ཡོ་
བྱེད་མཁོ་དགུ་སྐྱོ་ཚོགས་པས་བསྐྱེད་བཀྱར་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་དུས་རྒྱུན་
དུ་མཚོད་ཅིང་སྐྱོ་བ་མེད་པས་བརྒྱན་པས་སྐྱོ་དང་བཅས་པའི་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཞིང་འགྲན་སྐྱོ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ་བསྐྱུན་པ་ཉེད་དང་བཀྱར་སྤྱོད་བརྒྱན་པའི་
འབྱོར་པ་སྤེལ་ལོ། །དེ་རྣམས་བསྐྱུ་བ་ནི། བསྐྱུན་པ་ལེགས་འཛིན་སྐྱོ་
དགུའི་བསོད་ནམས་ཞིང་། །ཡོངས་འཛིན་མི་བྱེད་འདུས་པའི་ཚོགས་བཅས་
ལ། །དེད་ལྡན་སྐྱོ་བོས་རྒྱུན་དུ་གྲུས་མཚོད་པས། །དྲི་མེད་དཔལ་(༤༥ ན)
འབྱོར་སྤེལ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།།

༥ །བཞི་པ་སྐྱུ་བ་གནས་པོ་བྱང་སྤེལ་བ་ནི་དེ་ལྟར་གྲུ་མ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་རྟོགས་
ཚེས་ཀྱི་འབྱོར་པ་བཀྱ་བས་སྐལ་ལྡན་རང་གིས་འཕེལ། །རྣམ་གྲོལ་ཕྱེ་གཅིག་

དུ་བསྐྱབས་པས་གྲགས་སྐྱོན་སྐྱོན་གསུམ་བཅུ་རྒྱུ། དད་ལྡན་དང་གིས་
 འདུས་པས་འབྱོར་པ་ལྷགས་ལ་འཕེལ་ཏེ། ཚོས་དང་གདུལ་བྱ་དང་དཔལ་
 འབྱོར་གྱི་ཚོགས་དབྱུང་གྱི་ནགས་ཚལ་ལྟར་རྒྱས་པས་གནས་ཁང་སྤེལ་
 དགོས་པར་མཐུན་ཀྱང། ལྷ་མ་ཉིད་ལྷགས་ཟབ་ལ་དཀྱེལ་ཆེ་བས་ཚོགས་
 སུ་ལྷ་བ་མ་སྤུལ་གྱི་བར་ལ་མ་གནད་སྟེ། དེ་ནས་མེ་མོ་པག་ལོའི་དབྱུང་བཀྲ་
 ཤིས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྤུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཉིན་པར་ལྷགས་རི་ཆེན་པོའི་
 འགྲམ་བཏིང་ནས་ནང་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པ་པོའི་གནས་ཁང་བྱད་པར་ཅན་དུ་
 མས་གང་བ་ཚོགས་མེད་དུ་གྲུབ་པར་མཛད། བྱད་པར་དུ་ལོ་དེའི་དབྱུང་
 ལྷ་ཐ་ཚུང་གི་ཉི་ཤུ་ལྷའི་ཉིན་པར་གཟུང་སྐར་ལ་སོགས་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་
 འཛོམས་པའི་ཚོ་དཀོན་མཚོག་གསུམ་གྱི་ཕོ་བྱང་ཆེན་པོའི་འགྲམ་བཏིང་
 ནས་དབུ་ཞབས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱ་མ་ཉིད་ཀྱིས་(༤༥ བ)ཞལ་བཀོད་དང་
 རྟེན་འབྲེལ་སྤུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཚོག་དང་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་མཛད་དེ།
 སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱི་ཡིད་སྐྱོན་གྱི་ཡུལ་དུ་འང་མི་སྤྱོད་པས་པའི་བྱད་པར་འཕགས་
 པ་བཞེངས་ནས། དབུ་ཅེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྱམས་སྟོད་རྟེན་གསུམ་གྱི་ཞིང་
 ཁམས་སྐྱ་མ་དང་དཀོན་མཚོག་གིས་གཏམས། བྱམས་སྤྲད་གདུལ་བྱའི་
 ཞིང་ཁམས་སྐལ་ལྷན་དུར་སྤྲིག་འཛིན་པས་གཏམས་ནས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་
 བའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་བསྐྱོར་བའི་གནས་བྱད་པར་ཅན་
 དུ་མཛད་དེ་ཚོ་བའི་དུས་སུ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ནས་བསིལ་གྱིབ་ཀྱི་སྐྱོབས་
 དང་ལྡན་པས་བསིལ་བའི་བདེ་བ་འཕྲོབ། སྲང་བའི་དུས་སུ་དབུས་ནས་ཚོ་
 ཟེར་གྱིས་འོད་འགྲུད་པས་རྩོ་བའི་དཔལ་འཕྲོབ་པར་གྱུར་པས་སྐྱེ་དགུ་མ་
 ལུས་པ་ཡ་མཚན་དུ་གྱུར་ཏེ་སྐྱ་མ་ཉིད་ཀྱི་རྩུ་འཕུལ་རང་ཡིན་ནམ་ཞེས་

སྐྱེད་བའང་བྱུང་སྟེ་མི་མ་ཡིན་མཐུ་སྟོབས་ཅན་རྣམས་དང་བཀའ་སྲུང་རྣམས་
 ཀྱིས་སྐྱེ་མས་ཇི་ལྟར་བཀའ་བསྐྱོར་བ་དང་། འཕྲིན་ལས་བཅོལ་བ་ལྟར་སྐྱུབ་
 གོ་གས་བྱས་པར་སལ་ལ་གྲགས་ཤིང་དེའི་ཚེ་ཤིང་གཉེན་(༥༦ ན)གཅོད་
 པ་ལ་སོགས་པ་ལ་གསུང་ཡིག་བསྐྱར་ནས་མཛད་དེ། སྐྱེ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་
 རས་ཀྱང་། ཆེད་དུ་གཏད་པའི་སྐྱུབ་པ་མ་བྱས་ཀྱང་། ཚོས་སྐྱོད་དང་ལྷ་འདྲེ་
 ཀུན་ཉན་པར་བྱུང་། དེས་ན་ཚོས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་འདི་ཚོས་སྐྱོད་གི་མན་
 དག་ཏུ་འདུག་ཅེས་གསུངས་ཏེ། མདོར་ན་ཚོས་དང་ཚོས་བྱེད་དང་དཔལ་
 འགྱུར་དང་སྐྱུབ་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཞིས་སྲུང་བས་ཀྱང་གདན་ས་རིན་པོ་
 ཆེ་གྲུ་བཞིར་སྒྲིལ་ཏེ་སྐྱུན་སྐྱུམ་ཚོགས་པར་མཛད་དོ། །དེ་ཉིད་གྲུབ་པས་ལུང་
 བསྟན་པ་ཡང་། སྐྱེ་མ་ཉིད་གདན་སར་བྱོན་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་ན། དམ་
 པ་གཅིག་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཐེ་ཚོམ་དུ་སོང་སྟེ་སྐྱེ་མ་ཚོད་གྲུབ་ཐོབ་ཅིག་ཡོད་པ་ལ་
 འི་བ་བྱས་པས་དེ་ན་ཟེ། ད་ལྟའི་སྐྱུར་ཐང་པ་འདི་བྱུག་ན་དོ་རྗེའི་སྐྱུལ་པར་
 འདུག་པས་གདན་སའི་ཚོས་དང་དཔལ་འགྱུར་རྣམས་སྲུང་བས་ཀྱང་རྒྱས་
 པ་འབྱུང་བར་འདུག་གསུངས་ཏེ་དེ་ལོ་ན་ལྟར་བྱུང་ངོ། །དེ་རྣམས་བསྐྱུབ་པ་ནི།
 ལྷན་གྲུབ་རིན་ཆེན་ལྷགས་རིས་བསྐྱོར་བའི་ནང་། །ཕན་བདེའི་གཏེར་ཆེན་
 གཏུག་ལག་འང་ཆེན་པོ། །བྱུང་འཕགས་(༥༦ བ)སྐྱུབ་གནས་དུ་མས་
 ལེགས་བསྐྱོར་བའི། །གཞལ་མེད་པོ་བྱང་སྟེལ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དེ་ལྟར་
 སྐྱེ་མའི་གདན་ས་རིན་པོ་ཆེ། །སྲུང་བས་འཕེལ་འབྱུང་གྲུབ་པས་ལུང་བསྟན་
 ཅིང་། །ཚོས་འགྱུར་སྐྱུལ་ལྷན་དཔལ་འགྱུར་གནས་མཚོག་བཞིས། །གདན་
 ས་རིན་ཆེན་སྟེལ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།།

༥ གསུམ་པ་ངོ་མཚར་ཡོན་ཏན་བརྟེན་ཚུལ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཁུན་པ་མངོན་
 ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། རྩལ་སྤུལ་རྣམས་མཐུའི་ཡོན་ཏན། ཞིང་མཚོག་གཟིགས་
 པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་མཁུན་པ་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། སྐྱོན་མེ་
 ཏོག་ལ་བྱོན་པའི་ཚོ་གཅིག་ རྒྱ་དཀར་པོ་ སྤྱོད་ཆེབས་སྤྱོད་ན་མནལ་བློ་བ་
 ལྟ་བུའི་ངང་ནས་ལུང་གིས་སྐྱ་བྲེ་དང་ཡོལ་བ་གང་དུ་སོང་གསུངས། ལྷན་སྡེ་
 བས་ ཁལ་མའི་སྤྱོད་དུ་བཞག་ཐལ་ལྷན་པས། འོ་ན་མི་ལམ་ཤེད་ཡིན་ནས་
 གསུངས། དེ་ནས་ཚོས་སྐྱོན་མཛད་སར་ཡང་སྤྱོད་གྱིས་གཟིགས་ས་ཞིག་
 ཏུ་དེ་གཉིས་བཞག་པ་ལ། དེའི་རྒྱབ་མོའི་གནས་མལ་དུ་ བཤོད་བཤོད་དུ་ སྐྱེབ་
 པ་དང་སྐྱོར་བ་ཚོར་ནས་རྩལ་དུ་ལྷན་པས། འཚོལ་བ་(༧༧ ན)བཏང་བས་
 རྟོན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བྱས་ཡོད་གསུངས་ནས་བཏང་བས་སང་ཚོས་སྐྱོན་རན་
 པ་ན་རྟེད། ཡང་དབུས་སྤོགས་ ལྷམས་ལ་ སུ་འབྱོན་པའི་དུས་ཤིག་དཀྱིས་
 ཐང་དུ་བཞགས་པའི་མཚན་མོ་རྟ་བུ་བཞི་ཅུ་ཤོར་ནས་རྩལ་དུ་གསང་སྟེ་
 རྟ་རྣམས་ལ་མི་ལམ་ངན་ཟེར་བ་ཞིག་གདའ་བས་གཏོར་མ་ཞིག་ལྷ་འཚོལ་
 ལྷན་པས། སྐྱ་མའི་ཞལ་ནས། རྟ་རྣམས་ད་ཅི་རུ་ཤོར་ནས་གདའ། ད་ལྟ་
 ལྟག་ཚེལ་ཕྱའི་རིལ་ཐལ་གསུངས། དེ་རྣམས་ལ་བྱ་གྲོད་¹⁸མི་འོང་བའི་
 རྟེན་འབྲེལ་ལྷ་ལྷན་པས། གཏོར་མ་མཛད་ནས་དར་སྐྱོན་དམར་གཉིས་ཁྱེར་
 ལ་ཤོག་གསུངས་ནས་གདན་གྱི་འོག་ཏུ་བཅུག་པས་སང་ཐམས་ཅད་ཚང་
 བར་བྱུང། ཡང་ཚོས་གཉིས་ཀྱི་དཤོང་ཞིག་སྐྱ་མ་སྐྱོ་སུ་བ་དེ་གཤེགས་པའི་
 སྤྱང་བ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་དེ་འདྲའི་གཏམ་མི་འདུག་གམ་གསུངས་པ་ལ། དེ་ནས་
 ཞག་དགུ་ཅུ་ནས་ཚོས་ཅིག་ལ་གྲོངས་པའི་གཏམ་གསལ་བར་བྱུང། ཡང་

18 མ་དཔེ་ལ་ “གྲ་གོད” ཡོད།

སྐྱེ་མ་ཉིད་ཚོགས་ནས་ཡར་བྱོན་པའི་ལམ་ན་དམ་པ་ སྐྱེ་མ་ལྟ་གོང་པ་དབང་རྒྱལ་
ཞིག་བསྐྱད་ཡོད་པ་སྐྱུར་དུ་ལངས་ཏེ་ཆད་བྲགས་¹⁹(༧༧ བ)ནས་ལུས་པ་
ལགས། ཀོ་ལོང་མི་མཚན་པར་ལྷ་ལྷས་པས། དུན་རིང་དུ་ཞོ་རྟེ་རེ་བལྟགས་
པར་ལྷ་གསུངས། དེ་ནས་གཟིམས་ཁང་དུ་བྱོན་པ་ན། ང་བས་ལོང་ལོ་གཞོན་
ཏེ་དུན་རིང་དུ་བལྟགས་བྱས་པ་ལ་མི་གསན་པར་དལོ་ནི་གཤེགས་པ་འདྲ་
བར་གདའོ་གསུངས་ནས། དེ་ནས་རྒྱ་བ་ལྷ་དུག་ནས་གཤེགས་ཏེ་མདོར་
ན་མདོན་པར་ཤེས་པས་མཁྱེན་པ་མང་དུ་མངའོ། །དེ་རྣམས་བསྐྱུ་བ་ནི། ཡོ་
བྱད་རྗེས་དང་དམ་པའི་ཚུལ་གཉིས་པོ། །འདས་དང་མ་འོངས་ད་ལྟའི་ཚུལ་
དགོངས་ཏེ། ཉིད་ཀྱིས་བཀའ་བསྐུལ་ལྷ་བས་གསོལ་བར་བསྐྱུ་ན། ཤོགས་
མེད་མཁྱེན་པ་མངའ་ལ་ཕྱག་འཚོལ་ལོ།།

༥ གཉིས་པ་རྩུ་འཕུལ་ཉུས་མཐུའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཤབ་ཏུ་རབ་གནས་ལ་བྱོན་
པའི་ཚོ་དངོས་གཞིའི་མེ་ཏོག་འཐོར་བ་དང་ནམ་མཁའ་ལས་ལྷའི་མེ་ཏོག་
ཆར་འབབ་པ་བཞིན་བྱུང་། མཚོད་རྟེན་གྱི་ལོགས་ཐམས་ཅད་ལ་འང་མེ་
ཏོག་གི་སྤང་བ་གཟུགས་མཚན་པ་སྐྱོ་ཚོགས་ཆགས་པས་དེར་འདུས་པའི་
མི་ཐམས་ཅད་(༧༨ ན)ལ་མཚན་དུ་གྱུར་ཏོ། །ཡང་སྐྱེ་མའི་སྐྱུ་འབྲུམ་ཆེན་
པོ་ལ་རབ་གནས་མཚན་པ་ནའང་རིང་བསྐལ་འབྲུལ་བ་དང་། ལྷའི་མེ་
ཏོག་གི་ཆར་འབབ་པ་དང་། འཇའ་འོད་ཀྱི་གུར་ཕྱབ་པ་དང་། སྐྱུ་འབྲུམ་ལ་
མེ་ཏོག་གི་སྤང་བ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དུ་མ་ཆགས་པར་གྱུར་ཅིང་ཐམས་ཅད་རོ་
མཚར་དུ་གྱུར། ཡང་བཀྲ་ཤིས་ལུང་གི་གཟིམས་ཁང་གི་ཡང་ཐོག་ན་སྐྱེ་མ་

19 མ་དཔེ་ལ་ “གྲགས་” ཡོད།

ཉིད་བཞུགས་ནས་སྤྱིར་མ་གཤེགས་པ་ལ་སྤྱི་དོ་ཞིག་ཐེངས་གཅིག་གཉིས་
སྤྱི་ནས་ནང་དུ་བྱོན་ཞིང་བྱུང། སྤྱི་འི་རྣམས་ལ་དྲིས་པས་ཀྱང་བྱོན་པ་མ་
མཐོང་བར་འདུག་ནས་ལན་སྤྱི་མ་ལ་སྤྱན་སྲུ་བས་བདག་འཁྲུལ་པ་ལགས་
སམ། སྤྱི་ན་བཞུགས་པའི་ཕྱིས་ལགས་ཏེ་ལུས་པས་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་
བའི་རང་བཞིན་ལ་བདེན་རྒྱུ་གྱི་ཕྱིས་གདབ་མི་འཚེལ་གསུངས་ནས། སྤྱི་
དུ་བྱོན་ནས་གདན་ལ་བཞུགས་པར་གདའ་སྤྱི་རྒྱུ་འཕྱུལ་ལུས་མཐུའི་བྱུང་པར་
མང་དུ་མང་འོ། །དེ་རྣམས་བསྐྱུ་བ་ནི། རྣམ་གཉིས་འདྲེན་(༥༤ བ)པའི་རྟེན་
མཚོག་རབ་གནས་ཚོ། །ཡ་མཚན་ལྟས་གྱི་མཚན་མ་དུ་མ་སྤྱུལ། །དབེན་
པའི་གནས་སུ་ཐོགས་མེད་རྒྱུ་འཕྱུལ་བསྟན། །ལུས་མཐུ་བསམ་མི་བྱུང་ལ་
ཕྱག་འཚེལ་འོ། །ཞེས་བྱའོ།།

༄ གསུམ་པ་ཞིང་མཚོག་གཟིགས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། མཚན་མོ་ཞིག་གཡུ་
འོ་བཀོད་པར་འགོ་དགོས་སྐྱམ་སྤྱི་ཐང་པད་མ་སྐྱ་ཚོགས་གྱིས་སྤྱུས་པ་ཞིག་
ལ་ཞལ་ཤར་དུ་བལྟས་ཏེ་བྱོན་པས་དེའི་ཁྱི་གཅིག་ལ་ཁྱེ་བྱུ་བྱུར་ཐུད་ཅན་
ཞིག་འདུག་སྟེ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ཡིན་ལ་ཚེ་འདྲོས་གྲུབ་ཅིག་
ལྷུ་དགོས་སྐྱམ་པ་དང་། དེའི་ཞལ་ནས་དེས་གྲུབ་འདྲོད་ན་འདྲི་ནས་ཡར་
རྒྱུག་ཅེས་ཕྱག་གིས་བྱང་ཕྱོགས་ན་པར་བྲག་རི་མཐོན་པོ་སྐྱས་པ་བཙུགས་
པ་ཞིག་བསྟན་ནས་གཡང་བ་བཞིན་དུ་འཇོགས་སྤྱིན་པས་ཕྱི་མོར་སྤྱིབ་ཏུ་
ཉིབ་དང་། སྤྱིབ་དཔོན་རྒྱུ་མིག་པ་བཞུགས་འདུག་པའི་ཞལ་ནས་ལ་ལུར་
ཤོག་གསུངས་ནས་ཕྱག་གིས་དངས་ཏེ་སྤྱི་དུ་བྱོན་པས། སྤྱི་བཀོད་མེ་
ཏོག་དུ་མས་བརྒྱན་པ་ཉམས་དགའ་བ་ཞིག་ན་(༥༥ བ)སྤྱི་དཀར་བདུན་

ཅེ་ལེ་བཏབ་འདུག་པ་ལ་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་མང་པོ་མཚོན་པ་འབུལ་ཞིང་འདུག་
 བས། སྐྱོབ་དཔོན་རྒྱུ་མིག་པ་ལ་འདི་དང་འདི་ན་གང་བཞུགས་ལགས་ཞེས་
 རིམ་པས་ཞུས་པས། འདི་ན་སྐྱེ་མ་ཚོས་ལུང་དུ་སྐྱུ་གཤེགས་པ་བཞུགས་
 ཞེས་པ་ནས་གདན་ས་མཛད་པའི་སྐྱེ་མ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྐྱོས་ནས་འདི་ན་
 སྐྱེ་མ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་བཞུགས་ཞེས་པའི་བར་དུ་གསུང་ས། དེ་རྣམས་
 ལ་མཇལ་གྲོགས་ཞུ་བའི་སྐྱོབ་དཔོན་རྒྱུ་མིག་པས་སྐྱ་དངས་པའི་
 རྗེས་སུ་བྱོན་ཏེ་སྐྱ་དཀར་གཅིག་སྐྱོ་བའི་ནང་ན་ཁྲི་ཤིན་ཏུ་མཛེས་པ་ཞིག་
 ལ་དེ་སྐྱེ་མ་མཚམས་འཁོར་མང་པོའི་དབུས་ན་བཞུགས་འདུག་པ་ལ་ཕྱག་
 དང་མཚོན་པ་ཕུལ་ཏེ་བྱིན་རྒྱབས་ཞུས་པས། ཤིང་ཏོག་ལྟ་བུའི་རྗེས་ཤིག་
 གནང་སྟེ་དེ་ལོངས་སྐྱད་པས་བདེ་གསལ་གྱི་དང་ལ་ཕྱམ་གྱིས་སོང་ནས།
 སྐྱ་དྲོའི་ཡན་ལག་བདུན་པ་རན་རན་དུ་ཏིང་ལེ་འཛིན་དེ་ལ་སོང་འདུག་ཅེས་
 གསུངས། སྐྱིས་ཀྱང་མཇུལ་དང་མཚོན་པ་ཡང་ཡང་ཕུལ་ནས་(༥༩ བ)སྐྱ་
 མ་གཞན་རྣམས་དང་ཡང་མཇལ་བར་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་མཇལ་བ་ནི་མ་
 བྱུང་གསུངས། ཡང་བྱང་རྒྱུ་ཚེན་པོར་བྱོན་པའི་ཚེ་ཞིག་སྐྱར་བས་ཡིད་སྐྱོ་
 ཞིང་དད་པའི་ཤུགས་ཚེབ་ཞིག་བྱུང་ནས། ཕྱག་མཚོན་ཡུན་རིང་དུ་ཕུལ།
 སྐྱེ་མའི་རྣལ་འབྱོར་བཏུད་མ་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་བསྐྱོམས་ཏེ་གསོལ་བ་བྲག་ཏུ་
 བཏབ་ནས་གཟིམས་ཁང་དུ་བྱོན་པ་ན། ཐ་མལ་གྱི་ཡིད་འགྲུབ་ཚོའི་འགགས་
 བས་མི་རྟོག་པར་སོང་བའི་སྐྱེ་བ་ལ་སྐྱི་ནང་ཐམས་ཅད་འོད་དཀར་པོ་ཞིག་
 ཡུན་གྱིས་བཀྲ་ལམ་གྱིས་གསལ་བར་བྱུང་།

བྱུང་པར་དུ་བྱང་རྒྱུ་ཚེན་པོའི་སྟེང་ན་འཇའ་འོད་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་

བརྟེན་པ་བྲག་རིའི་རྣམ་པ་ལྟར་བརྟེན་པ་འདི་སྐྱབས་ན། གཙུག་ལག་
 ཁང་དང་ཁང་པ་སྣ་ཚོ་གས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ཚུ་མོ་ན་འཇའི་གྲུང་ཕུབ་པ་ཞིག་
 འདུག དེའི་ཤར་སྤྲོད་ན་སྤྲོད་མ་བྱང་ཆེན་པ་བཞུགས་འདུག་ནས་ཕྱག་བྱ་
 ལྷམ་པ་དང་། ཁོང་པའི་ཞལ་ནས། བྱེད་ཀྱིས་མདོ་དབྱངས་ཤིག་གྱིས་དང་
 གསུངས་ནས། ལྷ་མའི་བརྟོད་དབྱངས་ཤིག་(༥༠ ན)བྱ་སྣམ་པ་ལ། བོ་
 ཏ་ལའི་ཚུ་མོ་ཡ་གི་ན་ཕུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བཞུགས་པས་དེའི་བརྟོད་པ་གྱིས་
 གསུངས་པ་དང་། ཤེས་པའང་དུངས་སྤོ་བར་གྱུར་ཏེ་གསོལ་བ་དྲག་
 ཏུ་བཏབ་པས་ཕུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་གསལ་སིང་དེ་བྱུང་བ་
 ལ། སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་ཕུགས་རྗེས་བསྐྱུན། ཁིན་ཆེན་མཛོས་པའི་རི་
 ལ་བཞུགས། འཕྲོ་ལ་བརྟེན་བའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲ། ལྷན་རས་གཟིགས་ལ་ཕྱག་
 འཚལ་ལོ། ཁིན་ཆེན་གསེར་མདོག་བལྟ་ན་སྤུག འཕྲོ་ཀུན་རེ་བའི་མཚོག་
 སྤོལ་བ། ཕྱག་ན་རིན་ཆེན་སྤེལ་བསྐྱུམས། ཁོར་བུ་འཛིན་ལ་ཕྱག་
 འཚལ་ལོ། ཤེས་རབ་རང་བཞིན་རྒྱན་གྱིས་སྤྲུས། ལུས་བཙུགས་སྤེག་མོ་
 ཕུགས་ཁར་གཟིགས། སྐྱོན་མེད་ཡོན་ཏན་བྱི་བསྐྱུང་རྒྱས། འབྲུ་རྒྱལ་མ་
 ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། ཞེས་བརྟོད་ཅིང་ཕྱག་འཚལ་ཏེ་དེ་ཚུན་ཆད་ཟུང་འཇུག་
 སྤོལ་པ་ལ་སེམས་དབང་ཐོབ་པར་བྱུང་ཞེས་གསུངས།

ཡང་བསྐྱུན་དྲག་པོ་ཞིག་བྱུང་བའི་ཚེ་སྐུའི་རིམ་གྱོ་བྱེད་(༥༠ བ)པར་ལུ་བ་
 ཕུལ་བའི་ཚེ། ད་རུང་ལོ་འག་འམི་འཆི་བར་འདུག་པས་རིམ་གྱོ་མི་དགོས་
 གསུངས། དེ་རི་ལྟར་མཆིས་ལུས་པས། ད་ནང་ཐོ་རངས་ཀྱི་སྤྲང་བ་ལ། ཁང་
 བཟང་རྒྱན་གྱིས་སྤྲུས་པ་ཞིག་ན་གདན་བཟང་པོ་ལ་སྤོལ་བ་བཞུགས།

དགོ་འདུན་མང་པོ་འང་འདུག་པ་ལ་གཅིག་གིས་བསྐྱེན་བཀུར་བྱས་ནས་
དེའོངས་སྐྱུད་ཟིན་པ་དང་སྐྱ་མ་གྲུ་པ་སྐྱས་སྟེང་དུ་བྱོན་སོང་། གར་གཤེགས་
ལྷུས་པས་ལྷང་ལོ་ཅན་དུ་འགྲོ་གསུངས། བདག་ཀྱང་འཁྲིད་པར་ལྷ་བྱས་ཏེ་
སྐྱས་ལ་འཛོགས་ཕྱིན་པ་ན། སྐྱས་མགོར་རྣམ་སྲས་བྱོན་ནས་ལམ་བཀག་
སྟེ་ད་དུང་དུ་བལྟགས་པར་ལྷ་འཚེལ་ཞེས་ཡུས་ཡུས་བཞིན་ཟེར་ཞིང་འདུག་
སྐྱ་མ་ལ་ལྷས་པས་ལོ་འགའ་བལྟགས་ལ་སྤྱིས་བྱོན་གསུངས་ཤིང་གདའ་
ཞེས་གསུངས།

ཡང་ཚེ་གཅིག་མནལ་ལམ་དུ་མཁན་པོ་ཞང་པ་བྱོན་བྱུང་། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་
དན་ནས་ཉིན་པར་མཇུལ་དང་མཚོད་པ་མང་དུ་སྐྱུལ་ཞིང་སྐྱ་མའི་རྣལ་འབྱོར་
བསྐྱོམས་པས་དེའི་མཚན་མོ་དགོ་སྐྱོར་ཤིན་ཏུ་(༥༡ ན)འཕེལ་བ་ཞིག་
བྱུང་ནས། མཚན་རངས་ཀྱིས་བྱས་པས་ཐོ་རངས་ཀྱི་སྣང་བ་ལ་བར་སྣང་ལ་
སྐྱ་མ་གྲུ་པ་བྱོན་ནས་འདུག གདན་རྣམས་གྲིལ་བས་རང་ལ་གནམ་གདན་
ཅིག་བཤམ་དགོས་སྐྱུལ་པ་དང་། སྐྱ་མ་གྲུ་པའི་ཞལ་ནས། བསོད་ནམས་
བསགས་པས་ལྷ་བརྟོགས་པའི་གནད་ཡོད། སྐྱོང་ཉིད་རྟོགས་པས་གཞན་
དོན་འགྲུབ་པའི་གནད་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པའི་འགྲོ་ལ་གཤེགས་སོང་། དེ་ནས་
ཞག་མང་པོའི་བར་དུ་མཇུལ་སྐྱུལ་ཞིང་ཚོས་དེའི་འགྲོ་གསུང་བར་གསོལ་
བ་བཏབ་པས་སྤྱི་དྲོ་ཞིག་སྤྱག་ན་དོ་རྗེ་བྱོན་ནས། སྐྱ་མ་དང་མཇུལ་བའི་རྟེན་
འབྲེལ་ཡིན་པས་ཚོས་འགྲོ་སྤྱིས་ལྷས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པར་གདའ།

ཡང་ཚེ་ཅིག་འཆི་བ་རང་ཡིན་ནམ་ཟ་བྱི་ཤིན་ཏུ་མང་། དན་རངས་ཐོ་རངས་
དགོ་སྐྱོར་ནར་མ་ལ་ལྷགས་ཅོ་ན་འོད་ཟེར་དཀར་པོ་ཞིག་སྐྱུ་ཐལ་གྱིས་བྱུང་།

ཉིམ་རང་ཤར་རམ་སྐྱམ་སྟེ་བལྟས་པས་སྐྱུ་འབྲུམ་གྱི་ཐད་ན་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་
 པོ་(༥༡ བ)ཕྱག་སྟོང་སྐྱུན་སྟོང་པ་ཙ་ཕྱག་ཚུན་ཆད་ཤིན་ཏུ་གསལ་པ་ལ་
 གཞན་རྣམས་མི་གསལ་ལེ་བ་ཞིག་བྱོན་ནས་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས་འདུག་
 པ་ལ་དད་གྲུས་ཡང་ཡང་བྱས་ནས། རུམ་པའི་ནང་ནས་ཚུསྐྱུ་ནར་གྱིས་བྱུང་
 བ་སྐྱམ་བྱེད་པ་ལ་འོད་ཀྱི་གོང་བུ་ཞིག་ཟྱི་ལི་ལི་བྱུང་ནས་ལུས་ལ་བསྐྱོར་
 གྱིན་བཞུགས་པའི་མོད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་མིང་ཡོད་པ་དང་
 མེད་པ་དུ་མའི་སྤང་བ་གཅིག་རྟིང་ལ་གཅིག་ཤར་ནས་ནམ་ནངས་ཀྱི་བར་དུ་
 བྱུང་གསུངས། སྐྱུན་སྐྱུ་བས་དེ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཞུས་པས་མདོན་པར་དགའ་
 བ་དང་། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་ཞིང་དང་། རྗེ་རྗེས་པོའི་ཞིང་ལ་སོགས་པ་མང་
 པོ་ཞིག་གདའ་སྟེ། ཀུན་རྗེ་བའལྲུལ་པའི་སྤང་བ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཅི་བདོག་ཅས་
 གསུངས། མདོར་ན་གཟིགས་ཚུལ་དག་པ་དང་། མདོན་ཤེས་རྣུ་འབྲུལ་
 ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་མངའ་ཡང་། སྐྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
 པར་མཛད་པས་ཕལ་ལ་སྤང་བར་མ་གྱུར་ཅིང་འདྲིར་ཆ་ཅམ་སྐྱོས་པར་
 ཟད་དོ། །དེ་རྣམས་བསྐྱུ་བ་ནི། ཡེ་ཤེས་སྐྱིབ་མེད་(༥༢ ན)དག་པའི་སྐྱུན་
 མངའ་བས། །སྤྲུ་མའི་ཕོ་བྱང་རྒྱལ་བའི་ཞིང་ཁམས་དང་། །སྤྲུགས་དམ་མང་
 གཟིགས་ཉིང་འཛིན་དངོས་སྤུབ་བརྟེས། །གཟིགས་པ་བསམ་མི་བྱབ་ལ་
 ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།།

ལྷ བཞི་པ་དག་པའི་ཞིང་གཞན་གཤེགས་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་གདན་ས་རིན་པོ་
 ཆེ་ལོ་བཙོ་སྤྲི་བར་དུ་སྐྱུན་སྐྱུམ་ཚོགས་པར་བསྐྱུངས་ནས་ཞི་བར་གཤེགས་
 པ་ལ་ཉེ་བའི་སྐྱབས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱོ་བ་ལྟ་བུའི་གསུང་མང་དུ་བྱོན་ཏེ།

གས་དང་ཉེན་འཆི་དང་ཉེ་བས་བྱེད་ལ་ལོང་ཡོད་དེང་ལ་མེད། ཅེས་དང་།
རྣམ་རྟོག་གི་སྒྲོ་བསྐྱུ་ལ་འཇོག་པ་མེད་པས་སྤྱིང་པོ་བསྐྱུ་བ་ལ་འབད་འཆོལ།
ཞེས་དང་། སྤྱིད་གྲོགས་མེད་པའི་འཁོར་བ་འདིར་མང་པོ་ཞིག་འབྱུམས་པས་
དཀི་བ་དེ་བའི་ལམ་སྣ་ལ་གི་སྤྱར་རེ་འཐམ་རན། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་
གསུངས། བྱེད་པར་དུ་ས་མོ་ཐག་ལོའི་སྤྱལ་པོའི་ཆོས་བཅོ་ལྷའི་ཆོ། དམི་
ཆོས་ཀྱི་དགོས་པ་མེད། མཐོ་སྟེ་སྒྲོ་བོས་ན་ལྷ་བ་གསུམ་བསྐྱུད། དེ་ཇི་(༥༢
བ)ལྟར་བྱས་ཀྱང་འཆི་གསུངས།

དེ་ནས་རྒྱལ་གྱི་ལྷ་བའི་ཆོས་བཅོ་ལྷ་ལ་དགུན་ཆོས་འཇུགས་པའི་བཅའ་
ཡིག་གྲོག་པ་ན་སྤྱན་སྐྱུ་བས་ཞལ་བཀོད་ཞིབ་པ་ཞིག་ལྷ་ལྷས་པས། ད་ལུན་
རིང་ན་ལྷ་བ་གཉིས་སྟོད། དེ་ལ་གཞན་མི་མགུ་བ་བྱས་ནས་ཅི་བགྱི། ལུས་
འབྱུང་བ་རྒྱིང་པས་ལུས་སྟོ་བས་མི་འདུག་ཀྱང་བསྟན་པ་ན་བབས་དུས་འདི་
ལྟར་གྱུར་པ་ལ་བཤད་ཉན་མ་ཆག་ཅིམ་བྱུང་ན་དམིགས་རྒྱེན་དུ་འགྱུར་བ་
སྤྱིད་པས། གཞུང་མན་ངག་གཉིས་ཀ་ཆ་ཆོང་བ་སྟོད་འཇུག་རགས་པ་ཞིག་
འཆད་གསུངས་ནས། བཤད་པ་ནི་སྤྱར་བས་རྒྱས་པ་ཞིག་མཇོད། དེའི་ཆོ་
ཆོས་ཉན་དང་། འཁྲིད་པ་དང་། བྱིན་རྒྱབས་ལྷ་བ་ཡང་མང་དུ་བྱུང་བས། ཞལ་
ཀྱལ་དུ་ལོང་ཆོས་ང་འཆི་བ་རང་ཆོར་རམ་ཞེས་གསུངས། དེའི་ཆོགས་ཆོས་
ཀྱི་རྗེས་སུ་ཟན་མགོ་གཅོད་ཐབས་གསུངས་པས་དང་པོར་བཟོད་གསོལ་
མཇོད་ནས་ཞལ་བཀོད་བཀའ་བཀྱོན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པའི་འཐེམས་པོ་
ཞིག་གསུངས་པས་བྱིས་ཐམས་ཅད་ཅོ་གསུང་ཆེམས་རང་དུ་(༥༣ ན)
འདུག་ཅེས་བྱེད།

དེ་ནས་ས་རིའི་²⁰ཉི་ཤུ་ནས་ཚེས་དུ་ཡང་ཡང་གསུངས་ཞིང་། གཡུང་རྒྱུད་གི་
 བྲག་ལ་ཚེའི་ཕྱར་པ་བཏབ་པ་མེད་པས་ཇི་ལྟར་འགྱུར་མི་ཤེས་ཚས་ཚས་
 བཅུ་ལ་ཐོན་པ་ཞིག་བྱེད་གསུངས་པ་ལ། དེ་ནས་ཁ་བྱའི་ཚེས་བདུན་གྱི་སྔོན་
 ནས་ཅུང་ཟད་བསྐྱུང་བའི་ཚུལ་བསྟན་ཀྱང་། ཚེས་བརྒྱད་ཀྱི་ཉིན་པར་ཚས་
 གསུངས། དུས་མཚན་ཀྱི་ཞལ་བཀོད་རྣམས་ཀྱང་མཛད་ནས་ཚེས་དགུ་
 ལ་དུས་མཚན་མཛད་པའི་གལ་དུ་མི་འབྱོན་པར་ཞུས་པས། ད་དེང་ཅམ་
 དགོ་འདུན་གྱི་ཞལ་ལྟ་གསུངས་ནས་ཞབས་ཐོགས་པས་སྐྱུ་བརྟེན་ནས་
 བྱོན། དགོ་འདུན་རྣམས་ལ་འང་ཡང་ཡང་གཟིགས་ཤིང་ཡན་ལག་བདུན་
 པ་དང་མཚོག་གི་བསྟོ་བ་ཡང་མཛད་དོ། །དེ་ནས་སྐྱེད་དུ་སྐྱུ་འི་རིམ་
 གྲོ་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབད། ཚེས་བཅུའི་སྔོ་རྟོ་བྱང་བས་སྐྱུ་འི་རིམ་གྱི་
 བཞུད་པར་ཞུས་པས། ང་ལུས་འབྱུང་བ་རྙིང་པ་ཡིན་པས་མན་མི་འོང་སྟེ། འོ་
 ན་འང་ཚོགས་རྫོགས་པའི་ཐབས་ཡིན་པས་ལྷུང་དུ་གྱིས་ཤིག་གསུངས་ནས་
 བསྐྱུབས། ཚེས་(༥༣ བ)བཅུ་གསུམ་གྱི་སྔོ་རྟོ་འདི་རིང་བཅུ་བཞི་ཡིན་
 མིན་དེ་བ་མཛད་ཅིང་། བཅུ་བཞི་དེ་དེ་འདྲའི་ཐོགས་པ་ཅིག་ཅེས་གསུངས།
 དེའི་མཚན་མོ་ནམ་བཞི་ཆ་ཅམ་སོང་བ་དང་སྐྱུ་ལུས་མཛད་ནས་ཡན་ལག་
 བདུན་པ་རྒྱས་པ་དང་། ཐུགས་དམ་གྱི་རིམ་པ་ཀུན་དང་། བསྟོ་བ་རིང་མོའི་
 མཚུག་ཏུ་སྐྱོན་ལམ་མང་པོ་ཡང་མཛད་ནས། ད་ཉིམ་ཤར་མ་ཐོག་གཡལ་
 ཏུ་འོང་བས་དེར་ཐེག་ཅིག་ཉིམ་རྟོ་བ་ཞིག་བསྟོས་ནས་འགོ་བ་ཡིན་ནོ་
 གསུངས་ནས་དེ་བཞིན་དུ་བྱས་ཏེ་གཡལ་ཏུ་ང་སྐྱེད་ཅུང་ཟད་ཅིག་གསོལ་བ་
 དང་སྐྱུ་ཁམས་ཞན་དུ་འགོ་བར་རྫོགས་ནས་ནང་དུ་དབེན་སར་སྐྱེད་བྱངས་

20 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱུ་རིའི་” ཡོད།

ཉེ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཙུ་གཅིག་བཞེས་པའི་དུས་ས་མོ་ཕག་གི་ཁ་བྱའི་ཚེས་
བཅུ་བཞིའི་ཉིན་དགུང་ལ་སྐྱེལ་ཀྱང་དུ་བཞུགས་ནས་ཐུགས་དམ་ཟབ་མོའི་
ངང་ནས་གོ་དུང་བྱུང་བ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་ཚུལ་
བརྟན་ཏེ། དེ་ཡང་སྲུང་སྒྲུ་མ་གྱུ་པ་ལྷུང་ལོ་ཅན་དུ་གཤེགས་དུས་སྒྲུ་མ་ཉིད་
ཀྱིས་འཁྲིད་པར་ཞུས་པ་ན་ཕྱིས་ཕྱོན་(༥༢ ན)ཅིག་ཅེས་གསུངས་པ་དང་།
ཕྱིས་སྒྲུ་མ་གྱུ་པ་ལ་སྲུང་གི་ཚེས་འཕྲོ་དེ་གསུང་བར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན།
ཕྱག་ན་དོ་རྗེའི་གསུང་གིས་སྒྲུ་མ་དང་མཇལ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཚེས་འཕྲོ་
ཕྱིས་ཞུས་གསུངས་པས་ན་སྒྲུ་མ་དམ་པ་ཉིད་ལྷུང་ལོ་ཅན་གྱི་ཕོ་བྲང་དམ་
པ་རུ་གཤེགས་པར་ངེས་སོ།།

དེ་ལྟར་སྐྱུ་གཤེགས་པའི་ཚོ་ནམ་མཁའ་ལ་འཇའི་གུར་ཕྱབ་པ་དང་། སྐྱ་དང་
འོད་དང་ལྷའི་མེ་ཏོག་གི་ཆར་ཆེན་པོ་བབས་ཤིང་། ཉི་ཟླ་དང་ས་གཞི་དང་
རི་བོ་ལ་སོགས་པའི་མདངས་ཤོར། ལྷ་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལྷ་
དན་གྱི་སྐྱུ་པས་བསྐྱབས། བྱ་རོག་ལ་སོགས་པའི་འདབ་ཆགས་རྣམས་
ཀྱང་སྲུང་བས་སྐྱའི་བཅོམ་བསྐྱུང་། སྐྱ་གཟིངས་ཤིང་མགོ་སྐྱད་དེ་ལྷ་དན་
ཀྱིས་གདུང་བ་སེམས་ཤིང་གནས་གཅིག་ཏུ་སྡོད་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་འདྲིན་
པ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་སྐལ་ལྷན་གཞན་གྱི་སྒྲུ་མར་གྱུར་ཏོ། །དེ་རྣམས་བསྐྱུ་བ་ནི།
དེ་ལྟར་མཚུངས་མེད་ཡོངས་འཛིན་རིན་ཆེན་དེ། །ཡུན་རིང་བརྟན་པའི་རྒྱ་
མཚོ་འཕེལ་མཛད་ནས། །སྐྱར་ཡང་གདུལ་བྱའི་དེད་དཔོན་བསོད་ནམས་
ཅན། །སྐལ་ལྷན་གཞན་(༥༢ བ)ཀྱིས་ཐོབ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ས་མོ་
ཕག་གི་ཁ་བྱའི་བཅུ་བཞི་ཡི། །ཉིམ་ཕྱེད་དུས་རོལ་མོའི་སྐྱ་གཤེགས་ཚོ། །ཁྲ་

མའི་གསུང་དང་དོ་རྗེ་འཛིན་པའི་བཀའ། །ལྷ་པོ་ཅན་དུ་གཤེགས་ལ་ཕྱག་
འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱའོ།།

༥ ལྷ་པོ་མཚོད་གནས་རྟེན་གསུམ་གནང་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་གཤེགས་ནས་
སྐྱུང་ལ་ཡུན་རིང་དུ་མཚོད་ཅིང་གསོལ་བ་བཏབ་ནས། ལྷགས་ལ་ཞེན་པའི་
དུས་སུ་གདུལ་བྱ་དད་པ་ཅན་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་མཚོད་གནས་སུ་
སྐྱུང་འཛིན་གདུང་ལ་ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་དང་། སྐྱུན་རས་གཟིགས་དང་། དོན་ཞགས་
དང་། དཔལ་མགོན་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་བྱོན། གསུང་གི་རྟེན་ཡིག་འབྲུ་དང་།
དུང་གཡས་སུ་འཁྲིལ་བ་དང་། ལྷགས་ལ་སོགས་པ་བྱོན། ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་
མེས་གཞོམ་པར་མ་རུས་པའི་ཐུགས་དཔལ་གྱི་བེའུ་ཉིད་དང་། ལ་དོག་སྐྱ་
ཚོགས་ཚང་བའི་རིང་བསྐལ་དང་། གསེར་དང་། དཔུང་དང་། གཡུ་དང་། གྱི་
རུ་དང་། དུང་མདོག་རྣམས་སོ་སོར་སྐྱུང་བའི་རིང་བསྐལ་མང་པོ་བྱོན། གཞན་
ཡང་ཕྱག་རྒྱ་དང་། ཕྱག་མཚན་ལ་(༥༥ ན)སོགས་པ་ཡང་མང་དུ་བྱོན།
ཁྱད་པར་དུ་གདུང་མཚོད་ཡུན་རིང་དུ་བྱས་པས་ཀྱང་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་
པར་འཕེལ་ཏེ་སྤྱི་རྗེས་གཟིགས་པས་དེ་རྣམས་ཀྱི་བཞུགས་གནས་སྐྱུ་ཚབ་
གསེར་སྐྱ་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་དང་། སྤྱི་རྟེན་སྐྱུ་འབྲུམ་ཆེན་པོ་འང་བཞེངས་ཏེ།
དེ་རྣམས་བསྐྱུ་བ་ནི། ཞིང་གཞན་གཤེགས་ཀྱང་ཐུགས་རྗེས་མ་བཏང་བར།
བདག་ཅག་སྐལ་ལྷན་མོས་པའི་ཡུལ་མཚོག་ཏུ། །ཁྱད་འཕགས་རྟེན་
གསུམ་པོ་མཚར་དུ་མ་སྐྱུལ། །ཐུགས་རྗེས་ལེགས་གཟིགས་ཁྱེད་ལ་ཕྱག་
འཚལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཐུགས་རྗེས་སྐྱུལ་པའི་ཞིང་རྣམས་ལ། །དད་ཅིང་གུས་
པས་མཚོད་ཅིང་གསོལ་བ་ཡིས། །གནས་སྐྱབས་མཐར་ཐུག་དོན་ཆེན་

འགྲུབ་མཛད་པས། །(༥༥ བ)པན་བདེ་འཕེལ་བར་མཛད་ལ་ཕྱག་འཚུལ་
 ལོ། །ཞེས་བྱའོ། །སླ་མའི་རྣམ་ཐར་ལྷན་པོ་རིན་ཆེན་བཞི་པའི་མཛེས་
 རྒྱན་གསེར་གྱི་མུ་ཁྲུང་ཅེས་བྱ་བ་ལས་ཐར་པའི་རྒྱལ་མཚན་བཟུང་ནས་གྱི་
 རྣམ་པར་ཐར་པ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་པའོ། ། །རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཚོ་འཕེ་
 ཤེས་རྒྱ་མཚོ་འཁྲུངས། །ལུང་རྟོགས་ལྷན་པོ་འདི་དཔལ་འབྱོར་ལྷན་བཟོད་པ། །
 མཉམ་མེད་སླ་མའི་ཡོན་ཏན་སླ་མེད་ལས། །ཆེན་དད་པའི་གསོལ་སྲུ་དད་
 སློལ་གྱིས། །མཁུན་བརྩེ་རིན་ཆེན་མཛེས་པ་ལས་གྲུབ་པའི། །སླ་མའི་ཡོན་
 ཏན་ལྷན་པོ་མཛེས་པའི་དཔལ། །གསེར་གྱི་མུ་ཁྲུང་སྟེལ་བའི་དགོ་བ་དེས། །
 (༥༦ ན)ཀུན་མཁུན་འགོ་བའི་སླ་མ་ལྷུང་འཐོབ་ཤོག །སླ་མ་ཡང་དག་པའི་
 དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལྷན་པོ་རིན་ཆེན་བཞི་པའི་མཛེས་
 རྒྱན་གསེར་གྱི་མུ་ཁྲུང་ཅེས་བྱ་བ། །སླ་མ་དམ་པ་ཉིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་མོས་
 པ་ཅན་ཤུག་འདི་དགོ་སློང་ཉིམ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དཔལ་སྣང་ཐར་དུ་བསྟེན་པས་
 པའོ། ། །དགོ་བར་གྲུང་ཅིག། ཅིག་ལྷུས་བགྱིས་སོ། །

ཀྱི་འགྲེལ་པ། སྐྱེ་བོ་གསོ་ཐེགས་དང་། སྦྲོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་།
ལམ་སྐྱོན་དང་། མན་ངག་ལམ་རིམ་དང་། དཔེ་ཚོས་དང་། སོ་རྒྱུང་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་དང་། བྱང་ཚུབ་ལྷུང་བཤགས་དང་། ལུག་རྒྱ་ལྡེའི་མདོ་འདོན་
ཐབས་དང་། ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་། སྐར་མ་རབ་རིབ་དང་། བསྐྱོར་བའི་
མན་ངག་དང་། ཟན་མགོ་གཅོད་ཐབས་དང་། ཟ་གཏོར་དང་། རྒྱུན་གཏོར་
དང་། གཏོར་མ་ལྡེ་པ་དང་། དུས་མཚོན་གྱི་གཏོར་མ་དང་། རོ་བོའི་གཏོར་
ཚེན་དང་། ཤ་ར་བའི་བརྒྱ་ཚར་དང་། ཡེ་ཤེས་ཏ་ལ་ལའི་རྒྱ་སྐྱོན་དང་། ལར་
ས་པ་ནིའི་རྒྱ་སྐྱོན་དང་། འཇུར་གོགས་³གྱི་རྒྱ་སྐྱོན་དང་། སྦྲོལ་མའི་བཟླས་
ལུང་མདོན་རྟོགས་དང་། མཇུལ་བཞི་པ་དང་། ལུགས་རྗེ་ཚེན་པོའི་བཟླས་
ལུང་མདོན་རྟོགས་དང་། (2 ན)འདས་མཚོན་གྱི་ཕན་ཡོན་དང་། དགེ་
བའི་རྩ་བ་སྤེལ་ནས་བསྡུ་བ་དང་། སྦྲོབས་བཞིའི་བཤགས་པ་དང་། བསྡུ་
བ་རིང་མོ་དང་། མི་འཇུགས་པའི་མདོན་རྟོགས་བཟླས་ལུང་དང་། གཤིན་
བསྡུ་དང་། ཟ་ལུག་དང་། བསྐྱོན་གནས་འབོགས་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ཐོས་
ཤིང་མོས་གུས་རྒྱུད་པར་བྱུང་ངོ་།།

༥ ལྷ་མ་ཡང་དག་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལུང་རྟོགས་སེང་གའི་ང་
རོས་འགོ་བ་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་གནས་དམ་པ་མཛད་པ་སངས་རྒྱས་སྦྲོམ་པ་
ལས། སྐྱབས་འགོ་སྐྱུན་མོང་བ་དང་། སྐྱབས་འགོ་ཁྱུང་པར་ཅན་དང་། སྦྲོན་
པ་སེམས་བསྐྱེད་ལན་གསུམ་མཐོས་ལ། གཞུང་བསྐྱབ་བཅུས་དང་། སྦྲོད་
འཇུག་དང་། འགྲེལ་རྒྱུད་རྟོང་མ་དང་། མདོ་ཉི་མེ་ལེན་བརྒྱད་མ་དང་།

3 མ་དཔེ་ལ་ “འགྲེགས་” ཡོད།

སྒྲོལ་རབས་དང་། སྒྲོལ་པ་ཉི་ལུ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། སྒྲོལ་རིམ་རྣམ་པ་
 གསུམ་ཀ་དང་། ལམ་སྒྲོལ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཚོགས་ཀྱི་ལེན་དང་། བདེན་
 གཉིས་དང་། དབུ་མའི་མན་ངག་དང་། ཤེས་རབ་སྦྱིང་པོ་དང་། ཟླ་བའི་
 མདོ་དང་། ཀུན་ཏུ་རྒྱ་སེམ་རིངས་ཀྱིས་ལུས་པའི་མདོ་དང་། དཀོན་མཚོག་
 གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་མདོ་དང་། ཚོས་བཞི་བསྟན་པའི་མདོ་
 དང་། ལྷང་བ་སྡེ་ལྡའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་མདོ་དང་། རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་
 པའི་མདོ་དང་། འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་དང་། འདུ་ཤེས་བཅུ་གཅིག་པའི་
 མདོ་དང་། རྒྱལ་བ་སློ་གྲོས་ཀྱི་མདོ་དང་། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་ལུས་
 པའི་ཚོས་བདུན་པའི་མདོ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་དང་། གསལ་ལ་རྒྱལ་དང་
 བསྐྱར་བའི་ཚོགས་བཅད་དང་། དགེ་སྦྱོང་རབ་གསལ་ལ་གཞོན་ཏུ་ལ་སྦྱིངས་
 པ་དང་། སྒྲོབ་མ་ལ་སྦྱིངས་(2 བ)པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཀ་ནི་ཏུ་ལ་སྦྱིངས་པ་
 དང་། རྩོམ་འཛིན་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་མན་ངག་དང་། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་
 ལྟ་བའི་སྐྱེ་ལྔ་དང་། འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་དང་། ཚོས་སྦྱོང་བཅུ་ཉི་
 མདོ་དང་། རྩོམ་འཛིན་སྦྱོང་བ་བསྟན་པའི་སྒྲོལ་མ་དང་། ལམ་རྣམ་འབྲེད་དང་།
 དབེན་པའི་གཏམ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདུན་གྱི་མདོ་དང་། ཚོག་
 དང་། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པ་དང་། རོལ་པའི་མན་ངག་ལ་བེ་
 བུམ་སྒྲོལ་པོ་དང་། ལམ་རིམ་དང་། དཔེ་ཚོས་དང་། སོ་རྒྱུང་པའི་རྟེན་
 འབྲེལ་དང་། དུས་མཚོན་བཞི་ཉི་མན་ཡོན་དང་། ཚོ་འཕྲུལ་གྱི་མཚོན་པ་
 བྱ་ཐབས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདུན་གྱི་མཚོན་པའི་མན་ངག་

4 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱེ” ཡོད། འོག་ཏུ་འང་རིགས་འགྲེས།

དང་། ལྷ་དབང་རྒྱལ་པོའི་སྐྱུ་བ་ཐབས་དང་། མི་གཡོ་བའི་མངོན་རྟོགས་
དང་། སྐྱོལ་མའི་བཟླས་ལུང་མངོན་རྟོགས་དང་། མཐུལ་བཞི་པ་དང་།
བསྟོད་པ་འདོན་ཐབས་དང་། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱལ་
རྗེས་བྱམ་སྐྱོལ་པ་དང་། དེའི་ཕན་ཡོན་དང་། ཞལ་བསྐྱོ་གསུམ་པ་དང་།
རབ་གནས་དང་། ཉིན་ཞག་སྐྱུགས་གཅིག་གི་བྱ་བ་དང་། ཚོས་སྦྱོང་རྒྱུ་
མ་དང་། ཚོས་སྐྱོར་དང་། འབྲུམ་མཚོད་དང་། སྐྱུ་རྒྱུས་གསོལ་བ་དང་།
རྟོན་འགྲེལ་དང་། རྣམ་སྤྲང་གི་ཚྭ་ཚྭ་དང་། ཤེས་རབ་སྦྱིང་པོའི་སྐྱུ་བ་པ་དང་།
བདུད་བརྗོད་དང་། མཚོག་གི་བསྐྱོ་བ་དང་། བསྐྱུ་བ་བྱ་ཐབས་དང་། ཡང་
དག་སྦྱོང་བཞི་དང་། རྟོན་པ་བཞི་དང་། སྦྱོབས་བཞིའི་བཤགས་པ་བསྐྱོ་བ་
དང་བཅས་པ་དང་། བསྐྱུན་པའི་གཙུག་དང་། བསྐྱུན་པའི་གཡུད་དང་།
གཞན་སྦྱོང་ལུགས་དང་།⁵ ཤ་ར་བའི་རྣམ་ཐར་རྩ་འགྲེལ་དང་། (༣
༡)འཆད་⁶ལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། སྤྱི་སྦྱོང་སྦྱིའི་ལུང་དང་། དག་སྦྱོང་
མ་དཔལ་མོའི་ཚོས་བཞི་དང་། དམ་ཚིག་གསུམ་བཤོད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་
བཟླས་ལུང་དང་། ཟམ་མགོ་གཙུག་པ་དང་། ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་།
བསྐྱོར་བའི་མན་ངག་དང་། ལུང་བཤགས་འདོན་ཐབས་དང་། སྐར་མ་རབ་
རིབ་དང་། ལྷན་གཏོར་དང་། གཏོར་མ་ལྡེ་པ་དང་། ལྷན་⁷སྤྱིའི་བརྒྱ་ཚར་
དང་། ཤ་ར་བའི་བརྒྱ་ཚར་དང་། གཏོར་ཚེན་དང་། དཔལ་མགོན་གྱི་གཏོར་
མ་དང་། རྒྱལ་པོ་སྤྱི་བཞིའི་གཏོར་མ་དང་། ཆབ་ལའི་གཏོར་མ་དང་། རྩང་

5 འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་མི་གསལ།
6 མ་དཔེ་ལ་ “འཆད་ལ” ཡོད།
7 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱུ” ཡོད། འོག་ཏུ་འང་རིགས་འགྲེལ།

སྲོང་གི་གཏོར་མ་རྒྱས་བསྐྱུས་གཉིས་དང་། སྐྱུན་སྲུང་ཏོག་གཅིག་མ་དང་།
དུས་མཚན་གྱི་གཏོར་མ་དང་། ཆབ་གཏོར་བྱི་མེད་མ་དང་། ཏིག་རྒྱུང་
མ་དང་། ལར་ས་པ་ནིའི་ཚུ་སྐྱིན་དང་། འཇུར་གོགས་ཀྱི་ཚུ་སྐྱིན་དང་། ཡེ་
ཤེས་ཏ་ལ་ལའི་དང་། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་བསྐྱུངས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་བསྐྱེན་པ་བསྐྱུལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
སྐོ་སྐྱོང་གི་ཁྲིད་དང་། སྐྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བྱིན་བརྒྱབས་མའི་ཁྲིད་དང་བཟླས་
ལུང་མངོན་རྟོགས་རྒྱས་བསྐྱུས་དང་། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་ཁྲིད་ལུས།
དད་པ་ཐོབ་པར་བྱུང་ངོ་།།

༥ ལྷ་མ་ཡང་དག་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཁྱེན་པ་ནམ་མཁའི་
མཐར་མོན་ཞིང་སྐྱགས་རྗེ་དང་རྟོགས་པ་ལྷུན་གྱིས་སྐྱབ་པས་མཚན་པ་རྒྱུན་
མི་ཆད་པ་སྐྱིགས་དུས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་སྐྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་
གྲགས་པ་སྐྱ་མ་མཆིམས་ལས། ཚོགས་སྲུ་མ་དགོ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་པ་དང་།
ཕྱི་མ་བསྐྱེན་རྫོགས་(༣ བ)ཀྱི་ལས་ཀྱི་སྐོབ་དཔོན་ལུས་ཤིང་གནང་ངོ་། །
སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་དང་སྐོན་པ་སེམས་བསྐྱེན་ལན་ལྔ་ཐོབ། འཇུག་པ་ལན་
གཉིས་ཐོབ། གཞུང་ཚོས་མངོན་པ་མཚན་རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པ་ཆེན་པོ་
དང་།⁸ མདོའི་ཏི་ཀུ་དང་། ཉི་ཤུ་པ་དང་། སུམ་རུལ་དང་། ལས་སྐྱབ་པ་དང་།
རྣམ་བཤད་རིགས་པ་དང་། སུང་པོ་ལྡའི་རབ་དུ་བྱེད་པ་དང་། མདོ་སྐྱེ་རྒྱུན་
གྱི་འགྲེལ་པ་དང་། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ་དང་། ཉེན་འགྲེལ་གྱི་མདོ་
འགྲེལ་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱུན་དང་། མདོ་སྐྱེའི་རྒྱུན་དང་། དབུས་མཐའ་

8 འདི་ནི་འགྲེལ་པ་མཆིམས་ཆེན་ཟེར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ངོ་མ་འདི་མིན་ནམ་སྐྱེས།

དང་། ཚོས་ཉིད་དང་། རྒྱུད་སྐྱོན་མ་རྒྱུ་མ་གྱི་བཤད་པ་ལྟ་པའི་ལུགས་དང་།
 མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་གཙང་པའི་ལུགས་མདོ་སྐྱོར་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷ་མ་
 ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བཤད་པ་དང་། མདོ་སྐྱོན་རྒྱུ་གཙང་པའི་ལུགས་ཀྱི་
 བཤད་པ་དང་། དབུས་མཐའ་དང་ཚོས་ཉིད་དང་། རྒྱུད་སྐྱོན་མའི་འགྲེལ་
 བཤད་དང་། རྒྱུད་སྐྱོན་མ་མར་ལུགས་དང་། གཞན་ཡང་བྱམས་ཚོས་ལྷ་ལ་
 གཟུ་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་མན་ངག་གི་ཚིངས་དང་བཅས་པ་དང་། འགྲེལ་
 རྒྱུ་རྒྱུ་མའི་བཤད་པ་དང་། འགྲེལ་རྒྱུ་འགྲེལ་གི་བཤད་པ་དང་།
 བརྒྱུད་སྐྱོར་པ་མདོ་དང་། འགྲེལ་པ་དང་། ཉི་ཁྲི་ལེ་བརྒྱུད་མ་དང་། ལྷ་མ་
 ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་འབྲུམ་རྒྱུ་དང་། ཉི་ཁྲི་སྐྱོང་བ་དང་། འཕགས་པ་སྐྱོད་
 པ་མདོ་འགྲེལ་ཨར་གྱི་ལུགས་དང་། སྐྱོད་པ་སྐྱོན་བརྒྱུད་མ་དང་། ཤེར་སྐྱོད་
 མདོ་འགྲེལ་དང་། ཉི་ཁྲི་ལེ་མང་ལ་སྐྱོན་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བཤད་པ་དང་།
 བརྒྱུད་སྐྱོར་དོན་བསྐྱུས་དང་། ཡི་གེ་གཅིག་མ་དང་། ས་ལུ་ལྷང་པའི་མདོ་
 དང་། དོ་རྩེ་གཙང་པའི་མདོ་དང་། ཚུལ་བརྒྱུ་(༥ ན)ལྟ་བུ་པའི་མདོ་དང་།
 རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་འཇུག་པའི་གཟུངས་དང་། ལྷ་བའི་མདོ་དང་། ཀུན་
 ཏུ་རྒྱ་སེན་རིངས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་དང་། གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་
 མདོ་དང་། ཚོས་བཞེ་བསྟན་པའི་མདོ་དང་། ལྷང་བ་སྐྱོ་ལྷའི་འབྲས་བུ་བསྟན་
 པའི་མདོ་དང་། རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པའི་མདོ་དང་། འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 མདོ་དང་། འདུ་ཤེས་བུ་གཅིག་པའི་མདོ་དང་། རྒྱལ་བ་སྐྱོ་གོས་ཀྱི་མདོ་
 དང་། སྐྱོན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ཚོས་བདུན་པའི་མདོ་དང་། རྟེན་
 འགྲེལ་གྱི་མདོ་དང་། དག་སྐྱོང་རབ་གསལ་གཞན་ལྟ་ལ་སྐྱོངས་པ་དང་།

རྒྱལ་པོ་ཀ་ནི་ཀ་ལ་སྤྲིངས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྤྲིང་པོ་ལ་
 སྤྲིངས་པའི་མདོ་དང་། ལྷ་དན་བསལ་བ་དང་། ཚོས་མདོན་པ་ཀུན་ལས་
 བཏུས་འབན་ལུགས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱུས་པ་དང་།
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་དང་། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ས་དང་། ས་བཙུ་ལྷ་པ་དང་།
 རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་དང་། གཞི་བསྐྱུ་བ་དང་། རྣམ་གྲངས་
 བསྐྱུ་བ་དང་། རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྐོ་བསྐྱུ་བ་དང་། དམིགས་པ་བརྟག་པ་
 དང་། བསྐྱུ་བ་བཏུས་གསར་རྒྱུང་གཉིས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་དང་། སྤོབ་དཔོན་
 ལྷ་སྐྱུབ་ཀྱི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་དང་། རྐྱེས་རབས་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་སྤོང་
 བ་དང་། བཤེས་སྤྲིངས་དང་། སྤོབ་མ་ལ་སྤྲིངས་པ་དང་། ཤེས་རབ་བརྒྱ་
 པ་དང་། རྐྱེ་བོ་གསོ་ཐིགས་དང་། དབུ་མ་ཙུ་ཤེས་དང་། འགྲེལ་པ་ཚིགས་
 གསལ་དང་། འཇུག་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་བརྟག་
 པ་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དང་། (༥ བ) རིགས་པ་རྟུག་ཅུཔ་དང་། སྤྱོད་ཉིད་
 བཏུན་ཅུཔ་དང་། ཚོད་བསྐྱོག་དང་། ཞིབ་འཐག་དང་། བསྤྱོད་པའི་སྐོར་དང་།
 རྣམ་སྤྲང་མདོན་བྱང་གི་རྒྱུད་དང་། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་དང་། དབུ་མ་
 མ་བུའི་སྤོང་ཐུན་དང་། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ཙུ་འགྲེལ་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་
 ཙུ་འགྲེལ་དང་། དབུ་མ་སྤྲང་བ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཚོགས་ཀྱི་ལེན་དང་པོ་
 ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེན་དང་། སྤོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། སྤོམ་རིམ་
 རྣམ་པ་གསུམ་དང་། རྐྱུབས་འགོ་བདུན་ཅུཔ་དང་། ལྷ་ལས་སུལ་དུ་བྱུང་
 བའི་བསྤོད་པ་དང་། ལྷ་པར་དུ་འཕགས་པའི་བསྤོད་པ་དང་། དགོ་བསྐྱེན་
 ཀྱི་སྤོམ་པ་བརྒྱད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པའི་བསྤོད་པ་དང་། སྤོལ་

མའི་བསྟོད་པ་དང་། གཞོན་ལུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དང་། བྱང་
 རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ་ལ་གཅོད་པའི་ལུགས་དང་། ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་
 དང་། དབུ་མ་སྟིང་པོའི་འགྲེལ་པ་དང་། ལག་པའི་ཚད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་།
 རྩོམ་འཛིན་ཚུང་བརྒྱ་ཅུ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདུན་གྱི་མདོ་དང་ཚོ་
 ག་དང་། ཚོགས་ཀྱི་གཏམ་དང་། སྦྱིན་པའི་གཏམ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་
 གཏམ་དང་། སྦྱོད་པ་བསྐྱུས་པའི་སྦྱོན་མ་དང་། འདུལ་བ་མདོ་ཅུ་བ་དང་།
 རྒྱ་ཚེ་འགྲེལ་པ་དང་། འོད་ལྡན་དང་། ལུ་བརྒྱ་པ་དང་། གཡ་རི་གཡ་ལྷ་བཅུ་
 པ་དང་། སོ་སོར་ཐར་པ་དང་། གན་ཁེའི་མདོ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་
 པར་ལྡན་པའི་མདོ་དང་། དག་སྟོང་ལ་རབ་ཏུ་གཅེས་པའི་མདོ་དང་། འདུལ་
 བའི་བསྟོད་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་ལ་བསྐྱུགས་པ་དང་། སྦྱོམ་ཚིག་
 དང་། (༥ ན)ལས་ཚོགས་དང་། ཕྱིན་རྒྱ་བས་ཕྱིར་བཅོས་དང་། ལས་སྦྱོམ་
 དང་། བསྐྱུས་པ་སྦྱང་པའི་གཞི་གསུམ་གྱི་ཚོགས་དང་། གུག་ཏུ་སྦྱོད་པའི་རྒྱན་
 དང་། མན་དག་ལམ་རིམ་དང་། ལམ་སྦྱོན་དང་། དཔེ་ཚོས་དང་། རོལ་
 པའི་བེ་བུམ་དང་། ཐོ་རྒྱུང་པའི་རྟེན་འགྲེལ་དང་། དེའི་མན་དག་དང་། བཀྲ་
 ཤིས་བེ་བུམ་དང་། ཤ་ར་བའི་བདེན་བཞི་དང་། སྦྱོ་སྦྱོང་ཆེན་མོ་དང་། ལྷ་
 མའི་མཐུལ་དང་། དབུ་མ་སྟིང་པོ་དང་། སྦྱུབ་པ་སྟིང་པོ་དང་། རབ་གནས་
 དང་། སེམས་བསྐྱེད་ཚོགས་གོང་འོག་དང་། དལ་འབྱོར་དོན་ཡོད་པར་བྱེད་
 པའི་ཚོས་བཞི་དང་། འདུ་ཤེས་བཅུ་གཅིག་དང་། དོན་དམ་དང་གུན་རྗོད་ཀྱི་
 སངས་རྒྱས་རྗེས་བུ་དང་། དེའི་ཕན་ཡོན་དང་། དམ་ཚིག་གསུམ་བཤོད་
 ཀྱི་རྒྱུད་དང་། ལྷ་ལྷའི་སྦྱུབ་ཐབས་དང་། བརྒྱས་ལུང་མདོན་རྟོགས་དང་།

ལས་ཚོགས་དང་། ཉ་མགོན་གྱི་མངོན་རྟོགས་དང་། སྐྱེལ་མའི་བཟླས་ལུང་
མངོན་རྟོགས་དང་། བསྟོད་པ་འདོན་ཐབས་དང་། དེཉིད་བཅུ་པ་དང་།
མཇུག་བཞི་པ་དང་། བྱུག་འཚམ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་གི་སྐྱབ་ཐབས་དང་།
སེང་ལྗེད་ནགས་ཀྱི་སྐྱེལ་མ་དང་། འཛིགས་པ་བརྒྱད་སྐྱབ་དང་། རོ་རྗེ་སྐྱེལ་
མ་དང་། ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེལ་མ་དང་། སྐྱི་སྐྱབ་དང་། བསྟོད་སྐྱབ་དང་།
གསང་སྐྱབ་དང་། སྐྱེལ་མའི་མཚན་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་པ་དང་། ཚོས་སྐྱོད་
མངོན་རྟོགས་དང་། ཚོས་སྐྱོད་སྐྱིའི་མན་ངག་དང་། ལྷ་མའི་འདས་མཚོད་
བྱ་ཐབས་དང་། བཀ་ཡོན་དང་། རྒྱུད་སྐྱེ་སྐྱིའི་མན་ངག་དང་། མི་གཡོ་བའི་
རྒྱུད་དང་། མངོན་རྟོགས་དང་། (༥ བ)དམིགས་པ་སྐྱོར་གསུམ་དང་།
རྣལ་འབྱོར་སྐྱུང་བ་དང་། གཟུངས་ཚོགས་སྐྱིའི་མན་ངག་དང་། ཚོ་དཔག་མེད་
གཉིས་དང་། ཚོ་སྐྱབ་གཉིས་དང་། སྐྱེལ་མ་དཀར་མོའི་ཚོ་སྐྱབ་དང་། ལྷན་
སྐྱེའི་ཡིག་རྒྱུད་དང་། རོ་སྐྱོམས་གསུམ་དང་། སྐྱེ་བ་བརྟག་པ་དང་། བྱུག་
རྒྱ་ལྗེའི་མདོ་དང་། ལྷུང་བཤགས་དང་། དེའི་སྐྱབ་ཐབས་དང་། ཤར་བའི་
འཕྲིན་བཅོ་བརྒྱད་དང་། སྟོད་འབྲུམ་སྐྱོད་འབྲུམ་དང་། བེ་བུམ་རྣམ་གསུམ་
དང་། ཤར་བེ་སྐྱུང་པའི་བེ་བུམ་རྣམ་གསུམ་དང་། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་
གཟུངས་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་སྐྱོར་ཚང་བ་དང་། བཅུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་
གཟུངས་དང་། མཚན་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་པ་དང་། སྐྱབ་ཐབས་དང་། མངོན་
རྟོགས་དང་། ཡི་གེ་རྒྱག་པ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་པའི་བཟླས་ལུང་མངོན་
རྟོགས་དང་། གཙོ་བོ་གཅིག་པའི་མངོན་རྟོགས་དང་། ལར་ས་པ་ནིའི་
མངོན་རྟོགས་དང་། ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་དེཉིད་བཅུ་པ་དང་། ལྷན་སྐྱེའི་རྒྱལ་

རབས་དང་། མཚོད་པའི་མན་ངག་དང་། གཟུངས་ཚོག་དང་། ཡན་ལག་
 བདུན་པ་དང་། གཤེན་ཚོག་དང་། གཙུག་ཏུ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྟོགས་པ་དང་།
 སྐྱབ་ཐབས་གསུམ་དང་། སྟོང་མཚོད་དང་། གཟུངས་བཀྲུག་པའི་ཚོག་
 དང་། ཚོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་དང་། མི་འབྲུགས་པའི་མངོན་རྟོགས་དང་།
 གཤེན་ཚོག་དོན་བདུན་མ་དང་། རུས་ཚོག་དང་། འཇམ་དཔལ་དཀར་པོ་
 དང་། ཨ་ར་པ་ཅོན་དང་། སྤྱུ་མེད་དང་། ཡོན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་གཟུངས་
 དང་། ཉམས་གྲིབ་སྦྱང་བ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་གནད་
 འཁའ་རུ་བསྐྱབས་པ་དང་། རྟེན་བཞེངས་སུ་(༦ ན)གསོལ་བའི་བསྐྱོ་བ་
 བསྟན་པ་སྦྱ་དར་གྱི་དུས་དང་། གོ་ལུང་པས་མཛད་པ་དང་། རྣམ་སྦྱང་དང་
 རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོ་ཚོ་གཉིས་དང་། ཚོ་ཚོ་དགུ་མ་དང་། དུས་མཚོད་བཞིའི་
 སན་ཡོན་དང་། རོ་བོས་མཛད་པའི་མཚོད་པ་བྱ་ཐབས་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
 ཚོག་ཞིབ་མོ་དང་། རྩི་བུ་པའི་གསོལ་འདེབས་བཟོད་གསོལ་དང་བཅས་པ་
 དང་། བ་རི་བའི་སྐྱབ་ཐབས་བརྒྱ་ཅུ་སལ་ཆེབ་དང་། གཅོད་པའི་ཚོས་རྒྱང་
 བརྒྱ་ཅུ་དང་། ཡང་ཚིགས་བཅད་མ་དང་། རོ་བོའི་ས་བཅད་ཡན་ལག་དང་
 བཅས་པ་དང་། བསྟན་པའི་གཅོད་དང་། བསྟན་པའི་གཡུད་དང་། གཞན་
 སྦྱོང་ལུགས་དང་། ལྷ་དབང་རྒྱལ་པོའི་སྐྱབ་ཐབས་དང་། རོ་བོ་མེ་བཙུགས་
 ཀྱི་མངོན་རྟོགས་དང་། ལ་རག་སྐྱོར་གསུམ་དང་། དགོ་སྦྱོང་མ་དཔལ་མོའི་
 ཚོས་བཞི་དང་། ཅུ་ལྷག་གི་གསོལ་འདེབས་དང་། སྤྱི་རྒྱུར་བའི་གསང་ཚོས་
 དང་། པོ་རྒྱུད་བའི་ཚོག་བཞི་པའི་བོ་བུ་དང་། གོང་མའི་དུས་ཀྱི་གནས་
 བརྟན་གྱི་གསོལ་འདེབས་དང་སྐྱབ་པ་དང་། ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་

གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ལྷན་འབྲེན་དང་། གསོལ་འདེབས་
 བསྐྱུས་པ་དང་། མཚོད་པ་རྒྱས་པ་ལས་ཚོགས་དང་བཅས་པ་དང་། ལམ་
 མཚོགས་དང་། གསེར་སྲེང་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་ཐེམ་སྐྱེས་དང་། སྐྱོམ་དོན་རིན་
 ཆེན་སྤྲུངས་པ་དང་། བརྟན་པ་གསལ་བྱེད་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲུང་བ་དང་། རིན་
 པོ་ཆེ་དགོ་ལེགས་ཀྱི་གཏེར་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གཏེར་དང་།
 རིན་པོ་ཆེ་ལེགས་དཔུང་གྱི་གཏེར་དང་། ཐེག་ཆེན་གསལ་བ་དང་། བཀྱ་
 ཤིས་ཀྱི་སྲིང་བའི་འགྲེལ་པ་(༤ བ)དང་། རྣམ་གྲུའི་སྲིང་བའི་འགྲེལ་པ་དང་།
 ཉེ་བར་གདམས་པ་རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་། མཁས་པ་འཇུག་
 པའི་སྐོ་དང་། ཚོས་སྤྱོད་བཅུའི་མན་ངག་དང་། སྲང་རི་ཐང་པའི་མན་ངག་
 ཐོར་བུ་བ་དང་། ཚོགས་བདག་སྲང་སྒྲ་དང་། སྤྲེ་སྒྲ་དང་། ར་འོ་པའི་ཚོགས་
 བདག་དང་། རོ་བོའི་རྟ་མགིན་ཆེན་མོ་རྟ་བྱོ་དང་བཅས་པ་དང་། རྟ་མགིན་
 ཤོ་ན་མ་བཞིའི་སྐོར་དང་། རིམ་རྒྱུ་ལ་ནག་པོའི་སྐྱུབ་ཐབས་དང་། རྒྱུད་
 གཏོར་ཉལ་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་བརྒྱད་དང་། བརྟོད་པ་དང་། དཔལ་ཆེན་མོའི་
 མདོ་དང་། མདོན་རྟོགས་ལས་ཁ་ཚར་དང་བཅས་པ་དང་། རྣམ་སྲས་
 ཟངས་དཀར་མའི་སྐྱུབ་ཐབས་དང་། ལས་བརྟན་པའི་ཚོགས་ཚར་བ་དང་།
 གསང་སྐྱུབ་དང་། མན་ངག་རྫོགས་པ་དང་། དཔལ་མགོན་པོའི་སྐྱུབ་པ་
 དང་། གཏོར་མ་བསྐྱུལ་དང་བཅས་པ་དང་། ཚོ་དཔག་མེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
 མདོན་རྟོགས་དང་བཅས་པ་ལུགས་གཉིས་དང་། ཕྱག་ན་རྩི་མདོ་ལུགས་
 དང་། གཏུམ་པོའི་མདོན་རྟོགས་རྒྱས་པ་དང་། མཚན་བརྒྱད་པ་དང་། སྲིང་

9 མ་དཔེ་ལ་ “རྩིར” ཡོད།

བ་བྱིན་གྱིས་སྐྱོབ་པ་དང་། དབྱུངས་ཅན་མ་དམར་མོའི་སྐྱུབ་ཐབས་དང་།
 བརྟམ་པ་ལྟེ་དང་། མཚན་བརྗོད་འདོན་པའི་མན་ངག་གཉིས་དང་། ལྷ་མོ་
 འོད་ཟེར་ཅན་གྱི་སྐྱུང་འཁོར་དང་། གུའུ་གུའུ་གུའུ་གུའུ་གུའུ་གུའུ་
 མན་ངག་དང་། བཟང་སྐྱོད་ཀྱི་འཆི་བ་བསྐྱུ་བ་དང་། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྐྱོར་
 དང་། སྐྱུང་པ་འདོན་ཐབས་དང་། འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མན་ངག་དང་། འཆི་
 ཀ་མའི་གདམས་ངག་དང་། སེང་གི་སྐྱེའི་སྐྱུབ་ཐབས་ལས་ཁ་ཚར་དང་
 བཅས་པ་དང་། བཟང་སྐྱོད་འདོན་ཐབས་དང་། ལྷ་སྐྱོམ་པ་དང་། ལྷ་འདོན་
 པ་དང་། (ལ ན)བདུད་རྩི་འབྱུང་བ་དང་། འབོར་དབང་མའི་སེར་བའི་སྐྱུང་
 འཁོར་དང་། དྲང་སྲོང་གི་སྐྱུང་བ་དང་། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་དང་།
 རྟོགས་ཆེན་གྱི་མཚོད་པ་དང་། ཤེར་སྐྱིད་གི་སྐྱུབ་པ་དང་། ཀུན་སྐྱོད་རིན་པོ་
 ཆེའི་སྲིང་བ་དང་། སྐྱོམ་མའི་མཛོན་རྟོགས་རྒྱས་པ་ལས་ཁ་ཚར་དང་བཅས་
 པ་དང་། བཅུ་གཅིག་ཞལ་ལས་ཁ་ཚར་དང་བཅས་པ་དང་། གཏོར་མ་ཆ་
 གསུམ་དང་། རྒྱན་གཏོར་དང་། དུས་མཚོད་ཀྱི་གཏོར་མ་དང་། བརྒྱ་ཚར་
 ཤེར་བའི་ལུགས་དང་། སྐྱུན་སྐྱེའི་ལུགས་དང་། གཏོར་ཆེན་དང་། གཏོར་
 མ་ལྷ་པ་དང་། ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚན་མ་དང་། ཐུགས་དམ་གྱི་བརྒྱ་ཚར་དང་།
 གཞི་བདག་གི་གཏོར་མ་དང་། རྗེན་གཏོར་དང་། ཆབ་གཏོར་ཉི་ཤང་མ་དང་།
 དཔལ་མགོན་གྱི་འཛིན་གཏོར་དང་། ཟ་གཏོར་དང་། ཚོས་གཏོར་དང་།
 དྲང་སྲོང་གི་གཏོར་མ་ཆ་གཉིས་དང་། བསྐྱོ་བ་སྐྱིག་བཤགས་དང་བཅས་པ་
 དང་། མཚན་གི་བསྐྱོ་བ་དང་། གཤེན་བསྐྱོ་དང་། རྒྱན་གྱི་བསྐྱོ་བ་དང་།
 ཚོས་སྐྱོད་སེལ་བུ་སྐྱོ་ཚོགས་དང་། ཟན་མགོ་གཅོད་ཐབས་དང་། ཡན་

ལག་བདུན་པ་དང་། སྤྱི་བཤགས་དང་། བསྐྱར་བའི་མན་ངག་དང་། ཚོས་
སྤྱོད་རྩིང་མ་དང་། འབྲུམ་མཚོད་དང་། ཚོས་སྐྱོར་དང་། རབ་གནས་རྒྱས་
པ་དང་། རྩོམ་ཡིས་མཚོད་པའི་བསྐྱུས་པ་དང་། རབ་གནས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་།
ཞལ་བསྐྱོ་གསུམ་པ་དང་། རྩོམ་ལུས་ལྷན་དང་། གུ་སུ་ལུའི་འཇུག་ཚུལ་དང་།
སྐྱོབ་དཔོན་སྐྱུ་རྒྱུ་བ་ཀྱིས་མཚོད་པའི་ས་དབྱེད་རོལ་ན་དང་བཅས་པ་དང་།
ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེབས་པའི་སྐྱོབ་དཔོན་ཉེལ་པའི་རྣམ་ཐར་དང་། བཟོ་
པའི་རྣམ་ཐར་དང་། (ལ བ)འོ་བུ་པའི་རྣམ་ཐར་དང་། རྩོམ་པའི་རྣམ་ཐར་ཚེན་
མོ་དང་། དག་བཤེས་སྐྱོན་པའི་རྣམ་ཐར་དང་། དག་བཤེས་སུ་ཉོ་བའི་རྣམ་
ཐར་དང་། དག་བཤེས་ཤར་བའི་རྣམ་ཐར་དང་། དག་བཤེས་རྒྱུ་མིག་པ་
ཚེན་པའི་རྣམ་ཐར་དང་། དཔལ་ལྷན་གྲོ་མོ་ཚེན་རྣམ་ཐར་དང་། མཁན་པོ་
ཞང་སྐྱོན་པའི་རྣམ་ཐར་དང་། སྐྱོབ་དཔོན་བྱང་རྒྱུ་བ་ཚེན་པའི་རྣམ་ཐར་དང་།
སྤྱིང་¹⁰མ་པའི་རྣམ་ཐར་དང་། བཟོ་བའི་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བརྒྱུད་པའི་གསོལ་
འདེབས་དང་། ལྷས་རྒྱུ་བྱ་ཐབས་དང་། ཚབ་ཁའི་གཏོར་མ་སྐྱམ་གཏོར་
གཤེར་གཏོར་དང་། ལམ་རིམ་གྱི་ཁྲིད་དང་། ལྷོ་སྤྱོད་གི་ཁྲིད་དང་། རྣམ་
པའི་ཁྲིད་དང་། དབུ་མའི་ཁྲིད་དང་། སྤྱོད་པ་རྣམ་སྤྱོད་གི་ཁྲིད་དང་། ཐབས་
བཅས་བརྒྱས་པའི་ཁྲིད་དང་། ལྷགས་རྩི་ཚེན་པོ་སྐྱུར་སྐྱུར་མའི་ ལྷགས་ཀྱི་
ཁྲིད་དང་། ལྷ་མ་སྐྱུ་བ་པ་དང་། རང་གི་བདུན་ཚིགས་བྱ་ཐབས་དང་། སྐྱུ་
གསུང་ལྷགས་ཀྱི་མན་ངག་དང་། རྩོམ་གསུང་པའི་བྱ་བའི་རིམ་པ་དང་།
སྐྱོབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་ཡོན་ཏན་པའི་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལྷ། ལྷགས་ཀྱི་བརྒྱུད་

10 མ་དཔོ་ལ་ “གཤིང་” ཡོད་ཀྱང་རྣམ་ཐར་དུ་སྤྱིང་ཡོད་པས་འདིར་བཅོས་པ་ཡིན།

ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། བསྐྱབ་བརྟམ་མངོན་ཉོགས་དང་། སྦྱོད་
འཇུག་གི་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུའི་བཤད་པ་དང་། ལ་གཏམ་དང་། གཞུང་འབྲིལ་
དང་། ལག་ཁྲིད་དང་། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བ་རྣམས་ཐོས། སླ་མས་
དུས་ཀྱན་ཏུ་ཐུགས་ཀྱིས་བཟུང་ཞིང་རང་ཉིད་ཀྱང་དད་གུས་རྒྱུན་དུ་ཡོད་ཀྱང་
ལུང་དང་ཉོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མ་ཚོད་པས་ད་དུང་ལུས་པར་གྱུར་ཏོ།།

༥ སླ་མ་དམ་པ་ ས་རྒྱ་པ་ ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་
ལན་གསུམ་ཐོབ། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་
པོའི་བསྟོད་ཅིག་དང་། ཨ་ར་པ་ཅོན་དང་། (༤ ལྷ)འཇུག་ཅུ་ཚུ་བཞི་མ་ལ་
སོགས་པའི་གཏོར་མ་ལ་ཡར་ཐོས་སོ།།

༦ སྦྱོབ་དཔོན་བོ་ར་བ་ཚོས་ཀྱི་སིང་གེ་ལས་བསྐྱེན་ཚོགས་ཀྱི་གསང་
སྟོན་ལྷས། སྦྱོན་སྦྱོའི་མཚོད་པ་དང་། ཀུ་ཀུ་ལི་བསྐྱེད་¹¹ལུགས་ཀྱི་བཤད་པ་
དང་། རོ་བོའི་ལུགས་ཀྱིས་སྦྱོབ་ཐབས་ལས་བྱང་དང་བཅས་པ་དང་། སྦྱོལ་
མའི་བསྐྱེས་ལུང་མངོན་ཉོགས་དང་། མཇུལ་བཞི་པའི་གསོལ་འདེབས་
དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡི་གེ་འཇུག་པའི་མངོན་ཉོགས་དང་། མི་གཡོ་
བ་དང་། རྣམ་འཛེམས་སྦྱར་¹²ལུགས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྐོར་གསུམ་
དང་། མགོན་པོ་བེང་གི་ཚུ་ར་མཚོད་དང་། སྦྱོབ་ཐབས་དང་། རྒྱུན་གཏོར་
དང་། ལྷ་པ་དང་། བརྒྱ་ཚར་དང་། གཏོར་ཆེན་དང་། བ་རིའི་གཏོར་ཆེན་

11 མ་དཔེ་ལ་ “འདའ” ཡོད།
12 རུར་རྒྱར་ རུར་གང་ཡིན་གསལ་པོ་མེད།

དང་། ཚོགས་ལུགས་བརྟག་པ་དང་། ཚབ་གཏོར་འཇམ་དཔལ་མ་དང་།
གཏོར་མ་ཚགས་ལྷན་དང་། མཇུག་རྒྱུག་པའི་ཚོགས་དང་། ལར་ས་པ་ནི་དང་།
འཇུག་གོགས་ཀྱི་ཚུལ་དང་། སེར་བ་སྤྱང་ལུགས་གཏུམ་པོ་བཞི་སྟག་
དང་། ལྷ་མོ་མེ་འབར་མ་དང་། མགོན་པོ་ཚོགས་བདག་གི་མདོས་
དང་། འཇམ་དཔལ་དཔག་བསམ་གྱི་ཚེན་མ་དང་། ལྷ་བ་པའི་མདོན་
ཚོགས་དང་། ཚོ་དཔག་མེད་གཉིས་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་ཟ་ར་ཚགས་
རྣམས་ཐོས་སོ།།

༥ ལྷ་མ་ཚོར་སྟོན་རས་པ་ལས་རང་གི་ཐར་པའི་རྒྱལ་མཚན་མ་
ལྷངས་གོང་དུ་ཞལ་གཉིས་མའི་བྱིན་རླབས་ཐོབ་ཅིང་མདོན་ཚོགས་དང་
གཏོར་མ་དང་། ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་འཇམ་བ་རི་པའི་རིམ་པ་ཐོབ་ཅིང་མདོན་
ཚོགས་དང་། གཏོར་མ་དང་། དབང་ཚུད་དང་། ཡི་གེ་རྒྱུག་པའི་མདོན་ཚོགས་
དང་། དོ་རྗེ་སེམས་(༤ བ)དཔའི་ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་ཐོས་སོ།།

༦ ལྷ་མ་སྤྱང་ཙ་བ་ ལྷ་དོ་རྗེ་སེང་གེ ལས་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོའི་རིམ་
པ་ཐོབ་ཅིང་། དེའི་མདོན་ཚོགས་གཏོར་མ་དང་བཅས་པ་དང་། ཚོགས་
རིམ་དང་། ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་མདོ་ལུགས་ལྷ་དགུ་པའི་རྒྱབ་ཐབས་ལས་ཁ་
ཚར་དང་བཅས་པ་རྗོགས་པ་དང་། ལྷ་ལྷ་པ་དང་། གཙོ་བོ་གཅིག་པ་དང་།
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མདོན་ཚོགས་རྒྱས་པ་ཚོགས་སྐྱོང་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོགས་ཁྲིགས་
སུ་མཇུག་པའི་རིན་ཆེན་སྤང་བ་དང་། ཏུ་བདག་གི་གཏོར་མ་དང་། དོ་རྗེ་
སེམས་དཔའི་ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་སྐབ་པ་སྦྱོང་བ་དང་། མཚོད་ཉེན་སྟོན་པའི

གཟུངས་ཀྱི་གདམས་པ་དང་། ལུང་སྒྲུང་བ་དང་། མདོ་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་
གནང་དང་། ཚོ་དབང་ཐོབ་ཅིང་མདོན་རྟོགས་ཕྱག་ལེན་དང་བཅས་པ་དང་།
རྫོགས་ཆེན་གྱི་དོ་སྲོད་དང་། ཞང་དབེན་¹³གཙོ་འཁོར་ལྷ་པ་དང་། དབྱངས་
ཅན་མ་དཀར་མོའི་རྗེས་གནང་གདམས་པ་གོགས་སེལ་དང་བཅས་པ་
དང་། རིམ་གྲུ་ལ་ནག་པོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། སྤྲུལ་པའི་བུམ་པ་འབྲིལ་བ་
དང་། རྒྱ་སྐྱོན་ལས་ཚོགས་ཉི་ཤུ་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སློབ་གྲི་འཁོར་
ལོའི་གདམས་པ་དང་། སྤྲུ་སེང་རྗེས་གནང་དང་བཅས་པ་དང་། སི་ཉི་
སྤྱུལ་འབྲིན་དང་། ལྷ་ལྷུང་གི་འབྲུག་¹⁴ཆར་དང་། མགོན་པོ་བེང་གི་དྲག་
ལས་དང་། ལྷང་པོ་རིན་ཆེན་ལ་ལོར་བསྐྱུང་བ་རྣམས་ཐོས་སོ།།

༥ སློབ་དཔོན་གྱུལ་ གགས་སེང་ ལས་མི་གཡོ་བ་དཀར་པོ་དང་། ཚད་
མ་བསྐྱུས་པ་དང་། རྣམ་དེས་ཀྱི་ གཞུང་ ལ་ སྤུན་ཉན་བག་ཅམ་ཐོས་སོ།།

༥ སློབ་དཔོན་དེ་རྗེས་སེང་གོ་ལས་སྤྱོད་འཇུག་དང་། འགྲེལ་པ་ཚོགས་(༧
ན)གསལ་དང་། འཇུག་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་སྤྱོད་དང་། དབུ་
མ་སྤོར་བྱན་དང་། པད་མ་ཕྱག་རྒྱག་པ་དང་། རིམ་གྲུ་ལ་སེར་པོ་དང་། མཚོད་
རྟེན་གྱི་ཚད་དང་། ཏལ་གྱི་ཐིག་དང་། འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་།
རིགས་གསུམ་བྱ་ཐབས་རྣམས་ཐོས་སོ།།

༥ སློབ་དཔོན་རྒྱ་མིག་པ་ གགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ ལས་འཇུག་པ་ལན་

13 མ་དཔོལ་ “འོང” ཡོད།
14 མ་དཔོལ་ “འབྲུག” ལྷར་སྤྱང་།

གཅིག་ཐོབ་ཅིང་། ལམས་པ་ལུང་པའི་བྱན་བརྒྱད་མ་དང་། ཀྱ་རུ་ཀྱ་ལེ་
 དང་། ལྷ་ཚོགས་འོར་བུ་དང་། བྱམས་པའི་སྐྱབ་ཐབས་པམ་ཏེ་ཏཱ་མི་རི་ཏི་
 ཀམ་མཚན་པ་དང་། སྐྱོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཚན་པ་དང་། ལེགས་
 ལྷན་ནག་པོའི་སྐྱབ་ཐབས་དང་། མགོན་པོ་བཞི་སྐྱབ་དང་། དཔོན་གཡོག་
 བཞི་པ་དང་། ཏྲ་མ་གྲིན་གྱི་སེར་བ་སྐྱུང་བ་དང་། གསང་འདུས་ཀྱི་རབ་
 གནས་དང་། རབ་གནས་ཀྱི་གསུང་ཐོར་བུ་པ་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབས་
 པ་དང་། རབ་གནས་མདོར་བསྐྱས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། ལྷན་དབྱེ་བའི་ཚོག་
 ཞིབ་མོ་དང་། རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྟོང་མཚན་དང་། གཙུག་ཏོར་རྩི་མེད་ཀྱི་མན་
 དག་དང་། རྩི་མེད་ཀྱི་མན་དག་ལྷུས་ཚོག་ལ་སོགས་པ་ལས་ཚོགས་དང་
 བཅས་པ་དང་། ལྷགས་སྐྱོག་སྐྱོལ་མ་དང་། ཁྲོ་གཉེར་ཅན་དང་། སངས་
 རྒྱས་སྐྱུན་དང་། སྐྱོལ་མ་དུག་སེལ་མ་དང་། མ་བྱ་མ་དང་། ལྷ་མོ་སེར་མོ་
 དང་། ཡང་སེར་མོ་དང་། ལྷ་མོ་ཀྱ་རུ་ཀྱ་ལེ་དང་། རབ་གནས་དང་། དེའི་
 ལྷ་མགོན་དང་། དངོས་གཞི་དང་། ལས་ཚོགས་དང་། རྟེན་བཞེངས་པའི་
 ལས་ཚོགས་དང་། སྤྲ་མའི་ཞབས་རྗེས་དང་། བུམ་གཏེར་གྱི་མན་དག་དང་།
 མི་འབྲུགས་པའི་མན་དག་དང་། རུས་(༩ བ)ཚོག་དང་། ཚྲ་ཚྲ་དང་། མིང་
 བྱང་འབྲི་ཐབས་དང་། ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱོལ་མ་དང་། རྗེ་རྗེ་སྐྱོལ་མ་དང་། སྐྱོ་
 སྐྱོང་བསྐྱས་པ་དང་། ཚོག་བརྒྱད་མ་དང་། བར་སྐྱིན་གྱི་ཁྲིད་འབྲིང་པོ་དང་།
 སྤྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་དང་། བསྐྱུན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་། གཡོ་བའི་འཁོར་ལོ་
 དང་། མགོན་པོ་ཕྱག་རྒྱག་པ་དང་། ལྷག་མ་སྤྱིར་བཅོས་པ་དང་། སངས་
 རྒྱས་སུམ་ཏུ་རྩ་ལུའི་བརྟོན་པ་དང་། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་མན་དག་དང་།

གསུང་ཐོར་བུ་བ་དང་། གཤེན་བསྐྱོད་རིང་ལུང་གཉིས་དང་། རྩོམ་མཚན་
པའི་གཞོན་སྐྱེན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་། བྱམས་པའི་དམ་བཅས་པའི་གཟུངས་
དང་། མི་བཅེགས་ཀྱི་གཟུངས་ཚོགས་དང་། བདུད་རྩི་འབྲེལ་བའི་གཟུངས་
ཚོགས་དང་། ཉམས་གྲིབ་སྲུང་བ་དང་། ལྷག་ཀྱང་ལྷའི་མདོ་འདོན་ཐབས་
དང་། གཏུ་དམར་པོ་དང་། ཚོགས་བདག་སྤྲེལ་དང་། སྐྱོལ་མའི་སྐྱུ་གྲུས་
དང་། ལུང་པོ་གསུམ་པའི་བྱ་བའི་རིམ་པ་རྣམས་ཐོས་སོ།།

༥ ལྷ་མ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ ས་རྒྱལ་ ལས།
སེམས་བསྐྱེད་ལན་གཉིས་ཐོབ་ཅིང་བཀའ་ལུང་གི་ཚོགས་བཅད་གཅིག་
དང་། ཚོགས་ཚོས་སྤྱན་འགའ་ཐོས་སོ།།

༥ སྐྱོབ་དཔོན་པོ་དོང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ བཙུན་འགྲུས་དེ་ཅེ་ ལས་བྱིལ་བུ་པའི་
རིམ་པ་ཐོབ་ཅིང་མདོན་རྟོགས་གཏོར་མ་དང་བཅས་པ་དང་། བྱམས་པའི་
ཁྲིད་དང་། འགྲེལ་རྒྱུང་ཐོས་སོ།།

༥ སྐྱོབ་དཔོན་ པོ་དོང་ དཀོན་མཚོག་དེ་ཅེ་ལས་འགྲེལ་རྒྱུང་པོ་དོང་
པའི་ལྷོ་ཀུ་དང་། གཟུང་པའི་ལྷོ་ཀུ་དང་། མདོ་སྤོང་བཅུ་གཅིག་དང་། མི་བཅེད་
(༡༠ རྩེད་པའི་གཟུངས། ཤེར་སྤྱིང་གི་བཤེད་པ་གཟུང་ལུགས་དང་། ཡི་གེ་
གཅིག་མའི་གདམས་པ་སྐྱོར་དང་བཅས་པ་དང་། མི་གཡོ་བའི་གཏོར་མ་
དང་། མི་གཡོ་བ་དཀར་པོ་དང་། འཇམ་དཔལ་དཀར་པོ་རྣམས་ཐོས་སོ།།

༥ སྐྱོབ་དཔོན་གྲང་པོ་ལུང་པ་འཕགས་པ་ལས་དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་

སྐྱོར་གཟུངས་ཚོག་ཆེན་མོ་དང་བཅས་པ་དང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཟུང་སྐྱོར་
དང་། རྣམ་རྒྱལ་སྐྱོང་མཚོད་དང་། གན་ཤིའི་མདོ་དང་། འདུལ་བ་འཛོལ་
པའི་བསྐྱུགས་པ་བརྗོད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལྟན་པའི་མདོ་
དང་། དགོ་སྐྱོང་ལ་རབ་ཏུ་གཅེས་པའི་མདོ་དང་། འདུལ་བ་ལ་བརྟུན་པ་
ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པའི་རྣམ་སྤྲིན་ལྟུ་ཡང་
བསྟན་པའི་མདོ་དང་། འདུལ་བའི་དྲི་བའི་ཚིག་ལེན་འབྲུག་པ་དང་། དགོ་
སྐྱོང་གི་ དང་པོའི་ ལོ་དྲི་བ་དང་། དགོ་རྒྱལ་གྱི་ དང་པོའི་ ལོ་དྲི་བ་དང་། སྐྱོང་
གཞི་དང་གང་ཟག་བསྐྱུས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དང་། སྐྱོ་སྐྱོང་དང་། སུ་
རུ་པའི་གཏོར་མ་རྣམས་ཐོས་སོ།།

༥ སྐྱོབ་དཔོན་དབུ་མ་པ་ ཤེས་རབ་འབྲུམ་ ལས་ཚིག་གསལ་དང་།
སྐྱོང་ཐུན་དང་། སྐྱེ་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་མཚོད་དང་། ཉུག་གོ་ཐོ་བ་དང་། ལག་
ཚིད་རྣམས་ཐོས་སོ།།

༥ སྐྱོབ་དཔོན་གཉེན་དཔོན་སྐྱོད་ལུང་པ་ལས། འགྲེལ་རྒྱུད་དང་། ཁྲི་
བརྒྱད་སྐྱོང་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཁྲི་པ་དང་། རྣམ་ངེས་དང་། ཚོད་མ་བསྐྱུས་
པ་དང་། གཟུང་པའི་དབུ་མ་སྐྱོང་ཐུན་དང་། སེམས་ཉིད་རལ་གསོའི་ཁྲིད་
རྒྱས་བསྐྱུས་གཉིས་དང་། རྣམ་ཐར་(༡༠ བ)བཅོད་བརྒྱད་དང་། རྣལ་འབྱོར་
བདུན་གྱི་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། རིན་ཆེན་འབྲུ་དགུ་དང་། མཐར་ཐུག་དགུ་
དང་། འཇམ་དཔལ་ཤེས་རབ་འཁོར་ལོ་དང་། ཞི་བྱེད་སོ་ལུགས་དང་། སྐྱོལ་
མའི་རིམ་པ་དང་། འཕོ་བ་དགའ་ལྟན་མ་དང་། སྐྱོང་གཏོམ་བཅུ་གཉིས་དང་།

ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རིག་པ་གཏད་པ་རྣམས་ཐོབ་བོ།།

༥ སློབ་དཔོན་ལྷ་བཙུན་ བསོད་ནམས་སྡིང་པོ་ ལས་ཁ་རག་སྐྱོར་ཚང་བ་
དང་། འཇུག་པའི་རྩ་བ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་རྩ་བ་དང་། རིགས་པ་རྩལ་ཅུ་
པའི་འགྲེལ་པ་དང་། སྡོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། ཚུད་བརློག་གི་
འགྲེལ་པ་དང་། ཞིབ་འཐག་ཆེན་མོ་དང་། དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྐྱོན་མ་དང་།
དབྱུག་ཚོས་དང་། སེར་བ་སྤང་བའི་མན་ངག་དང་། ཁ་རག་པའི་ ཡང་ཡིག་
བདུན་ཅུ་པ་དང་། ལམ་ཆ་ཚང་གི་གདམས་ངག་དང་། བཀའ་གདམས་ཀྱི་
བྱུང་རྒྱུ་དང་། བྱེད་རྒྱུ་དང་། མན་ངག་དམ་དུ་མ་གཞན་ཡང་ཐོས་སོ།།

༥ ལྷ་མ་ ལྷ་ མདོ་གཙོད་པ་ ཨ་མོ་ལྷ་ ལས་ཐུག་ན་རྗེ་རྗེ་མདོ་ལུགས་གཙོ་
བོ་གཅིག་པའི་བརླམས་ལུང་མདོ་རྟོགས་དང་། གཙོ་འཁོར་ལུ་པ་དང་། རྗེས་
གནང་གསུམ་པ་དང་། གཞུངས་ཀྱི་གདམས་པ་དང་། ཚོགས་གསོག་ཆེན་
མོ་དང་། ལྷ་གཏོར་ཆེན་མོ་དང་། བ་སྤུ་ཀེ་དང་། རྣམ་འབྱོར་བརྒྱད་པ་དང་།
གདམས་པ་གཞན་ཡང་ཅི་རིགས་པ་ཐོས་སོ།།

༥ སློབ་དཔོན་ཚོས་སེང་བ་པོ་ཐང་པ་ལས་དོན་ཞགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་
བཅུ་རྩལ་དང་། གཞུངས་ཀྱི་སྐྱུ་བ་པ་དང་། ལྷ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་དང་། འབྲུང་པོ་ཐམས་ཅད་པའི་གཏོར་མ་དང་། མགོན་པོ་བཞི་(༡༡
ན)སྐྱབ་དང་། སྡོང་པོ་རྒྱན་གྱི་བརློག་པ་དང་། ས་བདག་ལྷ་གཉན་གྱི་
སྤང་འཁོར་དང་། བ་སྤུ་ཀེ་དང་། ལྷ་རྩུ་པ་དང་། སློ་སྤྱོད་དང་སྤྲ་མའི་རྣམ་
འབྱོར་ཆ་གཉིས་དང་། སྐྱེ་བ་བརྟག་པ་དང་། འཇམ་དཔལ་རྣོན་པོ་དང་།

ཨ་པ་ར་ཙི་ཉ་དང་། དམ་དུམ་གཞན་ཡང་ཐོས་སོ།།

༥ སྐྱོབ་དཔོན་དོན་ཞགས་པ་ལས་དོན་ཞགས་པ་དང་། དབྱངས་ཅན་མ་དཀར་མོའི་རྗེས་གནང་དང་། ལྷ་མོ་ནོར་རྒྱན་མ་དང་། བྱིས་པ་བདེ་ལྷག་དང་། དཀར་གླིང་དང་། རླུང་འཁོར་དང་། སྐྱོབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་བོ།།

༥ སྐྱོབ་དཔོན་སེམས་མི་གཡོ་བ་དཀར་པོ་དང་། ཨེ་ཀ་ཇི་ཉི་དང་། འབྲུང་བ་རྒྱན་གཅོད་རྣམས་ཐོས་སོ།།

༥ སྐྱོབ་དཔོན་གཉན་སྲིན་པོ་རི་པ་ལས་ཡུ་ལི་ཀུ་ལིའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱོམ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་བརྒྱད་ཅུ་པ་དང་། འཇམ་དཔལ་དཀར་པོ་དང་། མི་གཡོ་བ་དང་། ཇི་ལྷ་ལ་ནག་པོ་རྣམས་ཐོས་སོ།།

༥ སྐྱོབ་དཔོན་གཉན་དཔོན་ལས་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཕྱོགས་གྲང་མ་དང་། རྒྱ་ཀུ་རྒྱལ་སྲས་མ་དང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་འབྲེལ་དང་། རྒྱ་མཚོ་སྲིན་དང་། རྣམ་འཛོམས་ཤོལ་པོ་ལུགས་རྣམས་ཐོས་སོ།།

༥ སྐྱོབ་དཔོན་ དབུས་པ་འོར་ཕུག་པ་ སངས་རྒྱས་འབྲུམ་ལས་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འབྲེལ་པ་སྦྱིང་པོ་མཚོག་དང་། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ་དག་ལྟན་དང་། བརྒྱད་སྟོང་པའི་འབྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་རྒྱ་བའི་འོད་དང་། བུབ་པ་དགོངས་རྒྱན། བར་ཕྱིན་བསྐྱས་པ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མན་ངག་ རོ་རྗེ་གཅོད་པའི་

འགྲེལ་པ་དང་། ཉི་མི་(༡༡ བ)གཞུང་འགྲེལ་དང་། སྤང་པོ་ལྷ་པའི་འགྲེལ་
པ་དང་། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་། བཤད་སྦྱར་དང་།
དོན་གསལ་དང་། དམ་ཚིག་གསུམ་བཞེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཚེན་པོ་དང་། ས་ལུ་ལྷང་
པ་གཉིས་དང་། ས་ལུ་ལྷང་པའི་མདོའི་འགྲེལ་པ་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལས་མཛད་
པ་དང་། ཞལ་བཅུ་གཅིག་པའི་གཞུངས་དང་། མཚུ་གསུམ་ཀྱི་གཞུངས་
དང་། གཙུག་ཏྲར་དེ་མེད་ཀྱི་གཞུངས་དང་། ཤེས་པས་ཐམས་ཅད་
མཐར་ཕྱིན་པའི་གཞུངས་དང་། ཤེར་སྤྱིང་གི་འགྲེལ་པ་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལས་
མཛད་པ་དང་། དེ་མེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། དེ་མེད་ལྷ་ལྷ་མ་དང་། ལྷ་དགུ་མ་
དང་། ལྷ་བཅུ་བདུན་མའི་སྦྱབ་ཐབས་ལས་ཚོགས་མན་ངག་དང་བཅས་པ་
དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཚིག་སྤྱང་བའི་སྦྱབ་ཐབས་
ལྷས་ཚོགས་དང་བཅས་པ་ཇོ་བོས་མཛད་པ་དང་། ཚོ་དཔག་མེད་དང་། དེའི་
རྗེས་གནད་དང་། འཆི་མེད་རྣམས་མདོ་དང་། དཀྱིལ་ཚོགས་དང་། སྦྱབ་
ཐབས་ལས་ཚོགས་དང་བཅས་པ་དང་། གཙུག་ཏྲར་གདུགས་དཀར་
ཅན་གྱི་རྗེས་གནད་དང་། དེ་ཉེ་བར་བཤད་པ་དང་། སྦྱབ་ཐབས་ལ་སོགས་
པ་དང་། མི་འཇུགས་པའི་རྗེས་གནད་དང་། རྣམ་འཛུམས་ཀྱི་རྗེས་གནད་
དང་། མཚན་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་པ་དང་། ལས་ཀམ་ཤ་ཉམ་རྣམས་ཐོས་སོ།།

༥ སྦྱབ་དཔོན་ མཁས་པ་ ཞང་སྟོན་ལས་འབྲུམ་དང་། དེའི་རྣམ་
བཤད་དང་། དེའི་¹⁵སེ་ནའི་འབྲུམ་རྒྱུ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་
མདོ་དང་། འགྲེལ་པ་དང་། འཇམ་དཔལ་ཙུ་བའི་རྒྱུད་དང་། གསལ་བའི་

15 མ་དཔོན་ལ་ “ཏང་ཅ” ཡོད།

བྱི་རྒྱུད་དང་། རྣམ་སྐྱེད་(༡༢ ན)མདོན་བྱུང་དང་། དེའི་བསྐྱུས་འགྲེལ་
 དང་། གསལ་འདུས་དང་། དེའི་བཤད་རྒྱུད་ཚེན་པོ་གཉིས་མེད་རྣམ་
 རྒྱུལ་དང་། སྐྱོལ་མ་མདོན་འབྱུང་། སྐྱོན་གསལ་དང་། རོ་རྩེ་ཕེ་མོ་དང་།
 ངན་སོང་སྐྱོད་རྒྱུད་དང་། རོ་རྩེ་གྱུར་དང་། སི་རྒྱུ་ཏ་དང་། བདེ་མཚོག་ཙ་
 བའི་རྒྱུད་དང་། སྐྱོལ་པ་འབྱུང་བ་དང་། ཀུན་སྐྱོད་དང་། ར་ལིའི་རྒྱུད་
 རྣམས་དང་། དཔའ་པོ་གྲུབ་པའི་རྒྱུད་དང་། དམ་ཚིག་གསུམ་བཤོད་ཀྱི་
 རྒྱུད་དང་། ལེགས་པ་གྲུབ་པ་དང་། བསམ་གཏན་སྤྱི་མ་དང་། དཔུང་
 པ་བཟང་པོས་ལྷུས་པ་དང་། ཚོས་སྐྱོད་ཐམས་ཅད་པའི་རྒྱུད་དང་། བ་མིའི་
 རྒྱུབ་ཐབས་བརྒྱ་ཙ་དང་། འཁོར་ལོ་ཚེན་པོའི་གཞུང་ཚུང་བཙོ་བརྒྱུད་
 དང་། རོ་རྩེ་ས་འོག་གི་རྒྱུད་དང་། མདོར་བྱས་དང་། དེ་ཉིད་འདུས་
 པ་དང་། གཞུག་དགུ་དང་། གདན་བཞིའི་¹⁶རྒྱུད་དང་། ལག་ན་རོ་རྩེའི་
 མཚན་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱུད་པ་དང་། སྤེལ་བྱ་སྐྱོར་གསུམ་དང་། འཇམ་དཔལ་གྱི་
 འགྲེལ་པ་སྐྱེགས་དོན་རྣམ་གཟིགས་དང་། རྣམ་སྐྱེས་རྒྱ་ནག་དང་། མདུང་
 དམར་ཅན་དང་། རྣམ་སྐྱེས་ལ་སྲིད་དང་ཞོར་བསྐྱེད་བའི་མན་ངག་དང་།
 གང་བ་བཟང་པོས་དམག་བརྣོག་པ་དང་། ཡང་དག་ཤེས་མདོན་ཤེས་
 རྒྱུབ་པ་དང་། ལྷ་ཅེན་གྱིས་ཚོ་སྐྱུབ་པ་དང་། ཀུ་བེ་རས་ཚོམ་རྒྱན་བཙེང་
 བ་དང་། འགྲོག་གནས་ཀྱིས་དགྲ་བོ་གསོད་པ་དང་། ཙོ་ལི་རྒྱན་རྩེ་ལའི་
 སེར་བ་སྐྱུང་བ་དང་། རྩམ་བྱ་ལའི་དངོས་སྐྱུབ་ཀྱི་གནད། རྣམ་སྐྱེས་ཀྱི་
 ཕྱག་མཚན་གཉིས་ཀྱི་སྐྱུབ་པ་དང་། ཞོར་བྱ་བཟང་པོའི་ཞོར་བསྐྱེད་བ་

16 མ་དཔེ་ལ་ “གཞི” ཡོད།

དང་། རྣམ་འཛུལ་སྐྱོན་གྱི་ལུགས་དང་། རྣམ་འཛུལ་སྐྱོན་ལུགས་
 དང་། (12 བ) དེའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལུགས་པ་དང་། རྣམ་སྐྱོན་གསུམ་དང་
 ། དེའོ་ན་ཉིད་ཉིད་ལུགས་དང་། ལྷན་པའི་བསྟན་དང་། མི་ལམ་པའི་
 བསྟན་དང་། ལྷན་¹⁷ཉིད་དང་། སེམས་ཀྱི་སྐྱོབ་སྐྱོང་དང་། ལུགས་ཀྱི་བཞི་
 པའི་བསྟན་པ་དང་། ལུང་དུ་འཇུག་པ་བསྟན་པ་དང་། ལྷན་བའི་
 སེམས་དང་། བདེ་ཆེན་གསལ་བ་དང་། དེའོ་ན་ཉིད་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱིར་བ་
 དང་། དབུ་མ་དུག་པ་དང་། དབང་རྣམ་པའི་དང་། གནས་པ་བསྟན་པ་དང་
 ། ལྷན་སྐྱོན་མཚོན་ཆ་དང་། ལྷན་གསུམ་བཅུ་མངས་ཀྱི་སྐྱོབ་པ་དང་། ལྷན་རྒྱུད་
 རོ་རྗེ་ཚོགས་བདུན་དང་། ལྷན་རྒྱུད་ཀྱི་ནད་འདོན་དང་། ཉེན་འགོལ་གྱི་བཅུ་གཉི་
 པ་དང་། ཞི་བྱེད་དོན་ཚིངས་བཅུ་པ་དང་། ཚ་ལྷན་བཅུ་བཞི་པ་དང་། རྗེ་
 བཅུན་ས་སྐྱུ་པས་མཛད་པའི་རབ་གནས་ཀྱི་དོན་གསལ་དང་། རབ་གནས་
 ཀྱི་དལ་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷན་འཁོར་གྱི་གདམས་པ་དང་། ལྷན་གསུམ་
 ཀྱི་བསྟན་པ་གཉིས་དང་། དག་ཡིག་སྐྱོབ་སྐྱོང་དང་། ལྷན་མཐའ་ཡས་ཀྱི་
 ཆར་དབབ་པ་དང་། འབྲུམ་ཉིག་ཆེན་མོ་དང་། ལྷན་པ་ལྷན་བཅུ་པ་དང་། ཚ་
 ལྷན་རྒྱུ་ཆེ་འགྲེལ་དང་། ལྷན་ལྷན་བའི་མི་གཡོ་བ་ལས་ཚོགས་དང་བཅས་
 པ་དང་། གདོན་བགོགས་ལམ་ཁྱེར་དང་། ལྷན་གསུམ་རྗེ་ཆེན་པོ་བརྒྱ¹⁸ལྟ་དང་
 ། བསྟན་པའི་གྲུ་དང་། རྣམ་འཛུལ་དཀར་པོ་དང་། ལྷན་གསུམ་གྱི་བསྟན་པ་
 དང་། སོ་སོ་འབྲང་མ་སོགས་གཞུངས་གྲུ་ལྷན་ལས་ཐོས་སོ།།

17 མ་དཔེ་ཡི་གེ་མི་གསལ།

18 མ་དཔེ་ལ་ “རྒྱུ” ཡོད།

༥ སློབ་དཔོན་རིན་ཆེན་འོད་ལས། སློབ་དཔོན་པད་འབྲུང་གིས་མཛད་
 པའི་གྱི་ཡའི་གཤིན་ཚོགས་དང་། སློབ་དཔོན་སྟོ་སྟོ་ས་ཏུས་མཛད་པའི་(༡༩
 ༧)དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདུན་གྱི་ཚོགས་མདོར་བསྟུས་པ་དང་། རོ་བོས་
 མཛད་པའི་ལས་ཀྱི་སློབ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་འཐག་པར་བྱེད་པའི་ཚོ་
 ག་དང་། ལས་ཀྱི་སློབ་པ་རྣམ་པར་འཐག་པར་བྱེད་པའི་ཚོགས་རྒྱས་པ་
 དང་། སློབ་སྒྲིབ་ཚོགས་ཀྱི་མཚོན་སྟུབ་དང་། སུམ་ལྷོ་གདམས་པ་དང་།
 ཏལ་གྱི་ཐིག་དང་། བཟུངས་ལུང་མདོན་རྟོགས་དང་། ཉན་འདོན་དང་། ཡང་
 སློབ་པ་དང་ནད་འདོན་དང་། རིམས་སྲུང་དང་། སློབ་དཔོན་བོ་སྟོ་ས་ཏུས་
 མཛད་པ་སློབ་སྒྲིབ་བདུན་པའི་གསོལ་འདེབས་དང་། འཆི་ཁ་མའི་མན་དག་
 དང་། གཤིན་ཚོགས་རིས་རྒྱལ་རྣམ་དག་གི་ཚོགས་རྒྱས་པ་དང་། སྐྱུལ་སྐྱུའི་
 རྗེས་གཞན་དང་། ལོངས་སྐྱུའི་རྗེས་གཞན་དང་། སྐྱིན་སྲེག་དང་། ལས་
 ཁ་ཚར་བཞི་དང་། སྐྱིན་སྲེག་རྒྱས་པ་དང་། སློབ་སྒྲིབ་མདོ་འདོན་ཐབས་
 དང་། བཟུངས་ལུང་སྒྲུངས་པ་ནད་གདོན་དང་བཅས་པ་དང་། རིམས་སྲུང་
 བ་དང་། ས་འོལ་ཏུ་སྐྱིན་པའི་མདོ་འདོན་ཐབས་དང་། མདོ་ནས་གསུངས་
 པའི་ལས་ཚོགས་རྒྱས་པ་དང་། སློབ་སྒྲིབ་འཁོར་བཅས་ཀྱི་བསྟོན་པ་དང་།
 རྒྱུལ་རབས་རྒྱས་པ་དང་། བསྟུབ་བཏུས་ཀྱི་ཁྲིད་དང་། སྐྱོད་འཇུག་གི་
 ཁྲིད་དང་། བུམས་ཚོས་སྐྱུའི་བརྒྱུད་པ་དང་། རྒྱུད་སྒྲིབ་མའི་བརྒྱུད་པ་དང་།
 བསམ་མི་ཁྱབ་ཏུ་ངོ་སྤྲོད་པ་དང་། སྤྲི་ཁྲིད་ཀྱི་གདམས་པ་དང་། ལམས་
 འི་མེད་དང་། འོད་གསལ་ལ་སྤྲིང་པོའི་དོན་དང་། མདོ་རྒྱན་དང་། མདོན་
 རྟོགས་རྒྱན་དང་། དབུས་མཐའ་དང་། ཚོས་ཉིད་རྣམས་ཀྱི་ཁྲིད་དང་།

སྐྱེ་མ་བརྒྱད་པའི་མཚན་ལ་སོགས་པ་དང་། དབུ་མའི་མན་ངག་གི་ཁྲིད་
 དང་། (༡༩ བ) རྒྱུ་བཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ཚོགས་གཉིས་ལ་
 བརྟེན་པའི་ལྷན་སྐྱེས། རོ་སྐྱོད་གསུམ་པ་དང་། དམ་ཚིག་ཉམས་པ་གསོ་
 བ་དང་། འཁོར་ལོ་བཅིང་གོལ་གྱི་གདམས་པ་དང་། ཨ་ཏི་ཤའི་རྩ་རྒྱུད་གི་
 བཤད་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་བ་དང་། ལུས་སྦྱོང་དང་། གོ་ཆ་
 ལམ་ཁྱེར་དང་། རྒྱུ་བཞི་རྒྱས་བཤད་དང་། རྒྱུ་བཞི་མདོར་བསྡུས་ཀྱི་
 གདམས་ངག་དང་། རོ་བོའི་ཚོས་རྒྱུག་དང་། མི་གཡོ་བ་ཞལ་གསུམ་
 རྒྱུག་རྒྱུག་པ་དང་། འཇམ་དཔལ་དམར་པོ་དང་། ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་
 ལྷ་ཁྲིད་དང་། གཏུམ་མོའི་གདམས་པ་དང་། མན་¹⁹ངག་སྐྱོར་གསུམ་
 དང་། ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གདམས་པ་དང་། དབུ་མ་ཆེན་པོའི་གདམས་
 པ་དང་། མན་ངག་སྐྱོར་གསུམ་ལས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བ་དང་།
 གཟུགས་སྐྱེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཚོས་སྐྱེ་ལ་འཕོ་བ་དང་། ས་རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་
 པའི་དོན་འདྲིལ་དང་། སྦྱོར་བ་བཅུ་གཅིག་དང་། བཟའི་རྒྱ་རྒྱུད་དང་། སྦྱོད་
 འཇུག་གི་དོན་སུམ་རྩ་རྩ་རྒྱུག་གི་དོན་བསྡུས་པ་དང་། གཙོ་བོའི་དོན་བཅུ་
 གཅིག་བསྡུས་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་པ་དང་།
 ཞི་བ་ལྷའི་བརྒྱད་པ་དང་བཅས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། སྦྱོད་འཇུག་འཁོར་ལོ་ལྷ་
 བུའི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ལན་བཅུ་དགུར་འཁོར་བ་དང་། བསྐྱབ་
 བཏུས་སིན་རྣམ་པའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཐོས་སོ།།

19 མ་དཔེ་ལ་ “ལམ་ངག་” ཡོད།

༥ སློབ་དཔོན་སྐྱེ་མེད་སྐྱོན་ཤེ་བཟང་སྐྱོན་པ་ལས་མ་ཅིག་ལབ་²⁰སྐྱོན་
གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། དེ་སློབ་ལྟ་བུའི་སྐྱོར་དང་། ཉམས་ལེན་སློབ་པའི་སྐྱོར་
དང་། བོགས་(༡༩ ན)འདོན་གོགས་སེལ་གྱི་སྐྱོར་དང་། གཞི་ལམ་
སྐྱོར་དང་། དོན་སྐྱོར་དགུ་པ་དང་། ཚིགས་བཅད་ཆེན་མོ་དང་། བཀའ་
ཆེན་ཆེན་མོ་དང་། ལྷན་ལན་སུམ་ཅུ་ཅུ་ལྟ་བུ་པ་དང་། འཕགས་པ་
ལྟའི་བཀའ་རྒྱུད་དང་། སོ་རྒྱུད་བཟའི་བརྒྱུད་པ་དང་། རྒྱ་ནག་གཅེར་
བུའི་བརྒྱུད་པ་དང་། རྗེ་བཙུན་གཉན་གྱི་བཀའ་བརྒྱུད་དང་། བཀའ་
བརྒྱུད་དོན་གྱི་གདམས་པ་དང་། དོན་ཚིངས་བརྒྱུད་པ་དང་། གནད་
ཐེམས་བདུན་པ་དང་། ཐབས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བོགས་འདོན་དང་། ནམ་
མཁའ་སྐྱོ་འབྱེད་རྣམས་ལྷན་སོ།།

༥ སློབ་དཔོན་གཞིང་མོ་ཆེ་པ་ལས་ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡི་གོ་བཞི་པ་དང་།
གཤིན་ཚོག་མི་འཁྲུགས་པའི་སྐྱོར་དང་། རྣམ་འཛོམས་ཀྱི་བྱད་སྐྱུང་བ་དང་།
བདེན་བཟང་དང་། ལྷ་བསྐྱུ་བ་དང་། དམ་དུམ་གཞན་ཡང་ཐོས་སོ།།

༥ སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་ལས་འཕོ་བ་བཀའ་རྒྱ་མ་དང་། དཀར་
སྒྲིང་དང་། སོག་མ་མེད་ཀྱི་གཏོར་མ་དང་། འཁོར་ལོ་རྣམས་ཐོས་སོ།།

༥ སློབ་དཔོན་གཞིན་ཅུ་རྒྱལ་མཚན་ལས་གཞུང་རྒྱལ་དང་། ལམ་
བསྐྱུས་པ་རྣམས་ཐོས་སོ།།

20 མ་དཔེ་མ་ “ལམ” ཡོད།

ཕུན་ཚོགས་མི་ཕྱིད་བསོད་ནམས་ཞིང་གི་མཚོགས། །བཅུ་དྲུག་ཕྱིད་ཕྱིད་འཕྲིན་
 ལས་སྐྱོལ་མཛད་སྐབས་ཆེན་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དེ་ལྟར་གྲུ་མ་
 དམ་པ་རྣམས་(༢ ན)དང་དཀོན་མཚོགས་ལ་བསྟོད་ནས། སྐབས་ཀྱི་དོན་ནི།
 འཛམ་གྲུའི་གླིང་གངས་རི་ཆེན་པོའི་འཇུག་དོགས། ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་
 འབབ་པ་དང་ཉེབ། གཙམ་ཉམ་རོ་སའི་མཐིལ། འདབ་བརྒྱད་བཀོད་ལེགས་
 པད་མའི་དབུས། རང་བཞིན་ལྟན་གྲུབ་རྩིབས་བརྒྱད་མཛེས་པས་བརྒྱན་
 པ། ཐོས་བསམ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་ངང་གིས་འཕེལ་བའི་གནས། མཁས་
 གྲུབ་མང་པོས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ། དཔལ་ལྷན་སྦྲར་ཐང་གི་གཙུག་ལག་
 ཁང་འདིར། ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་པ་བདུན་པའི་མཐར་ཉེབར་སོན་པ་
 ན། སྐྱེ་དགུའི་རྣམ་འབྲེན་ཆེན་པོ་བདུན་པར་བྱོན་པ། ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་
 མཚོན་གྱིས་བྱབ་པ། སླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཡས་
 པ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གིས་བརྗོད་ཀྱང་མཐར་སོན་པར་མི་འགྱུར་
 མོད། འོན་ཀྱང་རང་དང་གཞན་གྱི་དྲན་པ་གསོ་བའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་
 ཚོགས་ལས་ཚུ་ཐིགས་ཀྱི་ཆ་ཡི་ཆ་ཚམ་བརྗོད་པར་སྐྱོ་བས། རྣམ་དག་བརྟུལ་
 ལྷགས་གྱིས་མཛེས་ཤིང་། ལེགས་བཤད་ལུང་རིགས་གྱིས་ཕྱག་པ། མི་ཕྱིད་
 (༢ བ)འདུས་པའི་མཚོགས་ཚོགས་རྣམས། ཡུད་ཅམ་ཞིག་གསན་ཅིང་རྩེ་
 གཅིག་པས་དགོངས་སུ་གསོལ།

གདོད་ནས་རྣམ་དག་རང་བཞིན་སྐྱོས་དང་བྲལ། །གཉུག་མའི་ངོ་བོ་མ་
 བཅོས་ལྟན་གྱིས་གྲུབ། །འཁོར་འདས་གཉེས་མེད་སྣང་དོར་མཚོན་མས་སྟོང་།།
 བདེགས་ལ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རང་བཞིན་སྐྱེ་མེད་རྟེན་ཅིང་

འབྲེལ་འབྲུང་ཚུལ། །དག་དང་མ་དག་སྣ་ཚོགས་གདུལ་བྱའི་ངོར། །བཀོད་
 པའི་རྣམ་འཕུལ་རི་སྟེང་ཀུན་སྟོན་པ། །ཐབས་ཚུལ་བསམ་མི་བྱལ་ལ་ཕྱག་
 འཚལ་ལོ། །རིགས་མཚོགས་ལ་བྱུང་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི། །མོས་སྟོང་དག་པའི་
 ས་བོན་བཟང་པོས་བསྐྱུན། །ཐར་པའི་ལྗོན་ཤིང་གཞན་པའི་ཡལ་འདབ་རྒྱས། །
 མཚམས་རྒྱུད་ཀྱི་མ་མེད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བརྟན་པ་དར་མཛོད་འགོ་
 བ་སྦྱོང་བའི་མགོན། །རྒྱ་ཆེན་ལྷ་ཡི་བཅོན་འཛིང་སྦྱེད་གཞུང་སྤྲུལ། །ཡབ་ཡུམ་
 བྱུང་འཕགས་སྲས་གསུམ་སྤོ་བོར་བལྟམས། །འགོ་བའི་འདྲེན་པར་བྱོན་ལ་
 ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གཞོན་ཅུ་ཉིད་ནས་རིག་པ་ལེགས་པར་སྦྱངས། །(༩ ན)
 བཅུ་གསུམ་ལོན་ནས་ཉེར་འཛིན་ཡོངས་ཀྱི་བཤེས། །སྦྱོང་མཚོགས་སྟོན་གོས་
 བརྟན་པའི་ཞབས་པད་རྩུལ། །གུས་པར་སྦྱི་བོས་སྦྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
 བྱང་ཚུབ་སེམས་ཀྱིས་འགོ་ལ་ནམ་ཡང་དགོངས། །མཁའ་བྱུང་སྐལ་ལྷན་
 དུས་ཀུན་བྱིན་གྱིས་སྦྱོབས། །དམ་པའི་དབུས་ན་དཔལ་དང་གྲགས་པས་
 བྱལ། །དོན་ལྡན་མཚན་རབ་གསོལ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བཅུ་དང་རྩུག་
 ནས་ཤུག་འཕྲུལ་པ་ལ། །ལེགས་པར་ཞུགས་ནས་རྩེ་སྦྱིག་རྒྱལ་མཚན་
 མན་བས།² །སྦྱོང་བའི་བདག་ཉིད་དགེ་ལ་བརྩོན་པ་དང་། །ཚོས་མཛོན་
 ཐོག་མར་གསུངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བཅུ་སྟེན་གཉིས་ན་ཀུན་གྱི་བཤེས་
 གཉེན་མཚོགས། །མཉམ་མེད་གྲགས་པའི་མཚན་མངའ་སྦྱོར་མ་ཡི། །སྦྱོང་སྦྱར་
 དེས་འབྲུང་མཚོགས་གི་དགོངས་པ་ཡིས། །སྦྱོང་བརྟན་ཡོངས་རྫོགས་བསྟེན་
 ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བརྒྱ་སྟེན་གཉིས་དང་གསུམ་དང་ལྔ་བཅུའི་ཚོགས། །
 བྱངས་མེད་གཉེན་པོའི་བྱུང་པར་སྦྱོང་འབྲས་བཞིན། །ཁ་ན་མ་ཐོའི་རྗེ་མས་

2 མ་དཔེ་ལ་ “བསྐྱབས་” ཡོད།

མ་གོས་པ། །རྣམ་དག་བསམ་མི་བྱལ་ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །(༣ བ)དེས་
 འབྱུང་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲུང་དོར་སྦྱོད་ཚུལ་གནས། །ལུང་དང་མདོ་འགྲེལ་རྣམ་
 བཤད་ལག་ལེན་ཀུན། །མན་ངག་ལུང་དང་རིགས་པས་སྤྲུགས་སུ་ཚུད། །མ་
 ལུས་འདུལ་བ་འཛིན་ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་དོ་བོ་བྱུང་པར་
 ཀུན། །མ་འདྲེས་གསལ་བར་ཚོགས་པ་གསུང་གི་མཛོད། །གཞུང་འགྲེལ་
 ཡན་ལག་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན། །རྒྱ་ཆེན་མདོན་པ་འཛིན་ལ་ཕྱག་
 འཚའ་ལོ། །བགྲོད་གཅིག་ལམ་གྱི་སྒྲིང་པོ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ། །བཀའ་དང་
 བསྟན་བཅོས་མན་ངག་ཚིག་དོན་ལ། །ཇི་བཞིན་གཟིགས་པའི་སྐོ་གྲོས་རང་
 དབང་ཐོབ། །ཟབ་དོན་མདོ་སྤྲེལ་འཛིན་ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །ཐབས་དང་ཤེས་
 རབ་བྱུང་འགྲེལ་རྣམ་ལུང་ལམ། །དམིགས་ཡུལ་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་སོ་སོར་
 གསལ། །བྱང་ཚུབ་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པའི་རིན་པོ་ཆེ། །ཀུན་མཁྱེན་གཉིས་
 པར་བྱོན་ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །གནས་གསུམ་དོན་ལ་གཞལ་དང་བགྲངས་
 སོགས། །སྐོ་གྲོས་བྱུང་པར་དང་དོན་དེས་དོན་ཀུན། །ཇི་བཞིན་རྣམ་འབྱེད་
 སྐོ་སྐུར་ཐེ་ཚོམ་བྲལ། །འབྲུལ་མེད་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་(༤ ན)ལ་ཕྱག་འཚའ་
 ལོ། །ཐུན་མོང་མཚོག་གི་བརྟུལ་ཞུགས་ལྷུན་གྱིས་སྲུབ། །ཕྱི་ནང་ཤེས་
 བྱའི་དེ་ཉིད་ལྷ་རིག་ཅིང་། །སྲིད་ཞི་རང་གིས་གོལ་བའི་རིན་པོ་ཆེ། །
 མཛོད་པ་མཛད་དུ་བྱུང་ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །སྦྱོང་ཉིད་བདེ་བའི་ཉིང་འཛིན་
 མི་གཡོ་ཞིང་། །ལས་དང་འབྲས་བུའི་ཚུལ་ལ་རྗེས་ཞུགས་ཏེ། །རྣམ་
 ཐར་དྲི་མེད་མཚོག་གིས་འགོ་བ་འདྲེན། །ཐབས་མཁམས་སྤྲུགས་རྗེ་འབར་
 ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །རིན་ཆེན་ཚོས་ཀྱི་མཐར་སྤྲུག་དབུ་མའི་གཞུང་། །སྦྱོང་
 ཉིད་སྦྱོང་རྗེའི་སྦྱོང་པོས་བརྒྱན་པ་དེ། །མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་བཞིན་དུ་ས་ལེར་

ཉོགས། །ཟུང་འཇུག་རྣམ་པར་གཟིགས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དལ་འབྱོར་
 ལུས་མཚོག་ཡོན་ཏན་བདུན་ལྔ་གང་། །ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་འཛོམས་ཀྱི་རྣམ་པར་
 ཉོགས་པས། །དམན་འབྲིང་མཚོག་རིགས་རྗེས་སུ་འཛིན་མཛད་པའི། །འགྲོ་
 བ་འདྲེན་པ་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །མཁུན་བཙེ་རུས་པར་ལྷན་པའི་བཤེས་
 གཉེན་མཚོག་ །རྒྱག་ཕྱེད་བཅུ་དང་བཅུ་ཡིས་ལེགས་བསྐྱེད་སེམས་ཤིང་། །ལུང་
 ཉོགས་(༤ བ)འི་མེད་ཚོས་རྣམས་ཐུགས་ལ་ཉོགས། །རྒྱལ་སྐུ་སྐྱོ་བར་
 ཁྱོན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གངས་རིའི་རོས་འདྲིའི་སྐྱེས་མཚོག་ཁྱེད་ལྟ་བུ། །
 མ་ཁྱོན་མི་བཞུགས་ཁྱོན་འགྲུར་སྲིད་ཅམ་ཡང་། །ཉིད་ཀྱི་མཐུ་དང་འགྲོ་ཀྱོན་
 བསོད་ནམས་ལས། །མགོན་སྐྱབས་མཚུངས་མེད་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
 འདི་དོན་རྣམ་དག་ལུང་གི་ཡོན་ཏན་ཡིན། །མཐོང་ཐོས་དུན་ཡང་ཐར་པའི་
 བྲོང་ཁྱེད་དུ། །བདེ་ལམ་འདྲེན་ཕྱེད་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེའི། །རིན་ཆེན་གཏེར་
 མཛོད་ཅེས་བྱ་དང་པོ་འོ། །

ལྷ རྣམ་མཁུན་ཉིམ་སློ་གོས་འོད་ཀྱིས་མཛོམས། །རིག་པའི་གནས་ལ་སྐྱིབ་
 མེད་ཡེ་ཤེས་འཇུག་ །གཏི་ཐུག་ཐུན་སེལ་ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་སྟོན། །མཁུན་
 པ་མཚུངས་མེད་ཁྱེད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གཞོན་ཅུ་ཉིད་ནས་སྲིད་གསུམ་
 མི་གཅོང་དང་། །སྐྱུག་བསྐྱེད་གཡོ་བ་བདག་མེད་རྣམ་གཟིགས་ཏེ། །དག་
 སྲིག་སྐྱོང་དོར་བཙོན་དང་ཡང་དག་སྟོང་། །འདུ་ཕྱེད་བརྒྱད་ལྔ་ཅེ་གཅིག་
 གནས་ལ་འདུད། །ཐར་ལམ་དབང་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ། །བྱང་
 རྒྱལ་ཡན་ལག་རིན་ཆེན་ལྟ་བུས་བརྒྱན། །(༥ ན)བཅུ་རྒྱག་ཕྱེད་ལྔ་
 འཕགས་པ་མཚོག་གི་ལམ། །བདུན་དང་སུམ་ཅུ་བརྗེས་ལ་ཕྱག་འཚལ་

ལོ། །གནས་བཅུ་རིག་པས་མ་རིག་བདུན་བཅོམ་ཞིང་། །དམ་བཅའ་བརྟན་ལ་པ་རོལ་རྒྱལ་བ་མེད། །མི་འཛིགས་ཉེ་རིང་འཁོར་ལ་ཆགས་སྤང་བྲལ། །གདུལ་དཀའ་འདུལ་བར་མཛད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཉིན་མཚན་ཕྱད་པར་འགོ་ལ་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས། །ཚོས་དོན་སོ་སོར་རིག་ཅིང་བདེ་དང་སྐྱད། །སྣ་ཚོགས་ཁམས་དང་སྟོབས་པ་རྒྱུ་མི་འཆད། །ཚངས་དབྱུངས་དུས་སྟུང་འདོམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྟོགས་པ་དག་པས་སྟོད་པ་མ་འཁྲུལ་ཞིང་། །ཉལ་བ་དག་པས་རྟོགས་པ་ཉམས་མི་མངའ། །སྟོགས་ལྡན་ལྡན་དག་དུས་གསུམ་ཐོགས་མེད་མཁྱེན། །མ་འདྲེས་ཚོས་དང་ལྡན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བཅུ་དང་བྱུང་གཉིས་ཉེར་འཛིན་ཞབས་སུ་དུ། །ཚོས་སྟོད་རྣམ་བཅུས་འགོ་དོན་རྒྱས་པར་མཛད། །ཁྱད་པར་ལྷགས་པོ་ཁྱི་³ཡི་ཁ་ལྷན་ནས། །འགོ་ཀུན་དེད་དཔོན་མཛད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བཅུ་ཕྱག་གསུམ་དང་བཅུ་གཉིས་ཕྱེད་ཀྱི་བར། །མདོད་དང་གཞུང་(༥ བ)འགྲེལ་སླ་མའི་མན་ངག་རྣམས། །གཞན་གྱིས་མ་སྦྱགས་སླ་མའི་རྣམ་ཐར་བཞིན། །ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཁྱད་པར་སྐྱེས་ཆེན་མ་ཞོར་ཤིང་ཉའི་སྟོལ། །བྱམས་པ་ནས་བརྒྱད་ཨ་ཉི་ཤ་ཡི་བར། །ཉམས་དང་རྟོགས་པས་བརྒྱན་པ་སླ་མའི་གསུང་། །སྟན་རྒྱུད་བར་མ་ཆད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སླ་མས་ཡོངས་བབྱུང་རྣམ་གསུམ་སྐྱེས་སུ་འདི་དོན། །ལེགས་དགོངས་ཁྱད་པར་སླ་མེད་བྱང་ཆུབ་སེམས། །ཐེག་མཚོག་རིགས་དང་སྟོན་ལམ་དག་པས་འཁྲུངས། །རྒྱལ་ཚབ་རྒྱལ་བའི་སྦྱས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རྣམ་གསུམ་བདག་ཉིད་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་རི་ཚོགས། །ཉེས་ཀུན་རྣུང་གིས་མི་གཡོ་བརྟན་པར་བབྱུང། །བདག་

3 མ་དཔེ་ལ་ “ལྷགས་པོ་ཁྱི་ཡི” ཡོད།

བདེ་མ་གཟིགས་གཞན་དོན་དགོངས་པ་ཡིས། །སློ་ལྡན་དམ་བཅའ་བརྟན་
 །ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རིགས་ལྡན་སྲིད་པ་ལས་ཀྱི་རྩུ་འཕྱུལ་གྱིས། །བཀའ་
 དྲིན་གཟོ་བའི་ཚུལ་ཡང་རྣམ་གཟིགས་ན། །ཚོས་ཀྱིས་ཉེར་བཟུང་དད་ཅན་
 སློས་ཅི་དགོས། །ཕྱགས་རྗེ་མཚུངས་པ་མེད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཁྱད་པར་
 གྲུ་མེད་ཐེག་(༤ ན)མཚོག་ཉེ་བའི་ལམ། །སླིན་གྲོལ་འཕྲིན་ལས་རྒྱུད་སྡེ་
 སྲིད་པོའི་དོན། །ཕུན་མོང་མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་ལྡན་གྱིས་གྲུབ། །མི་འགྲུར་
 དོ་རྗེ་འཛིན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་མེད་གཏོད་
 ནས་དག །བསྐྱེད་རྗེ་གས་རྩེ་ལ་བྲལ་སྤྲུལ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་འཛིན། །ལྟ་དང་
 ཚོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་གཟིགས། །སློ་མེད་འབྲས་མཐར་ཕྱིན་ལ་ཕྱག་
 འཚལ་ལོ། །བཅོམ་ལྡན་རྒྱ་དང་གསུང་གི་སྤྲས་མཚོག་ལ། །ཡེ་ཤེས་འབར་
 བའི་མེ་ཏོག་ཤེང་དུ་ཆགས། །དངོས་ཀྱུན་བཀོད་པ་སྦྱར་བའི་རིན་པོ་ཆེ། །སྐྱེ་
 དགུ་ཡ་མཚན་སྟོན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །མི་སྦྱོར་སྐྱེ་བོའི་ནང་དུ་མི་སྦྱོན་
 ཞིང་། །ཞལ་འབྲིང་དམ་པའི་ཚུལ་ཡང་རིང་ནས་གཟིགས། །ཅང་ཤེས་
 འཁོར་བ་སྟོན་པའི་རིན་པོ་ཆེ། །དུས་གསུམ་རྣམ་པར་གཟིགས་ལ་ཕྱག་
 འཚལ་ལོ། །རྒྱལ་ཡུམ་རིན་ཆེན་མཚོག་གི་ཕྱགས་དམ་ལ། །ཚོ་འཕྱུལ་རི་
 བོང་འཛིན་པ་ཡང་རོའི་ཚོ། །བྱིན་རྒྱབས་མེ་ཏོག་དོར་བས་ལྷུ་གུ་འཁྱུངས། །
 དངོས་ཚོགས་ཉུས་པ་བསྦྱར་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བྱི་རུའི་མདངས་མཚན་
 རི་བོའི་(༤ བ)སྟོ་རྒྱུན་ན། །བརྟུལ་ཞུགས་སྦྱོད་ཅིང་རྣལ་འབྱོར་རིག་པའི་
 ཕྱགས། །འདུན་པ་བསྦྱར་བའི་དུས་དང་རོ་བོ་མཁྱེན། །གཞན་རིག་མངོན་པར་
 ཤེས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྐྱབས་གསུམ་རིན་ཆེན་འབར་བའི་ཞབས་རྒྱུང་
 དུ། །དོན་གང་གསོལ་ཡང་འགྲུབ་པར་ཞལ་བཞེས་ན། །གཞན་གྱིས་བཀའ་

བཞིན་སྐྱབ་པ་སྐྱོས་ཅི་དགོས། །འགག་མེད་ཚངས་པའི་གསུང་ལ་ཕྱག་
འཚལ་ལོ། །མཚུངས་མེད་ཡོན་ཏན་དྲན་པས་ཞབས་བྱེད་དུ། །སྐལ་ལྷན་སྦྱོང་
པའི་ཚུལ་དང་འབྱུང་བ་དག །སྲུ་ནས་ལེགས་པར་དགོངས་པའི་རིན་པོ་
ཆེ། །འགོ་ཀུན་བསམ་པ་མཁྱེན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་
བཟོད་པས་ཀུན་ཏུ་བརྒྱན། །དགོ་ལ་སྐྱོ་ཞིང་བྱུང་འཇུག་ཏིང་འཛིན་བརྟེས། །
དེ་ཉིད་ཤེས་པས་མཚན་མའི་འདུ་ཤེས་བྲལ། །པ་རོལ་ཕྱིན་དུག་ཚོགས་ལ་
ཕྱག་འཚལ་ལོ། །འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གསལ། །ཚུལ་
ཁྲིམས་དགོ་ལེགས་དཔལ་འབྱོར་རྒྱས་བྱེད་ཅིང་། །དད་དང་བག་ཡོད་
ཁྲིམ་བདག་རིན་པོ་ཆེའི། །རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཅེས་བྱ་གཉིས་པ་ཡིན།།

(པ ༩) ༄ ལྷམས་སུ་ཞུགས་ཆོ་དམ་པའི་སྐྱེ་བོས་དགོངས། །སྦྱོང་པའི་
ཚུལ་དང་སྐྱབས་དམ་བྱུང་པར་བསྟན། །སྐབ་བསྟན་གསལ་མཛོད་འདྲེན་
པར་འགྲུར་རོ་ཞེས། །བཟང་པོར་ལུང་བསྟན་ཐོབ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྐབ་
དབང་རྒྱལ་བའི་སྐས་པོ་དག་བཅོམ་དང་། །སྐྱོམ་བཅོམ་ལུང་རིགས་འཛིན་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །རྒྱལ་ཚབ་ཚོས་ཀྱི་བདག་པོ་ཆེན་པོར་བསྐྱབས། །
བསྟན་པ་གསལ་བར་སྦྱོང་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྐྱོ་ལུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བདག་
པོའི་རི་ངོས་སུ། །དམ་པས་རྒྱལ་བའི་སྐལ་པ་བྱོན་འགྲུར་ཞེས། །བཟོད་བྱེད་
གནས་ཀྱི་གནས་མཚོག་བྱི་དོར་མཛོད། །སངས་རྒྱས་གཉིས་པར་བསྟན་
ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རང་བཞིན་རིགས་དང་སྐལ་བ་མཚོག་གི་རྒྱུད། །རྣམ་
འཇུག་མཐའ་ཡས་རྣམ་འབྱེད་ཅེ་མོའི་རྒྱུན། །སྐྱེ་མེད་ཚོས་སྐྱེ་བའ་དོན་
ཅིག་ཅར་རྟོགས། །ཏིང་འཛིན་འབྲས་བུ་བརྟེས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བྱིན་

རྒྱལ་ལུགས་པས་སྐྱེས་ཚེན་ཉིད་གྱི་སྐྱུ། །རྟེན་འབྲེལ་ཡིག་འབྲུའི་ཚོགས་
 གྱིས་བརྒྱན་པར་གཟིགས། །འགྲོ་ལ་ཕན་པའི་སྐྱེས་མཚོག་འགྲུར་རོ་
 ཞེས། །གསུང་གིས་(༧ བ)ལུང་བསྟན་ཐོབ་ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །སྟིགས་
 མའི་དུས་ན་གདུལ་དཀའ་འདུལ་མཛད་པ། །བེ་རྒྱུར་སྐྱོན་པའི་སྐྱུལ་
 པར་ནི། །གདོན་མི་ཟ་བར་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱིས་གསུངས། །རྣམ་འཕྲུལ་
 འཕྲིན་ལས་མཛད་ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །གནམ་ལོ་ལྷགས་པོ་ཁྱི་ཡི་ཁ་རྩ་
 ལ། །དག་འདུན་ཡོན་མཚོད་ཚོགས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་དུ། །ང་དང་ང་ཡི་
 སྐྱུ་འདྲ་འདི་ཉིད་ཅེས། །གཅིག་ཏུ་བསྐྱབས་པར་མཛད་ལ་ཕྱག་འཚའ་
 ལོ། །སྐྱེས་མཚོག་རྒྱུ་དུ་འབར་བྱེད་ལགས་བསྐྱོད་ཚོ། །དགྲེས་པའི་ཕྱགས་
 གྱིས་མ་འོངས་ཚུལ་དགོངས་ནས། །འགྲོ་ཀུན་རྣམ་འདྲེན་འགྲུར་ཞེས་ལུང་
 ཡང་བསྟན། །བཀུར་འོས་བཀུར་བར་མཛད་ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །བཀའ་
 བརྒྱད་རྣམ་དག་བྱིན་རྒྱལ་སྐྱོབ་ལྷོ་ལྷོ་རྒྱན། །གསུང་བཞིན་བསྐྱབས་ནས་ལོ་
 བོས་མ་བསྐྱོག་པར། །བརྒྱད་པའི་བྱིན་རྒྱལ་སྐྱོབ་ཆད་མེད་ཅེས་གསུངས། །
 མཚུངས་མེད་བྱིན་རྒྱལ་སྐྱོབ་ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །སྲིད་ཞི་སྐྱོལ་བྱེད་
 ཐེག་མཚོག་སེམས་གཉིས་ལ། །དྲི་མས་མ་གོས་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་དང་། །
 ཡི་གེ་བདུན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་ཤེག་(༤ ན)ཅེས། །སྤྱོད་མས་རྗེས་སུ་
 བསྟན་ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །ཉོན་མོངས་ནད་སེལ་སྐྱོན་པའི་རྒྱལ་པོ་ནི། །
 དངོས་དང་མནལ་གྱི་ལམ་དུ་འདྲེན་ཞེས་གྲགས། །ལྷག་པའི་ལྷ་རྣམས་
 སྐྱགས་རྗེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །སྐྱགས་དམ་དཔག་མེད་གཟིགས་ལ་ཕྱག་
 འཚའ་ལོ། །སྟོན་ཐ་བརྟོ་ལྷ་གཉིས་པའི་མཚན་མོ་ལ། །བཅུ་གཉིས་བྱེད་
 བྱེད་འདྲེན་པ་རྣམ་གཟིགས་ན། །ཡུན་རིང་མཚོད་པའི་སྐྱགས་དམ་སྐྱོས་ཅི

དགོས། །མགོན་བཅས་སྤྲོ་མ་གཟིགས་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ། །གཞན་གྱི་དོན་
 སྤྲད་བྱང་ཚུབ་དེས་པའི་ལམ། །རང་བཞིན་སྤྲོས་བྲལ་ཚོས་ཀྱི་སྤྲིང་པོ་དང་། །
 སྤྲོན་འཇུག་རིན་ཆེན་སེམས་མཚོག་བསྐྱེད་སེམས་པའི་ཚུལ། །བཞེད་དོན་རྣམ་
 པར་ཞུས་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ། །བསྟན་པ་རིན་ཆེན་ཚོས་ཀྱུན་སྤྲེལ་ཅིག་དང་། །
 རང་བདེ་དོར་ནས་གཞན་བདེ་གཅེས་པར་བྱེད་ས། །འདུན་གྲོས་ཡང་དག་
 སྤྲོང་བཞིར་སྐྱབས་ཞེས་གསུང་ས། །སྤྲོ་མས་གནང་བ་ཐོབ་ལ་ཕྱག་འཚུལ་
 ལོ། །མནལ་གྱི་ལམ་དང་དངོས་སུ་ལུང་བསྟན་དང་། །ཐུགས་དམ་ཚུལ་དང་
 གཤེགས་པའི་བྱུང་པར་གྱི། །(༤ བ)བདེ་གཤེགས་འདུན་པའི་སྤྲེལ་པར་
 ཐོ་ཚོམ་མེད། །མཚོག་གི་སྤྲེལ་པར་བྱོན་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ། །དངོས་དང་
 མཚོན་ལྟས་བྱུང་པར་གཟིགས་པ་དང་། །སྤྲོ་དང་འོད་དང་གཞའ་ཡི་འབྱུང་
 གནས་ཀྱིས། །སྤྲོན་སྤྲེལ་ཞིང་དུ་གཤེགས་པར་ཐོ་ཚོམ་མེད། །མི་བཟང་
 རྣམ་འཇུག་སྤྲོན་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ། །འདི་དོན་རྗེས་སུ་བསྐྱེད་སེམས་པའི་ཡོན་
 ཏན་ཏེ། །དེ་ལ་དང་ན་ཀྱུན་ཏུ་དོན་ཡོད་ཅིང་། །མ་རིག་སུན་སེམས་ལོ་རྩལ་སྤྲོ་
 པོ་ཆེའི། །རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཅེས་བྱ་གསུམ་པ་ཡིན། །

༥ །འཁོར་ལོ་བཞི་ལྟན་དལ་འབྱོར་ལུས་ཀྱི་མཚོག་ །བརྒྱད་དང་བཅུ་ཡི་རིན་
 ཆེན་རྒྱན་གྱིས་སྤྲད། །བསྐྱབས་གསུམ་རིགས་འཆང་བསོད་ནམས་དཔལ་
 གྱིས་བརྗིད། །དགོ་ལེགས་མཐར་ཕྱིན་མཛོད་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ། །འགྲོ་
 རྣམས་རང་གི་རིགས་བཞིན་དུས་དུས་སུ། །ཚད་མེད་བཞི་ལྟན་བསྐྱེད་རྣམས་
 བཞི་ཡིས་བསྐྱེད། །ཐེག་གསུམ་ལམ་སྤྲོན་གྱིད་པ་གསུམ་ལས་སྤྲོལ། །འགྲོ་
 ཀྱུན་སྤྲོ་མ་མཛོད་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ། །རྒྱལ་སྤྲེལ་སྤྲེལ་པ་མཉམ་མེད་སྤྲོ་

མའི་བཀའ། །བཅུ་ལྔ་པ་བཞི་ནས་རྒྱལ་ཚབ་(༩ ན) བདུན་པ་མཛོད། །མཚན་
མ་བརྒྱད་པས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། །ས་གཞི་བྱི་གྱིས་བརྒྱབས་ལ་
ཕྱག་འཚལ་ལོ། །མཚན་ཚོགས་སྤྲིམས་ལྡན་འདུས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ།
ཤེས་བྱའི་གནས་ཀྱན་དེ་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་དང་། །མཉམ་དང་བཟླ་བའི་བྱང་
ཚུབ་སེམས་མཚན་བྱང་། །འབྲུལ་མེད་ཚོས་རབ་སྟོན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།
སྟོན་ལམ་དག་པས་རྟེན་འབྱུང་སྐྱུ་མའི་དོར། །ཚོགས་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་
སྐྱུ་གཉིས་དེ་བོར་གྲུབ། །སྤངས་རྟོགས་ཀྱན་རྫོགས་⁴འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་ཆད་
མེད། །ཟས་གོས་གནས་དང་ལོངས་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་དང་། །ཏིང་འཛིན་རྫས་དང་
ཡོན་ཏན་རི་སྟེང་ཀྱུན། །རང་དོན་རྗི་མའི་ཆས་ཀྱང་མ་བསྐྱད་པར། །གཅིག་
ཏུ་གཞན་དོན་མཛོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བཞུགས་དང་གཤེགས་པའི་བྱ་བ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །རྣམ་དག་ཐུབ་དབང་མཛོད་པ་ཅིག་ཏུ་བསྐྱབས། །ཞིང་
དང་ཞིང་གཞན་སྤྱོགས་སྤྱོགས་མ་ལུས་པར། །འཕྲིན་ལས་བསམ་མི་བྱུབ་
ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རང་བཞིན་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཤེས་བྱའི་གཞི། །ཟབ་དོན་
ཚོས་ཉིད་སྟོང་(༩ བ)པོ་ལམ་གྱི་སྤུལ། །སྤངས་རྟོགས་འབྲས་བུའི་ཡོན་
ཏན་མ་ལུས་ཐོབ། །མཛོད་པ་མཉམ་པ་མེད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྐྱུ་གསུང་
ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་རྒྱ་མཚོ་ནས། །ཐབས་དང་ཡེ་ཤེས་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་
བྱོན། །ཞི་བདེ་དག་བའི་དཔལ་འབྱོར་རྒྱས་མཛོད་པ། །འཛིན་རྟེན་འདོད་དགུ་
སྐྱེད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །མི་བཟང་ཚོ་འཕྲུལ་རྣམ་གསུམ་སྤྲོ་ཚོགས་ཀྱིས།
ཐར་པའི་ལམ་དང་རྟེན་དང་འབྲས་བུ་ལ། །བག་ཡོད་ཞི་བས་སྲིད་གསུམ་
རྣམ་པར་འགོད། །ཐབས་མཁས་ཐུགས་རྗེ་མངའ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

4 མ་དཔེ་ལ་ “ང་བ” ཡོད།

སྐལ་ལྷན་མི་བྱེད་ཚོགས་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་དུ། །དམ་ཚེས་དུས་སུ་འདོམས་
 བྱེད་ཚངས་པའི་གསུང། །རྟུག་དང་བཅུ་ཕྲག་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བསྐྱབས།།
 ཟབ་རྒྱས་ལུང་རིགས་བསྟན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དེ་ནས་ཉེ་བར་འཚོ་བྱེད་
 ལམ་ཟས་ཀྱི། །འདོད་ཆགས་བྲལ་ཡང་གཞན་དོར་ཅུང་བྱད་གསོལ། །སྐྱུ་
 རྟོ་བས་ཞན་ཡང་བྱུགས་སྟོབས་རྒྱ་ཆེ་བས། །དེ་བྱིད་འབྲིང་བར་དུ་ཚོས་སྦྱིན་
 མཛོད་ལ་འདུད། །གང་ག་བཅུ་འདས་རྒྱལ་བའི་ཕོ་བྲང་དུ། །གཤེགས་པར་
 དགོངས་ཚེ་དེ་བྱིད་ཐའི་ཚོས་བཅུ་(༡༠ ན)ལ། །ལྟ་དང་མཁའ་འགྲོ་དར་དང་
 རོལ་མོའི་ཚོགས། །རྒྱ་ཆེན་བསུ་བ་སྟེབ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །མི་བདེ་བསྐྱུང་
 པའི་ཚུལ་མེད་རྣམ་གྲོལ་ཞིང་། །ཟབ་དོན་ཉིང་འཛིན་མི་གཡོ་མཉམ་བཞག་
 ནས། །བཅུ་བཞིའི་མཚན་དགུང་ཡོལ་ཚེ་ཞི་བར་གཤེགས། །སྐྱུ་ཡི་འགྱུར་བ་
 བསྟན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །མར་དོའི་བཞི་ལ་བསྟེན་བྱེད་དབྱིངས་སུ་ཕྱལ།།
 སྐྱུ་གཏུང་རིང་བསྟེལ་སྐྱུ་དང་གཞའ་འོད་སྒྲ། །རྒྱལ་བ་འདས་པའི་དུས་
 བཞིན་ཚེ་འཕྲུལ་བསྟན། །སྐྱུ་ཚོགས་དོ་མཚར་བཀོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།
 མཚོད་ཉེན་ཞལ་བསྟོ་གསུམ་དང་གསོལ་འདེབས་དང་། །ཕྱབ་དབང་མཛོད་
 སྦྱུའི་སྦྱིང་པོ་ཤ་རི་རམ། །བཞུགས་དུས་མཁའ་ལ་མེ་ཉོག་ཆར་དུ་བབས། །
 འོད་ཀྱིས་སྦྱི་རྗེས་གཟིགས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྦྱི་ནང་མཚོད་རྗེས་ངེ་མེད་
 རྒྱ་མཚོ་དང་། །མཛོས་པ་ལྟ་ཡི་མེ་ཉོག་གཞའ་འོད་ཀྱིས། །སྐྱུ་ཚོགས་ནམ་
 མཁའི་དབྱིངས་ནས་དུས་སུ་མཚོད། །མི་མཚོག་ལྟ་ཡི་ལྟ་ལ་ཕྱག་འཚལ་
 ལོ། །སངས་རྒྱས་སྐྱུ་ཡི་བཀོད་པ་མཚུངས་མེད་ཅིང་། །ཕྱག་གཡས་འོད་
 (༡༠ བ)ཟེར་འབར་བས་ལེགས་དྲངས་ཏེ། །གཡོན་པའི་མཉམ་བཞག་
 མཐིལ་ན་རིང་བཞུགས་ནས། །སྐལ་ལྷན་བྱིན་གྱིས་སྟོབས་ལ་ཕྱག་འཚལ་

ལོ། །དེ་དོན་དག་པའི་འཕྲིན་ལས་ཡོན་ཏན་ཏེ། །བག་ཡོད་དད་པའི་རྣལ་
འབྱོར་ལེགས་བསྐྱབ་ཞིང་། །སྐྱེ་དགུའི་ཡིད་འཕྲོག་བཙུན་མོ་རིན་པོ་ཆེའི། །
རིན་ཚེན་གཏེར་མཛོད་ཅེས་བྱ་བཞི་པ་ཡིན།།

༥ །སྐྱེས་བུའི་མཚོག་དེ་འགོ་བའི་གཙུག་རྒྱན་དུ། །ལྷགས་པོ་ཏ་ནས་གིང་མོ་
བྱ་ཡི་བར། །བཙུམས་བདུན་དང་རྟུག་ཏུ་འཕྲིན་ལས་མཛོད། །དབྱིད་ཐ་བཙུ་
བཞིའི་མཚན་མོ་བདག་ཅག་དོར། །ཡུན་དུ་ཡུན་གྱི་སྡིང་པོར་གྲུས་མཚོད་
ཅིང་། །སློག་བས་གཅེས་པའི་དམ་པར་བཟུང་བཟུང་ནས། །སྐྱེ་ཡི་སྣང་བ་
བདུལ་ཏེ་བོར་བ་འདི། །ཏ་ཅང་བྱམས་སེམས་རྒྱུང་བ་མ་ལགས་སམ། །
ལྷ་བས་མི་ངོམས་སྐྱེ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ། །སློགས་ཀུན་བཅོལ་མོད་སྐྱེས་
ཀྱང་མ་རྟེན་ན། །ཉམ་ཐག་ཡལ་བར་ཤུལ་དུ་འཛོག་པ་འདི། །ལྷགས་རྗེ་ཏ་
ཅང་རྒྱུང་བ་མ་ལགས་སམ། །བདག་ཅག་དོན་སྲིད་ཉིད་མཐུས་(༡༡ ན)
བཞུགས་གསོལ་ཞིང་། །མི་བཟད་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱོ་མོ་སྐྱོ་ཚོགས་ཀྱིས། །རྒྱ་ཆེན་
རིམ་གྱོ་ཡུན་དུ་འབད་འབད་ནས། །སྟོས་མེད་བོར་ནས་འཛོག་པ་ཇི་ལྟར་
ལགས། །འཁོར་གྱི་ལུས་དང་ལོངས་སྡོད་དགེ་བ་དང་། །དད་མོས་མཚོད་
པའི་རྒྱན་ལ་མི་གཟེགས་ཀྱང་། །བྱམས་དང་སྐྱགས་རྗེ་རིན་ཚེན་སེམས་
མཚོག་གིས། །བདག་ཅག་ཅི་དགར་འདོར་བ་ཇི་ལྟར་ལགས། །རྒྱལ་དེ་
མི་བཟོད་གདུངས་པའི་རྣམ་འགྱུར་གྱིས། །ས་གཞིའི་མདངས་ཤོར་མཁའ་
ཡང་རྫོང་རྫོང་འགྱུར། །རྒྱ་སྐར་ཉི་ཟླ་འང་གཟེ་འོད་རབ་དོར་ནས། །དད་
ལྷན་སྡིང་གི་བཟོད་པ་ཇི་ལྟར་མཚེ། །སློ་དམན་ནམ་མཁའི་ལམ་འཆང་བྱ་ཡི་
ལྷ། །སྐྱོ་ཚོགས་གདུངས་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་བཟོད་ཅིང་། །མཚམས་གདོང་

གཡོགས་ཡི་ལྷག་ཚུལ་སྐྱོན་ན། །མོས་ཅན་སྐྱེ་དགུས་བཟོད་པ་ཇི་ལྟར་
 མཚི། །རྩུ་འཕྲུལ་ལྷ་དང་མཐུ་ལྷན་⁵དང་སྤོང་དང་། །ཚོས་དང་གང་ཟག་སྐྱོང་
 བའི་བཀའ་སྲུང་ཡང་། །མཐའ་ཡས་ལྷ་དན་སྐྱེ་བས་ག་ཆད་ན། །རབ་གུས་
 སྐྱེ་བོ་སྐྱོས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་འཚེ། །སྐྱེ་མཐོང་གསུང་ཅམ་(༡༡ བ)ཐོས་པའི་
 སྐལ་མེད་ན། །སྒྲིགས་དུས་བསོད་ནམས་དམན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས། །མི་
 བཟད་ཉམ་ཐག་སྐྱུག་བསྐྱུལ་འདི་འདྲ་ན། །མཚུངས་མེད་ཐུགས་རྗེས་སྐྱུལ་
 ཅི་ཞིག་མཚོད། །ཐུབ་བསྟན་རྩ་བ་བསྐྱུལ་གསུམ་སྐྱོན་ཤིང་རྒྱས། །རྟོགས་
 པའི་ལོ་འདབ་ལུང་རིགས་མེ་རྟོག་གསལ། །ཐར་པའི་དྲི་བསྲུང་ཡོན་ཏན་སྒྲིང་
 པོ་ཅན། །རིང་དུ་བྱང་ཚུབ་འབྲུས་སུའི་དཔལ་འབར་ཡང་། །བདག་ཅག་ལས་
 དང་ཉོན་མོངས་ཤུགས་ཀྱིས་མནར། །རྣམ་དག་ཚོས་ཀྱི་དྲི་ཡང་མ་རྟོགས་
 བ། །ཉིད་སྐྱེ་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་ཚུལ་སྐྱོན་པ། །སེམས་ཅན་ཡལ་བར་
 འདོར་བ་མ་ལགས་སམ། །བསྐྱུལ་པར་བསྐྱེན་ཡང་སྐྱེ་བའི་བག་ཀྱང་མེད། །
 ཡུད་ཅམ་བྲལ་ཀྱང་མ་ཉེ་བུ་སྟོར་བཞིན། །ཡིད་ལ་གཅགས་སྤིར་ཅི་བྱའི་
 གཏོལ་མེད་ན། །མགོན་མེད་ཤུལ་དུ་འཛོག་པ་བཟོད་ལགས་སམ། །མར་
 ལྷར་འགོ་བ་སྤིད་ལམ་འབྲུམས་པ་རྣམས། །སྐྱུག་བསྐྱུལ་ལྷ་དམ་ཐང་
 ལས་མི་སྐྱོབ་བམ། །ཐུགས་རྗེ་ལྷན་དང་བསྟན་པ་སྐྱོང་རྣམས་ཀྱིས། །སྐྱེས་
 མཚོག་བཞུགས་པའི་ཤོལ་ཡང་མ་བཏབ་བམ། །བདག་ཅག་ལམ་དན་(༡༢
 བ)ལམ་ལོག་ཞུགས་རྣམས་ལ། །མ་ནོར་ལམ་བཟང་སྟོན་པར་མི་མཚོད་
 དམ། །སྤིད་གསུམ་སྤུང་བྱེད་ཚ་ཟེར་སྒྲིང་པོ་ཡང་། །སྤིད་གསུམ་རི་ལས་
 འདས་ཤིང་རབ་ཏུ་ལུབ། །ཉོན་མོངས་གདུང་སེལ་ནམ་མཁའི་ནོར་བུ་ཡང་། །

5 མ་དཔེ་ལ་ “ལྷ་དང་” ཡོད།

ལས་ཀྱི་སྲིན་པོ་སྐྱ་གཅན་གཟའ་ཡིས་བཅོམ། །སྐྱ་ག་བསྐྱལ་ནད་སེལ་སྐྱོན་
 མཚོག་ས་ལའི་ཤིང། །རྣམ་སྲིན་ཚོམ་རྒྱན་མི་དགའི་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲེལ།།
 རིན་ཚེན་ཚོས་ཀྱི་ཆར་ལ་དབང་བསྐྱུར་བ། །བཤེས་མཚོག་གདེངས་ཅན་
 གཙོ་བོ་ཞི་བར་གཤེགས། །རྣམ་བཞི་འཁོར་ཚོགས་སྐྱོད་བའི་ཚོས་རྒྱལ་
 ཡང། །ཚོས་ཀྱི་མོ་བྱང་དབུས་ནས་གང་དུ་གཤེགས། །འདོད་དགུ་འབྱུང་བ་
 ཡིད་བཞིན་ལོར་བུའི་མཚོག་ །སྐལ་ལྷན་སྐྱུ་དབང་གཙུག་ནས་སློང་བྱར་སྟོར།།
 མ་རིག་གཉིད་ལས་སློང་བའི་རྩ་སྐྱ་ཡང། །མ་རུངས་ཚོངས་པའི་སྐྱེ་བོས་
 རབ་ཏུ་ཉམས། །སྲིང་བཞི་སྐྱང་བའི་ཉི་ཟླ་གཟའ་སྐར་ཡང། །སྟོབས་དང་གཟི་
 འོད་རང་བཞིན་ཀུན་ཏུ་ཉམས། །ཁྱེ་མ་དཔལ་འབྱོར་ཚོས་ཀྱི་རི་བོ་ཉིལ། །ཁྱེ་
 མ་ལུང་རྟོགས་ཅི་མེད་(༡༢ བ)རྒྱ་མཚོ་སྐམས། །ཁྱེ་མ་སྲིད་གསུམ་འགྲོ་
 བའི་མགོན་སྐྱབས་འདས། །ཁྱེ་མ་རྣམ་མཁུན་སྲིང་གི་དེད་དཔོན་མེད། །ཁྱེ་
 མ་སྲིད་ཞིའི་འཕྲང་ལ་སྐྱེལ་མས་བོར། །ཁྱེ་མ་ཚོས་ཀྱི་གྲོང་མཚོག་རྩ་
 བས་འགྲེལ། །ཁྱེ་མ་གནས་ལྷ་མཁུན་པ་པཎ་ཚེན་གཤེགས། །ཁྱེ་མ་གཞུང་
 ལུགས་མན་རག་གཏེར་འབྲོར། །དུག་གསུམ་ལུག་རུ་འབྲིན་པའི་སྐྱོན་
 པས་བོར། །རྣམ་གསུམ་སྐྱུ་ག་བསྐྱལ་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་མཚོག་བྲལ། །ཁྱེ་
 རུད་སྐྱེ་མ་གཤེགས་ནས་བདག་ཅག་ཀུན། །འཛིན་སྐྱོང་བྱིན་རློབ་མེད་པར་
 ཇི་ལྟར་བདེ། །ཁྱེ་རུད་སྐྱིགས་མ་ལྷ་དང་རྩོད་དུས་འདིར། །སྐྱུ་ག་བསྐྱལ་རྒྱ་
 ལ་ཉིན་མཚན་མུད་པར་འབད། །བདག་བདེ་གཞན་སྐྱུ་ག་གཉེར་བའི་ཀུན་
 ཚོངས་རྣམས། །ལས་ཀྱི་སྲིན་པོས་འཁྲིད་པ་བཟོད་ལགས་སམ། །ཁྱེ་རུད་
 བསྐྱོན་པའི་སྐྱོར་ལུགས་པལ་ཆེ་ཡང། །ལུང་སྐྱིག་གོས་བྱོན་བརྟུལ་ལུགས་

6 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱེར” ཡོད།

སྐྱོད་མ་གྱུར། །དག་སྐྱོད་ལས་འཆེ་བག་མེད་ཆང་གིས་བསྐྱེད། །བསྐྱེད་པ་
 གཞུགས་བརྟན་གྱུར་པ་བཟོད་ལགས་སམ། །ཀྱི་ཅུད་སྐྱོད་ཤེས་ཀྱང་དོན་གྱིས་
 སྐྱོད། །(༡༩ ན)ཐར་པའི་རྒྱལ་མཚན་ཁྲིམ་གྱི་བྱ་བས་བྲེལ། །ཟབ་མོའི་
 སྐྱོད་ལྷགས་དམ་ཚིག་གཏོལ་ཡང་མེད། །ཆགས་སྤང་ལས་ཀྱིས་མནར་བ་
 བཟོད་ལགས་སམ། །ཟུང་འབྲེལ་ལམ་བོར་བསྐྱོམ་བྱ་གཞན་ནས་འཚོལ།།
 ཐམས་ཅད་སྐྱོད་ཞེས་ལས་འབྲས་ལྷུང་དུ་གསོད། །གཞན་དོན་མི་བཏགས་
 གསང་སྤྲུགས་བོད་དུ་འཚོང་། །སྐྱོད་ཀྱི་བག་མེད་གྱུར་པ་བཟོད་ལགས་སམ།།
 ཐོག་མེད་མར་གྱུར་མཐའ་ཡས་སེམས་ཅན་ལ། །བྱམས་དང་སྦྱིང་རྗེ་སྐྱོད་བར་
 ཕྱིན་གྱིས་སྐྱོབས། །འགྲོ་བའི་དོན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་སྐྱབ་བྱེད་པ། །སྐྱོན་
 འཇུག་སེམས་མཚོག་བརྟན་པར་ཕྱིན་གྱིས་སྐྱོབས། །རང་བཞིན་སྐྱོས་བྲལ་
 གཏུག་མའི་དོལ་གང། །རང་མཚན་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་ཕྱིན་གྱིས་
 སྐྱོབས། །རྟེན་འབྲེལ་སྐྱོ་ཚོགས་སྤང་བའི་ལྷུང་པར་ཀུན། །སྤང་སྐྱོད་སྐྱོ་མར་
 རྟོགས་པར་ཕྱིན་གྱིས་སྐྱོབས། །ལམ་ལུ་ས་བཅུ་རིམ་གྱིས་བགྲོད་ནས་ཀྱང། །
 ལྷུང་ཚུབ་སྐྱོ་གསུམ་ཐོབ་པར་ཕྱིན་གྱིས་སྐྱོབས། །རྣམ་བཞི་བྱ་བའི་སྐྱོད་པ་ཇི་
 སྦྱིང་རྣམས། །གཅིག་ཏུ་གཞན་དོན་འགྱུར་བར་ཕྱིན་གྱིས་སྐྱོབས། །བདག་
 ཅག་ཉོན་མོངས་ཉེ་ཉོན་སྐྱོ་ཚོགས་ཀྱིས། །(༡༩ བ)ལོག་པར་སྤང་ཡང་
 ཐུགས་རྗེས་དང་འཚོལ་ལོ། །ནད་དང་གདོན་དང་འཚོ་བ་སྐྱོ་ཚོགས་ཀུན།།
 ཉིད་མཐུས་ཅུད་ནས་ཞི་བར་བགྱིད་འཚོལ་ལོ། །བདག་ཅག་གནས་དང་
 ཕྱོགས་དང་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །གྲོགས་དང་བཅས་སམ་གཅིག་སྤུར་གནས་ཀྱང་
 ཅུང་། །ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་བྱ་བ་དམ་པ་ཡིས། །ཐེག་མཚོག་འབྲས་བུ་ཐོབ་
 པར་མཛད་འཚོལ་ལོ། །བདག་ཅག་བསམ་སྐྱོར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང། །

དོན་མེད་དོན་ལོག་དོན་དམན་མི་འགྱུར་བར། །སྐྱ་གསུང་ཐུགས་དང་དཔག་
མེད་ཡོན་ཏན་དང་། །འཕྲིན་ལས་བཟང་པོས་རྟལ་ཏུ་བསྐྱུང་འཚལ་ལོ། །འདི་
ནི་བྱིན་བརྒྱབས་ཐུགས་རྗེའི་བསྐྱུལ་བྱེད་དེ། །དད་མོས་ཤུགས་ཀྱིས་མི་
མཐུན་གཡུལ་རོ་བསྐྱོག། ཐེག་མཚན་བརྒྱད་ལྡན་ཏེ་མཚན་རིན་པོ་ཆེའི། །
རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཅེས་བྱ་ལྟ་པ་ཡིན།།

༄ མཉམ་ཡངས་གསལ་མཛེས་རིན་ཆེན་རྩིག་པས་བསྐླར། །ཡིད་འོང་སྐོ་
མོ་རྟ་བབས་འཁོར་ལོ་ཅན། །གཞལ་མེད་ཁང་དབུས་པད་མའི་སྤིང་པོ་ལ།།
སངས་རྒྱལ་ཀུན་དངོས་སྐྱ་མ་བཞུགས་སུ་གསོལ། །བརྒྱད་ལྡན་ཚུབ་མེ་
ཏོག་སྤིང་པོར་ལྡན། །སྤོས་ཀྱི་(༡༥ ན)དུད་སྤྲིན་རིན་ཆེན་འབར་བའི་འོད།།
སྒྲ་ཚོགས་ཀྱི་མཚན་སྟོན་པའི་རོལ་མོ་དང་། །ཞལ་བས་བརྒྱ་པ་བཀོད་
ལེགས་མཐུལ་འབྱུལ། །ལུས་དང་དངོས་མཚན་བདག་པོས་མ་བཟུང་
དང་། །ཀུན་བཟང་མཚོད་པའི་རྣམ་འཕྲུལ་རྒྱ་མཚོའི་ཚོགས། །དངོས་དང་
ཡིད་ཀྱིས་སྐྱུལ་པ་མཐའ་ཡས་པ། །ཏིང་འཛིན་གཟུངས་ཀྱིས་ཐུལ་བས་
མཉམ་གྱུར་ཅིག །སྐྱ་མ་མགོན་ལ་དུས་ཀུན་སྐྱབས་སུ་མཆི། །འགྲོ་བའི་
བདེ་སྐྱབ་བྱང་ཚུབ་སེམས་མཚན་གཟུང། །ཉོན་མོངས་དབང་གིས་ཐོག་
མེད་དུས་ཀྱི་སྤྲིག །ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་དེ་ཀུན་འགྲོད་པས་བཤམས། །བདག་
དང་གཞན་གྱི་སྐོ་གསུམ་བག་མེད་པ། །དམ་པའི་སྐྱུན་སྲུང་མ་ལུས་བཟོད་
པར་གསོལ། །རྒྱལ་དང་རྒྱལ་སྲས་རང་རྒྱལ་སྐྱོབ་མར་བཅས། །སྐྱི་
འཕགས་འགྲོ་བའི་དགེ་ལ་ཡིད་རང་དོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་སྤྱོད་སྲུང་
དུས་གང་དུ་ཡང་། །རིན་ཆེན་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐླར་བར་བསྐྱུལ། །འཁོར་

བ་སྲིད་དུ་འགོ་ལ་མན་པའི་ཕྱིར། །མི་འགོ་མི་ལོངས་རྟག་པར་བཞུགས་
 ལུ་གསོལ། །དེང་ནས་གང་དང་གང་དུ་སྐྱེས་པའི་སར། །ཡོངས་འཛིན་དགོ་
 (༡༥ བ)བའི་བཤེས་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། །བདེ་བའི་འབྲུང་གནས་གསུང་
 གི་གཅེས་པ་ཡིས། །སྐལ་ལྷན་སློ་ཡི་དབང་པོ་རྒྱས་པར་ཤོག། །ཁྱེད་ལ་
 བརྟེན་པའི་རབ་འབྲུམས་དགོ་བ་དང་། །དུས་གསུམ་དགོ་ཚོགས་འགོ་ཀུན་
 དོན་གྱི་ཕྱིར། །བཅེ་ལྷན་སློ་མའི་ཚོགས་ལ་ལེགས་སུ་ལ་བས། །དགོངས་པ་
 མཐའ་དག་ལྷུང་དུ་རྫོགས་ལྷུང་ཅིག། །ཚོ་རབས་ཀུན་ཏུ་ཁྱེད་ཀྱི་རྗེས་ཞུགས་
 ཏེ། །ཉིད་སྐྱེ་བྱང་རྒྱུ་སྲིད་པོ་བརྟེན་པ་ན། །ཚོས་ཀྱི་དམ་པ་ཟབ་དོན་ཐོག་
 མ་ཉིད། །བདག་ཅག་ཁོ་ནས་དངོས་སུ་འཐོབ་པར་ཤོག། །བདག་ལུས་
 འཁོར་ལོ་བཞི་ལྷན་གྱིས་མཛེས། །བདེ་ལྷུང་ལམ་ནས་བྱང་འཇུག་
 ཤིང་རྟའི་མཚོག། །མཁུན་པའི་ཤུགས་འཆང་བཤེས་གཉེན་སྲུང་པོས་བྱངས།།
 སླེ་མེད་ཐར་པའི་པོ་བྱང་ལེགས་སྲིན་ཤོག། །བཤེས་གཉེན་སློ་དབང་ཡོན་ཏན་
 དཔལ་འབྱོར་ཅན། །ཟང་ཟིང་སྐྱབ་པའི་མཚོད་པས་མཉེས་བྱེད་ཅིང་། །རྣམ་
 ཐར་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་རབ་སྐྱོང་བཞིན་དུ། །བསྐལ་པ་བྱེ་བར་འགོ་ལ་མན་བྱེད་
 ཤོག། །མཐོ་རིས་ཐར་པའི་ཡོན་ཏན་སྐྱིབ་བྱེད་པ། །ལས་དང་(༡༥ ན)ཉོན་
 མོངས་བདུད་དང་ལོག་པའི་ལམ། །རྣམ་རྟོག་གི་མའི་ཚོགས་དང་མི་དགོ་
 བཅུ། །སྐད་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་སྐྱོད་པར་མ་ལྷུང་ཅིག། །དེང་ནས་བྱང་རྒྱུ་
 མ་ཐོབ་བར་དུ་ནི། །སྤྱོད་ལུས་རྒྱལ་བ་ཀུན་དང་སངས་རྒྱས་སྣ། །རང་
 རྒྱལ་སློབ་མའི་རི་སྐྱོད་མཛད་པ་ཀུན། །སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བདག་གི་སྐྱབ་
 བྱེད་ཤོག། །བདག་གི་ལུས་དང་ལོངས་སྐྱོད་དགོ་ཚོགས་ཀུན། །མ་ལུས་
 འགོ་ལ་ཡོངས་སུ་སྲིན་ལྷུང་ཅིག། །འགོ་བའི་ཉོན་མོངས་སྲིག་ཏུ་སྐྱོ་ཚོགས་

ཀུན། །བདག་ལ་སྤྲིན་ནས་དེད་ག་བདེ་གྱུར་ཅིག། །བདག་དང་འགོ་ཀུན་སྤྲིབ་
 གཉིས་རྣམ་སྤངས་ནས། །ལམ་ལུ་ས་བཅུའི་ཡོན་ཏན་པ་རོལ་ཕྱིན། །ཀུན་
 ཏུ་འོད་གནས་ཐབས་དང་སྤྲུགས་རྗེས་མཐུས། །འཕྲིན་ལས་བཞི་ཡིས་འགོ་
 བ་འདྲེན་པར་ཤོག། །བདག་ཀྱང་ལུས་སྲོག་ཚོགས་ལ་མི་ལྟ་ཞིང་། །འགོ་
 ལ་པན་པའི་བསམ་སྦྱོར་སྣ་ཚོགས་པས། །སྤོབ་པའི་བསྟན་པ་ཕྱོགས་བཅུར་
 རྣམ་སྤེལ་ཏེ། །སངས་རྒྱས་མཛོད་པས་རྣམ་ཀུན་དོན་ཡོད་ཤོག། །རིག་པའི་
 འབྲུང་གནས་དབེན་པ་སྤར་ཐང་འདི། །ལུང་རྟོགས་ཁྲིམས་(༡༥ བ)འཛོན་
 སྟོང་སྤག་དུ་མས་གང། །ཚོས་དང་དཔལ་འབྱོར་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་གཞི། །
 ཡུན་དུ་ལེགས་བརྟན་དུང་རྒྱས་པར་ཤོག། །སེམས་གཉིས་རྩང་འབྲེལ་ཐེག་
 མཚོག་རྣལ་འབྱོར་ཅན། །གཞན་གྱིས་མི་ཕྱིད་སྤྲེས་མཚོག་སྤྲུགས་ཀྱི་སྲས།།
 དམ་པའི་ཀུན་སྦྱོད་སྤྲུགས་ཚེ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས། །མ་ལུས་འདོད་དགུའི་
 ཚོས་འབྱོར་ལྷན་སྤོབ་ཤོག། །གཞན་གྱི་དོན་སྤྲད་ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་བྱས་
 བས། །གཉིས་དོན་མཐར་ཕྱིན་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པར་ཤོག། །འདི་དོན་རྣམ་
 བདུན་མཚོད་པའི་ཡན་ལག་སྟེ། །ཚོགས་གཉིས་ཤུགས་ཀྱིས་མི་མཐུན་
 གཡུལ་རོ་བརློག། །བྱང་ཆུབ་ལམ་འདྲེན་སྤང་པོ་རིན་པོ་ཆེའི། །རིན་ཆེན་
 གཏེར་མཛོད་ཅེས་བྱ་དུག་པ་ཡིན།།

ལྟེ ཟབ་དོན་སྤྲིང་པོ་མཐའ་བྲལ་ཡང་དག་རྟོགས། །མ་ཞོར་ལམ་བཟང་རྒྱ་
 ཚེན་ཕྱིན་དུག་ལྟན། །ཚེ་གཅིག་རྣལ་འབྱོར་རང་བཞིན་བྱིན་བརྒྱབས་འབར།།
 མཚུངས་མེད་བརྒྱད་པ་གསུམ་གྱི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག། །བདག་གཞན་མཉམ་
 དང་བརྗེ་བའི་སེམས་མཚོག་བརྟན། །ལུང་རྟོགས་ཀུན་རྫོགས་འཛོམ་སྤིང་

བསྟན་པའི་དཔལ། 1(༡༦ ན)སྐྱོན་མས་ལུང་བསྟན་བོད་ཁམས་ཡོངས་
 ཀྱི་མགོན། མར་མེ་མཛད་དཔལ་སྤྲོ་མའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག རྒྱལ་བའི་འབྲུང་
 གནས་ཚོས་སྐྱོན་རྣམ་འབྱེད་པ། རྒྱལ་བའི་སྤྲོས་མཚོག་མཉམ་མེད་རིན་
 ཚེན་གསལ། འཇམ་དཔལ་རོ་བོ་སྤྲོས་བཙུན་ཡོན་ཏན་གྲགས། བཀའ་
 བརྒྱད་དྲི་མེད་གསུམ་གྱི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག ཟུང་འཇུག་བསྟན་པའི་གཞི་འཛིན་
 སྤོ་གོས་གྲགས། ཁྲིམས་ལུང་ལུང་རིགས་སྤྲུང་བྱེད་ཤིས་རབ་གྲགས། 1
 བྱིན་རྒྱབས་དངོས་གྲུབ་བརྟེས་པའི་དོ་རྗེ་འོད། བྱམས་ལུན་མཚུངས་མེད་
 སྤྲོ་མའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག བཀའ་ལ་མཚན་གསོལ་སྤྲུགས་དམ་དཔག་མེད་
 གཟིགས། རྒྱལ་སྤྲུལ་རྣམ་འབྲུལ་རྒྱལ་ཚབ་སྤྲོ་མཚེད་གཉིས། རྒྱས་
 ཀྱི་སྤྱོད་བརྒྱད་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ། མཉམ་མེད་ཡབ་སྤྲུལ་བཞི་ཡིས་བཀྲ་
 ཤིས་ཤོག རྒྱལ་བའི་རོ་བོ་སྤྲོས་མཉམ་སྤྲོ་མར་བྱོན། འཕྲིན་ལས་རྣམ་དག་
 འགྲོ་བའི་ཞི་བདེ་འདྲེན། མཐོང་ཐོས་བྱན་པས་ཀུན་ཏུ་དོན་ཡོད་མཛད། 1
 དོན་མཚོག་མཐར་ཕྱིན་སྤྲོ་མའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག རྒྱངས་རྟོགས་ཀུན་རྫོགས་
 གཞན་དོན་སྤྱོད་གྱིས་གྲུབ། རྣམ་དག་དྲི་བལ་འགོག་ལམ་པན་བདེ་ཡི། 1
 ཡོན་ཏན་སྤྱོད་ཚོགས་མི་བྱེད་འདུས་པའི་ཚོགས། 1(༡༦ བ)སྐྱབས་ཚེན་
 དཀོན་མཚོག་གསུམ་གྱི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག མཚན་དཔེས་རབ་བརྒྱད་རང་
 བཞིན་འོད་སྤྲོད་གསལ། འཕགས་པའི་ལམ་སྤོན་ཡན་ལག་རྒྱུ་ལྷན་༧།
 སྤྲུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་ན་ཏིང་འཛིན་བྱེ་བ་བརྒྱས། བཙུན་འབྲུས་མཚོག་ལུན་
 སྤྲུབ་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག རིན་ཚེན་སྤོ་ཚོགས་རབ་མཛེས་གསལ་བའི་
 སྤྲོ། སྤྲོད་པོ་གསུམ་ལུན་སྤྲོ་དགུའི་པན་བདེ་སྤྲུབ། བྱིན་རྒྱབས་གཏེར་ཚེན་

7 མ་དཔེ་ལ་ “ལན” ཡོད།

ལྷ་ཡིས་དངོས་སུ་མཚོད། །གསེར་སྐྱབྱ་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །
 ཚོས་སྐྱའི་རྟེན་མཚོག་ལོངས་སྐྱའི་གཞལ་ཡས་ཁང་། །སྐྱབས་གསུམ་ལྷ་
 དང་སྐྱ་མ་གཟུངས་ཀྱིས་བལྟམས། །སྤྱོད་ཚོགས་མཚོད་སྤྱིན་བསམ་ཡས་
 ཆར་བཞིན་འབབ། །མཚོད་རྟེན་མཐོང་བ་དོན་ཡོད་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །ཐར་
 པའི་ལམ་འདྲེན་བསོད་ནམས་ཞིང་དུ་བྱོན། །བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལྷན་མི་བྱེད་
 འདུས་པའི་ཚོགས། །ཚོས་དང་ཟང་ཟིང་དཔག་མེད་དཔལ་རབ་འབར། །ད་
 དུང་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །བསྟན་པ་ཚོས་ཀྱི་ཕོ་བྱང་སྤྱར་ཐང་
 འདི། །དམ་པས་བྱིན་བརྒྱབས་ཏིང་འཛིན་རྟོགས་པ་འཕེལ། །སྤྱི་ནང་འཚོ་
 མེད་དག་འདུན་སྤྲུགས་བཅེ་མཐུན། །ད་དུང་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་བཀྲ་ཤིས་
 ཤོག །ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་དཔལ་གྱི་(༡༧ ན)སྤྱར་ཐང་འདི། །བསྟན་
 པའི་ཁྲར་འཛིན་སྐྱབ་པའི་སྤྱིང་པོས་བརྒྱན། །བསྐྱབ་གསུམ་སྤྱིན་བདག་ལུང་
 རིགས་ཚོས་སྐྱ་སྐྱོགས། །ད་དུང་རབ་བརྟན་འཕེལ་བའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །ཡང་
 དག་ཚོས་རབ་འབྱོར་པའི་སྤྱར་ཐང་འདིར། །གནས་པ་ཅམ་གྱིས་ཉམས་དང་
 རྟོགས་པ་འཕེལ། །བྱུང་པར་ཅེ་གཅིག་རྣལ་འབྱོར་རྒྱན་མི་འཆད། །ས་ལམ་
 མངོན་རྟོགས་རྒྱས་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །ཚོས་གྲ་སྤུན་ཚོགས་དཔལ་གྱི་སྤྱར་
 ཐང་འདི། །ལུང་རིགས་འཛིན་པ་ཏུར་སྤྱིག་རྒྱལ་མཚན་ཅན། །དཔལ་འབྱོར་
 རབ་རྒྱས་བྱེ་བ་སྤོང་གིས་གང། །ཀུན་ཏུ་བརྟན་ཞིང་འཕེལ་བའི་བཀྲ་ཤིས་
 ཤོག །སྤོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་དག་གི་སངས་རྒྱས་དང་། །ཚོས་དང་དག་
 འདུན་དེ་ཡི་རྟེན་གསུམ་བཅས། །ངོ་མཚར་མེད་བྱུང་བྱིན་རྒྱབས་དཔག་མེད་
 དེ། །གདན་ས་རིན་ཆེན་འདིར་རྒྱས་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །འཛེམ་གླིང་གནས་ཆེན་
 ཡུལ་དང་གཙུག་ལག་ཁང་། །གང་གི་དབུས་ནས་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་འབར་

ཞིང་། །འདོད་ཡོན་དག་ཚོགས་མཚོག་གིས་བརྒྱན་པ་དེ། །གདན་ས་རིན་
 ཚེན་འདིར་འབྱུང་བཀྲ་ཤིས་ཤོག། །རིན་ཚེན་བདུན་དང་བཀྲ་ཤིས་གྲུབ་ཚེན་
 བརྒྱད། །ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་དཔག་བསམ་ཤིང་ལ་སོགས། །འཛིག་ཉེན་
 འདོད་དགུ་སྐྱབ་པའི་དཔལ་མཚོག་དེ། །གདན་ས་རིན་ཚེན་འདིར་གནས་
 བཀྲ་ཤིས་ཤོག། (༡༧ བ) དེས་གྲུབ་གཏོར་འཆང་མགོན་པོ་ཚེས་བྱ་ལྟ། །
 དཔལ་ཚེན་ལོར་བུ་རྒྱན་མཚོག་རྣམ་ཐོས་སྲས། །ཐུགས་རྗེས་འདོད་པའི་
 ལོངས་སྤོང་ཆར་བཞིན་འབབས། །གདན་ས་རིན་ཚེན་འདིར་རྒྱས་བཀྲ་ཤིས་
 ཤོག། །རྣམ་དག་གྲོང་ནས་རྩྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ནི། །མདོག་གནག་རམ་ཞིང་
 རབ་བརྗེད་ཁོས་པའི་སྐྱ། །དཀོན་མཚོག་གསུམ་གྱི་བཀའ་སྲུང་དམ་ཚིག་
 ཅན། །བཀའ་ཉན་དཔལ་ལྷན་མགོན་པོའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག། །ཐུགས་དམ་རྒྱུད་
 སྐྱུལ་དཔལ་ལྷན་རེ་མ་ཏི། །སངས་རྒྱས་བརྟན་ལ་དུས་གསུམ་རྣམ་པར་
 གཟིགས། །ཚར་གཅོད་རྗེས་འཛིན་དེས་གྲུབ་སྐྱོལ་ཚོགས་སྤྱོད། །བཀའ་
 སྲུང་དཔལ་ཚེན་ལྷ་མོའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག། །དེ་ལྟར་འདི་ནི་བཀྲ་ཤིས་འབར་
 བའི་འོད། །མིང་ཅམ་ཐོས་ཀྱང་ཚོས་འབྱོར་བསམ་པ་གྲུབ། །སྲིད་ཞིའི་དགྲ་
 འཛམས་དམག་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ། །རིན་ཚེན་གཏོར་མཛོད་ཅེས་བྱ་བདུན་པའོ།

བདག་ཅག་གི་སྐྱེ་མ་ལོངས་ཀྱི་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་སྡིགས་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་
 གཉིས་པར་བྱོན་ནས། དཔལ་ལྷན་སྐྱར་ཐང་གི་གདན་ས་བདུན་པ་མཛོད་པ་ལ་ཡོན་
 ཏན་བཞུགས་པའི་སྐོར་ནས་དད་པ་སྐྱུལ་བྱེད་དགོས་འདོད་འབྱུང་བའི་རིན་ཚེན་གཏོར་
 མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་ཤུགས་ལུས་སྐོན་ལམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སྐྱར་བའོ། །

༡། །མཚིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས་གི་རྣམ་ཐར་ཡོན་ཏན་
བསྟན་པའི་སྡེ་བཤེན་བ་བཞུགས་སོ། །

[A279-A328]¹

(༡ བ) །༡། །སྤྲུལ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚེལ་ལོ། །ཤན་བདེའི་གཞིར་གྱུར་
བསྟན་པའི་རྩ་ལག་སྐྱེ་དགའི་དཔལ། །བསྐྱབ་གསུམ་གཏེར་འཆང་བྱི་
མེད་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོའི་ཚོགས། །མ་ལུས་དོན་གཟིགས་གནས་གསུམ་
ཚོངས་པ་སེལ་མཛད་པ། །མཚུངས་མེད་མེད་བྱུང་བཤེས་མཚོག་སྤྲུལ་མའི་
ཞབས་ལ་འདུད། །ཐེག་མཚོག་རིགས་སད་གངས་མེད་དགོ་ཚོགས་རྣམ་
པར་སྟེལ། །ཚོགས་གཉིས་ཚུསྐྱེས་དལ་འབྱོར་མེ་ཏོག་འདབ་སྟོང་ལྡན། །
སྟན་པའི་བྱི་བསྟུང་གྲགས་པས་ལེགས་བསྐྱོད་ཕྱོགས་ཀུན་ལྟུབ། །རིགས་
ལྡན་བྱང་(༢ ན) །བཚོམ་གྲོལ་མཛད་ལ་ཕྱག་འཚེལ་ལོ། །སྟིགས་དུས་
འགོ་བ་བསོད་ནམས་དཔལ་འབྱོར་སྐལ་བར་ལྡན། །ཤུགས་དྲག་ཐུགས་
རྗེས་རྣམ་འཕྲུལ་ལྟར་པར་དགོ་བའི་བཤེས། །ཀུན་གྱི་གཉེན་གྱུར་ཉེར་འཛིན་
མཉམ་མེད་བདུན་པར་བྱོན། །ཚོས་འབྱོར་ཕུན་ཚོགས་སྤྲུལ་མའི་མཚོག་དེར་
རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །སྤྲུལ་པའི་ཡོན་ཏན་ནམ་མཁའི་མཐར་སོན་དཔག་མེད་ལས། །
གང་ལ་གྲགས་པ་ཉུངས་འབྱུ་ནང་གི་ནམ་མཁའི་བྱོན། །ཆ་ཅམ་སྤངས་པའི་
རྣམ་ཐར་ཡོན་ཏན་འཕྲིན་ལས་གང། །རང་གཞན་དད་པ་རྣམ་པར་གསོ་སྦྱིར་
ལུང་ཟད་གྱི།

1 འདི་སྐར་ཐང་གསེར་སྡེ་བཤེན་ཡོད།

༥ ལྷ་མ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་²གི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་
ཀྱང་ཕྱོགས་ཅམ་ཞིག་བརྗོད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྟེན་བཟུང་བ་དལ་འབྱོར་
གི་བྱུང་པར་དང་། སྦྱངས་པ་ཡོན་ཏན་གི་བྱུང་པར་དང་། (༢ བ)མཛོད་
པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱུང་པར་རོ། །དང་པོ་ལ་གདུང་ཡུལ་གི་བྱུང་པར་དབུས་
གཙུང་ཡུལ་གི་སྤྲིང་པོ་བསྟན་པ་རབ་ཏུ་རྒྱས་པའི་ཉངས་སྟོད་རྒྱ་གར་གླིང་
རྒྱུང་ཞེས་བྲགས་པ། དེའི་བྱེ་བྲག་སྟག་ཚེལ་རྒྱུ་འཕྲུལ་མེར་བ་ཞེས་བྱ་བར་
འབྱུངས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བྱུང་པར་མཁྱེན་པ་དང་འཕྲིན་ལས་བསམ་གྱིས་མི་
བྱལ་པའི་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་དུ་བྱོན་ཞིང་། སྟོན་རྒྱལ་སྟོན་སྲ་དར་གི་
དུས་ཀྱི་ཞང་སྟོན་ཆེན་པོ་རིགས་ཅན་གི་གདུང་རྒྱུད་མཆིམས་སུ་གདའ།

ཡབ་ཡུམ་གི་བྱུང་པར་གཅིག་ཏུ་དཀར་བའི་ལས་ཅན་བཟོ་རིག་མཁས་པ་
ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པའི་དཔོན་དར་མགོན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེའི་ཡུམ་མཛོད་ས་ཤིང་
དད་པ་དང་ལྡན་པ་སྐྱ་མོ་ལྷས་སྟོན་བའི་ལྷུམས་སུ། ས་མོ་སྐུལ་གི་ལོ་
ལ་གནས་གཡར་ཏེ་བཞུགས་པར་གདའ། དེའི་དུས་སུ་མན་ལུངས་ཀྱི་དཔེ་
སྟོན་མཐའ་བུལ་བྱ་བ་ལ་ཡུམ་གིས་སྐྱ་གས་ཀྱི་རིམ་པ་ཞུས་པའི་ཚོ། ཁོང་
ན་ཟེ། བྱུང་ལ་སྐྱས་ཁྱེའུ་ཞིག་བཙའ་བར་འདུག་པས། ཐུགས་དམ་སྐྱ་གས་
ལ་བྱེད་དུ་ཚུགས་ཏེན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བྱེད་དུ་ཚུགས་བསྟན་པའི་ (༣ ན)བདག་
པོ་འགྲོ་བ་མང་པོ་ལ་ཕན་ཐོགས་པ་ཞིག་འོང་བར་འདུག་གི་གསུངས་ནས།
སྐྱེ་བོར་བྱུག་བཞག་སྟེ། ཕ་ཇོ་མཆིམས་བརྩོན་འགྲུས་སྐྱ་མ་དང་། མཆིམས་
རྒྱལ་མཚན་དང་། མཆིམས་ཞང་བཙུན་ཏེ། རིག་འཛིན་སྟོབས་ཆེན་རྣམས་

2 མ་དཔེ་ལ་ “བསྟེན” ཡོད།

གྱི་སྦྱོན་ཟུར་དང་། །རྣལ་འབྱོར་བདག་གི་མོས་པ་དཔག་མེད་དང་། །ཐེག་
མཚོག་གསང་སྟགས་རང་གི་ཆེ་བ་ཡིས། །བྱུ་འདི་བར་ཆད་ཀྱུན་ལས་རྒྱལ་
རྒྱར་ཅིག །ཅེས་བདེན་པའི་སྟོབས་བརྗོད་པ་ལགས་མཚི། དེ་ནས་ལྷགས་
པོ་རྟའི་ལོ་འགོ་ལ་བདེ་བར་བལྟམས་ཏེ་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡང་མཛོད་
ནས། ཟས་དཀར་གསུམ་ལ་བརྟེན་ཅིང་ལོ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ཡབ་ཡུམ་
གྱིས་བསྐྱུངས་པས། ཆོ་རབས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ནས་ལེགས་པར་སྐྱུངས་
པ་སྟོན་དུ་སོང་བས་སྐྱེས་ཅིམ་ཉིད་ན་སྟོ་གྲོས་མཚུངས་པ་མེད་པ་མངའ་སྟེ།
སྐྱ་མའི་ཞལ་ནས་གཞུང་གང་ཉན་ཡང་ཡིད་ལ་འདྲིས་པ་སྤྲུམ་བྱེད་པ་དང་།
སྟོབ་གཉེར་ཀྱུན་ཀྱང་ལྷན་སྐྱབ་སྟབས་སུ་བྱུང་གསུངས་སོ།།

དེའི་དུས་སུ་ཡང་ཡོན་ཏན་གྱི་གཞི་འབྲི་གྲོག་དང་། ཀོས་དང་ཚི་གསེར་ལ་
སོགས་པའི་(༣ བ)བཟོ་རིག་མང་དུ་བསྐྱབས་ཤིང་ཐམས་ཅད་གྱིས་གཙུག་
གི་ནོར་བུ་བཞེན་དུ་བཀྱར་བ་ལགས་སྐད་དེ། སྐྱ་མ་ཉིད་པ་མའི་སྟོ་རུ་
ཡང་ཟུར་སྟེར་མེད་དུ་ལེན་མ་སྟོང་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དལ་འབྱོར་དོན་
ཡོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ཆོས་གསུམ་དགོས་པར་གདའ་སྟེ། སྐྱ་མའི་ཞལ་ནས།
ལོངས་སྟོན་ཆོས་སྟོབས་སུ་གཏང་བ། ལུས་རག་ཆོས་ལ་སྐྱུར་བ། ཉིན་
མཚན་དོན་མེད་དུ་མི་འདའ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་དེ་ལ་འདི་སྐད་
ཅེས་བྱ་སྟེ། གདུང་ཡུལ་རིགས་དང་ཡབ་ཡུམ་ཁྱད་པར་འཕགས། །དམ་
པའི་ལུང་བསྟན་བདེན་པའི་བྱིན་རླབས་མཛོད། །བདེ་བར་ལེགས་བལྟམས་
སྐྱུངས་སྟོབས་སྟོ་གྲོས་ཅན། །བཅུ་གསུམ་ལོ་ན་རིག་པ་མཁས་ཤིང་བཀྱར། །
ཞེས་སོ།།

ལྷོ་གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཐར་པར་ཇི་ལྟར་བྱོན་པ་དང་། ལྷོ་གསུམ་སྐྱོང་ཇི་
 ཅོམ་མཛད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟར་བྱུ་མངའ་བའོ། །དང་པོ་ནི་དགུང་ལོ་བཅུ་
 གསུམ་བཞེས་ནས་ཁྱུ་ལོ་ཆེན་པོ་མཆིམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སློ་གྲོས་
 བརྟན་པའི་ཞབས་རྒྱུ་དུ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལ་སློབ་གཉེར་མཛོད་ཅིང་
 གསུང་ཇི་ལྟར་བ་བཞིན་དུ་སྐྱོར་བ་ལག་ལེན་ལ་བསྐྱབས་པར་གདའ་སྟེ། །(༤
 ལ) ལྷོ་མའི་ཞལ་ནས་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལྷོ་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་གཅོག་མ་སྐྱོང་
 བ་ཡིན་གསུངས་སོ། །དེའི་ཆོ་སྐར་ཐང་དུ་ཁྱུ་དཔོན་གཉིས་མཁའ་པོ་ཞང་
 པས་སྐྱོན་རྒྱུངས་ནས་མངོན་པ་མཛོད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་མང་དུ་གསུངས་
 །ཤིང་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས་པ་ན། ལྷོ་མ་ཉིད་ཀྱི་དད་པ་དང་འདུན་པ་ལ་དག་
 འདུན་ཐམས་ཅད་མཉེས་ཤིང་། བྱིས་པ་འདི་སྐྱེས་མ་ཐག་ནས་ཤེས་བྱ་
 ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་འདོད་པ་ཞིག་འདུག་ཟེར་ཏེ། སློབ་དཔོན་པའི་ཞལ་
 ལས་གང་ཟག་བཟང་པོ་འོང་བ་དེ་རྒྱུང་དུ་འདི་དུས་ནས་རང་ཤེས་པར་འདུག
 འོ་སྐྱོལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འདི་བྱིས་པ་རྒྱུང་དུ་ནས་གོས་དང་སྐྱོ་རགས་
 ཁྲིམས་སོ་བཅིངས། དད་པ་ཆེ་སྟེ་ཕྱག་དང་བསྐྱོར་བ་ལ་རེམས་པ། བཙུན་
 འགྲུས་ཆེ་སྟེ་མཛོད་ཀྱི་གཞུང་སྐྱོང་བ་དང་ཉན་པ་དང་ཟིན་ལྷན་ལ་རྩམ་པ། ལྷོ་
 མ་ལ་མོས་གུས་ཆེ་སྟེ། ལྷོ་ལྷོ་བ་ཏུ་བྱིན་ལྷོ་བས་ལྷོ་བ་ཞིག་གདའ་བ་ལགས་
 གསུངས་སོ། །དེ་ནས་དགུང་ལོ་བཅུ་རྩ་གསུམ་པ་ལ་སྐྱར་གྱི་འབྲེལ་དང་། དཔལ་
 ལྷན་ཆེན་པོ་པའི་མཁས་བཙུན་གྱི་སྐྱོན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱར་ཐང་དུ་རབ་ཏུ་
 བྱུང་བ་བྱ་བར་དགོངས་པའི་ཆོ་རྒྱུ་(༤ བ)ཞལ་གྱི་འབྲེལ་པ་ཆེན་པོ་ལངས་
 ལས་ལམ་ལ་མ་ཐར་བར། ཁྱུ་ལོ་ཞལ་ནས་དེས་འདི་ཀར་བཙུན་པ་
 བྱས་ཏེ། བྱིས་བསྐྱེན་རྫོགས་སྐྱར་ཐང་དུ་བྱས་པས་ཆོག་གསུངས་ནས།

མཚིམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སློབ་གྲོས་བརྟན་པ་ལ་མཁའ་པོ་ལྷས། བ་
ཕྱར་བསོད་ནམས་གྲགས་ལ་སློབ་དཔོན་ལྷན་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་མཛད་དོ།།
དེའི་རབ་སྟོན་དང་ཚོས་གི་ཆེ་འདོན་སྟབས་སུ་མཛད་ནས་འཁོར་གྱི་དབྱུག་
སུ་མཛད་གསུང་ཞིང་གྲ་བ་ཐམས་ཅད་གི་དྲི་བ་རྣམས་ལུང་སྟོན་པ་ལ། ལྷ་
བོ་མཉེས་ཏེ་འདིས་མཚིམས་པའི་གདུང་གསོབ་པ་ཞིག་འོང་བར་འདུག་
ཅེས་གསུང་གསུངས་སོ།།

དེ་ནས་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པ་ལ་སྤྱིར་ཐང་དུ་དཔལ་ལྷན་ཆེན་པོ་པས་མཁའ་པོ་
མཛད། བ་ཕྱར་བསོད་ནམས་གྲགས་གྱིས་ལས་མཛད། མཚིམས་སློབ་གྲོས་
བརྟན་པས་གསང་སྟོན་མཛད་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགོ་སློང་གི་སྟོམ་
པ་མཉོས་སོ། །དེའི་ཚེ་དཔལ་ལྷན་པས་འདི་ལ་བསྟེན་པའི་བདག་པོ་འོང་
བ་ཞིག་ཁྱོད་གྱིས་མགོ་ཐོན། ཅེས་གསུངས་ནས་ཞང་སྟོན་ཚོས་གི་སྤྲ་མ་
ལ་གཏད་པ་ལགས་སྐད། དེ་ནས་(༥ ན)སྤྲ་མ་ཉིད་འདིར་སློབ་གཉེར་
རྫོགས་པར་བྱས་ལ་ཡུལ་ཕྱོགས་གི་དབེན་པ་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་སྐྱམ་པ་ཡོད་
ལ། ཞང་པ་ན་མེ། འདིར་བཞུགས་པའི་གོ་ཆ་གྱོན་ལ་ཁྱེད་རང་བདག་པོ་
ཡིན་པས་སློབ་མ་འགའ་མེལ་མཛད་མེལ་དང་གསུང་གསུངས་ནས། སྤྱིར་ཐང་
དུ་བཞུགས་པ་ལགས་པར་གཏེ། དེ་ལྟར་སྐྱུ་གཞོན་ཅུའི་དུས་ན་ཡང་སྤྲ་མ་
དང་དགོ་འདུན་ཐམས་ཅད་སློབ་དཔོན་དཔོན་པོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དགོ་འདུན་
གྱི་གྲལ་མགོར་བཏོན་ནས། ལྷར་ཆ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་མཛད་ཅིང་མཁའ་པ་དང་
བཅུན་པའི་གྲགས་པས་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པར་གཏེས་སོ། །དེ་ལྟར་དོན་
ཡོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ཚོས་བཞི་དགོས་པར་གཏེ། སྤྲ་མའི་ཞལ་ནས་ལྷ་

ཅུ་དཀོན་མཚོ་ག་མཚོ་དཔ། ལས་ཀྱི་བསགས་པ་བབྲང་བ། རོ་བོ་སྤྲིག་པ་
སྤང་བ། རང་བཞིན་གཉིས་མེད་བསྐྱོམ་པའོ་ཞེས་སོ། །དོན་དེ་ལ་འདི་སྐད་
ཅེས་བྱ་སྟེ། སྐྱོན་ནས་ལེགས་སྤངས་ཐེག་མཚོ་ག་རིགས་སང་ཅིང་། །རྒྱ་
ཚེན་ཚོས་ཀྱི་ཚོག་དོན་འབད་མེད་རྟོགས། །བསྟན་ལ་རབ་བྱུང་སྐལ་ལྷན་
དཀྱིལ་འཁོར་དུ། །ཚངས་པའི་གསུང་(༥ བ)བསྐྱལ་བསྐྱེན་རྩོགས་ཀུན་
གྲིས་བཀུར། །ཞེས་སོ། །

༥ གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ལྷ་མ་གང་ལས་གསན་པ་ཇི་ལྟར་མཛོད་པ། ལྷ་
མ་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཅིང་ཇི་ཅུམ་མཁུན་པ། ལྷུབ་པ་ནན་ཉན་གྲིས་ཉམས་སུ་
སྤངས་པའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་མཆིམས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་སྐྱོ་གྲོས་བརྟན་པ་ལོ་བདུན་བསྟན་
ནས་མཛོད་ཀྱི་རྩ་བ་ཚར་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ། འགྲེལ་པ་ཚར་གཉིས། ས་བཙུ་
པ་ཚར་གསུམ། རྣམ་པར་གཉན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ། གཞི་བསྐྱུ་བ། རྣམ་
གྲངས་བསྐྱུ་བ། རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྐོ་བསྐྱུ་བ་རྣམས་ཚར་གཉིས་གཉིས།
བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཚར་རེ་ལེ། དབྱུས་མཐའི་རྩ་
བ་ཚར་བཞི། འགྲེལ་པ་ཚར་གཅིག་རྒྱུད་སྐྱེ་མའི་རྩ་བ་ཚར་བཞི། འགྲེལ་པ་
ཚར་གཉིས། མདོ་སྐྱེ་རྒྱན་གྱི་རྩ་བ་དང་འགྲེལ་པ། ཚོས་དང་ཚོས་ཉིད་རྣམ་
འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ། ལས་གྲུབ་པ། རྟེན་འགྲེལ་གྱི་མདོ་འགྲེལ། སྤང་པོ་
ལྷ་པ། ཐེག་བསྐྱུས། དམིགས་བརྟན་གྱིས་རབས། ཀུ་རི་ཀུ། སུམ་བརྒྱ་
པ། ལྷུབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ། ལྷ་ལས་སུལ་དུ་(༦ ར)བྱུང་བར་བསྟོད་པ།

བྱུང་པར་འཕགས་པའི་བསྟོན་པ། དག་བསྟེན་གྱི་སྣོམ་པ་བརྒྱད་པ། ཤེས་
 རབ་སྟིང་པོ། དེའི་སྐྱབས་ཐབས། རྣམ་འཛམས་འགྲུར་ལུགས།³ བཟང་སྟོང་།
 ལྷུང་བཤགས། འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས། མེད་ལྡེང་
 རགས་གྱི་སྟོལ་མ། འཛིགས་པ་བརྒྱད་སྟོབ། རོ་རྩེ་སྟོལ་མ། ཐུགས་རྩེ་ཆེན་
 པོ། སྟོལ་མ། སྤྱི་སྐྱབ། བསྟོན་སྐྱབ། གསང་སྐྱབ། ཡུཾ་ལྷིའི་སྟོལ་མ་རྣམས་
 ཚར་རེ་རེ། སྤྱད་པ་དང་། ཕྱག་འཚལ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་མའི་སྐྱབ་ཐབས་ཚར་
 གསུམ་གསུམ། སྟོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་ཚར་གཉིས། རབ་གནས་མདོར་བསྐྱབ་
 གྱི་རྒྱུད་མན་དག་དང་བཅས་པ། དཔུང་པ་བཟང་པོའི་རྒྱུད། བསམ་གཏུན་
 ཕྱི་མ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ། རྣམ་སྤྱང་མདོན་བྱང་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་
 པ། ཉམ་གྱིན་གསར་རྟོང་། ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་མདོན་རྟོགས། ཕྱག་ན་རོ་
 རྩེའི་མདོན་རྟོགས་ཆ་གཉིས། ཀཾ་ཀཾ་ནིའི་སྟོར། གུའྲ་གཏོར་དགྲུ་པ་རྒྱུང་བ།
 དབྱངས་ཅན་(༦ བ)མ་དམར་མོ་ཆལ་ག་དང་བཅས་པ། དབྱངས་ཅན་
 མ་དཀར་མོ། གུའྲ་གཏོར་རྣམ་རྒྱལ། སོ་སོར་འབྲང་མ་ཆལ་ག་དང་བཅས་
 པ། ལྷ་ལྷ་གཞན་གྱི་མདོན་རྟོགས། རོ་རྩེ་གདན་པའི་བྱ་རིམ། སྐྱབ་ཐབས་
 བརྒྱ་པ། ལ་འབར་མའི་གཏོར་ཆེན། སྟོམ་པ་གསུམ་མི་འགལ་བ། དཀྱིལ་
 འཁོར་གྱི་ཐིག་པ་ཉ་ཀར་མ། གཏོར་ཆ་གསུམ། ཙུ་ལྷུང་བཅུ་བཞི་པ། ལྷ་མ་
 ལྷ་བཅུ་པ། འཇམ་དཔལ་དཀར་པོ། ཨ་ར་པ་ཅོ་ན། མཚན་བརྗོད་གདོན་
 ཐབས། ཚའི་ཚོག་ཡུམ་ཆེན་མོའི་མདོན་རྟོགས། རིམ་ནག་ཚོགས་ལོ་མ།
 ཡུཾ་ལྷིའི་ལུགས། རྒྱ་གཏོར་འཇམ་དཔལ་མ། རྟི་པི་མ། ཉིག་རྒྱུང་མ། ཞི་
 བྱེད་སྐྱམ་ལུགས། དེའི་ཡན་ལག་བཞི་སྟོར། རྒྱ་རོར། རག་ཚོའི་བསྐྱབ་རིམ།

3 གཞན་དུ་ “སྐྱབ” ཡོད།

སྐྱོན་སྐྱོན་ཡན་ལག་བདུན་པ། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ཁྲོ་བོ་མི་བརྟེན་གས་ཀྱི་
ཉམས་གྲིབ་སྤྲང་བ། ཟན་མཐོ་གཅོད་ཐབས། གཏོར་མ་བརྒྱ་རྩ་ལ་སོགས་
པ་དང་། གཞན་ཡང་ཁྱོད་གོ་ཆ་སྤྲོད་ལ་བསྟན་པའི་རྒྱ་གང་ཐུབ་པ། ཚོས་
ལ་སྤོགས་(༧ ན)འི་ས་མེད་པ་ཞིག་གྱིས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཞལ་
གྱི་གདམས་པ་མང་དུ་ཞུས་ཏེ། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས་བདག་གི་སྐྱོ་སྐྱོ་ཚོགས་
བསྐྱུར་བའི་སྐྱ་མ་དེ་གཞུང་མན་ངག་གི་དཀྱིལ་ན་འབྲུངས་པ་ལྟ་བུར་མཆིས་
ཞེས་གསུངས་ཤིང་ཐུགས་གཅོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་མཛད་དོ།།

དཔལ་ལྷན་ཆེན་པོ་པ་དགུན་ཐོག་གསུམ་ལྷག་ཙམ་བསྟན་ཏེ་བསྐྱབ་བདུས་དང་
ལམ་སྐྱོན་ཚར་གཉིས་གཉིས། སྤྱོད་འཇུག་སྤོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ། འདུལ་
བ་བསྐྱབ་སྐྱེས་རབས་བཅུ་ཚོན་གསུམ། གཅོད་པའི་ཚོས་རྒྱུད། ཚོས་ཀྱི་
སྐྱོན་པའི་ཀུན་སྤྱོད་ཡན་ཆད་དང་། དམ་ཚིག་གསུམ་པའི་རྒྱུད་སྐྱབ་ཐབས།
ཡན་ལག་བདུན་པ། རྒྱུན་གཏོར། ཆ་ལྷ། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར། པད་མ་ཕྱག་
རྒྱུག་པའི་སྐྱོར། ཕྱག་གཉིས་པའི་མཛོན་རྟོགས། སྐྱོལ་མའི་དེ་ཉིད་བཅུ་པ།
ལྷ་མའི་ཚོགས་བདག་མི་གཡོ་བའི་མཛོན་རྟོགས། གཟུངས་ཚོག་སྐྱེའི་མན་
ངག་ཚོ་དཔག་མེད། རྩམ་རྒྱ་ལ་ནག་པོ། ཀློག་ཀློག་སྐྱོར། འཇམ་དཔལ་
(༧ བ)ཤེས་རབ་འཁོར་ལོ། སྐྱོལ་མའི་བསྐྱེས་ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་མཛོན་
རྟོགས། རྒྱུན་སྤྱི་ཡིག་རྒྱུད། རོ་སྐྱོལ་སྐྱེས་རྣམ་གསུམ། མཚན་མང་གཏོན་
ཐབས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདུན་གྱི་མཚོན་པ། འདུ་ཤེས་བཅུ་པ། མཐའ་
ཡས་པའི་ཚོས་བརྒྱད། བསམ་སྐྱུར་བརྒྱད་པ། ཉམས་པ་མེད་པའི་ཚོས་བཞི།
ཀུ་རི་ཀུ། ཚོས་སྤྱོད་བཅུའི་མན་ངག་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ནོ།། །གཞན་ཡང་གོ་

ཆ་དང་སྤྱད་སེམས་ཆེ་བར་འདུག་པས་ཚུལ་བྲིམས་དག་པར་གྱིས་ལ། རྟ་
4ཤེས་བག་ཡོད་ཀྱི་སློབ་ཉེས་ལྟོང་དང་ཞག་ཏུ་མ་འགྲོགས། ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པ་རི་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གྱི་ཞལ་གྱི་གདམས་པ་མང་དུ་གནང་སྟེ།
སློམ་འེ་ཞལ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་བྱ་བ་རང་ལྟར་དང་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་བྱུགས་རྒྱུ་སློབ་ནས། གཞན་འཁྲིད་
པར་མཛད་པ་དེ་ལྟར་བྱ་ཞེག་ལགས་ཞེས་གསུངས་སོ།།

འདུལ་བ་འཛོལ་བ་བ་བྱར་བསོད་ནམས་གྲགས་ལས་འདུལ་བ་མདོ་དང་།
བསྟོད་པ་རྩ་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ནོ། །(༤ ལྟེ་སློམ་དག་བའི་བཤེས་
གཉེན་ཞང་སྟོན་ཚེས་ཀྱི་སློམ་ལ། སྤྱོད་འཇུག་ཚར་བརྒྱད། ལམ་སློབ་དང་། ལམ་
རིམ་ཚར་བྱེད་དང་རྩལ་རྩལ། བསྐྱབ་བཏུས་གསར་མ་ཚར་བྱེད་དང་གསུམ།
ཉིང་མ་ཚར་གཉིས། སོ་སོ་ཐར་པ། ཀུ་རི་ཀུ། སློམ་ཚིག་བྱིན་སྐབས་བྱིར་
བཅོས། ལས་ཚོག་གི་མན་ངག་རྣམས་ཚར་གཉིས་གཉིས། རྒྱུད་སློམ་མ་མར་
ལུགས་ཚར་གཉིས། མདོ་སྤེ་རྒྱན་བཅོན་ལུགས་བྱེད་དང་གཉིས། གཅོང་
པའི་ལུགས་ཀྱི་རྩ་བ་དང་འགྲེལ་པ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན། སྐྱེས་རབས། ཆེད་
དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས། སློམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ། རྣམ་
བཤད་རིགས་པ། ཉི་ཤུ་པ་དང་སྐྱམ་ཅུ་པའི་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ། མངོན་པ་
མཛད། སྤྱད་པ། ཤེས་རབ་སླིང་པོའི་མདོ་དང་འགྲེལ་པ། དབུ་མ་རྩ་ཤེར།
ཚིག་གསལ། རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱིང་བ། བསྟོད་པའི་སྐློང་། བཤེས་སླིང་། སློབ་
སླིང་། སྐྱེ་བོ་གསོ་ཐེགས། བདེན་རྒྱུད། དེའི་མན་ངག་ཚུམས་པ་དང་གོང་

4 མ་དཔེ་ལ་ ”རྟ་” ཡོད།

མའི་ལུགས་གཉིས། ཉིང་དེ་འཛིན་ཚོགས་ཀྱི་(༥ བ)ལེན། བྱང་རྒྱལ་སེམས་
 འགྲེལ། སངས་རྒྱས་རྗེས་དྲན། དེའི་འགྲེལ་པ། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་
 པར་བསྟོད་པ། སྤེལ་མའི་བསྟོད་པ། དཔེ་ཚོས། རྟེན་འབྲེལ། རྒྱུ་མིག་པས་
 མཛད་པའི་དཀོན་མཚོག་གསུམ་གྱི་ལས་རྣམ་འབྱེད། བྱུང་རྒྱུ་ལྟ། ལྷུང་
 བཤགས། དེའི་སྐྱབ་ཐབས། ཤ་བ་པའི་འཕྲིན་བཅོ་བརྒྱད། རྟོད་འབྲུམ། རྫོང་
 འབྲུམ། བེ་བུམ་རྣམ་གསུམ། ཤ་བོ་སྐྱང་པའི་བེ་བུམ་རྣམ་གསུམ། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་བདུན་གྱི་མདོ་ཚོག། །མཚོད་པའི་མན་ངག་གཟུངས་ཚོག་
 དང་བཅས་པ། རྣམ་སྐྱེའི་མདོན་རྟོགས། རོན་ཡོད་ཞགས་པའི་གཟུངས་ལ་
 སོགས་པའི་ཚོས་སྐྱོར་ཚང་བ། བཅུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་གཟུངས་སྐྱབ་ཐབས།
 མདོན་རྟོགས། བཅུ་གཅིག་ཞལ་པརྟེ་ཏུ་རྩོམ་གྱི་ལུགས། ཡི་གེ་དུག་པ་
 གཙོ་འཁོར་གསུམ་པ། བརྒྱས་ལུང་མདོན་རྟོགས། གཙུག་ཉིར་རྣམ་རྒྱལ་
 གྱི་རྟོག་པ། སྐྱབ་ཐབས་གསུམ། གཟུངས་བཀྲུག་པའི་ཚོག་བ་མིའི་ཞལ་
 བྱུང་། ཚོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ། དི་མེད་གྱི་སྐྱབ་ཐབས། ཡི་དམ་བྱེད་པ། ལྷགས་
 (༩ ན)རྗེ་ཚེན་པོའི་སྐུ་ལྷུས་གསོལ་བ། མི་འབྲུགས་པའི་མདོན་རྟོགས་དང་
 བཅས་པ། འཇམ་དཔལ་སྐྱ་སེང་། དཔའ་བོ་གཅིག་པ། ཨ་ར་པ་ཅོ་ན། ཡེ་
 ཤེས་ཏལ་ལའི་གཟུངས། ཡོན་ཡོངས་སུ་དག་པའི་གཟུངས། ཉམས་གྲིབ་
 སུང་བ། གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་གནད་འཁའ་རུ་བས་བསྐྱེབས་པ།
 མཚོད་རྟེན་བཞེངས་ཚུལ་ཚད་དང་བཅས་པ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོན་རྟོགས།
 རྟེན་བཞེངས་སུ་གསོལ་བའི་བསྐྱོ་བ་བསྟན་པ་སྐྱ་དར་གྱི་དུས་དང་། གྲོ་ལུང་
 པས་མཛད་པ། གཟུངས་ཚོག་སྐྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་མན་ངག་སྐྱོལ་མ་དཀར་
 མོའི་འཆི་སྐྱ། རྣམ་སྐྱང་དང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚྲ་ཚྲ་གཉིས། ཚྲ་ཚྲ་དགུ་པའི་

མན་ངག་སྐྱེལ་མ་ཀུ་རུ་ཀུ་ལེ། འཇིགས་པ་བརྒྱད་སྐྱོབ། ཡན་ལག་རྩལ་པ།
 བཟུངས་ལུང་མངོན་རྟོགས། མཐུལ་བཞི་པའི་གསོལ་འདེབས། རྩོམ་སྐྱེལ་སྐྱེལ་
 དཔའི་ཡི་གེ་བརྒྱ་པ། མཚན་བརྗོད། སྤྱད་པ། གདུགས་དཀར་ཅན། ལྷག་
 རྒྱ་ལུ་འུ་གཏོན་ཐབས། དུས་མཚན་ཆེན་པོ་བཞིའི་པན་ཡོན། རྩོམ་སྐྱེལ་མཚན་
 པ། མཚན་(༩ བ)པ་བྱེད་ཐབས། རྟོན་འབྲེལ་གྱི་ཚོགས་ཞིབ་མོ། རྩོམ་སྐྱེལ་
 བཅུ་པ། བཅུ་བདུན་པ། དམ་ཚིག་གསུམ་པ། གཙོ་འཁོར་ལུ་པ། བཟུངས་ལུང་
 མངོན་རྟོགས། བད་མ་ལྷག་རྩལ་ཚོགས་བདག་གསུམ། རྩོམ་སྐྱེལ་པ་ལ་ལོ།
 དབྱེད་ཅན་མ་དཀར་མོ། རྟོན་ཞག་གཅིག་གི་བྱ་བ། ལ་འབར་མའི་གཏོར་
 ཆེན། ཆ་ལུ་བརྒྱ་ཚར། ལྷིང་སྐྱོག་ རྩོམ་སྐྱེལ་འདེབས་བཟོད་གསོལ་
 དང་བཅས་པ། རྒྱ་བུག་པའི་སྐྱབས་འགོའི་ཚོགས་གཙོ་པའི་ཚོས་ཆུང་བརྒྱ་
 རྩ། འདུ་ཤེས་བཅུ་པ། རྩོག་གི་ལྷིང་ཡང་མི་བཏང་བའི་ཚོས་བཞི། ཚོས་
 འགོ་འདོན་པའི་ཚོས་བཞི། ཡང་དག་སྐྱོང་བཞི། རྩོགས་བཞི་ཆེ་ཆུང་། ཚོས་
 རྩོད་ལ་འཐོར། རྩོགས་པའི་ཚོས་བཞི། རྩོག་ཏོར་ནི་པོ་མ། རྩོམ་སྐྱེལ་
 གཉིས། སོག་མ་མེད་དང་། རྩོག་ཏོར་མ། རྩོག་ཏོར། དཔལ་མགོན་
 པོ་དང་། རྣམ་སྐྱེལ་ཞི་རྩལ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ། རྩོམ་སྐྱེལ་རྣམ་གསུམ།
 ས་དབྱེད་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ། བསྐྱོར་བའི་མན་ངག་སྐྱེལ་སྐྱོམ་ཚོན་ཆ།
 རིན་ཆེན་(༡༠ ར)གཟུངས་རྩལ་རིན་ཆེན་མི་མཚན། རྩོམ་སྐྱེལ་མཚན་བརྒྱ་
 རྩ་བརྒྱད་པ། གཟུངས་དང་སྤྱིང་པོའི་བཟུངས་ལུང་གི་རྩོམ་གནང་ལ་སོགས་
 པ་གསལ་ནོ། །གཞན་ཡང་། རྩོམ་སྐྱེལ་ཐར་བྱི་མ་མེད་པ་ལ་གཞི་རྒྱགས་
 ལ་དག་སྐྱོར་ཐམས་ཅད་འདི་རིང་གི་སྤྱིང་དུ་སང་བརྟེན་པ་ནས་སྐྱོམ་གསུམ་
 ཐ་མལ་དུ་མ་ལུས་པར་གྱིས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཞལ་གྱི་གདམས་པ་

མང་དུ་གནང་ཞིང་། སྤྱི་མཐོག་ལ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་མ་བྱ་བ་རིག་པའི་གནས་ལྡེ་ལ་མཁས་ཤིང་ཚིགས་བཞི་པ་རེ་རེའི་ཁྲུལ་དུ་ཡང་ཤེས་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་གསལ་གྱིས་སྐྱོན་མཁྱེན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལགས་གསུངས།

སྤྱི་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དབེན་པའི་གནས་སུ་ཞི་བར་གཤེགས་པ་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལེན་བརྒྱད་ལ། འགྲེལ་ཚུང་། དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་གྱི་ཚོག་དང་བསྐྱབ་བཏུས། སྦྱོང་འཇུག་སྦྱས་རབས། མདོ་ཀྱུན་ལས་བཏུས་པ། དབུ་མ་འཇུག་པ། འཇུག་པའི་རྩ་བ། དབུ་མ་སྒྲོམ་རིམ་རྣམས་གསུམ། བྱང་ཚུབ་སེམས་འགྲེལ། བཤེས་པའི་སྤྱིང་(༡༠ བ)ཡིག་གཞེན་རྣམས་བདུན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདུན་གྱི་མདོ། ཚོས་ཉིད་རོབ་ཉིད་ལས་མི་གཡོ་བ། ཐམས་ཅད་ལ་ཐ་དད་པར་སྣང་བའི་མདོ། དགེ་བཤེས་བསྟན་པའི་མདོ། རྒྱལ་པོ་གཞུགས་ཅན་སྤྱིང་པོ་ལ་གདམས་པའི་མདོ། རྒྱལ་པོ་འཕྱར་བྱེད་ལ་གདམས་པའི་མདོ། རྒྱ་བའི་མདོ། ཀྱུན་དུ་རྒྱ་སེན་རིངས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ། གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་མདོ། ཚོས་བཞི་བསྟན་པའི་མདོ། ལྷུང་བ་སྡེ་ལྡའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་མདོ། འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མདོ། འདུ་ཤེས་བཅུ་པའི་མདོ། རྒྱལ་བ་སྒོ་གོས་ཀྱི་མདོ། སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ། ཉེན་འགྲེལ་གྱི་མདོ། གསལ་རྒྱལ་དང་བསྐྱར་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། དགོ་སྤྱིང་རབ་གསལ་གཞེན་རྣམས་སྤྱིངས་པ། སྒོ་བ་མ་ལ་སྤྱིངས་པ། རྒྱལ་པོ་ཀའི་ལྷ་ལ་སྤྱིངས་པ། ལྷ་རན་བསལ་བ། རོ་བོས་མཛད་པའི་ལམ་སྒོན། བདེན་གཉིས། མན་ངག་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ལྟ་བའི་སྤྱུ། འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱིན་

པའི་སྐྱུ། དཔ་པ་གཅིག་པའི་(༡༡ ན)མན་དག བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ལས་
 དང་པོ་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ། སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་བསྟན་པ། ལས་རྣམ་པར་
 འབྱེད་པ། སླིང་པོ་ངེས་པར་བསྟུ་བ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་མདོ་
 ཚམ་གདམས་དག་ཏུ་བསྟན་པ། ལ་ཏོན་དང་སློབ་གསུང་བཅས་བཞུགས་པའི་ཚོགས་
 ཏིང་ངེ་འཛིན་ཚོགས་ཀྱི་ལེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མདོ། ཚོས་སྦྱོད་བཅུའི་མདོ།
 སློབ་དཔོན་བི་མ་ལས་མཛད་པའི་སྐྱབས་འགོ་ཡན་ལག་རྒྱལ་པ། མི་དགེ་
 བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པ་དཔལ་རྗེ་ར་བས་མཛད་པའི་དགེ་བསྟེན་གྱི་
 བསྐྱབ་བྱ། བྱང་ཚུབ་བཟང་པོ་དང་ནག་པོ་ཞབས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཚོགས་
 དགྲ། སྦྱོད་པ་བསྟུས་པའི་སྦྱོན་མ། དབེན་པ་དང་ཡོན་ཏན་བདུན་བཛྲོད་པ།
 ཚོགས་དང་། སྦྱོན་པ་དང་། ཚུལ་གྲིམས་ཀྱི་གཏམ། རོ་བོའི་མདོ་ཀུན་ལས་
 བཏུས་པའི་མན་དག དམུལ་བ་ནས་འདོན་པ། བསམ་གཏན་ཚོས་རྒྱལ་ ཡོན་
 ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྦྱོད་པ། རྒྱུད་སློབ་མ། སྐྱེར་སྐྱང་པའི་ཤེས་རབ་སླིང་པོ།
 དེའི་སྐྱབ་པ། བསྐྱབ་(༡༡ བ)བཏུས་གསུང་མ། སློ་རྒྱལ་གི་གཟུངས་ཀྱི་ཚོ་
 ག སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་ལས་ཀ་གསལ་བྱེད། རཏུ་ཀིར་ཏིའི་ལོ་རྒྱུས། འགོ་མ་གྱི་
 ཤེས་རབ་སླིང་པོ། དུས་བཞིའི་ཕན་ཡོན་དང་ཚོགས་ ལམ་རིམ། དོལ་པའི་བེ་
 བུམ། བསྟན་པའི་ཚ། བསྟན་པའི་གཡུང་།⁵ གཞན་སྦྱོང་ལུགས། བརྟའི་བྲེ་
 ཀུ་ འཆད་ལ་བའི་གྲུབ་མཐའ། ཤ་ར་བའི་བདེན་བཞི། དབུ་མ་སླིང་པོ། སྐྱབ་
 པ་སླིང་པོ། སློ་སྦྱོང་ཚེན་མོ། རབ་གནས། ཤ་ར་བའི་རྣམ་ཐར་རྩ་འགྲེལ། རོ་
 རྗེ་གཙོད་པའི་རྟེན་འབྲེལ། ལྷུང་བཤགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ། སློབས་བཞི། སླིང་པོ་
 བཞི། ཚོས་འགོ་འདོན་པའི་ཚོས་བཞི། དཔལ་འབྱོར་དོན་ཡོད་པར་བྱེད་པའི་

5 འདི་སྦྱོ་སྦྱོན་གྱི་གསལ་ཡིག་ལ་ བསྟན་པའི་གཙོད་དང་། བསྟན་པའི་གཡུང་ ཅེས་ཡོད།

ཚོས་བཞི། འདུ་ཤེས་བརྒྱ་གཅིག་སངས་རྒྱལ་རྗེས་དྲན་གྱི་འཆི་ཁ་མའི་
 མན་ངག་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་གཏོར་མ། རྒྱ་ཁའི་གཏོར་མ། ཚ་ལྷ། བརྒྱ་ཙ་དུས་
 མཚོད་ཀྱི་གཏོར་བསྟོ། སྐྱོལ་མའི་བསྐྱེས་ལུང་མངོན་རྟོགས། མཐུལ་བཞི་
 པ། ལམ་འུ་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གདམས་ངག་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 (༡༢ ན)པ་བདུན་གྱི་མཚོད་པ། ཉིན་ཞག་སྤྲུགས་ཅིག་གི་བྱ་བ། ཚོས་
 སྐྱོད་རྣམས་མ། སོ་རྒྱུད་པའི་རྟེན་འབྲེལ། དཔེ་ཚོས། ལྷ་དབང་རྒྱལ་པོའི་སྐྱུ་བ་
 ཐབས། མི་གཡོ་བའི་སྐྱུ་བ་ཡིག་ཆེན་མོ་ཡིག་རྒྱུད་དང་བཅས་པ། དམིགས་
 པ་སྐྱོར་གསུམ། མི་བཅུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། ཁ་རག་སྐྱོར་གསུམ།
 དམ་ཚིག་གསུམ་བཞེད་ལས་ཚོགས་དང་བཅས་པ། རྒྱག་སོར་བ་ནས་
 བརྒྱད་པའི་རྒྱ་ཡི་གེ་དྲུག་པ། འཆད་ཁ་བའི་ཡི་གེ་དྲུག་པ། དཔལ་མོའི་
 ཚོས་བཞི། ཙ་ལྷག་གི་གསོལ་འདེབས། པད་མའི་སྐྱོན་བསྐྱེག་པད་མ་ལྷ་
 ལྷ། དན་སོང་སྐྱོད་བ། རོ་བོའི་དོན་ཞགས། སྐྱེ་བྱུང་བའི་གསང་ཚོས། གནས་
 བརྟན་བརྒྱུད་གི་མཚོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གསལ་ལོ། །གཞན་ཡང་།
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱོ་ཁོངས་སུ་བརྒྱག་ནས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་
 དོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་ཞེ་འདོད་ཅིག་མེད་ན་ཅི་བྱས་ལམ་དུ་འགྱུར་
 བ་ལགས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཞལ་གྱི་གདམས་པ་མང་དུ་གནང་སྟེ། ལྷ་
 མའི་ཞལ་ནས་དགོ་སྐྱོར་(༡༢ བ)ཐུན་ཅིག་གི་ཁོལ་དུ་བྱུང་འདྲུག་ལམ་གྱི་
 སྐྱོད་པོ་རོ་སྐྱོད་དེ་བྱུང་རྒྱུ་ཆེན་པོར་སྐྱོ་སྐྱོ་བསྐྱུར་ལུས་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་ལགས་ཞེས་གསུངས་སོ།།

6 མ་དཔེ་ལ་ མཚད་ཀ་” ཡོད།

སྤྲོ་མ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ཤེས་རབ་རྩེ་མོ་ལས་བརྟུག་པ་གཉིས་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྒྱུད་དང་། མན་ངག་དང་། རིམ་པ་དང་། བྱིན་རྒྱབས་ལ་སོགས་
པ་མང་དུ་གསལ་ན་པ་ཡིན་གསུངས་སོ།།

སྤྲོ་བ་དཔོན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་གྲགས་ལས་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་
ཉམས་ཇི་བཞིན་ཆོར་གཉིས། རྒྱ་ཆེ་འགྲེལ་པ། འོད་ལྷན། ལྷ་རྒྱའི་མདོ། རྒྱལ་
ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལྷན་པའི་མདོ། དག་སྤོང་ལ་རབ་ཏུ་གཅེས་པའི་
མདོ། འདུལ་བའི་བསྟོད་པ། འདུལ་བ་འཛིན་པ་ལ་བསྐྱབས་པ་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་གསལ་ནོ།།

སྤྲོ་བ་དཔོན་དགའ་བ་སྤོང་པ་ཉི་མ་བརྩོན་འགྲུས་ལས་འགྲེལ་རྒྱུད་ཉམས་
མཚིན་ཆོར་བཞི་དང་། རྟོད་གཉིས་ཏེ་རྟུག་ཚད་མ་བསྐྱབས་པ། ལེ་ལུ་བརྒྱུད་མ་
མདོ་འགྲེལ། བརྒྱུད་སྤོང་པ་མདོ་འགྲེལ། སྤུང་པ་མདོ་འགྲེལ། ཤེས་རབ་སྤོང་
པོ་མདོ་འགྲེལ། བརྒྱུད་སྤོང་དོན་བསྐྱབས་(༡༣ རྩ)རྩ་འགྲེལ། ལ་གཅིག་མའི་
མན་ངག་འཇམ་དཔལ་དཔལ་འབོ་གཅིག་པ། གཏོར་མ་བརྒྱ་རྩ་ལ་སོགས་པ་
གསལ་ན་གསུངས་སོ།།

སྤྲོ་བ་དཔོན་ལྷ་སྤོན་ཤེས་རབ་བརྩོན་འགྲུས་ལས་མདོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུག་
ཁྲིན་ཆོར་གཉིས། སྤྲོད་འཇུག་གི་ཤེས་རབ་ལེ་ལུ། དོན་གསལ་གི་བསྟོད་པ་ལ་
སོགས་པ་གསལ་ནོ།།

7 མ་དཔེ་ལ་ “ཉིས་ཁྲིད” ཡོད།
8 མ་དཔེ་ལ་ “ཉིས་ཁྲིད” ཡོད།

སྐྱོབ་དཔོན་འབྲས་ཁུད་པ་ཤེས་རབ་འབྲས་ལ། སྐྱོལ་མ་དམར་མོའི་མངོན་
 རྟོགས། ལྷ་མ་ལྷ་བཅུ་པ། སྐྱོབ་དཔོན་རྣམ་པ་ཉམས་མཛད་པའི་སྐྱོལ་མའི་མཚོད་
 པ། དཔའ་བོ་རྟོམ་གྱིན་གྱི་མངོན་རྟོགས་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ། སྐྱོབ་
 དཔོན་པད་མའི་སྐྱབ་ཐབས་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ། གདམས་པ་བརྒྱ་བཅུ་
 པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཕྱི་དྲུག་སྐོར། རང་བཞི་སྐོར། གསང་བ་གསུམ་སྐོར།
 དེ་ལོ་ན་ཉིད་ཆིག་སྐོར། ཡང་གསང་ཕྱག་བརྒྱ་བརྒྱུད་ས་པ། ཞལ་གདམས་
 ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་དེད་ག་གི་ལོ་རྒྱུས། མཇུ་ལ། གུལ་གཏོར་རི་མེད་ཀྱི་སྐྱབ་
 ཐབས་ལས་ཚོགས་དང་བཅས་པ། རི་མེད་ཀྱི་མཚོད་པའི་ཚོག་ཡི་གེ་(༡༣
 བ) བརྒྱ་པའི་མངོན་རྟོགས། ལས་འབྲས་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ། ཕྱག་
 ར་རྗེ་རྗེའི་མངོན་རྟོགས། རོ་བོའི་ལུགས་ཀྱི་ཀི་ཀ་ལི། བདུན་ཚོགས་ཟམ་
 གཏད་དང་བཅས་པ། ཡི་དམ་དུ་བྱེད་པའི་ལུང་སྐྱུང་ས། རྒྱ་གཏོར། བ་སུ་
 ཀི། དབུགས་དབྱུང་བའི་མདོ་ལ་བརྟེན་པའི་ལ་འབར་མའི་གཏོར་མ་བརྒྱ་ཙུ་
 ཐུགས་དམ་དུ་མཛད་པ། སྐྱུན་སྐྱུའི་བརྒྱ་ཙུ་གཅོད་ཀྱི་གདམས་པ་ཚང་བ།
 ཞི་བྱེད་སོའི་རིག་པ་ཅེར་མཐོང་། ལྷ་མ་གྱི་གདམས་རག་གསུམ་གྱི་འཁྲིད།
 ཞབས་རྗེས་ཀྱི་མན་རག་ ཏ་ལུ་མ་རྒྱུའི་སྐྱུང་འཁོར། སངས་རྒྱས་རྗེས་དྲན་
 ཀྱི་ཕན་ཡོན། རྒྱུད་སྐྱུ་མ་གཟུ་ལུགས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདུན་གྱི་མདོ་
 ཚོག་མཚོད་པའི་གདམས་པ། ཐུགས་དམ་དུ་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བདུན་
 པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་དེ་ཉིད་བཅུ་པ། ཙུ་སྐྱུང་བཅུ་བཞི་པ། ཡན་ལག་གི་
 ཉེས་པ་བརྒྱད་པ། ཉེས་བྱས་སྤོ་མོ་ཉི་ཤུ་པ། ཙུ་སྐྱུང་གི་བཤགས་པ། འདུལ་
 བ་བསྐྱབས་པ། སྐྱབ་ཐོབ་བརྒྱད་ཀྱི་གསོལ་(༡༤ ར)འདེབས། ལྷ་མ་
 ཆེན་པོ་དེད་རི་བའི་དགོངས་ཉམས། ལྷ་མ་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་སྐྱབ་པ་

ལ་སོགས་པ་དང་ཚོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་མང་དུ་བྱས་སོ།།

སློབ་དཔོན་གཉེན་ཤེས་རབ་དཔལ་ལས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པའི་ཚོས་གཞུང་
མན་ངག་གི་ཆིངས་དང་བཅས་པ་རྒྱུད་སྐྱོ་མ་ཚར་གཉིས། གཞན་རྣམས་ཚར་
རེ། རྒྱུད་སྐྱོ་མའི་མན་ངག་ལམས་དྲི་མེད། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞག་ས། སེམས་
ཀྱི་ཚོས་ཉིད་འགྱུར་མེད་ལ་ངོ་སྤྲོད། ལམ་སློང་། སེམས་འོད་གསལ་གཏུན་
ལ་དབབ་པ། བྱིད་ཀྱི་ལུས་ཤེས་རབ་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། འཁོར་བ་འཇུག་
ལྡོག་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་གདམས་ངག་ འོད་གསལ་མི་ལམ། འཆི་ཁ་མའི་
གདམས་ངག་ བྲ་བྱིད་བརྒྱད་པ། བཞི་བརྒྱད་རྩལ་བྱ། སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཀྱི་
གདམས་པ་རྣམས་དང་། དབུས་མཐའི་རྗེ་ཀླ། ཤོལ་པོ་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་
འཛུམས། ཆལ་ག་ཚང་བ་བསྐྱབ་བཏུས་མའོན་ཏྲོགས། སློང་འཇུག་གི་འཁོར་
ལོ་ལྟ་བུའི་བཤད་པ། ཁ་གཏམ། གཞུང་འདྲིལ། ལག་བྱིད། མགོན་པོ་བྱ་
(༡༥ བ)ལྷུ་བཟོ་བ་ཤོལ་པོ་པའི་ལུགས། ལྷོ་བ་ཆང་འབབས་ཀྱི་གཞན་
ཐེབས་དང་བཅས་པ། མགོན་པོ་གཙོ་འཁོར་དགུ་པ། གཏད་རྒྱ་དང་བཅས་
པ། རྗེ་བོའི་ལུགས་ཀྱི་རྗེ་བཙུན་མ་རིན་ཆེན་རྒྱན་གྲུབ། པཱཱི་ཏ་སངས་རྒྱས་
གྲགས་པས་མཛད་པའི་སྐྱེད་བ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ། རལ་¹⁰གཅིག་མ།
མི་གཡོ་བའི་སློའ་ཤེལ། རལ་གཅིག་མ་དཀར་མོ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཚོ་
ག རོ་རྗེ་སྐྱེད་བ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ། ཙུ་ལྷུང་། བཙུན་ལེན། རྒྱ་འབྲུང་།
དར་རྗེའི་སློང་རྩལ་ ཡི་གེ་བཞི་པའི་གདམས་པ་གཉིས། འཇམ་དཔལ་སློབ་

9 མ་དཔེ་ལ་ “ལུ” ཡོད་པ་བསྐྱབ་པ་ལྟར་སྤྲང་།

10 མ་དཔེ་ལ་ “མ” ཡོད་པ་བསྐྱབ་པ་ལྟར་སྤྲང་།

མ་གཤེན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་སྐྱུ་བ་ཐབས་དམ་པ་ནས་བརྒྱད་པ། མི་གཡོ་བ་ཕྱག་
རྟུག་པ། ལྷོ་བྱ་ཏའི་རྗེ་བཙུན་མ། རྣལ་འབྱོར་གསུམ་གྱི་སྒྲིང་པོ་དམ་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ། སོའི་སྐྱས་པ་མིག་འབྱེད། དབྱངས་ཅན་
མ་དཀར་མོ་མི་འགྲུང་བའི་གནད་དང་བཅས་པ། དཔའ་བོ་སྐྱུ་བ་པའི་རྒྱད།
སྐྱོལ་མ་འཛིགས་པ་བརྒྱད་སྐྱོབ་ཀྱི་སྐྱུ་བ་ཐབས་དང་། བྱ་རོག་མ། སྐས་
པ་(༡༥ ན)མིག་འབྱེད་ཀྱི་རོ་སྐྱོད། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིགས་པ་དངོས་¹¹སྐྱུ་
འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་ལག་ལེན་དང་ཁྲིད་དང་ཞལ་གྱི་གདམས་པ་མང་དུ་
གསལ་ནོ།།

སྐྱོབ་དཔོན་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྡུག་སེང་གེ་ལ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ།
བཞི་བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་པ། རིགས་པ་རྟུག་ཅུ་པ། རྣོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། ཞིབ་
མོ་རྣམ་འཐག ཚུད་སྐྱོག་ རྟོག་གོ་ཐོ་བ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་འབྲེལ། རྐྱོད་
འཇུག རྗེ་བོའི་ཚོས་རྒྱུད་བརྒྱ་ཙ། དབུ་མ་བདེན་གཉེས། སྣང་བ། དབུ་མ་
རྣོང་ཐུན། རྟོགས་ཆེན་གྱི་མཚོད་པ། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་དེ་ཉིད་བཅུ་རྟུག
བདེ་མཚོག་སྐྱོན་སྐྱེས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། མགོན་པོ་བྱ་རོག་མ། གཙུག་ཏུ་
དགུ་པའི་ལག་ལེན། དཔལ་ཆེན་མོ། འོད་ཟེར་ཅན། དབྱུག་ཚོས། ལྷན་ཅིག་
སྐྱེས་སྐྱོད། ཚ་རྒྱུད་གི་གདམས་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་བྱིན་རྒྱབས། རིག་
པ་གཏད་པའི་ཚོག་དང་བཅས་པ། དབུ་མ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་སྐྱོབ་མས་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཚོག་དང་བཅས་པ། འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་(༡༥ བ)ཀྱི་
མན་ངག་ ཚ་བཤད་གཉེས་ཀྱི་བཀའ་སྐྱུང་། མགོན་པོ་གྱི་གུག་དང་། མགོན་

11 མ་དཔེ་ལ་ “དངས་” ཡོད།

པོ་ཕྱག་རྒྱག་པའི་རྒྱད་དང་། སྐྱབ་ཐབས་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་ཞུས་ཤིང་།
 ཁོང་གི་ཞལ་ནས་མཁའ་པ་དག་གི་བའི་བཤེས་གཉེན་པ་ཉིད་མཁའ་ཀྱང་ལུང་
 གི་བཀའ་སློབ་པ་ཅམ་ལགས་ཞེས་གསུངས་གསུངས་ཀྱང་སྐྱ་མ་ཉིད་ལུང་
 གི་དག་གི་བའི་བཤེས་གཉེན་བྱ་བ་དེ་བཤེས་ཅད་འཐད་པ་དང་བཅས་ཏེ་
 ལུང་སྟོན་ལུས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་གསུངས་ནས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་པ་ཡིན་ནོ། །
 སྐྱ་མ་ས་སྐྱ་པ་རྗེ་ཏ་ལས་འཇམ་དཔལ་ཨ་ར་པ་ཅོན་ཞུས་སོ། །ཡང་དག་པའི་
 དག་གི་བའི་བཤེས་གཉེན་སྐྱ་མ་དམ་པ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཕགས་པ་སློབ་གྲོ་ས་
 རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་ལ། ས་ལུ་ལྷང་པའི་མདོ། རྗེ་རྗེ་གཙོད་པའི་མདོ།
 རྒྱལ་བརྒྱལ་བ་བཅུ་པའི་མདོ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་འཇུག་པའི་གཟུངས།
 དབུ་མ་སྤིང་པོའི་འགྲེལ་པ། ལག་པའི་ཚད་ཀྱི་འགྲེལ་པ། ཐེག་པ་ཆེན་
 པོ་གསལ་བ། མཁའ་པ་འཇུག་པའི་སློ། ཚོགས་བཅད་བསྟུས་པ། གཅིག་
 ལས་(༡༦ ན)འཕྲོས་པའི་བསྟོད་པ། འཇམ་དཔལ་བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ།
 ཚོགས་བདག་ཚོ་དཔག་མེད། གཟུངས་གྲུ་ལྷ། མཁའ་འགྲོ་ལྷ། དམ་
 ཚོག་ལྷ། ཡན་ལག་བདུན་ལྷ་ལ་སོགས་པ་ཞུས་སོ། །

སློབ་དཔོན་དག་གི་བའི་བཤེས་གཉེན་རྒྱལ་གྲིམས་འབར་ལས། དབུ་མ་རྒྱན་
 ཀྱི་འགྲེལ་པ། ཚོ་བདག་གི་རྒྱད། སྐྱབ་ཐབས། མན་དག་ཚོ་དཔག་མེད་
 ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་ལས་ཚོགས་དང་བཅས་པ། ཕྱག་ན་རྗེ་རྗེའི་གཟུངས་རིངས་
 ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་གཉིས། གནས་བརྟན་བཅུ་རྒྱག་གི་གསོལ་འདེབས། སྤིང་
 པོ་བའི་དབུ་མའི་མན་དག་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་གསལ་ཞིང་། ཁོང་གི་ཞལ་
 ནས་རྟོགས་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་ཀྱང་ལུང་དང་བཤད་པ་ལ་མཉེས་པ་འོ་

མཚར་ཆེ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

སློབ་དཔོན་དག་གི་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡོན་ཏན་ཤེས་རབ་ལས། རྣམ་ཐར་
བཀའ་རྒྱུ་མ། ལྷ་མ་སྐྱབ་པ། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ཏྲ་མ་གྱིན་བདེ་གཤེགས་
སྐྱེ་འདྲིལ། ཕྱག་ན་དོ་རྩེ་(༡༦ བ)ལྷུང་ཤམ་ཅན། ཚོ་དཔག་མེད་གཉེས།
སྐྱ་མོ་རི་ཁོད་ལོ་མ་གྱོན་པ། དོན་ཞགས་གྱི་དོན་ཉམས་སུ་སྤང་བའི་མན་དག་
ལ་སོགས་པ་གསལ་པ་ལགས་མཆི།

སློབ་དཔོན་ཞང་སྟོན་བྱང་རྒྱལ་ལས་སྐྱ་སྐྱོ་མཚོན་ཆ་དང་། བོད་ཀྱི་སྐྱའི་བསྟན་
བཅོས་གཉེས་གསལ་ནོ། །སློབ་དཔོན་གདོད་ལུང་པ་ནམ་མཁའ་དོ་རྩེ་
ལས། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩིས་ཡན་ལག་ལྷ་བསྐྱུས། སྐྱ་གཅན་
དང་གཟའ་ལྷའི་རྩིས། ཉིམ་འི་རྩིས་ཆེན། དུས་འཁོར་སླིང་པོ་ཞབས་ཀྱི་སྐྱབ་
ཐབས། སྐྱོར་བ་ཡན་ལག་རྒྱག་ལ་འབར་མའི་གཏོར་མ། ཉེན་འབྲེལ་བཅུ་
གཉེས་ཀྱི་རྩིས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གསལ་ནོ།།

སློབ་དཔོན་ནམ་མཁའ་གསལ་ལས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས། ཐུན་ཉན་ཅི་
རིགས་སུ་མངོད་དོ། །སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་ལས་ཚད་མ་སྟོང་ཐུན་
གྱི་ཕྱེད་ཅམ་ཉམས་¹²ཁྲིད་ཅིག འཇམ་དཔལ་དཀར་པོའི་མངོན་རྟོགས་ལ་
སོགས་པ་གསལ་ནོ། །སློབ་དཔོན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ་
ལས་འདུལ་བའི་ཐུན་ཉན་རྒྱུང་ཟེང་མངོད་དོ། །(༡༧ ན)སློབ་དཔོན་ཤེས་
རབ་དངོས་གྲུབ་ལས། འཇམ་དཔལ་སྐྱ་སེང་གི་དོན་རྒྱུད་དང་། ལྷ་ལི་ཀུ་

12 མ་དཔེ་ལ་ “ཉིས་ཁྲིད” ཡོད།

ཡི་འི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་དར་རྩེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གསལ་ནོ། །
 སློབ་དཔོན་བསོད་ནམས་སེང་གེ་ལས་འཛིག་རྟེན་བསྟུན་པའི་ཐུན་ཉན་ཅུང་
 ཟད་མཛད་དོ། །གཞན་ཡང་གསང་སྟུགས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་མན་ངག་དང་རིམ་པ་
 ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་མངའ་བ་ནི་རྒྱས་པར་གསལ་ཡིག་ཆེན་མོ་ལས་ངེས་
 པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ཏུ་མ་འདུས་པའི་གསལ་པ་ཡང་ལུས་པའི་སླ་མ་རྣམས་
 དང་། མངག་བལྟགས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་མང་དུ་སྐྱེད་བར་གདའ་ཡང་སློ་
 རྒྱར་གྱི་ཉེས་པས་འཛིགས་ནས་འདིར་མ་སློམ་སོ། །དེ་ལྟར་སྐྱེལ་བ་དང་
 ལྟན་པའི་གང་ཟག་གྲུ་པར་སྟོན་པ་ལ་ཚོས་བཞི་དགོས་པར་གདའ་སྟེ། ལྷ་
 མའི་ཞལ་ནས། ལྷ་ཐག་སླ་མ་ལ་བསྐྱར་བ¹³། སྟོན་པ་ཞི་དུལ་དུ་བྱ་བ། གྱིང་
 ལྟོ་རྒྱབ་ལ་བསྐྱར་བ། རྒྱལ་ལ་གྲོགས་པོ་ལ་སྦྱིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 དོན་དེ་ལ་སླ་མ་ཉིད་(༡༧ བ)ཀྱིས། ལོ་པོས་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་པའི་སླ་མ་
 རི། །ཤེས་རབ་མཚན་དང་ལྟན་པའི་སླ་མ་བདུན། །གྲགས་པའི་མཐའ་ཅན་
 ལྷ་མ་རྣམ་གསུམ་དང་། །སེང་གེའི་མཚན་ལྟན་སླ་མ་རྣམ་པ་གསུམ། །ནམ་
 མཁའ་རྣམ་གཉིས་སློ་གྲོས་རྣམ་པ་གསུམ། །ཚུལ་ཁྲིམས་བཅོམ་འགྲུས་སླ་
 མ་བཟང་པོ་དང་། །ཡོན་ཏན་བརྩེ་བའི་མཚན་ལྟན་སླ་མ་སྟེ། །རྒྱབས་གསུམ་
 རྩ་བ་སླ་མ་ཉི་ཤུ་གསུམ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

༥ གཉིས་པ་སླ་མ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་ཅིང་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་ནི། ལྷ་མ་ཐམས་
 ཅད་ཐུགས་དམ་གྱི་ལྟ་འམ་སངས་རྒྱས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པར་དགོངས་
 པ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས། སློབ་དཔོན་ཏེ་ལོ་པ་ཡི་བཀའ་རྒྱུས། །

13 མ་དཔེ་ལ་ “ལྷ་ཐག་སླ་མ་བསྐྱར་བ།” ཡོད།

ཚོས་བཞི་དགོས་པར་གདའ་སྟེ། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས། ལྷ་མ་ལ་སངས་རྒྱས་
སྤུ་མཐོང་བ། གསུང་ལ་ཚད་མར་འཛིན་པ། དམ་ཚིག་ལ་འགལ་འཁྲུལ་
14མེད་པ། བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་རྒྱུན་མ་ཆད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

༄ གསུམ་པ་སྐྱབ་པ་ནན་ཉན་གྱིས་ཉམས་སྤྱང་བའི་རྒྱལ་ལ་བཞིའི་དང་
པོ། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྤོམ་པ་སྤྱངས་རྒྱུའི་ནི། རྒྱབས་འགོ་ནས་བསྐྱེན་པར་
རྫོགས་པ་དགོ་སྟོང་གི་སྤོམ་པའི་བར་གྱི་བསྐྱབ་པའི་གནས་གྲངས་མེད་
པ་འཇུག་ལྟོག་མཛད་དེ་རྒྱལ་གྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་གཡག་རྩ་བཞིན་དུ་
བསྐྱངས་པས་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འཛིན་(༡༩ ན)པ་ཉེ་བར་འཁོར་ལྟ་
བྱུར་བཞུགས་ཏེ། དམ་པའི་ཚོས་འདུལ་བ་ནས་རི་སྐད་འབྱུང་བ་ལྟར་ཕྱག་
ལེན་དུ་མཛད་དེ། བཤད་པའི་ཚོས་དང་ལག་ལེན་གྱི་ཚོས་གཉིས་མེད་པས་
བཤད་པ་བཞིན་ལག་ལེན་ལ་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་
ན་རྒྱུ་མཐང་གོས་རྒྱ་གོས་ལ་སོགས་པ་དང་མི་འབྲུལ་ཞིང་ལྷུས་ལ་སོགས་
པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་མཛད་ནས། དགོངས་པ་
མ་འདས་ཀྱི་བར་དུ་གཅིག་ཀྱང་མ་ཆག་པས་གཞན་ཐམས་ཅད་ལམ་དུ་
འཇུང་དེ། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས་གཞན་དག་གྲལ་དང་བྱིན་ལེན་རང་ལའང་ནོར་
དང་གྲལ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྤྲིག་འཇུབ་མ་དང་ལྷགས་ཀྱི་མ་ལ་སོགས་
པའི་དབྱེ་བ་མང་པོ་ཡོད་མཚིསྟེ། འོ་སྐོལ་ལ་དམ་པའི་ཚོས་འདུལ་བ་ནས་
འབྱུང་བའི་ལྷགས་གཅིག་པུ་¹⁵ལས་མེད་པ་ཡིན་གསུངས་སོ། །

14 མ་དཔེ་ལ་ “འགྲུས་” ཡོད།

15 མ་དཔེ་ལ་ “ཅིག་སྐྱུ” ཡོད།

བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོན་པ་ལ་སྐྱུངས་ཚུལ་ནི་དཔལ་ལྷན་ཆེན་པོ་པའི་
 རླུང་ནས་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ཁྲིད་དང་། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་
 སེམས་ཚུལ་ལུགས་ཀྱི་སྐྱོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལན་གསུམ་དང་། (༡༩ བ)
 འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལྷན་ནས་ལེགས་པར་བསམས་པས་ངེས་པ་ཐོབ་
 ཏེ། སྤྱགས་རྒྱུད་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ལྟ་
 བུར་གདའ། གནས་ལྷ་མཁུན་པའི་རླུང་ནས་སྐྱེས་བུ་གསུམ་དང་། སྐྱོ་སྐྱོང་
 གི་ཉམས་ཁྲིད་དང་། སྐྱོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལན་དུག་ལྷན་ནས་ཅིག་ཏུ་
 བསྐྱོམས་པ་ལ་བཙོན་པས་རྟོགས་པ་མཛོན་དུ་གྱུར་ཏེ། རྒྱུད་མ་སྐྱོན་པ་སྐྱོན་
 པ་ལྟ་བུར་གདའ། བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་པ་ལ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་། སྐྱོ་སྐྱོང་དང་།
 སྐྱུང་པ་རྣམ་སྐྱོང་དང་། རྣམ་པའི་ཁྲིད་དང་། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་དང་། ཐབས་
 བཅས་བསྐྱེས་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཁྲིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཉམས་ཁྲིད་
 དུ་མཛད་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་གོང་འོག་གམ་ཚོག་ཀུན་ཡང་ནས་ཡང་དུ་
 ལུས་ཏེ། ཁྲེད་ཀྱིས་འོངས་སྐྱོད་ཀྱི་གསོག་འཛིན་ཡང་ངའི་རྣམ་ཐར་བཞིན་
 བྱས་པ་ཡིན་གསུངས་ནས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་པར་མཛད་ཅིང་། སྐྱོ་མའི་མན་
 ངག་ཡང་ཡང་བསམ་སྐྱོམ་མཛད་པས་སྐྱུངས་པ་དང་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་
 བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་སྤྱགས་ལ་འབྱུངས་ (༢༠ ན) ཏེ། སྐྱོན་པ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་
 མཚོན་གྱིས་བརྟོལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོ་མའི་ཞལ་ནས། མི་པམ་མགོན་གྱི་
 བཀའ་རྒྱུ་གྱིས། །བདག་གཞན་མཉམ་རྗེའི་སེམས་གོམས་པས། །མཐོང་
 ཐོས་སྐྱེ་བོ་མ་ལུས་ལ། །དག་སྐྱུང་སྐྱོང་བ་ངོ་མཚར་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།
 འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ནས་བརྒྱུད་པ་དབུ་མ་ལུགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་
 སྐྱོ་མ་དམ་པ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། སྐྱོབ་དཔོན་མ་བྱ་བ་དང་། སྐྱོབ་དཔོན་

གཉེན་ལ་སོགས་པ་ལ་མང་དུ་ཞུས་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་
 པ་བྱངས་མེད་པ་ལ་སྒྲུང་དོར་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྐྱབས་པས་དཔལ་ལྷན་
 མར་མེ་མཛད་ལྟ་བུར་བཞུགས་ཏེ། སྒྲ་མའི་ཞལ་ནས། ཐོག་མེད་དུས་ནས་པ་
 དང་མར་གྱུར་ཅིང་། །སློ་གསུམ་ཀུན་གྱིས་པན་པ་བསྐྱབས་པ་ཡི། །འགྲོ་
 ཀུན་སྲིད་པའི་མཚོ་ལས་བསྐྱལ་སྤྲད་དུ། །ཀུན་མཁུཉེན་གོ་འཕང་བསྐྱོད་པར་
 སྐྱགས་བསྐྱེད་འཚེལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་ཀྱང་ལྟ་སྤྱོད་ལ་ཁྱད་པར་
 མེད་ཅིང་ཚོག་ཐ་དད་གྱིས་སྤེ་བ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀྱི་རྗེས་(༢༠ བ)འབྲངས་
 ཤིང་རྟའི་སློལ་གཉིས་ནི། །ལྟ་སྤྱོད་མཚུངས་ཏེ་ཚོག་འི་ཁྱད་པར་ཅོམ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་མན་ངག་སྣ་ཚོགས་གྱིས་ཉིན་དུས་རྒྱག་དུ་གོང་ནས་
 གོང་དུ་རྣམ་པར་སྤེལ་བ་ལ་བརྩོན་པ་ལགས་ཏེ། སྒྲ་མའི་ཞལ་ནས། སྤེལ་
 བའི་སྤྲད་དུ་པན་ཡོན་བསྐྱོམས་མཛད་དེ། །ཡང་དང་ཡང་སྤྲདས་བརྩོན་
 པས་ཚོགས་གཉིས་བསྐྱབས། །ནག་པོའི་ཚོས་བཞི་སྤངས་ཤིང་གཉེན་པོ་
 བསྐྱེན། །སེམས་ཅན་མ་ལུས་གཅེས་པར་བཟུང་འཚེལ་ལགས། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

རིག་པ་འཛིན་པའི་སློལ་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྤྲདས་པ་ནི། སྒྲ་མ་མཚན་ཉིད་དང་
 ལྷན་པ་རྣམས་དང་། དཀོན་མཚོག་གི་པོ་བྱང་དུ་མཚོད་པ་རྒྱ་ཚེན་པོ་ལུལ་
 བས་རྒྱུད་སྤེ་པལ་ཆེ་བའི་དབང་དང་། སྤྱིན་རྒྱབས་དང་། རིག་པ་གཏད་པ་
 དང་། རྗེས་གནང་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཞུས་ཏེ། དམ་ཚིག་བྱངས་མེད་
 པ་རྣམས་སྤྱིན་གྱི་འབྲས་བུ་བཞིན་བསྐྱངས་ནས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་
 རོ་རྗེའི་སྐྱགས་དང་ལྷན་པ་རོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཚེན་པོ་སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྲུང་གནས་

(༢༡ ན) ལྟ་བུར་བཞུགས་ཏེ། སློབ་དཔོན་དཔལ་འབྲེན་གནས་པའི་བཀའ་
 དྲིན་གྱིས། །ལྟར་གསལ་ལུས་ལ་བྱང་ཚུབ་སྤྱོད་མཐུན་ཚེས། །སྤྱོད་ཚུ་
 བདུན་ཚང་བའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། །སྤྱོད་ལམ་ལམ་དུ་འབྱེད་བ་དོ་མཚར་ཆེ། །
 ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་ཀྱང་བཀའ་གདམས་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་བུམ་ནང་གི་
 སྐྱོན་མ་ནང་ན་གསལ་བ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་ཡིན་ཏན་ནང་དུ་འཕེལ་བར་བཞེད་པ་
 དང་། ལྷ་མའི་རྣམ་ཐར་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པ་དང་། ལྷགས་ཀྱི་དཀྱེལ་ཆེ། ལྷ་
 ཚུལ་དུ་སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་གསལ་པའམ། གཞུང་ཡི་གེ་ཅམ་གཟིགས་པ་ལྟར་
 ཡང་མི་མཛད་དོ། །དེས་ན་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་དེ་
 ལ་ཚོས་གསུམ་དགོས་པར་གདའ་སྟེ། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས། ལྷ་མས་དགྱེས་
 བཞིན་དུ་གནང་བ། རང་ཉིད་ཡིད་ཆེས་པ། ལུང་ན་དེས་པར་བཞུགས་པའོ། །
 ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་དེ་དག་ལའང་འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེས་འབྱུང་ཚུལ་
 ཁྲིམས་གནང་བའི་སྐྱོན་མ་གསུམ། །འདི་ཆེན་བྱང་ཚུབ་སེམས་(༢༡ བ)ཀྱི་
 ལྷ་མ་དུག །གསང་སྤྱོད་ལམ་ལ་སྐྱོན་པའི་སྐྱོན་མ་བརྒྱད། །སྤྱོད་མན་དག་
 སྐྱོན་མཛད་ཉི་ཤུ་གསུམ། །ཞེས་སོ། །

སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་དམ་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པ་ནི། གསང་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་
 རང་དོན་གས་ཆེ་བས་སྤྱོད་མ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་སྤྱོད་ལམ་སྤྱོད་པའི་ལམ་
 ཚང་ལ་མ་ཞོར་བ་པོལ་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས།
 ལམ་གྱི་དེས་དོན་པོལ་སྤྱོད། །ལམ་གཞན་རང་བའི་དོན་དུ་གསུངས། །
 དེས་དོན་བསྐྱོན་པ་ཀུན་ལ་འབྱུང་། །གསང་སྤྱོད་ལམ་ནི་བསྐྱོན་པ་འདིའི།

སངས་རྒྱལ་སྤོང་ལས་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས། །ཀྱན་ལ་མི་དགོས་དང་¹⁶དོན་
ཡིན། །དེ་ཕྱིར་པ་ལོ་ལ་ཕྱིན་པའི་ལམ། །ཚང་ལ་མ་ལོར་གཡང་ས་མེད། །རྒྱལ་
བ་ཀྱན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡི། །དེས་དོན་ལམ་ལ་གཙོ་བོར་གྱིས། །ཞེས་
གསུངས་སོ།།

སྤྱགས་དམ་ཐམས་ཅད་མདོན་ཚན་རྒྱུད་ཞིང་ལམ་གྱི་ཚད་ཆེ་བ་ལ་དགྱེས་པ་
དང་། སྤྱགས་བཟུང་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བས་འདྲིའི་རྗེས་སུ་འདྲི་མཛད་བྱ་བ་སྤྱི་ལྟར་
རྟོགས་པ་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་(22 ན)ཐོ་རངས་དང་སྲ་སྐད་ཀྱི་ཆ་ཕལ་ཆེ་
བ་ནི་སྤྱི་སྲུང་བྱ་གསུམ་དང་། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གཉིས་དང་། བསྐྱེད་རྗེས་གསུམ་
གཉིས་དང་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་མཛད་ནས། སྤྱན་གཏོར་རེ་ཡང་
བགྱིད་པར་གདུ། དེ་ནས་སྤྱག་དཔེའི་ལུ་དག་དང་། སྤྱག་ཡིག་དང་། བསྐྱེད་
བཅས་རྩོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་སྤྱོད་བཅུའི་ཡན་ལག་རྣམས་མཛད་དོ། །
སྲ་དྲོ་དང་པོ་སྤྱི་ཚར་བ་དང་། ཡན་ལག་བདུན་པ་རྒྱས་པ་དང་། ལྷ་མའི་
མཐུལ་དང་། རྒྱ་སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་བྱ་ཆ་དང་། ལྷོ་མ་བསྐྱེད་པ་གང་འགྲུབ་རེ་
བགྱིད་པ་ལགས་མཆི། ཕྱི་དྲོ་དང་པོ་གཏོར་མ་བརྒྱ་ཚར་གསུམ། ལྷ་ཚར་
བཞི། རྗེས་གཏོར་དང་། རྒྱ་སྤྱི་མཛད་དོ། །དེ་ནས་བསྐྱེད་པ་སྤྱི་ལ་འབོགས་
པའམ། གཞན་གྱི་འདོད་ཚོས་དང་མན་ངག་མང་དུ་གསུངས། དེ་ནས་མཚན་
བརྗེད་ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པ་ཚར་རེ། སྤྱད་པ་དང་རྟོགས་ཆེན་དང་སྤྱོད་
མ་གང་འགྲུབ་རེ་ཞལ་ཐོན་མཛད་པ་ལགས་སྐད། དེ་ནས་ཚོགས་ཚོས་དང་
སྤྱི་སྲུང་བྱ་གསུམ་(22 བ)ལ་སོགས་པའི་འཁྲིད་རྣམས་གནང་བར་གདུ།

16 མ་དཔེ་ལ་ “དུན” ཡོད།

མདོར་ན་ཉི་གི་བ་འདི་ནས་འདིའི་བར། འདི་བྱེད་བྱ་བའི་ཐུགས་དམ། དམ་
 བཅའ་མཛད་ནས་སྐྱབ་པར་གདའ་སྟེ། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས། ཉིན་ཞག་སྐྱགས་
 རེ་ལ་དགོ་སྦྱར་འདི་ཅམ་བྱེད་བྱ་བའི་དམ་བཅའ་མེད་ན་སྐོལ་དུ་མི་ཚུད་པ་
 ཡིན་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་ཉིན་པར་ཇ་གསོལ་བའི་བར་ལ་ཡང་བཞུས་པ་
 མཛད་ཅིང་འདྲེན་པའི་ཡུན་རིང་མུང་མུང་མུང་ལ་གཟིགས་པ་ལགས་ཏེ། ལྷ་
 མའི་ཞལ་ནས་གནས་ཁང་གི་སྐྱབས་མ་གཏོགས་པ་ཆེད་དུ་གཏད་པའི་
 མེ་དང་ཉིམ་འདེམ་ཚུང་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་སྐོད་དང་པོ་ཚོགས་ཀྱི་
 ཐུགས་དམ་རྣམས་མཛད། དེ་ནས་གཟིམས་ཁང་བར་ཁང་དུ་ཡན་ལག་
 བདུན་པ་རྒྱས་པ་དང་། མཐུལ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་རྣམས་ལེགས་པར་
 བསྐྱབས་ནས་ཡང་ཐུགས་དམ་མང་པོ་མཛད་པར་གདའ་སྟེ། ལྷ་མའི་ཞལ་
 ནས། གཉིད་གནམ་སྐར་ཁོངས་རེ་རེ་ཅམ་ལས་ལོག་མ་སྟོང་། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །དེ་ནས་གང་སྐྱང་(༢༩ ན)ཞིང་ཅི་མཛད་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་
 ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱུན་ཆད་མེད་དེ། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས། གཟུགས་སྐྱབ་དང་
 སྐྱ་སྐྱན་ལ་སོགས་པ། །སྐྱང་ཅམ་ན་སྟོང་པར་ཤེས་པ་ཡིས། །ཆགས་སྐྱང་
 གི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་ལས། །སྐྱོམ་པ་བཅོལ་དུ་མ་རྟེན་ལགས། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

༥ གསུམ་པ་ཡོན་ཏན་རི་ལྷ་བུ་མངའ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱ་དང་། གསུང་
 དང་། ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ནི་བསོད་ནམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
 ལས་གྲུབ་པའི་སྐྱ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་བུར་བཞུགས་ཏེ། སྐྱ་ལུས་ཆེ་ཆུང་
 འཚོམས་པ་ལ་ཀུན་ནས་ལྷན་ཆགས་ཤིང་བརྗོད་པ། སྐྱ་ཤ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་

ལ་ཤེལ་གྱི་མི་ལོང་ལྟར་གཉེར་མའི་རིགས་མེད་པ། དགུང་ལོ་མང་པོ་
 བཞེས་ཀྱང་། བྱེད་བཅས་པའི་ལུས་ལྟར། སྐྱབ་དེ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པ།
 རྣམ་པ་གང་གིས་ཇི་ལྟར་བཞུགས་ཀྱང་ལྷན་པོ་ལྟར་གཡོ་འགྲུལ་མེད་ཅིང་
 བརྟན་པ། མཐོང་བ་ཅམ་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་ལྟར་བ་སྐྱུ་(23 བ)ལྟར་ཞིང་
 དད་པའི་ཤུགས་འབྱིན་པ། རླུང་དུ་ཉེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མའོན་
 དུ་རྒྱ་ཅི་འཛིལ་¹⁷པ་འཕགས་པའི་ལམ་ལྟ་བུ། མི་ལམ་མཐོང་བ་བྱུང་ཡང་
 འདོད་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པ་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ།¹⁸སྐྱུ་ལ་ཅུང་
 ཟད་རེག་ཅིང་གྲིབ་མས་པོག་པ་ཅམ་གྱིས་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་སེལ་རྟུས་པ་
 དབང་གི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མདངས་དང་དྲི་བསྐྱུང་རྒྱ་ཆེན་པོས་
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཆོམ་པར་མཛད་པ། ཡིད་ལ་དྲན་པ་ཅམ་གྱིས་མཆི
 མ་གཡོ་ཞིང་འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱོབ་པ། སྐྱུ་བྱུང་བལྟ་བས་ཚོག་
 མི་ཤེས་ཤིང་ཡིད་འཛིན་པ། སྐྱུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་དཔལ་འབར་བས་ལོངས་
 སྐྱོད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འདུ་ཡང་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ་སྐྱེ་མའི་
 ཞལ་ནས་རེ་རེ་ནས་སེམས་ཀྱིས་མ་བེན་ཡང་དང་པོ་གཟིམས་ཁང་དུ་འོང་
 བའི་དུས་སུ་ལག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཡོ་བྱུང་ཐམས་ཅད་དགེ་འདུན་ལ་བསྐྱོས་པས་
 ལོ་བོ་ལ་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་མ་མཆིས་ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ནས་(24 ན)སྐྱུ་བཞུགས་པ་ཅམ་གྱིས་མཐོ་དམན་འབྲིང་གསུམ་ཐམས་
 ཅད་མཁན་པོ་སྐྱར་ཐང་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་བས་འགོ་བེར་ནས་སྐྱོད་པ་རན་པ་

17 མ་དཔེ་ལ་ “འབྱིལ་བ་” ཡོད།
 18 མ་དཔེ་ལ་ “བུར་” ཡོད།

དང་། ཚོས་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམས་མེད་ཆེ་སྲུང་ཀྱང་བྱེད་མི་ལུས་ཏེ། དབུས་ཀྱི་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འགའ་¹⁹ཞིག་གིས་ཉེ་གནས་བསད་ནས། དམག་
བྱེད་དགོས་པར་བྱུང་བ་ལ། ཁོང་ན་རེ། འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཞིག་གིས་འཁྲུག་
པ་བྱས་ན། མཁན་པོ་སྐྱར་ཐང་པ་ལ་ངོ་ཚ་བེར་ནས། དམག་བཅག་སྟེ་དོད་པོ་
རྒྱལ་དུ་བཅུག་པ་ཡིན་ཞེས་སྐྱེད་བར་གདམ། དེས་ན་སྐྱ་མའི་ཞལ་ནས་ད་ལྟ་
ཚངས་སྟོན་བསྐྱུང་བ་འདི་ཙམ་ཡང་གཞན་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་ཏེ་མཚེ
ཞེས་གསུངས་སོ།།

གཉེས་པ་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ནི། ཚོག་གི་སློབ་སྦྱོར་དང་སྦྱོར་དག་དང་བརྟེན་
སྦྱོར་²⁰དང་རྣམ་གྲངས་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་སློབ་དཔོན་ཙན་ཏེ་པོ་
མི་ལྟ་བུ། སྤྱི་འཚམས་སྦྱོར་དང་སྐབས་དོན་བརྟེན་འཕྲོད་པ་དཔལ་མེད་
གོ་(༢༥ བ)བཟང་པོ་ལྟ་བུ། དོན་རྣམས་པར་དག་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་
སྐྱེད་པོ་ལྟ་བུར་བཞུགས་ཏེ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བཀའ་བསྟན་བཙུན་
ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱ་མ་ཉིད་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་གྱུར་པས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་
གྱི་འབྲེལ་རྒྱུ་ལས་ཀྱང་སྐྱ་མ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལ་ཡིད་རྟོན་པ་ཙམ་དུ་བབྱིད་
པ་ལགས། རྩལ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་སྤྱོད་པ་ཡང་མི་མང་འདྲེ། ལྷ་
མ་དམ་པའི་ཞལ་ནས་རྩལ་ཡེ་མི་གསུང་བ་དེ་སློབ་དཔོན་སྐྱར་ཐང་པ་ཙམ་དུ་
འདུག་གསུངས་སོ།།

དེས་ན་ལྷུང་དང་རིགས་པ་དང་མན་དག་སྐྱ་ཚོགས་པ་དང་། ལྷ་མ་གོང་མ་

19 མ་དཔེ་ལ་ “འབའ” ཡོད།

20 མ་དཔེ་ལ་ “སྐད” ཡོད།

རྣམས་ཀྱི་སྤྱགས་ཉམས་དང་། ཉིད་ཀྱི་སྤྱགས་ལས་འབྲུངས་པའི་མན་ངག་གིས་གཞན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་དང་ལོ་གཉེན་གྱི་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད། ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་གདུལ་བྱ་རྣམས་འཁྲིད་པར་མཛད་དེ། སྲུང་ཚོས་མང་པོ་ལ་སློབ་གཉེར་བྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་རྒྱས་པ་དང་སྤྱགས་མཉེས་པར་མཛད་དེ། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས། ཚོས་བྱ་བ་སྡེ་སྡོད་འཛིན་(༢༥ ན)པ་རྣམས་མཉེས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་ལྷ་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་མ་བཅག་པ་དང་། སྤྱགས་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་མང་དུ་མཛད་པས་ལྷ་དང་བཅས་པའི་སྐྱེ་དགུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གསུང་གཅིག་ཀྱང་གཅོག་མི་ལུས་ཤིང་། ཇི་སྐོད་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་གུས་པ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་དེ། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས། ཚོག་གཞན་འགྲིག་ཀྱང་ལུས་ངག་གི་དགོ་སྦྱོར་བག་རེ་བྱས་པས་ངག་གི་ལུས་པ་ང་ཆེ་བ་ཡིན་གསུངས་སོ། །

ཡང་བྱང་ཐང་དུ་ཐམས་ཅད་རྒྱན་པོས་ཉེན་པའི་ཚེ་ན། འོ་སྐོལ་གྱི་མེལ་ཚེ་འདྲེ་ལ་འཚོལ་བ་ཡིན་གསུངས་པས་ཚོམ་རྒྱན་གྱི་རིགས་ཕྱོགས་སུ་ཉེ་བ་ཅོམ་ཡང་མ་བྱུང་བ་ལགས་མཚུགས། ཡང་གང་ཟག་དམ་པས་ཞུས་པ་འགའ་ཞིག་མཛད་པའི་ཚེ་འདོད་པའི་དོན་དཀོན་མཚོག་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ན་འབྲུབ་ཅོམ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་དང་། ཚོས་སྦྱོང་བ་རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱབ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མི་བསྐྱབ་ན་གཏོར་མའི་(༢༥ བ)སྐྱེན་པ་བཅོལ་གསུངས་ཤིང་བཀའ་བཏོན་མཛད་པར་གདའ། དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་

པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མངའ་ཡང་། སྐྱོས་²¹ཀྱི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བཞེད་དེ།
སྐྱ་མའི་ཞལ་ནས་འོ་སྐྱོལ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་མ་གཏོགས་པ་སྐྱོས་²²ཀྱི་དོན་བསྐྱབ་རྒྱུ་མེད་པ་ལགས་ཞེས་གསུངས་
སོ། །དོན་དེདག་ལ་སྐྱ་མ་ཉིད་ཀྱིས། ལོ་བོ་ཡིས་སྐྱ་མ་མང་དུ་བཅོལ། །སྐྱ་མ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཁས་སྐྱངས་མང་དུ་བགྱིས། །སྐྱོ་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོས་ཀྱང་མང་དུ་ཉན། །
སྐྱ་མའི་མན་དག་མང་དུ་གནང་། །ཚོས་ཀྱི་ཕྱིར་སྐྱོ་གསུམ་གཏོང་ལོ་བགྱིས། །
ལོངས་སྐྱོད་ལ་ཞེན་པ་མེད་ལོ་བགྱིས། །ཁྲིམ་པའི་བྱ་བ་གཏོང་ལོ་བགྱིས། །
དྲིན་ཅན་སྐྱ་མ་བསྟེན་ལོ་བགྱིས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རི་ལྷ་བུ་མཉེས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བརྟེ་བའི་
ཐུགས་རྗེ་དང་། ཉོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ལུས་པའི་རྣམ་འཕྲུལ་ལོ། །དང་
པོ་(༢༦ ༡)ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་དང་ལྷན་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་དེ་ཚོ་རབས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ནས་སྐྱུངས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་
མངའ་ཞིང་བྱམས་སྟོང་རྗེ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་འཕགས་
པ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་ལྷ་བུར་བཞུགས་ཏེ། སྐྱ་མའི་ཞལ་ནས།
སྐྱ་མ་རྣམས་ཀྱི་གདམས་དག་གི་ཉིང་ལྷ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ཀྱི་གཙོ་
བོ་དེ་བྱམས་སྟོང་རྗེ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སུ་གདའ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
སྐྱོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་དུ་དགོངས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་
དཔལ་མར་མེ་མཛོད་ལྷ་བུ་བཞུགས་ཏེ། སྐྱ་མའི་ཞལ་ནས། མ་རྟན་སེམས་

21 མ་དཔེ་ལ་ “དགོས་” ཡོད།

22 མ་དཔེ་ལ་ “དགོས་” ཡོད།

ཅན་རྣམས་ལྷུ་དུ་བཞག་ནས་རང་ཉིད་ཐར་པར་འདོད་པ་དེ་འཇིག་རྟེན་དང་
བསྟུན་ན། ཐར་པ་ཁྲེལ་²³མེད་བྱ་བ་ཡིན་གསུངས་སོ། །སེམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་
སྲིད་འབྱུང་ན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་སྲོག་ ཐམས་ཅད་ལ་གཏོང་བ་འཕགས་པ་སྐྱེ་སྐྱུབ་
ལྟ་བུར་བཞུགས་ཏེ། གང་ཞིག་བདག་ལ་ཁྲོས་ཏེ་སྲོག་འསྲོག་ཅིང་། །མགོ་
བོ་ཚེལ་པ་བརྒྱུར་(༢༦ བ)ནི་གཤེག་བྱེད་ལ། །གཤེ་ཞིང་མཚོང་འབྱུ་བརྟེན་
པར་བྱེད་ཀྱང་རུང་། །བྱ་གཅིག་བཞིན་དུ་སྐྱུག་པར་བྱེད་པར་ཤོག །ཅེས་སྐྱེ་མ་
ཉིད་གསུངས་སོ། །

དེ་ཡང་སེམས་ཅན་སྤྱིའི་དོན་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟུན་པ་ཁོ་ན་ལ་གཅེས་
སྐྱེས་སུ་མཛོད་དེ། སྐྱེ་མའི་ཞལ་ནས། སེམས་ཅན་རེ་རེ་ནས་འདོད་པ་སྐྱོང་
བའི་རྣམ་པ་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་བཅོན་ལ་གང་ཕན་དུ་བགྱིད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཅུ་གཅིག་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཀྱང་། དེས་པར་གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟུན་པ་ཡིན། དེ་ཚོས་བྱེད་པའི་དགོ་འདུན་ལ་རག་ལས། དེ་ཚུལ་
ཁྲིམས་སྲུང་བའི་གང་ཟག་ལ་རག་ལས། དེ་རེ་རེ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱས་
ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟུན་པ་སྐྱེ་བཀུར་བ་ཡིན་གསུངས་སོ། །དེས་ན་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་སྐྱེ་ཉམས་སུ་ཉག་ཏུ་བཞེས་ཤིང་དངོས་དང་
བརྒྱུད་པས་གདུལ་བྱའི་བདེ་སྲིད་ཀྱི་ཆེན་པོ་མཛོད་དེ། །རྩུང་དུ་(༢༧ ན)ཉི
བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེ་གོ་མོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་
ཐུགས་སྦྱོང་བར་མཛོད་དོ། །དོན་དེ་ཡང་སྐྱེ་མའི་ཞལ་ནས། ཀུན་རྗེ་བཀྱི་བྱང་

23 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྲེལ་” ཡོད།

རྒྱལ་སྐྱོན་ཞེས་པ། བོད་མི་དུས་ནས་ཉེ་འབྲེལ་བའི། །ཕྱ་ལག་གྲུང་པའི་
སྐྱོན་ཅན་རྣམས། །རྣམ་མཁུན་གྱི་གྲོང་དུ་དགྱི་བའི་ཕྱིར། །བྱང་རྒྱལ་དོན་དུ་
གཉེར་བ་ལས། །བསྐྱོམ་པར་བྱ་རྒྱུ་མ་རྙེད་ལགས། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

གཉེས་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྒྱུ་དཔག་དུ་
མེད་པ་མངའ་ཡང་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་བཀའ་གདམས་རིན་པོ་ཆེ་ལས་
རྟོགས་པ་འཇུགས་པར་གདའ་སྟེ། །སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དག་མཁན་པོ་སྣ་
ཐང་པ་དེ་ལྷགས་དམ་དབུ་མ་ལ་མཛད་པ་ཞིག་འདུག་སྟེ། །རྟོགས་པ་ཐམས་
ཅད་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལས་འཇུགས་གདའ། །ཞེས་གསུངས་སོ།། །དེ་ལ་
མཉམ་བཞག་དུ་ཚོས་ཉིད་(༢༧ བ)ནམ་མཁའ་ལྟར་སྐྱོས་པའི་མཐའ་
དང་བྲལ་བ་ལ་སྐྱོས་ཀྱང་ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་པར་ལྷགས་སྟོང་ཉིད་སྟིང་རྗེས་ལོ་
བོར་བཞུགས་ཏེ། །སྐྱེས་པའི་ཞལ་ནས། །ཤེས་བྱའི་ཚོས་ཀུན་སྐྱོས་བྲལ་བར།
རྟོགས་པ་ལྟ་བའི་མཐར་ལྷག་དེ། །ཁྲིམ་པོས་ཚིག་དུ་བསྐྱབ་དུ་མངས། །
སྐྱོས་བྲལ་ངང་ལ་ཕྱི་གཅིག་དུ། །རྒྱུན་དུ་གནས་པའི་བསྐྱོམ་པ་དེ། །རྣམ་
རྟོག་རྒྱུང་ལ་བསྐྱར་དུ་མངས། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

རྗེས་ཐོབ་དུ་སྐྱོ་རྒྱུ་རྟོགས་འཇུག་པའི་སྣང་དོར་རྒྱུ་དགོ་སྒྲིག་ལས་འབྲས་བུ་
བདེ་སྐྱབ་མི་སྐྱེ་བར་དགོངས་ནས་ལས་སྤྲོད་པ་ཞེས་སྤྲོད་པ་ལའང་སྣང་དོར་མཛད་
དེ། །ཞེན་མེད་ངང་ནས་དགོ་སྒྲིག་ལ། །སྣང་དོར་བྱེད་པའི་སྐྱོད་པ་དེ། །ལ་
ཏའི་གཡང་ལ་བསྐྱར་དུ་མངས། །ཞེས་གསུངས་སོ།། །དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་
སྣངས་པ་ལས། །འབྲས་བུ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་བཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། །སྐྱེས་པའི་ཞལ་ནས།

རང་གི་སེམས་སྐྱེ་མེད་ཚོས་གྱི་སྐྱུ། །ཡི་གཏོང་མ་ཉིད་ནས་གནས་པ་ཡི།།
ཡིད་བཞིན་(༢༤ ན)གྱི་ལོ་རྒྱུ་བྱ་བུ་དེ། །འབྲུལ་པའི་རི་མ་མ་ལུས་པ། །
སྤངས་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལས། །འབྲས་བུ་བཅའ་དུ་མ་རྙེད་ལགས། །
ལོ་བོས་བཅའ་དུ་མ་རྙེད་དེ། །སླ་མ་དམ་པའི་གདམས་པ་ལ། །བརྟེན་ནས་
སེམས་ཉིད་གཅིག་བྱ་རྙེད། །གཉུག་མར་འགྲོགས་པ་དོ་མཚར་ཆེ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེ་ལ་སླ་མ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅས་བྱ་སྟེ། །བསོད་ནམས་
སྟོབས་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་དལ་འབྱོར་འདི། །བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་
བསམ་པ་ཡིས། །ལྟ་སྟོམ་སྦྱོད་པ་དག་ནི་རབ་བསྐྱབས་ཏེ། །འབྲས་བུ་
མཚོག་གི་དོན་དང་བཅས་པར་བགྱི། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

གསུམ་པ་རུས་པའི་རྣམ་འབྲུལ་ནི་སྤྲུགས་དམ་གྱི་སྟོ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་
ཞལ་གཟིགས་པ་དང་། དངོས་པོ་གཞན་དུ་བསྐྱུར་བའི་རུས་པ་ལ་སོགས་པ་
དོ་མཚར་བའི་གཏམ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་མངའ་ཡང་བཀའ་གདམས་པ་
ཆེན་པོ་རྣམས་སྤྲས་པའི་གཏེར་སྤྲུང་སྟོབས་བཞིན་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ནང་
དུ་སྦྱོད་པར་བཞེད་པ་དང་། སླ་མ་(༢༥ བ)ཉིད་ཀྱང་མངོན་མཚོན་ཆུང་ཞིང་
རང་བྱུན་ཚུད་པ་ལ་དབྱེས་པས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བརྗོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་
དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་མཚོན་པ་ཅམ་ཞིག་བཤད་ན། སླ་མ་ཉིད་ལ་སླ་
མ་དང་དགོན་མཚོག་ཐམས་ཅད་ནམ་དགོས་པའི་དུས་ན་དངོས་སུ་བྱོན་
ཞིང་བྱིན་གྱིས་སྟོབས་པར་མཛད་ལ། །བྱང་ཆུབ་དུ་དུས་བཟང་པོ་མར་དེའི་ཚོས་
བཅོ་ལྷའི་ཉིན་པར་སྤྲུགས་སྐྱེ་ཞིང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅུང་བཟོ་འཕྲོ་བར་གྱུར་ནས་
གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ཚོ། མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་མཚོད་པ་དང་། །གཞུང་འོད་

རབ་ཏུ་རྒྱས་པའི་དབྱིལ་དུ་ཉི་ཟླ་པད་མའི་གདན་གྱི་དབུས་སུ་དཔལ་ལྷན་
 ཚེན་པོ་པ་དང་། གཡས་སུ་ཞང་སྟོན་པ་དང་། གཡོན་དུ་བྱང་ཚེན་པ་སྟེ། ལྷ་
 མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡབ་སྲས་གསུམ་པོ་བཞུགས་པའི་ཞལ་དངོས་
 སུ་གཟིགས་ནས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏེ། །སྤྲོ་མ་ཡབ་སྲས་དགོངས་སུ་
 གསོལ། །རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཐ་ཚོད་མ་ལུལ་བས། །ཡོན་ཏན་གྱི་ལྷ་གུ་མ་སྐྱེས་
 པར། །གཞན་པམ་གྱི་འབྲས་བུ་གལ་སྤྲིན། །ཀུ་སུ་ལུའི་སྦྱོད་པས་གནས་
 (༢༩ ན)པར་ལྷ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཞུས་པ་དང་། དེའི་ལན་དཔལ་
 ལྷན་ཚེན་པོ་པས་བཀའ་བསྟུལ་པ། སུ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐབ་པའི་བསྟན་པ་ལ།
 པན་པ་ཞིག་འབྱུང་བར་ངས་བསམས་ནས། །ལྟོས་བཅས་ཀྱི་སེམས་
 ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་། །རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་ཚཱ་ཅི་འཕེལ་གྱིས། །དུས་ངན་གྱི་
 ཚོགས་དཔོན་བྱེད་པ་ལ། །རང་བདེ་ལ་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་། །འོག་སྐྱབ་ཀྱི་
 རྐྱེན་ངན་བཟོད་པ་དང་། །གཞན་གཅེས་ཀྱི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་དགོས། །
 །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། གནས་ལྷ་མཁུལ་པའི་སྤྲོ་མས་འདི་སྐད་ཅེས་
 གསུངས་ཏེ། །ཁོ་བོས་བསམ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཡིས། །སུ་ཁྱོད་རྒྱུན་དུ་རྗེས་སུ་
 བཟུང་། །ཚིག་གི་གཟེར་བུས་མ་བསྐྱམས་པས། །རང་གཞན་དོན་དུ་གང་
 འབྱུང་སྐྱབས། །ཐེག་པ་ཚེན་པོའི་སྦྱོར་ཞུགས་ནས། །གཙོ་བོར་བྱ་བ་གཞན་
 དོན་ཡིན། །རང་བདེ་ཡལ་བར་བོར་ནས་ཀྱང་། །རྣམ་ན་གཞན་ལ་པན་པ་
 ཀྱིས། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལྷགས་རྗེ་(༢༩ བ)མཚུངས་པ་མེད་
 པའི་སྤྲོ་མས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་ཏེ། །འགྲོ་ལ་པན་བདེ་འབྱུང་བའི་གཞི།
 ལྷར་འདས་ཀྱི་སྤྲོ་མས་སྐྱགས་ཀྱིས་པངས། །ཁོ་བོའི་བསམ་སྦྱོར་གཉེས་
 ཀས་གཏད། །འགྲོས་ཀྱི་ལྷང་ཡང་དག་སྦོང་བཞིས་མཚོད། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་

བ་ཉམས་སྐྱུས་པས། །གཡུལ་ཉེས་ཀྱི་དཔའ་བོ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱབས། །དེ་སྐྱོ་
 མ་རྣམས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས། །ཁྱོད་སྐྱག་བསུལ་མི་དགོས་ལེགས་པར་
 འོང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གསུང་བྱོན་པ་ལགས་མཚེ། ཡང་སྐྱོ་
 མས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །ཁྱེད་སྐྱོ་མའི་གསུང་རྣམས་མད་ལགས་ཏེ། །
 བདག་ཐོག་མེད་སྲིད་པར་འབྱུངས་པའི་བར། །སྐྱོ་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་གོམས་
 གུར་པས། །ད་ལོག་པའི་ལམ་ལ་བསྐྱོག་པར་དགའ། །འཁོར་བའི་འགྲོག་
 དགོན་མི་བཟད་པ། །བདེ་དགའི་རྩ་རྩུས་དབེན་པར་གནས། །ལམ་འདྲེན་གྱི་
 བཤེས་གཉེན་གཤེགས་གུར་ན། །ཐར་པའི་ལམ་སྐྱ་སྐྱ་ཡིས་འདྲེན། །ཞེས་
 བ་ལ་སོགས་པ་ལྟུང་(༣༠ ན)པའི་ཚེ། སྐྱོ་མའི་ཞལ་ནས། །ཁྱོད་བྱིར་ལོག་
 ལ་གོམས་གུར་པ། །སྐྱོ་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོས་ལ་སྐྱུངས་པ་དང་། །སྐྱོ་མའི་གདམས་
 དག་རྗེས་བསྟན་ལ། །ཉིན་མཚན་དུ་འབད་པས་བསྐྱོག་པར་གྱིས། །སྲིད་
 གསུམ་གྱི་འགྲོག་དགོན་ཡངས་པའི་བྱིར། །ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་ལེགས་
 ལྟོས་ལ། །སྐྱར་བསྟན་གྱི་ལམ་ལས་མ་འཁྱོར་བར། །སྐྱོ་མའི་རྗེས་སྐྱོ་འཇུག་
 པར་གྱིས། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྟུང་ལན་མང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་
 སྐྱོ་མ་དག་སྐྱུལ་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། །སྐྱོ་མ་ཉིད་སྐྱབ་ཐོབ་སྲིན་པོ་རི་བ་
 ཅན་བྱོན་པར་དགོངས་ནས་མངག་གཞུག་པ་བཏང་བའི་ཚེ། །མ་ལྟུང་པར་
 འོང་ན་ཟེ། །སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་འདིར་འོང་དགོངས་འདུག་པ་སྐྱུར་དུ་བྱོན་
 གྱིས་གསུངས་སྐད། །དེ་ནས་སྐྱོ་མ་ཉིད་ལམ་དུ་ལྷུགས་པ་དང་། །སྐྱབ་ཐོབ་
 ན་ཟེ། །འཁོར་རྣམས་ལ་འདི་རིང་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞིག་འདིར་བྱོན་པར་
 འདུག་པས། །ལམ་སྐང་དང་། །གནས་ཁང་ལ་བྱི་དོར་ལེགས་པར་གྱིས་ཞེས་
 གསུངས་(༣༠ བ)སྐད། །དེའི་དགོང་མོ་སྐྱོ་མས་བྱོན་ཏེ་མཛལ་ནས་མནལ་

ལམ་ཞུས་པའི་ཚེ། གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་མདུན་ན་སྐྱེ་མ་ཉིད་འཕྲོངས་ཁུང་ཆེན་པོ་
ཞིག་འབྱུ་ཞིང་འདུག། ཅི་བྱེད་བྱས་པས། འཁོར་བ་རྩ་བུལ་གྱི་འཕྲོངས་པ་
ཞིག་གཏོང་གསུངས་ནས་འཕྲོངས་བྱུང་བས་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་པང་པར་བྱོན་ཏེ།
རྒྱ་རྒྱུ་མ་བུས་པ་བཞིན་སྲི་གསལ་ནང་གསལ་ལ། ནང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཡིག་
འབྲུ་དཀར་པོས་གང་བར་གཟིགས་སྐད་དོ། །དེ་ལ་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་ཞལ་ནས།²⁴
བརྟན་པའི་མངའ་བདག་ཆེན་པོ་ཞིག་འབྱུང་། ད་ལས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པར་
གདའ། དབང་འཕྲོར་པའི་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟར་དགོངས་པ་བཞིན་འབྲུབ་པར་མཚེ།
ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཡང་གྲུབ་ཐོབ་གཞན་གྱིས་མཚན་མ་བརྟག་པའི་ཚེ་གཟིམས་ཁང་གི་ཐད་ན་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐྱན་གྱི་སྐྱེ་བ་ལུགས། དེའི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྐྱེ་མ་ཉིད་
ཕྱག་གི་མཐིལ་དུ་སྐྱུན་བྱངས་ནས། ཕྱག་གཡས་ཀྱིས་དར་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་
དཀྱིལ་ཅམ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཤར་ཕྱོགས་སུ་བརྒྱུངས་པའི་དར་ཕྱེ་(༣༡ ན)
ལ་བརྩོན་པ་ཐོ་རེ་འཇུས་ནས་སོང་། གཡོན་གྱིས་ལྷག་མ་རྣམས་སྐྱོག་ཅིང་
འདུག་པ་ལ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དར་ལ་འཇུས་ནས་ལ་ལ་བྱུང་
དུ་སྐྱེ་བ་ཅམ་དུ་བྱངས་པ་དང་། ལ་ལ་མ་སྐྱེ་བ་པ་དང་། ལ་ལ་འཇུས་ཅམ་
དང་། ལ་ལ་འཇུའོ་སྐྱེ་མ་ནས་བརྒྱུགས་འོང་བ་མང་པོ་འདུག་པ་ཞིག་
གཟིགས་སྐད། དེ་ལ་གྲུབ་ཐོབ་ན་རེ་སྐུལ་པའི་སྐྱེས་བུ་འགོ་དོན་མཛད་པ་ངོ་
མཚར་ཆེ་གསུངས་ནས་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱང་ཞུས་པ་ཡིན་སྐད་དོ།།

24 མ་དཔེ་ལ་ “ཆེ་ནས།” ཞེས་པ་ཡང་ཡོད།

ཡང་སློབ་དཔོན་གཉན་དང་གནས་ཁང་ཞིག་ཏུ་འཛོམ་པའི་ཚོ། གནས་མོ་
ལ་ཁོང་ན་རེ། ལོ་ལྟོག་གཉིས་པ་ཞིག་དོངས་ཤིག་བསྟན་པའི་བདག་པོ་
དག་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་ལྟ་བུ་ལྟོད་ཀྱི་གནས་ཁང་དུ་བྱོན་པ། ལྟོད་བསོད་
ནམས་ཆེ་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་འགྲུས་པའི་ཚོ་མེ་ཏོག་ཅུང་ཟད་ཅིག་སྐྱུལ་
བ་དང་། ཁོང་ན་རེ། ལྟོད་སྐྱུལ་པའི་བྱང་རྒྱུ་མེམས་དཔའ་རང་གདའ་
ཡི། འགོ་དོན་ཅི་འཕེལ་དུ་མཛོད་ཅིག་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེ་བར་
བསྐྱབས་(༣༡ བ)པ་མང་དུ་མཛོད་སྐྱབ་དོ།།

ཡང་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མངའ་སྟེ།
སྐོམ་ཆེན་བཟང་པོ་ཞིག་རང་གི་དགོན་པ་ནས་དབེན་གནས་གཞན་ཞིག་ཏུ་
སང་འགོ་སྐྱམ་པ་ལ། ནམ་སྐྱེད་ནང་འདི་ཅམ་དུ་འོངས་ན་སྐྱ་མ་ལ་ཅི་སྟེ་མི་
མཇལ་སྐྱམ་ནས་མཇལ་ཆས་པ་སྐྱ་མས་མཁྱེན་ཏེ། ཁོའི་སྐོ་མངའ་མཚན་
སྐྱེད་ནས་གྱུར་ནས་འདི་རིང་འདིར་འོང་བར་གདའ་ཞེས་གསུངས་པས་དེ་
བཞིན་དུ་བྱང་བ་ལགས་མཚི། ཡང་ཚོས་པ་བཟང་པོ་ཞིག་གོངས་པ་སྐྱ་
མས་མ་གསན་པར་ཡོད་པའི་ཚོ། སྐྱ་མའི་ཞལ་ནས་ཁོང་བྱང་ནས་སྐྱུ་བུ་
དཀར་པོ་འདྲ་བ་ཞིག་སྐྱུ་ཏེ་སྐྱབས་ཀྱིས་བཟུང་། བཀའ་རྒྱུ་ཆེ་ཟེར་ནས་
སོང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་པང་སྟོད་ཕྱོགས་སུ་འགོ་
སྐྱམ་ནས་ཆས་ཏེ། སྐྱ་མ་ལ་བདག་དབུས་ཕྱོགས་སུ་འགོ་བར་ལྷུ་ལྷུས་པའི་
ཚོ། སྐྱ་མའི་ཞལ་ནས་ལྟོད་སྐྱོ་ལ་གཞན་བསམས་ཏེ། དག་ཏུ་གཞན་སྐྱ་བ་
ཞིག་འདུག ད་ལ་ཉན་ན་གཞི་འདིར་སྟོད་ལ་སྐྱ་མའི་རྣམ་(༣༢ ན)ཐར་
བཞིན་གྱིས་གསུངས་སོ།།

གཞན་ཡང་སྐྱོན་གྱུར་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་རི་ལྗོངས་བ་བཞིན་གཟེགས་པའི་
 མངོན་པར་ཤེས་པ་ཡང་མངའ་སྟེ། མཐའི་དམག་དབུང་མ་རུངས་པ་དག་
 གིས་སློབ་བྱུང་དུ་བྱུང་ཐག་རིང་པོར་གདན་དྲངས་ནས་ཆས་པའི་ཚོ་དག་
 འདུན་རྣམས་སྤྲུགས་དན་དུ་གྱུར་པ་ལ། ལྷ་མས་དེད་ལ་སྐྱོན་མི་འོང་། སྤྲུགས་
 མི་བདེ་མི་འཚོལ་བར་གདའ་ཡི་གསུངས་པས་དེ་བཞིན་དུ་བྱུང་བ་དང་། དེའི་
 ལམ་དུ་ཞབས་འབྲིང་པ་བསྐྱུངས་པས་སྐྱུར་དུ་བྱོན་པར་ཞུས་པའི་ཚོ། ད་
 དེས་ཁམས་ལ་སྐྱོན་མི་འབྱུང་བར་གདའ་སྟེ། ལར་སྐྱུར་དུ་འགོ་གསུངས་ནས་
 བྱོན་པས་དེ་བཞིན་དུ་བྱུང་ངོ། །ཡང་སྐྱོན་ལོ་ཐོག་རྒྱས་པའི་དུས་ཤིག་ན། རྒྱལ་
 ཁམས་སུ་འབྲུག་པ་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་བསྐྱུལ་བ་ལ། ལྷ་མ་
 ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་དང་འདུམ་མཛད་ནས་ཤིན་ཏུ་བདེ་བར་ཡོད་པའི་ཚོ། དམག་
 མང་པོ་སློབ་བྱུང་དུ་སྤྲུགས་པའི་དབུང་མ་བཟོད་པར་འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་ལྷ་མ་
 (༣༢ བ)ལ་མ་ཞུས་པར་རྒྱ་བཏང་ངོ། །ཞེས་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་བསྐྱུགས་
 པའི་ཚོ། ལྷ་མའི་སྤྲོད་ན་སྐྱུམ་གཅིག་འདུག་པ་དེ་ཡང་ཡང་བསལ་བ་སྐྱུམ་
 25བྱེད་ཀྱང་གདའ་སྐྱད། དེ་ནས་འགོ་མ་ཕྱོགས་བྱེད་པ་ཞིག་འོང་བར་འདུག་
 སྐྱུམ་དུ་དགོངས་པ་དང་། རྒྱ་གདའ་བཏང་ངོ་ཞེས་དུ་བ་འབྱུང་བར་གདའ། དེའི་
 ཉིན་པར་དམག་དཔོན་གྱིས་དག་འདུན་ལ་བསྐྱེན་བཀུར་བྱས་པ་ལ། ལྷ་མའི་
 ཞལ་ནས་བསྐྱེན་བཀུར་ཡང་ཆབས་དབང་། དའི་རྒྱ་འདི་སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱི་
 གོས་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། རྒྱལ་སུ་ཆེ་བའི་ཐོག་དུ་འཛོག་དགོས། མ་བཞག་
 བ་བཅུན་པ་ལག་སྤྲེལ་བྱས་སུང་པ་ཡིན་གསུངས་པས། དམག་ཐམས་ཅད་

25 མ་དགེལ་ “མཉམ་” ཡོད།

ལོག་སྟེ། ས་འཇམ་ཚེན་པོ་མཛད་ནས་སྟོན་པའི་གྲགས་པས་སྤྱོད་གས་ཀྱིན་
ཏུ་བྱབ་པར་མཛད་དོ།།

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཡུལ་གཞན་དུ་ཏུ་གཏོར་ནས། གཏོར་མ་ཞུས་པའི་ཚོ་
མ་སྟོར་བར་བྱེད་རང་ཅན་ན་འདུག་ཅེས་གསུངས་པས་དེ་བཞིན་དུ་གདའ་
སྐད་དོ། །(༣༣ ན)གཞན་ཡང་དངོས་པོ་གཞན་སྐྱུར་བའི་རུས་པ་དཔག་
ཏུ་མེད་དེ། བྱང་ཚུབ་ཚེན་པོའི་མཚོན་རྟེན་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་རིང་
བསྐོལ་མདུན་དུ་བྱོན་པ་དང་། སྤྱིར་རབ་ཏུ་གནས་པ་མང་དུ་མཛད་པ་ལ་དེ་
ཐམས་ཅད་ལ་བྱིན་རྒྱ་བས་དང་བཀའ་ཤིས་པའི་མཚོན་མ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ཞིང་།
བྱུང་པར་དུ་སྐྱབས་དམ་སྐབ་པ་ཚེན་པོ་ལ་རབ་གནས་མཛད། མེ་ཏོག་གཏོར་
བའི་ཚོ་སྐྱབས་ཁར་མེ་ཏོག་གི་སྲིད་བ་ཆགས་པས་སྐབ་པ་མེ་ཏོག་མ་ཞེས་
གྲགས་པ་དང་། རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་བའི་ཚོས་ལྷ་ལ་སྐྱབས་དམ་གསེར་བུམ་གྱི་
རབ་གནས་མཛད་པས་མེ་ཏོག་ལ་སྐྱུ་གུ་བཟང་པོ་འཁྲུངས་པ་ལ་སོགས་པ་
ཡོན་ཏན་དཔག་པ་མེད་པ་མངའ་བའི་རྒྱ་མཚོན་མང་དུ་སྐྱུང་ཡང་། ལྷ་མའི་
ཞལ་ནས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་འཕྲུལ་བྱ་བ་གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་ན་
མཛོད། མི་འགྱུར་ན་མི་མཛོད་པ་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟ་ཐམས་ཅད་བསོད་ནམས་
དམན་པས་(༣༣ བ)དོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་འདི་སྐད་
ཅེས་བྱ་སྟེ། དཔག་མེད་སྐྱབས་དམ་ཞལ་གཟིགས་དམ་པས་བསྐྱབས།།
གཞན་རིག་དོན་གྱི་གནས་རྒྱལ་ཐོགས་མེད་མཁྱེན། །དངོས་ཚོགས་
བཀོད་པའི་རུས་པ་གཞན་དུ་སྐྱུར། །རྟོགས་པའི་རྣམ་འཕྲུལ་སྣ་ཚོགས་པོ་
མཚོར་ཚེ། །ཞེས་སོ།།

ལྷོ་གསུམ་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ་གསུམ་སྟེ། ཞལ་བཞུགས་དུས་ཀྱི་
 མཛད་པ་དང་། བདེ་བར་གཤེགས་དུས་ཀྱི་མཛད་པ་དང་། ཕྱི་རྗེས་གཟིགས་
 པའི་མཛད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སླ་མའི་རྒྱལ་ཚབ་ཇི་ལྟར་མཛད་པ་དང་། བསྟན་
 པའི་ཚོས་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་ཇི་ལྟར་མཛད་པའོ། །དང་
 པོ་ནི་སླ་མ་གོང་མ་ཉིད་བདེ་བར་གཤེགས་པར་དགོངས་ཏེ། ལོ་དང་རྒྱ་བའི་
 གོང་ནས་བགེས་པོ་རྣམས་ལ་ཁྱེད་ཚོ་གོས་གྱིས། གདན་སའི་འོས་ཤིག་
 འཚོལ། ཁྱེད་ཚོས་མ་རྟོག་ནངས་བཅའ་ལོ། ཞེས་(༣༥ ན)ཡང་ཡང་
 གསུངས་ནས། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཀའ་བསྐྱོས་པ་དང་། སླ་མའི་སྤྱགས་
 དགོངས་གཅིག་ཏུ་སྐྱུར་ནས། སླ་མ་ཉིད་དགུང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག་ཏུ་བྱོན་
 པ་དང་། ལྷགས་པོ་ཁྱིའི་ལོ་ཁྲ་བུའི་ཉི་ཤུ་གསུམ་གྱི་ཉིན་པར་དགེ་འདུན་ཡོན་
 མཚོད་ཐམས་ཅད་འཚོགས་པའི་དབུས་སུ་གདན་མཉམ་པོ་གཉིས་ལ་སླ་
 མ་གཉིས་བཞུགས་པའོ། །དེའི་ཚེ་སྐྱོས་ལ་མེ་ལྷེ་འབར་བ་ལ་དབེན་གནས་
 གཤེགས་པ་ཉིད་དགུས་ནས་ཞལ་འཇུག་པ་དང་བཅས་པས་དགེ་བཤེས་
 པ་ལ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་འདུག། གདན་ས་འདི་ཡང་ཇི་དཀར་ཇི་
 མཐོ་ལ་འགོ་བར་གདའ་ཡིས་ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ནས་སོ་སོའི་མེ་ཏོག་སྤུལ་བའི་རྗེས་ལ་སླ་མ་གོང་མའི་ཞལ་ནས་འོ་སྐྱོལ་
 གྱི་གདན་ས་འདི་མཁན་པོ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་པས་སྐྱོབ་དཔོན་གོང་མ་
 དང་ང་ལ་བསྐྱོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐལ་བ་སོ་སོ་ནས་བྱ་དགོས་པར་བྱུང་། དང་
 ཡང་དགེ་བཤེས་(༣༥ བ)པ་ལ་བསྐྱོས་པ་ཡིན། ཁོང་གི་ཚོས་མཁན་པོ་
 པ་ལ་ཚང་བ་ཡིན་པས་མི་ཚེ་རིང་དུ་སོང་བ་ནི་མེད། དེང་མ་གཏོགས་པ་

ལྷུ་གི་མི་ངོ་འཕོས་པ་ནི་མེད། གཞན་དུ་མ་འགོ་བར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
 ཁོང་ལ་དད་གུས་ཞབས་ཏོག་གིས། དེ་བཞིན་བྱས་ན་གོང་མ་གཉིས་དང་ད་
 གསུམ་པོ་ལ་ཞབས་ཏོག་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །མི་གོ་བ་མེད་པ་ཀུན་གོང་མའི་
 སྐྱེ་འབག་འབྲི་ཞིང་གདན་ས་བ་ལ་མ་གུས་པ་བྱེད་པ་གདའ་སྟེ། དའི་ཚབ་
 མའང་འདི་ཀ་སྐྱེ་འབག་ཀྱང་འདི་ཀ་ཡིན་པས། ད་ལ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པ་བཞིན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གིས། ལྷུ་ལྷུ་དཀར་མོ་ལ་མཚུགས་སྒྲོ་ནག་མོ་མ་འདོགས་
 ཤིག དགོ་བཤེས་པས་ཀྱང་ས་འབྲི་ཚུལ་ལ་གང་ལ་ཡང་མ་གཏོགས།
 གདམས་དག་གི་སྐྱེ་ལ་མང་པོ་མ་བྱེད། འདུན་ཚོད་ཡང་དག་སྟོང་བཞི་ལ་
 གིས། སྤར་ཡང་གང་ལ་གང་དགོས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན། ལྷོད་ལ་སྤྲ་མའི་བྱིན་
 རྒྱབས་འཇུག་པས་ལྷུ་མི་དགོས། འདི་རིང་ནས་དགོ་བཤེས་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཉི་
 མ་འཆར་བ་ཡིན་པས། ཚོས་ཤིག་(༣༥ ན)ཀྱང་གསུངས་ཤིག་གསུངས་
 ནས། བྱ་ཤིས་མཚན་མ་བརྒྱད་པ་གསུངས་པར་གདའ། དེ་ནས་སྟན་ཐོག་
 ཅིག་ཏུ་གདན་ས་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ཚོས་ཐོས་པ་འདི་ལྟ་བུ་སྤར་ཡང་བྱུང་བ་
 མེད་དོ། །ད་ཡང་ད་ལ་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་ཚུ་རྒྱན་ཡོད་པས་གཙོད་དམ་མི་གཙོད་
 ལྷོད་ཅག་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་རིང་ནས་གདན་ས་འདི་དགོ་བཤེས་པ་ལ་
 གཏད་པ་ལེགས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ནས་གདན་ས་རིན་པོ་ཆེ་དཔལ་སྤར་ཐང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་མ་ག་རྩ་རྩོ་
 རྩེ་གདན་དང་མཚུངས་པ་དང་། དེའི་འཁོར་དུ་གཏོགས་པའི་གཙུག་ལག་
 ཁང་མང་པོའི་ཐུགས་གཉེར་བསྐྱམས་ནས་ཚོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་དགའ་ལོ་
 བདུན་ཅུ་ཙུག་གི་བར་དུ་བསྐྱུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚོ་གདན་ས་རིན་པོ་

ནི་ས་བཅུ་(༣༦ ན)པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བཞིན་གྱིས། ཐབས་ཤེས་རབ་
གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱོང་པ་ནི་དམ་པ་ཏོག་དཀར་པོ་བཞིན་གྱིས་ཏེ། ལྷ་
དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་གིས་སྦྱོན་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་
ནོ། །དོན་དེལ་འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ལྷ་མས་ལེགས་དགོངས་འཁོར་ཚོགས་
དབྱུས་སུ་གཏད། །གདན་ས་རིན་ཆེན་ཉིད་གིས་ཕྱག་ཏུ་བཞེས། །ལྷག་དང་
བཅུ་ཕྱག་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བསྐྱུངས། །ཚོས་དང་ཟང་ཟིང་དཔལ་གིས་རྒྱས་
པར་མཛད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་བསྟན་པའི་ཚོས་བསྐྱུངས་ཚུལ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལེགས་པར་
གསུངས་པས་བསྐྱུངས་ཚུལ་ནི། ཤེས་བྱའི་ནམ་མཁའ་ལ་སློ་གྲོས་གི་འོད་
ཟེར་རྒྱས་པས། ཚོགས་འདུས་²⁶པའི་དང་པོར་གསུངས་པ། བཀྲ་ཤིས་
མཚན་མ་བརྒྱད་པ་དང་། དབྱུ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་སྲིད་བཤུ་ནས་བཟུང་སྟེ། མཐིལ་
ཚོས་སུ། དབྱུན་སྦྱོང་འཇུག་ལམ་རིམ་དང་། དབྱུར་བསྐྱབ་བཏུས་ལམ་
(༣༦ བ)སྦྱོན་གསུངས་ཏེ། དག་བཤེས་ཚུམིག་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་
གསུངས་ནས། དབྱུར་དབྱུན་གཉིས་མིན་དང་དུས་ཚོས་རྣམས་མ་གཏོགས་
པའི་ཚོས་གཞན་མི་གསུང་བར་གདའ་བ་ལགས། ལྷོན་དཔྱིད་གཉིས་ལྷ་བ་
པོ་གང་དང་གང་འདོད་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་དང་མན་ངག་ཐམས་
ཅད་དགྲེས་བཞིན་དུ་གནང་བ་ཡིན་ཏེ། གང་གསུངས་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་དང་ས་
བཅད་དང་། རྒྱ་ཀུ་དང་། ལྷ་མའི་གསུང་སྦྱོས་དང་། ཉིད་གིས་རྣམ་པར་
དབྱུད་པ་ལེགས་བཤད་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་གསུངས་ཤིང་

26 མ་དཔེ་ལ་ “བསྐྱབས་” ཡོད།

གཞན་དག་དེ་ལྟར་འཆད་པ་གསན་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཉེས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མའི་
 ཞལ་ནས་ཚོས་དཔེ་ལ་བཤད་ན་སློལ་ཡོད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་དགོས། སློལ་
 བཤད་ན་དཔེ་ལ་སློབ་པ་འདྲ་བ་ཞིག་དང་། དེ་གཉེས་ཀ་གཞུང་དོན་ལས་
 སྐྱེས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་གསུངས་སོ། །ལུང་ལུ་བ་ཀུན་ལ་ཇི་ལྟར་
 རིངས་པ་བྱུང་ཡང་ལོ་རྒྱུས་རགས་པ་ཅོམ་དང་ས་བཅད་ཅོམ་མ་བཏབ་པར་
 ཡེ་མི་གསུངས་(༡༢ ན)ཤིང་། གཞན་དག་བཟུག་ལུང་བྱེད་པ་གསན་ཡང་
 ཤིན་ཏུ་མི་མཉེས་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་རྒྱུང་པ་མཚོན་གནས་ལྟ་བུ་དེ་བཤད་ཉན་
 གྱི་ཚུལ་མ་ལགས་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ཚོས་ལ་རྒྱ་གར་མ་དང་། རྒྱ་
 ནག་མ་དང་། བོད་མ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་དབྱེ་མི་མཚན་དེ། ཚོས་སློང་བའི་
 ལས་གསོག་པ་ཡིན་གསུངས་ནས་ཐམས་ཅད་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་པར་མཚན་
 དེ། མདོ་སྡེ་གཞུང་ནག་མ་བྱ་བ་ཡོད་པ་ལ། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས། གསུང་རབ་
 རིན་པོ་ཆེའི་མཚན་ནག་པོ་ལ་གསུངས་པ་དེ་མ་ཐོད་པར་སླེབས་ཤིང་གི་གཞུང་
 ལ་གསེར་རེ་གསོལ་ཡོད་པས་མདོ་སྡེ་གསེར་གཞུང་མ་ཞེས་འབོད་པར་ལུ་
 གསུངས་པ་དང་། འོ་སློབ་བཤད་ཉན་པ་རྣམས་ལ་ཚོས་ལ་བརྟེན་པའི་ལས་
 སློབ་ཁོ་ན་ཉེན་ཆེ་བས། སློབ་ཐམས་ཅད་ནས་ལས་སུ་མི་འགོ་བ་ལམ་དུ་འགོ་
 བ་ཞིག་གལ་ཆེ་གསུངས་སོ། །དོན་དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དཔག་མེད་
 འཁོར་བ་དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ནས། །རྒྱན་དུ་དྲུག་དང་བཅུ་དྲུག་བདུན་གྱི་བར།
 (༡༢ བ)ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར། །མཐོ་རིས་ཐར་པའི་
 ལམ་མཚོག་བདེ་བར་བསྟན། །ཞེས་སོ། །

གཉེས་པ་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པས་ཇི་ལྟར་བསྐྱུངས་པ་ནི། ལྷ་མ་ཉིད་ཀྱིས་

འདི་ལྟར་མཛད་དེ། ས་སྤྱི་ལྟ་དང་ལས་སྐྱབ་རིགས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་
རིགས་པ་རྟེན་འགྲེལ་མདོ་འགྲེལ་དང་། །བཀའ་ལུང་སོ་སོ་ཐར་དང་འདུལ་
བའི་མདོ། །འགྲེལ་པ་འོད་ལྡན་ཚུལ་གྱི་མམས་ལྡན་པའི་མདོ། །དག་སྲོང་ལ་
རབ་གཅེས་དང་གླུ་ལྷེ་འཛིན་མདོ། །བསྐྱབ་པ་ཀུན་ལས་བདུས་དང་སྐྱེས་
པའི་རབས། །ཚོས་ཚུང་བརྒྱ་ཅུ་མདོ་ཐོན་བཅུ་བདུན་དང་། །སྲོལ་མའི་ལས་
ཚོགས་བླ་མ་བརྟེན་ཚུལ་དང་། །དབུ་མ་བདེན་གཉིས་རྒྱན་དང་བཞི་བརྒྱའི་
ཅུ། །སྲོལ་རིམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡང་དེ་བཞིན་ལོ། །འདུལ་བ་རྒྱ་ཆེ་འགྲེལ་དང་
ཉི་ཤུ་པའི། །འགྲེལ་པའི་མཆོན་བྱ་ཚིག་དོན་གསལ་བ་དང་། །ཚོས་མདོན་མཛོད་
གཞུང་གསལ་བྱེད་ཚང་བ་དང་། །²⁷(༣༥ ན)འདུལ་མདོ་ཚིག་གསལ་སྐྱེས་
རབས་སྐྱེ་དོན་གསུམ། །ཚིག་གསལ་འཇུག་པ་བཞི་བརྒྱའི་འགྲེལ་པ་དང་། །
མདོ་སྤྱི་རྒྱན་ཅུ་རྒྱུད་སྤྱི་འགྲེལ་པ་དང་། །མདོ་སྤྱི་ཀུན་ལས་བདུས་དང་
སྲོང་འཇུག་དང་། །འདུལ་བ་སུམ་བརྒྱ་པ་དང་ཚོད་རིགས་དང་། །དམིགས་
བརྟག་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱབས་པའི་དོན། །རིན་ཆེན་ལམ་མཚོག་རིན་
ཆེན་སྐྱེས་²⁸པ་དང་། །རིན་ཆེན་ཐེམ་སྐྱེས་རིན་ཆེན་གསེར་སྲིད་དང་། །
རིན་ཆེན་དག་ལེགས་གཏེར་དང་ལེགས་སྐྱེད་གཏེར། །རིན་ཆེན་དཔལ་
འབྱོར་གཏེར་དང་རིན་ཆེན་སྐྱེས་། །ཕན་བདེའི་གཏེར་དང་ལོ་རྒྱུའི་སྲིད་བཀའ་

27 འདི་ནི་འགྲེལ་པ་མཆིམས་ཆེན་ཟེར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལོ་མ་འདི་མིན་ནམ་སྐྱེས། དེ་ཡང་
འཇམ་འགག་པ་གྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་འགྲེལ་མདོ་མདོ་མཛོད་དེ་འགྲེལ་པ་མཆིམས་ཆེན་དུ་
གྲགས་ཡོད་ཀྱང་དེའོ་རོ་བ་ཡིན་པར་དེང་དུས་ཀྱི་ཞིབ་འཚོལ་བ་འགའ་ནས་བཤད་ཡོད་པ་སྤྱི་ཚོས་
༢༠༢༣་༢་༡་ལ་བྲུ་ཀྱི་འདི་གར་ཡོད། www.serajeyrigzodchenmo.org/tsom-toc/namtharki-tsom/item/923-tsmn0020

28 མ་དཔེ་ལ་ “དབུང་” ཡོད།

སོགས། །དངོས་རྒྱུད་སྐྱོན་མའི་གསོལ་འདེབས་མང་དུ་གནས། །དོན་ཞགས་གཟུངས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་བསྐྱུས་དོན་བཅས། །ས་བརྒྱད་གཏན་ལ་དབབ་དང་ཐེག་གསུམ་དགྱེ། །དུས་འཁོར་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་གཟུང་བདུན་དང་། །གཡུལ་ལས་(༣༤ བ)རྒྱལ་བའི་གཅེས་པ་བསྐྱུས་པ་དང་། །ཉེར་མཁོའི་མངོན་རྟོགས་སྤུང་མཚོག་ཚོ་དཔག་མེད། །སྐྱོན་གྱི་སྐྱ་དང་མི་འབྲུགས་འཇམ་དབྱེད་དང་། །དེ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཡུམ་གྱི་སྐྱབ་པ་དང་། །གསང་བདག་རྟོལ་གྱི་མི་གཡོ་མེ་བ་བཅུགས། །སྐྱོལ་མ་འདྲ་ཟེར་ཅན་སོགས་བརྒྱ་ཅུ་བཅུ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་ཏུ་མ་འདུས་པའི་བསྐྱུན་བཅོས་མཚན་པ་རྣམས་ལ་ཡང་འདི་རྟོག་ཅེས་བྱ་སྟེ། །འབྲུམ་གྱི་རྣམ་བཤད་སྐྱོན་མའི་རྣམ་ཐར་བཅུ། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་ཉི་མའི་རྣམ་འབྱེད་དང་། །འགྲེལ་རྒྱུད་བསྐྱུས་པ་ཆེད་དུ་བཟོད་པའི་ཚོམས། །འདད་ཀ་ཡོ་ཤེས་འདུལ་བའི་བརྟོད་པ་དང་། །འདུལ་འཛོལ་སྐྱུགས་བཟོད་དགོ་རྒྱུལ་བསྐྱབ་གཞིའི་མདོ། །དབྱུས་མཐའ་འདུལ་བའི་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་རྣམས། །བསྐྱུས་དོན་མཚན་སྲུང་གཞུང་དོན་གསལ་བར་མཚན། །སྐྱོན་སྐྱུའི་མཚོན་པ་གནས་བཏན་གསོལ་འདེབས་གཉིས། །རབ་གནས་ཚོག་བསྐྱབ་པ་(༣༩ ན)ཡོངས་སྐྱུངས་གསུམ། །ལས་ཚོག་གདམས་དག་གསུམ་དང་བསྐྱུན་བཅིས་གཉིས། །དཔེ་ཚོས་ལོ་རྒྱུས་སེམས་བསྐྱེད་ཚོག་གསུམ། །ཡན་ལག་བདུན་པ་ཀུན་ཏུ་སྐྱོད་པའི་རྒྱན། །སྐྱེས་བུ་གསུམ་དང་སྐྱོད་སྐྱོང་རྣམ་པའི་ཁྲིད། །སྐྱོད་པ་རྣམ་སྐྱོང་ཕྱག་ཡུལ་ངོས་འཛིན་དང་། །མཚོག་གི་བསྐྱོ་བ་གཤིན་བསྐྱོ་བྱ་བའི་རྒྱུ། །དབྱེ་བསྐྱོ་ཚོས་འབྱུང་མཚེམས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། །འོར་བུའི་སྤོང་བ་བཀའ་ཤིས་སྤོང་བ་དང་། །རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་རིན་ཚེན་དགོ་ལེགས་གཏེར། །ལེགས་སྐྱུད་

གཏྲར་དང་རིན་ཚེན་དཔལ་འབྱོར་གཏྲར། །རིན་སྐྱབས་ཐེམ་སྐྱམས་རྣམས་ཀྱི་
འགྲེལ་པ་དང་། །ཞུས་ལན་གསོལ་འདེབས་ཡིད་བཞིན་མོར་བུའི་གཏམ། །
བདེ་གཤེགས་བདུན་དང་གནས་བརྟན་བརྟོན་པ་གཉིས། །སློན་ལམ་མདོར་
བསྐྱབས་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་མཚན། །ཤར་ཕྱིན་བརྒྱུད་པ་སླ་མའི་སྤྱི་བརྟོན་
དང་། །ཕྱག་འཚལ་བདུན་པའི་ཡི་གེ་སྤེལ་བ་དང་། །དབུ་མ་བྱང་སེམས་
བརྒྱུད་པའི་གསོལ་འདེབས་(༣༩ བ)གཉིས། །རྣམ་སྐས་སྐྱབ་ཡིག་ཏུ་སྤྱིན་
བརྟོན་པ་དང་། །སླ་བའི་སེང་གོ་སློལ་མ་མི་གཡོ་བ། །ཕྱགས་དམ་ལྟ་ཡི་
བརྟོན་པའང་མཛད། །སླ་མའི་མཇུག་གཏྲར་ཚེན་བརྒྱ་ཅུ་དང་། །མཐོ་སྐྱོར་
ཚྲ་ཚྲའི་མན་ངག་ལ་སོགས་མཛད། །ཅེས་སོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་ཐར་གྱིས་ཇི་ལྟར་བསྐྱབས་པ་ནི། །རིགས་དང་སྐྱལ་བར་ལྷན་
པས། །མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པའི་སླ་མ་མང་དུ་བསྟོན་ཅིང་། །ཚོས་ལུགས་
བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་གསལ་ནས་མཁྱེན་པར་མཛད་ཀྱང་ཕྱིས་ཀྱི་མཛད་
ལུགས་དང་སློལ་ཀ་ཐམས་ཅད་ཇོ་བོའི་ཚོས་ལུགས་སྐྱར་ཐང་སྐྱོར་བའི་རྣམ་
པར་ཐར་པ་བཞིན་བསྐྱབས་ཏེ། །སླ་མའི་ཞལ་ནས། །ཨ་ཏི་ཤ་ནས་ལེགས་
བརྒྱུད་པ། །བཤེས་གཉེན་སྟོན་པ་ཕུ་ཏོ་བ། །འོ་མ་པོ་ཟེ་བུ་དཔལ་ལྷན་གྲོ། །
ལྟ་པའི་རྗེས་སུ་སློབ་པར་མོས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་པར་ཐར་པ་
འདི་ལ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་བཞི་ཡོད་དེ། །སླ་མའི་ཞལ་
ནས། །བརྒྱུད་པའི་བར་མ་ཚད། །དམ་ཚིག་གི་སེལ་མ་ཞུགས། (༤༠ ན)
ཉམས་ལེན་གྱི་དོན་མ་ཡལ། །བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཉམས་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེས་ན་གདུལ་བྱ་གང་ཡང་ཚོས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཇི་

ལྟར་འདུག་ཀྱང་སྐྱོན་མཉམ་ཉེད་མཉམ་ཉེད་། རྒྱུ་པར་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གསོག་གི་
 འཛིན་མཁས་པ་བས་ཚོས་མགོ་འདོན་པ་ལ་དགེས་ཏེ། བྱིས་པ་བས་སོ་
 ནམ་ནམ་བཞི་རྒྱབས་ཆེ་བར་བྱེད་པ་ཀུན་སེར་པོ་གྲོན་ཡང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་
 མིང་རང་མེད་ཅེས་གསུངས་སོ། །ཆེ་མཉམ་མང་བ་བས་མགོ་ལྟག་བྱེད་པའི་
 གཙོ་བོ་གཅིག་བཀུར་བ་ལ་དགེས་ཏེ། གཙོ་མང་གཙོ་མེད་མ་ཡིན་པ། །
 གཙོ་བོ་གཅིག་པར་སྐྱེ་བར་ཤོག། །བྱ་བ་ཡིན་པས་གཙོ་བོ་རེ་རེ་བཀུར་ན་དེ་
 ལ་བདེ་སྐྱིད་འབྱུང་བ་ཡིན་གསུངས་སོ། །ཚོགས་པ་ཆེ་ཡང་གོས་ཆམམང་
 བས་གཅིག་ཟེར་གཅིག་གིས་ཉན་པའི་ཁ་འདྲིལ་བ་ལ་དགེས་ཏེ། ཚོས་དང་
 མཐུན་པའི་འདུན་མ་ཀུན་གཅིག་གིས་བཅས་པ་བཞིན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
 མཐུན་པར་འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན་གསུངས། སྡེ་དགོན་ལ་ཕྱོགས་རིས་(༤༠
 བ)མེད་ཅིང་གཞི་རྒྱུགས་པ་ལ་དགེས་ཏེ། རང་གིས་རྒྱུགས་མ་ཐུབ་ན།
 གཞན་གྱིས་འཐེན་ཡང་མི་ཐན་པ་ཡིན་གསུངས། དྲག་པོའི་སེམས་མི་སྲུང་
 ཞིང་དམན་པའི་མགོན་སྐྱབས་མཛད་པ་ལ་དགེས་ཏེ། རྒྱུ་ཆེ་བ་ཀུན་གྱིས་
 གདན་ས་འདི་བཀུར་ན། འདི་ནི་མགོན་མེད་པའི་མགོན། སྐྱབས་མེད་པའི་
 སྐྱབས་སུ་བརྟུབ་པ་ཡིན་གསུངས། ཟང་ཟིང་གི་འབྲུལ་བ་བས་ཚོས་སྐྱུབ་
 ཅིང་རྒྱུ་ཁྲིམས་དག་པ་ལ་དགེས་ཏེ། རང་ཡུལ་ནས་གཞན་དུ་ལོངས་འབྱུང་
 བ་ལ་དགའ་བ་སྲུ་ཡང་མི་འོང་བས་ལོངས་སྤྱོད་ལག་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་དགེ་
 འདུན་གྱི་བསྐྱེད་བཀུར་དང་། དཀོན་མཚོག་གི་མཚོད་པ་གྱིས། རྒྱུ་ལ་ཟང་
 ཟིང་གི་འབྲུལ་བ་ཡེ་མི་རེ། སྐྱ་མའི་རྣམ་ཐར་བཞིན་བྱུང་ན། དའི་འབྲུལ་བ་
 དེ་ཡིན་ནོ་གསུངས། འདུ་ལོངས་ཆེ་བ་བས་ཚོས་འཕེལ་བ་ལ་དགེས་ཏེ། དལ་
 འབྱོར་གྱི་སྤྲིང་པོ་ལེན་པ་བྱ་བ། བསོད་བུ་ཆེ་བ་ལ་མི་ཟེར། སྐོ་གསུམ་གྱི་

བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཚོས་སྲུ་འགོ་བ་ཞིག་(༧༡ ན)དགོས་གསུངས། ལས་
 ལ་ཚར་སློབ་པ་བས་སྡེ་སྡོད་ཀྱི་ཐོས་པ་བྱེད་པ་ལ་དགེས་ཏེ། བརྩམ་པའི་ཡོན་
 ཏན་བྱ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མགོ་འདོན་དུ་འགོ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་ཐོས་པ་བྱེད་
 པ་གལ་ཆེ་གསུངས། དེ་དེའི་དབུན་པ་བས་ཚོགས་ཀྱི་དབུན་པ་ལ་དགེས་
 ཏེ། སློམ་ཆེན་བྱ་བའི་དོན་དུ་འདྲུ་འཛི་སྤངས་ནས་ཚོས་མགོ་འདོན་པ་ལ་
 ཟེར་བས་དུས་ཚོད་ཀྱིས་ཚོགས་ལ་བརྟེན་པ་རང་དགོ་སྦྱོར་འཕེལ་གསུངས།
 ཐོས་པ་བས་ཀྱང་སྐྱབ་པ་སྡིང་པོར་བྱེད་པ་ལ་དགེས་ཏེ། སླ་མའི་མན་རག་
 རིན་པོ་ཆེ། །ཡང་ཡང་བསམས་ན་ངེས་པ་སྟེ། །བྱ་བ་ཡིན་པས་ཉམས་ལེན་
 གྱི་བརྟན་པ་ཆེད་ཅམ་བུང་ན། སྟེ་བ་གཏན་གྱི་འདུན་མ་ཟིན་པའི་ཚོད་ཡིན་
 གསུངས། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་སྡིད་ཅིང་ར་རྒྱལ་རྒྱུང་བ་ལ་དགེས་
 ཏེ། ཚོག་ཤེས་ཀྱི་ར་རྒྱལ་གྱིས་ཚོས་ཐམས་ཅད་བྱེད་དུ་གསོད་ཅིང་ཁ་ཐོ་
 རྩོགས་མེད་དུ་འཕེན་པ་དེ་བྱུར་གྱི་གཉའ་ཤིང་བྱ་བ་ཡིན་གསུངས། དགོ་བ་
 ཐམས་ཅད་(༧༡ བ)རྒྱབས་ཆེ་ཞིང་ལག་རྗེས་སྲུ་མ་སོང་བ་ལ་དགེས་ཏེ།
 སྡིགས་མའི་དུས་སྲུ་བུ་ཏེ་སློར་བའི་རྣམ་ཐར་དགོ་བ་རྗེས་མེད་དུ་བྱེད་པ་འདི་
 འོ་སློལ་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་གསུངས། གདུལ་བྱ་
 ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་རིང་མེད་ཅིང་གནམ་ཐིག་དང་པོ་ལ་དགེས་ཏེ། བརྩམ་པའི་
 འཁོར་ལ་ཉེ་རིང་བྱེད་མ་སྦྱོང་གསུངས། གཞན་ལ་མི་སློད་ཅིང་ཆ་ལུགས་
 དང་ཀུན་སྦྱོད་ཐམས་ཅད་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པ་ལ་དགེས་ཏེ། གཞན་དག་
 ལུགས་གཞན་ལེགས་པར་སློམ་སྟེ། ཁོ་བོ་ན་བཟའི་ཚོས་དང་བཟོ་དང་ཞུ་ལ་
 སོགས་པ་ཀུན་སླ་མའི་རྣམ་ཐར་བཞིན་བུང་ན་ལེགས་པར་བགྱིད་གསུངས།
 ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་བས་ཚོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལ་དགེས་ཏེ་ལོངས་སྦྱོད་ཀྱིས་པན་

པ་ཀུན་སྐྱོན་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་། སྐྱེ་བ་གཏན་དུ་པན་པ་དེ་དམ་པའི་ཚོས་ཡིན་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མངའ་སྟེ། སྐྱེ་མའི་ཞལ་ནས། འོ་སྐྱོལ་(༤༢ ན)ཀྱི་རྣམ་ཐར་འདི་ཀུན་ཞེ་གཙུང་བ། བརྟག་སྐྱབ་པ། ཉེས་དམིགས་ཚུང་བ། མཐའ་བཟང་བ། རང་གིས་བྱུང་ན་དོམ་དུ་རུང་བ། གཞན་ལ་འདུག་ན་སྐྱོན་དུ་རུང་བ། ཚོས་ལུགས་གཞན་གྱི་མིག་འོག་ཏུ་བསྐྱད་མི་དགོས་པ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཅི་མི་ཉམས་སུ་བབྱི་འཚལ་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་འདི་སྐྱད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཀུན་བཟང་སྐྱེ་མའི་རྣམ་ཐར་དྲི་མེད་གང་། །དངོས་གྲུབ་བྱིན་རྒྱལ་སྤྱི་དཔོས་བརྒྱན་པ་དེ། །ཁྲིམས་ལྟན་འདུས་པའི་དབུས་སུ་རབ་བརྒྱུངས་པས། །བསྟན་པའི་མངའ་བདག་སྐྱེ་དགའི་མགོན་སྐྱབས་གྱུར། །ཞེས་སོ། །

༥ གསུམ་པ་གཞན་དོན་རི་རྩལ་མཛད་པ་ནི། རང་ཉིད་མ་སྐྱོན་པར་གཞན་དོན་མི་འབྱུང་སྟེ། སྐྱེ་མའི་ཞལ་ནས། རང་རྒྱུད་ལེགས་པར་མ་སྐྱོན་པར། གཞན་དོན་བྱེད་པར་འདོད་པ་འདི། །ལོང་བས་ལོང་བ་ཁྲིད་པ་བཞིན། །གཡང་དུ་ལྷུང་ན་མི་འགྲོད་དམ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ལུང་(༤༢ བ)དང་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་མངའ་བརྟེས་པས་ཉིན་མཚན་དུས་དུག་ཏུ། བུམས་པའི་སྐྱོན་གྱིས་གཟིགས། བརྟེ་བའི་སྐྱོན་གྱིས་དགོངས་ཤིང་གཏུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་སྐྱོན་ཅིང་གྲོལ་བར་མཛད་དོ། །ཁྱད་པར་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་བདེ་སྐྱིད་ལྟ་དང་མཚུངས་པ་ལ་བཀོད་དེ། བསམ་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་མཛད་དོ། །པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་དང་བསྐྱེད་

བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐམས་ཅད་ལམ་གྱི་རྟེན་དང་། ལམ་
 དང་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་བཀོད་དེ། མཛོན་མཐོངས་ལེགས་བྱང་རྒྱབ་
 གསུམ་དུ་ངེས་པར་མཛད་དོ། །ལས་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་
 ནས་དགོ་སྒྲིག་གི་སྒྲུང་དོར་རབ་ཏུ་བརྩོན་པ་ལ་བཀོད་དེ། ཐམས་ཅད་བག་
 དང་ལྷན་པ་བརྩོན་པ་རྟ་སྐྱུལ་ལྟ་བུར་མཛད་དོ། །གསུང་ཚོས་ཀྱི་དུང་ཡུན་
 དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སློ་ཚོད་དང་འཚམས་པའི་(༤༩ ན)བསྐྱེད་
 སྒྲིལ་ལ་བཀོད་དེ་དལ་འབྱོར་གྱི་སློང་པོ་ལོངས་པ་ཁམས་པ་ལུང་པ་ལྟ་བུར་
 མཛད་དོ། །ལྟ་སྦྱོང་རྣམ་པར་དག་པའི་ཚོས་སྦྱོང་བཅུས་སློ་གསུམ་དགོ་བ་
 ལ་བཀོད་དེ། ཉིན་མཚན་དོན་བཅས་ཀྱིས་འདའ་བ་ཞང་རོམ་པོ་བ་ལྟ་བུར་
 མཛད་དོ། །བཅས་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་
 སྐྱེད་ཚོགས་པ་ལ་བཀོད་དེ། ལྟ་མིའི་བཀའ་གནས་དག་བཅོམ་པ་ལྟ་བུར་
 མཛད་དོ། །རིགས་དང་ལྷན་པ་རྣམས་བདག་གཞན་མཉམ་པ་དང་བརྗེ་བའི་
 སེམས་ལ་བཀོད་དེ། གཞན་དོན་ལྷུང་བྱེད་པ་སུ་ཉོ་སྐྱོར་བ་ལྟ་བུར་མཛད་དོ། །
 ཚིག་དོན་ལ་འདུན་པ་རྣམས་ལུང་རིགས་པ་ལ་བཀོད་དེ། ཐོས་བསམ་གྱི་
 སློ་བྱོས་རྣམ་པར་དག་པ་གནས་ལྟ་མཁྱེན་པ་ལྟ་བུར་མཛད་དོ། །དབེན་
 པ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ཐབས་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བཀོད་དེ། །སྤངས་
 རྟོགས་ལ་བརྟེན་པ་ཐོབ་པ་གཙང་ཁ་རག་པ་ལྟ་བུར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟ་བུ་ལ་
 སོགས་(༤༩ བ)པ་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེ་བ། ལྷན་གྱིས་སྐྱབ་པ། རྒྱུན་མི་འཆད་
 པ་། ཐབས་མཁས་པས་ཡུན་དུ་མཛད་ཅིང་། དགོ་འདུན་གྱི་ཚོགས་འདུས་
 པ་ནི་རྟག་ཏུ་བཞུགས་པ་སྦྱོང་སྐྱེད་བརྒྱ་ཚལ། འདུ་འབྱོར་ཆེ་བ་ཀུན་ལ་ཉིས་
 སྦྱོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཚལ། ཚོས་འཁོར་ཚེན་པོ་ཀུན་ལ་བདུན་སྦྱོང་ཚལ་རི་བྱང་སྟེ།

དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། ལུང་གིས་སྒྲིན་པ། རྟོགས་
པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་འབའ་ཞིག་ལགས་མཆི། དེ་ལ་འདི་
སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། རང་རྒྱུད་ལེགས་སྒྲིན་འགོ་ལ་བྱམས་བཅེ་བས། །སྣ་ཚོགས་
ཐབས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེན་འདོད་དགུ་ཡི། །འབྲས་བུའི་མཚོག་སྟོལ་འདུས་པ་རྒྱ་
ཚོའི་ཚོགས། །རིགས་ཅན་མ་ལུས་སྒྲིན་ཅིང་གོལ་བར་མཛད། །ཅེས་སོ།།

༥ གཉིས་པ་གཤེགས་དུས་ཀྱི་མཛད་པ་ནི། དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་ཅུ་འགའ་
བཞེས་ནས་མར། རྒྱ་ཁམས་བཟང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། དན་སོ་རྒྱས། ལུས་ཀྱི་
ཤེད་ཤོད། (༢༢ ན) ལ་ལ་སོ་མེད་པས་ཚོས་ཀྱི་ཚོག་དོན་གནས་སུ་སྐྱོལ་
བ་དཀའ་བར་གདའ། ཞེས་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་དང་། རང་གིས་ཉན་ཅིང་
ཤེས་པ་ཀུན་ཚར་རེ་རེ་ཅོམ་བཤད་སྟུམ་པ་དང་པོ་བྱུང་སྟེ། ལ་ལ་ཚར་མང་དུ་
བཤད། ལ་ལ་རེ་རེ་ཅོམ་བཤད། ལ་ལ་འདོད་པའང་མ་བྱུང་སྟེ། འོན་ཀྱང་
ཡིད་ཆེས་ཤོས་ཡིན་གསུངས་སོ། །ཁྱད་པར་དུ་དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་ཅུ་ལྔ་
བྱོན་པའི་ཚེ་དམྱིད་ཚོས་ལ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ཅིག་གིས་མདོ་འགྲེལ་
ནམས་ལྷུས་པས། རྒྱ་མའི་ཞལ་ནས། ཚོས་བདག་པོ་ལ་སྟོན་པ་ཡིན་ཉན་
པའི་གོ་ཆ་ཆེ་བར་གྱིས་གསུངས་ནས། ཉི་ཁྲི་མདོ་འགྲེལ་གསུངས་སོ། །དེ་
ནས་བརྒྱད་སྟོང་པ་མདོ་འགྲེལ་གསུང་བའི་བླགས་དགོངས་ཡོད་པ་ལ། རྒྱ་
ཁམས་ཀྱི་བག་ཚོན་མཛད་པར་ལྷུས་སོ། །དེ་ནས་དབྱར་ཚོས་ལ་བསྐྱབ་
བའུས་ལམ་སྟོན་གསུངས། སྟོན་ཚོས་ལ། ད་ལྟ་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་ལ་བྱི་
ཐག་ཚོར་བ་བཞིན་སོང་། འཇིག་རྟེན་སྟོས་བཏང་(༢༢ བ)ལོ་བྱས་ཀྱང་
འདོད་པ་ལ་སྟོ་མ་ལོག་ ཚོས་ཤེས་ལོ་བྱས་ཀྱང་འདོད་པ་ལ་སྟོ་མ་ལོག་ མན་

དག་སེམས་ལོ་བྱས་ཀྱང་འདྲོད་པ་ལ་སློམ་ལོག་པར་གདའ་བས་ཕན་མི་
འོང་པར་འདུག་སྟེ། དུས་ཚོས་ཀུན་མ་ཆག་ཅིམ་བྱུང་ན་བསྟན་པའི་རྒྱན་ལ་
ཕན་པ་འདྲ་བ་སྲིད་དམ་གསུངས་ནས་ཤེས་སྤངས་པའི་བོ་བུམ་གསུངས་སོ།།

དེ་ནས་བྱ་ལོ་སྤེལ་པོའི་ཚོས་ལྷ་ལ་སྤྲུགས་དམ་སྤྲོན་སྤྲོ་བརྒྱ་ཚར་གསུམ་
འཇུགས་པའི་ཚོ། དག་བཤེས་ཤེས་པའི་ཞལ་ནས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཇོགས་
ཅིམ་ཡང་སློན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་གསུངས། འོ་སློལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཚོས་སྤྱོད་བྱུང་མོང་དུ་བྱར་ཡོད་པ་འདི་ཀུན། སློན་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་གོ་
བཅད། མི་ལམ་མིན་ན་རུང་སྟེ་སྤྲོམ་པའི་སྤྱོད་གཤམ་ཆེན་པོས་སྤྲུགས་དམ་
ལ་འབད་དགོས་ཏེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས། སངས་རྒྱུས་འཇིག་རྟེན་
འབྱུང་བ་རྒྱ་ལམ་སྟེ། །མི་ཡི་ལུས་ནི་ཚོགས་ཀྱིས་རྟེན་པ་ཡིན། །(༥༥ ན)
གྱི་མ་དད་པ་དང་ནི་ཚོས་ཉན་པ། །འདི་འདྲ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་ཡང་རྟེན་པར་
དཀའ། །ཞེས་གསུངས་པས་འོ་སློལ་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ནི་ཐོབ། དད་
གྲུས་གྱི་ཡུལ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་འཇོམས། སངས་རྒྱུས་གྱི་བསྟན་
པ་དང་ནི་མཇུག། ཇོ་བོའི་མན་ངག་གིས་སེར་གསོས་པའི་སྐྱབས་འདིར་སྤྱིང་
པོ་ཞིག་དེས་སྤང་དགོས་ཏེ། དེས་བྱས་ཀྱང་ཚོ་སྤྱི་བར་གསུམ་ལས་
འདི། དེའི་སྤོད་སྤྱོད་བར་གསུམ་ཅི་རིགས་སྤྱོད་ཡོད། ལོ་སྤྱི་བར་གསུམ་
ལས་དེའོ། དེ་ཡང་རྒྱ་བ་ཞག་ཏུ་བསིལ་ནས། དག་སྤྱོད་བྱེད་པའི་དུས་དེའོ།
སྤྱོད་ནས་དེས་ཡོད་ན་གཏན་དུ་ཡོད་པའི་ཚོད་ཡིན། མེད་ན་གཏན་དུ་མེད་
པའི་ཚོད་ཡིན་སྤྲོམ་དུ་བྱས་ལ། སྤྲུགས་དམ་བཟླ་འཇོམ་ཞེས་སྤྲོན་ཆབ་ཤར་
ཤར་མཇོད་ནས་གསུངས་ཏེ། མི་བཞུགས་པར་དགོངས་པར་གདའ།

དེ་ནས་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་བརྒྱད་ནས་དགུན་ཚོས་གསུངས་པའི་ཚོ་དགེ་འདུན་
 རྣམས་ཀྱང་ཐུགས་ཀྱིས་ཚོར་བཞིན་དུ་ཚོས་ཉན་པ་དང་། མིད་འདོགས་པ་
 རྣམས་སྲུང་བས་མངལ་གུས་པ་(༥༥ བ)ཞིག་བྱུང་དོ། །དེ་ནས་ཤེད་²⁹མི་
 གདའ་ཡང་ཐུགས་སྟོབས་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཚོས་ཐོན་པར་མཛད་པའི་ཚོ། ར་སོ་
 རྣམས་པས་ལུས་སེམས་ཀྱི་རུས་པ་ཤོར་བ་དང་། ལམས་བཟང་རྒྱ་མེད་པ་
 དང་། ཚོས་འདི་ཀུན་ཡང་མཛད་པར་ཉོགས་པ་ཉམས་སུ་བཏང་བས་བཤད་
 དགོས་པར་སོང་ནས་སྐྱབས་དོན་བཅད་འསྐྱོད་པ་དཀའ་བར་གདའ་སྟེ། ལྷ་
 མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་བརྒྱས་པ་ཅམ་ཡིན་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་སྐྱའི་རིམ་
 གོ་མཛད་པར་ཞུས་པས་ཐན་འབྱུང་བར་དཀའ་སྟེ། ལྷ་མ་དང་མཛལ་བའི་
 རྒྱུ་ཡིན་པས་གྱིས་གསུངས་ནས། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འོངས་སྟོན་སྲུལ་ནས་
 སྐྱའི་རིམ་གོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དོ། །དེ་ནས་བཟུང་ནས་ལྷ་བྱང་པ་དང་དགེ་
 འདུན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱའི་རིམ་གོ་ཉིན་ཞག་སྲུགས་ཤེལ་དཀོན་མཆོག་གི་
 མཆོད་པ། དགེ་འདུན་གྱི་བསྟེན་བཀུར། སྐྱེ་བོའི་གཏོང་འགྲེད། འབྱུང་པོའི་
 གཏོར་མ། སྐྱེན་ལྷའི་མཆོད་པ། སྐྱོལ་མའི་གསོལ་འདེབས། རྣམ་རྒྱལ་གྱི་
 རྟོང་མཆོད། གནས་བརྟན་གྱི་གསོལ་འདེབས། རྣམ་འཛོམས་ཀྱི་ཁྲུས་ཚོག
 མདོ་(༥༦ ན)འབུམ་ཞལ་སྟོན། བཀའ་བསྐྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་
 སྟོན་ཚུ་ཚུ་ མཐོན་པོའི་ཐུན་གཏོར། ཆབ་གཏོར། ལྷ་གཏོར། ཉེན་འབྲེལ་
 ལས་འབྱུང་བའི་ཚོག་ལ་སོགས་པ་རྒྱན་མ་ཆད་པར་མཛད་དོ། །འགཞན་ཡང་
 གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་སྟོན་དང་། གཙུག་ཏོར་གྱི་སྟོང་བརྒྱུག་
 དང་། ཞུད་པར་དུ་རྒྱས་འབྲིང་རྣམ་གསུམ་དང་། དཀོན་བརྟེན་ལ་སོགས་

29 མ་དཔེ་ལ་ “བཤོས་” ཡོད།

པའི་མདོ་སྐྱེ་དུ་མ་ལ་རྒྱུན་པ་དང་སྐྱེ་གྱི་ཆམང་དུ་བགྱིས་ཏེ། མདོར་ན་སོ་
སོའི་དགོ་སྐྱེར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྐྱེ་མའི་སྐྱེའི་རིམ་གྱི་མཚན་དེ་སྐྱེ་ཁམས་ལ་
ཕན་ན། ལུས་སྲོག་ཀྱང་འདོར་བ་ཅོམ་གྱི་སྐྱེས་ཞགས་པ་ཞི་བར་གཤེགས་
གྱི་བར་དུ་བྱ་སྟེ། སྐྱེ་མའི་ཞལ་ནས། རིམ་གྱོ་ལ་ཕན་མི་འབྱུང་བར་འདུག་སྟེ།
དོན་ཚེན་པོར་འགྱུར་བ་དག་འཁྲིལ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ནས་གཙོ་བོ་ཚོས་ཤིག་བཤད་སྟེ་མ་པ་ལ་དུས་སྐྱེ་མ་བྱུང་། ང་མ་བཤད་ཀྱང་
ཁམས་བཟང་དུ་འགོ་རྒྱུ་ཡང་མི་གདའ་བས། དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་
ཡོད་པས་ཁམས་ཀྱིས་གདའ་བའི་ཤིག་འཆད་པ་ཡིན་གསུངས་(༥༦ བ)
ནས་སྐྱེ་སྐྱེའི་མཚན་པ་དང་། སྐྱོལ་མའི་གསོལ་འདེབས་དང་། ཟན་མགོ་
གཙོ་བོ་ཐམས་ཀྱི་བྱ་གཏོར་ཡན་ཆད་གསུངས་སོ། །ཕྱིས་དགོས་པ་འགའ་
ཞིག་ཅེས་པ་ལ་དཔྱོད་པ་དག་མིན་པ་མང་པོའི་ཚོས་འཕྲོ་ངན་སོང་གསུམ་
གྱི་སྐྱེ་བསྐྱེལ་སེམས་པ་ལ་ཡོད། དེ་ཐོན་པ་དང་དགེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་
བྱུང་བས་ཚོས་མཚམས་བཟང་བ་ལ་དགོངས་ཟེར་རོ། །ལ་ལ་དག་ཕྱིའི་བྱ་
སྐྱོབ་མཇལ་མི་མཇལ་ཐེ་ཚོམ་བྱ་ནས་མ་འོངས་པ་ཀུན་དང་མཇལ་བ་ལ་
དགོངས་ཟེར་རོ། །དམ་པ་དག་སྐྱེ་མ་ཉིད་སྐྱེ་སྐྱེ་དང་སྐྱོལ་མའི་རོ་བོ་ཡིན་
པས་དེ་དག་ཡི་དམ་དུ་བཟུང་ན་ཚོ་འདི་ལ་བདེ་སྐྱིད་གྱི་འཕྲོ་ཡང་འོངས་
སྐྱེ་དུ་ཡོད། ཕྱི་མ་ལ་ཡང་ཚོས་འཕྲོ་ཡོད་པས་མཇལ་བའི་བཟད་ཡིན། ཞེས་
སྐོར་བར་གདའ་སྐྱེ་དོ། །དེ་ནས་སྐྱེ་དབྱེད་བགྱིད་པ་ཞུས་པས་ཕན་མི་
འབྱུང་སྟེ། བྱེད་རྣམས་ཡིད་ཚེས་སྐྱེ་འོང་བས་གྱིས་གསུངས་ནས་ཅུང་ཟད་
ཅིག་བགྱིས་སོ།།

དེ་ནས་ཚེས་པ་ཀུན་ས་གའི་སྐྱབ་བ་ཟེར། གཞན་དག་གི་སྐྱབ་ཏུ་འདོད་པའི་སྐྱོད་ལ་ཉི་ཟླ་དང་གཟའ་སྐར་(༧༧ ན)ཐམས་ཅད་བཀའ་རྒྱུང་དུ་སོང་སྟེ།
 ད་འཕྲད་པར་འདོད་པ་ཀུན་དའི་ཁམས་མི་ལྟོག་པས་འོང་དུ་རྒྱལ་གསུངས་
 ནས་ཐམས་ཅད་དང་མཛེས་ལོ། །བཅུ་གཅིག་ནས་དབེན་པ་མཛོད་དེ་སྐྱར་
 བཞིངས་ནས་མཛོད་པ་ལ། བཅུ་བཞིའི་སྐྱོད་གདན་ཐོག་ཏུ་བཞུགས་ནས།
 ལྷུས་དང་ཡན་ལག་བདུན་པ་ལ་སོགས་པ་མཛོད་དོ། །དེ་ནས་བརྟན་པ་
 ཉམས་སྐྱུས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་བསོད་ནམས་རྒྱུད་པ་དང་། གདུལ་
 བྱ་རྣམས་སྐལ་བ་རྒྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚེས་བཅུ་བཞི་དང་སྐར་མ་ནམ་
 མཐོང་འཛོམས་པའི་ནམ་སྐུམ་གཉིས་ཅམ་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་དང་ལ་
 བཞུགས་བཞིན་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བསྟན་པར་གྱུར་ཏེ། །དེའི་
 ཚེ་ནམ་མཁའ་སྐྱོང་སྐྱོང་³⁰པོར་གྱུར་པས་ཉི་ཟླའི་འོད་ཉམས་ཉེ་ཤར་མ་ཤར་
 དོ་མི་ཤེས་པ་ཅམ་དུ་གྱུར། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྷ་དན་སྐྱེ་སྐྱེ་གས་སྐྱོ་
 ཚོགས་པས་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཞིང་ཉ་བྱེ་ཚན་ལ་སོང་བ་བཞིན་བཟོད་པའི་སྐྱེ་གས་
 མེད་པར་གྱུར་ཏེ། ལ་ལ་སྐྱུང་དར་རྟ་ཁལ་མང་པོ་བསྐྱུམས་ནས་ཤར་ཕྱོགས་
 སྐྱེ་བོ་སོང་བེར་(༧༧ བ)བ་དང་། གཞན་དག་གཟིམས་ཁང་ནས་དར་
 ཚེན་པོ་གཅིག་བཅུན་པ་ཀུན་གྱིས་བཟུང་ཡང་མ་ཐུབ་པར་ཤར་ཕྱོགས་སྐྱེ་
 བརྒྱུངས་སོ་བེར་བ་དང་། དམ་པ་དག་ཡེ་ཤེས་གྱི་མཁའ་འགོ་མང་པོས་བྱོན་
 པར་ལྷ་ཞིང་། གདན་ནས་འདེགས་ཤིང་འདུག་པ་ལ་བསྐྱེལ་བསྐྱོད་མི་ཅུས་
 པར་ད་རུང་སྐྱོད་གསུངས་ནས་སྐྱར་ཐང་པ་བསྐྱོར་དང་བཅས་ཉེ་བཀྱ་ལམ་
 མེ་འདུག་པ་ལ། སྐྱོ་བུར་དུ་མཁའ་འགོ་མ་རྣམས་མི་གདའ་ཡང་། ལྷ་མ་

30 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱོང་སྐྱོང་“ ཡོད།D

ཉིད་ནམ་མཁའ་ལ་གཞུང་དབུས་ན་ལྷ་འི་བྱ་མང་པོས་མཚོད་པ་འབྲུལ་ཞིང་
གཤེགས་སོ། །ཞེས་སྐྱེད་བར་གདའ་སྐད་དོ། །

དེ་ནས་ཞག་ལྷ་འི་བར་དུ་མཚོད་པ་བཟང་པོ་འབྲུལ་ཞིང་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་
ཚོས་བཅུ་དགུའི་ཉིན་པར་སྤྱར་སྤྱངས་པའི་ཚེ་འཇའ་འོད་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་ས་
ཁྱད་པར་ཅན་མང་དུ་བྱོན་ཏེ། གཤེགས་རྫོངས་ཀྱི་འགྲུང་ཚེན་པོ་ཡང་བགྱིས་
པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཞིང་གཞན་གཤེགས་སྤྱིར་བསྐྱུང་
པའི་ཚུལ་བསྟན་ཞིང་། །རྒྱ་ཚེན་རིམ་གྲོས་འགོ་བའི་ཚོགས་གཉིས་སྟེལ། །
ཏིང་འཛིན་ངང་ནས་སྤྲན་སྤྲའི་ཞིང་དུ་བྱོན། །དད་པས་གསོལ་བ་ཏབ་སྤྱར་ཡང་
བྱིན་གྱིས་བརྟུབས། །(༥༤ ན)ཞེས་སོ། །

༥ གསུམ་པ་ཕྱིར་རྗེས་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པ་ནི། གདུང་ལ་ངོ་མཚར་བའི་རྟེན་
ཁྱད་པར་ཅན་མང་དུ་བྱོན་ནས་གདུང་མཚོད་བཟང་པོ་བཤམས་ཤིང་གསོལ་
བ་བཏབ་པའི་ཚེ། ཐམས་ཅད་ལ་མཛོན་དུ་གྱུར་པར་ཤར་བྱོགས་ནས་འོད་
ཀྱི་སྡེང་བ་དཀར་པོ་དར་ཡུག་བརྒྱུངས་པ་ལྷ་བྱ་མང་པོ་བྱུང་སྟེ། གཟིམས་
ཁང་ལ་སོགས་པར་བྱུག་པ་དང་། སྤྱར་ཐང་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་འོད་མོས་པ་
དང་ལྷན་པའི་དགོན་པར་བྱུག་པ་དེའི་དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་ལ་མཛོན་དུ་
གྱུར་པ་དང་། གདུང་བཞུགས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་གཏུ་ནས་འོད་དང་བཅས་
པའི་རིང་བསྟེལ་སྤྱི་རོལ་དུ་བྱོན་པ་དང་། སྤྱ་དང་བཅས་པའི་ཤ་རིའི་སྐལ་བ་
དང་ལྷན་པའི་མདུན་དུ་བྱོན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ནམ་མཁའ་ནས་མེ་ཏྲིག་
གི་ཆར་ཐམས་ཅད་འབབ་པར་མཐོང་ཞིང་ས་གཞི་འཇའ་ཚོན་གྱི་རྣམ་པ་
རྒྱུ་པོ་དང་། གཞའ་གྲུག་དང་། གནམ་འགྲུང་དུ་ཆགས་པ་དང་། ཤིང་ལོ་

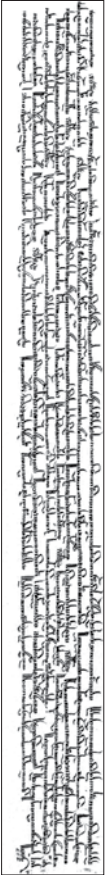
སྐྱེས་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་འགྲུལ་ཐ་དད་པ་མང་དུ་བྱུང་ངོ། །གདུང་ཞལ་
 བྱེ་བ་དང་། ཕྱི་ནང་བར་གསུམ་མིང་བསྐྱེལ་ལ་སོགས་པས་(༤༤ བ)གང་
 བའི་ལྟས་ཁྱད་པར་ཅན་མང་དུ་བྱོན་ཏེ། ནང་རྟེན་གསེར་སྐྱ་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་
 བཞེངས་ནས་སྐྱོན་མཚམས་ཀྱི་མཚོན་སྐྱར་རིང་བསྐྱེལ་བཞུགས་པའི་ཚོ།
 ཐམས་ཅད་ལ་མཛོན་དུ་གྱུར་པའི་མེ་ཏོག་གི་ཆར་འབབ་པ་དང་། ཕྱི་རྟེན་གྱི་
 མཚོན་རྟེན་མཐོང་བ་དོན་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་བཞེངས་པའི་ཚོ། འགམ་འདིངས་
 པ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་བྱེད་པ་ན་གཞའ་ཚོན་བྱུང་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་མཚོན་
 གནས་རྣམས་བཞུགས་པ་དང་། གདུགས་འགོལ་བའི་དུས་ལ་སོགས་པའི་
 དུས་སུ་གཞའི་གྲུང་ཐུབ། མེ་ཏོག་ནམ་མཁའ་ནས་འབབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
 མཛོན་དུ་གྱུར་ཅིང་། རོལ་མོའི་སྐྱ་ཡང་གྲགས་སོ། །ཞེས་འགའ་ཞིག་གླེང་
 སྐད་དོ། །དེ་དག་ལ་རབ་དུ་གནས་པ་བྱས་པའི་ཚོ། མེ་ཏོག་མང་པོ་ཆགས་
 པ་དང་། འཇའ་དང་། འོད་དང་། མེ་ཏོག་གི་ཆར་འབབ་པ་ལ་སོགས་པའི་
 ལྟས་དོ་མཚར་བ་སྐྱ་ཚོགས་བྱུང་། ཞེས་གླེང་བ་ལགས་སྐད་དོ། །གཞན་ཡང་
 དེ་དག་གི་རྩེད་ནས་རིང་བསྐྱེལ་རྟེན་པ་མང་པོ་དང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མེ་ཏོག་
 རྟེན་པ་ཡུན་རིང་དུ་བྱུང་ནས་(༤༩ བ)ཐུགས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ།
 སེམས་བསྐྱེད་ཕྱི་མ་མཛོན་པ་ན། སྐྱོབ་དཔོན་གོང་མའི་ཞལ་ནས། ང་ལ་བྱིན་
 རྒྱལ་ས་ཚུ་རྒྱུན་ཡོད། །གཙོད་དམ་མི་གཙོད་བྱེད་ཅག་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་
 ཏེ། ཁོ་བོས་ནི་བྱིན་རྒྱལ་ས་ཀྱི་ཚུ་རྒྱུན་མ་བཅད་པར། ལྷ་མའི་ཐུགས་ཀྱིས་མ་
 བས་པ་དང་། བྱིམ་མཚོས་ལ་དོ་མི་ཚོ་བ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་གལ་ཆེ་བར་གོ་
 བ། །བྱེད་རང་རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱབ་དུ་ནི་ཡོད་དེ་ཞེས་གསུངས་ནས། སྐལ་བ་
 དང་ལྷན་པའི་གདུལ་བྱ་བྱིན་གྱིས་རྫོབས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ནོ།།

དོན་དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། རོ་མཚར་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་སྣ་ཚོགས་
 ཤིང་། །ཕྱི་ནང་མཚོན་པའི་རྟེན་མཚོན་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། །གཞི་འདི་འོ་ཚོས་
 འབྱོར་དཔལ་ཡང་མ་རྟུབ་པར། །གདུལ་བྱའི་ཚོགས་ཀྱུན་སྐྱོ་མའི་སྐྱབས་
 ཀྱིས་བརྒྱབ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟ་མོད་(༤༩ བ)ཀྱི་སྐྱོ་མའི་ཡོན་ཏན་ཟབ་ཅིང་
 རྒྱ་ཆེ་བ་ཐམས་ཅད་ནི། མཁས་སྐྱབ་ཀྱི་གང་ཟག་དམ་པ་དག་གིས་ཀྱང་
 བརྗོད་པར་མི་སྟོབས་ན། །ལོ་བོ་ལྟ་བུས་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། །འོན་ཀྱང་འདི་
 ནི། རྒྱ་མཚོ་ལས་ཚུམས་ཤིག་སྐྱབས་པ་ཅོམ་དང་། རི་རབ་ལས་རྩལ་སྐྱོན་
 ཞིག་དད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་སྐྱོང་བ་ལ་སྟོོ་བར་གྱུར་ཏོ། །འཕྱིན་ལས་དབང་
 གིས་འཇོམ་སྐྱིད་འགོ་བའི་མགོན་དུ་བྱོན། །ཚོགས་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་རྣམ་
 གསུམ་སྐྱབས་ཀྱི་རོ་བོར་བཞུགས། །སྐྱོ་མའི་ཡོན་ཏན་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལྟར་
 མཐའ་ཡས་གང་། །ཆེམས་སྐྱབས་པ་དད་ལྡན་སྐྱོ་བོས་བསྐྱུལ་སྦྱིར་བསྐྱབས། །
 སྐྱོ་མ་ཡང་དག་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་(༥༠ ན)པ་
 གཉིས་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཡོན་ཏན་བསྐྱབས་པའི་སྡེང་བ་ཞེས་བྱ་བ།
 །ལྷན་འདྲེན་བཅུན་པ་སྟོོན་ལམ་རྒྱལ་གྲིམས་ཀྱིས། དཔལ་སྐྱར་ཐང་གི་གཙུག་
 ལག་ཁང་དུ་སྐྱར་བའོ། །།དགེའོ། །བྱ་གཉིས་པར་གྱུར་ཅིག།
 ཆེག་ཞུས་བགྱིས་སོ། །

༄༅། ཚེས་འཆད་ཉམ་ལ་འཇུག་པ་སྐྱེད་བྱེད་འོད་ཟེར་

བཞུགས་སོ།།

[9-26]²

༥ ཚེས་བཤད་ཉམ་ལ་འཇུག་པ་སྐྱེད་བྱེད་འོད་ཟེར་རབ་ཏུ་རྒྱས་
 པ་ཞེས་བྱ་བ། (༡ བ)ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་གསལ་བྱེད་འཕྲིན་
 ལས་ཅན། ཚེས་ཀྱི་མཛོད་འཛིན་སྐྱེ་མ་ལ་བཏུད་དེ། བཤད་
 མཉམ་འཇུག་ཚུལ་སྐྱེ་མེད་ཐེག་པའི་ལམ། །སྐྱེད་བྱེད་འོད་ཟེར་
 རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་བརྩམས་པ། །འདིར་ཚེས་བཤད་ལ་འཇུག་པ་སྐྱིེ་
 འོན་ལ་གསུམ་སྟེ། གང་བཤད་པ་དང་མཉམ་པའི་ཚེས་ངོས་
 བརྩུང་བ་དང་། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་བཤད་མཉམ་བྱ་བ་དང་། དེ་ལྟར་
 བྱས་པའི་མན་ཡོན་ནི། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚེས་ཀྱི་སྐྱེ་འཇུག་
 པའི་ཡུལ་དང་། བཤད་པའི་དོན་དང་། རྒྱབས་སུ་བབ་པའི་ཚེས་
 ངོས་བརྩུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ནས་ཚེས་ལུགས་ཀྱི་བར་
 ཡུལ་བཅུ་ལ་འཇུག་པར་བལྟས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཚེས་ནི་ཤེས་བྱ་
 ལམ་དང་ནི། བྱེད་པ་འདས་དང་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ། །བསོད་ནམས་
 ཚོ་དང་གསུང་རབ་དང་། །འབྱུང་འགྱུར་ངེས་དང་ཚེས་ལུགས་

1 དཔེ་ཆའི་འགོ་ལ་ དབུ་མ་ཚིག་གསལ་བྱི་སྐྱི་དོན་ཞེས་དང་། མ་དཔེ་ལ་ “སྟོ། དགེའོ། སྐྱར་པ་
 དགེན། བཀའ་ཤེས་པར་གྱུར། དགེའོ།” ཡོད།
 2 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གངས་ཡིན།
 3 མ་དཔེ་ལ་ “ཅོམ” ཡོད་ཀྱང་བརྩམ་ཡིན་པར་སྐྱེད།

ལའོ། །ཞེས་པའོ།།

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཞེས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རྣེ་ར་འཛིན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། དེ་
 ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་། ལྷུང་བ་ལས་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
 ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷོག་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཇི་སྐད་དུ། གཞུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་གཞིག་ཏུ་རུང་བའོ་ཞེས་པ་ནས་རྣམ་
 པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་མདོན་སྲུལ་མོ་ཞེས་པའི་བར་
 རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །སྤྱིའི་དོན། མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་བ་
 ཉེ། ཇི་སྐད་དུ། ཚོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
 གསུམ་སྟེ། ངན་སོང་གསུམ་དང་། འཁོར་བ་ཅམ་དང་། ཐེག་པ་དམན་པར་
 ལྷུང་བ་ལས་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་ནི་ལྷོག་གཅོད་པ་སྤང་བ་ལ་སོགས་དགེ་
 བ་བཅུ་སྐབ་པ་དང་། བསམ་གཏན་གཞུགས་མེད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་
 ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། འཇིག་རྟེན་འདི་དང་པ་ལོ་ལ་ཏུ། །ཚོས་བྱེད་
 པ་ནི་བདེ་བར་ཉལ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷུག་གསུངས་དང་ཐུན་མོང་མ་
 ཡིན་པ་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་གནས་སུ་གྱུར་པ་འགོག་བདེན་གྱི་
 བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཚོག་
 ཚོས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི་ཐབས་ཤེས་རབ་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བ་
 ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་སོ།།

གསུམ་པ་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་ཚོས་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་དང་ལྷུ་
 ངན་ལས་འདས་པ་དང་གསུང་རབ་གསུམ་ཡིན་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ལྷུང་དང་

རྟོགས་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། རི་སྐད་དུ། རྟོན་པའི་དམ་ཚཱ་རྣམ་གཉིས་
 ཏེ། །ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་སྐབས་
 དོན་ལུང་གི་ཚཱ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་གསུམ་ལས་མཚན་གཞི་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་
 སྐྱེ་བས་གཟུགས་སེམས་སེམས་ལས་བྱུང་བ་གསུམ་ལས་གཞན་རྒྱུ་དང་
 རྒྱུན་ལས་དངོས་པོ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྲུང་པོའི་ནང་དུ་འདུས་པར་སྐྱེ་ལ། མདོ་སྡེ་
 པའི་ལུགས་སྐྱེ་རང་མཚན་དུ་འདོད་དེ། རི་སྐད་དུ། ཚིག་གམ་མིང་ཡིན་(2
 9)དེ་དག་ནི། །གཟུགས་དང་འདུ་བྱེད་དག་ཏུ་འདུས། །ཞེས་སོ། །སེམས་
 ཅམ་པས་སྤྱི་ལོ་དོན་ཁས་སྲུངས་པ་ལྟར་ན་གཟུགས་སྐྱེའི་བྱུང་བར་ཡིན་ལ་
 རང་ལྟ་ལྟར་ན་དོ་བོ་དང་རྣམ་པ་དང་རྒྱུ་དང་བྱེད་པའི་བྱུང་བཞི་ལྟར་དུ་འདོད་
 དོ། །དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་མ་དབྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྐྱུང་བའི་རྗེས་བྱེད་བྱུང་བར་
 ཅན་ཡིན་ནོ། །མཚན་ཉིད་ནི་རྟོགས་པའི་ཚཱ་ཀྱི་རྒྱུ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་
 ཞིང་རྟོག་པ་བྱུང་བར་ཅན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་སོ། །
 དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། །ལེགས་པར་གསུངས་པའི་བཀའ་དང་། དེའི་དགོངས་
 འགྲུལ་བའི་བརྟན་བཅོས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། ཚཱ་རྣམས་ཐམས་ཅད་བཀའ་
 དང་བརྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་འདུས། །ལེགས་པར་བཤད་པ་ལེགས་པར་
 གསུངས་དང་དེའི་དགོངས་འགྲུལ་དང་། །4དེའི་དབང་གིས་ཤུགས་ལྟུང་
 པ་ནི། །འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདིར་ཡུན་རིང་གནས་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

ལྗ དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱེ་དོན་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། དང་
 པོ་ནི། །ཨ་ག་མ་ལས་བྱུངས་ནས་ཡས་བསྐྱེལ་བས་ན་བཀའ་ཞེས་བྱ་སྟེ།

4 འདིར་ཡོངས་གྲགས་སུ་བྱུངས་པ་ལས་ཚིག་གང་མང་བར་ཡོད།

གང་ཟག་ཆེན་པོའི་དག་ལ་བཀའ་ཞེས་གྲགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་དག་གང་
 ཞིག་དངོས་ཀྱི་བདག་ཉེན་སངས་རྒྱལ་ལས་བྱུང་བ་སློབས་པ་བཞི་ལྟན་ནོ། །
 ཇི་སྐད་དུ། གང་ཞིག་དོན་ལྡན་ཚོས་དང་ཉེ་འབྲེལ་ཞིང་། །འམས་གསུམ་ཀུན་
 བས་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་བྱས་པ། །ཞི་བའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་གང་། །དེ་
 བྱི་དང་སྤོང་གསུང་ཡིན་བརྗོད་པ་གཞན། །ཞེས་དང་། །སློབས་པ་དོན་དང་།
 ཚོས་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་དང་། ལྷུང་འདས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པའོ། །
 ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་དུག་ལས་དུས་ཀྱི་སྐོ་ནས་དང་པོར་ཡུལ་ལྷ་རྩ་ཆ་སྤྱི་དང་
 སྤོང་ལྷུང་བའི་གནས་རི་དྲུགས་རྒྱ་བའི་ཚལ་དུ། །འཁོར་ལུ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་
 སོགས་པ་ལ་བརྗོད་བྱ་སྤྱོད་པ་སེམས་ཅན་ལ་འཚོ་བ་སྤོང་ཞིང་། །ལྷ་བ་
 ལྷུང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྤོང་པ་བདེན་བཞི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གིས་
 བསྐྱུས་པ་བདེན་པ་བཞིའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། །བར་དུ་ཡུལ་རྒྱལ་
 པོའི་ཁབ་དུ། །འཁོར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལ། །བརྗོད་བྱ་སྤྱོད་པ་རྒྱ་
 ཆེན་པོ་སྤྱིང་རྗེས་གཞན་དོན་བྱེད་ཅིང་། །ལྷ་བ་ཟབ་མོ་བདག་མཐའ་དག་
 གིས་སྤོང་པར་སྟོན་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། །ཐ་
 མར་ཡུལ་ལང་ཀ་ལུ་རིལ་སོགས་པར། །འཁོར་ཐེག་པ་སྤྱོ་ཚོགས་ཀྱི་རིགས་
 ཅན་ལ། །བརྗོད་བྱ་སྤྱོད་པ་གཞན་དོན་དང་། །ལྷ་བ་བཀའ་དང་པོ་གཉིས་སུ་
 ཡོད་མེད་བསྟན་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། །དོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་པའི་
 ཕྱིར་མི་འགལ་ལོ་ཟེར་བ་དོན་དམ་རྣམ་པར་དེས་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའོ། །
 བརྗོད་བྱའི་སྐོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ལས། །ཤེས་བྱ་གནས་ཀྱི་རིགས་པས་

མི་གནས་པ་དང་གནས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དང་དོན་གྱི་དང་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་
 གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། མདོ་གང་ཀུན་རྗེ་བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ་པ་ཅི་དང་
 བའི་དོན་ཏོ། །(༢ བ)མདོ་གང་དོན་དམ་སྐྱབ་པ་བསྐྱབ་པ་ཅི་ངེས་པའི་དོན།
 ཞེས་སོ། །ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱིས་སྡེ་སྡོད་
 གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། མདོ་དང་ཚེས་མདོན་པ་འདུལ་བ་དང་། ཞེས་
 པ་དང་། སྡེ་སྡོད་དག་ཅི་གསུམ་མམ་། ཞེས་སོ། །ཀུན་ལ་བྱའི་དབྱེ་བ་
 དམན་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་ལ་མོས་པའི་སྐྱོན་ས་ཐེག་པ་དམན་པ་དང་། ཆེན་
 པོའི་སྡེ་སྡོད་གཉིས་ཏེ། །གཉིས་ཀྱང་རུང་། ཞེས་སོ། །ཐེག་ཆེན་ལ་རྒྱ་
 ལམ་དུ་བྱེད་པ་ལ་མོས་པ་དང་འབྲས་བུ་ལམ་དུ་བྱེད་པ་ལ་མོས་པའི་དབང་
 གིས་པར་ཕྱིན་དང་སྐྱུགས་གཉིས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། རྒྱ་ལ་མོས་པ་རྒྱ་ཚེས་ཀྱི།
 འཁོར་ལོ་རབ་དུ་བསྐྱོར་བྱས་ཏེ། །རྩོམ་ཐེག་པའི་ཉེ་ལམ་ཞིག །མ་འོངས་
 དུས་ན་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཞེས་སོ། །རྩོམ་ཐེག་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཚིག་ལྷུག་པས་
 དོན་ཟབ་མོ་མདོ་ཅམ་དུ་སྐྱོན་པ་མདོའི་སྡེ་ནས་མདོ་ཅམ་དུ་བསྐྱབ་པའི་
 དོན་གཉིས་ཏེ། ཞིབ་པར་འཆད་པ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་སྡེའི་བར་གསུང་རབ་
 ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཚེས་ནི་མདོའི་སྡེ་དང་དབྱུངས་ཀྱིས་
 བསྐྱད་པའི་སྡེ་དང་བྱ་བ་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པའི་སྡེའི་བར་བཅུ་གཉིས་སོ། །
 གཉེན་པོའི་སྐྱོན་ས་ཉོན་མོངས་པ་སྡོད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྡོད་གི་གཉེན་པོར་
 ཚེས་ཀྱི་སྐྱུང་པོ་དེ་སྡོད་དུ་དབྱེ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། སྡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་
 བློ། །ཚེས་ཀྱི་སྐྱུང་པོ་མཐུན་པར་གསུངས། ཞེས་སོ། །འབད་ག་རྒྱུན་གྱི་སྐྱོ་
 བས་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཞལ་ནས་གསུངས་པ་དང་། ཇིས་སུ་གནང་བ་

5 མ་དཔེ་ལ་ “ལས་དང་དོན་གྱི་དང་” ཡོད།

དང་། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བཀའ་ལོ། །དང་པོ་མདོ་སྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་
 ཡིན་ཏེ། ཞལ་ནས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཉིས་པ་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱི་ཞལ་ནས། ང་འདས་པའི་རྗེས་ལ་བཀའ་བསྟུ་བ་བྱེད་པའི་དུས་སུ་
 སྡོམ་གསུམ་གྱིས་སྐྱུས་ཤིག་ཅེས་པ་དང་། སྡོད་དུ་སྐྱེད་གཞི་དང་། བར་དུ་
 དྲིས་ལན་དང་། སྐྱད་དུ་མཐུན་གྱུར་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཚུག་ཅེས་གནང་
 བས་བཀའ་བསྟུས་པའི་ཚེ་སྤྱི་དང་དངོས་དང་བར་སྐབས་ཀྱི་སྡོམ་དང་འདི་
 སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་དང་གསོལ་བ་དང་བཀའ་སྐྱུལ་བ་དང་རྗེས་སུ་
 ཡི་རང་སྟེ། མདོན་པར་བསྟོད་དེ་ཅེས་བསྟུས་པ་རྣམས་བཀའ་ཡིན་པས་སོ། །
 གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས་སྐྱུས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་
 དཔའ་རྣམ་གྲོལ་རྒྱ་འདྲེ་དང་དོ་རྗེ་སྡིང་པོའི་སྤྱི་བོར་ཕྱག་བཞག་པས་དེ་གཉིས་
 ཀྱི་དྲི་ལན་གྱིས་ས་བཅུ་པ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུང་གིས་བྱིན་གྱིས་
 བརྒྱབས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དང་མོ་ལྷ་གལ་གྱི་བྱ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་
 བྱིན་པ་དང་། (༣ ཀ) ལྡུའི་རབས་རྩོམ་པ་ལ་སྐྱོབས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་
 གསུངས་པས་ཤེར་བྱིན་དང་མདོན་པར་བྱང་བ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཐུགས་
 ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཟབ་མོ་སྐྱོང་བའི་ཚོས་ཏིང་
 དེ་འཛིན་ལ་སྡོམས་པར་ཞུགས་པས་ལྡུ་རིའི་བྱ་དང་སྐྱུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་
 དྲིས་ལན་གྱིས་ཤེས་རབ་སྡིང་པོ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

། གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱ་དོན་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་
 བའོ། །དང་པོ་ཤས་ཞེས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འཛོམས་པ་དང་འཚོས་པ་དང་སེལ་

6 འདི་ནི་ བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་རྒྱ་བསྐྱུས་པ་ཡིན།

བ་དང་སྐྱོབ་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཉེན་མོངས་པའི་དབང་འཛུམས་པ་དང་། སྐྱོབ་མའི་
སྐྱོ་འཚོས་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་སེལ་བ་དང་། རན་འགྲོ་སྲིད་པའི་སྐྱུག་བསྐྱུལ་
ལས་སྐྱོབ་པས་ན་བསྟན་བཅོས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཉེན་མོངས་དབང་རྣམས་མ་
ལུས་འཛུམས་པ་དང་། རན་འགྲོ་སྲིད་ལས་སྐྱོབ་པ་གང་ཡིན་པ། འཚོས་
སྐྱོབ་ཡོན་ཏེན་ཕྱིར་ན་བསྟན་བཅོས་ཏེ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་གྱི་
ལུགས་ལ་མེད། འཚོས་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་སེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། འཛུམ་
པ་འཚོས་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་སོ། །ཞེས་ཏེ། སྐྱོ་དོན་ཡིན་པས་ཁྲབ་ཆེ་ཚུང་
དང་འབྲལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི་གང་ཞིག་བརྒྱུད་པའི་བདག་རྒྱུན་སངས་རྒྱལ་
ལས་འབྱུང་བའམ། ཡང་འགའ་⁷འབྲུལ་མེད་པའི་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཀའ་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱས་པའི་དག་གང་ཞིག་ཐར་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྟེ། ཇི་སྐད་
དུ། གང་ཞིག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་གི། འདབ་བྱས་རྣམ་གཡེང་
མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤད། །ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་མཐུན་པ། འདེལ་
བྱང་སྲོང་བཀའ་བཞིན་སྐྱི་བོས་སྲུང་། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་ལྟ་སྟེ། བཤད་བྱ་དང་། བྱེད་པ་དང་། ཕྱོགས་དང་། མཚོག་
དམན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། སྐབས་སུ་བབས་པའི་བསྟན་བཅོས་དོས་བརྒྱང་བའོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐུན་མོང་དང་། སོ་སོའི་དགོངས་འགྲུལ་ལོ། འདྲ་པོ་
ལ་གཉིས་ལས་སྐྱོ་ནི། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་མཛད་པའི་ཨིན་ཏུ་བྲུ་ཀ་ར་ཆ་དང་། བྲམ་
ཟེ་པུ་ཆིས་མཛད་པའི་པུ་ཆི་བ་དང་། འགྲུལ་པ་ནོར་རྒྱས་གྱིས་བྱས་པ་དང་།

7 མ་དཔེ་ལ་ ཡི་གེ་གང་ཡིན་མི་གསལ།

སློབ་དཔོན་ཅོན་མོ་མིས་བྱས་པའི་ཅོན་པ་དང་། ནག་མོ་ལོལ་གྱིས་བྱས་པའི་ཀ་ལུ་པ་སྟེ། སླའི་མདོ་བཞི་དང་། གཞི་གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པས་མཛད་པའི་ཀུན་རྟུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་དོ།།

ཚད་མ་ལ་དག་བཅོམ་པ་ཚེས་སློབ་གྱིས་བསྟན་པ་སྲུང་བ་ཞེས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་སློབ་པའི་སློམ་དང་ཚོད་པ་སླབ་པ་ཞེས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་སློགས་ཀྱི་སྒྲང་པོས་རབ་རྟུ་འབྱེད་པ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་སློགས་གཅིག་རྟུ་བསྟུས་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་མཛད། དེ་ལ་རང་དང་དབང་ཕྱུག་སྟེ་འགྲེལ་པ་དང་། དེའི་དོན་གྱི་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་ཚེས་ཀྱི་གྲགས་པས་རྣམ་འགྲེལ་དང་། རྣམ་ངེས་དང་། རིགས་ཐིགས་ཏེ་ལུས་ལྟ་བུ་གསུམ་དང་། ཚོད་པའི་རིགས་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ་དང་། འགྲེལ་བ་བརྟག་པ་དང་། རྒྱུད་གཞན་སླབ་པ་སྟེ་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་བཞི་སྟེ་སྟེ་བརྟན་མཛད་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་འགྲེལ་རྗེ་ཀ་ཚེས་མཚོག་དང་། བུ་ཟེ་ཆེན་པོ་དང་། ཤེས་རབ་འབྲུང་གནས་དང་། ལྷ་དབང་སློ་དང་། ལྷ་སློ་དང་། འདུལ་བ་ལྷ་དང་། ཞི་བ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པས་མཛད་པ་མང་དུ་ཡོད་ཟེར་རོ།།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བཀའ་དང་པོ་དང་། བར་པ་དང་། མཐའ་མའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་ནས་དག་བཅོམ་པ་ཉེར་སྤྲས་ལ་སོགས་པས། ཤོ་ལོ་ཀ་འབྲུག་ཡོད་པ་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛད་མཛད་ལ། (༣ བ)དེའི་ལྟ་བའི་ཆ་གཙོ་ཆེ་བར་སྟོན་པ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་ཅུ་བ་དང་། རང་འགྲེལ་ཆེན་པོ་

8 མ་དཔེ་ལ་ “ཅོན་པ” ཡོད།

མཛད། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་འདུན་བཟང་གི་མདོ་དང་མཐུན་པའི་འགྲེལ་
 པ་དང་། སློབ་དཔོན་སློབ་མཁུན་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་། རང་འགྲེལ་རང་ལ་
 སློབ་དཔོན་སློབ་མཁུན་དང་། གང་སླེལ་དང་། རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་ལ།
 མདོ་སྐྱུར་ཞིང་གནས་ལྷན་མཛད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །སྐྱོད་པའི་ཆ་
 གཙོ་བོར་སྐྱོན་པ་ལུང་སྡེ་བཞི་ལམ། འབྲུམ་ཕྲག་གཅིག་གམ། སོ་སོ་ཐར་པ་
 རྣམ་གཉིས་ལ་འགྲེལ་པ་བརྒྱ་ཅུ་ཡོད་པར་གྲགས་སོ། །ཁྱད་པར་དུ་ལུང་ལ་
 སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷ་དང་། དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་
 བསྐྱེད་པ་སོགས་པས་འགྲེལ་པ་མཛད་དོ། །སོ་སོ་ཐར་པ་ལ་བི་མ་ལ་མི་
 ྲ་དང་། ཁྱད་པར་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པས་འགྲེལ་པ་མཛད་དོ། །སློབ་
 དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་མདོ་དང་ཀམ་ལ་ཏམ་མཛད་ལ། མདོ་ལ་རང་དང་
 ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་མཛད་དོ། །འཕྲུལ་འོད་ཀྱི་ལྷ་བཅུ་
 པ་དང་། ལྷུ་བརྒྱ་པ། དེའི་འགྲེལ་པ་འོད་ལྷན། སློབ་མ་ལ་མན་པའི་
 འགྲེལ་པ་སྟེ་གཉིས་བརྒྱམས་ཟེར་རོ། །དབྱ་བཙོམ་པ་ས་གས་བྱས་པའི་
 འདུལ་བ་མེ་ཏོག་སྲིང་རྒྱུད་ཅེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་འདུལ་བའི་བསྟོད་པ་ལ་
 སོགས་པ་མང་དུ་མཛད་ཅེས་གྲགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མདོས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དང་། ལྷགས་ལ་
 གནས་པའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་སྐྱེ་བའི་
 མདོའི་བརྗོད་བྱ་བཤེས་པ་གཉིས་སུ་བྱས་པ་⁹དབྱ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་
 རྗེས་འབྲངས་རང་རྒྱུད་ཐལ་འབྱུང་དུ་གྲགས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་

9 མ་དཔེ་ལ་ “འབྲུམ་སུ” ལྟ་བུ་ཡོད།

པ་སྐྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་གཙོ་བོའི་དོན་སྲུང་ཅུ་ཚུ་གཉིས་སྟོན་པ་བརྒྱད་སྟོང་
 དོན་བསྐྱུས་དང་། དེ་ལྟ་ལོ་ནས་སློབ་གསུམ་རྣམས་གངས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་
 པ་འབྲུམ་ལྷོ་ཀ་དང་། བྱམས་པས་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཏུ་སྟོན་པ་མངོན་
 རྟོགས་རྒྱན་རིགས་ཚོགས་དང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་བཞི་ཡིན་ནོ། །རྒྱན་གྱི་རྗེས་སུ་
 འབྲངས་པ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དེ་ལོ་ན་ཉིད་རྣམས་འགྲེལ་དང་། སློབ་
 དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཉི་མེ་གཞུང་འགྲེལ་དང་། འཕགས་པ་གྲོལ་
 སྡེས་ཉི་མེ་སྐྱུང་བ་དང་། བཅུན་པ་གྲོལ་སྡེས་རྣམས་གྲོལ་དང་། སློབ་དཔོན་
 མེད་གོ་བཟང་པོས་བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་པ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལ། ལེ་བརྒྱད་
 མ་བསྐྱུས་དོན་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལ་ཚོས་ཀྱི་བཤེས་
 གཉེན་དང་། རིགས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་། རིན་ཆེན་གྲགས་པ་དང་། ཤེས་རབ་
 འབྲུང་གནས་སློབ་གྲོས་དང་། ཀུ་ལྷུང་སྦྱི་ལྷུས་ལྷོ་ཀུ་མཛད་དོ། །སློབ་དཔོན་
 ལྷན་ཏེ་པས་བརྒྱད་¹⁰སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་སྦྱིང་པོ་མཚོག་དང་། ཉི་མེ་དག་ལྷན་
 དང་། ཤེས་སྦྱིང་གི་མན་ངག་མཛད་དོ། །འཇི་མ་ལ་མི་ཉམས་ཤེས་སྦྱིང་གི་འགྲེལ་
 པ་མཛད་དོ། །རྗོ་བོ་ཨ་བླ་ཡུ་ཀ་རས་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་
 རྒྱ་བ་དང་། ལུབ་པ་དགོངས་པའི་རྒྱན་མཛད་དོ། །སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་
 ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་སྐྱུད་པའི་འགྲེལ་པ་པཎ་ཇི་ཀ་མཛད་དོ། ། ཉི་མའི་འོད་
 ཟེང་གྱིས་མཛད་པའི་སྐྱུད་འགྲེལ་གསལ་མ་དང་། བྱམས་པས་མཛད་པ་རྒྱད་
 རྒྱ་མ་དང་། སློབ་དཔོན་དཔལ་གྲགས་པས་མཛད་པ་ཉིང་ལེ་འཛོན་རྒྱལ་པོའི་
 འགྲེལ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ།།

10 མ་དཔེ་ལ་ “བརྒྱད” ཆད།

གསུམ་པ་ལ་བཀའ་ཐ་མའི་དོན་གསལ་བྱེད་བྱམས་པས་མཛད་པ་མདོ་(༧
 ༡)སྡེའི་རྒྱན་དང་། དབྱས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། ཚོས་དང་
 ཚོས་ཉིད་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་
 རྣམ་པར་གཏམ་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་དང་། གཞི་བསྐྱུ་བ་དང་། རྣམ་གྲངས་
 བསྐྱུ་བ་དང་། རྣམ་པར་བཤད་པའི་སློབ་སྐྱུ་བ་དང་། སའི་དངོས་གཞི་དང་།
 ཀུན་ལས་བདུས་དང་། ཐེག་བསྐྱུས་དང་། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱིས་
 མཛད་པའི་ཀུན་ལས་བདུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་
 པའི་དོན་གསལ་དང་། དགོ་བསྐྱེན་བཅུན་པས་མཛད་པའི་བཤད་སྐྱུར་དང་། སློབ་
 དཔོན་རྒྱ་མཚོ་སྡེའི་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱང་སའི་འགྲེལ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་
 གཉེན་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཉི་ཤུ་པ་དང་། སུམ་ཅུ་པ་དང་། སྤང་པོ་ལྷ་པ་དང་། ལས་
 སྐྱབ་པ་དང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་དང་། ཉེན་འགྲེལ་གྱི་མདོའི་འགྲེལ་པ་
 དང་། ཚོགས་ཀྱི་གཏམ་དང་། འོགས་ཀྱི་སྤང་པོའི་དམིགས་པ་དང་། བརྒྱ་
 ལྷ་བཅུ་པ་དང་། སྤེལ་མར་བསྟོད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་
 པ་དང་། སློབ་དཔོན་སློབ་ཉན་གྱི་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། སློབ་
 དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པའི་སྐྱེས་རབས་དང་། གཞན་ཡང་དད་པ་ལ་
 སློབས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟོད་པ་མང་པོ་དང་། སློབ་དཔོན་བདེ་བྱེད་
 བདག་པོའི་ལྷ་ལས་སྐྱུ་ལ་དུ་བྱུང་བའི་བསྟོད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
 བཤེས་གཉེན་གྱི་མེ་ཏོག་སྤེད་འཛིན་གྱི་བསྟོད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་དཀོན་
 མཚོ་ག་འབངས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པ་དང་།
 སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་པོ་ཆའི་དབྱེར་མེད་འཕགས་པའི་བསྟོད་པ་དང་།¹¹

11 བྱང་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་མཛད་པ་ལ་དགོངས་པར་སྤྲང་།

སློབ་དཔོན་ཅན་གྱི་མིའི་སློབ་མ་ལ་སྲིད་བ་དང་། བཤགས་པའི་བསྟོད་པ་
 ལ་སོགས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་གསང་སྲིན་གྱི་གཞོན་ནུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་
 པ་བརྗོད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་གསལ་གྲགས་ཀྱི་ཚུལ་གྲིམས་ཀྱི་གཏམ་གྱི་
 འགྲེལ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་མདོ་ཀུན་ལས་བརྟུས་དང་། བསྐྱབ་པ་
 ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །གཉིས་པ་བྱེད་ལ་དབྱེ་ན་ཟབ་མོ་རྣམ་
 པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་ཆེན་པོ་སྲུང་པ་དང་། འཇུགས་པ་བསྐྱབས་
 པའོ། །གསུམ་པ་སྟོགས་ཀྱི་དབྱེ་ན་འདུལ་བ་དང་། མདོ་སྟེ་དང་། མདོ་ན་
 པའི་སྟོགས་གསུམ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་མཚོག་དམན་གྱི་དབྱེ་བ་ཐོས་པ་རྒྱུད་པ་
 དང་། དོན་ལོག་པ་དང་། སྲིད་པོ་མེད་པ་དང་། ངན་ཚོད་ལྷུང་ལེན་པ་དང་།
 དོན་མེད་པ་དང་། ངན་གཡོ་དང་། སྐྱབ་པ་ལྷུང་ལེན་པ་དང་། དོན་དང་ལྡན་པ་
 དང་། སྐྱག་བསྐྱེལ་ལས་སློལ་བའི་བསྟན་བཅོས་སོ། །

༥ ལྷ་པ་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་བསྟན་བཅོས་དོས་གཟུང་བ་ལ་གསུམ་སྟེ།
 མཚན་པ་པོའི་ཆེ་བ་དང་། ཇི་ལྟར་མཚན་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 རོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྩ་བ་མཁའ་པོ་དང་། འགྲེལ་པ་མཁའ་པོའི་ཆེ་
 བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། བརྟེན་པ་ཡོན་ཏན་དང་། ཇེས་སུ་བསྐྱགས་
 པ་དང་། མཚན་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཆེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱ་ཚོ་
 ལ་མངའ་བརྟེན་པ་ནི་སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་ན། ལྷོ་སྟོགས་
 ཀྱི་རྒྱུད་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཉ་ལ་ཞེས་བྱ་བར་ཡབ་བྲམ་ཟེ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ལྷ་བ་
 ཞེས་བྱ་བ་སྐྱབ་པ་རྒྱན་མ་ཡི་སྲས་མཚན་བསོད་ནམས་ལྷ་བ་ཞེས་བྱ་བར་
 བཏགས་སོ། །བྲམ་ཟེ་མཚན་མཁའ་ན་རེ། ཞག་བདུན་ན་འཆི། མ་ཤི་ན་དགོ་

སྐྱོང་(༤ བ)དོན་འཛིན་པར་འགྱུར། ཞེས་སོ། །ཐབས་ཡོད་དམ་བུས་པས་
 ཀུན་ཏུ་རྒྱ་ལྡན་ལ་ཚོགས་བསགས་ན་མན་ཟེར། དེ་ལྟར་བུས་པས་སྐྱོང་བ་
 རྒྱལ་ལྷན། དགོས་པའི་རྒྱ་ལ་ཚོགས་བསགས་པས་ལོ་རྒྱལ་ལྷན། དེ་ནས་
 མ་དགའ་ནས་ཤིང་ཏུ་ལ་བཞོན་ནས་གཡོག་དང་བཅས་ནས་སྐྱོན་དང་གས་
 འདོན་གྱི་འབྲུམས་པས། ལྷན་ཞིག་ན་བུམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ས་ར་ཏུ་སྐྱོམ་མཛོད་
 པ་གསན་ནས་སྐྱོང་སྐྱོན་པ་དེ་སྲུ་ཡིན་གསུངས། ལྷན་པ་འདུག་བུས་པས་
 བོས་གསུངས་ནས་བོས་ཏེ་ཚོད་ཅི་བྱེད་བུས་པས། ཞག་བདུན་ནས་ནི་སྐྱོང་བ་
 རྒྱལ་ སྐྱོང་ལོ་རྒྱལ་ཚོ་ཡང་བསྐྱོངས། །དེ་ནི་ཐབས་མེད་མ་དགའ་ནས། །
 འབྲུམས་པ་ཡིན་ཞེས་བཛོད་པ་ལས། །དེ་ལ་ཚོད་ཀྱིས་གཉིད་མ་ལོག་པར་
 གསོལ་བ་འདེབས་ལུས་སམ་གསུངས། ལུས་ཞེས་ཞག་རྒྱལ་གསོལ་བ་
 བཏུབ་པས་ཚོ་དཔག་མེད་ཀྱི་བུམ་པ་ནས་དབང་བསྐྱུར་བས་ལོ་རྒྱལ་བརྒྱ་
 དང་བཅུ་ལྷན་པར་ལུང་བསྐྱོན་ཏེ། །ཡོ་བྱད་ལ་མངའ་བཞེས་པ་ནི་ཆེར་སྐྱོས་
 པ་དང་། ཆེན་མའི་བུ་ལ་སྲུ་དུ་སྐྱོན་བསྐྱུས་ནས་ཞག་གསུམ་ནས་སྐྱོན་
 སྲུ་མཁས་པ་ལ་དེ་སྐྱོན་གྱི་སྐྱོར་ཐང་དང་བང་མཛོད་རྣམས་སྐྱོར་འོ་བེར་བས་
 ཡུམ་མུ་དན་དུ་གྱུར་པ་ལ་མུ་དན་མི་འཚོལ་གསུངས་ནས་མར་མེ་བཏེག་
 ལས་དཔེ་རྣམས་གཟིགས་པས་ཐམས་ཅད་སྐྱོལ་བྱུང་སྟེ། སྐྱོན་གྱི་སྐྱོར་ཐང་
 དང་བང་མཛོད་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏེ། །གཞན་ཡང་གསེར་འགྱུར་གྱི་
 ཕྱི་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་ཆར་དང་། འདོད་འཛོལ་བ་ལ་སོགས་པ་མཛོད་ལ་
 མངའ་བཞེས་སོ། །ཚོས་ལ་མངའ་བཞེས་པ་ནི་རྟོགས་པའི་ཚོས་དབྱིངས་
 ལས་མཁའ་ལྟར་མཛོད་སྲུ་དུ་ལྷན་སྲུ་རྒྱལ་སྲུ་རྒྱུད་ཅིང་། ཀུན་རྫོགས་མངས་རྒྱས་
 བརྒྱའི་ཞལ་ལྟར་ལ་སོགས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ལྷན་བཅུ་གཉིས་ཐོབ། མཐོང་

སྤང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ཏེ། ལུང་གི་ཚོས་
བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བཀའ་རབ་འབྲམས་མཁའ་ཉེ་སངས་རྒྱས་གཉིས་
པ་ལྟར་བྲགས་སོ།།

གཉིས་པ་རྗེས་སུ་བསྐྱབས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་གྱི་བསྐྱབས་པ་
དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་བསྐྱབས་པ་དང་། ལུང་གི་བསྐྱབས་པ་ལོ། །དང་པོ་ལོ་
ཉི་ཤུ་ལོན་པ་དང་སྤྲོན་གྱི་སྤོར་ཐང་དང་བང་མཛོད་ཡབ་ལ་གཏད་ནས་རབ་
ཏུ་འབྱུང་བར་ལུས་ཏེ། རྒྱ་ལན་དའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མཁན་པོ་སྤྲོ་གཅན་
འཛིན་བཟང་པོ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ།¹² མཚན་རྒྱ་གཞུང་ཞེས་པ་ལྷུ་འི་རྒྱལ་པོ་
སྲིད་སྐྱབ་དང་ཚོས་ལྟ་དང་གཉིས་ཀྱིས་མཚུངས་ཤིང་རང་དོན་གཞན་དོན་
གྱི་ཚོས་གཉིས་དང་ལྡན་ཞེས་གཞུང་དུ་རྒྱས་པར་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་
འཇིག་རྟེན་ན་གཞུང་དོན་བསྟན་བཤད་དུ་འཆད་པ་རྩི་སེ་ན་དང་། ངག་
དོན་མདོན་རྟོགས་སུ་འཆད་པ་རྒྱལ་བ་བྱམས་པ། ཚིག་དོན་སེམས་ཅམ་
དུ་འཆད་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོ། ཚིག་དོན་དབྱེ་མར་འཆད་པ་འཕགས་པ་ལྷུ་
སྐྱབ། (༥ ན) ཅེས་མདོ་འགྲེལ་མཁན་ཚོད་མེད་དུ་བྲགས་སོ། །གསུམ་པ་
ལུང་གི་བསྐྱབས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དང་པོ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། བར་
དུ་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛོད་པ་དང་། མཐའ་མར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་
བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི་འཕགས་པ་རྗེས་ཆེན་མདོ་ལས། སྤོན་བྱུང་བ་འདས་
པའི་དུས་ན་བསྐྱལ་བྲངས་མེད་པའི་ཆེས་བྲངས་མེད་པའི་ཆོ་ཡང་དག་པར་
རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྤྲོ་གཅན་ཞེས་བྲགས་ཞེས་བྱུང་བ་ན། འདི་འཁོར་ལོ་

12 མ་དཔེ་ལ་ “ཕྱོན་ཏེ” ཡོད།

སྐྱུར་བའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་ནས་བྱང་རྒྱལ་མཚོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་རྩ་བོ་ཆེའི་མདོ་ལས། ཀུན་དགའ་བོ་ལི་ཙ་བྱི་
 གཞོན་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་ན་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ང་
 འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་བཅུ་ལོན་པ་ན། དག་སྐྱོང་སྐྱོང་འཆང་ཞེས་བྱ་བར་
 འགྱུར། ཞེས་ཏེ། དུལ་འཁོར་སྐྱུན་པ་ནས་སྐབ་པའི་བསྟན་པ་གསལ་བར་
 བྱས་པར་གྲགས་སོ། །ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། བདེ་གཤེགས་སྐྱུང་ན་
 འདས་གྱུར་ནས། །བསྟན་པ་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་ནི། །དུས་དག་འདས་ཏེ་
 འབྱུང་བ་ནི། །དག་སྐྱོང་ཆེན་པོ་བྱོད་ཞེས་བྱའོ། །སྐྱོ་སྐྱོགས་སྤེལ་ཏེ་ཡུལ་དུ་
 བྱི། །དག་སྐྱོང་དཔལ་ལྷན་ཆེ་གྲགས་པ། །དེ་མིང་སྐྱུ་ཞེས་བོད་པ་སྟེ། །ངའི་
 བསྟན་པ་འཇིག་རྟེན་ན། །ཡོད་དང་མེད་པའི་སྐྱོགས་འཇིག་པ། །སྐྱུ་མེད་ཐེག་
 པ་རབ་བསྟན་ནས། །རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་སྐྱབ་ནས། བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་
 འགྲོའོ། །ཞེས་པ་དང་། །ཤིང་གི་ལྷ་མོ་འོད་འཆང་མས་ཀྱང་རྒྱ་བརྒྱུན་ས་དང་
 བོ་པ་དང་། །ལྷ་རྒྱུ་དེ་བས་བརྒྱད་པར་བསྟན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་སྐྱིན་ཆེན་པོ་
 ལས། ཀུན་དགའ་བོ་ལི་ཙ་བྱི་གཞོན་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་
 ན་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི། ང་ཡོངས་སུ་སྐྱུང་ན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བཞི་
 བརྒྱ་ན་སྐྱུ་ཞེས་བྱ་བའི་དག་སྐྱོང་དུ་གྱུར་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏེ།
 མཐར་གྱིས་རབ་ཏུ་དང་བའི་འོད་ཅེས་བྱ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཁམས་སུ་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་འོད་ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །
 ཞེས་པ་དང་། །འཇམ་དཔལ་རྩ་བའི་རྒྱད་ལས། ང་ནི་སྐྱུ་རན་འདས་འོག་
 ཏུ། །བསྟན་པ་འདི་ལ་ཕན་བཅོམ་པ། །དག་སྐྱོང་སྐྱུ་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་། །མ་
 བྱ་ཞེས་བྱའི་རིགས་སྐྱགས་བསྐྱབས། །ཁམས་དོན་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་དང་།

དངོས་མེད་དོན་གྱི་དེ་ཉིད་རིག་པའི་ནི་རྒྱལ་བ་རྒྱ་འཛོལ་བར་འགྱུར། །ལུས་དེ་
བོར་བར་གྱུར་ནས་ནི། །བདེ་བ་ཅན་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར། །དེའི་རྗེས་ཐོག་ཉིད་
དུ་ནི། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་དེས་པར་འགྱུར། །ཅེས་སོ།།

གསུམ་པ་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཆེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་དང་།
ཚོས་དང་། (༥ བ)དགོ་འདུན་དཀོན་མཚོག་ལ་མཛད་པའོ། །དང་པོ་ནི་མཁའ་
པོའི་གསུང་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཤར་ཕྱོགས་བ་ལ་ཅར་བྱོན་ཏེ། ཚོས་སྟོན་པའི་
འཁོར་དུ་ཁྱེའུ་གཞོན་ཅུ་གུས་པར་ཚོས་ཉན་པ་གཉིས་འདུག་སྟེ་གང་དུ་འགྲོ་
བརྟག་པར་རྒྱང་གྲགས་ཅམ་རེ་ཅམ་ནས་ས་འོག་ཏུ་འགྲོ་བ་གཟིགས་སོ། །
སང་ཁྱེད་སྲུ་ཡིན་དེས་པས་སྐྱའི་རྒྱལ་པོ་ནོར་རྒྱས་ཀྱི་བུ་ཡིན་ཞེས་སོ། །ཁྱེད་
ཀྱི་ཡུལ་ན་གོད་དུ་སྐྱེན་གྱི་འདམ་ཡོད་དམ་དེས་པས་ཡོད་ཅེས་སོ། །ཁྱེད་ལ་
ཤོག་བྱས་པས་ཡབ་ལ་ཞུས་ནས་པ་ན་རེ་སྐྱེན་བྱངས་ལ་སྐུལ་ཟེར་ཏེ། སྐྱའི་
ཡུལ་དུ་སྐྱེན་བྱངས་པའི་ལམ་ན་དགོ་སློང་གཅིག་འདུག། ཁྱེད་བསྐྱེན་པར་
རྫོགས་ནས་ལོ་དུ་ལོན་བྱས་པས། །སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་གི་དགོ་སློང་ཡིན་
ཟེར་བས་རྒྱན་པའི་ད་རྒྱལ་ཆག་གོ། །དེ་ན་ཞ་ཉེའི་འདམ་ལ་ཞབས་བྱིང་ནས་
མ་ཐར་བ་ལས་སྐྱོལ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཐར་ཏེ་རྗེ་འཇུག་ཆེ་བའི་ད་
རྒྱལ་ཆག་གོ། །དེ་ནས་སྐྱའི་གནས་ཤུར་མ་འགྲོ་ཆེར་¹³བྱས་བཞུགས་པའི་
ཚོ་སྐྱེན་མས་སྐྱེགས་བམ་མང་པོ་པར་གཏོང་རྒྱུར་གཏོང་གི་འདུག། ཅི་ཡིན་
དེས་པས་སྐྱར་མིང་ཅམ་ཡང་མ་ཐོས་པ་མང་པོ་འདུག་པས་ཐོས་པ་ཆེ་བའི་
ད་རྒྱལ་ཆག་གོ། །དེའི་ཚོ་སྐྱེན་གཉིད་དུ་སོང་བའི་དུས་སུ་འབྲུམ་གཟིགས་

13 མ་དཔེ་ལ་དོན་མི་གསལ།

པས། རོལ་མོ་ལ་རང་སྐྱེ་ལན་གསུམ་བྱུང་བས་གསུམ་པ་ལ་བསྐྱེས་པས་
 སྐྱོབ་དཔོན་འབྲུམ་གཟིགས་པ་མཐོང་། སྤྱིར་བཏོན་པས་བྱམས་ཞུས་དང་
 ཏྲག་ཏུ་ཏུ་ལུས། གཞན་རྣམས་ཨ་སུ་རའི་བྲག་སྐྱག་ཏུ་ཡི་གེར་བཀོད་དོ།
 བི་ལ་དྲ་སྐྱོལ་ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་མང་དུ་བཞེངས་ཏེ་
 གཞོན་སྐྱིན་གྱི་འདམ་བྱུགས་པས་བྱིན་རྒྱབས་དང་ལྡན་པ་ཡོད་པར་གྲགས་
 སོ། །གཉིས་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་ལས། སྐྱིན་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཟང་
 ཟེང་། མི་འཛིགས་པ་དང་། ཚོས་ཀྱི་སྐྱིན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས་
 སྤྱིའི་སྐྱིན་པ་ནི་གསེར་འགྱུར་གྱི་ཕྱིས་ལ་བརྟེན་ནས་སུ་ཅི་འདོད་པ་ལོངས་
 ཤིག་ཅེས་དེའི་བསྐྱུགས་ཤིང་སྐྱིན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་པའི་ཚེ་བུམ་ཟེ་ཕོངས་
 པ་ཞིག་གིས་བསྐྱུངས་པས་པ་པོང་གསེར་དུ་བསྐྱུར་ནས་བྱིན་པས་དད་
 དེ། གསེར་བྱུ་མདའ་ལ་བསྐྱུལ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ན་སྐྱོབ་དཔོན་གྱི་འབྲུང་
 རྒྱུ་ཡིན་པར་གྲགས་སོ། །ནང་གི་སྐྱིན་པ་ནི་རྒྱལ་པོ་བདེ་སྐྱོད་བཟང་པོའི་
 ལུ། ལུས་ལྡན་གཞོན་ལུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་མས་གསེར་གྱི་སྐྱོག་པ་ཅན་བྱིན་པས།
 དེ་རྒྱལ་སྤྱི་དཔེ་འཛིན་པའི་དུས་སུ་གོན་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་མས་ཁྱོད་རྒྱལ་སྤྱི་
 མཛད་པ་མི་འོང་། རྒྱལ་བ་ཚོ་དབང་ཕོབ་པས་སྤར་ཡང་སྤས་དང་བཙུན་མོ་
 མང་པོ་རྣམས་ནས་ཤི། ལུ་ཅག་ཀྱང་འཆི་ཞེས་སྐྱུས་པས་བུ་ན་རེ་ཐབས་མེད་
 དམ་ཟེར་བའི་ལན་དུ་མ་ན་རེ། སྐྱོབ་དཔོན་དང་སྐོག་ཅིག་པས་སྐྱོབ་དཔོན་ལ་
 དབུ་བསྐྱུངས་པས་འགྲོངས་ལ་དེར་རྒྱལ་སྤྱི་དཔོན་པོ་ཞེས་སྐྱུས་པ་དང་།
 དེར་དབུ་བསྐྱུངས་པས་གནང་སྟེ་རང་གིས་མ་ཚོད་ནས་སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས་
 སྐྱོན་འཇག་མའི་སྐྱིན་བུ་སྟེ་བཅད་པའི་སྤྱིག་པ་མ་དག་པར་དགོངས་ནས་
 འཇག་མས་བཅད་དུ་བཅོལ་(༦ ན)གནང་ནས་བདེ་བ་ཅན་དུ་གཤེགས་

སོ། །དེ་ནས་དབུ་དང་སྐྱེ་འབྱོར་གྱིས་དོགས་ནས་ཐག་རིང་པོར་བསྐྱེལ་ནས་
 རྫོང་གྲུང་ནས་ད་ལྟ་ཉེར་སོང་ནས་ཡོད་ལ། རམ་ཞིག་འབྱོར་ནས་ཚོས་སྟོན་
 ཏེ། དེའི་དུས་སུ་ད་ལྟ་སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་ལ་སོས་པ་བྱེད་པ་ཐམས་
 ཅད་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་འདུལ་བར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་སེམས་ཅན་ནད་
 ཀྱི་འཇིགས་པ་ལ་རིག་པ་རྩ་བའི་མདོ། འཚོ་བ་ཟས་ཀྱི་མདོ་ལ་སོགས་
 པ་མདོ་ལ། སྤྱད་གཞུང་བཅུ་ལ་སོགས་པ་གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་
 མཛད། གདོན་གྱི་འཇིགས་པ་ལ་ལྷུས་ལན་འབྲིང་ལ་སོགས་པ་མཛད་ཅིང་།
 འཚོ་བས་འཇིགས་པ་ལ་གསེར་བསྐྱར་གྱི་རྩི་ལ་སོགས་པ་མཛད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
 བསྟན་བཅོས་སོ། །དང་པོ་ནི་སྐྱེ་བོ་གསོ་ཐིགས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཙུག་
 ལག་རྒྱས་པ་ཤེས་རབ་བརྒྱ་པ་དང་། དབུ་མ་རྟེན་རྒྱུད། གཅིས་པའི་སྤོང་བ།
 ལས་སྐྱར་ལྟ་བུ་པ་ལ་སོགས་པ་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་མཛད་དོ། །
 གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། རིགས་སད་པར་བྱེད་པ་མི་ལམ་ཡིད་བཞིན་ནོར་
 བུའི་བསྟན་བཅོས་སོ། །སད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ས་རོལ་ཏུ་
 ཕྱིན་པ་དང་། སྤྲགས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། གཅིག་ཏུ་འབྲིལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
 གསུམ་ལས་ལྟ་བུ་གཏོ་ཆེ་ལུང་གི་དོན་དམ་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་
 ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། རམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། འཇིག་
 རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་། དཔེ་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་གསུམ་དང་། སེམས་ཅན་
 མགུ་བར་བྱ་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་རྩི་ལ་བསྟོད་པའི་སྐོར་རྣམས་མཛད་
 དོ། །རིགས་པ་སྐྱབ་པ་ལ་སྐྱེ་མེད་རིན་པོ་ཆེ་མཛད་དོ། །རིགས་ཀྱི་ཚོགས་

རྣམས་མཛད་དོ། །སྐྱོད་པ་གཙོ་ཆེ་ལུང་གིས་སྐྱབ་པ་མདོ་ཀུན་བཏུས་དང་།
 འདོད་ཡོན་གྱི་ཉེས་དམིགས་ལ་སོགས་པའོ། །རིགས་པ་སྐྱབ་པ་ལ་ཁྲིམ་
 པའི་ཕྱོགས་སྐྱབ་པ་བཤེས་པའི་སྤྱིང་ཡིག་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་
 སྐྱབ་པ་ཀུ་རི་ཀུ་འམ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པའོ། །ལྷ་སྐྱོད་གཉིས་
 ཀ་སྐྱོན་པ་ཉེན་འབྲེལ་སྤྱིང་པོ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ཕྱིང་བ་ལ་སོགས་པ་མཛད་དོ། །
 གཉིས་པ་སྐྱགས་ལ་ལུང་བསྐྱས་པ། རྒྱུད་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་དང་། ཉམས་
 སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ལྟ་པའོ། །གསུམ་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲིལ་བ་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་པའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་རྒྱལ་པོ་བདེ་སྐྱོད་བཟང་པོའི་མཚོན་
 གནས་བྱེད་པའི་ཚོ། སློབ་དཔོན་གཟུགས་མཛེས་པས་བྱུང་མེད་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་ཡིད་འཕྲོགས་ཏེ། བྱ་བྱང་བ་ཀུན་སློབ་དཔོན་འདྲ་བ་བྱུང་བས་སྐྱུར་
 པ་འདེབས་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ། ཤོག་འདག་ལ་སྐྱང་བྱ་བོའི་གཟུགས་
 ལེགས་པ་ཅིག་བྱས་ནས་བ་སྐྱང་གི་གསེབ་ཏུ་བཞག་པས་བ་སྐྱང་མོ་ཐམས་
 ཅད་དེ་ལ་ཆགས་ཏེ་བྱ་བྱ་བོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བྱུང་བས་སྐྱུར་པ་འདེབས་པ་ཞི་
 བར་གྱུར་ཏོ། །¹⁴ རྒྱལ་པོ་གཞན་དུ་གཤེགས་པའི་དུས་སུ་བཅུན་མོས་སློབ་
 དཔོན་དོན་དུ་གཉེར་བས་རང་ཉིད་དམ་ཚིག་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཅིས་
 པར་འཛིན་པས་བཅུན་མོའི་འདོད་པ་མ་སྐྱབ་པ་ལ། བྱུང་མེད་ལ་མ་བསྐྱབ་
 པའི་གཡོ་སྐྱུ་ལ་མཁས་(༦ བ)པས་སྐྱ་བཤིག་སོ་བཤགས་ནས་བསྐྱད་
 པ་ལ་རྒྱལ་པོས་རྒྱ་རྗེས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ལ་སྐྱུར་པ་བཏབ་པས་རྒྱལ་པོ་
 མ་དགུས་པས་ཁྲིའི་དོད་སྟག་གཟིག་དོམ་དེད་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་རྣམས་
 སྐྱོན་མཚུག་མ་སྐྱིལ་ཞིང་འདུ་བ། མཆེབ་གཉེར་བར་གྱུར་ཏེ། ཕ་མ་བྱུང་

14 མ་དཔེ་ལ་ “ཞིག་པར་གྱུར་ཏེ” ཡོད།

སྣམ་སྟེ་ཕྱིར་ལོག་ཏེ་སློབ་སྒྲིག་པ་ལ། ཚོམ་མ་མངོན་འཕྲོག་ཡོད་བཞིན་དུ། །
 ཚོམ་རྒྱན་གཞན་ནས་བཅའ་མི་དགོས། །བྱུང་མེད་དུག་མཐའ་ཡོད་བཞིན་
 དུ། །དུག་མཐའ་གཞན་ལས་བཅའ་མི་དགོས། །ཡོང་ཡེ་མཚའ་ཞིང་གཟུག་
 པ་ལ། །འཕྲིན་དང་ལན་གྱིས་མགྲུ་ན་ལེགས། །ཞེས་གྲིས་ནས་དཔལ་གྱི་རི་
 ལ་གཤེགས་པ་དང་། །ལམ་དུ་མགར་བ་ཞིག་ལ་ཚོས་སྟོན། །སྤངས་པའི་ཚོ་
 ལོའི་གསེར་སྟོར་ནས་སྟོབ་དཔོན་ལ་གཙུག་པས། །ངས་མ་ཁྱེར་ཏེ་འདི་ཅམ་
 ཞིག་ཡོད་དམ་བུས་ཏེ། །བསེལ་བྱེད་ཀྱིས་རྩོལ་གཏུག་བུས་པས་དེ་གསེར་
 དུ་སོང་། །སྟོར་བ་ཡང་དེའི་འོག་ནས་བྱུང་ནས་བཟོད་གསོལ་བུས། །ང་འདི་འདྲ་
 བ་བྱུང་སྟེ་ཁྱ་གཟན་ལ་གཞུངས་པ་ལྟར་དཔལ་གྱི་རི་སོང་གྱིས་གསུངས་ནས་
 བཞུད་དོ། །རྒྱལ་པོས་ཡི་གེ་མཐོང་ནས་སྤྲ་མར་ཤེས་ཏེ་པོ་ཉ་སྟུན་འདྲིན་དུ་
 བཏང་བས་མགར་བའི་ལོ་རྒྱུས་བཟོད་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་བཞུས་པས་སྤྲར་
 ཐུགས་ལ་གཅགས་པར་བྱུང་ནས། །སྟོབ་དཔོན་མི་འབྲོན་ན་སེམས་འདུལ་
 བའི་ཚོས་གཅིག་ཟུ་ཞེས་བྱ་རོག་ལ་འཕྲིན་བསྐྱར་བས་བཤེས་པའི་སྤྱིང་
 ཡིག་ལ་སོགས་པ་བསྐྱར་བའོ། །བཟོད་པ་གནས་སྤྲད་པ་དང་། །སྤྲ་མ་དང་།
 །དབུ་བཅད་ཀྱང་ཁྲོ་བ་མེད་དེ་བཟོད་པར་གསུམ་ཀ་ཡོད་དོ། །བཙོན་འགྲུས་
 གོ་ཆ་དང་། །སྟོར་བ་དང་། །མཐར་ཕྱིན་པ་གསུམ་ཀ་ཡོད་དོ། །བསམ་གཏན་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་དམིགས་རྣམས་ལ་ཕྱེ་གཅིག་པ་བསམ་གཏན་གསུམ་ཀ་ཡོད་
 དོ། །ཤེས་རབ་ལྷག་མཐོང་གི་སྟོ་འདོགས་ཚོད་པ་ཤེས་རབ་གསུམ་ཡོད་དོ། །
 གསུམ་པ་དག་འདུན་ལ་བྱ་བ་མཚན་པ་ནི། །རྣལ་འབྱོར་འཇུག་ཏེ་ལོ་བདུན་
 བུས་པ་ལ་ལུ་གེ་བྱུང་སྟེ་ཡོ་བྱེད་ཉམས་ཀྱིས་དོགས་ནས་གསེར་བསྐྱར་གྱི་ཕྱི་
 བྱེད་ཀྱིན་དག་འདུན་གྱི་འཚོ་བ་སྤྱར། །མཁན་པོས་རུས་པ་རྣམས་གཟིགས་

སྐྱུང་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བྱས་པས། དགེ་འདུན་པ་ལོག་འཛོལ་བཀོད་པས་གནས་གཞན་དུ་སོང་ལ་སྒྲིབ་སྦྱོང་གཙུག་ལག་ཁང་གྱི་བ་བཞེངས་ཞེས་བྲགས་སོ།། གཞན་ཡང་སྦྱོབ་དཔོན་གྱི་ལྷ་མོ་ཅི་ཏུ་ཀ་ལ་བཀའ་པབ་པས་ལྷ་མོ་ན་རེ། ཅི་འཚལ་ཟེར་བ་ལ། དགེ་སྦྱོང་ལྟ་བུ་འཛོལ་བ་སྦྱོར་དགོས་གསུངས་པས། ཇི་ཅུམ་ཟེར་བ་ལ་སྦྱོབ་དཔོན་གྱིས་སེང་ལྷེང་གི་སྐུར་པ་གཅིག་བྲག་ལ་བཏབ་ནས། འདི་རྩལ་སྐྱུང་དུ་མ་སོང་གི་བར་རོ་ཞེས་པ། ལྷ་མོས་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཚོ། དགེ་སྦྱོང་འདོད་པས་ཚུལ་པ་གཅིག་ཆགས་པ་སྐྱུང་པར་འདོད་པས་ལྷ་མོ་ན་རེ། སྐུར་པ་འདི་རྩལ་དུ་ནམ་སོང་བ་དང་སྐྱུང་དོ་བྲས་པས། དགེ་སྦྱོང་དེས་སྐུར་པ་ལ་མེ་བཅུག་སྟེ་སྟེག་གོ། །ལྷ་མོ་ནམ་མཁའ་ལ་གཤེགས་ཏེ་འདོད་པ་མ་ཐོབ་བོ།། སྦྱོབ་དཔོན་དགེ་འདུན་མཉེས་པར་བྱས་སོ།།

(པ ན) ལྟེ གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་མཁན་པོའི་ཆེ་བ་ལ་ལྟ་ལས། ཡུལ་ཕྱོགས་ས་མན་ཏ་ཏ་རེ་བའོ། །རིགས་རྒྱལ་རིགས་སོ། ཕྱོགས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའོ། །རྟོགས་པ་ཚོས་མཚོག་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པས་ཚོས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའོ། །རྩལ་པའི་བྱུང་པར་ལ་གསུམ་སྟེ། རྟོལ་བ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། དེས་པོ་གཞན་དུ་བསྐྱུར་བ་དང་། བདེན་པའི་བྱིན་རླབས་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི་སྦྱོབ་དཔོན་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་ན་ཚོས་སྦྱོན་ཅིང་ཡོད་པའི་ཚོ་རྣམས་འབྱོར་པའི་ཆ་ལུགས་ཅན་ཅིག་བྱུང་། ཅི་ཤེས་དྲིས་པས་ཅི་ཅུམ་མ་ཤེས། འོན་ཀྱང་འཇམ་དཔལ་མཚན་བརྗོད། སྐྱ་ཀ་ལྟ་བུ་དང་། ཚུལ་བརྒྱ་ལྟ་བུ་དག་པ་ཅིག་འདོན་ཤེས་ཟེར། དེའི་དོན་རྒྱུད་སྟེ་དང་། སྐྱའི་བསྟན་བཅོས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པར་ཁས་འཆེས་པས་ང་རྒྱལ་

དུག་འགོག་པ། རྟོག་གེ་ཤེས་པའི་ད་རྒྱལ་གྱིས། གང་ཞིག་རྩོད་པ་མངོན་
 དག་འབ། །དེ་ཡི་ད་རྒྱལ་སྤང་བའི་ཕྱིར། །ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་བཤད་པར་བྱ།
 །ཞེས་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་དེ་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་མཐའ་བུལ་གཞི་ལམ་
 །འབྲས་བུ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་སྟོན་པ། གང་སྟོ་ཡོད་དང་མེད་པ་(ལ བ)ལས།
 །རྣམ་པར་འདས་ཤིང་མི་གནས་པ། །ཞེས་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་མཛད་དོ།
 །གསུམ་པ་སྐྱེ་གནས་འཛིག་པ་བཀག་པ་ལ་ལུང་དང་འགལ་བ་སྟོང་། གནས་
 པའམ་སྐྱེ་འཛིག་ཡོད་མེད་དམ། །དམན་པའམ་མཉམ་དང་ཁྱད་པར་ཅན། །
 སངས་རྒྱས་འཛིག་རྟེན་སྟོད་དབང་གིས། །གསུང་གི་ཡང་དག་དབང་གིས་
 མིན། །ཞེས་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་མཛད་དོ། །སྐྱེ་འཛིག་ལ་སོགས་འཛིག་
 རྟེན་པའི་སྟོང་སྲུབ་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། བདེན་པར་འདོད་པ་བཀག་པ་དང་
 མི་འགལ་ཞེས། ཐ་སྙད་ནི་ཁས་མ་སྤངས་པར། ད་ཅག་འཆད་པར་མ་བྱེད་
 དོ། །ཞེས་ཐ་སྙད་སྲུབ་པ་མཛད་དོ། །ཁྱོད་ཀྱི་འགོག་པའི་ཚིག་རྩུམ་ན་དགག་
 པ་མི་རུས་ཞིང་བདེན་ན་རང་ཚིག་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཡང་དག་པར་རང་
 བཞིན་མེད་ལ་ཐ་སྙད་དུ་རྩུབ་པ་དགག་པར་རུས་ཞེས་རྟོག་ལམ་གསུང་། གལ་ཏེ་
 དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཀྱན་ལ་ཡོད་མིན་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་ཚིག་
 ཀྱང་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་བརྗོད་པར་མི་རུས་སོ། །གལ་ཏེ་ཚིག་དེ་
 རང་བཞིན་ཡོད། །ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་སྲུ་མ་ཉམས། །མི་འདྲ་དེ་ཉིད་དེ་ཡིན་
 བ། །གཏན་ཚིགས་ཁྱད་པར་བཛྲོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་ལན་དུ། ཇི་ལྟར་
 སྐྱུལ་པས་སྐྱུལ་པ་དང་། །སྐྱུ་མའི་སྐྱེས་བུས་སྐྱུ་མ་ལ། །དགག་པ་བྱེད་པ་ཅི་
 འདྲ་བར། །དགག་པ་འདི་རང་དེ་ལྟར་འདོད། །ཅེས་རྩོད་བརྗོད་མཛད་དོ། །
 །འབྲེལ་པ་ག་ལས་འཛིགས་མེད་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་ཟེར་རོ། །

༥ གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་མཁན་པོས་ཇི་ལྟར་མཛད་པ་ནི། དབུ་མ་རྩ་བའི་ཚིག་
 དོས་སུ་འགྲེལ་ཞིང་ཤུགས་ལ་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་པོའི་སྲུབ་མཐའ་འགོག་པ་
 ཚིག་གསལ་བ་དང་། རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། རིགས་པ་རྒྱག་ཅུཔ་དང་། མདོ་སྡེ་
 ས་བརྩུཔའི་དོན་འགྲེལ་ཞིང་སེམས་ཅམ་གྱི་གཞུང་འཇིག་པ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་
 དང་། བཞི་བརྒྱུ་པའི་ཚིག་འགྲེལ་ཞིང་སུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་བ་སེལ་བ་བཞི་
 བརྒྱུ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། རིགས་པ་རྒྱག་ཅུའི་འགྲེལ་པ་དང་། རྒྱབས་འགོ་
 བརྩུན་ཅུཔའི་...¹⁵མཚིད། སློན་མ་གསལ་བ་ལ་སོགས་པ་སྲུགས་ཀྱི་འགྲེལ་
 པ་མང་དུ་མཛད་དོ། །གསུམ་པ་རིགས་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས། སློབ་དཔོན་
 འཕགས་པ་ལྟམ་བཞི་བརྒྱུ་པ་དང་། འབྲུལ་པ་འཛོམས་པ་དང་། རྣམ་པར་
 འཐག་པ་ཆེན་པོ་དང་། ལག་པའི་ཚད་མ་ལ་སོགས་པ་མཛད་དོ། །སངས་
 རྒྱལ་བསྐྱེད་པའི་བྱུ་ལྡན་ལྟ་དང་། འཇུག་པ་ལ་ཇོ་ཡ་ཨ་ནན་ཏམ་ལྟའི་ཀླ་
 མཛད་པ་དང་། རྒྱ་བ་གྲགས་པས་མཛད་པ་དག དེ་རྣམས་ཐལ་འགྱུར་དུ་
 འཆད་པའོ། །གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱི་སྐྱེས་ཤེས་རབ་སློན་མེ་དང་རྟོག་གོ་
 འབར་བ་མཛད། ཤེས་རབ་སློན་མེ་ལ་སློབ་དཔོན་སྐྱེས་རས་གཟིགས་བརྩུལ་
 རྒྱགས་ཀྱིས་ལྟེ་ཀླ་མཛད། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྡིང་པོས་བདེན་གཉིས་
 དང་། ཀུན་ལས་བརྩུས་པ་མཛད། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་དབུ་མ་རྒྱན་
 དང་། བདེན་གཉིས་ལ་ལྟེ་ཀླ་མཛད། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་(༤ ན)ལ་ཤི་ལས་
 དབུ་མ་སྐྱེད་པ་དང་། སློམ་རིམ་གསུམ་པ་ལས་ས་ལུ་ལྷུང་པའི་འགྲེལ་པ།
 ཤེས་སྡིང་གི་འགྲེལ་པ། རོ་རྩེ་གཙོད་པའི་འགྲེལ་པ་དང་རྒྱན་ལ་ལྟེ་ཀླ་མཛད།
 སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་ཉིང་པེ་འཛོལ་ཚོགས་ཀྱི་ལེ་ལུ་དང་། ཡེ་ཤེས་

15 མ་དཔེ་ལ་ཡི་གེ་མི་གསལ།

སྐྱོང་པོས་ཀྱུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་། སྐྱོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་
མཛད། སྐྱོབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ་ས་བསྐྱབ་བཏུས་དང་། མདོ་ཀྱུན་ལས་བཏུས་
དང་། སྐྱོད་འཇུག་མཛད། དེ་ལ་འགྲེལ་པ་གསུམ་ཡོད་པར་གྲགས་སོ། །དེ་
རྣམས་རང་རྒྱུད་ཤས་ཆེར་འཆད་དོ། །དེ་བ་ལྷ་མས་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཆར་
བ་ཞེས་མཛད། ཕ་བ་འགྲེལ་པ་མཁའ་བརྒྱུད་ཡོད་ཟེར་རོ། །

༥ གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་གྱི་དོན་དང་། ཕྱོགས་
གང་དུ་གཏོགས་པ་དང་། གཞུང་གི་ལུས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་
གྱི་སྐྱོབ་ཤད་པ་དང་། མཚན་གྱི་འདོགས་ལུགས་དང་། བཏགས་པའི་དགོས་
པའོ། །དང་པོ་ནི་བེ་ཉར་ལས་རིའི་ཕྱི་ངོས་ཞེས་པ། རྒྱ་གར་མ་གཞི་པ་སྐྱོ་
ཉའི་སྐད་དུ་ལྟུང་ལ་དང་། མ་རྩུ་མི་ཀ་དང་། གི་ཉི་དང་། ས་ས་ན་པ་དུ་དང་།
རྡུ་མ་རྣམས་རིམ་བཞིན་དུ་བོད་སྐད་ན་ཕ་བ་སྟེ། བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་
ཤིང་མཐའ་བུལ་རྟོགས་པའི་སྐྱོ་བསྐྱེད་པའོ། །འགྲེལ་པ་ནི་ཕ་བའི་ཚིག་
དོན་འཆད་པའོ། །ཚིག་གསལ་ལ་ནི་ཚིག་དོན་མ་ལུས་པ་དེ་མ་མེད་པ་སྟོན་པའོ། །
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་བསྐྱགས་པ་ཡིན་པས་འདིར་དོན་འགྱུར་དུ་བྱུང་ངོ། །གཉིས་
པ་ནི་ཡུལ་དང་དཔེ་དང་གཞུང་ཚད་དང་། ལྷ་བ་པོ་དང་མཛད་པ་པོ་རྩལ་
16ལས། འདིར་བརྗོད་བྱ་དང་བྱེད་པ་དང་རྗོད་བྱེད་ལ་བཏགས་པའོ། །གསུམ་
པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མིང་ཚམ་བཏགས་པ་དང་། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ལ་བཏགས་
པ་དང་། རྒྱ་གར་སྐད་སྐོས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི་བདེ་བླག་དུ་རྟོགས་
པ་སྟེ། རི་སྐད་དུ། མིང་དུ་བཏགས་པར་མ་མཛད་ན། །འཛིག་རྟོན་ཐམས་ཅད་

16 འདིར་རྩལ་མི་ཚང་།

ཚོངས་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་དབང་པོ་རྣོན་པོས་མཚན་ཐོས་པ་
 ཅམ་གྱིས་འདིའི་བཟོད་བྱ་ཚོད་བྱེད་དང་བྱེད་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེའོ།
 །གསུམ་པ་ལ་བཞི་ལས། རྟོན་པའི་བཀའ་བཞེན་ལུངས་བཅུན་པ་དང་།
 ཚངས་པའི་གསུང་བཞེན་བག་ཆགས་འཛོག་པ་དང་། ཀ་ལ་ཤ་ལ་བྱུམ་པ་
 བཞེན་སྐྱ་སྐྱར་བྱེད་ལ་མཁས་པ་དང་། མིག་འབྱེད་མཁན་ལྟར་བྱས་པ་ཤེས་
 ཤིང་རིན་ཏུ་གཟོ་བའོ། །སྤྱོད་པ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ལས་ནང་པ། མདོ་རྒྱུད་གཉིས་
 ལས་མདོ་སྤྱོད། བཀའ་བཏུན་བཅོས་སོ། །སྤྱི་དང་སོ་སོ་གཉིས་ལས་སོ་
 སོ། །འཁོར་ལོ་གསུམ་ལས་བར་པའོ། །མདོས་དངོས་ཤུགས་ལ་བཟོད་པ་
 གཉིས་ལས་དངོས་སུ་བཟོད་པ། སྤྱི་སྤྱོད་གསུམ་ལས་མདོན་པ་སྤྱི་ལོ་པཎ་
 གྱི་བཀའ་བཅས་བཞེན་ཏུ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ཏུར་གྱུར་པ་ལ་
 ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ལས་བཟོད་བྱ་དོན་
 བྱི་རྟེན་འབྲེལ་བ་དང་བྲལ་བའམ་བདེན་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། ཚོད་བྱེད་རབ་ཏུ་
 འབྱེད་པ་ཉི་ཤུ་ཙ་བུན་(༤ བ)བམ་པོ་ཉི་ཤུ། ཤོ་ལོ་ཀ་རྩུག་སྤོང་གི་བདག་
 ཉིད་གནས་སོ། །ཇི་སྐད་དུ། རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་ལུས་ནི་ཕྱ་ནི་སྤྱི་སྤྱོད་དང་དོན་
 ཞེས་སོ། །

༄ གཉིས་པ་རྒྱལ་ཇི་ལྟར་འཆད་ཉན་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། བཤད་པའི་
 རྒྱལ་དང་། ཉན་པའི་རྒྱལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། གང་ཟག་གང་
 གིས་དང་། ཐབས་གང་ལ་དང་། རྒྱལ་ཇི་ལྟར་བཤད་པའོ། །མདོ་སྤྱི་རྒྱན་
 ལས། རྒྱ་ཆེ་ཐེ་ཚོམ་སྤོང་བ་དང་། གཟུང་འོས་དེ་ཉིད་གཉིས་སྟོན་པ། །ཞེས་
 པ་མཚན་ཉིད་བཞེན་ལྡན་རྣམས། །དང་པོ། བཤེས་གཉེན་འདུལ་བ་ཞི་བ་ཉེར་

ཞི་བ། །ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་བརྩོན་བཅས་ལུང་གིས་ལྷག་ །དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་
 བས་སྒྲུ་མཁས་ལྡན། །བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་སྐྱོད་བ་སྤང་ལ་བསྟེན། །ཞེས་བྱུང་
 བར་དགུ་ལྡན་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་བཤད་ཀྱང་འཕགས་པ་ལ་དགོངས་པ་
 ཡིན་ལ། །འདིར་དགོས་ཤིང་རྣམ་པའི་ཚོས་བཞི་སྟེ། མཁས་པའི་ཤེས་རབ་
 དང་། བརྩེ་བའི་བསམ་པ་དང་། སྐྱོར་བའི་བཟོད་པ་དང་། ཀུན་སྐྱོད་དག་བའོ།
 དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་བཤད་བྱ་ལ་མཁས་པའམ་རིག་པའི་གནས་ལྡ་
 ལའམ་སྡེ་སྐྱོད་གསུམ་ལ་མཁས་ན་ལེགས་མོད། མེད་ན་ཡང་གང་འཆད་པ་
 དེའི་ལུང་རིག་མན་དག་ལ་མཁས་པ་དགོས་སོ། །འཆད་བྱེད་ལ་མཁས་
 པ། བརྩེ་དག་དག་འབྲེལ་བ་དང་དབྱངས་སྟན་པའོ། །གདུལ་བྱའི་སྐྱོད་
 ལ་མཁས་པ་མངོན་ཤེས་སམ། རྟགས་སམ། རྩི་བ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཤེས་
 པའོ། །གཉིས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐྱལ་བར་འདོད་པ་ལ་སོགས་
 བན་སེམས་དགོས་ལ་དེ་མེད་ན་ཆེས་མཚང་བར་འགྱུར་ལ། །དེ་ཉིད་དགོས་པ་
 ཡང་། བརྩེ་བས་ལེགས་དང་ཡེ་ཤེས་ལས། །བདེན་པར་གསུངས་པ་སྐྱབ་
 བྱེད་བཅས། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འཆད་དུས་ཀྱི་ངལ་དུབ་བཟོད་པ་དང་།
 །འཁོར་གྱི་ལོག་སྐྱབ་བཟོད་པ་དང་། གཞན་གྱི་རྩོད་ལན་བཟོད་པའོ། །བཞི་
 པ་སྐོ་¹⁷གསུམ་ཉིས་པས་མ་གོས་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་རྣམས་ཡོད་ན་གདུལ་
 བྱ་རྗེས་སུ་གཟུང་རུས་ཏེ། རི་སྐད་དུ། དེ་ལྟར་སྐོ་བཟང་སྐོ་བ་མེད་ལྡན་བརྩེ་བ་
 ཅན། །སྟན་པར་རབ་བྱགས་ཚོག་བཟང་ཤེས་ལྡན་པ་ཡི། །བྱང་ཚུབ་སེམས་
 དཔས་ལེགས་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་པས་ཏེ། །བཤད་པས་སྐྱེ་བོའི་ནང་ན་ཉིམ་
 བཞིན་དུ་ལྷམ། །ཞེས་སོ། །

17 མ་དཔེ་ལ་ “སྐོམ་” ཡོད།

གཉིས་པ་ཐབས། དགོས་པའི་དོན་དང་བསམ་པའི་དོན། ཚིག་གི་དོན་དང་
 མཚམས་སྒྲུབ་བཅས། །བརྒྱལ་ལན་བཅས་ཉེ་བསྟུན་པར་བྱ། །ཞེས་ཐབས་
 མང་དུ་བཤད་ཀྱང་། འདིར་གསུམ་སྟེ། དོན་བསྟན་པ་དང་། གཞུང་བཤད་པ་
 དང་། བརྒྱལ་ལན་གྱིས་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི་ངག་དོན་སྒྲངས་ཉེ་ཅི
 ཕྱིར་བཀོད་པའི་དགོས་པ། ཅི་ཞིག་སྟོན་པའི་བཟོད་བྱ། དབུ་ཞབས་སུ་དོན་
 བསྟུས་བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་ངག་དོན་སྒྲངས་གྱུར་གྱིས་འཐེམས་སྦྱར་
 གྱིས་ཁྱད་པར་གྱི་¹⁸གཞི་ངོས་གཟུང་། ཚིག་བཤད་པས་དོགས་སྒྲངས་གྱི་
 ཚོས་བཤད། ཇི་ལྟར་བསྟན་ཚུལ་དངོས་ཤུགས་ལ་གང་བསྟན་སེམས་པའོ། །
 གསུམ་པ་ནི། འགལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་། རྗེས་པའི་གོལ་བ་བཀོད་པ་
 བས། དེ་དང་གཞན་གྱི་བཅུད་ལན་བཟོད་པ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་ལན་
 གདབ་པ་དང་། ལུང་རིགས་གཞན་ལྟར་སྒྲུབ་དུ་བསྟན་པས་དོགས་པ་སྒྲངས་
 པའོ། །

(༤ ན)གསུམ་པ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གདུལ་བྱའི་དང་།
 དག་བའི་དང་། འཇུག་པའི་དབང་གིས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་དབང་པོ་གསུམ་
 གྱི་རིམ་པས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་དུ་འཆད་པ་སྟེ། མདོ་རྒྱས་འབྲིང་
 བསྟུས་པ་གསུམ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་གཞུང་དང་གང་ཟག་
 གི་བྱེ་བྲག་གི་མཚོན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། སྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་ཅི
 རིགས་པའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྦྱོར་བ་དང་། དངོས་གཞི། མཇུག་
 བོ། དང་པོ་བཀོད་པ་བཤམས་ཤིང་སྐྱབས་འགོ་སེམས་བསྐྱེད་བྱ། འཁོར་ལ་

18 མ་དཔེ་ལ་ “གྱིས་” ཡོད།

བཀའ་བསྐྱོད་ཞིང་བདུད་ཚར་གཅོད་པའི་སྐྱེགས་བཟླས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་
རང་གིས་རྟོགས་པའི་ཚིག་དོན་གཏོང་བ་དང་། སྐོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྦྱོད་སྐྱོམ་
པ་དང་། ཚ་གང་ལ་སོགས་པའི་གཞོད་པ་སྐྱོན་པ་དང་། བཤད་པའི་བྱ་བ་ལ་སྦྱོ་
བ་དང་། དེལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་དང་། འགལ་འབྲེལ་དཔྱད་ཅིང་
འཆད་པ་ལ་ཕར་ཕྱིན་རྒྱལ་ལྡན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་ཞོད་སེམས་པ་བཟོད་པར་གསོལ་
བ་དང་། དགོ་བ་བསྐྱོ་བ་དང་། མི་དམིགས་པའི་རྒྱས་གདབ་པའོ། །

༥ གཉིས་པ་ལ་མཉམ་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་སྟེ། གང་ཟག་གང་གིས་
དང་། ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་དང་། ཚུལ་ཇི་ལྟར་མཉམ་པའོ། །དང་པོ་ནི་
རྟོགས་པར་ལྷན་པའི་སྐོ་གྲོས། དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདུན་པ། ང་རྒྱལ་མེད་
པའི་གུས་པ་དང་ལྡན་པས་མཉམ་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། གཟུར་གནས་དོན་གཉེར་
སྐོ་ལྡན་པ། ཉམ་པོ་སྦྱོད་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད། །ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་། དགོས་
པའི་དཔེ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་འཁྱེད་བསྟེན་པ་དང་། རྣ་བུ་གསུམ་ཏེ་མཉམ་པ་
དང་། དོན་བསམས་པ་དང་། ལྟ་བ་དང་། ཇི་བས་བརྒྱུད་སེམས་པར་བྱ་སྟེ།
ནང་གི་རྒྱུ་བསྟེན་པའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྦྱོར་བ་དང་། དངོས་
གཞི་དང་། མཚུགས་གོ། དང་པོ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོས་སྐྱབ་པའི་བསམ་པ་
དང་། གུས་པའི་སྦྱོད་ལམ་དང་། རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལ་དགའ་བ་སྐྱོམ་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི་སྐོ་གསུམ་ཚོས་ཀྱི་ཕྱིར་གཏོང་བ་དང་། སྐོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་
སྦྱོད་སྐྱོམ་པ་དང་། ཡང་ན། ང་རྒྱལ་དང་ནི་མ་དད་དང་། །དོན་དུ་གཉེར་
བ་མེད་ཉིད་དང་། །ཕྱི་རོལ་རྣམ་གཡེང་ནང་དུ་སྦྱུད། །སྐོ་བས་མཉམ་པ་

དྲི་མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་དྲི་མ་རྒྱལ་སྤོང་བ་དང་། ཚ་གང་ལ་སོགས་པའི་གཞོན་པ་བཟོད་པ་དང་། མཉན་པ་ལ་སྤོང་བ་དང་། འཆད་པའི་སྤྱོད་ལ་སེམས་ཚུ་གཅིག་པ་དང་། ཚིག་དོན་ལ་དཔྱད་པར་བྱེད་པ་མར་སྤྱིན་རྒྱལ་གམ། འདུ་ཤེས་བཞིའམ། ཡང་ན། གདམས་ངག་ལྟ་ལྟ་ཏེ། ཀུན་ཤེས་པས་མཉན་པ་དང་། རྣ་སྤྱུགས་ཏེ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཡིད་གཏད་དེ་དང་། ཡིངས་ན་སྤྱར་བཀུག་སྟེ་དང་། ཚོས་སྟོན་པ་ལ་ཡིད་བཏུད་དེ་མཉན་པའོ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་བཟོད་པར་གསོལ། དགོ་བ་བསྟོ། བཀའ་དྲིན་དྲན་པའི་ཕྱག་འཚལ་བའོ།།¹⁹།།

༄ གསུམ་པ་བཤད་མཉན་བྱས་པའི་ཕན་ཡོན་ལ་གསུམ་སྟེ། བཤད་པ་མཉན་ཅོམ་དང་། ཐེག་པ་ཚེན་པོའི་ཚོས་ལ་བཤད་མཉན་པ་དང་། རྣམ་བཞག་འདི་བྱས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། བཤད་པ་དང་། མཉན་པ་དང་། སྤྱན་མོང་གི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་བས་(༩ བ)མཚོག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྤོང་གསུམ་འཇིག་རྟེན་ལམས་འདིར་གསེར་དག་གིས། །བཀའ་སྟེ་གང་ལ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས།། ཚིག་བཞི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་བཟོད་པ། ཇི་ལྟར་ཕན་འདོགས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་མིན། །ཞེས་སོ། །ཕན་འདོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཡང་། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕན་འདོགས་མཚོག་ཡིན་ཏེ། །དེས་ནི་སྤྱུག་བསྐལ་ཀུན་ལས་གོལ་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་སོ། །སྟོན་པ་ལ་མཚོད་པ་སྤྲོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གིས་གང་གའི་བྱེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་ཞིང་། །རིན་ཚེན་

19 མ་དཔེ་ལ་ “ལོ” ཡོད།

བདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཀའ་བྱས་ནས། །དགའ་རབ་སེམས་ཀྱིས་རྒྱལ་ལ་
 སུལ་བ་བས། །གང་གིས་སེམས་ཅན་གཅིག་ལ་ཚིགས་བཅད་བྱིན། །རིན་
 ཚེན་སྦྱིན་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེར་ཏེ། །ཚིགས་བཅད་བྱིན་པ་སྤྱིར་རྗེས་སྐྱབ་དེ་ལ།།
 ཆར་ཡང་མི་ཤོད་བྲངས་སུ་འདམ་ཡིན་ན། །གཉིས་སམ་གསུམ་སོགས་
 བསམ་དུ་གལ་ཡོད། །ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་མཉམ་པ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། ཐོས་
 པས་ཚོས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱེད། །ཐོས་པས་དོན་མ་ཡིན་པ་སྤོང། །ཐོས་
 པས་མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ། །ཅེས་སོ། །གཞན་ཡང་། མིག་ལྡན་མར་མེ་ཡོད་
 གུར་ན། །གཟུགས་རྣམས་མཐོང་བ་ཇི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་དག་དང་མི་དགའི་
 ཚོས། །ཐོས་པས་ཚོས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱེད། །ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དམ་
 པའི་ཚོས་བསྐྱེད་བར་འགྱུར་པ། དེའི་ཕན་ཡོན་ནི། ཇི་སྐད་དུ། དམ་ཚོས་
 འཇིན་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནན་ཏན་དུ། །བསྐྱེད་པ་བྱེད་
 བ་བཟོད་བྱས་ཀྱང་། །ཐ་མར་བྱིན་པ་གྱུར་མ་ལགས།། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོས་ལ་བཤད་མཉམ་བྱས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
 གསོ་ཐེབས་པར་གྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེས་ནི་ཁལ་གནས་བྱེད་དང་འཇུག་བྱེད་
 དང་། །ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་ཀུན་དགའ་བོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོས་བསྐྱེད་ནས་
 སྤོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་དག་བཅོམ་པར་གྱུར་པ་བས། །བྱང་ཚུབ་སེམས་
 དཔའ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཚིག་དང་ལྡན་པར་བཅོས་ལ་བཤད་
 ཀྱང་བྱེད་ཀྱིས་སྤོང་བས་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པར་གྱིས་ལ་ཉོན་ཅིག་ཅེས་པ་
 ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། །ལེགས་པར་ཉོན་ལ་ཡིད་ལ་བྱུངས་ཤིག་དང་ངས་བཤད་
 དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །བཤད་འཇུག་ཚུལ་འདི་ཐེག་ཆེན་ལམ་ལ་སྦྱར་

སེལ་ཉི་མའི་ཟེར། །རབ་ཏུ་བརྩམས་པས་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་
 འཕེལ་འགྱུར་ནས། །འགྲོ་བ་སློ་ཡི་སྲུན་སེལ་མཐར་ཐུག་ཡི་ཤེས་རབ་
 རྫོགས་ཏེ། །ལམས་གསུམ་རྣམས་སུ་ཐེག་ཆེན་ཚོས་ཀྱི་འོད་ཟེར་འགྲུད་པར་
 ཤོག། །ཚོས་བཤད་ཉན་ལ་འཇུག་པ་སྐྱད་བྱེད་འོད་ཟེར་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞེས་
 བྱ་བ། །།ལྡུག་འཛིན་པ་སློན་ལམ་རྩལ་གྲིམས་ཀྱིས་སྐྱར་བ་
 རྫོགས་སོ།། འདི་འདྲའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡིས། །འགྲོ་ཀྱན་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་འཐོབ་ཤོག། །།

༄༅། །མདོ་སྡེ་རྒྱུན་གྱི་མན་ངག་སྡེའི་པརྫོ་ལ་འབྲེད་བཞུགས་སོ།།

[305-310]¹

༥ (༡ ན) ལྷ་མ་དམ་པ་ལ་སྤྱལ་འཚལ་ལོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་
རྒྱུན་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བའི་མན་ངག་གསུམ་སྟེ། དབང་པོ་རབ་ལ་མཚན་
དང་། འབྲིང་ལ་ལུས་དང་། ཐམ་ལ་ཡན་ལག་རྒྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི་
ལྷ། རོན་ཤེས་² ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དོན་གྱི་རྒྱུན་མ་ལོག་པ་དང་། དག་དང་ ཆོག་
གི་རྒྱུན་དྲི་མ་མེད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་ རྒྱུའི་རྒྱུན་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། ཐེག་
མཚན་ ལམ་གྱི་རྒྱུན་ཐེག་པ་ཆེན་པོས་འགྲོ་བ་དང་། རྒྱུན་གྱི་དེ་བོ་འབྲོར་བའི་
དོན་ལྟའོ། །ལུས་ལ་གསུམ་གྱིས་བསྟན། འབྲོར་པའི་ དབྱེ་བ་དང་། དེ་བོ་
དང་། ཐན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ལྷ་ནི། བསྐྱེལ་པར་བྱ་བ་ནི་གཞི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་
པའི་³སྡོད་པ་སྟེ། གསེར་ལས་རྩེད་བྱས་པ་ལྟ་བུ། བྱེ་བྱག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་
ནི། ཏྲགས་དང་། རྟེན་གྱི་ཕྱོགས་གཉིས་པད་མ་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ། བསམ་པར་བྱ་
བ་ནི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་གནས་པ་གཉིས། བཀྲེས་པས་ཉེན་པ་གཡོས་
ལེགས་ཟ་བ་ལྟ་བུ། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་སྐྱེ་
བ་འཕྲིན་ཡིག་ལེགས་པར་ཐོས་འདྲ་ལྟ་བུ། ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པ་རྟོགས་པའི་

1 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གྲངས་ཡིན།
2 མཚན་འདིའི་རིགས་བརྗོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་མདོ་སྡེ་རྒྱུན་གྱི་རྩ་ཆོགས་ཀྱི་འགོ་རྣམས་ཡིན།
འོག་ཏུ་འདྲ་རིགས་འགྲེལ།
3 དཔེ་འདི་དང་དབྱུས་མཐའི་ཁྲིད། ཤེར་ཕྱིན་འགྲེལ་པར་ “བྱང་རྒྱུ་སེམས་པ་”ཞེས་ པ་རྒྱུང་
ཡོད་པ་མ་བཅོས་པར་དུས་ཚོད་དེ་རྟེན་བསྐྱེལ་སུ་སེམས་དཔལ་ལ་ “སེམས་པ་” ཞེས་བྲིས་སྟོལ་ཡང་
ཡོད་པ་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་རང་སོར་བཞག་ཡོད། འོག་ཏུ་འདྲ་རིགས་འགྲེལ།

དོན་ནི། ས་དང་སྦྱོད་པ་དང་རབ་ཏུ་གནས་པ་གསུམ་རིན་པོ་ཆེའི་སྦྱོར་
 བྱེ་བ་ལྟ་བུའོ། །ལུས་ཀྱི་དེ་བོ་ནི་དོན་གཞིའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་གཞི་ནི། ཇི་ལྟར་
 བད་སེལ་གྱི་སྦྱོར་དང་འབྲ་སྟེ། སྦྱིབ་པ་གཉིས་སྦྱོར་བ་བྱང་ཚུབ་སྦྱབ་པའོ། །
 གཞི་མཐུན་པ་ནི། ཚོས་དཀར་ བྱེ་བྲག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་བསམ་པར་བྱ་
 བ་གཉིས་རྒྱལ་པོ་ལྟར་ཡོན་ཏན་གྱི་འོར་གྱིས་ལྷུག་གོ། །གཞི་མཐར་ཐུག་པ་
 ནི། རིན་ཆེན་ བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རྟོགས་པ་གཉིས་རིན་
 པོ་ཆེ་དང་འབྲ་བར་ཅི་བསམ་གྲུབ་པོ། །འབྲོར་བའི་དོན་ལྟ་ནི། ལུས་ལ་ལེན་ཏུ་
 གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི། དང་པོ་སྦྱབ་སྦྱབས་རིགས་དང་ནི། །དེ་བཞིན་ཏུ་ནི་
 སེམས་བསྐྱེད་དང་། །རང་གཞན་དོན་དང་དེ་ཉིད་དོན། །མཐུ་དང་ཡོངས་
 སྦྱོན་བྱང་ཚུབ་པོ། །⁴ཞེས་ལེན་དགུའོ། །སྦྱིར་ལེན་སྐབས་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་
 གིས་སྦོན་ཏེ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་དོན་བཀའ་བསྐྱབས་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་
 དཔའ་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བར་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཤེས་པའི་དོན་རྟོགས་དང་
 རྟོགས། བསམ་པར་བྱ་བའི་དོན་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་གནས་པ། བསམ་
 གྱིས་མི་བྱབ་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་སྦྱེ་བ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་
 དོན་ས་དང་(༡ བ)སྦྱོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དོན་ལྟ་སོ་
 སོར་ངོས་གཟུང་བའི་ལམ་ནི་དང་པོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་ལ་བསྐྱབ་
 པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྦྱོད་པ་ཇི་ལྟར་སྦོབ་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
 གང་ཟག་ངག་དག་སྦོབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་
 རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བའི་གཞི་རིགས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པའི་གཞི་སེམས་
 བསྐྱེད། བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པའི་གཞི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པའོ། །ལྷུང་ལུང་

4 ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན། ལེན་ ༡༡ པ། ཚོག་རྒྱུད་ ༡ པོ།

མ་བཟུན་ དང་པོ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་
 སྐྱུལ། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དང་ བྱང་ཚུབ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྐྱོན་འགྲོ་སྐབས་འགྲོའི་
 ཉེན། ཡོད་དང་ རྒྱ་བྱང་ཚུབ་སེམས་པའི་རིགས་ལ་གནས་པར་བྱའོ། །བྱང་
 ཚུབ་སེམས་པའི་སྐྱོད་པའི་གཞི་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚོས་བཞི།
 སྐྱོབ་ཆེ་ བསམ་པ་སྤིང་རྗེ་བསྐྱོམས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་རྒྱུད་སྐྱུང་།
 གནས་ཚུམ་ སྐྱོར་བ་རང་གཞན་གྱི་དོན་བསྐྱུལ། ཡོད་མེན་ རང་དོན་གྱི་འགལ་
 རྒྱུན་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱོང་བ་དེ་ཁོ་ན་བསྐྱོམ་པ་དང་། རྒྱུ་དང་དག་སེམས་ གཞན་
 གྱི་འགལ་རྒྱུན་སེམས་ཅན་གྱི་ལོག་སྐྱུབ་སྐྱོང་བ་མཐུ། དགའ་དང་དད་དང་རབ་
 ཞི་ ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་རྒྱུད་གཉིས་སྤོན་པར་བྱ། དཀའ་སྐྱུད་དཔག་མེད་
 མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པའོ། །བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པའི་གཞི་བྱང་
 ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོད་པ་རྫོགས་སོ།།

རི་ལྟར་སྐྱོབ་པ་བྱང་ཚུབ་སེམས་པའི་སྐྱོད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི། མ་དག་ས་
 པའི་མོས་སྐྱོད། དག་པ་སའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དག་པའི་སྐྱོད་པ། བྱང་ཚུབ་
 སེམས་པའི་སྐྱོད་པ་ཉམས་སུ་སྐྱངས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
 ནི། རྒྱུས་དང་མ་རྒྱུས་ སྐྱོར་བའི་བསམ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ལ་མོས་པ་
 སྐྱེད། མེ་སྐྱོད་དག་ནི་ རང་དོན་ཏུ་ཚོས་འཚོལ་བ་བྱ་དགོས། བརྟན་པ་རྣམས་
 ནི་ གཞན་དོན་གྱི་སྐྱོར་བར་ཚོས་སྐྱོན་པ་དང་། རྫོགས་ལ་སོགས་ དངོས་གཞི་
 རང་དོན་ཏུ་ཚོས་བདག་ཉིད་སྐྱུལ། བསྐྱུལ་པ་གངས་མེད་ གཞན་དོན་གདམས་
 དག་དང་རྗེས་བསྟན། རང་དོན་སྐྱུབ་པ་དེ་གཉིས་དང་ལྷན་པར་བྱའོ།། རི་ལྟར་
 བགས་ཚུལ་དང་ནི་ རྗེས་ལ་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་སྐྱོད་པ་ཐབས་ཀྱིས་བེན་པར་

གིས་སྐྱོན་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་བརྟན་བཅོས་ཤེས་པ། བརྟན་རྣམས་འཛིག་རྟེན་
 ཤེས་པ་ གང་ལ་སྐྱོན་པ་སྐྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་
 རོན་བྱ། གཙུག་ལག་ རང་དོན་གྱི་ཤེས་རབ་ རྟོགས་པ་རྒྱུད་མ་བྱ་ བརྟེན་པ།
 རྣམ་གངས་དང་ གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སོ་སོ་ཡང་དག་
 པར་རིག་པ་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚོགས། གཞན་དོན་བསོད་ནམས་
 དང་། རང་དོན་ཡི་ཤེས་བྱ་བསམ། རྫོང་རྟོག་བྱ་བ་ཉེར་བཞག་པ། ཟབ་མོའི་རང་
 བཞིན་དང་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་བདུན་རྒྱུད་ལ་
 བསྐྱོམ་མོ། ། ཡང་དག་གནས་པ་ལ་ ཐབས་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་
 ཀྱིས་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། ། སངས་རྒྱས་ཚོས་རྣམས་ བསྐྱོམ་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་
 འབྲས་བུ་གཉིས་ནི་ཐབས་མཁས་པས་རྒྱུད་མི་བྱ་བར་བསྐྱོ་བ་དང་། དེའི་
 རྒྱུའོ། ། འདི་ལ་ནི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་མི་བྱ་བའི་རྒྱ་ རྣམ་སྐྱོན་ཐོས་ལ་ ཐོས་པའི་
 ཤེས་རབ་གཟུངས་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་པ་ཡང་དང་ཡང་ བསམ་པའི་སྐྱོབས་པ།
 བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱོན་ལམ་ནི་ འདོད་པ་སྐྱུབ་པའི་རྒྱ་སྐྱོན་ལམ་གང་ལ། ཉིང་འཛིན་
 གསུམ་གྱི་ རྫོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཉིང་ངོ་འཛིན་གསུམ་བསྐྱེད། སེམས་ཅན་རྣམས་
 ལ་ མི་འདོད་པ་སྐྱོང་བ་ནི་ཚོས་ཀྱི་མདོ་བཞིའོ། ། བྱང་རྒྱལ་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ལུ་
 རྟེ་བཅུད་གྲུ་བའོ། ། ཡོན་ཏན་ནི་གཉིས་ཏེ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་པ་(2 བ)གཞན་
 དོན་ཅི་བྱས་རང་དོན་འགྲུབ་པ་དང་། དེའི་པན་ཡོན་མོ། ། དང་པོ་ནི་གསུམ་
 རྟེ། རང་གི་ལུས་དང་ བསམ་པ་གཞན་དོན་སྐྱུབ་པ་ངོ་མཚར་ཆེ། འདོད་ཆགས་
 བྲལ་དང་ རྫོང་རྗེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གཞན་དོན་བྱེད་
 པ་ངོ་མཚར་མེད། དོན་གཉེར་བ་དང་ གཞན་དོན་དང་གཉིས་སེམས་མཉམ་པ་

5 མ་དཔེ་ལ་ “ལུ་བཤད་དགྲུ་བའོ།” ཡོད་པ་ལྟར་སྟུང་།

ཐོབ་པས་བསམ་པ་བཟང་པོ་དང་ལྡན། ལྷོད་ཉིད་དུ་ནི་སྦྱོར་བས་གཞན་ལ་ཕན་
 འདོགས། ལོངས་སྦྱོང་རྣམས་ལ་ ལན་དུ་དགོ་བ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པས་ཟང་
 ཟིང་མི་འདོད། རྟག་ཏུ་འཕེལ་དང་ རྗེ་དགོ་བས་གཞན་ལ་ཕན་པར་བསམས་
 པས་སྦྱོན་ལམ་འདེབས། འཇིགས་སྤང་ གཞན་དོན་དུ་སྦྱོར་བའི་དགོ་བ་ཅི་བྱས་
 རྒྱུ་མི་ཟ་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་རྟུག རེ་བ་མེད་པའི་ འབྲས་བུ་ཡོད་པར་སྦྱོར།
 ལོངས་སྦྱོང་ཆགས་དང་ ཡོན་ཏན་འབྲི་བ་ཉམས་པར་སྦྱོར། དེ་དག་ རྒྱད་པར་དུ་
 སྦྱོར། ལྷུ་ལ་པ་ ཡོན་ཏན་འབྲ་བ་བཅོས་མར་སྦྱོར། བརྗོད་པར་ ཡང་དག་པའི་ཡོན་
 ཏན་ལ་སྦྱོར། རྗོ་ལྷན་ སེམས་འདུལ་བའི་སྦྱོར་བ་བྱའོ། །ཡོན་ཏན་ནི་གཉིས་
 ཏེ། རང་དོན་དང་གཞན་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་དུས་ཀྱི་ ས་བརྒྱད་པ་ལ་
 ལུང་མ་བསྟན་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཆེན་པོར་༦ དེ་སྤྱིར་མི་སྡོག་པར་ངེས་
 པ་དང་། མཚོད་བསྟུན་ དེས་གདོན་མི་ཟ་བར་བྱ་བ་དང་། འདོད་པའི་ཉེས་དམིགས་
 རྟག་པར་བྱ་བ་མི་བརྗེད་པའི་ཚོས་ཐོབ་པ་དང་། ཚོས་སྦྱོན་ ལུང་བསྟན་པ་
 དང་། སྤྱིར་མི་སྡོག་པའི་གཙོ་བོར་བྱ་བའོ། །གཞན་དོན་གཉིས་ནི། མདོ་སྤྲེལ་ས་
 གཞན་དོན་ལ་སྦྱིར་ཚོས་སྦྱོན་པ་གདགས་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། མིང་
 དང་དངོས་དག་ གང་སྦྱོན་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་སོ། །ཇི་ལྟར་
 སྦྱོན་པ་ནི། ཡོངས་སྦྱོན་ དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་ ཚོས་བསྟན་པའི་
 འབྲས་བུ་ལྟའོ། །དམིགས་པ་ བྱེ་བྲག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་ལ་ཚོས་
 སྦྱོན་པ་ནི། དུགས་དང་ ཐེག་ཆེན་དང་བསྟུས་པ་གཉིས་སོ། །གང་སྦྱོབ་པ་ནི་བྱང་
 ཆུབ་སེམས་པའི་དབྱེ་བ་དང་མཚན་ཉིད་དོ། །དེ་རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 པར་བསྟུན་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཚོས་ཅན་ལྟ་བུ་དོན་ལྡེའི་དང་པོ་བསྟན་པ་ཡིན་

6 མ་དཔེ་ལ་ “གཞན་ཡང་ངམ་ཟེར་མོད། རྗོ་ལྷན་” ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་དོན་མི་གསལ།

ལོ།། བཅེ་དང་ བྱེ་བྲག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི་རྟགས་དང་རྟེན་སྤྱོད་གས་གཉིས་
 ལོ།། བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་རྟག་ཏུ་ནི་ བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་འི་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པའི་
 རྟགས་ཀྱིས། གཅིག་ནི་ལ་སོགས་མཚན་ཉིད། རྫོང་ལ་སོགས་དབྱེ་བ་གསལ།⁷ བསྐྱབ་བྱ་
 བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་འི་རྟེན་གྱིས་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་བསྐྱབ་(༣ ལྟ)པའི་
 ཕྱིར། སྐྱབ་སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱབས་ནས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་བར་དང་མཐུན། བསམ་པར་
 བྱ་བ་ནི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་། གནས་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟེ། ས་རྣམས་ཀུན་ལ་
 བསམ་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དང་དེའི་སྦྱོད་པ་གཉིས་ཇི་ལྟར་སྦྱོབ་པ་དང་
 མཐུན་ནོ། །དེའི་གཞི་ནི་གཞི་དང་མཐུན་པར་བསྐྱེད། ས་རྣམས་ཀུན་ལ་ བསམ་
 གྱིས་མི་བྱབ་པ་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་།
 རྫོང་ལྷན་རྣམས་ཀྱི་ སེམས་ཅན་དོན་དུ་སྦྱེ་བ་ལེན་པ་གཉིས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་
 པའི་ཕྱིར་དོ། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི། ས་དང་སྦྱོད་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་
 ཏན་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ ས་བཅུའི་གནས་སྐྱབས་སུ་ཚོས་ཉིད་རྟོགས་པས་
 ས་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་ནས་ས་ཐོབ་པའི་བར་དུ་བཅུད། །ལུས་ཅན་ དེ་བྱང་
 པར་དུ་བྱེད་པ་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་པའི་སྦྱོད་པ་བཞིས་བྱང་པར་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་
 པ་བཞི་དོ། །གནས་པ་ནི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་ས་ཐོབ་པ་ཐུན་མོང་དུ་
 བྱམས་པས་མཛད་དོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཚོས་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་
 པའི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ ཚད་མེད་པ་ནས་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་བར་དུ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་རྣམ་པར་བྱེད། །དོན་ལུ་པོ་
 ཉི་གཞི་མཐར་ཐུག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །ངེས་པའི་ཚིག་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་
 པོའི་མདོ་དོན་རྟོགས་པ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་མདོ་སྟེའི་རྒྱན་ཅས་བྱེད།།

7 མཚན་ནམ་ཁ་སྐོང་འདི་གང་དུ་བཅུག་དགོས་མི་གསལ།

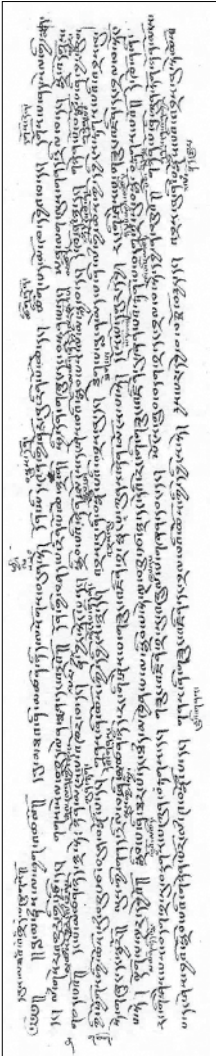
བན་ཡོན་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ཉིད་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་ཉོན་མོངས་
 པའི་ནད་ཞི་བ་དང་། བསྐྱབས་ན་ཡོན་ཏན་ལ་དབང་ཐོབ་པ་དང་། སེམས་
 ལ་བཅངས་ན་བསམ་པ་འབྲུབ་པས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ལོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ནོ།།
 བྱམས་པ་ནས་བརྒྱུད་ཨ་ནན་གྱི་ཉི་མམ། །གཞུང་དོན་མན་ངག་གི་ལྷོ་
 བཤད་འདིར་གྱིས་པ། །ས་རྒྱལ་གཉིས་མཐུན་མ་ལོར་ཡི་གེ་འདི། །སྐལ་ལྷན་
 ཚོས་མིག་ཅན་གྱིས་རྟེན་པར་ཤོག །མདོ་སྡེ་རྒྱལ་གྱི་མན་ངག་སྒྲིབ་པ་ལྟོ་ལ་
 འབྲེད་ཅེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ།། ལ་སྟོད་སྟེ་ཀུས་སུ་ཟེན་རིས་བྱས། །(༣ བ)
 སྤྱིས་ཅུང་བད་སྟོས་པ་གཞུང་མང་དོ། །ཞུ་གྱི། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་རང་
 བཞིན་གྱིས་བཟང་བའི་རིགས་གསེར་རྩུང་བྱས་པ་ལྟ་བུ། བྱེ་བྱག་ཏུ་ཤེས་
 པར་བྱ་བ་ལ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པད་མ་རྒྱས་པ།
 བསམ་པར་བྱ་བ་ནི་མ་གོས་པའི་སྦྱོད་པ་བཀའ་པས་ཉོན་པ་གཡོས་ལེགས་
 ཟ་བ་ལྟ་བུ། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཁྱད་པར་ནི་མི་གནས་པའི་རྟོགས་པ་
 འཕྲིན་ཡིག་ལེགས་པ་ཐོས་འདྲ། ཡོངས་སུ་སྲུབ་པ་ནི་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་
 ཐོབ་པ་རིན་ཆེན་སྒྲོམ་ཕྱེ་བ་ལྟ་བུ་རྩོག་ཟེར་དོ།། །༥ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
 རང་བཞིན་དང་པོས་དབྱུས་དམིགས་པའི་ཡུལ་དང་། སྦྱོད་པ་དངོས་ལེ་བུ་
 དགུ་དང་། སྦྱོད་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་རྟགས་དང་། ལྷོགས་གཉིས་མ་དག་
 པའི་སྦྱོད་པ་དང་མཐུན། བསམ་པ་དང་གནས་པ་གཉིས་དག་པའི་སྦྱོད་པ་
 དང་མཐུན་ནོ། །དཔེ་རང་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྦྱོད་པ་བཞིན་ནོ། །སྦྱོད་
 པའི་འབྲས་བུ་ནི་ལྷ་སྟེ་བདག་འཛིན་དང་བྲལ་བས་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་
 དང་བྲལ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་རྣམ་སྤྲིན་དང་། རྒྱ་མཐུན་པ་དང་། སྐྱིས་བུ་བྱེད་

8 མ་དཔེ་ལ་ “གྱིར་ཉི” ཡོད།

པ་སྐྱོད་པ་དང་། རབ་ཏུ་གནས་པ་བདག་པོའི་འབྲས་བུའོ།། །།སྐྱེ་མ་སྐྱེ་ར་
ཐང་པ་བརྒྱད་པར་བྱོན་པ་ སྐྱོན་ལམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ དེས་བཅུན་པ་ ཟེའུ་ ཚོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཚན་ལ་གནང་སྟེ་ཡི་གེར་བྲིས་ཤིང་དག་པར་བྲས་སོ།། དམ་པས་
བསྐྱབས་པ་སྐྱེ་ཐང་གི་དབེན་གནས་སུ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་མའི་
ཕྱག་དཔེ་ལ་བྲིས་པའོ།། ལུ་དག་གོ།

༄༅། །དབུས་མཐའི་མན་ངག་གི་ཚིངས་བཞུགས་སོ།།¹

[119-132]²

། ལྷ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དབུས་མཐའ་ནི་
 མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་བདུན་ཏེ། བསྐྱུས་དོན་ དོན་ཡིད་
 བཞིན་གྱི་དོར་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཚིག་དོན་ ཚིག་པད་མོ་
 ལ་དབྱེ་བ་དང་། དགོས་དོན་ དགོས་པ་ནད་སེལ་གྱི་སྒྲུབ་
 དང་། མཚམས་སྦྱོར་ལམ་རིམ་ ལམ་གསལ་འགྲུང་གྱི་རྩེ་
 དང་། བརྒྱལ་ལན་གྱི་ཉམས་ གགས་སེལ་བཅུད་ལེན་སྒྲུབ་
 དང་འདྲའོ། །དོན་གྱི་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་ནི།
 མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ སྤྱི་དོན་གཞུང་དང་བསྐྱུན་པ་དང་།
 མཚན་ཉིད་ ཡན་ལག་ལུས་གནད་དྲིལ་བ་དང་། སྒྲོ་
 འདོགས་ སྒྲིར་གཅད་པའོ། །དང་པོ་མཚན་ཉིད་གསུམ་
 རྟེ། ཉོན་མོངས་པ་ ཀུན་རྟོག་ འཁོར་བ་དང་། རྣམ་པར་
 བྱང་སྣང་པ་ སྣང་པ་ཉིད་ནི་ དང་། སྤྱི་བ་པའི་ཉོན་མོངས་
 སྤྱི་བ་པ་ དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པས་ལམ་མི་སྤྱི་བ་དང་། དེ་
 ལོ་ན་ཉིད་ དེལོ་ན་ གསུམ་དང་། གཉེན་པོ་བསྐྱོམ་པ་
 གཉེན་པོ་ རི་བྱང་རྒྱབ་གྱི་ཕྱོགས་གྱི་ཚོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་
 བསྐྱོམ་པ་དང་། དེའི་གནས་ གནས་ནི་ཚོས་གྱི་དབྱིངས་

1 དཔེ་ཚན་མགོ་ལ་དབུས་མཐའི་འཁྲིད་བཞུགས་ཞེས་ཡོད།

2 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གྲངས་ཡིན།

གསུམ་དང་། འབྲས་བུ་འབྲས་བུ་ནི་བསྐྱོན་པའི་འབྲས་བུ་དང་། ཐེག་པ་ ཐེག་པ་
 པ་སྐྱོན་མེད་པ་ནི་ལམ་གྱི་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ་གཞུང་
 དང་སྐྱུར་རོ། །ལུས་ཀྱི་གནད་དྲིལ་བ་ནི་ ལུས་ཀྱི་སྦྱི་ མཚན་ཉིད་རང་གི་ཤེས་
 པ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྤྲད་ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ། དངོས་པོ་ ཡོད་པ་
 དགུར་དབྱེ། རང་གི་ རྟོང་པ་སྦྱི་མཚན་ཉིད་ ཤེས་པ་གཟུང་འཛིན་དང་བྲལ་བ་
 རྟོང་པ་སྟེ། ལྡོག་པ་ མཚན་ཉིད་མོགས་ ལྟར་དབྱེ་རོ། །སྦྱིབ་པ་ནི་ ལྷིའི་མཚན་ཉིད་
 ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྦྱིབ་པ་སྟེ། ལྷ་དང་ ལྷ་བརྒྱུ་ཙུག་གསུམ་
 དང་དེའི་རང་གི་གཟུང་འཛིན་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ ཙུག་པའི་མཚན་ཉིད་ བདག་
 གཉིས་སུ་ རོབ་ཉིད་ལ་ སྦྱོ་བརྟགས་པའོ། །དེའོ་ན་ནི་རང་གི་ཤེས་པས་བདག་
 གཉིས་སུ་བརྟགས་པ་ཀྱུན་བརྟགས་དང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་འཁྲུལ་པ་
 གཞན་དབང་དང་། ཡོངས་སྐྱབ་བདག་གཉིས་དང་བྲལ་བ་སྟེ་དབྱེ་ན་བརྒྱུ་རོ། །
 གཉོན་པོ་ནི་ཀྱུན་རྟོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པའི་གཉོན་པོར་
 ལམ་བཞི་བསྐྱོན་པ་དང་། གནས་ནི་ ལྷིའི་གནས་ གཟུང་འཛིན་དང་བྲལ་བའི་
 ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཏེ། རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། འབྲས་བུ་ནི་ལམ་
 རྟོང་ལྷུང་ བསྐྱོན་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ཚོས་(༡ བ)ཀྱི་དབྱིངས་གཉོན་པོར་
 བསྐྱོན་པས་སྦྱིག་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ། དགོ་བས་འཕེལ་བ་
 དབྱེ་ན་ བཅོ་ལྟེ་རོ། །ཐེག་པ་སྐྱོན་མེད་པ་ནི་ རྩ་མེད་ཉིད་ནི་ བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་
 ཀྱིས་ཟིན་པའི་ས་རོལ་དུ་སྦྱིན་པ་རྩལ་སྦྱུབ་པ་སྐྱོན་མེད་པ་དང་། དམིགས་
 པའི་ཡུལ་ དམིགས་པ་ ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། འབྲས་བུ་ས་ལམ་གྱི་སྤངས་པ་
 དང་ཡེ་ཤེས་སོ། །སྦྱོ་འདོགས་གཅོད་པ་ བྱངས་པས་ གསུམ་སྟེ་དམིགས་པའི་
 ཡུལ་དང་། ལམ་དང་འབྲས་བུ་དང་ཐེག་པ་སྐྱོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ ལ་མཚན་

ཉིད་སྐྱིབ་པས་ཏེ་དེའོ་ན་ གསུམ་ལས་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་བསྐྱུས་ཏེ།
 ཀུན་རྟོག་གི་རང་དོན་དང་མཚན་ཉིད་ནི་རང་གི་ཤེས་པ་ཚོགས་བརྒྱད་དེ།
 ལང་ཀའི་མདོ་ལས། སེམས་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །རང་སེམས་ཉིད་
 ནི་ཡིད་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་ཡུལ་རྣམས་འཛིན་པ་ནི། །དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་
 ཞེས་བྱ། །ལུས་དང་གནས་དང་འོངས་སྦྱོད་ནི། །གཟུང་བའི་རྣམ་རིག་
 གསུམ་པོ་ཡིན། །ཡིད་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་རིག་དང་། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་
 འཛིན་པ་གསུམ། །རྣམ་རིག་གཉིས་པོ་སྤངས་པ་ནི། །དམ་པའི་དོན་གྱི་སྒོ་
 ཡིན་ཏེ། །མཚན་མ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་ནི། །སེམས་ནི་མཚན་མར་འཇུག་
 འགྱུར་ན། །སེམས་ཅམ་རྒྱུན་གྱིས་སྐྱེ་འགྱུར་སྟེ། །སེམས་ཅམ་དུ་ནི་མི་རུང་དོ། །
 ཞེས་ཀུན་གཞི་ལུས་དབང་པོ་ལྟ་དང་འོངས་སྦྱོད་ཡུལ་ལྟ་དང་། གནས་སྦྱོད་
 ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐྱེ་མ་ལྟར་གཟུང་བ་དང་། ཉེན་མོངས་པའི་ཡིད་ང་བདག་ཏུ་
 འཛིན་པ་དང་། ཚོགས་ལྟ་ཡུལ་ལྟ་འོངས་སྦྱོད་དུ་འཛིན་པ་དང་། ཡིད་སྦྱོད་
 ལ་གནས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ལུས་དང་འོངས་སྦྱོད་གནས་འབྲ་བར་མི་
 རྣམས་ལ་ཀུན་གཞི་སྤང་ཞེས་སོ། །ཡིད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ ཡང་དག་མ་ཡིན་
 ཀུན་རྟོག་གཞན་དབང་སྐྱེ་མ་ལྟར་གཉིས་སུ་སྤང་སྟེ། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་
 རྟོག་ཡོད། །ཡེ་མེད་ན་རང་གོལ་དུ་འགོ་བས། དེ་ཟད་ནས་ནི་གོལ་བར་
 འདོད། །ཅེས་དང་། དེ་ལ་ མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ (2
 ན) ཡིན། །གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྤང་བ་ལྟར་བདེན་པས་སྤང་བ་དང་། འོ་ན་
 ཀུན་རྟོག་བདེན་པས་མི་གོལ་ཞེ་ན། སྤང་བ་ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད། །ཀུན་རྟོག་
 གཟུང་འཛིན་བདེན་པས་སྤང་བ་སྐྱེ་མའི་སྤང་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན་རང་གོལ་དུ་
 འགོ་ཞེ་ན། སྤང་བ་དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ། །གཟུང་འཛིན་གཉིས་བདེན་པར་

ཞེན་པས་བཅིངས་སོ། །དེ་བུ་ཉིད་གསུམ་དུ་བསྐྱུ་བ་ནི། ལྷང་བ་ལ་གཟུང་
 འཛིན་བཤེན་པ་རང་རྒྱུད་དུ་ཞེན་པས་ཀུན་བཏགས་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པོ་དང་།
 གཞན་དབང་རང་གི་སེམས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡུལ་དང་། ཡོངས་
 གྲུབ་གཟུང་འཛིན་མེད་པ་ བཏགས་པ་ མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལོ། །
 དམིགས་པ་ལ་ནི་ མེད་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི་སྐྱང་བ་སེམས་སུ་བསྐྱོམས་པས་ མི་
 དམིགས་པ་ནི་ དོན་གཟུང་བ་མེད་པ་དང་། དེའི་ཕྱིར་ན་ གཟུང་བ་མེད་པས་འཛིན་
 པ་མེད་པར་རྟོགས་སོ། །རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་ ཡང་དག་མ་
 ཡིན་ བཞིས་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཤེས་པ་ གཅིག་ནི་ ཉོན་མོངས་ སྐྱབ་པའི་ འཇུག་
 པ་བསྟན་པའོ། །སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་གཉིས་ཏེ། རྟོགས་པའི་སྐྱོ་ལས་
 གཟུང་འཛིན་གཉིས་དངོས་པོ་མེད་པ་ གཉིས་དངོས་མེད་ དང་། ཤེས་བྱ་ལ་
 གཉིས་མེད་ དངོས་པོ་ བཤེན་པའོ། །གནས་ལུགས་ནི་ཡོད་པ་མ་ ཡོད་པ་ ཡིན་
 མེད་མིན་ཏེ། རྗེས་སུ་བཤེན་པའི་ ཐ་དད་ ཚོས་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཀུན་རྟོག་
 རང་སེམས་གཉིས་སུ་ གཅིག་ལ་ མེད་པའི་ངོ་བོར་བཤེན་པའོ། །དགོས་པ་ རྣམ་
 པ་བཞི་ལ་བཏགས་ཏེ་ བཞི་སྟེ་རྣམ་རྟོག་སེལ་བས་ མཚན་ཉིད་ མཚན་ཉིད་དང་།
 སྐྱག་པ་ལས་དང་པོ་ལ་ དབྱེ་བ་ དབྱེ་བ་དང་། ཐེ་ཚོམ་རིག་པས་ གལ་ཏེ་ཉོན་
 མོངས་ སེལ་ལོ། །སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ ལུབ་དང་ གགས་སྐྱིབ་པ་ནི་སྟེ་ཚན་
 བདུན་བདག་ཏུ་ཞེན་པའི་ཉོན་ སྐྱོབ་ མོངས་པ་དང་། ཚོས་སུ་ཞེན་ སྐྱོབ་མེད་
 པ་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་སྟེ་གནས་སྐབས་ལྟ་དང་། རྒྱ་ལམ་ སྐྱོབ་ ཀྱི་སྐྱོར་བ་
 སྐྱིབ་པ་གཉིས་དང་། འབྲས་བུ་ལམ་དངོས་ དགེ་དང་ གསུམ་གྱིས་སྐྱིབ་པའོ། །
 སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ རྩ་བ་ པའི་ཐབས་དེ་ལོ་ན་བཅུ་སྟེ། རྩ་བའི་དེ་ལོ་ན་ རོ་བོ་ རོ་བོ་
 ཉིད་གསུམ་མཚན་གཞི་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་དེ་ལོ་ན་ འདི་ལ་ བདག་གཉིས་

དང་གཟུང་འཛིན་དང་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་དང་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་།
 ཕྱིན་ཅིམ་(༢ བ)ལོག་པའི་ མི་རྟག་ དེ་ལོ་ནས་སྐྱོ་བ་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་
 སྐྱབ་བསྐལ་ དེ་ལོ་ནས་བདེན་བཞིས་ཉན་ཐོས་དང་། རགས་པ་དང་སྲ་བ་
 རགས་པ་ བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་། བྲགས་པས་ གངགས་
 སོལ་བ་ཚར་གཅོད་པ་དང་། སྐྱིབ་པ་ རྣམ་དག་ གཉིས་དག་པ་དང་། ཤེས་བྱ་
 ལྟ་བུ་སྐྱོ་བ་ རྒྱ་དང་ དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ འཇུག་ཉི་ མ་ལོར་བ་དང་། དགོས་པ་ལ་
 མཁས་དེ་ མཁས་པའོ། །ལམ་ནི་ལྟ་སྟེ་ཚོགས་ལམ་ གནས་རན་ལེན་ རྒྱུད་ལྟ་བུ་
 པ་ཉེར་བཞག་ འབྲིང་ཡང་དག་ མི་མཐུན་ སྐྱོར་བ་ཆེན་པོ་རྩུ་འཕྲུལ་གྱི་ དེར་
 གནས་ ཀྱང་པ་དང་། སྐྱོར་ལམ་དབང་པོ་ལྟ་ ཐར་པའི་ རྫོད་དང་ཕྱེ་མོ། སྐྱོབས་
 ལྟ་བུ་བཟོད་པ་ མི་མཐུན་ དང་ཚོས་མཚོག་དང་། རང་བཞིན་ མཐོང་ལམ་བྱང་རྒྱབ་
 ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་དང་། སྐྱོམ་ལམ་འཕགས་པའི་ལམ་ ཡོངས་སུ་ ཡན་
 ལག་བརྒྱད་ཀྱིས་སྐྱིབ་པ་སྐྱོར་བའོ། །གནས་ནི་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་གསུམ་སྟེ།
 རྒྱུ་ལི་ མ་དག་པ་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་གནས་དང་། ལམ་ལ་ཞུགས་པ་སྐྱབས་ ཞུགས་
 པ་ འགོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སྐྱོར་བ་ལམ་ སྐྱོར་དང་ བསྐྱོམ་པ་དང་། མ་
 དག་པ་དང་ འབྲས་བུར་ དག་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ཐོབ་པ་དང་།
 བྱ་བ་དང་བཅས་འབྲས་བུ་ བྱ་དང་ གཞན་གཉིས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ ཚོས་
 དང་ ཚོས་སྐྱོད་ཚོགས་ལམ་དང་སྐྱོར་ལམ་དང་། འཇུག་པ་ འཇུག་པ་ ས་དང་
 པོ་པ་དང་། དེས་པར་ དེས་འབྱུང་ འབྱུང་བ་ས་རྟུག་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ལུང་ ལུང་
 བསྟན་པ་དང་། དགྲ་པ་ཚོས་ བརྗོད་ བརྗོད་པ་དང་། བཅུ་པ་དབང་ དབང་ བསྐྱར་
 བ་དང་། དག་པ་ནི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་ བྱ་བ་མེད་ བྱ་བ་མེད་པ་དང་། རྒྱད་
 པར་ རྒྱད་པར་ རྒྱན་ཅན་དང་། སྐྱ་མའི་གནས་ དེ་ནི་ ས་ཐོབ་པའི་སེམས་དང་།

ལྷ་ན་མེད་པ་ ལྷ་ན་མེད་ སངས་རྒྱལ་གྱི་གནས་ཏེ། མཐར་ཕྱིན་པ་ ལྷ་ན་པ་ ཚོས་
 སྐྱུ་དང་། ལོངས་སྐྱུ་པའ་ཡོན་ སན་ དང་། སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་བྱ་བ་སྐྱུ་བ་ བྱ་བ་སྐྱུ་བ་ པའོ།།
 ཚོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་མེད་པ་ནི་ ཚོས་ཀྱི་ ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུར་བས་སྐྱིབ་པ་
 དག་པ། ཡོན་ཏན་སྐྱེ་བའི་དོན་བྱེད་པའོ། །འབྲས་བུ་ནི་སྦྱིར་ལྡར་བསྐྱུ་བས་
 དགོ་སྦྱོར་བྱ་བ་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་ལམ་སྐྱེ་བའོ། །དང་པོ་སྐྱེ་སྤྱོད་ལྡན་སྤྱོད་
 ལྱུར་དགོ་བའི་སྦྱོར་དུ་བསྐྱུར་ སྦྱོར་ལྱུར་ བ་དང་། བདག་པོའི་སྦྱོར་དུ་ལྱུར་པས་
 ལྱུད་ དེའི་ དགོ་བ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ལྷ་མཐུན་(༣ ན)ནི་དགོ་བ་བྱེད་སྤྱིང་
 འདོད་པ་ འདོད་དང་ དང་། ལྷེས་བུ་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་དགོ་བ་འཕེལ་ འཕེལ་ བ་
 དང་། བུལ་བ་ནི་སྤྲིག་སྐྱིབ་དག་ རྣམ་དག་ པས་ལམ་སྐྱེར་རུང་བའོ། །དེའི་
 ཁྱད་པར་དགོ་བས་རིགས་ ལྷི་མ་ སད་དེ། ལྷུ་བས་འགྲོ་སྤོམ་པ་དང་སེམས་
 བསྐྱེད་ཚོགས་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་སྐྱེའོ། །ཐོག་མའི་ ཐོག་མ་ འབྲས་བུ་མཐོང་
 དང་སྐྱེའོ། །ཐོམས་པའི་ དེལོམས་ འབྲས་བུ་བསྐྱོམ་ལམ་དང་། རྫོགས་པའི་
 རྫོགས་ འབྲས་བུ་མི་སྐྱོབ་པའོ། །རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་ནི། ལྷུ་རིགས་
 ལས་འབྲས་བུ་སེམས་ རྗེས་སུ་ བསྐྱེད་ལམ་སོགས་ལྷི་མ་དང་། མི་མཐུན་ མི་
 མཐུན་ ལྷོགས་མཐོང་ལམ་དང་། བུལ་བ་གོམས་པ་སྐྱོབ་པ་དང་། རྫོགས་པ་
 ཁྱད་པར་ མི་སྐྱོབ་པ་སྤྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་བུལ་འོ། །ཁྱད་པར་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་
 མའོན་ཤེས་ལ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཅན་ཉན་ཐོས་དང་། ལྷ་མའི་འབྲས་བུ་ ལྷ་མ་
 བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་དང་། ལྷ་ན་མེད་པའི་ ལྷ་ན་ འབྲས་བུ་སངས་
 ལྷུས་ཀྱི་ས་སྤེ། བཞི་གོམས་པ་དང་རྫོགས་པའི་ བཞི་འདི་དག་ དབྱེ་བའོ། །
 སྦྱིར་འབྲས་བུ་བཅོལ་འོ། །ཐེག་པ་སྐྱེ་ན་མེད་པ་ནི་ལམ་སྐྱུ་བ་སྐྱེ་ན་མེད་པ་
 དང་། དམིགས་པ་སྐྱུ་བ་པའི་གཞི་དང་། འབྲས་བུ་འབྲུབ་པའོ། །ལམ་སྐྱུ་བ་

པ་ ལྷུབ་པ་ ལྷུག་ནི་སྐྱུབ་པའི་གཞི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷུག་སྟེ། མཚན་ཉིད་དམ་
 པ་ དམ་པ་ ལྷུབ་པ་འཇིག་རྟེན་སྒྲོན་སྤངས་ནས་ རྒྱ་ཆེ་བ་ སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་དོན་ཏུ་ བྱང་ཚུབ་ ལྷུག་སྐྱེན་མོང་ བསྐྱོ་བས་ཚོགས་དང་སྦྱོར་བའི་ ཚོམ་
 ལམ་ཏུ་ཚོམ། ས་དང་པོ་ལ་ ཐོབ་ ཐོབ། ས་ རྒྱ་ བརྒྱད་པོ་ལ་རྒྱ་མཐུན་སྦྱོད།
 ས་བརྒྱ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ ལྷུབ་པ་ ལ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པར་
 འགྲུབ། ཐབས་བདག་གཞན་མཉམ་³རྒྱ་ཆེ་ པར་མོས་པས་གཞན་གྱི་པ་རོལ་
 ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡི་རང་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ དབང་འཕྱོར་ དབང་ཐོབ་པས་པ་རོལ་
 ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ ཡོངས་གཞུང་ ཡེ་ཤེས་ཐབས་དམ་པས་
 ཟིན་པས་དང་། ཐབས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་ ཐེག་པ་ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ལ་
 གཙོ་བོ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་གྲོགས་ ཡི་གེ་ ཚོས་སྦྱོད་བརྒྱ་
 ཡིད་(༣ བ)ལ་བྱེད། ཇི་ལྟར་བསྐྱུབ་པ་ནི་ཞི་གནས་གཡེང་བ་ མི་གཡེང་ མེད་
 པ་དང་། ལྷུག་མཐོང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལྟོག་པའོ། །དང་པོ་སྤྱི་ཡུལ་ལ་ ལྷང་དང་
 གཡེང་བ་དང་། བྱིང་ རོ་ལྷང་ རྫོད་དང་། བར་མཚན་མར་ ཡིད་ཆེས་ དང་རར་
 འཛིན་པའི་ རར་འཛིན་ གཡེང་བ་དང་། ཉན་ཐོས་ རྒྱང་ཏུ་ དང་རང་རྒྱལ་གྱི་ཡིད་
 ལ་བྱེད་པ་སྤངས་པའོ། །ལྷུག་མཐོང་བརྒྱ་ནི་ ཤེས་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་ ཡི་གེ་ གསུམ་
 ཡོངས་སྐྱུབ་དང་། ཀུན་བཏགས་དང་ དོན་དང་ གཞན་དབང་དང་། ཤེས་པ་
 མི་འཕྲོ་ རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། རང་བཞིན་ མཚན་ཉིད་ གྱིས་འོད་གསལ་བ་
 དང་། བརྒྱལ་ལན་ནི་མེད་ཀྱང་དམིགས་པ་སྐྱུ་མ་ མི་འཕྲོ་ ལྷ་བུ་དང་། ཀུན་
 རས་ཉོན་མོངས་པ་ མཚན་ཉིད་ དང་། རྣམ་པར་ མ་དག་ བྱང་བ་དང་། རྣམ་

3 མ་དཔེར་བསྐྱུམ་ཡོད་ཀྱང་ཚོག་གི་འགྲོས་ལ་བརྟགས་ཏེ་མཉམ་ཞེས་བཅོས།

མཁའ་ མྱོ་བུར་ ལྷ་བུ་དང་། འགྲིབ་པ་ མི་སྣང་མེད་པ་དང་། ལྲད་པར་ ཅུ་
 འཕགས་པ་ ཁེངས་པ་ མེད་པའོ། །ཡི་གེ་ནི་ འགྲེལ་བའི་ བཟང་ལ་འདྲིས་པ་སྐྱ་ཕྱི་
 རྒྱུ་མ་ཆད་པར་བརྗོད་པས་གོ་བ་དང་སྒྲོག་པ་མི་གོ་སྟེ། སྐྱོན་དང་བྲལ་བ་
 ཡོངས་སུ་བ་དང་། རོན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་ གཉིས་སུ་ སྤང་བ་ཀུན་
 བཏགས་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ རྟོག་པ་ བྱི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྤང་བའི་རྒྱུ་
 ཀུན་གཞི་ལ་གཉིས་སྤང་གི་ས་བོན་གཞན་དབང་དང་། མི་རྟོག་པ་ནི་ རྟོག་པ་
 ཐམས་ཅད་ བཟང་རོན་འདྲེས་པའི་རྟོག་པ་མི་འཇུག་པ་སྟེ། མིང་ཅོམ་དུ་ཤེས་བྱ་
 ཤེས་པས་ཚོས་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་དུ་མེད་པའོ། །རང་བཞིན་གྱིས་
 ཚོས་ཀྱི་ འོད་གསལ་བ་ནི་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་བདག་མེད་པའོ། །བརྒྱལ་བ་ནི་
 ཀུན་བཏགས་གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་མེད་ན་སྤང་བ་མི་འཐད། ཡོད་ན་རང་
 བཞིན་འོད་གསལ་མི་རུང་ཞེ་ན། མི་འཕྲོ་ རོན་གྱི་ བ་ནི་སྐྱུ་མ་སྤང་པོ་དངོས་
 པོར་མེད་ལ་འཁྲུལ་པ་ཅོམ་དུ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྤང་བ་
 ལྟར་བདེན་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པ་ཅོམ་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་
 བོ། །ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡིན་ན་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་ཕྱིས་
 རྣམ་པར་བྱང་ཞེ་ན། རྣམ་པར་མ་དག་པ་དག་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་
 རྟོག་པའི་(༥ ཀ) ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་སྤངས་པ་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་མ་དག་པ་
 དང་། སྤངས་པ་དག་པའོ། །སྐྱོ་བུར་བ་ནི་ཚོས་ཉིད་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་
 དག་པའི་ཕྱིར་ ཚོས་ཀྱི་ རྣམ་མཁའ་བཞིན་དུ་གཉེན་པོ་བྱུང་ན་དག་པ་དང་མ་
 བྱུང་ན་མ་དག་པ་སྐྱོ་བུར་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ ཚོས་རྣམས་ སེམས་ཅན་
 དཔག་དུ་མེད་པ་ཉོན་མོངས་པ་བསལ་ན་འཁོར་བ་རྒྱུན་ཆད་པ་དང་། ལྷ་དན་

4 མ་དཔེར་མི་སྣང་སྐྱུ་བུར་སྤང་ཡང་ཅུ་བར་མི་སྣང་ཞེས་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བཅོས།

ལས་འདས་པ་སངས་རྒྱས་འཕེལ་བར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། གང་ཟག་དང་ཚོས་
 དངོས་པོ་ཚད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པས་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་དོ། །གང་གི་དོན་དུ་
 སྐྱབ་པ་ནི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་སྟེ། དོན་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །ངོ་བོ་ནི་
 གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྟོན་ནི་མཐའོ། །གཉིས་
 སྤང་མི་བདེན་པས་རང་གི་རྣམ་རྟོག་གྲོལ་བ་ནི་མཐའ་དང་བྲལ་དབུ་མའོ། །
 གང་ཟག་གསུམ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་གས་ཉན་ཐོས་གཉིས་ཀ་དང་བྱང་རྒྱབ་སེམས་
 དཔའ་དངོས་པོར་ཞེན་པའོ། །དབྱེ་ན་མཐའ་ནི་བཙོ་ལྷའོ། །བསྐྱབ་པ་ནི་བསྐྱབ་ནི་
 དང་པོ་ལྷ་སྟེ་སྟེ་གས་ཉན་ཐོས་དང་། བར་མ་གསུམ་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་
 སེམས་དང་། ཐ་བདུན་ནི་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་དངོས་སུ་ཞེན་པའོ། །སྟོན་
 པའི་སྟོན་འདོགས་སེལ་བ་ནི། སྤྱིར་འོད་སྤང་ནི་མདོ་ལྟ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་ ཐ་
 དད་པ་དང་གཅིག་ བསྟན་བཙོས་ཀྱི་དོན་བསམ་སྟེ་དང་པོ་བདག་དང་སེམས་
 ཅན་མེད་པར་རྟོག་ གཉིས་པས་ལུས་སེམས་ སྟེ་གས་པ་ རྟག་མི་རྟག་ཏུ་
 བདེན་ཞེན་འགོག་ གསུམ་པས་ གང་ཟག་ བདག་ཡོད་མེད་དུ་མི་རྟོག་གོ། །
 བཞི་པས་སེམས་ཚོགས་བརྒྱད་ ཚོས་ལ་ ཡང་དག་དང་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་
 དང་། ལྷ་པས་ཀུན་ནས་ མི་མཐུན་ཉོན་མོངས་པ་དག་རྣམ་བུ་དུ་ཞེན་པ་
 འགོག་ །ལྷག་པ་ རྟག་དང་ ཡོད་མེད་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་བྲལ། བདུན་པ་ནི་
 གཟུང་དང་ རྟོན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དང་། དེ་འབག་པ་གཉིས་སུ་མེད་པས་
 གཟུང་འཛིན་ཞི་བ་དང་། རྣམ་རྟོག་གི་གཞན་བདུན་ཏེ་དངོས་པོ་ རྣམ་པར་ ཡོད་
 མེད་གཉིས་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་དང་གཅིག་འཕགས་པས་བསྐྱེད་པ་གཞི་སྟོང་ལ་

5 མ་དཔེར་བརྟག་མི་བརྟག་ཅེས་ཡོད།

6 མ་དཔེར་མི་མཐུན་པ་ཞེས་ཡོད་ཀྱང་ཕྱ་བར་པ་མེད་པས་དེ་ལྟར་བཙོས།

འབྲུལ་(༤ བ)བ་དང་། ཉེན་མོངས་པ་ ཞིབྱེད་ དང་སྒྲོང་ཉིད་གཉིས་ཞི་བྱ་ཞི་
 བྱེད་ལམ་དང་། རང་གིས་བརྟགས་པའི་འཁོར་ དེལ་ བས་དགྲ་བ་དང་སྒྲོང་
 པས་འཇིགས་པ་གཉིས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་བཤག་བྱུང་བ་
 གཟུང་བ་དང་ ཤེས་པ་འཇིན་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སྐྱུ་མ་ལྟར་རང་བཞིན་དང་།
 རྣམ་སྒྲོང་གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡང་དག་ལོག་པར་རྟོག་པ་
 མཐའ་རྟོགས་པས་གྲོལ་བ་དང་། ཡི་ཤེས་ཀྱིས་ཉེན་མོངས་པ་ བྱེད་དང་ སྒྲོང་
 རོ་སྐྱུ་ལ་དུ་བྱེད་པ་དང་མཐུ་མེད་པར་ཞེན་པ་ལ་ཡི་ཤེས་སྐྱེས་པས་སེལ་བ་
 དང་། གཉེན་པོ་ཡི་ཤེས་སྐྱེ་བ་ སྐྱེ་བ་ མེད་པ་དང་། ཉེན་མོངས་པ་ཡུན་རིང་
 བས་ མཉམ་པའི་ མི་སེལ་བར་ཡི་ཤེས་སྒྲོབས་ཆེ་བ་མར་མའི་འབྲས་བུའོ། །
 དགོས་པ་ནི་སེམས་གཟུང་འཇིན་གྱི་རྟོག་པ་ཞི་བས་གྲོལ་བ་དང་། ལམ་དུ་
 བརྟེན་པ་ནི་རང་ལ་རྣམ་རྟོག་གི་མཐའ་གང་བྱུང་གཅོད་པའོ། །གནས་སྐབས་
 ཀྱི་འབྲས་བུས་བཅུ་སྟེ་ ལྷུ་པར་ ལྷུ་པར་ཅན་དང་ལྷུ་མེད་དང་དམིགས་པ་
 རྣམ་པར་ ཤེས་བྱ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཤེས་པ་ འཇིན་པ་ ཡི་ཤེས་གཉིས་ལམ་
 གྱིས་བཅུ་གཉིས་དང་། འབྲུབ་པ་བཅུས་ནི་ལམ་འབྲས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའོ། །
 ཚོགས་པ་དམོ་ཁ་དབྱེ་བ་ནི། རོན་བདུན་གནད་གྲོལ་བ་དང་། རོ་བོ་བསྐྱུ་བ་
 དང་། རྒྱུད་ལ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི་ མཚན་ཉིད་ མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་
 ཤེས་པ་གཟུང་འཇིན་གཉིས་སུ་རྣམ་བཤག་རྟོག་དང་། རང་གི་ཤེས་པ་གཟུང་
 འཇིན་དང་བྲལ་བ་ སྒྲོང་པ་ཉིད་ སྒྲོང་པ་དང་། སྐྱིབ་པ་ནི་དེ་གཉིས་མི་རྟོགས་
 པའི་རང་གི་ཤེས་པ་གཟུང་འཇིན་ སྐྱིབ་པ་ བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། དེ་ལོ་ན་
 རང་གི་ ཕ་བ་ ཤེས་པ་རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དུ་གནས་ཏེ་བདག་གཉིས་སུ་ འདི་ལ་
 ཞེན་པ་ཀུན་བཏགས། གཟུང་འཇིན་དུ་འབྲུལ་པ་ གཟུང་བ་ གཞན་དབང་།

བདག་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ ཡོད་དང་ ཡོད་སྲིད་ལྟ་བུ་དང་། གཉིན་པོ་ནི་སྐྱབ་པའི་
 གཉིན་པོར་ལམ་བསྐྱོད་པ་ གཉིན་པོ་ དགོས་པ་དང་ལམ་བསྐྱོད་པ་དང་།
 གནས་རང་གི་ཤེས་པ་ ལྷན་ གཟུང་འཛིན་དང་བྲལ་བ་ཚོས་དབྱིངས་རྒྱ་
 རིགས་དང་རྒྱུན་ ལྷགས་པ་ ལམ་དང་། འབྲས་བུ་སྐྱུ་གསུམ་ ལྷན་པ་ དང་།
 འབྲས་བུ་ རྫོང་རྒྱུར་ ལྷན་རྒྱུ་རིགས་སངས་ཅུ་བའི་འབྲས་བུ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱུན་ལམ་
 ཐོག་མ་ ཉམས་སྲུ་སྒྲུངས་པ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དང་། (༥ ལྷན་)འབྲས་བུ་
 ལྷན་མེད་པ་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའོ། །ཐེག་པ་ མཐའ་གཉིས་སྐྱེད་པ་ ལྷན་མེད་པ་ནི།
 རང་སེམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་བསྐྱུར་བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་གཟུང་
 འཛིན་བདེན་པར་ཞེན་པ་འཛིན་པའོ། ། དོ་བོ་བསྐྱུ་བ་ནི་ རང་སེམས་ལ་ མཐའ་
 དབུས་དབྱེ་སྟེ་རང་གི་ཤེས་པ་ཕྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་བརྒྱད་སྟོན་དང་
 སེམས་ཅན་དུ་སྐྱེད། ལང་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྐྱུ་སྐྱེད་བས་བདེན་པས་སྟོང་།
 བར་ནི་རང་གི་ཤེས་པ་ཀུན་རྟོག་འཇུག་པ་ཡོད་དེ། སྐྱེད་བ་འབྱུང་བ་ཕྱིར་
 དང་། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་པ། །དེ་ནི་དེ་ཕྱིར་སྐྱབ་པ་ཡིན། །དེ་བཞིན་
 མ་ཡིན་ཡེ་མེད་མིན། །རང་གི་ཤེས་པ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྐྱེད་བ་དེ་བཞིན་
 དུ་བདེན་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། འཇུག་པ་ཅོམ་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཡེ་མེད་པ་
 མ་ཡིན་ནོ། །གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་པ་ལྟར་ཡེ་མེད་དུ་འདོད་ཅེན། ཀུན་
 རྟོག་དེ་ཟད་ནས་ནི་གྲོལ་བར་འདོད། འཇུག་པས་བཅིང་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་
 གི་ཤེས་པ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ནི་ཚོས་ཉིད་དུ་གྲོལ་ཏེ། སྐྱེད་
 བ་ལ་དབང་བསྐྱུར་བས་སངས་རྒྱས་སོ། །དེས་ན། རྫོང་པ་མ་ཡིན་མི་རྫོང་
 མིན། །དེ་ལྟར་བས་ན་ཐམས་ཅད་བཤད། །ཡོད་པས་མེད་པ་འཇུག་པས་ན། །དེ་

7 མ་དཔེར་བས་ཡོད།

ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི་རང་གི་ཤེས་པ་གཟུང་འཛིན་དང་བྲལ་
 བ་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཟུང་འཛིན་མེད་པས་མི་
 སྤྱོད་མིན་དང་། རང་གི་ཤེས་པ་འབྲུལ་ངོར་སྐྱད་ཅིག་མའི་རྒྱ་རྒྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་
 འདུས་བྲས་དང་། རང་བཞིན་རྒྱ་རྒྱེན་ལས་མ་སྐྱེས་པ་འདུས་མ་བྲས་ཡིན་
 པས་གཞི་ཡོད་འབྲུལ་ལོ། །རྒྱུད་ལ་བསམ་པ་ནི་གཞུང་ཤེས་པའི་ཐོག་དུ་
 ཁྲིད་པའི་མན་ངག་གོ། །དགོས་པ་ རོན་ རད་སེལ་གྱི་སྐྱེན་ནི་ནད་ངོས་འཛིན་
 པའི་ཚོས་གསུམ་སྟེ། རད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱུན་རྟོག་ ཡང་དག་མ་ཡིན་ ཉེན་
 མོངས་པས་(༥ བ)འཁོར་བའི་མཚན་ཉིད་དགུས་ནད་ངོ་ཤེས་ སྤྱོད་པ་ཉིད་
 སྤྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་ལྡས་རྣམ་རྟོག་དང་། རྒྱག་པ་དང་ལེ་ལོ་དང་། ཐེ་ཚོམ་
 སེལ་བས་ནད་སེལ་བའི་ཐབས་སྟོན། རྣམ་རྟོག་ནི་རང་གི་ གཉིས་དངོས་
 དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་དང་ཚོས་ཉིད་དང་སེམས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ ཐ་
 དད་གཅིག་པའི་ སྐྱམ་པ་བཞི་གཅོད་པས་མཚན་ཉིད། རྒྱག་པ་ནི་རང་སེམས་
 སྤྱོད་པ་ཉིད་ནི་ དངོས་པོར་ཞེན་པས་སྤྱོད་པས་འཛིགས་པ་གཅོད་པ་ལས་ཏེ།
 རྣམ་བྱངས་དོན་མཚན་མ་ གཞན་མིན་ འགོག་པས་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ལས་སྤྱོད་
 པར་བྱེད། ལེ་ལོ་ནི་སྤྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་ཤེས་པས་ཚོག་ནས་ལམ་ལ་མི་
 འབད་པ་དབྱེ་སེལ་ ལྷལ་མས་ བ་རྒྱལ་མས་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་བཞིན་སྟོ་
 བུར་གྱི་རྗི་མ་བྲལ་མ་བྲལ་དབྱེད། ཐེ་ཚོམ་ནི་ གལ་ཏེ་ཉེན་མོངས་ སྤྱོད་ཉིད་དག་
 མ་དག་ཡོད་པར་ཐེ་ཚོམ་བྱ་བ་སྐྱབ་པས་གཅོད་པས་ཏེ། སེམས་འོད་གསལ་
 གཟུང་འཛིན་མེད་པའི་ཚོས་ཉིད་མ་རྟོགས་ཀྱང་གྲོལ་ན། གལ་ཏེ་ཉེན་མོངས་
 དེ་མ་རྒྱུར། །ཤུས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྲོལ་བར་འགྱུར། །སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་རང་གྲོལ་ ཏུ་ ཐལ། རང་སེམས་འོད་གསལ་རྟོགས་པས་རྟོག་པ་མི་

གྲོལ་ན། གལ་ཏེ་རྣམ་དག་དེ་མ་གྱུར། །འབད་པ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར། །
 ལམ་བསྐྱོམས་པ་དོན་མེད་དུ་བྲལ་ལོ། །སྤྱི་བ་པས་ནི་ནད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལམ་
 ལྗོངས་ དང་གཉེན་པོ་མི་རྟོགས་པ་ཀུན་སྦྱར་ཉེན་མོངས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་བའི་
 སྤྱི་བ་པ་བཅུ་ནི། རྒྱ་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་ རོན་དང་ གསུམ་དང་། འབྲས་བུ་ བྱང་
 རྒྱུ་ལྟོགས་ བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་གསུམ་དང་། ཚོགས་ལམ་ རིགས་དང་ དུ་བྱང་
 རྒྱུ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད། སྦྱོར་ལམ་དུ་ རྒྱུ་བ་པ་ བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྦྱུབ། མཐོང་
 ལམ་དུ་ རང་གི་གནས་ངན་ལེན་ གཟུང་འཛིན་ཀྱི་འཇུག་པ་འཛིག་ །སྐྱོམ་ལམ་
 རང་བཞིན་ དུ་སྦྱོར་ཅིག་སྤྱི་བ་པ་ལི་སྤྱི་བ་པ་སྦྱོང་། དགོ་བ་ སྤོད་དང་ བྱང་རྒྱུ་ཏུ་
 བསྐྱོ། རང་ཚོས་ མ་དད་ ཟབ་མོ་ལ་མོས་པར་བྱ། གཞན་ལ་ རྟེན་ལ་ ཚོས་
 བསྟན་སྤྱི་བ་པ་སྦྱངས། དགོ་བ་རྩོགས་ ཐོས་པས་ པས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་ལ་
 དབང་ཐོབ་པ་ལ་སྤྱི་བ་པ་སྦྱང་ཞིང་ལམ་བསྐྱེད་དོ། །ལམ་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་ཕྱོགས་
 ཕྱོགས་དང་ དང་བ་རོལ་བྱིན་པ་ལ་སྤྱི་བ་པ་སྦྱང་དོ། །དེ་ལོ་ན་ རོབ་ཉིད་གསུམ་ ནི་
 རང་གི་ཤེས་པ་རོབ་ཉིད་གསུམ་དུ་གནས་པ་ཅུ་བའི་དེ་ལོ་ན་སྟེ་གཞི་ལ།
 (༦ ན) ཀུན་རྟོག་ འདི་ལ་ ཤེས་པར་བྱེད། གཞན་དབང་སྦྱོང་། ཡོངས་གྲུབ་
 ཡོད་དང་ མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དེ་ལོ་ན། འཁོར་བ་ལས་ མི་སྦྱག་སྦྱོ་
 བ་སྦྱེད་པ་བྱིན་ཅི་མ་ལྟོག་པའི་དེ་ལོ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་བདེན་བཞིན་
 སྦྱག་བསྐྱེད་ དེ་ལོ་ན་གཉིས་ཉན་ཐོས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ རགས་པ་ དེས་པར་
 འབྱུང་བ་བདེན་པ་གཉིས་དང་། རྟོལ་བ་ གསལ་ ཚར་གཅོད་པ་གྲགས་པའི་
 དེ་ལོ་ན། ཐེག་པ་ རྣམ་དག་ ཆེན་པོར་སྦྱང་བ་སྤྱི་བ་པ་གཉིས་དག་པའི་དེ་ལོ་ན།
 ཤེས་བྱ་ལ་འཇུག་པ་ རྒྱ་དང་ དངོས་པོ་ལྟའི་དེ་ལོ་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་བདུན་རོབ་

ཉིད་གསུམ་དུ་དབྱེ་བས་ འཇུག་དེ་ མ་གཏོགས་⁸པའི་དེ་ལོ་ན། དགོངས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཉོགས་པས་ སྐྱིབ་པའི་ བདག་འཛིན་འཛིག་པ་མཁས་པའི་དེ་ལོ་
 ནའོ། །དུག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཉེན་པོ་བསྟན་ནོ།། ཐེག་པ་སྤྱན་མོང་གི་ནད་
 སེལ་གསུམ་ནི། གཉེན་པོའི་ལམ་ལུ་ གནས་ངན་ བསྐྱོམས་པས་ཉོན་མོངས་
 པ་མངོན་གྱུར་ཚོགས་དང་སྦྱུར་བས་སྦྱོང་། ས་བོན་མཐོང་ལམ་ རང་བཞིན་
 སྦྱོམ་ལམ་གྱིས་སྦྱོང་། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་དུ་ནད་མེད་པའི་ གཞི་ལ་ སེམས་
 གནས་གྱུར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གཞི་ལ་མི་མཁས་ལེ་ལོ་ལ་སོགས་སྦྱོང་
 དགོས་སོ། །གནས་ནི་ རྒྱ་དང་སྦྱུར་བ་ལ་ཐུག་པ་ ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་གསུམ་སྟེ། མ་
 དག་ཚོགས་དང་ སྦྱིན་པ་སོགས་ སྦྱུར་བའི་གནས་གསུམ་དང་། མ་དག་པ་
 དང་དག་པ་ སྦྱོབ་མི་སྦྱོབ་རྒྱུ་⁹པར་ བྱི་ཉན་ཐོས་གསུམ་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་
 དཔའ་ མོས་པ་སོགས་ ལུ་དང་། བྱང་པར་དང་སྐྱ་མ་ གཉིས་དང་ གནས་གཉིས་
 དང་བདུན། དག་པ་ནི་ བྱ་ཆེར་ལམ་པར་¹⁰ མི་སྦྱོབ་པའི་གནས་གཉིས་དང་།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་གསུམ་གྱི་གནས་གསུམ་མོ། །དེ་ནི་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉོན་
 མོངས་པ་ནད་དང་བྲལ་བའི་བྱང་པར་ཉིད་དོ།། ཐེག་པ་སྐྱ་ན་མེད་པ་ནི་སྤུ་
 སྟེགས་ ཐ་དད་ ཉན་ཐོས་བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་གསུམ་གྱི་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཉོག་
 པའི་ནད་འཛིག་པའི་ལམ་མོ། །ལམ་ མཚམས་སྦྱར་ཉམས་ཀྱི་གོ་རིམ་ གསེར་
 འཇུར་གྱི་ཕྱི་ནི། ཀུན་ཉོག་ མཚན་ཉིད་ གསེར་དུ་བསྐྱུར་བ་སྦྱོང་ཉིད་ ཉོང་ཉིད་
 བསྐྱོམ། སྐྱིབ་པ་ སྐྱིབ་པ་ གསེར་དུ་བསྐྱུར་བ་བདག་མེད་གཉིས་བསྐྱོམ། དེ་

8 མ་དཔེར་ཡི་གེ་མི་གསལ་ཡང་མ་གཏོགས་པ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་སྟེ་དེ་ལྟར་བཅོས།
 9 མ་དཔེར་གྱུང་ལྟར་སྦྱང་།
 10 མ་དཔེར་ཡི་གེ་མི་གསལ་ཞིང་ཚོགས་གིས་འགྲོས་ལས་གྱུང་དཔག་པར་དགའ།

ལོ་ནའི་ དེལོ་ན་ ཤེས་པ་གསེར་དུ་བསྐྱུར་བ་དེ་ལོ་ཉིད་གསུམ་བསྐྱོམ། (6
 བ)ལམ་ གཉེན་པོ་ གསེར་དུ་བསྐྱུར་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
 བསྐྱོམ། ཚོས་ཉིད་ གནས་ གསེར་དུ་བསྐྱུར་བ་གནས་དང་། འབྲས་བུ་ འབྲས་
 བུ་ གསེར་དུ་བསྐྱུར་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སངས་རྒྱས་པ་དང་། ཐེག་
 པ་ ལྷ་མེད་ ལྷ་ན་¹¹མེད་པ་དེ་ནི་གཟུང་འཛིན་བདེན་པར་རྟོག་པ་གནས་ཀྱིས་
 པའོ། །དང་པོ་ མཚན་ཉིད་ རང་གི་ཤེས་པ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་པ་བདེན་
 པ་ནི། ལྷང་བ་ལ་ཞེན་པ་ལོག་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་ སྐྱིབ་པ་ ལམ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 སེམས་བསྐྱེད་པས་རིགས་དང་བཤེས་གཉེན་མི་ལྡན་ལ་སོགས་པ་སྐྱིབ་པ་
 འཇིག་ཤེས། གསུམ་པ་ དེལོ་ན་ ནི་ཤེས་པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་རྗེ་མ་བཤེགས་
 པས་ཤེས་པ་ཡེ་ཤེས་སུ་གནས་ཀྱིས། བཞི་པ་ གཉེན་པོ་ ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
 བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་བསྐྱོམས་པས་སྣང་ཉིད་སྣང་རྗེའི་ཉམས་འཆར།
 ལྷ་པ་ དེའི་གནས་ ཚོས་ཉིད་རང་གི་ཤེས་པ་གཟུང་འཛིན་ལས་གྲོལ་བས་ཅིར་
 ལྷང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་སྐྱུང་། རྟུག་པས་ འབྲས་བུ་ཐོབ་ འཁོར་བ་རང་གི་
 གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཟད་པས་རང་སེམས་སངས་རྒྱས་ཐོབ། བདུན་པས་
 ཐེག་པ་ ནི་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤངས་པས་ཡེ་ཤེས་རང་གྲོལ་བའོ། །
 གགས་སེལ་ བཀལ་ལན་ཉམས་ཀྱི་གགས་སེལ་ བཅུད་ལེན་གྱི་སྤོང་དང་འདྲ་བ་
 ནི། སྐྱིར་ མཚན་ཉིད་ ཚོས་བདུན་དབྱེ་བས་གོ་བྱ་གཅད། དོན་གནད་བཞི་
 ཉམས་སུ་སྤང་། རྟུགས་ལྷས་ཡིད་ཆེས་པར་བྱ། ཐབས་རྒྱན་བསྐྱིད་པ་རྟུག །
 ལ་རྒྱ་རྟུག་གིས་ཐག་གཅོད་དོ། ། སྐྱིར་ཚོས་བདུན་ནི། རང་གི་ཤེས་པ་ཀུན་
 རྟོག ལྷང་བ་ལ་བདེན་ཞེན་ལོག་པའི་ཤེས་པ་སྣང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཐག་བཅད།

11 མ་དཔེར་ན་ཆད་དམ་སྐྱེས།

སྐྱིབ་པ་ སྐྱིབ་པ་ དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པས་ཕྱི་རྒྱ་བྱས། ད་
 དང་བདག་ཏུ་འཛིན་པས་ ཀུན་ཏུ་སྦྱར་ ཉོན་མོངས་པ། ལམ་ཐེག་པ་ ཕྱོགས་དང་
 ཀུན་གྱི་ཉམས་ལ་སྐྱིབ། དེ་ལོ་ན་རང་གི་ཤེས་པ་ཀུན་བཏགས་ལ་ དེ་ལོ་ན་
 ཞེན་པ་བཞིགས་པས། ཡུལ་ཚོས་ཉིད་དང་ཡེ་ཤེས་སུ་འཆར་རོ། །གཉེན་
 པོས་ བྱང་རྒྱུ་ཕྱོགས་ འཁོར་བ་ལས་སློ་ལྡོག་པས་རྟོགས་པའི་ཉམས་སྐྱེ།
 གནས་ཤེས་པ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ གནས་ ཚོས་ཉིད་(༧ ཀ)མ་བཙལ་བར་
 ཚེད། འབྲས་བུ་འཁོར་བ་ འབྲས་བུ་ གཞི་མེད་དུ་གྲོལ་བས་ཡེ་ཤེས་རང་ལས་
 ཤེས། ཐེག་པ་ ལྷ་མེད་ ལྷ་ན་མེད་པར་རྟོག་པའི་གཉིས་¹²ཚོད་པས་ཤེས་པ་ཡེ་
 ཤེས་རོ་ཤེས་སོ། །དོན་གནད་བཞི་ནི་ཅིར་སྤྱང་ ཀུན་རྟོག་ སེམས་ཡིན་པ་དཔེ་
 མི་ལམ་དང་སྦྱོར། རྟོག་པ་འཁོར་བ་ཡིན་པ་སེམས་ལ་བཟུ། ཞེན་པས་ སྐྱིབ་
 པ་ བཅིངས་པས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་གཉེན་པོ་གཟུད། སངས་རྒྱས་ ཐེག་པ་རྒྱན་
 མེད་པ་ རང་སེམས་ཡིན་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་དུ་བཞིག །རྟོགས་
 གདམས་དག་ ལྟ་ནི། སློམ་རྟོགས་ཞེན་པ་ལྡོག་པ། ཉམས་རྟོགས་རྟོགས་པ་
 སྐྱེས་པ། འབྲས་རྟོགས་མི་ལམ་ཟིན་པ། ལམ་རྟོགས་བར་ཆད་ཞི་བ། སྤྱང་
 རྟོགས་རྗེས་འཆར་རོ། །ཐབས་ གདམས་དག་ རྟུག་གིས་ལམ་རྒྱུན་བསྐྱིད་པ་
 བྱི། ཚོས་ལ་མོས་པས་རིགས་རྒྱུན་བསྐྱིད། སྤྱིར་རྗེ་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་
 སྤེལ། སྐྱབ་སྐྱབ་ཆེ་བས་ཚོས་ཉམས་སུ་སྤྱང། འཇུལ་སྤང་ལ་ཞེན་པ་སྐྱོག་པ་
 གཙོར་བསྐྱོམ། ཤེས་པ་ཐ་མལ་པ་ལ་མ་ཡེངས་བྱོད་ཚད་གཟུང། དུས་མི་
 རྟོག་པར་བཅོམ་འགྲུས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱུལ་ལོ། །ལ་རྒྱ་རྟུག་གིས་ཐག་གཅད་པ།
 ཐ་མལ་ མཚན་ཉིད་ ཀྱི་སྤྱང་བ་འཇུལ་པར་ཐག་གཅད། གཞི་རྟུག་བསྐྱུལ་དུ་

12 ཇུང་ཡིག་གཉིས་ལྟ་བུར་སྤྱང་ཡང་གང་ཡིན་མ་འཚོམ།

ཐག་གཅད། ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་པར་གཅད། གཞི་དེའོན་གཟུང་འཛིན་མེད་
 པར་ཐག་གཅད། ལམ་གཉེན་པོ་ཞེན་པ་ལོག་པར་ཐག་གཅད། འབྲས་བུ་
 རང་སེམས་གྲོལ་བར་གནས་སོགས་ཐག་གཅད་དོ། །དང་པོ་གསུམ་ནི། དཔེ་
 ཐ་མལ་གྱི་སྒྲུང་བ་མི་ལམ་ལ་སྐྱུར་བ། དོན་སྒྲུང་བ་ལ་སྐྱུར་བ། ཤེས་པ་ཚོས་
 ལས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ་ལས་ལོག་པས། ཤེས་པས་བདེན་པར་ཞེན། སྒྲུང་
 བ་སྤྱི་རོལ་དུ་བརྟགས། ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་པ་རང་རྒྱུད་དུ་གཟུང་བའོ། །
 གཉིས་པ་གཞི་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱི་རིགས་རྒྱག་ཏུ་འཁོར་བ། རང་ཉོན་མོངས་ལས་
 སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ་དུ་འཁོར་བ། བར་སྐྱེ་གི་ན་གས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་
 འཁོར་བ་ཡིན། གསུམ་པ་གཞི་གཟུང་འཛིན་མེད་པ་སྒྲུང་བ་གཟུང་འཛིན་གྱི་
 དངོས་པོར་ཞེན་ནས་ང་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་(ལ བ)རྒྱུན་ཆད་མེད་པ། བར་
 ཉོན་མོངས་སྒོ་བྱར་དུ་སྐྱེ་བས་འཁྲུལ་ལོ། ། བཞི་པ་རང་གི་ཤེས་པ་ཐ་མལ་
 པ་འཁྲུལ་པས་གཟུང་འཛིན་མི་བདེན་པར་ཐག་གཅད་པ་དཔེ་སྐྱུ་མའི་དཔེ་
 བརྒྱད་བསྐྱོམ། དོན་རང་སེམས་ཅིར་སྒྲུང་རྟོག་ན་ཚོས་ཉིད། མ་རྟོགས་ན་
 འཁོར་བ་བྱེད་མཁན་བདག་མེད་དུ་བསྐྱོམ། ལྷ་པ་ལམ་ཞེན་པ་རྫོག་པ་རྒྱག་
 བེ། འཁོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་དུ་འདུག་པས་ཞེན་པ་རྫོག་དགོས། བདེ་སྐྱིད་མི་
 རྟག་པར་འདུག་པས་ཞེན་པ་རྫོག་དགོས། སྒྲུང་བ་མི་ལམ་དང་ལྷན་པར་མི་
 འདུག་པས་ཞེན་པ་རྫོག་དགོས། ཉོན་མོངས་པ་སེམས་ཀྱི་ནད་དུ་འདུག་
 པས་ཞེན་པ་རྫོག་དགོས། ཅི་བྱས་དོན་མེད་དུ་འདུག་པས་ཞེན་པ་རྫོག་
 དགོས། ཚོས་བརྒྱད་འཆིང་བར་འདུག་པས་ཞེན་པ་རྫོག་དགོས། རྒྱག་པ་
 བཞི་ནི་སྤྱི་གོལ་བའི་འབྲས་བུ་སྒྲུང་སྤིད་མི་བདེན་པར་ཤེས། རང་གོལ་བའི་
 འབྲས་བུ་རང་གི་ཤེས་པ་དོས་གཟུང་དང་བྲལ། བར་དུ་གོལ་བ་ཤེས་པ་ཞེན་

བ་ལོག་པས་ཉམས་མྱོང་སྐྱོང་བ་སྦྱོང། ཉན་མོངས་པ་ཚོས་ཉིད་དུ་ཡལ་བས་
 གཉིད་སང་པ་འདྲའོ། །དགོས་དོན་ལ་སོགས་གནད་ལྡེ་ཡི། །གདམས་པ་
 གཞུང་ཉམས་ངེ་མེད་འདིས། །གཟུང་འཛིན་རྟོག་པའི་ནད་བསལ་ནས། །
 ཚོས་ཉིད་སེམས་ལ་དབང་ཐོབ་ཤོག། །དབུས་མཐའི་མན་ངག་གི་ཚིངས་
 རྩོགས་སོ།། ཡི་གེ་རྩེ་བཟང་སྦྱོར་པ་གཞུང་དང་སྦྱར། །།རྒྱ་མ་སྐར་ཐང་པ་བརྒྱད་
 པར་ཕྱོན་པ་དེས་བཅུན་པ་ཟེའུ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ལ་གནད་སྟེ་དམ་པས་བསྐྱུགས་པ་སྐར་ཐང་གི་
 དབེན་གནས་སུ་གྱིས་ཤིང་ཕྱག་དཔེ་ལ་གདུགས་ཏེ་དག་པར་བྱས་སོ།། ཨྱི་མྱེ། ལུས་དག་གོ། །།

ཕྱིན་བསྐྱོན་པར་གསུངས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་མེད་རྟོགས་པའོ། ། ལམ་
ཤེས་ཉིད་ ལམ་ཤེས་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་ འི་ས་ལ་སྐྱོབ་པར་འདོད་པས་སྐྱོད་ལ་
བསྐྱབ་ སྐྱེ་མེད་རྟོགས་པའོ། ། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ གཞི་ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་ ས་ལ་སྐྱོབ་པར་འདོད་པས་སྐྱོད་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ། ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དངོས་
པོར་ཞེན་ཏེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་པའི་ལམ་གྱི་སྲུང་བྱར་རྟོགས་པའོ། ། འཕགས་
པའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་
ལམ་དུ་མཚོན་སྟེ་ཡུམ་མོ། །

༥ རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙུ་གསུམ་གནས་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་བཀའ་ནས་བསྐྱོན་པ་ སྦྱོར་བ་
བཞི་ལ་དོན་གཉིས་སྟེ། རྣམ་ཀུན་ རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོར་བ་རྣམ་ཀུན་མངོན་
རྟོགས་ ཉམས་ཞེན་མེད་ཏུ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱོན་པ་ དང་། གནས་སྐྱབས་ཀྱི་
སྦྱོར་བ་གསུམ་མོ། ། རྣམ་ཀུན་ནི་ སྐྱེ་མེད་གསུམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱོན་པས་པས་ཐར་པའི་ཡེ་ཤེས་
ལུ་དབང་ཐོབ་པ། སྐྱོན་གྱི་གདམས་ངག་མཚོན་ཉིད་རང་གི་རྒྱུད་ཐོབ་ཏུ་ངེས་པ། མཁུན་པ་
གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་པའི་སྦྱོར་བ་བསྐྱོན་པའོ། ། ཅེ་
མོར་ཕྱིན་དང་ ཅེ་མོ་ནི་མཁུན་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་རྣམ་ཀུན་ཏུ་བསྐྱོན་པ་དེ་
ཉིད་གནས་སྐྱབས་ སྲུང་བའོགས་རེ་ལ་སྐྱེ་མེད་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་རུས་པའོ། ། ཀྱི་
རྟོག་པ་རབ་ཏུ་སོང་བའོ། ། མཐར་གྱིས་ མཐར་གྱིས་པ་ནི་མཁུན་པ་གསུམ་གྱི་
རིམ་དུ་བསྐྱོན་པས་ མ་བསྐྱོན་པ་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱེ་ནས་སྐྱེ་མེད་གསུམ་བརྟན་པ་ཡེ་
ཤེས་སོ། ། རྟོགས་པ་བརྟན་པ་དང་། རྣམ་ཅིག་གཅིག་ རྣམ་ཅིག་མ་ནི་མཁུན་པ་
གསུམ་བསྐྱོན་པ་མཐར་བུག་པའི་གནས་སྐྱབས་སོ། ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་
ནི་དེ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཤེར་ཕྱིན་སྟེ། དབུ་མ་བསྐྱོན་པ་དང་ཤེར་ཕྱིན་བསྐྱོན་པ་ནི་

རོ་བོ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་གནས་སྐབས་ལམ་གྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཁྱད་ཤིན་ཏུ་ཆེ། ཡི་ཤེས་འབད་
 མེད་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལོ།། དང་པོ་རྣམ་མཁུན་ལ་ཚོས་བཅུ་ནི། དང་པོ་
 སེམས་བསྐྱེད་གྱི་རོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སྒོས། ལག་ལེན་ཚོ་
 གས་དམ་བཅས་ཁས་སྒྲུངས་པ་དང་། (༡ བ)དེ་ཡང་ གནས་སྐབས་ལམ་
 ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི། ཚོགས་ལམ་གསུམ། ས་ འདུན་པའི་ས་གཞི་དང་།
 གཞེར་ ལྷག་པའི་བསམ་པ་བཟང་པོ་གསེར་དང་། ལྷ་བ་ དག་བ་འཕེལ་བའི་
 སྦྱོར་བ་ལྷ་བ་ཚོས་པ་དང་། སྦྱོར་ལམ་དུ། མེ་ སྦྱིབ་པ་བསྐྱེད་པས་མེ་དང་།
 གཏེར་ ས་བཅུ་ལྷ་པོ་ལ་ཏུ་བྱིན་པ་གཏེར་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་ཁུངས་རྒྱ་
 མཚོ་དང་། རོ་རྩེ་རི་དང་། སྤོན། བཤེས་གཉེན། ཡིད་བཞིན་ཞོར་བུ། ཉིམ། སྒྲ་
 དབྱངས་སྒྲན་པའི་བཅུ་ལོ།། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ནི། རྒྱལ་པོ་ གཞན་དོན་མཛོད་
 ཤེས་གྱི་སྦྱོར་བ་རྒྱལ་པོ། མཛོད་དང་ རང་དོན་ཚོགས་གཉེས་བང་མཛོད།
 ལམ་པོ་ཆེ ཏུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་གྱི་ལམ་ལམ་པོ་ཆེ། བཞེན་པ་ ཤེས་
 རབ་དང་སྦྱིང་རྩེ་བཞེན་པ་རྩ་ལྟ་བུ་ལུ་ལོ།། བཀོད་མ་ ཐོས་པའི་གཟུངས་བཀོད་མའི་
 རྒྱལ་ལོ།། སངས་རྒྱས་གྱི་ས་གསུམ་ནི། ལྷ་བཞུན་ སྦྱོར་བ་ཚོས་སྦྱོར་དབྱངས་
 བཞུན་པ། རྒྱལ་ དཔོན་གཞི་གཞན་དོན་ལོངས་སྦྱོར་ལོ།། །རྩེས་སྦྱུལ་སྦྱུ་སྦྱིན་
 གྱི་བཅུ་ལོ།། །གདམས་ངག་བཅུ་ནི། རོ་བོ་བྱང་ལྷན་གྱི་སེམས་དམིགས་པ་
 མེད་པས་ཟིན་པའི་ཤེར་བྱིན་རྩོགས་པ། དབྱེ་ན་ཡུལ་བདེན་པ་བཞི། རྣམ་པ་
 བདེན་གཉེས་ལུང་འཇུག་སྦྱུ་མ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་ རྟེན་སྦྱོབས་གསུམ་སྦྱེ་
 མེད་དུ་བསྒྲོམ། མ་ཞེན་ རྩོགས་བཙོན་འགྲུས་གསུམ་དཔོན་པོར་མ་ཞེན།
 ཡོངས་སུ་ སྦྱོབ་པས་མི་སྦྱོ། ལམ་ནི་ གདམས་ངག་ལ་མ་ཞུམ། སྦྱོན་ལམ་
 གྱི་འབྲས་བུ་སྦྱོན་ལུ། མཛོན་ཤེས་ རྩགས་མཛོན་ཤེས་དུག་འཆར། མཐོང་ལམ་

སྐྱོན་པ་དག་པ་མཐོང་ལམ་ སྐྱོན་ཞེས་ སྐྱོན་ལམ་གྱིས་དེ་བོ་མེད་པར་བསྐྱོན་
 པར་བྱའོ། །གདམས་དག་ནི་ བཅུ་ཉེ་བདག་ཉིད་ཚོགས་ལམ་དུ་ཉམས་སུ་ ཉམས་སུ་
 ཚོགས་ལམ་དུ་སྤང་སྟེ། ཟེར། དམིགས་པ་དང་ནི་ སྦྱོར་ལམ་སྐྱེ་བ་ནི་དེ་བོ་འཛིག་
 ཉེན་པ་སྐྱོན་བྱུང་གིས་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞི། བྱད་པར་
 ཉེན་མོངས་པ་ གཞི་དང་ དང་གཉེན་པོའི་གཟུངས་རྟོག་གཉིས་དང་། རྣམ་དང་
 གང་ཟག་རྣམ་དང་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པ་ཞེན་པ་གཉིས་དང་ལྷན་པ་དང་།
 སེམས་མི་ རྐྱེན་སྐྱེས་མས་ཟེན་པའོ། །རྟོགས་པ་ཡི་ རིགས་འབྱེད་པ་སྐྱབ་པའི་རྟེན་
 དེ་བོ་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དབྱེ་ན་ལམ་རྟོགས་པའི་ཚོས་རྣམ་དང་།
 གཉེན་པོ་ ཡེ་ཤེས་གཉེན་པོ་རང་(༢ ན)བྱུང་དང་། སྤང་བྱ་རང་འགགས་
 གཉིས་དང་། དེ་དག་སྐྱེ་འགག་གི་རྟོག་པ་ཟད་པ་དང་། ཤེས་རབ་ས་བརྒྱད་
 པ་ལ་མི་གནས་པའི་ཐབས། སྐྱོབ་མ་ དགུ་པ་ལ་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོངས་
 ཡིན་པ་དང་། གཞན་གྱིས་ བཅུ་པ་ལ་གཞན་དོན་འབད་མེད་དང་། ཡེ་ཤེས་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ཡེ་ཤེས་རྩོལ་བུལ་གྱིས་ འཇུག་པའི་ བྱང་ཚུབ་ཀྱི་
 སེམས་པ་བཅུ་གསུམ་མོ། ། དམིགས་པ་ དམིགས་པ་བདེན་པ་གཉིས་བྱུང་
 འཇུག་གི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་ཚོས་བཅུ་གཅིག་གོ།
 སེམས་ཅན་ ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་བུ་འཐོབ་པར་བྱ། སྦྱོང་དང་ རྣམ་རྟོག་སྦྱོང་
 བ་དང་། རྟོགས་དང་ ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའོ། །འདི་ནས་ཡར་རྒྱུ་ལ་ན་
 འདི་འགྲེལ་པས་ཉམས་ལེན་དུ་བྱས་ ཚོགས་ལམ་དུ་ཡུལ་མཁུལ་གསུམ་ལ་
 དམིགས་ཏེ་སྐྱབ་པའི་དེ་བོ་སྦྱོར་བ་བཞིས། ལམ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་དུ་
 བསྐྱབ། དེ་དག་སོ་སོར་ བསམ་པ་གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་ནི་སྐྱབས་འགོ་སྦྱོན་དུ་ཡོད་
 པའི་སྦྱིན་པ་གསུམ་དང་། རྣམ་ཚན་རྣམས་ ཉན་རང་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་སྦྱོང་བའི་

ཚུལ་ཁྲིམས། མི་སྣམ་པ་བཟོད་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་³ལ་འདུན་པ་བཙོན་
 འགྲུས། ཐེག་པ་གཞན་དང་མ་འདྲིས་པ་བསམ་གཏན། བྱང་ཚུབ་ཏུ་བསྡོམ་
 ཤེས་རབ་སྟེ། འཁོར་གསུམ་དུ་མི་རྟོག་པས་ཟིན་པར་བྱའོ། །སྦྱོར་བ་འཇུག་
 པའི་སྐབ་པ་དགུ་ནི། དོ་བོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རྫོགས་པ་སྟེ། བསམ་གཏན་
 ལམ་གྱི་རྟེན་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད། སྦྱིན་སོགས་ དོ་བོ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་
 པ་དུག ལམ་ གནས་སྐབས་ལམ་ལུ་སྐྱབ། བུམས་སོགས་ སྟོགས་ཚད་མེད་
 བཞིས་ཟིན་པའི་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས། དམིགས་མེད་ རྟོག་པ་དམིགས་མེད་
 དང་། འཁོར་གསུམ་ ཡེ་ཤེས་འཁོར་གསུམ་དུ་མི་རྟོག་པ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེད་
 དུ་བྱ་བ་གསུམ། མངོན་ཤེས་ རྟགས་མངོན་ཤེས་དུག རྣམ་ཀུན་ འབྲས་བུ་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའོ། །དངོས་གཞི་ཚོགས་གྱི་
 སྐབ་པ་བཅུ་བདུན་ནི། བཙུ་དང་ བསམ་པ་སྟོང་རྗེ་⁴ སྦྱིན་སོགས་ སྦྱོར་བ་པ་
 རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དུག ཞི་གནས་ ཐབས་ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་བྱང་འབྲེལ་དང་
 བསྡོམ་གཉིས། ཡེ་ཤེས་ རྒྱ་ཚོགས་གཉིས། ལམ་དང་ གནས་སྐབས་ལམ་
 བཞི། གཟུངས་དང་ ཡོན་ཏན་གཟུངས་དང་ས་བཅུ། གཉེན་པོ་ རྩད་པར་གྱི་
 ལམ་སའི་(2 བ)རྟོགས་པ་མི་དམིགས་པ་⁵གཉེན་པོའི་རྣམ་པ་ཀུན་རྫོབ་
 སྦྱོ་མ་ཞེན་མེད་དུ་བྱང་ཚུབ་སྐབ་པའོ། །ཡོངས་སུ་སྦྱོར་བ་ སའི་ཚོགས་པ་རོལ་དུ་
 ཕྱིན་པ་བཅུ་གཙོ་⁶པོའི་ས་སྦྱོར་དོ། །མཐོང་དང་ གཉེན་པོ་མཐོང་སྟོམ་གྱི་ལམ་

3 མ་དཔེ་ལ་ “འི་ཟེར” ཞེས་མཚན་བཀོད་ཡོད།

4 མ་དཔེ་ལ་ “རྗེ” རྒྱུད་པ་ཡོད།

5 མ་དཔེ་ལ་ “འི་ཟེར” ཞེས་མཚན་བཀོད་ཡོད།

6 མ་དཔེ་ལ་ “ཙུ་པོའི” ལྟ་བུ་ཡོད་ཀྱང་དོན་མི་གསལ།

བཅས་དང་རྟགས་སོ། །རྟགས་ནི་བྱེད་པ་རྒྱག་སྟེ། ཀུན་ནས་ སེམས་འདུལ་
 བཤེས་ལ་གུས། ཉེན་མོངས་ ནང་དུ་ཉེན་མོངས་པའི་བདུད་ཞི། གནོད་པས་
 ཕྱི་རྒྱུན་དན་གྱིས་མི་བརྗེ། བྱང་ཚུབ་ བྱང་ཚུབ་སྐྱབ་ཅིང་རྟོགས་པ་བརྟན། ཉེན་
 མཚན་ སྐྱབ་པ་དང་བྱང་བྱིང་གིས་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་པའོ། །རྗེས་ཐོབ་ལ་གསུམ་
 སྟེ། མོས་པ་ བསམ་པ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་མོས་པའི་ངེས་ཤེས། དགྲ་ཚེན་ རྣམ་པ་
 རང་དོན་དུ་མོས་པ་ལ་བསྟོད་པ། བཀའ་བ་ རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་བཀའ་།
 བསྐྱབས་པས་ གཞན་དོན་ལ་བསྐྱབས་པ་དགུ་དགུ་གསུམ་ དེ་ཡང་ ཉི་ཤུ་རྩ་
 བདུན་དང་། ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་ སྐྱོར་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་དགོ་
 བ་བྱང་ཚུབ་དུ་བསྟོས་པས་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། དབྱེ་བ་བཅུ་
 གཉིས། དེ་ནི་7 དམིགས་པ་མེད་པས་བྱང་ཚུབ་དུ་སྐྱོར་བའི་རྣམ་པ་དང་།
 ཕྱིན་ཅི་ལ་ལོག་8 མཚན་ཉིད་བྱང་ཚུབ་རང་(3 ན)གི་སེམས་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་
 ལོག་གི་རྟོག་པ་མེད་པ། དཔེན་དང་ རང་བཞིན་དགོ་བ་ སངས་རྒྱས་ གསུམ་
 བདག་སོགས་ ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ ཐབས་བཅས་ རྣམ་པ་ དཔེན་པ་ ། རྒྱ་དུས་གསུམ་
 ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོ་བ་སྟོང་པར་དྲན་པ་དང་། མཚན་མེད་ ཐབས་མཁས་
 པ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྐྱབ་པ། དངོས་པོར་མ་ཞེན་པའི་བྱེད་པ་ལམ་དུ་འགོ་
 བས་བྱང་ཚུབ་དུ་བསྟོ་བ། ལམས་གསུམ་དུ་མི་བསྟོ་བ་ལམ་གྱི་ཐབས། རྒྱང་
 དང་ཆེ་འབྲིང་གསུམ་དབྱེ་བས་ཁྱད་པར་དམིགས་པ་མེད་པར་བེན་པས་
 བསོད་ནམས་ སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ མཚུགས་རྗེས་སུ་ཡི་
 རང་བ་ ཐབས་དང་ ཀུན་རྫོབ་ཐབས་ཀྱི་དགོ་བ་ལ་དགའ། མི་དམིགས་ དོན་

7 མ་དཔེ་ལ་ “དེ་ཉིད་” ཡོད་ཀྱང་རྩ་ཚིག་ལ་དེ་ནི་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བཤོད།

8 མ་དཔེ་ལ་ “ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་” ཡོད་ཀྱང་རྩ་ཚིག་ལ་མ་ལོག་ཡོད།

དམ་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའོ།། དེ་ཡི་རོ་བོ་ སྐྱོམ་ལམ་
 མཉམ་བཞག་⁹གི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལས་¹⁰སངས་
 རྒྱས་ཐོབ་ཀྱི། ཀུན་ལ་མཛོན་པར་ བཞག་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་མི་ཐོབ་པས་
 དམིགས་པ་མེད་པར་སྐྱབ་པ་དང་། དེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་བཞི། སངས་རྒྱས་ རྒྱན་སྒྲ་
 མའི་བྱིན་རྒྱབས། སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱེ་རང་གིས་ཚོགས་བསགས་པ། ཐབས་ལ་
 ཐབས་ཞི་གནས། འདི་ལ་ བསམ་པ་མོས་པ། ཚོས་ཀྱིས་ བར་ཆད་བཞི་ བདུད་
 ཀྱི་ བདུད་ཀྱིས་བར་དུ་བཅད་པ། ཟབ་མོ་ མ་མོས་པ། སུང་མོ་ དངོས་པོར་ཞེན་
 པ་ཆེ་བ། སྤྲིག་པའི་ སྤྲིག་གྲོགས་ཀྱི་ལག་ཏུ་སོང་བའོ། །དག་པ་ནི་མཐར་ཕྱིན་
 པའི་ལམ་སྟེ། འབྲས་བུ་ དེ་བོ་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་སྐྱིབ་པས་ཡེ་ནས་དག་པར་
 རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་སོ། ། ལམ་ནི་ ཐོབ་དུས་སྤང་བྱ་དང་གཉེན་
 པོའི་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་མི་དམིགས་པར་སྐྱོ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འགྲོ་བ་
 སངས་རྒྱས་ཡིན་ནོ། །གཞི་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོ་ འཁོར་བའི་དངོས་བདེན་པར་མ་དམིགས་
 པས་སྤང་བ་ལས་འདས་པ་འཁོར་བ་ལས་ལོགས་སུ་སྤང་རྒྱ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལས་
 གསུམ་མཉམ་པར་རྟོགས་པའོ། ། ཉན་རང་གི་ཡེ་ཤེས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལམ་
 ཀྱི་སྤང་བྱར་དེ་ཤེས་པ། དབྱེ་ན་བརྒྱད་དེ། ཚུ་རོ་ལ་ ཤེས་རབ་ཀྱི་འཁོར་བ་དང་
 སྤྲིང་རྗེས་སྤང་བ་ལས་འདས་པར་ ཤེས་ཕྱིན་འདི་འདོན་པའི་བྱིན་རྒྱབས་ལས་སྤུར་ན་
 བསྐྱོམ་པའི་སྐྱོར་མི་ཤོར་པས་སྤྲུག་ཡིན་ནོ་གསུངས། མི་གནས་པ་དང་། དེ་ནི་ ཉན་རང་
 གཉེས་ཤེས་ཕྱིན་དང་རིང་པ་དང་། དེ་ནི་ བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སྒྲ་མ་
 བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྷན་པ་དང་། དངོས་པོར་མ་ཞེན་པའི་བདེན་གཉེས་

9 མ་དཔེ་ལ་ “བསྐྱེམ་” ཡོད།
 10 མ་དཔེ་ལ་ “པས་ཟེར་” ཡོད།

གྱི་གདམས་ངག་གི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་ཉེ་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་ མི་
 མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གྱི་གཞི་ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་གྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་
 དངོས་པོར་དམིགས་པ་དང་། གཉེན་པོའི་གཞི་ཤེས་ (༣ བ) ཉི་ སྤྱིན་ལ་ བྱང་
 རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལ་སྟོང་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་མེད་པ་དེ་འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོག་
 པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཞེན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་མེད། གཉེན་པོར་འགྲོ་རྒྱུ་ཤེས་
 བྱ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་དེ་བོ་སྟོང་ཉིད་ ཆགས་པའི་ སློའ་དངས་སུ་ཡེ་ནས་མཉམ་
 པར་རྟོགས་སོ།། དེ་ལྟར་ དེ་དུག་ཚོགས་ལམ་དུ་ཤེས་ནས་སྦྱར་ལམ་དུ་བསྐྱོམ་
 པ་ནི་མི་མཐུན་པའི་གཉེན་པོར་ གཟུགས་ དམིགས་པ་མེད་པའི་སྦྱར་བ་བཅུས་
 སྦྱོར། གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་ རྣམ་པ་མཉམ་པ་ཉིད་བཞིས་བསྐྱོམ། སྤྱག་བསྐྱུལ་
 མཐོང་ལམ་ནི་སྦྱོར་བ་བསྐྱོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་
 རྟོགས་པ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པ་སྦྱིས་པའོ། ཉན་རང་གི་གཞི་
 ཤེས་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དངོས་ དངོས་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཟེར་ རང་རྒྱུད་པ་དེ་རྟོགས་
 པའི་ཚོས་ཉིད་དང་ཡེ་ཤེས་མི་དམིགས་པ་གཞི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །རྣམ་ཀུན་ལ་དབྱེ་ན་བཅུ་གཅིག་སྟེ། དོན་གཉིས་སུ་གནས་སོ། །
 བསྐྱོམ་བྱ་གདམས་ངག་དང་། ལམ་གྱི་རིམ་པའོ། །དང་པོ་རྣམ་པ་ནི། ངོ་བོ་
 མཚུན་པ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པ་ཟེར་ མཚུན་པ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྟོགས་
 པ་ གཞི་ ངོ་བོ། དབྱེ་ན་ མེད་པའི་ གཞི་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན། རྒྱ་དང་
 ལམ་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་རྩ་རྩ་དུག ནན་པ་ རྣམ་མཚུན་གྱི་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་སྟེ།
 བརྒྱ་བདུན་རྩ་རྩ་གསུམ་ཀུན་བསྐྱུས་ན་ཡུལ་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བདེན་
 གཉིས་སྦྱབ་པ་བདེན་པ་རྣམ་པ་དང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་གསུངས། སྦྱོར་བ་གཉིས་
 སྦྱོར་བའི་རྟོག་ནི་ སངས་རྒྱས་ སྦྱིར་ཚོགས་བསམགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བསྟེན་དང་

དོ། གང་གིས་ སྐྱེར་བ་བསྐྱོམ་པ་དེ་ཤེས་པ་ནི་སྐྱེར་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དབྱེ་ན་
 མཚན་ཉིད་དགུ་བརྒྱུ་ཚུ་གཅིག་སྟེ། དེ་བཞིན་ ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། བསམ་
 མི་ བྱུང་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། སན་དང་ བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཉན་
 མོངས་ མཚོན་བྱ་དེ་བོ་ཉིད་བརྒྱུ་ལྟ་གོ། མཚན་གཞི་ནི་སྐྱེར་བ་ཉི་ཤུ་བསྐྱོམ་
 པའི་རྣམ་འབྱོར་པ་སྟོ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་ དེ་ཤེར་ཕྱིན་བསྐྱོམ་པར་མཚོན་པའི་
 མཚན་ཉིད་གསུམ་ནི་གཞི་ཤེས་དང་། སྐྱོང་ཉིད་ ལམ་ཤེས་དང་། དེ་ནི་ རྣམ་
 མཁུན་གྱི་མཚན་ཉིད་བརྒྱུ་ཚུ་གཞི་གསུམ་དང་། བསམ་མི་བྱུང་དང་ བྱུང་པར་
 གྱི་མཚན་ཉིད་བརྒྱུ་ལྟ་གི་ཉན་རང་ལས་བྱུང་པར་བྱས་པ་དང་། སན་ བྱེད་པ་
 བརྒྱུ་གཅིག་གིས་གཞན་དོན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་དང་། ཉན་མོངས་ ཉམས་སྤོང་ནི་
 དེ་བོ་ཉིད་བརྒྱུ་ལྟ་མཚོན་བྱའོ། །ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལྟ་ལས། མཚན་མེད་ ཚོགས་
 ལམ་ནི་ཐར་པའི་ཆ་མཐུན་སྟེ། སངས་རྒྱས་ མཚན་མེད་ཀྱི་དཀོན་མཚོ་ག་
 གསུམ་ལ་དད་པའི་སྐྱབས་འགོ། བསམ་པ་སྐྱེན་ཚོགས་ བསམ་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་
 སེམས་དྲན་པ། སྐྱིན་སོགས་ བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཕར་ཕྱིན་སྐྱབ་པ། རྣམ་པར་
 ཉིང་དེ་འཛིན་མི་རྟོག་པ། ཚས་རྣམས་ ཤེས་རབ་སྐྱུ་མར་ཤེས་པ་ལམ་དུ་བྱེད།
 རྫོགས་པའི་ དོན་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕར་ཕྱིན་དུ་ག་གིས་བྱང་ཚུབ་རྟོག་པའོ་
 གསུངས་སོ། །དེ་བ་རྣམས་ སྐྱེར་ལམ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་དངོས་སྟེ། སེང་
 བཟང་སྐྱབས་གསུམ་དུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་འཛིག་རྟེན་པའི་(༤ བ)ལམ་
 དང་། རྣམ་ཀུན་མཛོན་རྫོགས་སུ་བྱག་མེད་ཆེ་འབྲིང་གསུམ་ས་བརྒྱད་པར་
 འདོད་མོད་ཀྱང་། འདིར་ཕྱིར་མི་སྟོག་པའི་དག་འདུན་ནི། གཟུགས་ལ་ རོད་
 རྟགས་བརྒྱུ་གཅིག་གོས་ལ་ རྩ་མོའི་དུ་ག་ གཞན་གྱིས་ བཟོད་པའི་གཉིས།
 སངས་རྒྱས་ ཚོས་མཚོག་གི་གཅིག་ མཐོང་བའི་ མཐོང་ལམ་ནི་མཉམ་བཞག་

དུ་ཚེས་ཉིད་རྟོགས་ཏེ། གཞུགས་སོགས་ རྗེས་ཐོབ་རྣམ་པའི་རྟོགས་བཅུ་དྲུག་
 ཞེན་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱོམ་པའི་ སྐྱོམ་ལམ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དངོས་པོར་སྐྱོ་
 འདོགས་པ་དང་། ཟབ་པ་དེན་ སྟོང་པ་དངོས་པོ་ལས་གཞན་དུ་སྐྱར་པ་
 འདེབས་པ་མེད་དེ་སྐྱང་སྟོང་གཉིས་གཉིས་མེད་ཟུང་འཇུག་གི་དོན་ལ་སྐྱོར་
 བས་སེམས། དེས་འབྱེད་ དངོས་གཞི་འཇུག་རྟོག་ མཐོང་བའི་ པའི་སྐྱོ་འདོགས་
 སེམས། སྐྱོམ་པའི་ རྗེས་ལ་རྟོག་པས་དེས་ཤེས་སྐྱེ་བས་ལམ་གསུམ་གྱིས་ ཡང་
 དང་ བ་སྐྱད་བྱས་སོ།། དངོས་པོ་ འོན་རྟོག་པ་ཚེས་ཉིད་ཀྱི་དོ་བོ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་
 ལ་སྐྱོམ་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོག་པ་འགགས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་མ་
 ཅུང་དོ་སྐྱུལ་ན། སྐྱོམ་ཞེས་ དོན་དམ་དུ་སྐྱེ་འགག་བདེན་པ་མེད་ཀྱང་དཔེར་ན་
 སངས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་བྱང་ཚུབ་ བྱང་ཚུབ་ དེ་བཞིན་ཉིད་རྗི་མ་
 དང་བྲལ་བ་ཐོབ་པའི་དབང་གིས་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱོས་བྲལ་དེས།
 སེམས་ཅན་སྐྱོས་པ་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་མི་འགལ་བ་ལྟར། དོན་སྐྱོམ་ལམ་
 གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་བསྐྱོམ་པས་སྐྱོ་བུར་གྱི་རྗི་མ་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་
 ཤེས་སྐྱེ་འོ།། སེམས་ནི་ དོ་བོ་ཟབ་མོའི་ཚོས་བརྒྱད་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་འོ།། མཐར་
 ཕྱིན་པའི་ལམ་ནི། ཚོས་རྣམས་¹² ཚོས་སྐྱེ་ཐོབ་པས་སྲིད་ཞི་སྐྱོན་ལམ་ལྟར་
 མཉམ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ ལོངས་སྐྱེ་ཞིང་དག་པ་དང་། ཡུལ་དང་ སྐྱུལ་སྐྱེ་
 ཐབས་ལ་མཁམས་པའི་མཛད་པ་བཅུ་འོ། །རང་བཞིན་གྱི་སྐྱོར་བ་རྗོགས་སོ།།

༥ ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་གསུམ་ལ། དང་པོ་རྣམ་ཀུན་རབ་ཀྱི་
 མཐར་ཕྱིན་པ་རྩེ་མོ་སྟེ། མི་ལས་ བརྒྱད་ལས་དོད་རྟོགས་བཅུ་གཉིས་མི་ལས་

12 མ་དཔེ་ལ་ “ཚོས་ཀུན་” ཞེས་ཡོད་ཀྱང་ཚོ་ཚོགས་ལ་ཚོས་རྣམས་ཡོད།

ཟློན་པ། ཉན་རང་གི་སེམས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། འཛུལ་བུ་རྩེ་མོས་
 རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་དང་། ཀུན་མཁུམ་བཟོད་པ་མི་རྟོག་པས་སེམས་
 ཅན་གྱི་དོན་སྦྱིང་རྗེ་བརྟན་པ་དང་། སྒྲིང་བཞི་ཚོས་མཚོག་སེམས་གནས་པ་ལོ།
 (༥ ན)མཐོང་ལམ་གྱི་རྩེ་མོས་མཐོང་སྤང་གི་རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་སྤྲོད་བ་སྟེ།
 བྱང་སེམས་གྱི་ཚོས་ལ་ རོ་ཉིད་ འཇུག་པར་ཞེན་པ་དང་། སྦྱིང་དང་ ཉན་
 ཐོས་གྱི་ཚོས་འདོར་བར་ཞེན་པ་གཉིས་གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་པ་ སོ་སོའི་
 སྐྱེ་བོ་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་། ཆེད་བཞིན་ འཕགས་པའི་གང་ཟག་བརྟགས་
 པར་འཛིན་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་ལོ། སྐྱིན་ལ་སོགས་ རྩེ་མོའི་མཐོང་ལམ་ནི་སྐྱིན་
 པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་སྐྱིན་པར་བསྟུ་བའི་ཚོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་
 ཅིག་མ་གཅིག་ རོ་བོ་སྟུག་བསྟུ་ལ་ལ་ཚོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ། དབྱེ་ན་འཁོར་
 གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་ཅུ་དྲུག་ཉུ་དབྱེ་བའོ་ སྐྱེ་
 བའོ།། དེ་ནས་ མཐོང་ལམ་དབང་དུ་བྱེད་པ་སེང་གོ་རྣམ་པར་འགྱུངས་པའི་
 ཉིང་ངེ་འཛིན་ནོ། འགོག་དང་ སྒྲོམ་ལམ་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོམས་འཇུག་གིས་རྣམ་
 རྟོག་བཞིའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ མདོར་ སྤྲོད་བ་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་མོ་
 བློ། འདི་ཡི་ དམིགས་རྐྱེན་ཚོས་ཐམས་ཅད་དངོས་མེད། བདག་པོ་ བདག་པོ་
 དྲན་པ། རྣམ་པ་ རྣམ་པ་རྣམ་རྟོག་དངོས་མེད། རང་བཞིན་རྟོག་པ་ཡེ་ནས་ཞི་
 བར་རྟོགས་པ་ པས་ཟེར་ སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ། འདི་ལ་ནི། བར་ཆད་ལོག་རྟོག་
 བཅུ་དྲུག་ དམིགས་པ་ དམིགས་པའི་ལོག་རྟོག་གཉིས། རྣམ་ཀུན་ རོ་བོ་ཡེ་ཤེས་
 གྱི་གཅིག་ སྤྲོད་དང་ རྒྱ་ཐབས་གྱི་ལྟ། ལུག་པའི་ རྟོགས་པ་ལམ་གྱི་གསུམ། ཕྱིན་
 ཅི་ སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོའི་དྲུག་པོ། བཞིའོ་ཟེས། །

༥ མཐར་གྱིས་པ་ནི། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་རིམ་པར་བསྐྱོམ་པའི་
 སྐྱོར་བ་རྒྱུད་ལ་བརྟན་པར་བསྐྱེད་ཤེས་པ་སྟེ། སྐྱིན་པ་ བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྟུག་
 དང་། སངས་རྒྱས་ རྗེས་སུ་རྟན་པ་རྟུག་དངོས་པོ་མེད་པའི་རོ་བོར་བསྐྱོམ་པའོ།།
 འདི་ལ་ལམ་གྱི་རྟེན་དཀོན་མཚོག་གསུམ་རྟན་པ་ནི། ཚོགས་ལམ་དུ་རྟན་
 པ་ཉེར་བཞག་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དང་། སྐྱོར་ལམ་དུ་དབང་པོ་དང་
 སྐྱོབས་དང་། མཐོང་ལམ་དུ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་བདུན་དང་། སྐྱོམ་ལམ་
 དུ་འཕགས་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱུད་དངོས་པོ་མེད་པས་ བར་ཟེར་ རྟན་པ་མེད་པ་
 པ་ཟེར་ ར་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་རྟན་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པའི་ཡེ་ཤེས་རྗོགས་པ་ པ་ཟེར་ འི་དངོས་པོར་བདེན་པ་མེད་པར་རྟོགས་པར་
 བྱ། ཚོས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་དང་། དགེ་འདུན་ཕྱིར་མི་(༥ བ)
 ལྟོག་པ་དངོས་མེད་དུ་རྟན་ རོ་ཟེར་ པའོ། །ལམ་གྱི་གཞི་སྒྲིག་པ་ལས་ལྟོག་
 པ་རྒྱུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བ་འཇུག་པ་གཏོང་བ་རྟན་པ་དང་། གོགས་ལྟ་
 རྟན་པ་དང་། ལམ་དངོས་པོ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྟུག་འཁོར་གསུམ་དག་པས་ས་
 བཅུ་སྐྱེད་པ་དང་། ལམ་གཞུང་ཚོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་པ་
 རྒྱུད་ལ་བསྐྱོམ་པ་དང་བཅུ་གསུམ་མོ།།

༥ རྣམ་ཅིག་མ་ནི་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱོམ་པའི་སྐྱོར་བ་མཐར་
 ཕྱིན་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་རོ་བོ་གཅིག་ལ་མཚན་ཉིད་བཞི་དང་ལྡན་པའོ། །དང་
 པོ་ཟག་པ་མེད་པའི་རྣམ་ཅིག་མ་ནི། སྐྱིན་པ་ སྐྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་ཅིག་མ་
 ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ལྡན་པར་
 རྟོགས་པ་དང་། དོན་སྐྱོན་ལམ་དང་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཐུས་ཡེ་ཤེས་

གཅིག་ལ་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ ཇི་ལྟར་ མངོན་དུ་བྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་རྣམ་
 པར་སྤྱོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ནི། གང་ཚེ་ ཚོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
 བཞིན་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྤྱོད་པའི་རང་བཞིན་དུ་འབད་མེད་རྣམ་
 སྤྱོད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རོན་རྣམ་རྟོག་གི་རྗེ་མ་དང་བུལ་བའི་ཡེ་
 ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའོ། །གསུམ་པ་མཚན་
 ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི། སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་ འཁོར་འདས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་
 ཅད་མི་ལམ་དང་འདྲ་བར་མཚན་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་། རོན་སྤྱོད་པའི་
 ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་དེ་
 ལྟར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའོ། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་
 ཅིག་མ་ནི། མི་ལམ་ མི་ལམ་ན་སྤྱི་གཟུང་བ་དང་ནང་འཛིན་པ་གཉིས་མེད་པ་
 ལྟར་ཚོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པའོ། །རོན་གཉིས་སུ་གི་
 རྟོག་པའི་རྗེ་མ་ཟད་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའོ། །

༥ ཚོས་སྐྱེ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་རྗེས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རོ་བོ་སྐྱེ་བཞི་ཐོབ་པའོ། །
 ཐུབ་པའི་ དང་པོ་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི་རོ་བོ་བཅའ་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོག་པའི་རྗེ་
 མས་དག་སྟེ། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལྡན་པ། མ་བྱས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའོ། །འབྲུག་ ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་ཚོས་ཉིད་(༦ ན)རོ་བོ་ཉིད་
 ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་སྦྱོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཡུལ་དང་། མཚན་ནི་ འོངས་སྐྱེ་ནི་ཚོས་སྐྱེ་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ས་བཅུའི་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་ལ་མཚན་དང་། དཔེ་བྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་པར་སྐྱད་བས། ཐེག་
 པ་ཚེན་པོའི་ཚོས་ལ་འོངས་སྦྱོད་རྫོགས་པ་དང་། གང་གིས་ སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་ནི་ཡེ་

ཤེས་ཀྱིས་འཁོར་བ་ཡོད་ཀྱི་བར་དུ་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་དོན་མཛད་པར་སྐྱེད་བའི་
སྐྱེ་སྐྱེ། འགོ་རྣམས་ ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་ཤེས་ཁོ་ནས་གདུལ་བྱ་ལ་
གཟུགས་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེད་བ་ཤར་ནས་སེམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛད་དོ། །ཤེས་
རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་མན་རག་སྐྱེ་ཁྲིགས་ལམ་གསལ་བའི་མེ་ཏྲག་
ཅེས་བྱ་བ་རྫོགས་སོ། །

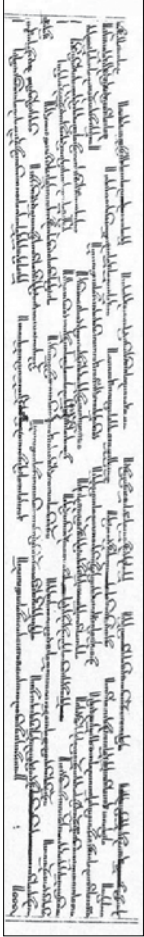
༥ ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་རོབ་ཉིད་ཀྱི་ཡོད་ཤེས་སྒོ་འདས་སུ་སྐྱེད་བ་བཞེད་ན་བདེ་
གསུངས། ཚོས་སེམས་ལ་ཤེས་ན་མཁས་པ་ཡིན། ཚོག་ནི་ཚོས་ཤེས་ན་
མཁས་པ་མིན། བསྐྱེད་ལོང་མེད་དོད་གེ་སྐྱེར་སྐྱེལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་
ལ་སྐྱེད་པོ་མེད། །བཀའི་བོར་ནས་འགོ་བ་རྟག་དུ་སོམས། །འཚི་བདག་
བདུད་ནི་ཡིད་ཚེས་རྒྱུད། །སྐྱེ་ལུས་ཀྱི་སྐྱེད་པོ་རྩུན་དང་འདྲ། །རིན་ཚེན་
ཉི་ཟླ་ལྟ་བུའི་གདམས་པ་འདི། །བསམ་པ་བཟང་པོས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་ས་
ནས་སུ། །ཞུས་དག་དོན་དང་ལྡན་པར་བྱས་པ་ཡི། །དགོ་བས་མ་རོལ་ཕྱིན་
པའི་དོན་རྫོགས་ཤོག།

གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་གགས་སེལ་ནི། རྟོག་པ་སྤ་
རགས་གཉིས་ཏེ། རྟོག་པ་རགས་པ་ནི་ཐ་མལ་གྱི་ཞེན་པ་ཆགས་སྤང་རང་
གི་ཐ་མལ་གྱི་རྟོག་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །རྟོག་པ་སྤ་བ་ནི་ཚོས་ལ་བརྟེན་པའི་
ཉམས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །དང་པོ་ཐ་མལ་གྱི་རྟོག་པ་གང་
ལ་གང་སྐྱེས་ཅེར་བཟུང་ལ། དེལ་ལྟས་ཏེ་བཞེག་པ་ནི། དང་པོ་ཅི་ལས་
སྐྱེས་ལྟ། བར་དུ་(༤ བ)གར་འགོ་ལྟ། དེས་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་རྫོགས་སོ། །

ཉོག་པ་ཕྱ་བ་ཉམས་དང་དག་སྐྱེར་ལ་འབྲིས་པ་ཞེན་ཉོག་ཅི་བྱུང་ཡང་། སྲ་མ་
 བཞེན་དུ་ལྟ། མདོན་ས་གཟུགས་རྣམ་པར་འཛིག་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོལ་
 ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྐྱོམ་པར་བལྟའོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་
 ཇི་སྐད་གསུངས་པ་གོང་དང་སྐྱུར་འོ། །དོན་གོ་ལ་རང་གི་ཉོག་པ་བཞིག་
 བས་ཞེན་མེད་དུ་འཛིག་པའི་ཉམས་ཀྱི་མ་མེད་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོལ་ཏུ་ཕྱིན་
 པ་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མན་ངག་གི་སྤྱི་ཁྲིགས་ལམ་གསལ་
 བའི་མེ་ཉོག་ཅེས་བྱ་བ་ཟབ་པའི་དོན་བསྟན་པ་རྫོགས་སོ། །།གཉན་གྱི་དཔེ་
 ལ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སྐར་ཐང་པ་བརྒྱད་པ་སློན་ལམ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ ར་བྱོན་པས་
 གྲིས། དེ་ལ་བཅུན་པ་ ཟེ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གྲིས་ཤིང་ལྷུས་ཉེ་དག་
 པར་བྱས་པའོ། །སྐར་ཐང་གི་དབེན་གནས་སུ་སྤྲོ་མའི་ཕྱག་དཔེ་ལ་བཅུན་པ་
 ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གྲིས་པའོ། །

༄༅། །མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་འབྲེལ་པ་ལེགས་པར་བཤད་པ་སྐྱེས་
བུའི་དོན་སྐྱབ་བཞུགས་སོ།།¹

[31-146]²

༄ (༡ བ) མདའ་རྒྱུ་དང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་
ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རྣམ་དག་ས་གཞི་བྱམས་བཅེའི་
རྒྱན་དོད་མོས་པའི་ས་བོན་ལས། །དོན་གཉིས་དོན་རྟོགས་
དཔག་བསམ་ཡུམ་གྱི་སྲོང་ཆེན་ལེགས་འཁྲུངས་ཤིང་། །
མཁུན་གསུམ་ཡལ་ག་རྩུང་འཇུག་³སྐྱོར་བཞིའི་མེ་རྟོག་ཀུན་
ནས་རྒྱས། །གཉིས་དོན་སྐྱབ་སྐྱབ་འབྲས་བུའི་ཡུམ་ལ་གུས་
པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

འི་མེད་མཁའ་ལ་རང་བཞིན་སྐྱུ་གསུམ་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་
རྒྱས། །བདུན་དང་ཉི་ཤུའི་ཚེ་བེར་ཕྱོགས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་རབ་
འཕྲོས་པས། །འགྲོ་ཀུན་སུན་པའི་ཚོགས་བཅོམ་ལམ་མཚོག་
ཐར་པའི་ལམ་དང་རྟེན། །འབྲས་བུ་གསལ་མཛད་སྐྱབ་དབང་
རྣམས་ལ་གུས་པས་སྐྱི་བོས་འདུད།།

གང་ཞིག་སྐྱབ་དབང་སྐྱབས་སྐྱེས་དམ་པ་རྟོག་དཀར་རྒྱལ་

1 མ་དཔེའི་མཐོ་ཤོག་ལ་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཅེས་ཡོད།
2 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གངས་ཡིན།
3 མ་དཔེར་ཡི་གེ་མི་གསལ་ཡང་ “ཡལ་ག་རྩུང་འཇུག་ལྟ་བུར་སྐྱོར་བས་དེ་སྐྱོར་བཅོམ།

ཚབ་མཛད། །སྦྱིན་སོགས་ས་བཅུའི་ཡོན་ཏན་ལྡན་པས་དབང་ལས་རྒྱལ་
གྲུང་པ། །ཟབ་དོན་བརྒྱད་དང་བཅུ་གཉིས་ཕྱིད་ཕྱིད་དག་གི་བྱམས་པས་རྗེས་
སྤུ་འཛིན། །རྒྱ་ཆེན་གསུང་གི་ཟབ་དོན་ལེགས་གཟིགས་ཁྱོད་ལ་རབ་གསུ་
བསྟོད།།

དེ་ཉིད་ཐོགས་མེད་པ་དང་ཉིང་འཛིན་ཁྱད་པར་གྲོལ་སྡེ་གཉིས། །འཕགས་
པས་ཡོངས་བཟུང་སློ་གྲོས་དབྱིག་ལྡན་འགོ་བའི་གཉེན་གྲུང་དང་། །གནས་
གསུམ་དོན་ལ་མདོ་དང་རྒྱུན་བཞིན་སྦྱ་བའི་སེང་གེ་སྟེ། །བཟང་པོའི་དཔལ་
གྱི་དོན་ལྡན་ཁྱོད་ལ་ཡིད་རབ་དང་བས་འདུད།།

བསོད་ནམས་མད་བྱུང་དཔལ་གྱི་གཟི་ལྡན་རིན་ཆེན་ལྟ་བུའི་སྦྱ། །བསྐྱབ་
གསུམ་ལེགས་སྦྱངས་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་ལེགས་བཤད་འོད་ཟེར་ནི། །བྱེ་
བ་སྟོང་གིས་སྐལ་ལྡན་ཡིད་ཀྱི་ལྷན་བསལ་ལེགས་པའི་དོན། །རབ་ཏུ་སྟོན་
མཛད་སྤྱི་མ་རྣམས་ལ་ཀུན་ནས་ཕྱག་འཚའ་ལོ།།

མདོ་དང་རྒྱུན་འགྲེལ་ལེགས་དགོངས་བདེན་པ་གཉིས། །གཞི་ལམ་རྣམ་
གསུམ་དོན་རྟོགས་མཁུན་པ་གསུམ། །ཁྱད་པར་བཟུང་འཇུག་ཉམས་ལེན་
སྦྱོར་བ་བཞི། །ཚོས་ཉིད་ཚོས་ཅན་དག་པའི་ལས་རྣམས་ལ། །མ་རྟོགས་
ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོས་ཀུན་བཅད་ནས། །ཐེག་གསུམ་ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་རྟོགས་པ་
དང་། །ཤེས་བྱའི་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་འབྱེད་ལོར་བུའི་གཏེར།⁴ །གཞི་ལམ་འབྲས་
གསུམ་མཐར་ཐུག་དབུ་མའི་དོན། །དོན་གཉེར་སྦྱི་བོས་བདེ་སྐྱབ་འཐོབ་

4 མ་དཔེ་ལ་ཡི་གེ་མི་གསལ་ཡང་ “གཏེར” ལྟ་བུར་སྦྱང་།

བྱེད་ཕྱིར། །མཁས་རྣམས་ལེགས་བརྒྱད་ལུང་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས། །དོན་གསལ་བསྐྱེད་ལེགས་གནད་ཀྱི་ཚོས་ལྷན་ལ། །ལེགས་བཤད་སྐྱེས་(༢
ན)བྱེད་དོན་སྐྱབ་རབ་ཏུ་གསལ།།

འཁོར་ལོ་བར་པ་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་པ་གསུམ་རྩེ་རྗེའི་
ཚོག་ལེགས་པར་འཆད་པ་ཤིང་རྟེན་སྲོལ་བཞིར་གྲགས་པ་བདེན་པ་གཉིས་
སུ་སྟོན་པ་སྟོབ་དཔོན་སྐྱབ་ཀྱིས་དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་རྒྱལ་དང་།
གཙོ་བོའི་དོན་སུམ་ཅུ་ཅུ་གཉིས་སུ་སྟོན་པ་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲང་པོས་
བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱུས་དང་། སྟོ་གསུམ་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་
དེ་ལྟ་སེ་ནའི་འབྲུམ་ཉིག་དང་། མདོན་རྟོགས་བརྒྱད་དུ་འཆད་པ་བྱམས་པས་
མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ནོ།།

༥ དེལ་མདོད་དང་སྐྱུར་བའི་འགྲེལ་པ་ཡང་ཡང་རྒྱལ་བས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
ཤིང་། དུམ་གྱི་ཚོག་དོན་ལ་མཁས་པའི་སྟོ་ཅན་སང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་
པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བ་འདི་ལ་བཤད་དུགས་པ་དང་། མ་བཤད་
དང་། ལོག་པར་བཤད་པ་དང་། འགལ་བ་དང་། རྗེས་པ་དང་། མ་འབྲེལ་
བ་དང་། མཐར་ཐུག་པའི་དོན་མི་སྟོན་པའི་སྐྱོན་སྤངས་ཏེ། མདོ་བསྟན་བཙུག་
ཀྱིས་དངོས་ཤུགས་ལ་ཇི་ལྟར་དགོངས་ཤིང་རིགས་པས་གནས་པ་བཞིན་
བཤད་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་གྱི་དོན་དང་། གཞུང་གི་དོན་དང་། དང་
པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་དངོས་དང་། གཞུང་གི་མཚན་དང་། ཕྱག་འཚལ་བའོ། དང་
པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་དོ་བོ་དང་། འདོགས་པའི་རྒྱུ་དང་། བཏགས་པའི་དགོས་

པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་བསྐྱར་བ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་
 རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཞེས་པ་སྐད་རིགས་བཞི་ལས་མི་གི་ཏ་ལྷ་འི་སྐད་དུ་ཨ་ལྷོ་ས་
 མ་ཡ་དང་། ཨ་ལང་ཀ་ར་དང་། ལྷ་མ་དང་། སྤ་རྩོལ་པ་ར་མི་ཏུ་དང་། ལྷ་པ་
 རྩོལ་དང་། ལྷ་སྐྱ་དང་། བྱི་རྩི་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བོད་སྐད་དུ་མངོན་པར་
 རྟོགས་པ་དང་། རྒྱན་དང་། ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
 དང་། མན་ངག་དང་། བསྟན་བཅོས་དང་། འགྲེལ་པ་ཅེས་པའོ། །གཉིས་པ་
 ལ་གཉིས་ཏེ། ཚིག་དོན་གྱི་ཚོས་དང་། རག་དོན་གྱི་གཞིའོ། །དང་པོ་ཤེས་
 རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྤྱི་སྤྱོད་ཡིན་པས་སྐབས་གྱིས་གཞུང་ལ་བརྟུན་དོ། །
 མན་ངག་ནི་ཐབས་སྤྱོད་བས་དགོས་པ་ཚེན་པོ་མདོད་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པའོ། །
 བསྟན་བཅོས་ནི་བཀའ་ལ་བརྟེན་ནས་དགོངས་པ་འགྲེལ་བྱེད་གྱིས་སྤོབ་མའི་
 སྤོལ་ལགས་པའི་ལམ་དུ་འཚོས་པའོ། །མངོན་པར་ཚིག་སྤྲད་དམ་མངོན་སུམ་
 ཡིན་ལ། རྟོགས་པ་ནི་དམིགས་རྣམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་
 བཅས་པའོ། །རྒྱན་ནི་མཛེས་པ་སྦྱེད་པ་དང་གསལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་དགའ་
 བ་སྦྱེད་པའི་དོན་གྱིས་རྒྱན་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས། གཟུགས་རྒྱན་
 རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་མེ་ལོང་ནང་སོང་ན། །མཐོང་བའི་དབང་གིས་
 མི་རྣམས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་མཚོག་བསྐྱེད་པ། །དེ་བཞིན་ལེགས་གསུངས་
 ཏེ་ལ་ཏུ་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ཡི། །ཚོས་ཀྱང་དོན་རྣམས་སྤེལ་ས་
 མཁས་རྣམས་འདི་ལ་དགའ་མཚོག་བསྐྱེད། །ཅེས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་
 སྤོག་པའོ། །འགྲེལ་པ་ཞེས་པ་ཚིག་གི་འགྲེལ་པ་དང་། རྒྱ་ཚེར་འགྲེལ་པ་
 དང་། དཀའ་བའི་འགྲེལ་པ་དང་། དོན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་འདིར་ཕྱི་མའོ། །
 གཉིས་པ་དག་དོན་གྱི་གཞི་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱའོ། །གང་གི་ཡིན་ཞེ་ན་མན་

ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འོ། །གང་གི་མན་
ངག་ཡིན་ཞེ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་འོ། །གལ་ཏེ་ཤེར་ཕྱིན་ཉིད་
5མངོན་རྟོགས་ཡིན་པས་རྫོས་སོ་ཞེ་ན། འདིར་སྐྱོས་ཤེར་ཕྱིན་གཞུང་ཡིན་
ལ་མངོན་རྟོགས་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཞིང་མན་ངག་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྫོས་པ་
སྤོང་དོ།

གཉིས་པ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་ལ། འདོགས་པའི་རྟོག་པའམ་སྐྱོ་དོན་སྣང་བའི་
རྟོག་པས་ཡུལ་དང་། དཔེ་དང་། གཞུང་ཚད་དང་། དོན་དང་། ལྷ་བ་པོ་དང་།
མཚན་པ་པོ་ལ་བཏགས་པ་ལས་འདིར་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་བྱེད་པ་གསུམ་ལ་
བཏགས་པའོ། །གསུམ་པ་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱིར་མིང་
བཏགས་པའི་དགོས་པ་དང་། ལུད་པར་བརྗོད་(2 བ)བྱ་རྗོད་བྱེད་བྱེད་པ་ལ་
བཏགས་པའི་དགོས་པ་དང་། ལུད་པར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྐྱད་དུ་6བཏགས་
པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་མིང་དོན་གྱི་དོ་བོར་གོ་ནས་དོན་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་
པའི་དགོས་པ་ཡོད་ཏེ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། མིང་དུ་གདགས་པ་
མ་མཚན་ན། །འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཚོངས་པར་འགྱུར། །དེ་བས་ཚོངས་
པ་བསལ་བའི་ཕྱིར། །མགོན་པོས་མིང་དུ་གདགས་པར་མཚན། །ཅེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི་དབང་པོ་རྣམ་པོས་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་བྱེད་པ་དོས་འཛིན་པའི་
དགོས་པ་ཡོད་དོ།

5 མ་དཔེ་ལ་ “ཀ” ལྟ་བུ་ཡོད་པ་འདི་ “ཉིད” ཀྱི་བསྐྱུ་ཡིག་གམ་ ཡང་ནང་ “ཤེར་ཕྱིན་འདི་
ཀ” བསྐྱུས་ནས་ “ཤེར་ཕྱིན་ཀ” བརྗོད་པ་ཡིན་ནམ་སྟུམ།

6 “སྐྱད་དུ” ཞེས་པ་ཀླད་དུ་ཡིན་ཅུང་ཡང་ཆེད་དུ་འདི་དོན་ཡིན་པར་སྐྱད།

གསུམ་པ་སྐད་དུ་བཏགས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་སྦྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་
 བཤད་པའོ། །དང་པོ་འཇུག་ལྡོག་གི་དམིགས་ཚེགས་རྒྱང་དུས་ཤེས་པའི་
 དགོས་པ་ཡིད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྒྱ་གར་སྐད་སྟོས་པའི་
 དགོས་པ་དང་། བོད་སྐད་སྟོས་པའི་དགོས་པ་དང་། ལན་གཉིས་སྟོས་པའི་
 དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་ཚོས་ལ་ཡིད་ཆེས་སྦྱིབ་དང་། སྐད་
 ལ་བག་ཆགས་འཛོག་པ་དང་། ཕྱིན་རྒྱབས་ཆེ་བའོ། །དང་པོ་ནི་རྒྱ་གར་
 བས་བྱོན་པར་ཤེས་པས་ཡིད་ཆེས་སྟེ་བོད་མ་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྦྱིར་
 རོ། །གཉིས་པ་སྐད་འདི་ཚམ་གྱིས་བག་ཆགས་བཞག་པས་མ་འོངས་པ་ན་
 ཚེགས་མེད་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི་སྤྲུགས་བཞིན་དུ་བསྐྱས་
 བ་བར་ཆད་མི་འབྱུང་བའི་སྦྱིར་རོ། །གཉིས་པ་བོད་སྐད་སྟོས་པ་ལ་གསུམ་
 སྟེ། མིང་དོན་གྱི་འགྲེལ་ཤེས་པ་དང་། མིང་ལས་དོན་རྟོགས་པ་དང་། དོན་
 ལས་མིང་དྲན་པའོ། །དང་པོ་སྟོ་སྦྱིར་ལ་བྱུམ་པ་ཞེས་བད་སྦྱར་བ་ལྟར་གཞུང་
 ཚད་གྱི་ཁྱད་པར་འདི་ལ་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ཞེས་བད་སྦྱར་བས་མིང་
 དོན་གྱི་འགྲེལ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་བྱུམ་པ་ལས་སྟོ་སྦྱིར་གོ་བ་
 ལྟར་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ཞེས་བཟོད་པས་གཞུང་འདི་གོ་བར་འགྱུར་རོ། །
 གསུམ་པ་ནི་སྟོ་སྦྱིར་མཐོང་ན་བྱུམ་པ་དྲན་པ་ལྟར་གཞུང་འདི་མཐོང་ན་མིང་
 དེ་དྲན་པའོ། །གསུམ་པ་ལན་གཉིས་སྟོས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱ་ཐང་ལོག་པ་
 མཁས་པ་དང་། དོན་མཐུན་པར་ཤེས་པ་དང་། དིན་རྗེས་སུ་དྲན་པའོ། །དང་
 པོ་ནི། རྒྱལ་པ་ནི་ཞེས་པ་ལྟར་ལོ་རྩེ་ཆང་རྒྱང་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་
 པ་ནི་ཟན་བཤོས་ལྟར་རྒྱ་དང་བོད་གཉིས་མིང་མི་འདྲ་བས་དོན་གཅིག་
 པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི་མིག་འབྱེད་མཁན་ལྟར་རྒྱ་སྐད་གོ་

བ་མེད་པ་ལ་བོད་སྐད་གོ་བྱེད་དུ་ཤེས་པས་ལོ་པ་ཧ་གྱི་རིན་པོ་འདྲེ་པར་འགྱུར་
རོ། །གཉིས་པ་གཞུང་གི་ཚད་འདི་བམ་པོ་དང་པོ་ཞེས་པ་ནི་ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་གི་
སྐུམ་ཚུལ་བརྗོད་ཅིང་དང་པོས་ལྷན་གྲངས་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་འདི་བམ་
སྟོང་ལ་མར་ལྷན་སོ། །ཚོག་རྒྱུ་པ་ཚོག་བར་མང་ཉུང་ལས་གཞུང་གི་བྱུངས་
ཚེ་རྒྱུད་དུ་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ཕྱག་འཚུལ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་ཐམས་
ཅད་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ་ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་དགོས་དོན། བསྐྱུས་དོན། ཚོག་
དོན་གསུམ་ལས། དང་པོ་བསོད་ནམས་བསགས་པས་གནས་སྐབས་
མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་ཅིང་བྱ་བར་འོས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། བསྐྱུ་
བ་ལས། དཀོན་མཚོག་གསུམ་ནི་ཕྱག་གི་གནས་སུ་རིགས་ཏེ་ཚོས་འདི་
པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟེ་སྟོང་གསུམ་ལས་མདོ་སྟེའི་ཕྱོགས་སུ་
རྟོགས་པར་ཤེས་ཏེ་ཚེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་འདུལ་བ་དང་མདོ་སྟེ་དང་མདོན་པ་
རྒྱུར་བའི་སྐད་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་
ཐམས་ཅད་དང་། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ལ་ཕྱག་འཚུལ་བར་བཀས་
བཅད་ཅེས་ཟེར་རོ། །སྐྱུད་པར་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ལ་ཕྱག་བྱས་པས་
མ་དེས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཚོགས་སུ་བཅད་པའི་སྟེ་མདོན་པའི་སྟེ་སྟོང་ཡིན་
པས་དེས་པ་མེད་ཅེས་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ནི་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་མདོ་
སྟེའི་སྟེ་སྟོང་དུ་བསྐྱུས་པ་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་ཕྱག་འཚུལ་(༣ ན)ཅེས་པ་
ཞུད་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་ལ། དེས་གང་གིས། དུས་ནམ་གྱི་ཚོ། ཚུལ་ཇི་ལྟར།
དགོས་པ་ཅི་ཡི་དོན་དུ། དུལ་གང་ལ་ཕྱག་འཚུལ་བའོ། །གསུམ་པ་ནི་འགྱུར་

བྱེད་མཁའ་གྱིས་ཐོག་མར་སྒྲོ་གསུམ་གྲུས་པས་སྐར་སྒྲོས་པ་དེའི་ཆེད་དུ་
སྒྲོན་ཐམས་ཅད་སངས་པ་དང་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་
དང་དེའི་སྲས་བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་ལའོ། །གལ་ཏེ་ཚོས་དང་ཉན་
རང་གི་དགོ་འདུན་ལ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཚོས་ནི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་
ལ་ཚང་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱད་སྟོན་མ་ལས། ལུབ་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱུ་ཅན་ཕྱིར། །ཞེས་སོ།།
ཉན་རང་གི་སྲངས་རྟོགས་བྱང་སེམས་ལ་ཡར་ལྡན་དུ་འདུས་ཏེ། རྒྱན་ལས།
འཕགས་པ་ཀུན་སྟུང་། །ཅེས་སོ།།

༥ གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་ཀྱི་དོན་
དང་། བརྩམ་པར་བྱ་བ་སྐབས་ཀྱི་དོན་དང་། མཐར་ཕྱིན་པ་མཇུག་གི་དོན་
ལོ། །དང་པོ་ལ་འགྲེལ་པའི་ལྟར་དོན་དང་། ཚུ་བའི་ལྟར་དོན་ལོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ་སྟེ། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། སྒྲོན་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་འགྲེལ་
པ་ཇི་ལྟར་མཛད་ཚུལ་དང་། སང་གོ་བཟང་པོ་རང་གིས་འགྲེལ་པ་བྱ་བར་
རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་དགོས་པའི་དོན་དང་། བརྩམས་པའི་དོན་
དང་། ཚོག་གི་དོན་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་རང་དོན་དང་། གཞན་དོན་
དང་། གཉིས་དོན་ལོ། །

དང་པོ་བརྟན་བཅོས་ཚོམ་པའི་སྒྲོན་དུ་ཡུམ་ལ་བསྟོད་ཕྱག་བྲས་པས།
གཞན་གྱིས་ཚོམ་པ་པོ་ཚོས་ཅན། དམ་པ་ཡིན་ཏེ། དམ་པའི་སྦྱོད་པ་མཛད་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྦྱོད་པས་བྱེ་བའི་དམ་པ་རྣམས་བྱ་བ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་

7 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱད” ཡོད་ཀྱང་འདྲིར་ “ལྟར” འཐད་པར་སྟུང་།

སྐྱོན་དུ་མཚོན་བརྗོད་བྱེད་ཅིང་། རིགས་ནི་སྐྱོད་པས་སྐྱོན་པར་བྱེད། །ཅིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་རྩོམ་པ་པོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་ཤེས་པ་ལ་གཞན་དག་དེ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞིང་། ལྷགས་པས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་ལྷགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། བན་བདེ་ལྷུང་དུ་ཐོབ་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི་རང་ངམ་གཞན་གྱིས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་ཕྱག་བྱས་པས་བསོད་ནམས་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་ལྡོག་པས་རྒྱ་བྱེད་ནས་བར་ཆད་མེད་པས་རྩོམ་པ་ལ་སོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེ་རེལ་པ་ལས། བསོད་ནམས་བསགས་པས་བསམ་པ་རྣམས་ཀྱང་འགྲུབ། །ཅིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་དཀོན་མཚོག་གསུམ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་བསོད་ནམས་བསགས་པ་ནི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་བྱེད་ཅིང་། འཁོར་བར་གནས་ཀྱང་མཐར་སངས་རྒྱས་ཏེ་དོལ་མིག་ཏུ་ཚུད་པའི་ཉ་རྒྱུན་གནས་ཀྱང་སྐམ་སར་འབྲེན་པ་བཞིན་ཏེ་ཡུམ་བར་མ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་མོ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་ན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་ཏེ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་བསྐྱུས་དོན་ནི། ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་ཕྱག་འཚལ། ཅིས་པའོ། །ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་ལ་ལྷ་སྟེ་གང་ཟག་གང་གིས་དང་། རུས་ནམ་གྱི་ཚོ་དང་། ཡུལ་གང་ལ་དང་། དགོས་པ་ཅིའི་ཆེད་དང་། ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །

གསུམ་པ་ཚིག་དོན་ནི། ཕྱག་ནི་ཐལ་མོ་སྤྱི་བོར་སྦྱར་བ་ཡིན་ལ། འཚལ་བ་
 ནི་འབྲུལ་བ་སྟེ་མདོ་སྤྱི་ཐར་པ་ཚེན་པོ་ལས། སོར་མོ་བཅུ་ཉི་ཐལ་མོ་སྤྱི་བོར་
 སྦྱར་ཏེ། ཞེས་སོ། །དང་པོ་ནི་སེང་གེ་བཟང་པོ་དང་། གཉིས་པ་ནི་རྩོམ་
 པའི་དུས་སུ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཤེས་རབ་པ་སོལ་བྱིན་པ་ལ་ཞེས་པ། རིགས་
 སྤྱིན་ན་རེ། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་ཟེར་ལ། ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ན་
 རེ། འབྲས་བུའི་ཡུམ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་བར་མ་ལས། ཚོ་དང་ལྷན་པ་(༩ བ)ལྟ་
 རིའི་བུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སོལ་བ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་
 བ་སྟེ། ཞེས་སོ། །གཟུང་པ་ནི་ཡུམ་ཅམ་ཡིན་ཏེ། སོལ་བ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་ཚོས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། ཚོས་ཀྱི་
 དབྱིངས་རྟོགས་པས་ཡོན་ཏེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སོལ་བ་ཏུ་བྱིན་པར་འགྱུར་པ་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་། དེར་འགྱུར་བ་སློབ་ལམ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སློམ་ལམ་
 ཚུ་མོ་ལས། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་
 ཀྱི་སོལ་བ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བགྱི་བ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སོལ་བ་ཏུ་བྱིན་པ་
 ཞེས་བགྱི། རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་སོལ་བ་ཏུ་བྱིན་པ་འདིར་དེ་བཞིན་ཉིད་
 ཀྱང་རྒྱུ། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཡང་རྒྱུ། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱང་རྒྱུ་དེ་དེའི་
 སྤྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་སོལ་བ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །བཞི་པ་ནི་རྣམ་
 པར་དབྱེ་བྱིར་ཕྱག་འཚལ་ཞེས་པ་ལ། གང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་། གང་གི་
 སྤྱིར་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས་དང་པོ་དེའི་ཚིག་ལེར་བྱས་པ་དག་ཅེས་
 པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་གྱི་བརྗོད་བྱ་གསལ་བྱེད་མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་
 ཚིག་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེན་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་དུ་འགྱུར་བར་ནི།
 ཞེས་པ་མདོ་གསུམ་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཀུན་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་འགྱུར། ཞེས་

པའོ། །འོན་ཀྱང་མཁས་པས་མཁས་པ་དགའ་བ་སྐྱེད་པའི་རྒྱན་དུ་བསྟན་ཟེན་ཏེ་
ཞེ་ན། ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ནི། རྒྱན་གྱི་དོར་བྱས་ན་དགའ་བ་སྐྱེད་པ་བཞིན་
ནམ། འདིས་དགའ་བ་སྐྱེད་པར་རུས་སོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །གཟུང་པ་ན་རེ། ཅུ་
བ་མངོན་རྟོགས་ཕྱེ་བ་ཉིད་མདོ་གསུམ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ། །ལྷ་པ་ནི་
གུས་ཕྱག་འཚལ་ཞེས་པ་སྐོ་གསུམ་ཀས་ཏེ། བཟང་སྐྱོད་ལས། ཞིང་གི་རྩལ་
སྐྱེད་ལུས་རབ་བརྟུང་པ་ཡིས། །རྒྱལ་བ་ཀུན་ལ་རབ་ཏུ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
ཞེས་སོ། །

༥ གཉིས་པ་སྐྱོན་གྱི་སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་པ་མཛད་ཚུལ་ལ་བཞི་སྟེ།
འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་ཚུལ་དང་། སྐྱོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་
གྱིས་མཛད་ཚུལ་དང་། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་མཛད་ཚུལ་དང་། བརྩམ་པ་
གྲོལ་སྡེས་མཛད་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི་ དེ་ཡང་ཁྱེད་རྣམ་པས་ཉེད་ན་བརྗོད་བྱ་མངོན་རྟོགས་ཐམས་ཅད་ཉམས་སུ་སྐྱོང་ནས་
སམ། ལྷ་མའི་མན་དག་ལ་བརྟེན་ཏེ་འཆད། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བདག་གི་ནི་
སྐྱོད་ལུལ་མིན་ཡང་ཞེས་མ་རྟོགས་པར་ཁས་ལྷན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ཡང་རྣམ་མཁུན་དང་
ཚོས་སྐྱེ་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བ་ཐུབ་པ་ལས་གཞན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྐྱོབ་པ་གང་དང་
གང་གི་མན་དག་ཡོད་ཅེ་ན། དང་པོ་ཁས་མི་ལེན་ལ། གཉིས་པ་ཁས་ལེན་ཏེ་སྐྱོབ་དཔོན་བཞི་འི་
མན་དག་ཡོད་ཅེས་རྟོག་ལན་དེ་ལྟར་ལོ་འཆད། ལ་ཅིག་ནི་མངོན་རྒྱན་འཆད་པར་མི་རིགས་པར་
ཐམ། ཁྱོད་ལ་ཚིག་དོན་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་དང་མན་པ་སྐྱོན་པའི་སྤྲིང་རྗེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་

8 མ་དཔེར་རྣམ་པར་ཡོད།

པའི་རྒྱལ་བ་བཀོད་ནས། དེམ་གྱུ་བ་ཅེས་སྟོན་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ལ་གཉིས་ལ་
 ཚིག་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་ཅེས་འཆད་པ་ཚིགས་བཅད་ལྷན་སྟོན་ལ། དོན་ལ་མཁས་
 པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་པར་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གོ། །སྟིང་རྗེ་ཡོད་པར་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཞེས་པའི་
 ཚིགས་བཅད་གཅིག་གོ། རྣམ་བཤད་མཛད་ཅེས་བཤད་གཞིར་བྱས་ལ། རྒྱ་གང་
 གིས་ན་འགྲོ་བ་རིགས་ལྷ་འཕྲུལ་དུ་གཤམ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་
 རྒྱར་བཅས་ལས་བསྐྱེད་འདོད་ཆགས་པས་ཞེས་པ་སྟིང་རྗེ་ལ་བཏགས་
 པ་སྟེ་བཏགས་པའི་ཚིག་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གཉིས་ཀ་དམིགས་ཡུལ་མི་འདོར་བར་འདྲ་སྟེ་མི་ལ་བ་ལང་དུ་བཏགས་
 པ་བཞེན་ནོ། །མདོ་རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་སྤྱད་ཅོད་རང་གི་བྱ་མཚོག་བྱུངས།།
 རང་གི་བྱ་དེ་ཉི་བར་འབྱུང་ནས་འདུག །དེ་འདྲ་བ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་འགལ་བ་
 ལྟར། །བརྗེར་བཅས་ལུས་ཅན་བྱ་ཡང་དེ་དང་འདྲ། །ཞེས་སོ། །བཏགས་
 པའི་དགོས་པ་ཆགས་པ་ལྟར་བརྗེ་བས་སེམས་ཅན་མི་སྦྲོང་བར་ཤེས་པ་སྟེ།
 མདོ་རྒྱན་ལས། སེམས་ཅན་དོན་ཕྱིར་བརྗེ་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་བའི། །རང་
 བཞེན་འཁོར་བ་གང་ཡིན་མི་སྦྲོང་ན། །སྟིང་རྗེ་ཅན་རྣམས་གཞན་ལ་ཕན་པའི་
 ཕྱིར། །སྤྱད་བསྐྱེད་ཅི་སྟེ་ལས་ལེན་བྱེད་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དངོས་ལ་
 གཞོད་བྱེད་ནི་སྟོའི་འཛིན་སྤངས་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རམ། དེན་པོ་ཆེན་ཆགས་
 པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ་བ་ལས་རྒྱ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན་ཐོགས་མེད་ཅེས་པ་ཡོན་
 ཏན་གསུམ་ལས་དང་པོ་རང་དོན་ལ་སྤངས་རྟོགས་གཉིས་ལས། སྤངས་
 པ་མཐོང་སྤངས་ས་བོན་ལས་རིང་དུ་བསྐྱིངས་ཤིང་སོ་སྟེའི་ས་ལས་འཕགས་
 པའོ། །རྟོགས་པ་བདག་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་

ས་གསུམ་པ་འདྲ་བྱེད་པ་བརྟེན་ཞེས་ཚེས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ཟེར་རོ། །གཉིས་
 པ་གཞན་དོན་ནི་སེམས་ཅན་སྤྲུལ་བསྐྱེད་ཀྱི་དང་བཅས་པ་ལས་སྐྱོབ་པ་འོ། །
 གསུམ་པ་དེ་(༢ ༩)གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ནི་འགྲོ་ལ་ཀུན་ནས་ཆགས་པ་སྟེ་སྤྱིང་
 རྗེ་ཆེན་པོས་མཐོང་སྤང་སྤངས་ཤིང་ཚེས་ཉིད་དང་བྱམས་པ་མངོན་སུམ་དུ་
 གཟིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཐབས་ནི། མི་པམ་མགོན་ལ་གསལ་ནས་ནི། ཞེས་པ་
 རང་དོན་ཡོན་ཏན་གྱི་གོ་སྐྱེལ་ལས་མི་པམ་པ་དང་། གཞན་དོན་གདུལ་བྱ་
 མ་ལུས་པའི་འཕྲུལ་གྱི་བདེ་བ་དང་། སྤྲུགས་ཀྱི་ཕན་པ་སྐྱབ་པས་ན་མགོན་
 ནོ། །ལྷ་ཉི་རྣམ་པའི་མངོན་ཤེས་དང་། དེས་བྱངས་པའི་ཡིད་ཤེས་འཁོར་དང་
 བཅས་པས་ལྷ་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་སྟེ། བྱང་སའི་འགྲེལ་པ་ལས། མི་པམ་
 ཞལ་གྱི་བདུད་རྩི་ལས་འོངས་པའི། འཕྲོགས་མེད་གསལ་བའི་སྦྱིམ་པས་
 གསོལ་བར་མཛད། ཅེས་སོ། །དེ་ནས་འཛམ་བུ་སྤྱིང་དུ་བྱོན་ནས་ཚེས་
 ལྷ་ཡི་གོར་བཀོད་དོ། །ཚེས་གང་བཤད་ན་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ལ་
 མཚན་གཞི་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། སྐྱོད་ན་གསུམ་ལས་དང་པོ་ཡི་གོ་དུ་
 མ་འདུས་པ་འཚམས་སྦྱོར་དང་བཅས་པ་ལ་མིང་། དེ་བཞིན་དུ་མིང་དུ་མ་ལ་
 ཚིག་ཚིག་རྐང་པ་བཞི་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ། དེ་དུ་མ་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། དེ་དུ་མ་ལ་
 བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་སྟེ། གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་ཚང་བར་སྟོན་པ་ཚེས་ཀྱི་སྤང་
 པོ་རེ་དང་ཚད་མཉམ་པ་འཕམ། ཡང་ན་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཏེ་
 མཛོད་ལས། ཚེས་ཀྱི་སྤང་པོ་བརྒྱད་མི་དག །གང་རྣམས་སྐབ་པས་གསུངས་དེ་དག།
 ཚིག་གམ་མིང་ཡིན་དེ་དག་ནི། །གཟུགས་དང་འདུ་བྱེད་དག་ཏུ་འདུས། །ལ་
 ཅིག་བསྟན་བཅོས་ཚད་ཅེས་ཟེར། །སྤང་པོ་ལ་སོགས་གཏམ་རེ་ཡིན། །ཞེས་
 སོ། །དེས་ན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། བཛོད་བྱ་ཆེ

སྟེ་ཡུམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པའི་སྤྱིར་དང་། དགོས་པ་ཆེ་སྟེ་དེ་ཉིད་བདེ་སྒྲག་
 ཏུ་རྟོགས་པའི་སྤྱིར་དང་། མངོན་པ་པོ་ཆེ་སྟེ་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་ཡིན་པའི་
 སྤྱིར་རོ། །རིགས་སྤྱིན་གྱིས་ཀྱང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དོན་མ་ལུས་པ་སྐྱུད་
 པར་བྱེད་པས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་སྟེ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱའོ།།
 ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ནི་དག་གང་ཞིག་བརྒྱད་པའི་བདག་རྒྱུན་
 སངས་རྒྱས་ལས་འབྱུང་བར་འདོད་པ་ལྟར་ན་རྗེས་སུ་གནང་བ་དང་བྱིན་གྱིས་
 བརྒྱབས་པའི་བཀའ་ཡང་བསྟན་བཅོས་སུ་འབྱུར་རོ། །འོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན་
 བཀའ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་བྱེད་གང་ཞིག་རྟོག་ལྡན་གྱི་འདོད་དོན་སྟོན་པའོ།།
 ཇི་སྐད་དུ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་
 འདུས། །ལེགས་པར་གསུངས་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་དང་། ཞེས་པ་
 དང་། རྒྱད་སྟོན་ལས། གང་ཞིག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་གི་ །དབང་
 བྱས་རྣམ་གཤམ་མེད་མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤད། །ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་
 མཐུན་པ། །དེ་ཡང་དྲང་སྲོང་བཀའ་བཞིན་སྐྱོབ་སོས་སྒྲང་། ཞེས་སོ། །གསུམ་
 པ་སྐྱེ་དོན་ནི། ལྷན་ཞེས་པ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་ལ། དེ་འང་ཤ་ལ་ས་ནའི་
 རྒྱན་གྱིས་སྤྱིད་སྟོན་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱའི་སེམས་རྒྱུད་བསྐྱབ་པ་
 གསུམ་དུ་བཅོས་པའམ་འཚོས་པ་ཡིན་ཞིང་། ལྷ་ལ་ཏར་ནའི་རྒྱན་གྱིས་
 གདུལ་བྱ་རྣམས་རྒྱ་ཉོན་མོངས་དང་། གནས་སྐབས་ངན་སོང་དང་། གཏན་
 དུ་འཁོར་བ་ལས་སྐྱོབ་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། ཉོན་
 མོངས་དག་རྣམས་མ་ལུས་འཚོས་པ་དང་། །ངན་འགྲོ་སྤིད་ལས་སྐྱོབ་པ་
 གང་ཡིན་པ། །འཚོས་སྐྱོབ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་ན་བསྟན་བཅོས་ཏེ། །གཉིས་པོ་
 འདི་དག་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མེད། །ཅེས་སོ། །རྗེ་ལྟར་བཤད་ན། རྣམ་

བཤད་མཛད། །ཅེས་པ་འཕགས་བཞིའི་མདོན་རྟོགས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
གསུམ་གྱིས་བསྐྱུ་བའི་དེ་གསུམ་བཤད་པས་སྦྱོར་བཞི་ཚོས་སྐྱུ་མ་བཤད་
པའི་ཉེས་པ་མེད་དོས་ལྟར་དུ་དགོངས་པའོ།། (༥ བ)གང་དུ་བཤད་ན། དེ་ཉིད་
རྣམ་ངེས་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་སྦྱོང་སྤྲུག་དུག་ཡོད་པ་དེར་རོ།།

གཉིས་པ་སྦྱོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་ཚུལ་ནི་རྣམ་པར་བཀོལ་
ཞེས་པ་བཤད་གཞི་ཡིན་ལ། རྒྱ་གང་གིས་ནི་འགྲོ་དོན་རྩ་ལག་ཅེས་པ་
སེམས་ཅན་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་པན་བདེ་སྐྱབ་པ་
གཉེན་རྩ་ལག་ལྟར་སྦྱོང་རྒྱུ་ལོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན་དབྱིག་གཉེན་
གྱིས་ཞེས་པ་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དབྱིག་དང་མཚུངས་པའི་ཤེས་རབ་སྦྱེས་
ཐོབ་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་དང་ལྡན་པས་ན་གཉེན་ཞེས་བྱའོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཤེས་
བྱ་ཡུལ་དུ་སྦྱང་སྦྱང་ཐམས་ཅད་ནང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ལ། སྦྱོ་
བཏགས་པར་འདོད་པ་སེམས་ཅོམ་གྱི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་དག་
པ་སྦྱོང་ངེས་པར་བཀོལ་ལོ། །དེ་ཡང་གཟུགས་མེད་ཅེས་ཀུན་བཏགས་ཡིན་
ལ། སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་རྣམ་བཤད་པའི་ཀུན་བཏགས་སམ། མ་དག་
པའི་གཞན་དབང་ཡིན་ཞིང་། ས་དང་པ་རོལ་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་དག་པའི་
གཞན་དབང་ངམ། སྦྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་སྐབ་ཡིན་ལ། མ་སྦྱེས་པ་ལ་
སོགས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་སྐབ་བོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་
ནི་རང་སྦྱོབ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅོམ་གྱི་ལྟ་བུ་ལ་གོམས་པས་མོས་པ་གཙོ་བོ་
བྱེད་པས་ཡིན་གྱི་འཐད་ལུགས་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ་ལྟ་བུ་དབུ་མ་ལས་གཞན་དུ་
བཤད་པའི་སྦྱིར་རོ། །གང་བཤད་ན་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ཞེས་བསྟན་དོ་ཞེས་

9 མ་དག་ལ་ “སྦྱིག་གོ” ཡོད།

རིགས་སྤྱིན་ཟེར་རོ། །གང་དུ་ན་ཉི་མི་གཞུང་གི་འགྲེལ་པར་རོ།།

གསུམ་པ་འཕགས་གྲོལ་སྤེལ་མཛད་པ་ནི་རྣམ་པར་དེས་ཞེས་པ་བཤད་
གཞིའོ། །གང་གིས་ན་འཕགས་པ་ནི་སྤར་བཤད་པ་དེའི་འོངས་སུ་གཏོགས་
པ་ནི་གྲུལ་དུ་རྒྱུད་པའོ། །རྣམ་པར་གྲོལ་ཞེས་པ་མཐོང་སྤངས་པོན་སྤངས་
པའོ། །ཀྱང་གི་སྤྲུལ་ནི་གོང་འོག་གི་འགྲེལ་པ་སྤུད་པའོ།། ཇི་ལྟར་ན་མཐའ་
བྲལ་དབུ་མའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ལྟར་རྟོགས་པའི་སློབ་རྣམ་
པར་བྱེ་བའོ། །ཐོགས་མེད་མཆེད་¹⁰ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་སློབ་སོ་ཞེ་ན་མཆེད་
གཉིས་པོ་དེས་འགྲེལ་པ་བྱས་པ་དེ་སྐབས་བརྒྱད་དང་ལྟ་བ་མ་ཉོར་བར་བྱས་
པ་མིན་པར་མཐོང་ནས་འདིར་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་ལྟ་བ་མ་ཉོར་བ་བྱེད་པས་
མི་སློབ་པའོ། །གང་བྱེ་ན་སྤར་བཞིན་ནོ། །གང་དུ་ན་ཉི་མི་སྤར་བར་རོ།།

བཞི་པ་བཅུན་པ་གྲོལ་སྤེལ་མཛད་པ་ནི་རྣམ་པར་ཤུགས་ཞེས་བཤད་གཞི་
ཡིན་ལ། དུས་ནམ་ཞེ་ན་ཉི་མི་སྤར་བ་བྱས་པ་དེའི་འོག་ཏུའོ། །གང་ཟུག་རྣམ་
གྲོལ་སྤེ་ཡོན་ཏན་དད་པའི་ས་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་ཡིས་ཞེས་
པའོ། །དོན་དང་མི་ལྡན་ཡང་བཏགས་མིང་ཡིན་ཏེ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་རྣམ་
གྲོལ་སྤེ་ཞེས་ཚིག་ཏུ་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཞེས་སོ། །ཇི་ལྟར་ན་མན་ངག་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་མཐའ་དག་ཏེ་རྫོགས་པར་རོ། །རིགས་སྤྱིན་ན་
རེ། མངོན་པའི་སྤེ་སྤྲོད་ལ་སོགས་ཞེས་སོ། །ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ནི་ཡུམ་
སློབ་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི་ཚིག་མ་རྟེན་པ་མིན་ནོ་ཟེར་རོ། །རྒྱ་དེས་ན་རང་

10 འདིར་ “གཉིས་” ཞེས་ཡོད་ན་སློབ་བདེ་བར་སྤར།

གི་གོ་ཚད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བཤད་ཅེས་པའོ།། ལེ་མངས་རང་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པར་བསྟན་བཅོས་བཤད་ཅེས་སོ། །དེའི་དོན་བསྟན་བཅོས་འདི་ལེ་མངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཡིན་
པ་ལ་ལེ་མངས་ནས་བྱང་ཚུབ་བསྟན་པར་བཤད། འདུན་བཟང་ནི།། བསམ་གཏན་རྒྱུ་ཞུགས་
འབྲས་བུ་བྱུང་པར་ཅན། འཕར་གསུམ། སྲིད་ཅེའི་མཐར་ཐུག་འགོ། གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ།
དབྱ་བཅོམ་འབྲས་ཞུགས། གཉེན་པོ་དང་རྗེས་ལ་བརྟེན་པའི་གཉེས་པོ་མེད་པས་བསྟན་བཅོས་
ཀྱི་གཞུང་དང་མདོ་མ་མཐུན་པས་དེ་རྣམས་བྱམས་པས་མ་སྦྱར་བས་གཞན་གྱིས་བཙུན་སྦྱོར་དུ་
བསམས་པའོ།།

གསུམ་པ་སེང་བཟང་རང་གིས་འགྲེལ་པ་བྱ་བར་རིགས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
རང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱབས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
པ་དང་། ཕན་པའི་བསམ་པ་ཡོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མན་ངག་བསྟན་བཅོས་
ཀྱི་ཚིག་དོན་མཐར་དག་སྟོ་རྫོགས་པར་རྙེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཚོས་ཅན་ཤིན་
ཏུ་ཡ་མཚན་པ་ཡིན་ནོ། །འགའ་ཞིག་ཉེ་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་བཙུན་
པ་གྲོལ་སྡེས་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་སྡེ་མ་བཞི་ཀས་རྫོགས་པར་མ་རྙེད་པ་
ལས་བདག་གིས་རྙེད་པའི་ཕྱིར་འགྲུལ་སྡེ་མས་ནོར་བུ་མ་རྙེད་པ་ཕྱི་མས་རྙེད་
པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྡེ་།།¹²

(༡༦ ན)ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཚད་མས་ཤེས་པས་གཞན་གྱིས་མི་འཕྲོག་པའོ། །བཞི་
པ་ལ་གཉེས་ཉེ་གནོད་པ་མ་མཐོང་བ་དང་། སྦྱབ་བྱེད་མཐོང་བའོ། །དང་པོ་མ་
མཐོང་ནས་དད་པ་སྐྱེ་ཞེས་སྦྱར་བ་གཞིར་བྱས་ལ། དེ་ལ་ཚོས་གསུམ་སྟེ་གང་

11 ཡི་གེ་མི་གསལ།
12 ཤོག་གངས་ ༤ ནས་ ༡༥ བར་ཆད།

ལ་དང་། གང་གིས་དང་། གང་མ་མཐོང་བའོ། །དང་པོ་གཞི་དང་ལས་དང་
རྣམ་པ་ཡང་དག་པར་ན་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མཚོན་བརྗོད་ཀྱི་
ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་སྟེ་ཡུལ་དུ་སྐྱུར་པའི་ཡུལ་གྱི་
ཡོན་ཏན་ལའོ། །གཉིས་པ་ལ་གང་ཟག་དང་། རིགས་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་
ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་རྣམས་ཀྱིས་སོ།།

༥ གཉིས་པ་དབྱུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའི་ཚད་མས་ཞེས་པའི་དོན་ལ་གཏན་ཚིགས་བཞི་ལས་དང་པོ་ངོ་བོ་ལ་
དབྱུད་ནས་འགོག་པ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་¹³ལ་གསུམ་སྟེ་
ཏྲགས་དགོད་པ་དང་། སྐྱོར་བའི་དོན་གསུམ་ངེས་པར་བྱ་བ་དང་། སྐབས་ཀྱི་
དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་དངོས་པོར་སྐྱུང་བ་ཅམ་ཚོས་ཅན། ལས་དག་པར་
ན་བདེན་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། ཆམེད་ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་དངོས་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚོས་ཅན་
དང་། བསྐྱུབ་བྱ་དང་། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དང་པོ་སྐྱེ་དོན་དང་ཕྱི་
རོལ་མ་ཕྱེ་བའི་དངོས་པོར་སྐྱུང་ཅམ་ཡིན་ལ། དེ་འང་མངོན་སུམ་ཚད་མས་
ཤུགས་ལ་འབྲུབ་ཅིང་། དངོས་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ་ཁྱབ་བྱེད་
དངོས་པོ་ཅམ་དུ་འཛིན་པ་མེད་པས་ཁྱབ་བྱ་བདེན་དངོས་སུ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་
པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཅམ་ཚོས་ཅན་དུ་བཞག་ན་ཚོས་ཅན་གྱི་
ཕྱོགས་གཅིག་རྗོད་གཞིར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་བདེན་དངོས་
བཀག་ཅིང་དེས་སྟོང་པ་ཡང་དག་པར་མེད་དགག་ བ་སྐྱུད་དུ་མ་ཡིན་དགག་

13 མ་དཔེར་ “གཏན་ཚིགས་” ཞེས་འདུག་པ་གཏན་ཚིགས་ཞེས་པའི་བསྐྱུ་ཡིག་ཡིན་ནམ་སྐྱུ་སྟེ་
དེ་སྐྱུར་བཅོས།

སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངོས་
གཞུང་བ་དང་། མཚན་ཉིད་ཕྱོགས་ཚོས་བྱབ་པ་བསྐྱབ་པ་དང་། མཚན་བྱ་
རྟགས་ཀྱི་རིགས་ངོས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ཚམེད་གཅིག་དང་དུ་མས་སྟོང་
པ་ཅོམ་མོ།།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་ཕྱོགས་ཚོས་བསྐྱབ་པ་དང་། བྱབ་པ་བསྐྱབ་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞག་
པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་གངས་པ་ན་རེ། ཆ་བཅས་དུ་མར་གྲུབ་
པའི་ལུགས་ལ་ཆ་མེད་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་འགྲུབ་པ་
ཡིན་གྱི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྟོན་པོར་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་སྟོན་མིན་
མི་ལེགས་པར་འགྱུར་བེར་རོ། །འདི་མི་རུང་སྟེ། སྟོན་པོར་མངོན་སུམ་ཚད་
མས་གྲུབ་པས་སྟོན་མིན་ཡིན་པ་ལེགས་ཀྱང་ཡོད་པ་མི་ལེགས་པ་ལྟར། ཆ་
བཅས་གཅིག་དང་དུ་མར་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པས་ཆ་མེད་གཅིག་
དང་དུ་མ་ཡིན་པ་ལེགས་ཀྱང་ཡོད་པ་མི་ལེགས་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་
ཕྱོགས་ཚོས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་བྱུང་དོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་
གཉིས་ཏེ། ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་དགག་པ་དང་། དེས་དུ་མ་ལེགས་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རགས་པ་ལ་དགག་པ་དང་། སྤ་བ་ལ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི་དངོས་པོར་སྤང་བ་ཚོས་ཅན། ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་མེད་དེ། ཆ་
བཅས་དུ་མར་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཆ་བཅས་དུ་མ་
དང་། ཆ་མེད་གཅིག་འགལ་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་
ཏེ་རྟུལ་སྤོང་དགག་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཉན་ཐོས་སྟེ་

པ་ན་པེ། གཞུགས་ཅན་གྱི་རྒྱང་མཐའ་རྩལ་སྤྱོད་པ་ཆ་ཤས་མེད་པ་དོན་དམ་
 པར་བདེན་ཞེས་སྒྲུབ་ཏེ། །དེ་ལྟར་ན་དབྱུང་རྩལ་ལ་སྤོགས་རྩལ་གི་རྩལ་གྱིས་
 བསྐྱར་ནས་རགས་པ་རྩོམ་པའི་ཚོ་སྤོགས་གཅིག་ནས་སྤང་དམ། སྤོགས་
 རྩལ་སོ་སོ་ནས་སྤང། དང་པོ་ལྟར་ན་སྤོགས་རྩལ་གི་རྩལ་ཚོས་ཅན། གོ་
 སྐབས་གཅིག་ཏུ་རྒྱུད་པར་ཐལ། སྤང་བྱེད་གཅིག་གིས་སྤང་པར་བྱུང་¹⁴བའི་
 ཕྱིར། དཔེར་ན་ཤར་རྩལ་བཞིན་ནོ། །འདོད་ན་རགས་པ་རྩོམ་བྱེད་མ་ཡིན་(༡༦
 བ)པར་འགྱུར་ཏེ་རྩལ་རྩལ་གོ་སྐབས་གཅིག་ཏུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར། རྩལ་རྩལ་
 དང་གཅིག་གོ་སྐབས་གཅིག་ན་རགས་པ་རྩོམ་བྱེད་མ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་
 ཅིང་། འདོད་ན་རགས་པ་རྩོམ་བྱེད་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་དབྱུང་
 རྩལ་ཚོས་ཅན། ཆ་རྩལ་དང་བཅས་པར་ཐལ། སྤོགས་རྩལ་གི་རྩལ་གྱིས་སོ་
 སོ་ནས་སྤང་པའི་ཕྱིར། བྱོང་བྱེད་རྩོམ་པའི་ཁང་པ་བཞིན། འདོད་ན་ཆ་མེད་
 ལུང་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཉི་ཤུ་པ་ལས། རྩལ་གིས་གཅིག་ཆར་སྐྱར་བ་ན། །སྤ་
 རབ་རྩལ་ཆ་རྩལ་ཏུ་འགྱུར། །རྩལ་པོ་དག་ནི་གོ་གཅིག་ན། །གོང་བུའང་རྩལ་
 སྤན་ཅོམ་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་པས་འཛིན་པར་འདོད་
 ཀྱང་། སེམས་ཅོམ་པས་གཞུང་འཛིན་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་
 ཆ་མེད་དོན་དམ་པར་བདེན་ཞེས་སྒྲུབ་ཏེ། །འདི་ཡང་མི་རུང་སྟེ། སྐྱད་ཅིག་
 དབྱུང་མ་སྤྱི་དང་འགྲེལ་ལམ་མ་འགྲེལ། དང་པོ་ལྟར་ན་སྤྱི་སོ་སོ་ནས་
 འགྲེལ་ལམ། གང་རུང་གཅིག་ནས་འགྲེལ། དང་པོ་ལྟར་ན་སྐྱད་ཅིག་དབྱུང་
 མ་ཚོས་ཅན། ཏུ་མར་ཐལ། སྤྱི་སོ་སོ་ནས་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལྷ་

14 “གྱུར་” ཞེས་ཡིན་དགོས་པ་ལྟར་སྤྱང་ཡང་མ་དཔེར་ “བྱུང་”ཞེས་འདུག་པས་དེ་ག་རང་ཏུ་
 བཞག།

བ་རྩོམ་པའི་ཉིན་ཞག་བཞིན། འདོད་ན་ཆ་མེད་བྱུང་དོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་
 སྐད་ཅིག་སྲ་སྲི་གཉིས་ཚོས་ཅན། དུས་གཅིག་ཏུ་ཐལ། གང་རུང་གཅིག་
 དང་འབྲེལ་བའི་སྲིད། དཔེར་ན་སྲ་སྲི་གང་རུང་བཞིན། འདོད་ན་སྲ་སྲི་ཡིན་པ་
 ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་སྲ་སྲི་ད་ལྟར་དང་འབྲེལ་བ་མེད་དེ་འདས་པ་
 འགགས་ཤིང་མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་ནས་མེད་པས་དེས་ན་ད་ལྟར་བ་གཅིག་
 ལུ་བདེན་ཞེ་ན། ད་ལྟར་བ་ཚོས་ཅན། སྲ་མ་ལས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། དེ་དང་
 འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྲིད། །དཔེར་ན་སྲི་མ་ལས་མ་བྱུང་བ་བཞིན་ལོ། །འདོད་ན་
 རྒྱ་ལས་མ་བྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ་སྲ་མ་ལས་མ་བྱུང་བའི་སྲིད། འདོད་ན་སྐད་ཅིག་
 ད་ལྟར་བ་ཚོས་ཅན། བྱས་པ་དང་རེས་འགའ་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་
 བྱས་པ་དང་རེས་འགའ་བར་ཚད་མས་གྲུབ་པས་བསལ་ལོ། །དེ་ལྟར་
 ཡང་རིན་སྲིང་ལས། ཇི་ལྟར་སྐད་ཅིག་མཐའ་ཡོད་ལྟར། བོད་མ་དབུས་ཀྱང་
 བརྟག་པར་གྱིས། །ཞེས་པ་དང་། རྣམ་རེས་ལས། རྒྱ་མེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་
 སྲིད། །རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་དེས་དུ་མ་
 ཞེགས་པ་ནི། དེས་པོར་སྐྱེད་ཅོམ་ཚོས་ཅན། ཆ་མེད་དུ་མ་མེད་དེ། གསོག་
 15 རྒྱུད་ཆ་མེད་གཅིག་མེད་པའི་སྲིད། དཔེར་ན་མོ་ཤམ་གྱི་བུའི་དུ་མ་བཞིན་
 ལོ། །གསུམ་པ་རྩོད་སྲོང་ནི། དེ་ལྟར་ན་གཅིག་དང་དུ་མ་འགལ་ལམ་འབྲེལ།
 དང་པོ་ལྟར་ན་གཅིག་བཀག་ནས་དུ་མ་དགག་མི་རུས་པར་འགྱུར་ཏེ་འགལ་
 བའི་སྲིད། དཔེར་ན་ཆ་རེག་བཀག་པས་གྲང་རེག་དགག་མི་རུས་པ་བཞིན་
 ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་དུ་མ་གྲུབ་པས་གཅིག་དགག་མི་རུས་པར་ཐལ།
 འབྲེལ་བའི་སྲིད། །དཔེར་ན་དུ་བ་གྲུབ་པས་མི་དགག་མི་རུས་པ་བཞིན་ལོ་ཞེ་

15 མ་དཔེ་ལ་ “སོག” ཡོད།

ནོ། ཆ་མེད་ཀྱི་དུ་མ་གཅིག་དང་འབྲེལ་བས་འབྲེལ་ཡུལ་ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་
བཀག་པས། དེ་བསགས་ཀྱི་དུ་མ་ལེགས་ཤིང་། ཆ་བཅས་དུ་མ་དང་ཆ་མེད་
གཅིག་འགལ་བས་དུ་མ་སྐྱབ་པས་གཅིག་ལེགས་པས་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་མེད་
དོ།།

གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དངོས་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ།།
དང་པོ་ལ་དཔེ་ལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་འཛིན་པའི་ཚད་མ། མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་འགོག་བྱེད། དེས་རྗེས་འགོ་འཕེན་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་
པོ་དཔེ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ལ་ཆ་མེད་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་མཚན་གཞི་
དངོས་མེད་འཇམ་བས་ཚད་མས་ངེས་སོ། །གཉིས་པ་བདེན་དངོས་ཀྱིས་
སྐྱོང་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བདེན་དངོས་ལ་རྟགས་འཇུག་སྲིད་ལེགས་ཏེ་
ཚད་མས་འགལ་བར་ངེས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཚད་མ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་
ཆ་མེད་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ལ་བདེན་དངོས་ཀྱིས་སྐྱོང་པའི་ཁྱབ་པའི་རྗེས་
འགོ་འཕེན་ཏེ། དཔེར་ན་སུམ་པ་ལ་སྐྱབ་པའི་བྱས་པ་རྟག་པ་ལ་འཇུག་སྲིད་
ལེགས་པས་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པའི་རྗེས་འགོ་འཕེན་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་
པ་ཚུད་སྤང་ནི། གལ་ཏེ་གཅིག་དང་དུ་མ་དངོས་འགལ་ཡིན་ནམ། བརྒྱད་
འགལ་ཡིན། དང་པོ་རྟུར་ན་གང་རུང་གཅིག་བཀག་པས་གང་རུང་གཅིག་
ཏུ་འགྲུབ་པའི་(༡༢ ན)སྤྱིར་ཕྱོགས་ཚོས་མི་འགྲུབ་ཅིང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན།
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་བདེན་དངོས་སྲིད་པའི་སྤྱིར་ཁྱབ་པ་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེ་ན།
དགག་བྱ་བདེན་དངོས་ལ་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་
བདེན་དངོས་མི་སྲིད་ཅས་སོ། །དངོས་པོར་སྤང་ཅོམ་ལ་བརྒྱད་འགལ་ཡིན་

པས་གཅིག་ཤོས་བཀག་པ་གཅིག་ཤོས་མ་ཡིན་པས་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་ལས་
གོལ་ལོ། །གལ་ཏེ་ཡང་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་ཏེ་གཞི་ལ་དགག་པའི་ལྡོག་ཁྲབ་མེད་པའི་སྲིར་ཞེ་ན། དེ་མེད་ཀྱང་
སྐྱོན་མེད་དེ་དགག་བྱ་བ་དེན་དངོས་འགོག་ཅིང་རང་བཞིན་མེད་པ་བསྐྱབ་པ་
ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་སྲིར་རོ། །དེ་ལྟ་མིན་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་རྟེང་དུ་མེ་
བཀག་ནས་རྟག་པའི་དུ་བ་འགོག་པའི་རྟགས་ཚོས་ཅན། ཡང་དག་པ་མ་
ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞི་ལ་བཀག་པའི་ལྡོག་ཁྲབ་མེད་པའི་སྲིར་རོ།།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །རང་བཞིན་མེད་པ་
སྐྱབ་ན་ཐ་སྐྱད་སྐྱབ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡིན་ཏེ། ཆ་མེད་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་
ཉིད་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་སྲིར་རོ། །བདེན་དངོས་སུ་ཡོད་དེས་
ཀྱི་ཐ་སྐྱད་འགོག་ན་ཁྲབ་བྱེད་མི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་དེས་ཀྱི་ཐ་སྐྱད་
ཅམ་ལ་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་གི་ཁྲབ་པ་ཚོད་མས་གྲུབ་པའི་སྲིར་
རོ། །ཇི་སྐད་དུ་དབུ་མ་རྒྱན་ལས། བདག་དང་གཞན་སྐྱེ་དངོས་འདི་དག།
ཡང་དག་ཏུ་ན་གཅིག་པ་དང་། །དུ་མའི་རང་བཞིན་བྲལ་བའི་སྲིར། །རང་
བཞིན་མེད་དེ་གཟུགས་བརྟན་བཞིན། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་ཁྲབ་བྱེད་
མི་དམིགས་པ་ཡིན་ན་ལྡོག་འབྲེལ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ་དགག་རྟགས་ལྡོག་
འབྲེལ་ལ་བརྟན་པའི་སྲིར་རོ་ཞེ་ན། དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་རྟགས་
ལྡོག་འབྲེལ་ལ་བརྟན་ཀྱང་། དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་རྟགས་ལྡོག་
འབྲེལ་ལ་བརྟན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མེ་བཀག་ནས་རྟག་པའི་དུ་
བ་འགོག་པ་འདི་ལ་ཡང་ལྡོག་འབྲེལ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ།།

གསུམ་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་བསྐྱེད་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དོན་དམ་པར་
 ཡོན་ཏན་ལེགས་ཀྱང་ཀུན་རྗེ་བཏུ་ཡོད་པ་ལ་མི་གཞོན་དེ་ཀུན་རྗེ་བཔ་དགག་
 བྱ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། 16 སོགས་ལོངས་ནས་རྒྱུ་ལ་དབྱུང་ནས་འགོག་པ་
 རོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་རྟགས་ནི་ཡུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཚོས་ཅན། ཡང་དག་པར་ན་
 བདེན་པ་མེད་དེ། བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་
 སྐྱེ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་མེ་ཏྲོག་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དབྱུང་
 རྩ་བ་ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་
 མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།།
 ཞེས་སོ། །འབྲས་བུ་ལ་དབྱུང་ནས་འགོག་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་དགག་ནི། ཡུམ་
 གྱི་ཡོན་ཏན་ཚོས་ཅན། ཡང་དག་པར་ན་བདེན་པ་མེད་དེ། ཡོད་པ་དང་མེད་
 པ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། ཞེས་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ནས་དབྱུང་བ་རྒྱུ་གཅིག་
 གིས་དུ་མ་དང་གཅིག་མི་སྐྱེད་ཅིང་། རྒྱུ་དུ་མས་ཀྱང་འབྲས་བུ་གཅིག་དང་
 དུ་མ་མི་སྐྱེད་ལ། འབྲས་བུ་དེ་ཡང་དེ་དང་འབྲ་བར་སྐྱར་རོ། །ཚོས་ཀྱི་བཤེས་
 གཉེན་རྟོན་འགྲེལ་གྱི་རྟགས་འགོད་དོ། །གསུམ་པ་གང་མ་མཐོང་ན་གཞོན་པ་
 མ་མཐོང་ནས་དང་བ་སྐྱེའོ།།

གསུམ་པ་སྐབས་བྱེད་མཐོང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་ནོ། །དང་

16 འདིའི་སྐབས་མཚན་འདི་ལྟར་ཡོད། “མཁའ་གསུམ་ཚོས་ཅན། འཕགས་བཞིའི་དངོས་པོ་
 སྐྱེད་པ་དང་བཞེད་པ་སྐྱབ་པས་སྣོད་སྟེ། གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བའི་སྤྱིར་ ཞེས་པ་དོན་
 དམ་དུ་འགོད་ན་འདོད་ལ། ཀུན་རྗེ་བཏུ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་དུ་མར་
 ཡོད་པས་རྟགས་མི་འགྲུབ་ཅིང་། དོན་དམ་པར་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ཡིན་ཡང་ཀུན་རྗེ་བཏུ་འཕགས་
 བཞི་སྐྱེད་ཅིང་བཞེད་པ་སྐྱབ་པ་མི་འགལ་བས་གཏན་ཚིགས་གཞན་ལ་འང་ཤེས་པར་བྱེད་དོ།།”

པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཉགས་དགོད་པ་དང་། སྦྱར་བའི་དོན་གསུམ་ངེས་པར་
བྱ་བ་དང་། སྐབས་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་གཞི་ལམ་རྣམ་པ་རང་བཞིན་
གྱིས་མ་སྐྱེས་པར་རྟོགས་ནས་བྱུང་འཇུག་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པའི་སྐྱོ་ཚོས་ཅན།
གོགས་བྱེད་མེད་ཅིང་སྐྱོམ་ཚུལ་ལྡུང་བསྐྱོམས་ན་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྟོགས་པ་རབ་
ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་འབྱུང་བར་གདོན་མི་བྱ་ཞིང་། ཡན་ལག་གང་རུང་མ་ཚང་ན་
འབྱུང་དུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ།¹⁷ ཉེན་བརྟན་གོམས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་བྱུང་པར་དུ་
འབྱུང་ཞིང་། གོམས་ཟེན་འབད་པ་ལ་མི་སྟོལ་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་འཛིགས་
པ་ཅན་འཛིགས་ལུལ་(༡༢ བ)སྐྱོམ་པ་བཞིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ་ཚོས་ཅན་དང་། བསྐྱབ་བྱ་དང་། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་
དོན་ནོ།། དང་པོ་ནི་ཚོས་ཅན་རང་སྐྱོ་ཡིན་པས་རང་རིག་མཛོན་སུམ་གྱིས་
སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱོམ་ཚུལ་ལྡུ་ནི་ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་ཚད་མས་
སྐྱོ་འདོགས་བཅད་པས་ན་ལེགས་པར་སྐྱོམ་པ་དང་། བར་མ་ཚད་པས་ཉག་ཏུ་
སྐྱོམ་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡིན་པས་ལུན་རིང་བ་དང་། འབད་
ནས་ཡིན་པས་གུས་པར་སྐྱོམ་པ་དང་། དགའ་བའི་སྐྱོ་ཡིན་པས་སྐྱོ་ངལ་མེད་
པར་སྐྱོམ་པའོ། །སྤྱད་པ་ལས། ཕྱི་མའི་སུ་མཐར་ཉག་ཏུ་བརྩོན་པར་རབ་
ཤེས་ནས། །ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བའི་སྐྱོ་ནི་རྣལ་ཅོམ་སྐྱེད་མི་བྱེད། །ཅེས་སོ།།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་གཞི་དེ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། མཚན་ཉིད་
ཕྱོགས་ཚོས་བྱབ་པ་བསྐྱབ་པ་དང་། མཚན་བྱ་ཉགས་ཀྱི་རིགས་ངེས་པར་བྱའོ།།

17 དེར་ “མ་ཚང་ན” ཞེས་པ་ “མ་ཚང་ནའང་” ཡིན་ན་འབད་པར་སེམས།།s

དང་པོ་རིགས་ཅོམ་ལ་ཐོགས་མཐའ་མེད་པ་དང་། གོམས་ཟིན་པ་རྩོལ་བ་མི་
དགོས་པ་དང་། རྟོགས་པ་མི་སྡོག་ཅིང་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའོ།།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་བསྐྱབ་པ་དང་། ལྲབ་པ་བསྐྱབ་པ་འོ། །
དང་པོ་ཐོག་མེད་བསྐྱབ་པ་སྐྱེས་མ་ཐག་གི་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། རིག་པ་སྲ་མ་
སྡོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། རིག་ཅོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་གྱི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ།།
ཡང་ན་སྲ་མའི་གོམས་པ་སྡོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། མ་བསྐྱབ་པར་བརྟེན་ལ་སྦྱོང་
པ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་སྐྱེས་རབས་ལས། བཅོས་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེས་ཀྱང་
མ་བསྟན་པར། །ལ་ལ་བར་བར་རྩོལ་བར་བྱེད་པ་དང་། །རྩུ་ཞོ་འཕྱང་བར་རྩོལ་
བར་བྱེད་པ་ཡང་། །དེ་དག་ཚེ་རབས་གཞན་ལ་གོམས་པའི་མཐུ། །ཞེས་
སོ། །མཐའ་མེད་ནི་འཆི་ལ་མའི་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། ཤེས་པ་སྤི་མ་སྦྱེད་པར་
ངེས་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་རིག་ཅོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་
གྱི་རིག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་མཛོད་ལས། ཆད་དང་མཚམས་སྦྱོར་འདོད་
ཆགས་བྲལ། །ཉམས་དང་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་རྣམས། །ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
ཁོ་ནར་འདོད། །ཅེས་སོ། །རིག་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་ལས་སྤི་མ་སྦྱེ་བར་རང་
རིག་ཚད་མས་གྲུབ་པས་རིག་པ་སྲ་མས་སྤི་མ་སྦྱེད་མི་རུས་པ་རྣམ་བཅད་
ལ་ལེགས་ཤིང་། དེས་སྲ་མ་དང་སྤི་མ་དངོས་སུ་སྦྱེད་པའི་རུས་པ་རང་བཞིན་
དང་རང་བཞིན་ཅན་པོར་གྲུབ་པས་རིག་ཅོམ་གྱིས་རིག་པ་སྤི་མ་མི་སྦྱེད་པ་
ལེགས་ལ། དེས་འཆི་ལ་མའི་རིག་པས་ཀྱང་རིག་པ་སྤི་མ་དངོས་སུ་མི་སྦྱེད་
པ་ལེགས་ནས་བསྦྱེད་པར་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱན་མཐའི་རིག་པས་
ཀྱང་རིག་པ་སྤི་མ་བསྦྱེད་པར་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཐ་མའི་སེམས་

ཀྱང་སེམས་གཞན་དང་། །མཚམས་སྦྱར་བ་ལ་འགལ་ཅི་ཡོད། །ཅེས་སོ།།
 དེ་བཞིན་དུ་གོམས་ཟིན་འབད་པ་ལ་མི་སྟོས་པ་དང་། །བྱད་པར་དུ་འབྱུང་བ་
 ཡང་རང་རིག་ཚད་མས་སྐྱབ་སྟེ་ཡི་གེ་སྟོབ་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་བྱབ་པ་
 བསྐྱབ་པ་ནི། ཉགས་ཚོས་གསུམ་ལྡན་རང་རིག་གིས་སྐྱབ་ཅིང་། ཇི་ལྟ་ཇི་
 སྟེད་པའི་རྟོགས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བྱུང་དུ་རུང་མི་རུང་གཉིས་དངོས་འགལ་
 དུ་ངེས་ཤིང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་འབྱུང་དུ་མི་རུང་བ་བེམ་པོ་དངོས་མེད་ལ་
 བྱབ་བྱེད་རིག་ཅོམ་ཁེགས་པས་བྱབ་བྱེད་ཚོས་གསུམ་ཁེགས་ལ། དེས་ཚོས་
 གསུམ་ལ་རྟོགས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་འབྱུང་བས་བྱབ་པ་སྐྱབ་བོ། །གསུམ་
 པ་ཉགས་ཀྱི་རིགས་ནི། རྒྱ་ཚོགས་པ་ཚང་བ་ལ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་དཔོག་པ་
 རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། རྒྱ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་
 སྐྱེ་བར། རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ། །དོན་གཞན་ལ་ནི་མི་སྟོས་སྦྱིར།།
 དེ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་འདོད།། ཅེས་སོ།། གསུམ་པ་སྐྱབས་དོན་བསྐྱབ་
 ནི། རྟོགས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་འབྱུང་བ་ནི། རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་
 འབྱུང་བར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་མེད་པའི་མདོན་རྟོགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ལོ།།

༥ གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་
 ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐབས་བཅས་
 སྟོམ་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ཚོས་ཅན། ཚུལ་གསུམ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་ཡིན་ཏེ།
 སྟོབ་དཔོན་གྱིས། ཚུལ་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པས་བསྐྱས་པ་ལྷག་མ་
 ཞུགས་པ་གསུམ་དང་། ཞེས་པ་དང་། ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ན་ལེ། (༡༨ ན)
 སྐས་གསུམ་ཆར་སྐྱེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཚིག་འདི་དག་སྟོས་ཏེ། སངས་

རྒྱལ་རྣམས་དང་རང་སངས་རྒྱལ། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་དེས་བསྟེན་པའི།
 ཐར་ལམ་ཁྱོད་ཉིད་གཅིག་པུ་སྟེ། །གཞན་ཞེས་བགྱི་བ་མ་མཚིས་དེས། །
 ཞེས་ཟེར་རོ། །ལ་ཅིག་མཁུའི་གསུམ་ལ་ཟེར་ཏེ་སྤྲས་གཅིག་པ་ལ་མི་རུང་
 རོ། །སངས་རྒྱལ་ལ་སོགས་ཉན་རང་དང་སེམས་པ་རྣམས་སོ། །གོགས་
 བྱེད་མེད་ཅིང་ཡན་ལག་ལྡེ་བསྐྱོམས་ན་གདོན་མི་བྱ་བར་སྐྱེན་པར་མཛད་
 ལཱ། ཡན་ལག་གང་རུང་དང་མི་ལྡན་ན་སྲིད་པ་ཉིད་དེ་ཅེས་པ་བསྐྱབ་བྱའོ། །
 དེའི་རྒྱུ་མངོན་རྟོགས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་དེའི་རྒྱ། རྟེན་བརྟན་གོམས་ཟིན་
 འབད་པ་ལ་མི་ལྟོས་ཤིང་གོམས་པ་ཁྱད་པར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་
 ཏེ་མཚོན་བརྗོད་ཀྱི་ངག་མི་དགོས་པར་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་དུ་དགོས་པར་
 བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །གསུམ་པ་གུས་པའི་དགོས་པ་ནི། གུས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་
 ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་ནི་རྒྱ་ནི་ཡུལ་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་
 བས་ཀྱང་ཞེས་པའོ། །གང་ཟག་ནི་ཡུམ་དེའི་ཡོན་ཏན་མངོན་པར་འདོད་པ་
 གང་ཟག་དད་པ་དང་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་གཉིས་ཀ་ཡང་ཞེས་པའོ། །ཡུམ་
 ནི་མདོ་རྒྱལ་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་མམ་བརྗོད་བྱ་ཡུམ་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་
 པའི་གསུང་རབ་བསྟན་བཅོས་སམ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ་ལ་ཞེས་པའོ། །དགོས་
 པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཟུང་བ་ལ་སོགས་ཅེས་པ་འཆང་བ་ལ་སོགས་
 པའི་དོན་དུ་འོ། །ཇི་ལྟར་ན་གིན་ཏུ་གུས་པར་བྱེད་དོ། །བཞི་པ་ནི་འཇུག་¹⁸ཅེས་
 པ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་ལ། ཚོས་ལ་རྒྱ་ནི་གུས་པ་ལས་ཡིན་ནོ། །དུས་ནི་
 དེ་ནས་ཅེས་པའོ། །དགོས་པ་ནི་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སོགས་ཁོངས་ནས་

18 མ་དཔེ་ལ་ “འཇུག་” ཡོད་ཀྱང་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་དུ་འཇུག་ཅེས་པའི་ཚོག་སྐབས་འདིར་
 མི་སྣུང་བས་དོན་ཚུལ་བཞིན་སྒྲུང་བར་དགའ།

བསམ་པ་དང་བསྐྱོམས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་འོ། །དོན་འདི་མཛོད་
 འབྲེལ་ལས། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་ཚད་
 མ་ཉིད་ལས་སྐྱེས་པའི་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །བསམས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་རིགས་
 པས་ངེས་པར་བརྟགས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་
 ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཇི་ལྟར་ན་རིམ་གྱིས་ཅེས་
 པའོ། །ལྷ་པ་ནི་ལེགས་པ་བྱང་ཚུབ་གསུམ་མཚོག་སངས་རྒྱས་འཕྲོབ་པར་
 འབྱུང་ཞེས་པའོ། །རྟུག་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་ནི་ཚོས་
 ཅན་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དང་བ་ལས་གྲུས།
 གྲུས་པ་ལས་འཇུག། ལྷགས་པ་ལས་ལེགས་མཚོག་འཕྲོབ་པར་བཤད་པ་
 དེའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་བསྐྱུས་དོན་ནི། དུམ་ལ་བསྟོད་པ་སྟོན་ཏུ་བཏང་
 བས་ཕྱག་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་དེ་དག་འབྱུང་བ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ཆེད་དུ་བསྟོད་དེ་
 ཞེས་པ་བྱུང་བར་གྱི་གཞི་ཡིན་ནོ། །ཚོས་ལ་ཡུལ་དང་སྐྱོ་གཉིས་ལས་དང་
 བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་སྐྱིན་པ་ལ་ཞེས་པའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཡུམ་གྱི་བྱེ་
 བྲག་གམ་དོན་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཤེར་སྐྱིན་ཡིན་ཏེ་དེར་འདུས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །

གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་སྐྱོན་བསྟོད་དེ། ཅིའི་
 ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ནི་བསྐྱུ་བྱ་སྐྱུད་བྱེད་མ་
 ཕྱིན་དོན་བརྒྱད། ཕྱིན་དོན་ལྷ་བསྐྱུས་ལ། བརྒྱད་པོ་དེས་ཀྱང་འཆད་པར་
 འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་བྱ་དང་། ཉམས་སྲུབ་བྱ་དང་། འཕྲོབ་བྱའི་
 དོན་ཐམས་ཅད་སྐྱོན་སྐྱུམ་ཚོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའམ་རིན་པོ་ཆེན་རེ།

ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་
ཐམས་ཅད་སྤུན་སྤུམ་ཚོགས་ཞེས་སོ།། མཁུན་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་ཚོས་
ཅན། སངས་རྒྱལ་སོགས་འཕགས་བཞི་སྐྱེན་པ་སྟེ་སྐྱེད་པ་དང་བཞེད་པ་སྐྱབ་པར་གདོན་མི་བ་
ལ་ཡང་།¹⁹ ཚུལ་གསུམ་ཅན་ཤེས་ཕྱིན་བཤད། ཐེག་པ་གསུམ་སྟེ། གསུམ་ཀམས་ཞི་བའི་དངོས་པོ་
སྐྱེད་ཅིང་བཞེད་དོན་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་ཚོགས་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༥ གསུམ་པ་ཚོག་དོན་གཉིས་ཏེ་མཁུན་གསུམ་ལ་བཞེད་གསུམ་ཡོན་ཏན་
གྱིས་བསྟོད་པའི་ཚོག་དོན་དང་། ཡུམ་ཅོམ་ལ་འཕགས་བཞིའི་ངོ་བོ་སྐྱེན་པའི་
ཚོག་དོན་ནོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞི་ཤེས་ལ་ཉན་རང་བཞེད་པ་སྐྱབ་
པས་བསྟོད་པ་དང་། ལམ་ཤེས་པ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བཞེད་པ་སྐྱབ་པས་
བསྟོད་པ་དང་། རྣམ་མཁུན་ལ་སངས་རྒྱལ་གྱི་བཞེད་པ་སྐྱབ་པས་བསྟོད་
པའོ།། དང་པོ་འོག་ཏུ་ཐོབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པའི་ཡུམ་ཞེས་བྱུང་པར་
གྱི་གཞི་ཡིན་ནོ།། །དེའི་ཚོས་ལ་གསུམ་སྟེ། (༡༥ བ)གང་བཟག་དང་། ཐབས་
དང་། འབྲས་བུའོ།། དང་པོ་ཉན་ཐོས་དང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེད་པ་རང་
སངས་རྒྱལ་ཀྱང་ངོ།། །འོ་ན་བྱུང་པར་མེད་དམ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཐར་པ་ཅུང་
བད་ཅོམ་ཞེག་གིས་ལྷག་པ་ཞེས་པ་སྤང་རྟོགས་སམ། སྐྱ་མེད་དུ་ཚོས་
སྟོན་པའོ།། །འོ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོན་པ་ཅི་ཞེ་ན། གང་བཟག་ཐེག་
དམན་དུ་གཅིག་པ་དང་ཐབས་རིམ་པ་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་ཞེས་པ་ཀྱན་ཤེས་
སུ་གཅིག་པ་དང་། བསམ་པ་ལྷ་རན་ལས་འདས་པར་འདོད་པར་གཅིག་
པའི་ཕྱིར་རོ།། གཉིས་པ་ནི་གཞི་སྤང་ལམས་སྐྱེ་མཛེད་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་

19 ཡི་གེ་མི་གསལ།

སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ།། གསུམ་པ་ནི་སྤང་བའི་
 ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་སྤང་བའི་ལྷག་མ་མེད་པའི་སྤང་འདས་གཉིས་ཡིན་
 ནོ།། ལྷག་མེད་ཀྱི་སྤང་འདས་ལ་ནི་དམན་པ་དང་འབྲིང་དང་རབ་ཀྱང་མེད་དོ། །དེ་ནི་མི་རིགས་
 ཏེ། ལྷག་པ་ནི་སྐྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ལ་ཉན་ཐོས་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྐྱོན་མེད་
 དེ། ལྷག་མེད་ཀྱི་སྤང་འདས་ལ་ནི་སྐྱིབ་པའི་རྣམ་གཞག་མེད་དེ། མཚན་མ་དང་གནས་
 རན་ལེན་ཐམས་ཅད་རྒྱན་ཆད་ནས་འགགས་ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར་འོ། །འོ་ན་དག་བཙུག་པ་ཡང་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་བྱེད་པར་འགྲུབ་ཅོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་བྱེད་དེ་དེ་ལ་སྐྱོན་གྱི་འཕེན་པ་མེད་པ་དང་
 དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤང་བའི་བསམ་པ་མེད་དོ་ཞེས་བཤད་དོ། །སྤྱིར་སྤང་འདས་
 ལ་ལྷག་བཅས། ལྷག་མེད། རང་བཞིན། མི་གནས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་
 ལྡེས། དག་བའི་རྩ་བ་ཆད་པའི་དང་། རན་འགྲོའི་དང་། ཡན་ལག་གི་དང་། སྲིད་པ་བརྒྱད་པ་བྱེད་
 པའི་དང་། གཉིས་པའི་དང་། འདོད་པའི་ཁམས་དང་། ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་ལྷག་མ་མེད་
 པའི་སྤང་འདས་དང་བདུན་ནི། སྤངས་བཞིན་དུ། ཕྱེ་མོ་དང་། བཟོད་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་།
 རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་དང་། ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་། ལྷག་བཅས་ལྷག་
 མེད་དོ།།

གཉིས་པ་ལ་སྐྱེ་བ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པའི་ཡུམ་ཞེས་པ་བྱུང་བར་གྱི་གཞི་
 ཡིན་ནོ།། །ཚིས་ལ་གང་ཟག་ནི་བྱང་སེམས་དེའི་བསམ་པ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་
 པར་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་དོན་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཐབས་ཐེག་པ་གསུམ་
 ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། བྱ་བ་འགྲོ་
 བ་མཐའ་དག་གི་དོན་མཛོད་མཐོངས་ལེགས་བསྐྱབ་པ་འོ།།

གསུམ་པ་ནི་བསྐྱོར་བར་མཛད་པའི་ཡུམ་ཞེས་པ་བྱང་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་ནོ།།
 ཚོས་ནི་ཐབས་རྣམ་པ་དང་རྟགས་དང་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་
 མེད་པར་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་རྣམ་མཁུན་གང་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པས་
 སོ།། །གང་ཟག་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྐྱོ་གསུམ་སྐྱིབ་པ་ལས་ཡང་དག་པར་
 བསྐྱམས་པའི་སྐྱེ་ཅན་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་རྣལ་འབྱོར་ཅན་རྣམས་
 ཀྱི་ནང་ནས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པས་ན་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་སོ།། །ཚོས་གང་ཞེ་
 ན་སེམས་ཅན་ཉོན་མོངས་པས་སྦྱོད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་
 ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྤང་པོ་མ་ལུས་པ་སྟེ་སྤང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་རེ་རེའི་
 ཚད་ཚིགས་བཅད་བྱེ་བ་སྤྲུག་བརྒྱ་དང་འབུམ་སྤྲུག་བཞི་བཅུར་འགྱུར་ཞེས་
 པའམ། ཐེག་ཚེན་པ་ལྟར་ན་སྤང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན་གྱིས་ཁུར་བར་འོས་པའི་
 སྤྲུག་ཚས་ནི་ཚོས་ཀྱི་སྤང་པོ་འབྲི་བར་ལུས་ཞེས་ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ཟེར་རོ།།

གཉིས་པ་འཕགས་བཞིའི་ངོ་བོ་སྐྱེད་པའི་བསྟོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་འཁོར་
 ཉན་རང་སེམས་པས་བསྐྱོར་བ་དེ་སྐྱེ་བ་ཅིང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་
 འཚལ་ལོ།།

༄ གཉིས་པ་དམ་བཅའི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་
 ལ་གཉིས་ཏེ་དམ་བཅའ་འི་བ་དང་། སྐྱོན་བཟོད་པའོ། །དང་པོ་ནི་དེ་ལྟར་ཡུམ་
 ལ་བསྟོད་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཕྱག་འཚལ་ནས་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
 རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཚོམ་པར་མཛད་ན། རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་
 དོན་ཏུ་གཞི་བཟོད་བྱར་བསྐྱུས་སམ། སྤང་བྱ་མ་ལུས་པ་སྤང་བའི་དོན་ཏུ་

གཉེན་པོ་ལམ་གསུམ་བརྗོད་བྱུང་བ་སྐྱུས་སམ། ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་ཤེས་
པའི་དོན་དུ་རྣམ་པ་རྣམས་བརྗོད་བྱུང་བ་སྐྱུས་པས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པར་
མཛད་ན་ཞེས་པའོ།།

གཉེས་པ་ནི་སྤྱོད་གསུམ་ནི་དམ་བཅའ་སྟེ། དང་པོ་ལྟར་ན་ནི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་
པའི་འབད་པ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་པ་མངོན་
པར་བཤད་ཟིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །འབྲུག་པ་མ་སྐྱབ་ཅེན་ཤེར་སྤྱིན་ཞེས་པ་མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་འདི་ལས་ནི་ཞེས་རིགས་བྱིན་ཟེར་རོ། །མཚན་ཉིད་དེ་མངོན་
པར་མ་སྐྱོས་པའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་འབྱུང་བ་ནི་མེད་དོ་ཞེས་
པས་འབྲུག་པ་བསྟན་ཏོ། །སྤྱོད་གསུམ་གཉེས་པ་ལྟར་ན་ཡང་སྐྱུང་བྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་མ་བསྐྱུས་པར་ཐལ། གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ལོ་ན་
བསྐྱུས་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། འདི་སྐྱུང་བྱ་གང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་ལོང་དུ་
མི་རྒྱུད་པར་འགྱུར་རོ། །སྤྱོད་གསུམ་གསུམ་པ་ལྟར་ན་ཡང་²⁰རྒྱན་འདིར་ཚོས་
ཅན། གཞི་ལམ་གཉེས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པར་ཐལ། རྣམ་པ་གཞི་མེད་
པའམ་གཞི་ལས་ཐ་དད་པ་ཅོམ་ཞིག་བསྐྱུས་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན་དོན་གཞི་
ལམ་གཉེས་རྟོགས་པ་མེད་པར་ཐལ། གཞི་ལམ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་
སྤྱིར། འདོད་ན། རྣམ་པ་ཡང་མ་རྟོགས་(༡༩ ན)པར་འགྱུར་ཏེ་གཞི་ལམ་མ་
རྟོགས་པའི་སྤྱིར་གྲང་མ་རྟོགས་པའི་རིམ་མ་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །འདོད་ན་

20 འདིར་མཚན་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། “རྣམ་པ་གཞི་ལས་ཐ་དད་མེད་པ་གཅིག་བསྐྱུས་སམ།
ཐ་དད་པ་གཅིག་བསྐྱུས། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་མངོན་པ་དང་རྣོས་སོ། །”

རྒྱན་རྩོམ་པ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ནའི་བར་རོ།།²¹9

གཉེས་པ་ལན་ལ་བཞི་སྟེ་དངོས་དང་། ལུང་དགོད་པ་དང་། ལུང་གི་དོན་
བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་རྒྱན་འདི་ཚོས་ཅན། བརྗོད་བྱ་གཞི་
གཉེན་རྣམ་གསུམ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ལ་སྦྱོན་བཀོད་པ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་སྤྱིར་ཞེ་ན་གཞི་གཉེན་རྣམ་པའི་ཕྱོགས་གསུམ་ཆར་
བརྗོད་བྱར་བསྟུ་པའི་སྤྱིར།²² ལྷ་བྱ་རམ་ན་ལེ་ཤམ་གསུམ་སོ་སོར་བོས་
ན་མཁུས་པ་དང་། བད་ཀན་དང་། རླུང་སྦྱིད་ཀྱང་ཆམ་ཉམ་དུ་སྦྱར་བ་བོས་ན་
ནད་གང་ཡང་མི་སྦྱིད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་མཁུན་གསུམ་གྱི་ཡུལ་གཞི་གཉེན་
རྣམ་པའི་ཕྱོགས་གསུམ་ཆར་གྱིས་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་མཁུན་པ་གསུམ་བསྟུ་
ཏེ་ཁྱབ་བྱེད་དང་ཁྱབ་བྱེད་ལམ། ཁྱད་པར་དུ་བྱ་ཚོས་དང་བྱེད་ཚོས་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་སྐྱེ་མ་ལ་ཅིག་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྒྱན་འདིར་ཚོས་ཅན། འཕགས་
བཞིའི་མངོན་རྟོགས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱར་སྦྱོན་ཏེ་མཁུན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་
བསྟུ་པའི་སྤྱིར། ཁྱབ་པ་ཅི་ཡོད་ཅེན། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་

21 འདིར་མཚན་ཡི་གེ་གསལ་ལ་མི་གསལ་བ་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། “གསུམ་པ་ལྟར་ན། བསྟུ་ན་
བོས་རྩོམ་པ་ལ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདིས་ནི་སྦྱེས་བྱ་ལ་མཁོ་བའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་
བཤད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། འདི་ལས་འཇུག་ཡུལ་ལ་སོགས་ངེས་པའི་དོན་རྟོགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །
དེའི་རྒྱ་ཡང་རྣམ་པ་གཞི་མེད་པ་ཅམ་ཞིག་བརྗོད་བྱར་བསྟུ་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེའི་དོན་ནི་གཞི་དང་
འབྲེལ་བའི་རྣམ་པ་ཅམ་ནི་དང་པོ་སྦྱོ་འདོགས་གཅད་དུ་མི་འདོད། མ་འདོད་ན་བསྦྱོམ་དུ་མི་འདོད།
མ་བསྦྱོམས་ན་འདོད་པའི་དོན་མི་འཐོབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

22 འདིར་མཚན་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། “ཕྱོགས་གསུམ་ཆར་བསྟུ་པ་ཀྱང་མངོན་པ་དང་སྦྱོས་
པའི་སྦྱོན་མི་ཡོང་བེར་བ་ནི་དེ་ནི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གཞན་ཡིན་པས་སྦྱིའི་མཚན་ཉིད་བདེན་པར་
སྦྱོན་ལ་འདིར་རང་བཞིན་མེད་པར་སྦྱོན་པས་མི་སྦྱོས་སོ། །”

གྲིས་པོ་རིམ་བཞེན་ཞེས་སྐུར་རོ།།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཡུམ་བར་མ་དང་། བསྐྱུས་པ་དང་། རྒྱས་པའི་ལུང་
 རོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་
 པོ་མཁུན་གསུམ་གྲིས་འཕགས་བཞེད་མདོར་རྟོགས་བསྐྱུས་པ་འདི་རྟུར་
 རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས་ཀྱང་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་མཁུན་
 གསུམ་གྱི་སྐྱེ་དོན་དང་། གཞུང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་མཚན་གཞི་
 དང་། མཚན་ཉིད་དང་། སྐྱེ་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ་དབྱེ་གཞི་དང་། དབྱེ་
 བ་དངོས་པོ་དང་། འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དབྱེ་བའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་
 རང་བཞེན་མེད་པར་རྟོགས་ཅིམ་གྱི་སྟོའོ། །གཉིས་པ་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་མཁུན་
 པ་གསུམ་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་གཞི་ཤེས་ལ་མཚན་ཉིད་པ་མཚན་
 མར་འཛིན་པའི་གཞི་ཤེས་དང་། ཉན་རང་ཆེན་པོ་པའི་གཞི་ཤེས་དང་།
 རྗེས་མཐུན་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པའི་གཞི་ཤེས་སོ། །ལམ་ཤེས་ལ་མཚན་ཉིད་
 པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་དང་། རྗེས་མཐུན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་
 སོ། །རྣམ་མཁུན་ལ་ཡང་རྗེས་མཐུན་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་དང་། མཚན་
 ཉིད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་ནོ། །གསུམ་པ་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་
 གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་པ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པ་དང་། རྗེས་མཐུན་པ་གསུམ་དུ་
 འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་རྣམ་པ་གང་ཟག་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། བཞེད་
 པ་གསུམ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞི་ཤེས་མཚན་ཉིད་པ་ལ་ཉི་ཚེ་བ་དང་། རྩབ་
 པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་གཉིས་ལས། མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་། ཉན་རང་
 ཆེན་པོ་པའི་གཞི་ཤེས་གཉིས་སྐྱེ་འབྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་ཡུལ་གཞི་ལམ་

རྣམ་པ་གསུམ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དང་། རོན་རྣམ་སྐྱེ་མེད་གསུམ་ལྡོག་
པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་སྐྱེ་བའི་དོན་ནི། མཁའ་གསུམ་གཅིག་གལ་
ཐ་དད་ཅེན། དེའི་ལན་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་
ལུགས་གཞག་པ་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལོ་ཙྰ་བ་ན་རེ། སངས་
རྒྱུ་གྱི་མཁའ་གསུམ་ཀྱང་རྗེས་ཐ་དད་དེ་སྐྱེ་ལ་མགོ་འི་གདེངས་ཀ་གསུམ་
ཐ་དད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་སོ།།

འདི་མི་རུང་བ་ལ་གསུམ་སྟེ་མཐའ་རྣམ་པར་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་དང་།
ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བའོ། །དང་པོ་སྐབ་པའི་རྣམ་མཁའ་གསུམ་
གྱིས་རྣམ་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚོ་གཞི་ལམ་རང་བཞིན་མེད་
པར་རྟོགས་སམ་མ་རྟོགས། དང་པོ་རྟུར་ན་མཁའ་གསུམ་རྗེས་གཅིག་པར་
(༡༩ བ)ཐལ། ཡེ་ཤེས་དག་གིས་གཞི་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཀ་རང་བཞིན་
མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རྗེས་ཐ་དད་པ་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་
རྟུར་ན་རྣམ་པ་ཡང་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་རྟོན་གཞི་ལམ་རང་བཞིན་མེད་
པར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། བཞིན་མ་རྟོགས་ན་སྐྱ་མི་རྟོགས་པ་བཞིན། འདོད་
ན་རྣམ་མཁའ་གསུམ་ཡིན་པ་བྱུང་དོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་མཁའ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པ་རྟོགས་
པའི་ཚོ་གཞི་ལམ་ཡང་རྟོགས་པས་སྐྱོན་གཉིས་པ་མེད་ཅིང་། གསུམ་ཀ་
རྟོགས་ཀྱང་རྣམ་མཁའ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་
བརྟགས་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་དང་པོ་ཡང་མེད་དེ། བརྟགས་ཚོས་
གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་གཞི་རྒྱུང་དང་། ལམ་
རྒྱུང་ཤེས་པ་དང་། འདིའི་གཞི་ལམ་ཤེས་པ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ལྷན་པོ་ལ་བ་

ལང་དུ་བཏགས་པ་བཞིན་ནོ། །དགོས་པ་རྒྱ་མཚན་དེ་གོ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཞོན་བྱེད་ནི་རྣམ་མཁུན་གྱིས་གཞི་ལམ་རྟོགས་པ་ཚོས་ཅན། གཞི་ཤེས་
དང་། ལམ་ཤེས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་རྒྱུད་དང་ལམ་རྒྱུད་ཤེས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། མི་སྐྱུན་པོ་ལ་ནོག་ལྷོག་ཤལ་མེད་པས་བ་ལང་མཚན་ཉིད་
པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡེ་ཤེས་དག་གིས་གཞི་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་
ཀ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་དེ་ཅོམ་ལ་མཁུན་གསུམ་དེ་བོ་གཅིག་ཅེས་
བྱའི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཉི་ཚེ་བ་དེ་འདྲ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དངོས་
ལ་གཞོན་བྱེད་མ་གྲུབ་བོ། །

གཉིས་པ་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། སྒྲིབ་པ་དང་
བཅས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་ཤེས་
དང་ལམ་ཤེས་ཀྱིས། གཞི་རྒྱུད་དང་ལམ་རྒྱུད་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རྟགས་
དང་ལྷབ་པ་སྐྱབ་ཅིང་། འདོད་ན། མདོ་རྒྱན་ལས། ལུབ་པ་སྒྲིབ་ཀུན་དེས་
པར་གོ་ལ། །འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན། །ཁྱོད་ཀྱི་མཁུན་པས་
ཤེས་བྱ་ལྷབ། །ཐུགས་གོལ་ཁྱོད་ལ་ཕུག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་དང་འགལ་
ལོ། །གཞན་ཡང་། གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་གཞི་རྒྱུད་དང་ལམ་རྒྱུད་
ལས་མི་ཤེས་པ་དེ་དེ་ཅོམ་ལས་རྟོགས་པར་མ་རྩལ་པ་ཡིན་ནམ་རྩལ་རྒྱུད་
མི་རྟོགས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་
ཤེས་བྱ་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་པར་མ་རྩལ་པའི་ཕྱིར། ཐ་མལ་པའི་སྒྲོ་བཞིན། འདོད་
ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་བྱུང་དོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྣམ་མཁུན་
གྱིས་རྒྱུད་རྣམ་པ་ཅོམ་ལས་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། རྩལ་པ་ཡོད་ཀྱང་མི་རྟོགས་

པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་གཞི་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཀ་རྟོགས་པ་ཉམས་སོ།།

གསུམ་པ་ལུང་དང་འགལ་བ་ནི། ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་རྗེས་མཐུན་པ་གཉིས་
 དང་གསུམ་དུ་སྦྱེ་བར་གསུངས་ཏེ། ལམ་གྱི་བདེན་དང་རྗེས་མཐུན་པ། །ཀུན་
 མཁྱེན་གསུམ་དུ་སྦྱེ་བས་ན། །ཞེས་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱིས་ཤེས་བྱ་
 གཅིག་ཤེས་པ་ན་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཉིམ་འི་
 འོད་ཟེར་གཅིག་བཏང་བས། །འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་སྣང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་
 ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ། །སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་གཅིག་པར་སྣང་། །ཞེས་
 པ་དང་། མཚན་བརྗོད་ལས། ཤེས་རབ་ཆེན་པོས་སྐྱད་ཅིག་ལ། །ཆོས་ཀུན་
 ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་སོ། །ཞེས་པ་དང་། བདེན་གཉིས་ལས། མཁྱེན་པའི་སྐྱད་
 ཅིག་གཅིག་གིས་ནི། །ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་ལྲབ་ཅན། །ཞེས་པ་
 དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། །སློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལ། །རྣམ་པ་ཀུན་
 ཏུ་གཅིག་ཅུང་པོས། །ཞེས་པ་དང་། རྒྱུད་སྒྲིལ་ལས། དུས་ལ་ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་
 པ་མེད། །ཅེས་སོ། །པལ་ཆེན་རེ་མཁྱེན་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་དེ་བོ་གཅིག་
 ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ལམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
 དུ་སྤངས་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་
 གྱི་མངོན་རྟོགས་ཀྱང་བསྐྱུས་པར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་
 ལམ་ཤེས་རྗེས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་དུ་སྤངས་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་། དེ་དག་
 གིས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ནི་མངོན་དུ་མི་བྱེད། ཅེས་པ་དང་། ལམ་(༢༠
 ན)ཤེས་པ་ཉིད་བྱང་སེམས་གྱི་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་མཁྱེན་

གསུམ་ཚེས་ཅན། འཕགས་པ་བཞི་པོའི་མདོན་རྟོགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་
 བ་དང་། སྤང་བྱ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་མདོ་ལས།
 ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །ལམ་
 ཤེས་པ་ཉིད་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
 མཁྲེན་པ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
 པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། སྤབ་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁྲེན་པ་ཉིད།
 ཅེས་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་མཁྲེན་རྣམས་ཀྱིས། ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་
 དེ་འདྲར་བཤད་ཅེས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་ལམ། །དེ་འདྲ་
 ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལས་
 འདའ་བ་དང་། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་གནས་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
 མཁྲེན་པ་ཉིད་མདོན་དུ་བྱ་བར་འདོད་པས། ཅེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཉིས་
 པ་རང་ལུགས་མཚན་ཉིད་པ་གསུམ་རྗེས་ཐ་དད་དེ། གཞི་ཤེས་མཚན་ཉིད་
 པ་ཉན་རང་ལ་ཡོད་ཅིང་། ལམ་ཤེས་མཚན་ཉིད་པ་བྱང་འཕགས་ལ་ཡོད་ལ།
 རྣམ་མཁྲེན་མཚན་ཉིད་པ་སྤབ་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་མཐུན་པ་རྗེས་
 གཅིག་སྟེ་སྟོ་གཅིག་གི་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་རྩོད་སྤོང་ནི། བྱང་སེམས་ལ་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར་
 ལ། ། འདོད་ན་རྒྱ་རོལ་ས་རོལ་མཐའ་ལ་ཡིན། །དེ་དག་བར་ན་མི་གནས་པ། །
 དུས་རྣམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཤེས་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་ས་རོལ་ཕྱིན་པར་འདོད། །
 ཅེས་པ་སེམས་པའི་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་། གཞན་ཡང་མཁྲེན་གསུམ་གྱི་

སྐྱོར་བ་སྒྲོམ་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཁུན་གསུམ་གྱི་
མཚན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཐོག་གསུམ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་སེམས་པ་ལ་ལམ་ཤེས་
དང་། ལུག་པ་ལ་རྣམ་མཁུན་གཅིག་ཤུ་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཞི་
ཤེས་མཚན་ཉིད་པ་མེད་ཀྱང་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་རྗེས་མཐུན་པ་ཡོད་ཅིང་།
མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་སྐྱེ་མེད་དུ་སྐྱོ་འདོགས་བཅད་ནས་སྒྲོམ་པ་ཡོད་
པ་མི་འགལ་བ་དང་། མཁུན་གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་རྗེས་གཅིག་པས་མཚན་
ཉིད་བྱེད་པ་རྣམས་ཡོད་པར་མི་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་²³མཚན་ཉིད་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱེ་དང་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །
དང་པོ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་མཚན་གཞི་མཁུན་པ་ཅམ་དུ་མཚན་པའི་མཚན་
ཉིད་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། གཞི་ཤེས་གཞི་
ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་ནི་ལམ་ཐམས་ཅད་
སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་མཁུན་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མེད་དུ་
རྟོགས་པའོ། །གཉིས་པ་གཞི་ཤེས་མཚན་ཉིད་པ་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་བདག་
མེད་པར་རྟོགས་པ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་བྲལ་བ་དང་། ཉན་རང་ཆེན་པོ་
བའི་གཞི་ཤེས་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་སྦྱིང་རྗེ་དང་
བྲལ་བ་དང་། རྗེས་མཐུན་པ་གཞི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་
སྦྱིང་རྗེ་དང་བཅས་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་མ་ལུག་པ་གང་ཞིག་བརྟེ་བས་བྲིན་པ་
དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་

23 མ་དགེ་ལ་མཚན་ “འདི་མན་ཆད་ལྷག” ཅས་ཡོད།

རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའོ། །ལམ་ཤེས་མཚན་ཉིད་པ་ནི་ལམ་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའོ། །རྗེས་
མཐུན་པ་ནི་ལམ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའོ། །
རྣམ་མཁྱེན་མཚན་ཉིད་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་
པ་མཐར་ཐུག་པའོ། །རྗེས་མཐུན་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་
པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའོ། །གསུམ་པ་སྐྱོད་ནི་དམིགས་ཡུལ་
གཞི་ལམ་རྣམ་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པས་ནི་ཤེས་རབ་ཐབས་དང་
ཐུགས་རྗེ་ཅི་རིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིང་དུ་མཁྱེན་པ་
ཞེས་གཙོ་བོ་མིང་(༢༠ བ)ཡིན་ནོ། །

༥ གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་མངོན་
རྟོགས་བསྐྱུས་པའི་དྲིས་ལན་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་
རྟོགས་བསྐྱུས་པའི་དྲིས་ལན་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་སངས་རྒྱལ་གྱི་
མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་པའི་དྲིས་ལན་ནོ། །དང་པོ་བྱིས་བདག་འབྱོར་པོའི་བྱ་
རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེས་དྲིས་པའོ། །
ལན་ལ་ཕྱོགས་བསྐྱབ་པ་དང་། རྟོགས་དགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། རབ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་
ནི་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ཇི་སྟེད་པ་ཐམས་ཅད་
ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། བྲམ་བེ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་
པོ་འདི་དག་གོ། ཞེས་སོ། །འདི་ཚོས་ཞེས་པ་ལམ་དང་རྣམ་པ་འགོག་པ་སྟེ་
སྐྱོས་ལས་ཚད་འཛིན་ལྷག་མ་འགོག་པའི་ཚམ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཞེས་

སོ། །དེདག་གྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའི་གཞིར་
 གྱུར་པ་འམ། ཡང་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པས་ན་གཞི་ཞེས་ཚེས་ཀྱི་
 བཤེས་གཉེན་ཟེར་རོ། །དེདག་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་
 མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་རྣམ་པ་བརྟུ་རྟུག་ཏུ་ཤེས་ཀྱི་ལམ་དང་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཉན་རང་གི་མངོན་
 རྟོགས་ནི་ཚེས་ཅན། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཏེ། རྩོགས་
 ཚེས་གོང་དུ་བསྐྱུབས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་
 པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེས་དྲིས་པའོ། །ལན་ལ་གཉིས་ཏེ་རྩོགས་
 ཚེས་བསྐྱུབ་པ་དང་། རྟགས་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དོ་བོ་དང་། བྱེད་ལས་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྐྱུལ་པ། རབ་འབྱོར་
 བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་རང་བཞིན་
 མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལམ་གང་ཞེ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་སོགས་
 པའོ། །ལམ་དེདག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་ཞེས་པས་དང་པོར་ཉན་
 རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཐམས་ཅད་འདུས་ཏེ་འཕགས་པ་ཉན་རང་གི་ཤེས་པ་
 དང་། སྐྱོང་བ་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན་སྐྱུག་
 བསྐྱུལ་ལ་ཚེས་ཤེས་པའི་བཟོད་པའོ། །ཞེས་སོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་ནམ་
 མཁའ་སྐྱུ་མ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རིགས་ས་དང་པོར་རྫོགས་ལ་རྟོགས་པའི་རྫས་
 དང་སྤངས་པ་ནི་རྒྱན་ཐ་མར་ཐབས་དང་བཅས་པར་རྫོགས་པའོ། །གཉིས་
 པ་བྱེད་ལས་ནི་དེདག་གི་བྱ་བ་སྤང་བྱ་སྐྱོང་བ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡང་བྱ་
 ལ། ཞེས་སྤང་བྱ་སྐྱོང་བའི་བྱ་བ་ས་བརྟུའི་མཉམ་བཞག་ཏུ་བྱེད་ཅིང་། སེམས་
 ཅན་སྐྱིན་པའི་བྱ་བ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བྱེད་དེ་ནམ་མཁའ་སྐྱུ་མ་ལྟར་མངོན་སུམ་

དུ་གསར་དུ་མཐོང་བ་དང་། མཐོང་བྱིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །མདོ་
 རྒྱན་ལས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་དེས། །སངས་རྒྱས་ཚོས་རྣམས་
 སྦྱོང་བར་བྱེད། །གཞན་ནི་ཇི་བཞིན་རྣམ་འཛོག་པ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་
 ཡོངས་སྒྲིན་བྱེད། །ཅེས་སོ། །འོ་ན་བྱང་སེམས་དེ་འཁོར་བ་སྤངས་ནས་སྲུ་
 ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་སྦྱོང་བའི་
 ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྒྱབ་པ་མེད་ཅེས་པ་བྱང་སེམས་དེ་དག་གིས་ཐབས་ཀྱིས་ཡང་
 དག་པའི་མཐའ་མདོན་དུ་མི་བྱ་ཞེས་པའོ། །ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་གཉིས་
 ལས་ཚོས་ཉིད་རྗི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བ་འགོག་པའི་བདེན་པ་དོ་བོ་ཉིད་
 ཀྱི་སྐྱེ་སྟེ། སྒོམ་ལམ་རྩེ་མོའི་གཞུང་རྟོག་དང་པོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་
 ཡང་དག་པའི་མཐའ་གང་ལགས། བཀའ་སྤྱུལ་པ་མཐའ་མེད་པ་ནི་ཡང་དག་
 པའི་མཐའ་ཞེས་པ་དང་། གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ཡུམ་ཡིན་ཏེ་གཞན་དོན་
 མོས་པ་རྒྱུད་དུ་འབྲིང་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་ནི་ཡང་དག་པའི་
 མཐའ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་བཏུ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ་
 ཞེས་སོ། །འོ་ན་གཏན་སངས་མི་རྒྱུའམ་ཞེ་ན་དམིགས་བསལ་བསྟན་པ།
 སྐྱོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མ་བྱས་པ་ལས་བརྗོད་ན་སེམས་བསྐྱེད་
 ཀྱི་ཡུལ་བྱང་རྒྱབ་ཐོབ་རུང་སྟེ་གཉིས་དོན་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་སྐྱོན་པ་ནི་
 གདུལ་བྱ་ལམ་ལ་བཀོད་པས་སྤང་(27 ན)བྱ་སྤང་རུང་དང་། གཉིན་པོ་
 སྐྱེ་རུང་དུ་བྱས་པ་སྟེ་གཞན་དོན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྤྱངས་པ་ནི་སྦྱོང་
 སྦྱོང་བ་དང་བཅུད་སྦྱོང་བ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཡིན་ཏེ་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་
 ཚོགས་བསགས་ཤིང་སྐྱོན་ལམ་བཏབ་ནས་སེམས་སྦྱོང་ལ་གདུལ་བྱའི་དོན་
 དུ་ཞིང་ལམས་དག་མ་དག་གང་འགྱུར་བར་སྦྱོང་དོ། །གཉིས་པ་བྱང་སེམས་

རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་ཚེས་ཅན། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་
 ཏེ། ལྷོགས་ཚེས་གོང་དུ་བསྐྱུབས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི་རབ་འབྱོར་
 གྱིས་གསོལ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེས་བྲིས་པའོ། །ལན་བཅོམ་
 ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྐྱེལ་པ། རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་ནི་ཚེས་རྣམས་ཀྱི་རོ་བོ་
 ཡིན་ལ། རྟགས་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞིང་། མཚན་མ་ནི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་
 གིས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཚེས་རྣམས་མཚོན་པས་ན་རབ་
 ཏུ་བརྗོད་པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྗོགས་པར་མངོན་སུམ་དུ་བྱུགས་སུ་
 རྒྱུད་ཅེས་པ་ཚེས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་གཤེགས་པ་སྟེ། རྒྱ་སྐྱེལ་སྐྱེལ་ག་ཏེ་
 སོང་བ་དང་། གཤེགས་པ་དང་། བུལ་བ་དང་། སྤངས་པ་དང་། རྟོགས་པ་
 ལ་འཇུག་པ་ལས་འདིར་དེ་བཞིན་ཉིད་རྗོགས་པར་རྟོགས་པས་ན་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་འཇུག་ ཡང་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་གསུངས་པས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་ཅེས་དཀོན་མཆོག་འབངས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་ཚེས་ཅན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་
 ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷོགས་ཚེས་གོང་དུ་བསྐྱུབས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །
 གཉིས་པ་བསྐྱུས་པའི་ལུང་ནི་བར་མར་འཕགས་བཞིའི་རྟོགས་པ་མཁུན་
 གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པར་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱུས་པ་བརྒྱུད་སྟོང་པ་
 ལས་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སྟོབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་
 པར་བྱའོ། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟོབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
 བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་ལ་སྟོབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་
 ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་སྟོབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་
 ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་ཡུམ་ཡང་སྐབས་དོན་མཁུན་

གསུམ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་རྒྱས་པའི་ལུང་དང་སྐྱུར་བ་ནི་བར་མ་དང་བསྐྱུས་
པ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱས་པ་ལས་ཀྱང་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་འདོད་
པས་ཀྱང་ཤེར་སྤོམ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །གལ་ཏེ་
དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བཟོད་བྱ་མཛོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་བདུན་
ཅུ་ཚང་བར་སྟོན་ཅིང་ཚོད་བྱེད་འགྲེལ་རྒྱུ་ཚང་བར་ཡོད་པ་རྒྱས་པ་དང་། བཟོད་
བྱ་རྒྱས་ཀྱང་ཚོད་བྱེད་བསྐྱུས་པ་བར་མ་དང་། བཟོད་བྱ་ཚོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་
བསྐྱུས་པས་ན་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ། །

༥ དེ་ལ་བཟོད་བྱ་འོག་ཏུ་རྒྱས་པར་སྟོན་ལ། ཚོད་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་གསུམ་
སྟེ། ཚོས་ཅན་གྱི་འགྲེལ་དང་། ཚོས་ཀྱི་འགྲེལ་དང་། ཚོས་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་
སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་ཀུན་ནས་ཉན་མོངས་ཀྱི་འགྲེལ་དང་། རྣམ་པར་
བྱང་བའི་འགྲེལ་སོ། །དང་པོ་ལ་སྤང་པོ་ལྟ་དང་། ཡུལ་རྒྱག་དང་། དབང་
པོ་རྒྱག་དང་། རྣམ་ཤེས་རྒྱག་དང་། དེག་པ་རྒྱག་དང་། ཚོར་བ་རྒྱག་དང་།
ཁམས་རྒྱག་དང་། ཉེན་འགྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཏེ་ལྟ་བུ་རྒྱ་གསུམ་སོ། །གཉིས་
པ་ལ་གསུམ་སྟེ་ལམ་གྱི་འགྲེལ་དང་། འབྲས་བུའི་འགྲེལ་དང་། གང་ཟག་
གི་འགྲེལ་སོ། །དང་པོ་ལ་རྒྱག་སྟེ་སྤྱོད་པའི་ལམ་དང་། ལྟ་བའི་ལམ་
དང་། རྣམ་འབྱོར་གྱི་ལམ་དང་། ཞི་གནས་ཀྱི་ལམ་དང་། ལྷག་མཐོང་
གི་ལམ་དང་། ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་སོ། །དང་པོ་སྤྱིན་སོགས་པ་
རོལ་ཏུ་སྤོམ་པ་རྒྱག་སོ། །གཉིས་པ་སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །གསུམ་པ་བྲན་
པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་དང་། ཡང་དག་པར་སྟོང་བ་དང་། རྩེ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་
དང་། དབང་པོ་དང་། སྟོབས་དང་། བྱང་རྒྱུ་གྱི་ཡན་ལག་དང་། འཕགས་

པའི་ལམ་མོ། །བཞི་པ་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དང་། བསམ་གཏན་
 དང་། (༢༡ བ)ཚད་མེད་པ་དང་། གཞུགས་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཐར་
 པ་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པའོ། །ལྲ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་
 པ་དང་། སྟོན་པ་མེད་པའོ། །རྟུག་པ་ལ་མངོན་ཤེས་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་དང་།
 གཞུངས་ཀྱི་སྒོ་དང་། གཉིས་པ་འབྲས་བུ་ལ་སྟོབས་དང་། མི་འཇིགས་པ་
 དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་། བྱམས་སྦྱིང་རྗེ་དང་། སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་ཚོས་མ་འདྲེས་པའོ། །གསུམ་པ་གང་ཟག་ལ་རྒྱན་ཞུགས་དང་། ཕྱིར་འོང་
 དང་། ཕྱིར་མི་འོང་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། ལམ་
 ཤེས་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཉེ་ལྷ་བཅུ་ཙུལ་ལྟའོ། །གཉིས་
 པ་ཚོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལ་བྱུང་བཅུ་བདུན་སྟེ། གཞུགས་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་དང་མི་
 རྟག་ཅེས་བྱ་བ་དང་། བདེ་བ་དང་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བདག་དང་
 བདག་མེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། ཞི་བ་དང་མ་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། སྟོང་པ་
 དང་མི་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མཚན་མ་ཡོད་པ་དང་མཚན་མ་མེད་ཅེས་བྱ་
 བ་དང་། སྟོན་པ་ཡོད་པ་དང་སྟོན་པ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། དབེན་པ་དང་མི་
 དབེན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དག་བ་དང་མི་དག་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མངོན་པར་
 འདུ་བྱེད་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་ཅེས་པ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་འགག་ཅེས་
 བྱ་བ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་ཅེས་
 བྱ་བ་དང་། ལ་ན་མ་ཐོ་བ་བཅས་པ་དང་ལ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་།
 ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་
 བཅས་པ་དང་ཉོན་མོངས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་
 ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཞུགས་འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་གཞུགས་

ལྷ་འདྲེ་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །གསུམ་པ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལ་
བརྒྱད་དེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། མ་ཞོར་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། གཞན་མ་ཡིན་
པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉིད་དང་། ཚོས་ཉིད་དང་། ཚོས་ཀྱི་
དབྱིངས་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའོ།།

༥ །གསུམ་པ་ལུང་གི་དོན་བཤད་པ་ནི་མ་བྱེད་གསུམ་གྱིས་འཕགས་པའི་
མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་ཞེས་པ་སྤྱད་བྱེད་མ་བྱེད་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་དང་པོ་
ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་དོན་དང་བྱེད་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་དམིགས་
པ་གཞུགས་ལ་སོགས་ཞེས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤང་པོ་ལྡ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་
བརྟུག་གཉིས་དང་། ལམས་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །དང་པོ་གཞུགས་དང་། ཚོར་བ་
དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྤང་པོ་འོ། །རེ་རེ་
ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞུགས་
ཀྱི་སྤང་པོ་ནི་གཞིག་ཅིང་གཞོམ་རུང་མ་འདུས་པ་ཡིན་ཞིང་། དབྱེ་ན་བརྟུ་
གཅིག་གོ། །ཚོར་བ་ནི་དོན་གྱི་བྱེད་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱོད་བ་དུ་མ་འདུས་
པ་ཡིན་ཞིང་། དབྱེ་ན་ཚོགས་རྒྱུག་གོ། །འདུ་ཤེས་ནི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དོན་
གྱི་བྱེད་པར་མཚན་མར་འཛིན་པ་དུ་མ་འདུས་པ་ཡིན་ཞིང་། དབྱེ་ན་རྒྱུག་གོ། །
འདུ་བྱེད་ནི་སྤང་པོ་བཞི་ལས་གཞན་པའི་འདུས་བྱས་སུ་མ་འདུས་པ་ཡིན་
ལ། དབྱེ་ན་སེམས་པའི་ཚོགས་རྒྱུག་གོ། །རྣམ་ཤེས་ནི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་
དོན་ཅོམ་རིག་པ་དུ་མ་འདུས་པ་སྟེ། དབྱེ་ན་རྒྱུག་གོ། །གཉིས་པ་ལ་རྒྱུག་
ཚན་གཉིས་ལས་དང་པོ་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་གཞུགས་འཛིན་རྣམ་ཤེས་
ཀྱི་བདག་རྐྱེན་གཞུགས་དང་བའི་རིགས། རྣ་བ་ནི་སྤྱོད་འཛིན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་

བདག་རྒྱུན་གསུགས་དང་བའི་རིགས། ལྷ་མོ་དྲི་འཛིན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བདག་
 རྒྱུན་གསུགས་དང་བའི་རིགས། ལྷེ་མོ་འཛིན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་
 གསུགས་དང་བའི་རིགས། ལྷུས་ནི་རིག་བྱ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བདག་
 རྒྱུན་གསུགས་དང་བའི་རིགས་སོ། །ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་ཚོས་འཛིན་
 པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་རྒྱལ་ལས་གང་རུང་འདས་
 མ་ཐག་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུགས་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་(22 ཀ)
 པའི་དམིགས་པའི་རྒྱན་གྱི་རིགས་ཡིན་ལ་དབྱེ་ན་ཉི་ལུག་འོ། །སྐྱེ་ནི་རྣམ་ཤེས་
 ཀྱི་དམིགས་རྒྱན་གྱི་རིགས་ཡིན་ཞིང་། དབྱེ་ན་བརྒྱད་དོ། །དྲི་ནི་སྤྱི་
 རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་རྒྱན་གྱི་རིགས་ཡིན་ལ། དབྱེ་ན་བཞི་འོ། །རོ་ནི་
 ལྷེ་མོ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱན་གྱི་རིགས། དབྱེ་ན་རྒྱལ་གོ། །རིག་བྱ་ནི་
 ལྷུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱན་གྱི་རིགས། དབྱེ་ན་བཅུ་གཅིག་གོ། །
 ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱན་གྱི་རིགས། དབྱེ་ན་
 ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་འདུས་མ་བྱས་སོ། །དེ་ལྟར་
 ཡང་མཛོད་ལས། གསུགས་རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་ཉི་ལུ། །སྐྱེ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་
 ཡོད་དེ། །རོ་ནི་རྣམ་རྒྱལ་དྲི་རྣམ་བཞི། །རིག་བྱ་བཅུ་གཅིག་བདག་ཉིད་དོ། །
 ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བདག་རྒྱུན་དབང་པོའི་ཁམས་
 རྒྱལ་དང་། དམིགས་རྒྱན་ཡུལ་གྱི་ཁམས་རྒྱལ་ནི་སྤྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་
 རྣམས་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྐྱེད་པའི་རིགས་ཡིན་པས་ན་ཁམས་ཞེས་
 བྱ་སྟེ། མཛོད་ལས། དབང་དོན་དེ་དག་ཁོ་ན་ལ། །སྐྱེ་མཆེད་དང་ནི་ཁམས་
 བཅུར་འདོད། །ཅེས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་དེ་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་
 ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། དེ་གསུམ་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་དང་། འདུས་

མ་བྱས་དང་བཅས་པ་ནི། །ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་སོ། །
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་རྒྱལ་ནི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་བར་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྐྱེད་པའི་རིགས་ཡིན་པས་ན་ཁམས་སོ། །
དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པས་ན་ཚོས། །སྐྱོན་འདོགས་གཅད་པར་
བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ན་ཡུལ།²⁴ དོན་རྣམ་མི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་བདག་
གཅིག་གམ་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱོང་པའི་རྟེན་ཅན་ཏེ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའོ། །
གཉིས་པ་བྱེད་པ་ནི་འབྲས་བུའམ་དགོས་པ་བདག་ཏུ་སྐྱོངས་ཏེ་མེད་པར་མ་
ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །

༥ །གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་དེ་བོ་དང་བྱེད་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་
ལམ་གསུམ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་ཏེ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཐབས་ཁྱད་
པར་ཅན་དང་བཅས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་འཁོར་བ་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ན་གདུལ་བྱའི་སྐོ་
ངོར་ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་གྱི་ལྷུང་འདས་སྟོན་པའོ། །ཐབས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་
དམིགས་བསལ་མ་རྗེས་བར་དུ་དེ་ལོ་ན་ཉིད་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་
སུམ་དུ་མི་བྱེད་པར་སེམས་ཅན་མ་བསྐྱུས་པ་བྱམས་སྤིང་ལ་སོགས་ཀྱི་སྐྱིན་
པ་དང་། ཕྱིན་རྒྱལ་གཞན་ལ་སྐྱ་བ་དང་། གཞན་སྐྱོད་དུ་འཇུག་པ་དང་། རང་དེ་
དང་མཐུན་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་རབས་ལས། སྐྱིན་པའི་གཡབ་མོས་
ལེགས་བོས་ཏེ། །སྟན་པར་སྐྱ་བའི་གཏམ་བྱས་ནས། །དོན་སྐྱོད་པ་ཡིས་
བག་ཐབ་སྟེ། །དོན་མཐུན་གྲོས་ཚེན་ངེས་པར་གདབ། །ཅེས་སོ། །སེམས་

24 མ་དགེ་ལ་ “ལ” ཡོད་པས་ “ཡུ” ཆད་པར་སྐྱེད།
368

ཅན་སྤྱད་པའི་སོགས་ཁོངས་ནས་སྤྲོད་པ་དང་། གྲོལ་བ་དང་། མཐར་ཐུག་པ་
བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་ལོ།།

༥ གསུམ་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་དོ་བོ་དང་། བྱེད་པ་གཉིས་
ལས་དང་པོ་དོ་བོ་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་དོན་རྣམ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
རྟོན་ཅན་ཏེ་རྟོགས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཞན་དོན་དང་། རང་དོན་གཉིས་
ལས་དང་པོ་རྒྱ་ཆེ་བ་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པ་རྟུག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་
པ་དང་ལྷན་གྱིས་སྲུབ་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་རྟོགས་
པའི་ཁྱད་པར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྲལ་ཡང་དག་མཐའ་རྟོགས་པ་དང་། སྤངས་
པའི་ཁྱད་པར་ཉོན་མོངས་པའམ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྤྲ་མས་
སྤྱི་མར་མཚམས་སྦྱར་བ་ཉིད་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ལོ། །བཞི་པ་སྐབས་ཀྱི་
དོན་བསྐྱེད་པ་ནི་(༢༢ བ)མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནི་ཚོས་ཅན། འདི་
ཚོམ་པ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་བཞིའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རིམ་གྱིས་
རྟོགས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་མཁྱེན་གསུམ་བཟོད་བྱར་བསྐྱེད་
པའི་ཕྱིར། དེ་རང་ཅི་ཞེ་ན་གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པ་རྣམས་བཟོད་བྱར་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་སྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་ཚོས་དང་ཁྱབ་པ་གོང་
ཏུ་བསྐྱབས་ཟིན་པ་དེ་ལྟ་བུས་ན། ཞེས་པ་སྤྱར་བཤད་དུ་ན་པ་ལ་སྦྱར་རོ།།

༦ གཉིས་པ་དགོས་འབྲེལ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དངོས་
སོ། །དང་པོ་འོག་ཏུ་གསུངས་ཞེས་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིར་བྱའོ། །ཁྱད་པར་
གྱི་ཚོས་གང་ཟག་ནི་བཙོམ་ལྷན་འདས་འཕགས་པ་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་

བས་ཏེ་འདི་དག་ནི་བཤད་ཟེན་པས་མི་བཤད་དོ། །གང་ཞེ་ན་རང་གི་བསྟན་
 བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནས་འབྲེལ་བ་ཁོང་ན་ཡོད་པའི་བར་དོ། །དགོས་
 པ་གང་གི་ཆེད་དུ་ཞེ་ན། དགོས་པ་གཉིས་ཏེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་།
 སྐབས་དོན་གྱི་དགོས་པ་འོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྣམ་བཅད་དང་། ཡོངས་
 གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་འོ། །དང་པོ་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ་བྱུང་
 པར་གྱི་ཚོས་གསུམ་མམ། དོགས་པའི་ཚོས་གསུམ་ལས་དང་པོ་གང་ཟག་
 ནི་སྐྱེ་བོ་སྐྱེ་བོས་དམན་པ་དག་གིས་སོ། །རྗེ་ལྟར་ན་རྒྱལ་བ་བྱམས་པས་
 ཡང་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་པོ་དེ་བསྟན་པ་ལ་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྟུང་དུ་འོ། །རྒྱ་
 མཚན་ནི་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་མཐའ་དག་གསལ་བར་མཛད་
 པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །གང་གིས་གསལ་བར་མཛད་ཅིན་
 བཅོས་ལྡན་འདས་བླགས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གང་ལས་ན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་
 རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་པ་དེ་དང་དེ་ལས་སོ། །དགོས་པ་གདུལ་བྱ་རྒྱས་པ་དང་
 འབྲིང་དང་མངོན་བསྐྱུས་པ་ལ་དད་པ་ལ་ཕན་འདོགས་བཞེད་པས། ཞེས་
 སོ། །གཉིས་པ་ནི་ཡོངས་གཅོད་ལ་དོན་ལ་དོན་འགྲུང་གི་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པའི་
 རྟུགས་ལས་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཅེས་པ་མི་ལྡན་པ་བཅད་པའི་ངེས་གཟུང་
 ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་སྐབས་དོན་ཡན་ལག་ཅེས་པ་ཆལས་དང་རྒྱུ་ལ་བརྗོད་
 པ་ལས་འདི་ཕྱི་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་དགོས་འབྲེལ་དངོས་ལ་གསུམ་སྟེ། དགོས་དོན་དང་། བསྐྱུས་དོན་
 དང་། ཚིག་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་རྩོམ་པ་པོའི་བཞེད་པའི་དགོས་པ་
 དང་། འཆད་པ་པོ་རིགས་པས་འཆད་པའི་དགོས་པ་འོ། །དང་པོ་རྩོམ་པ་

པོའི་བཞེད་པའི་དགོས་པ་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་རྟོགས་²⁵ཤིང་གོ་ནས་
འཇུག་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པ་ན་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འགྲེལ་པ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་
བྱུང་དོན་ནི་རྗེས་བྱེད་དག །ཡོངས་བརྟགས་དབང་དུ་བྱས་ཡིན་གྱི། །དེ་ལས་
གཞན་པའི་དབང་བྱས་མིན། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞག་
པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། གཞུང་མཛེས་བྱེད་དུ་འདོད་
པ་དགག་པ་དང་། རག་ཕྱིར་རྒྱོག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཁོ་
ན་སྐྱེད་ནས་འཇུག་པ་དང་། དེས་ཤེས་ཁོ་ན་བསྐྱེད་ནས་འཇུག་པར་འདོད་
པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྐྱ་མ་དང་། ལུན་དབྱུང་བ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ལོ་རྩུ་བ་ན་རེ། དགོས་འགྲེལ་ངག་གིས་འགྲེལ་བ་ཅམ་ལས་བསྟན་
བཅས་མཛེས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ་གཏམ་གྱི་མགོ་རྒྱུངས་དང་འདྲའོ་ཟེར་
རོ། །གཉིས་པ་དགོས་པ་གཞན་ཡོད་དམ་མེད་གཉིས་ལས། ཡོད་པ་རང་
གི་འདོད་པ་ཉམས་ཤིང་། མེད་ན་དཔེ་མ་གྲུབ་ཅིང་དོན་ཡང་མི་འཐད་དེ། དང་
པོ་དགོས་མེད་ཀྱི་ངག་སྐྱས་ནས་སྐབས་དོན་ལ་ཞུགས་ན་མཛེས་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་དང་། དཀོན་མཆོག་སྐྱ་ན་གཉན་ལ་སོགས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་
མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་བསྟན་བཅས་ཀྱི་སྐྱེད་དུ་དགོས་མེད་ཀྱི་ངག་
བཀོད་ན་མཛེས་པར་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། མཆོད་བརྗོད་ཡོད་པའི་
བསྟན་བཅས་ལ་དགོས་འགྲེལ་གྱི་ངག་མི་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

25 མ་དཔེར་རྟོགས་ཆད་པར་སྤྱང་།

དང་། གཞན་ཡང་དགོས་འབྲེལ་ངག་ལ་དགོས་པ་གཞན་མེད་པར་གྲུབ་
 པའི་ཕྱིར་དོ། །(༢༩ ན)གཉིས་པ་ལ་ཕྱོགས་སྡེ་མ་དང་། ལྷན་དབྱུང་བ་
 གཉིས་ལས་དང་པོ་ཞི་མཚོའི་འདོད་པ་ཡིན་ཞེས་སྒྲིབ་ཁ་ཅིག་ཕྱི་རོལ་བ་
 དག་ནང་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚོས་ཅན། བཅོམ་ཞིང་འཇུག་པར་མི་འོས་ཏེ།
 དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱ་རོགས་ཏོག་པའི་བསྟན་བཅོས་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།
 ནང་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚོས་ཅན། བཅོམ་ཞིང་འཇུག་པར་འོས་ཏེ། དགོས་
 པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་བཞིན་ཞེས་པའི་དགོས་
 འབྲེལ་གྱི་ངག་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་གཞན་གྱི་ངག་
 ལྷན་ཚད་བསྐྱོག་པར་འགལ་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་དང་འབྲེལ་བ་ལ་གཞུང་
 དོན་དང་འབྲེལ་བ་དང་། ཚུམ་པ་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལྟར་ན་
 གཞུང་དུ་འོག་ཏོག་སྐྱོག་བྱེད་མི་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོ། །གཉིས་པ་
 ལྟར་ན་འདི་བརྩམས་པ་དང་། ཉན་པ་ལ་ཞུགས་ན་ནོར་འཇོམ་དཔ་དང་། ལྷན་
 བསྡུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་འོག་ཏོག་སྐྱོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དགོས་
 པ་སྟོན་པའི་ངག་ལས་གཞན་མི་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོ། །གསུམ་པ་
 སྐྱོབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གི་འདོད་པ་ཡིན་ཞེས་སྒྲིབ་ཁ་ཅིག་ན་ཟེ། དགོས་
 པ་ལ་སོགས་པ་ཐེ་ཚོམ་ཁོ་ན་སྐྱེས་ནས་འཇུག་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ངག་ལ་
 དེས་པ་སྐྱེ་ཞིང་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་ཁོ་ན་སྐྱེས་ནས་འཇུག་
 པའི་ཕྱིར་དོ། །རྟགས་དང་ཁྱབ་པ་ལས་སྤངས་ཤིང་། འདོད་ན་འགལ་ཞེས་
 དེས་པ་སྐྱེ་ཞིང་འཇུག་པར་གྲུབ་པས་བསལ་ལོ། །གལ་ཏེ་དེ་ཡོད་ཀྱང་ངག་
 གི་དགོས་པ་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཐེ་ཚོམ་
 སྐྱེད་ཅིང་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང་ངག་གི་དགོས་པ་དེས་པ་བསྐྱེད་ནས་འཇུག་པ་

ཅིས་འགོག་སྟེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་དེས་ཤེས་ཁོ་ན་བསྐྱེད་ནས་
 འཇུག་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྦྱིར་དེས་པ་ཁོ་ནས་འཇུག་པ་དགག་པ་
 དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཚད་མའི་དེས་པ་བསྐྱེད་ནས་འཇུག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་
 བོ་ལ་ཅིག་ན་རེ། ཐེ་ཚོམ་འཇུག་པའི་གོགས་ཡིན་པའི་སྦྱིར་དེས་པ་ཁོ་ནས་
 འཇུག་གོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་ནས་འཇུག་པར་མི་སྲིད་པར་ཐལ།
 འདོད་ན་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས་ནས་འཇུག་པར་གྲུབ་པས་བསལ་ཞིང་། ཚོས་མཚོག་
 གིས། གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་དོན་གཉེར་ནི། ཐེ་ཚོམ་ལས་ཀྱང་འཇུག་ཕྱིར་རོ། །
 ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་ཕྱོགས་སྡེ་མ་དང་། སྐྱེན་
 དུ་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་གཞོན་ཏུ་མ་ལེན་ན་རེ། ཚོག་དང་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་
 པས་དགོས་འབྲེལ་གྱི་དགའ་ལ་བརྟེན་ནས་དགོས་སོགས་ཡོད་དེས་སྦྱུང་པ་
 ཚད་མ་དེས་ཤིང་དེས་འཇུག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི་སྐྱེས་བུའི་བྱས་
 པའི་ཚོག་གམ། མ་བྱས་པའི་ཚོག་ལས་ཡིན་གྲང་། དང་པོ་ལྟར་ན་སྐྱེས་བུ་
 ཅོམ་པོ་འམ། བྱུང་པར་ཅན་ཡིན་གྲང་། དང་པོ་ལྟར་ན་རྩུན་ཚོག་མི་སྲིད་པར་
 འགྱུར་ཏེ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཚོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་འདི་
 བྱུང་པར་ཅན་དུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ་རྣམ་དེས་ལས། གལ་ཏེ་བྱུང་
 པར་ཅན་དེ་ཉིད། །ཤེས་པར་ལུས་ན་དོན་དེ་འདོད། ཅིས་སོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་
 འབྲེལ་ལས། ཚོག་རྣམས་ལོག་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ། ཉེས་རྣམས་སྐྱེས་བུ་ལ་
 བརྟེན་ཕྱིར། །སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་བདེན་དོན་ཅན། ཞེས་ནི་ལ་གཅིག་རབ་ཏུ་
 བརྗོད། ཅིས་ཟེར་ན། གཉིས་པ་དེ་ལས་བསྐྱོག་ན་མཚུངས་ཤིང་གཞན་ཡང་
 ཚོག་ཅོམ་ལ་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པ་མི་སྲིད་ཅིང་བྱུང་པར་དུ་དགོས་འབྲེལ་
 ཀྱི་ཚོག་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པས་ལེགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚོག་དང་དོན་ལ་

འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཚད་མས་ངེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པས། ཚད་མས་ངེས་པ་
སྐྱེས་ནས་འཇུག་པ་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་(༢༩ བ)ལ་གཉིས་ཏེ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་།
སྐབས་དོན་གྱི་དགོས་པ་འོ། །དང་པོ་དགོས་པ་བརྗོད་པའི་དག་གིས་བསྟན་
བཅོས་ལས་དགོས་པ་འབྱུང་ངོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྟོག་ལྡན་
གྱིས་དགོས་པ་འབྱུང་བར་དོན་འབྱུང་གི་ཚོམ་མམ། ངེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
ཤེས་པ་ཡོངས་གཙམ་ཀྱི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་བཙད་ལ་བསྟན་བཅོས་
ལས་དགོས་པ་འབྱུང་བར་མ་རྟོགས། ལོག་རྟོག་གི་ཚོམ་གཙམ་དེ་སྐྱོད་
རྣམས་པན་ཚུན་དུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་སྤང་སྤོང་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་དགོས་
པ་དོན་གཉེར་གྱི་གང་ཟག་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་འབྱུང་བ་སྐབས་དོན་
ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ལྷ་འཁོར་གྱི་འབྱུང་རྒྱུ་མེད་པ་ཚོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཛོད་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པར་འདོད་པས་ཤིང་
ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། མདོ་
དོན་ཆེ་བ་ཉིད་ཐོས་ནས། །ཉན་པ་དང་ནི་འཛིན་པ་ལ། །ཉན་པ་པོ་དེ་གུས་
འབྱུང་བས། །ཐོག་མར་དགོས་པ་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་སོ།།

གསུམ་པ་རྩོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་དགོས་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་།
སྐབས་ཀྱི་དགོས་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་རྣམ་བཙད་
ཀྱི་དགོས་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་དང་། ཡོངས་གཙམ་ཀྱི་དགོས་པ་ལ་རྩོད་སྤང་
དང་། གཉིས་ཀ་རྩོམ་པ་པོའི་དག་ལ་མི་ལྟོས་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་

ལོག་རྟོག་རྟོག་ལྡན་ནམ་རྟོག་ལྡན་མ་ཡིན་ལ་བརྒྱུག་ དང་པོ་ལྟར་ན་ལོག་
 རྟོག་བརྒྱུག་པའི་དགོས་པ་མི་རུང་སྟེ་ལོག་རྟོག་རང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་
 ཕྱིར་ཞེ་ན་སློལ་སྟོགས་ཤིང་དགོས་པ་འབྱུང་མི་འབྱུང་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་
 མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་
 མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་རྟོག་ལྡན་མ་ཡིན་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་མ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྟོག་ལྡན་ལ་ལོག་རྟོག་ལྲབ་བྱེད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་
 བ། ལྲབ་པ་མེད་ཅིང་རྟོན་ཅོམ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་རྟགས་མ་གྲུབ་པའོ། །
 རྟོག་ལྡན་མ་ཡིན་པ་ཡང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་འགྱུར་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
 སྟེ་བསྟན་བཅོས་སྔོངས་པ་རྒྱུག་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་སོ། །གཤམ་ཏེ་ངག་གིས་
 ལོག་རྟོག་བརྒྱུག་ན་དམ་བཅའི་ངག་གིས་ལོག་རྟོག་བརྒྱུག་ལུས་སམ་
 མི་ལུས། དང་པོ་ནི་གཏན་ཚིགས་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་
 ན་དགོས་འགྲེལ་ངག་གིས་ལོག་རྟོག་བརྒྱུག་པ་ཉམས་ཏེ། གཏན་ཚིགས་
 མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེགས་པ་ངན་པས་བརྟགས་པའི་ལོག་རྟོག་
 བརྒྱུག་པར་མི་ལུས་ཤིང་། བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་འཇུག་པའི་ལོག་རྟོག་བརྒྱུག་
 པར་ལུས་པས་སྒྱུན་གཉིས་ཀ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ཡོངས་གཙོད་ལ་རྩོད་སྲང་
 ལ་གཉིས་ཏེ། ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པ་ལ་མི་དགོས་པ་སྲང་བ་དང་། ངེས་ཤེས་
 སྐྱེད་པར་མི་ལུས་པ་སྲང་བའོ། །དང་པོ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་ལ་དགོས་འགྲེལ་གྱི་
 ངག་མི་དགོས་པར་ཐལ། དོན་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དང་། གཞོད་བྱེད་མེད་པའི་
 གཞི་ལ་ཐེ་ཚོམ་རང་ལུགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱབ་གཞོད་མེད་
 པ་ལ་དོན་འགྱུར་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅིང་། ཐེ་ཚོམ་
 ཅོམ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ལྲབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། དོན་འགྱུར་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་

ལ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དགོས་འབྲེལ་ངག་གིས་དོན་ལ་ངེས་པ་
 སྐྱེད་མི་ཉུས་པར་ཐལ། ངག་དང་དོན་ལ་མི་འབྲུལ་བའི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། མེ་བརྗོད་པས་ཚུལ་ངེས་པ་སྐྱེད་མི་ཉུས་པ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་
 བ་མེད་པས་ཚད་མའི་ངེས་པ་སྐྱེད་མི་ཉུས་པར་ཐལ་ཟེར་རམ། ཡིད་དཔྱོད་
 ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ངེས་པ་སྐྱེད་མི་ཉུས་པར་ཐལ་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་འདོད་
 ལཱ། གཉིས་པ་(༢༥ ན)ལྟར་ན་བྱུང་བ་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་མིན་ན་ཐོས་བྱུང་གི་
 ཤེས་རབ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འབྱུང་ཏེ་ཚིག་ལས་ངེས་པ་ཅོམ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །གསུམ་པ་ནི་དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་ཚོས་ཅན། ཚུམ་པ་པོས་བརྩམ་
 མི་དགོས་པར་འབྱུང་ཏེ། འཆད་པ་པོས་བཤད་ཀྱང་དགོས་པ་དེ་དག་འབྱུང་
 པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། བསྟན་བཅོས་ཀྱང་རྩམ་པ་པོས་བརྩམ་མི་དགོས་པར་
 འབྱུང་ཏེ་འཆད་པ་པོས་བཤད་པས་དགོས་པ་ལྷུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུགས་
 ཚོས་ལྷུང་ཅིང་བྱུང་བ་མ་ལྷུང་ན་དམ་བཅའ་བྱུང་དོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་
 ཚུམ་པ་པོས་ཤེས་བྱ་གཞིར་བྱས་ལ་ལོག་པ་སྲིད་ཀྱང་། རྟོགས་ཚོད་ལ་
 ལོག་པ་རྩམ་པ་མེད་ལ། འཆད་པ་པོ་རྟོགས་ཚོད་ལ་ཡང་ལོག་པར་སྟོན་པ་
 སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྐབས་ཀྱི་དགོས་པ་ལ་རྩོད་སྲུང་ནི། དགོས་
 འབྲེལ་ངག་གི་དགོས་པ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་འབྱུང་
 ཏེ། ངག་ཡོད་པ་ལ་འཇུག་པས་མ་བྱུང་ཅིང་། སྲིད་ཅོམ་དགོས་པར་མི་རུང་
 ལཱ། དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་མེད་པ་ལ་འང་འཇུག་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
 འཇུག་པ་ངག་གི་དགོས་པ་ཡིན་པར་མི་སྲུང་འཇུག་གི་དགོས་པ་འཇུག་པར་
 སྲུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ངག་སྐྱོད་གི་དགོས་པ་མར་མེ་འབྲུལ་བར་སྲུང་།
 མར་མེ་འབྲུལ་བ་ངག་སྐྱོད་གི་དགོས་པར་མི་སྲུབ་བ་བཞིན་ནོ། །གང་ཟག་གི་

རིགས་ལ་ལ་དགོས་འབྲེལ་མ་བཞོད་ཀྱང་མི་འཇུག་བཞོད་ཀྱང་མི་འཇུག་
པ་དང་། ལ་ལ་བཞོད་ཀྱང་འཇུག་མ་བཞོད་ཀྱང་འཇུག་པ་དང་། ལ་ལ་
མ་བཞོད་ན་མི་འཇུག་བཞོད་ན་འཇུག་པ་ཡོད་པས་སྤྱི་མའི་དོན་དུ་བཞོད་པའི་
སྤྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་རྩོམ་པ་པོའི་བཞེད་པའི་དགོས་པ་འང་དག་
ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གོ་ཞིང་། གོ་ནས་འཇུག་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པ་མང་
ན་བརྩམ་པའི་དགོས་པ་འབྲུབ་པའི་སྤྱིར་དོ། །རྣམ་འབྲེལ་ལས། འབྲེལ་བ་
དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྤྱིས་སུ་འདི་དོན་ནི་རྗེས་སྤྱོད་དང་ག་ །ཡོད་ས་བརྟགས་
དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། །དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་བྱས་མིན། །ཞེས་སོ། །

༥ གཉིས་པའི་བསྐྱུས་པའི་དོན་ནི་གསུམ་སྟེ། དགོས་འབྲེལ་གྱི་དབྱེ་བ་
དང་། དག་འདིས་རྗེས་སྤྱོད་བསྟན་པ་དང་། བསྟན་པ་ལས་རྟོགས་པ་སྦྱེ་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ་སྟེ། དབྱེ་གཞི་དང་། བྱེ་བའི་དོ་བོ་དང་། འབྲེད་པའི་
རྒྱ་མཚན་དང་། བྱེ་བའི་དོན་དང་། བྲངས་དེས་པའོ། །དང་པོ་ནི་དགོས་
འབྲེལ་དག་གིས་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་ཅོམ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ་དག་ཅོམ་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་འབྲེལ་བཞི་དང་། དགོས་འབྲེལ་
དག་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་འབྲེལ་བཞི་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་ལ་ཡོད་
པའི་དགོས་འབྲེལ་བཞི་ལོ། །དང་པོ་དག་དེའི་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་
བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྟོགས་པ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་བྱུང་
ལ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཞིང་། དགོས་པ་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་དགོས་པའི་དགོས་
པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་བརྗོད་བྱ། དགོས་པ། འབྲེལ་བ། དགོས་པའི་
དགོས་པ་བཞི་པོ་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་ལས་དགོས་པ་འབྲུང་

ཞིང་། དེ་ལས་དགོས་པའི་དགོས་པ་འབྱུང་ལ། དགོས་པ་བསྟན་བཅོས་དང་
 འབྲེལ་ཞིང་སྐྱབ་རྣམས་སྲུ་གོ་བ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེངག་འདི་ལ་རག་ལས་
 བ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཞིང་། ཚོས་བཞི་གོ་ནས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་ཉིང་
 དགོས་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་བརྗོད་བྱ་གཞི་གཉེན་རྣམས་གསུམ། དུལ་ཅན་
 མཁུན་གསུམ། དེ་ཕྱི་བ་མདོན་རྟོགས་བརྒྱད། དེ་ལས་དོན་བདུན་བཅུ་དྲུ་
 བ་དང་བཅས་པ་མདོད་དོན་དེ་འང་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དོན་སྦྱི་དང་། ཞེན་
 པའི་བརྗོད་བྱ་དོན་རང་མཚན་ནོ། །དགོས་པ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་བ་དེ་ལྷག་ཏུ་
 རྟོགས་པ་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཡིན་ནོ། །འབྲེལ་བ་མདོད་དོན་བ་དེ་ལྷག་ཏུ་
 (༢༥ བ)རྟོགས་པ་རྒྱན་ལ་རག་ལས་པའོ། །དགོས་པའི་དགོས་པ་མདོ་
 དོན་རྟོགས་པ་བསམ་པ་བསྐྱོམས་པ་ལས་ཚོས་སྐྱུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པའི་
 བར་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་འབྲེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དགོས་འབྲེལ་
 གཞིར་བྱས་ལ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་ལྷོག་པ་ཡིན་མ་ཡིན་
 གཉིས་ལས་དང་པོ་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་གཞིར་བྱས་ལ་ལ་འབྲས་
 གུ་ཡིན་མ་ཡིན་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ་དངོས་ཀྱི་འབྲས་གུ་དང་། མཐར་ཐུག་
 པའི་འབྲས་གུ་གཉིས་ལས་དགོས་པ་དང་དགོས་པའི་དགོས་པ་གཉིས་སོ། །
 དགོས་པ་དེ་བསྟན་བཅོས་ལས་བྱུང་བའི་ཆ་ནས་འབྲེལ་བ་སྟེ་བཞིར་འབྲེད་
 དོ། །བཞི་པ་སྟེ་བའི་དོན་ནི་དགོས་པ་དང་འབྲེལ་བ་རྗེས་གཅིག་སྟེ་བརྗོད་
 བྱ་རྟོགས་པའི་སྐྱོ་བསྟན་བཅོས་ལས་འབྱུང་ལྷོག་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེ་གཉིས་དང་ཉིང་དགོས་རྗེས་མི་གཅིག་སྟེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དུས་ན་ཉིང་
 དགོས་མ་སྐྱེས་ལ། སྐྱེས་པའི་དུས་ན་སྐྱེས་མ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེན་
 པའི་བརྗོད་བྱ་ལྷོགས་གཅིག་དང་ཉིང་དགོས་རྗེས་གཅིག་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

སའི་མཁའ་གསལ་གསལ་ཚོས་སྐྱེ་མཚན་པ་དང་བཅས་པ་གཉིས་ཀ་གཞི་མཐུན་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་གཅིག་དང་དགོས་འབྲེལ་རྗེས་
 གཅིག་པའི་སྐབས་སྲིད་དེ། རྣམ་ཀུན་དང་མཐར་གྱིས་པ་དང་ཚོགས་སྦྱར་
 དུ་རྗེས་གཅིག་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་གཞན་གསལ་
 གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ་དངོས་པོ་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ལྷ་པ་གངས་ངེས་པ་ལ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་
 གཞན་པ་དང་། ཚེད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་སྤྲོ་མ་དག་དགོས་པ་བསྟན་
 པས། དགོས་པ་བསྟན་བཅོས་ལས་འབྱུང་བར་གྲུབ་པས་མ་འབྲེལ་བ་དང་
 བསྐྱབ་མི་རུས་གཉིས་ཀ་ཚོད་དེ། དགོས་པ་དང་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་འབྲས་སུ་
 གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དགོས་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པས་འདོད་བྱར་གྲུབ་པས་
 གགས་ཀྱི་རྟོག་པ་གཅོད་པ་ལ་དགོས་པ་དང་དགོས་པ་²⁶གཉིས་སུ་གངས་
 ངེས་ལ། བརྗོད་བྱ་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་དགོས་པ་ངོས་འཛིན་ཐབས་ཀྱི་ཡན་
 ལག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ད་ཅུང་བསྟན་བཅོས་ལ་
 འཇུག་པའི་གགས་ཀྱི་རྟོག་པ་མ་ཚོད་པར་འབྱུང་ཏེ་དགོས་པ་དེ་སྐྱབ་པ་
 ལ་འདི་བས་ཐབས་སྐྱབ་བ་གཞན་ཡོད་པར་འཛིན་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཚུ་འདོད་པས་
 ཚུ་འབྲམ་དུ་ཁོན་པ་འདུ་བ་བཞིན་ནོ། །འདོད་ན་སྲུང་གྱི་འདོད་པ་ཉམས་སོ། །
 སལ་ཆེ་བ་ན་ཟེ། དགོས་པ་བསྟན་པས་དགོས་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་
 ཚོད་ཟེར་ཏེ་དེ་ལྟར་དགོས་པ་སྟོན་པའི་རག་ཚོས་ཅན། ལོག་རྟོག་གཅོད་པ་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོས་མེད་དུ་འཛིན་པ་ལོག་རྟོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སྟོ་དོན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་ན་ལོག་རྟོག་གཅོད་

26 “དགོས་པའི་དགོས་པ་” མིན་ནས་སྐྱེ།

བ་བུད་དོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི་རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་
 པའི་གགས་བསལ་ནས་འཇུག་པ་དང་། མཐུན་པའི་སྐྱོ་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྟོས་
 ནས་བཞིར་གངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། སེུ་བུ་པའི་ངག་ལྟར་བསྟན་བཅོས་
 འདི་ལས་དགོས་པ་མི་འབྱུང་ངམ་སྐྱམ་ན་བདེ་སྐྱབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་དགོས་
 པ་འབྱུང་ཞེས་པ་དང་། དགོས་པ་དེའི་རོ་བོ་གང་ཡིན་ཞིང་། སྐྱུང་ནང་གི་ས་
 བོན་གྱི་ལྷ་བྱ་ལྟར་སྐྱབ་མི་རུས་སམ་སྐྱམ་ན་བརྗོད་བྱ་མདོའི་དོན་རྟོགས་པ་
 ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྐྱེན་ཚང་བར་བསྟན་པ་དང་། དེ་རང་གང་ལས་བྱུང་
 ཞིང་ཚུའགམ་གྱི་ཁོན་པ་ལྟར་ཐབས་སྐྱབ་བ་གཞན་དང་ཡང་འབྲེལ་ལམ་སྐྱམ་
 ན་ཐབས་བསྟན་བཅོས་རྒྱན་འདི་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་ལོ་ཞེས་པ་དང་། དགོས་
 པ་ལས་འབྲས་བུ་གང་འབྱུང་ཞིང་གི་གཉན་གཅོད་པ་ལྟར་འདོད་བྱ་མ་ཡིན་
 ནམ་སྐྱམ་ན་ཚོས་སྐྱ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་འཐོབ་པར་འབྱུང་རོ་ཞེས་པ་
 ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ་དགོས་འབྲེལ་ལ་གཉིས་སུ་
 ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། ཤེས་བྱ་དང་བསྟན་བཅོས་གང་ལ་གཅོད་མི་འཐད་པ་སྤང་
 བ་འོ། །དང་པོ་བསྟན་བཅོས་ལ་རྟོག་པ་གཅོད་པ་ལ་དགོས་འབྲེལ་བཞི་དགོས་
 དང་། དགོས་པ་ལ་རྟོག་པ་གཅོད་པ་ལ་(༢༥ ན)དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་
 དགོས་ན་ཐུག་པ་མེད་པར་འབྱུང་ལ། མི་དགོས་ན་སྐྱ་མ་ལ་ཡང་མཚུངས་
 ཞེ་ན། ལ་ཅིག་དགོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དམ། སྐྱབ་པར་མི་རུས་སྐྱམ་པའི་
 རྟོག་པ་སྐྱོ་བེར་ཏེ་དགོས་པ་ལ་ཚོས་ཅན། རྟོག་པ་གཉིས་སྐྱོ་བ་མེད་དེ།
 དགོས་པ་ལྟོག་པ་གཅིག་ལ་ཡོད་པ་དང་ཡོད་ཚོས་དང་། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་
 གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དགོས་པ་གཉིས་པ་མི་འབྱུང་ངམ། འདོད་
 བྱ་མ་ཡིན་ནམ། མ་འབྲེལ་ལམ། སྐྱབ་པར་མི་རུས་སམ་སྐྱམ་པ་བཞི་སྐྱོ་

མྱིད་ཀྱང་དགོས་འབྲེལ་སྐྱར་གྱི་བཞིས་ཚོད་པས་གངས་མང་བར་མི་འགྱུར་
 རོ། །གཉིས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་གཅོད་དམ། བསྟན་བཅོས་ལ་གཅོད། དང་པོ་
 ལྟར་ན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་
 བྱ་ལ་འབྱུང་ལས་བསྟན་བཅོས་ལ་འབྱུང་བའི་བྱབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་
 ལ་ནོར་འབྱུང་ཡང་སྤྱང་པོའི་ཕྱགས་ནས་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལྟར་
 ན་བཟོད་བྱ་དང་འབྲེལ་བ་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་དགོས་པ་འབྱུང་བར་
 བསྟན་པས་མ་འབྲེལ་བ་དང་སྐྱབ་མི་ཅུས་ཚོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། མི་ལྡན་རྣམ་
 གཅོད་ལྟར་ན་དགོས་པ་མི་འབྱུང་བ་དང་། འདོད་བྱ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཤེས་
 བྱ་ལ་གཅོད་པ། མ་འབྲེལ་བ་དང་སྐྱབ་མི་ཅུས་པ་གཉིས་བསྟན་བཅོས་ལ་
 གཅོད་པས་ཉེས་པ་མེད་པ། གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ལྟར་ན་བཞི་ཆར་བསྟན་
 བཅོས་ལ་གཅོད་ཀྱང་གཅོད་ཚུལ་ཐ་དད་པས་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །གཉིས་པ་ངག་
 འདིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། དངོས་ལྷགས་ལ་གང་བསྟན་པ་
 དང་། གཅོད་པའ་དུ་གང་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་བཟོད་བྱ། དགོས་པ། དགོས་
 པའི་དགོས་པ་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ལྷགས་ལ་བསྟན་ཏེ།
 ཇི་སྐད་དུ། འབྲེལ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་སྒྲ། །དངོས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་མོད། །
 འོན་ཀྱང་དེའི་རྣམ་འབྱེད་ལས། །དོན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན། །ཞེས་
 སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་རྗེད་པར་བྱེད་པ་སྤྱི་གཅོད་པའ་དང་། བསམ་
 པས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གཅོད་པའ་ལོ། །དང་པོ་སྐྱས་དངོས་སུ་བེན་མ་བེན་
 ཡིན་པས་སྐྱར་དང་འབྲེལ། །གཉིས་པ་ནི་དགོས་པ་དང་དགོས་པའི་དགོས་
 པ་གཉིས་པོ་གཅོད་བོ་ཡིན་ཞིང་གཞན་འཁོར་རམ་པའ་པ་ཡིན་ཏེ་རྩོམ་པ་དང་
 ཉན་པ་ཐམས་ཅད་དགོས་པ་དང་དགོས་པའི་དགོས་པ་གཉིས་པོ་དོན་དུ་

གཉེར་ལ་གཞན་གཉིས་པོ་དགོས་པ་ངོས་འཛིན་གྱི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་བསྟན་པ་ལས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། དག་གིས་བསྟན་པ་ལས་
སྐྱ་སྐྱི་འཆར་ཞིང། དེ་དོན་སྐྱི་དང་འབྲེལ་བ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པ་ཡིན་
ལ། དེ་རྗེས་ལ་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པ་འབྱུང་ངོ། །གལ་ཏེ་དག་གི་སྐྱ་
སྐྱི་ཚོས་ཅན། དངོས་པོར་ཐལ། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་གྲུབ་ལ། སྐྱ་སྐྱིར་
སྣང་བའི་རྟོག་པ་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ངེས་སོ།།

༥ གསུམ་པ་ཚིག་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ། རྩ་བའི་ཚིག་དོན་དང་། འབྲེལ་པའི་
ཚིག་དོན་ནོ། །དང་པོ་རྒྱན་འདི་ལ་ཞུགས་ཀྱང་དགོས་པ་མི་འབྱུང་ངམ་ཞེ་ན།
བདེ་སྐྱབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་འབྱུང་ཞེས་པ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་
རྟོགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས། དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ནི་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་
ལམ་ཞེས་འབྲེལ་ཆེན་ཟེར་ངོ། །དེ་གདུལ་བྱ་ལ་ཚོ་འཕུལ་གསུམ་གྱིས་སྟོན་
པས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་པ་འདི་ལས་བཤད་པ་དངོས་བརྒྱད་དོན་བདུན་བཅུ་
འཁོར་དང་བཅས་པ་གང་ཡིན་པ་བྱང་སེམས་ལས་གཞན་གྱིས་སྤོང་བ་མ་
ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྗོད་བྱའི་ཞེས་ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ཟེར་ཏེ། འོན་ཀྱང་རྐང་པ་
གསུམ་པ་འདི་ནི་ཉིད་དགོས་ཡིན་ཏེ་ས་བཅུའི་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་
དུ་མ་མཐོང་བ་ལས་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་སོ། །སྐྱེད་པ་ལས། འདྲེན་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ནི་ཟབ་སྟེ་མཐོང་བར་དཀའ། །སྐྱས་ཀྱང་(25 བ)རྟོགས་
པ་མེད་ཅིང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་མེད། །ཅེས་སོ། །དེ་ལས་འབྲས་བུ་ཅི་འབྱུང་

ཞེ་ན་ཚེས་སྲོད་བཅུ་ཉེ་བའི་བའི་གཉིད་ཅིང་ནི་ཤུན་ཏི་པ་ཡི་གེ་འབྲི་མཚོད་སྲིད་པ་
 དང་ཞེས་ཟེར་ལ། སྲོད་དཔོན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་ཚེས་བཅུ་ཉེ་དུ་
 མཚོད་དོན་བཅུ་ཉེ་བའི་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་མདོའི་དོན་
 རྟོགས་པ་མ་བཟེད་པ་སྲ་མའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་དུན་པ་ལ་བཞག་
 པ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་ནས་ཞེས་པ་བསམས་པ་དང་བསྐྱོམས་པ་ལས་བྱུང་
 ཞིང་དེ་འདྲའི་སྲོད་དང་ལྡན་པས་མཐར་ཐུག་ཚེས་སྐྱུ་མཐོང་ཞིང་འཐོབ་པར་
 འགྱུར་བ་ནི་དགོས་པའི་དགོས་པ་འོ། །སྲོད་ལྡན་སེམས་པའི་མིང་ཡིན་ཏེ་མདོ་
 རྒྱལ་ལས། བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་སེམས་པ་ཆེ། སྲོད་ལྡན་ཉིད་དང་གསལ་
 བའི་མཚོག་ །རྒྱལ་སྐྱས་རྒྱལ་བའི་གཞི་དང་ནི། །རྒྱལ་བྱེད་རྒྱལ་བའི་ཐུ་
 བུ་དང་། །རྩལ་ལྡན་དང་ནི་འཕགས་མཚོག་དང་། །སྲིད་རྗེ་ཅན་དང་བསོད་
 བསམ་ཆེ། །དབང་ལྷུག་དེ་བཞིན་ཚེས་དང་ལྡན། །ཞེས་བཅུ་དུག་བཤད་
 དོ། །ཐབས་གང་ལས་བྱུང་ཞེ་ན་རྟོགས་པའི་སྤྱིར་རྒྱལ་རྩོམ་ཞིང་འཇུག་ཅེས་
 པ་བརྩམས་ཤིང་ཞུགས་པ་ན་དགོས་པ་འབྱུང་ཞེས་འབྲེལ་བ་ཤུགས་ལ་བེན་
 ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། བསྐྱེད་བཅོས་དང་ནི་དགོས་པའི་དོན། །འབྲེལ་བའི་གཞི་ནི་
 གཉིས་ལ་གནས། །དེ་བསྐྱེད་འདུས་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། དགོས་ལས་ལོགས་སུ་
 མ་བསྐྱེད་ཏོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པའི་ཚིག་དོན་ནི། བཟོད་བྱ་སྲོད་
 པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་
 ཤེས་དང་ལམ་ནི་ངེས་ལེགས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། རིགས་སྲིད་ན་རེ། མཁྱེན་
 གསུམ་ཉིད་ལས་ཡིན་ཟེར་ལ། འོན་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་མངོན་རྟོགས་
 ཐམས་ཅད་མཚོན་ཞེས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་
 བཤད་བེན་པས། ཚོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གསུམ་ཞེས་པ་རྩུ་འཕྲུལ་གྱི་ཚོ་འཕྲུལ་

གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ལ། ཀུན་
 རྗེས་པའི་ཚོའ་སྐྱུལ་གྱིས་གདུལ་བྱའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལུང་བསྟན་པས་རབ་ཏུ་
 དད་པར་བྱེད་པའོ། །རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཚོའ་སྐྱུལ་གྱིས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་
 ལ་རྗེས་སུ་སྐྱོན་པ་དེ་དོན་དངོས་སུ་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་གསུམ་པར་ཟེར་
 ཡང་མངོན་རྟོགས་སྐྱོན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་བཤེས་
 གཉེན་ན་རེ། རྣམ་པ་གསུམ་ཅར་ཞེས་སྒྲིབ་པ་ནི་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ཉིད་ཅེས་
 སོ། །བརྗེས་པར་བྱ་བ་ཉིད་ནི་དངོས་བརྒྱུད་དོན་བདུན་བཅུའོ། །འབྲེལ་བ་
 སྐྱོན་པ་ནི་འབྲུམ་པ་ན་རེ་རྗེས་པར་བྱེད་པ་བསྟན་བཅོས་དང་བརྗེས་བྱ་རྟོགས་
 པ་དག་ཐབས་དང་ཐབས་ཀྱིས་འབྲེལ་བར་བྱམས་པས་མཛད་ཅེས་ཟེར་
 སོ། །དེ་ལྟར་ན་འབྲེལ་བ་དངོས་སུ་གསུངས་པར་འགྱུར་བས་འབྲེན་རེ། རྗེས་
 བྱེད་མདོ་དང་བརྗེས་བྱ་རྟོགས་པ་གཉིས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འབྲེལ་བར་མཛད་
 ཅེས་ཟེར་ཡང་སྐྱེ་མ་ཉིད་འཐད་དོ། །དགོས་པའི་དགོས་པ་སྐྱོན་པ་ནི་རྣམ་
 པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་མངོན་སུམ་ཏུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་
 ལ། རྒྱུ་ཚོས་གསུམ་སྟེ། གང་དང་། གང་ཟག་དང་། ཐབས་སོ། །དང་
 པོ་མ་མུངས་པ་དེའོ། །མ་མུངས་པ་ཞེས་ཁྱད་གཞི་ཡིན་ལ། གང་གིས་ཞེ་ན་
 ཕྱི་རོལ་སུ་སྟེགས་བྱེད་དང་གཅིག་ཤོས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བུལ་བ་ཉན་
 རང་དང་། སོགས་ཁོངས་ནས་ཚངས་པ་ལ་སོགས་སོ། །རྒྱུ་མཚན་མཐུན་
 རྒྱུ་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་གོམས་པར་མ་བྱས་ཤིང་། འགལ་
 རྒྱུ་དངོས་པོར་ཞེན་ཅིང་རང་བདེ་འདོད་པས་སོ། །སློབ་གང་གིས་ན་ཐོས་པ་
 དང་བསམ་པ་དང་སྒྲོམ་པས་སོ། །ཇི་ལྟར་ན་རིམ་གྱིས་སོ། །གཉིས་པ་བྱང་
 རྒྱུ་སེམས་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གནས་སྐྱབས་དང་

མཐར་སྐྱབ་གི་སྤྱན་སྤྱུང་ཚོགས་པ་ཞེས་པ་ཕྱིར་མི་སྡོག་པ་བཅུ་གསུམ་པོ་
 རྣམས་ཉེ་དེད་ག་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་
 ཟེར་རོ། །གསུམ་པ་ཐབས་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒྲོམ་པའི་ཤེས་
 རབ་གསུམ་ལས། སྡོན་དུ་འགྲོ་བ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་
 བ་ཡུམ་གྱི་མིང་དང་དོན་སེམས་ལ་(༢༦ ཀ)ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ་པོར་བྱས་པས།
 དེས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ནི་ཡང་ཡང་གོམས་པའི་དབང་ལས་སེམས་
 དེའི་རྣམ་པར་བྱུང་བ་ལྟོན་སྐྱབ་ཡིན་གྱི། ཉིལ་ལ་བྱི་ཡིས་བགོས་པ་ལྟར་མ་
 ཡིན་ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ཟེར་རོ། །རིགས་སྤྱིན་ན་རེ། བག་ཆགས་དེ
 རུས་པ་ཡིན་ཟེར་རོ། །དེའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་འདྲིས་པའི་དངོས་
 པོ་མ་བརྗེད་པ་ཉིད་རྒྱན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ་ལེགས་པར་བཞག་ཅེས་པ་
 ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་མ་ལུས་པ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་བྱང་སེམས་
 དང་བསམ་གཏུན་གཟུགས་མེད་སྤྱིན་སོགས་དང་ཞེས་སྐྱབ་པའི་སྤྱོད་པས་
 མཚོན་ལ་ཚོས་སྐྱུ་མཚན་པའི་བར་རོ། །ཐོས་དོན་ཡང་ཡང་བསམས་པ་དང་
 རས་ཞེས་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒྲོམས་བྱུང་དང་། ཚོས་དབྱིངས་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་
 བས་ཉེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ཅིང་རྟོགས་པ་མངོན་སུམ་པའི་མཚོན་ཉིད་ས་
 རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནས་བཅུ་པའི་བར་རྟོགས་པའི་རིམ་པས་སོ། །དགོས་པ་
 སྡོན་པ་བདེ་སྐྱབ་ཏུ་རྟོགས་པར་འབྱུང་བ་ནི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་དང་འཇུག་
 པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་
 ལ་གསུམ་སྟེ། དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་དང་། གང་དང་། གང་ཟག་གོ །
 དང་པོ་དགོས་པའི་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་འོ། །གཉིས་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དོན་
 བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སོགས་པ་དོན་བདུན་བཅུ་འཁོར་དང་བཅས་པའོ། །

གསུམ་པ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་པའོ།།

ལྷོ་གཉིས་པ་བརྒྱམ་པར་བྱ་བ་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ལ་གསུམ་སྟེ། མངོན་རྟོགས་
 བརྒྱད་བཤད་པ་དང་། རྩལ་བཤད་པ་དང་། གསུམ་བཤད་པའོ། །འདི་
 ཡང་ལ་ཅིག་རིམ་ཆེན་སྐྱོན་མེ་ལས། དོན་བརྒྱད་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱེ་བ་
 ལཱ། །རྩལ་ཏུ་གསུངས་པ་དབང་པོ་འབྲིང་གི་དོན། །གསུམ་ཏུ་གསུངས་པ་
 ཤེས་རབ་མཚོག་ལ་བསྟན། ལེགས་པར་གསུངས་ན་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་
 འདུས། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་ལུས་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་།
 ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། ལུས་ཀྱི་དགོས་པའི་
 དོན་དང་། དགོས་པ་ཅན་གྱི་དག་ཉིད་བཤད་པ་དང་། དག་དེའི་བསྐྱུས་དོན་
 དང་། ལུས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ལ་བཀོལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལུས་རྣམ་པར་
 གཞག་པ་གསུངས་ཏེ་གང་གི་རྗེས་ལ་ཞེ་ན་དེ་ལྟར་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པ་
 བསྟན་ནས་སོ། །དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་ཞེ་ན་ཉན་པ་པོ་མཉམ་སྐྱབ་བ་དང་
 འཆད་པ་པོས་བཤད་སྐྱབ་པའི་དགོས་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་གདུལ་བྱ་རྣམས་
 ཀྱིས་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་བདེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་
 པ་བསྟན་བཅོས་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་སྟེ་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་བྱས་པ་མ་
 འཛིངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པ་བྱ་སྐྱབ་པའོ། །གང་གིས་ཞེ་ན་ཚིག་ལེན་ལུང་
 བྱས་པ་བཅོ་ལུས་སོ། །འཛིན་ཞེ་ན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མདོར་བསྟན་ལ། ཕྱི་
 མ་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བསྟན་ནོ།། གང་གི་ལུས་ཞེ་ན་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་འོ། །དེ་ལ་ལུས་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཁོག་དོན་ཡིན་
 ཏེ་ཡན་ལག་ཏུ་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ལྟ་ཕྱིན་གྱི་ལུས་བཞིན་ནོ། །ཤེར་ཕྱིན་ནི་

ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། དེས་མངོན་རྟོགས་
ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། དངོས་པོ་བརྒྱད་དོན་བདུན་བརྒྱུ་པོ་ཐམས་ཅད་
འདུས་པ་དང་། ཚོགས་པ་དང་བསགས་པའི་སྤྱིར་ན་ལུས་ཏེ་ཀ་ཡ་ལས་
དྲངས་པའོ། །དབྱེ་ན་ཚིག་མདོར་བསྡུས་པ་ཚིག་གི་ལུས་དང་། དོན་མདོར་
བསྡུས་པ་དོན་གྱི་ལུས་ཏེ་ཚད་མ་བམ་ལྡེ་ལས། རབ་རྩ་བྱེད་པའི་ལུས་ནི་
གཉིས་ཏེ་སྤྱི་དང་དོན་ཏེ་ཞེས་པ་དང་། མདོ་རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་མནམས་ན་
རབ་དགུ་ལ། རྒྱུངས་ན་ཞེས་པའི་སྤྱིན་བཞིན་དུ། ཚོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཉིས་
སྤྱ་གནས། །དོན་དང་ཡི་གེར་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་ལུས་མདོར་བསྡུན་པ་དང་། ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བྲངས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་དང་། མིང་གིས་དབྱེ་བའོ། །
དང་པོ་བཤད་ཅེས་པ་ཁྱད་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གང་དང་(26 བ)ཇི་ལྟར་
བཤད་པ་དང་། གང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ཤེར་སྤྱིན་ནི་ཞེས་པའོ། །གཉིས་
པ་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་སོ། །གསུམ་པ་ཡང་དག་པར་རོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་
འཆད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་དང་། བཤད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གཉིས་ལས་དང་པོ་སྤྱི་ལ་སྤྱི་ག་
གི་རྒྱུ་ལས་ཡང་དག་པ་སྟེ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རོ། །སྤྱི་ལ་མ་ནའི་རྒྱུ་
ལས་མཉམ་པ་སྟེ་དོན་མ་ལུས་པའོ། །སྤྱི་ལ་བན་དའི་རྒྱུ་ལས་དེས་པ་སྟེ་
མཐའ་གཅིག་རྩ་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཤད་ཅེས་པ་
འདི་ལ་དེ་ཐམས་ཅད་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་གསུམ་
སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞན་པ་དང་། ཚྱོད་པ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་འབྲེ་ན་རེ། སྤྱིར་བཞི་ཁོ་ན་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ཏེ་དམིགས་རྣམ་

རྟོགས་ནས་གོང་མའི་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་མི་རུང་
 སྐྱོན་སྐྱོན་ལམ་གྱི་མཁུན་གསུམ་ཀྱང་མའོན་རྟོགས་ཡིན་པར་ཐལ། དམིགས་
 རྣམ་རྟོགས་ནས་རྟོགས་པ་གོང་མས་ལ་སྦྱར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོགས་
 མ་གྲུབ་ན་སྐྱོན་པར་འགལ་ལ། ལྷན་པ་ལས་སྐྱངས་ཤིང་། འདོད་ན་སྦྱར་
 བཞི་མའོན་རྟོགས་ཡིན་པ་བྱེད་ལ། གཞན་ཡང་སྐྱབས་དང་པོ་གསུམ་པོ་
 ཚོས་ཅན། མའོན་རྟོགས་རྒྱན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། བཟྃ་བྱ་མའོན་རྟོགས་
 མི་སྐྱོན་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི་
 བརྒྱད་ཀ་ཡང་མའོན་རྟོགས་ཡིན་ཏེ། དམིགས་རྣམ་ལེགས་པར་རྟོགས་
 པའི་སྐྱོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། གང་ལ་ཡང་དངོས་པོ་ཡང་
 མེད་ལ། དངོས་པོ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་མའོན་པར་རྟོགས་པ་
 སྟེ། ཞེས་ཤེར་ཕྱིན་དང་རྣམ་གྲངས་པར་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི་བཟྃ་ད་
 བྱ་ཟབ་མོ་སྟོང་ཉིད་དང་། བེམ་པོ་དངོས་མེད་སྟོན་པའི་གཞུང་ཚོས་ཅན།
 མའོན་རྟོགས་རྒྱན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། བཟྃ་བྱ་མའོན་རྟོགས་མ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། བཟྃ་བྱ་གཙོ་བོ་མའོན་རྟོགས་ཡིན་པས་དེའི་རྒྱན་ཞེས་
 བྱ་སྟེ། ཚད་མའི་ཡུལ་དང་རྒྱ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་ཀྱང་ཚད་བྱེད་ཚད་མ་
 རྣམ་ངེས་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་བརྒྱད་ཚན་གསུམ་ལ་བྱེད་པར་ཡོད་
 དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་བརྒྱད་དང་། མའོན་རྟོགས་བརྒྱད་
 ཐ་དད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན་བཟྃ་བྱ་དང་ཚྃ་བྱེད་ཐ་
 དད་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་བརྒྱད་དང་མའོན་རྟོགས་བརྒྱད་རྗེས་
 གཙིག་ཀྱང་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཞེན་པའི་བཟྃ་བྱར་གྱུར་པས་
 དངོས་པོ་བརྒྱད་ཡིན་ལ། གང་ཟབ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ཤིང་དམིགས་རྣམ་རྟོགས་

པས་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་སྐྱབས་བརྒྱད་དངོས་པོ་ཐ་དད་ཏེ་བརྗོད་
བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་ཤེར་སྤྱོད་གྱི་དོན་མཐའ་གཅད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་མཚོན་
གྱི་བྱུང་པར་དང་། བཏགས་མཚན་གྱི་བྱུང་པར་དང་། དབྱེ་བསྐྱུའི་བྱུང་པར་
རོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་
གཞན་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ཁ་ཅིག་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་
པ་རབ་གྱི་སྐྱེ་མཐར་སྤྱོད་པ་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱུས་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་
གཞན་པའི་སྐྱོལ་ཚོས་ཅན། ཤེར་སྤྱོད་ལེགས་པར་ཐལ། རབ་གྱི་སྐྱེ་མཐར་
སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་ལུང་གིས་གྲུབ་ཅིང་། རྒྱབ་པ་ཁས་སྦྱངས་
ལ། འདོད་ན་ཐར་ལམ་ལེགས་པར་འགྱུར་རོ། །རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་སྐྱོ་
གང་ཞིག་འཁོར་བའི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཟེར་བ་ལྟར་ན། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་
ལོག་ཅན་གང་ཞིག་ བ་ལང་གི་སྐྱོག་ཤལ་འདུས་པ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་
རོ། །གཟུང་པ་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཟེར་བ་ལྟར་ན།
ཚོས་ཅན་ཐམས་ཅད་དམ། དེའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཡིན་གྲང་། དང་པོ་ལྟར་ན་
མཚུན་གསུམ་ཚོས་ཅན། ཤེར་སྤྱོད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚོས་ཅན་སོ་སོ་
བ་རྟོགས་པའི་སྤྱིར། རྟགས་ལུང་དང་ཁས་སྦྱངས་གྱིས་གྲུབ་ལ། རྒྱབ་པ་
ཁས་སྦྱངས་གྱི་མཐར་ཐུག་ཅིང་། འདོད་ན་ཐར་ལམ་མ་ཡིན་པར་(༢༧ ན)
འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་བདག་གཅིག་གམ་སྤྱེད་དང་གཉིས་གྱིས་སྤྱོད་
པར་རྟོགས་པ་ཚོས་ཅན། ཤེར་སྤྱོད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་ཉན་རང་
གི་ཤེར་སྤྱོད་ཏུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །རིན་པོ་ཆེན་ལེ། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟར་བ་

རྣམ་པར་འབྱེད་པ་བྱུང་བར་སྲིད་ཞེས་པ་ལོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་
 བ་ཇི་སྟེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཤེར་ཕྱིན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྟེ་
 བ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན་ཇི་སྟེད་པ་བྱུང་ལ། རྒྱབ་པ་མ་
 གྲུབ་ན་དམ་བཅའ་ཉམས་ཤིང་། ཉན་རང་ཤེར་ཕྱིན་མེད་ཅིང་ཐར་ལམ་མེད་
 པར་འགྱུར་རོ། །དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པར་ཁ་ཅིག་སྐྱོ་སྟེ་དེ་འདྲ་ཇི་སྟེད་
 པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་མ་འབྱུང་བོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་གཉིས་ཏེ་མཚོན་
 བྱའི་སྐྱོ་དོན་དང་། མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚོན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ཤེས་པ་ནི་
 དམིགས་ཡུལ་བདག་གམ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་སྟེ། སྐྱུད་པ་ལས།
 ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་གྱུར་པ། །འདྲི་ནི་ཤེས་རབ་
 པ་ལོ་ལ་ཕྱིན་མཚོག་སྟོན་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །རབ་ཅེས་པ་རང་བཞིན་མེད་
 རྟོགས་དེ་སྐོའམ་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་ནང་ན་དམ་པ་འམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་
 ཡིན་ཏེ། ཚོས་དཀོན་མཚོག་ལ་གདམས་པ་ལས། རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱ་བ་གང་
 ཇི་སྟེད་པ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་
 རབ་ཅེས་བྱའོ། །དམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཙོ་བོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །པ་ལོ་ལ་
 ཞེས་པ་ཚུ་ལོ་ལ་འཁོར་བ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཕྱིན་པ་ནི་ཕྱིན་ཟེན་པ་
 དང་། ཕྱིན་པར་འགྱུར་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱོ་གཅིག་གིས་བརྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་
 གསུམ་གཤེགས་པའི་མིའི་སེང་གེ་ཀུན། །ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །སྐྱོམ་ལམ་རྩེ་
 མོ་འཛིན་རྟོག་གཉིས་པ་ལས། རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
 འདྲིར་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་
 དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཙོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་པ་ལོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་གྱུར། པ་ལོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་

འགྲུར་བ་དེའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོ།།

༥ གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དགོད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་མ་ལུ་འམ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱན་
མཚན་གཞི། ཡུལ་ཅམ་དུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་
རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་གང་ཞེག་ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་པའོ། །
མཚན་ཉིད་རྣམ་བཅད་ལ་ལྟོས་ཕྱིར། །རྣམ་བཅད་མེད་ན་མཚན་ཉིད་མིན།།
ཞེས་པས་རྣམ་བཅད་ཇི་ལྟར་གཅོད་ཅིན། རྟོགས་ཞེས་པས་བཅ་པོ་དང་
དངོས་མེད་དང་མ་རྟོགས་པ་གཅོད་ལ། རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཅེས་པས་ཤེས་
རབ་ལས་གཞན་བཅད་ཅིང་། རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ཞེས་པས་ཤེས་
རབ་པལ་པ་རྣམས་གཅོད་ལ། ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་ཞེས་པས་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་མཚོན་ནོ། །གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ལ་ཇི་ལྟར་བ་དང་། ཇི་སྟེད་
པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ཇི་ལྟར་བ་ནི་མཉམ་བཞག་གི་སློ་མཚན་གཞི། ཇི་ལྟར་
བའི་ཡུལ་དུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་རང་བཞིན་མེད་པ་
ནམ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་པ་གང་ཞེག་ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་པའོ།།
རིགས་མི་མཐུན་གཅོད་པ་ནི་སྤྱི་མཚན་སྲུང་དང་འདྲ་ལ། ནམ་མཁའ་ལྟར་
རྟོགས་པས་ནི་ཇི་སྟེད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གཅོད་དོ། །གཉིས་པ་ཇི་སྟེད་པ་ནི་རྗེས་
ཀྱི་སློ་ཐོབ་པ་མཚན་གཞི། ཇི་སྟེད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་དུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་
རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་རང་བཞིན་མེད་པ་སྤྱི་མ་ལྟར་རྟོགས་པ་གང་ཞེག་ཚུ་རོལ་
གྱི་མཐའ་ལས་འདས་པའོ། །སྤྱི་མཚན་གྱི་སྤྱིའི་རིགས་མི་མཐུན་གཅོད་ལ།
སྤྱི་མ་ལྟར་རྟོགས་པས་ཇི་ལྟར་བའི་ཤེར་ཕྱིན་གཅོད་དོ། །བྱེ་བྲག་གཉིས་པོ་

ལྷོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་མཚོན་མཚོན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།། གཉིས་པ་
 ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་ནི་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཡིན་པར་མདོ་རྒྱན་ལས། ཤེས་བྱ་ཡང་
 དག་རབ་རྣམ་འབྱེད། །ཅེས་སོ། །རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཡིན་པར་སྤྱད་པ་
 ལས། (༢༧ བ) ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་གྱུར་པ། །འདི་
 ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་མཚོག་སྤྱོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། སྐྱེ་བ་མེད་དང་
 སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀར་མི་རྟོག་པ། །འདི་ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་མཚོག་སྤྱོད་
 པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །ནམ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་པར་མདོ་རྒྱན་ལས། རོན་དམ་
 རྟོགས་པའི་སྤྱིར་བཏག་དོ། །ཞེས་པ་དང་། སྤྱད་པ་ལས། གང་ཚོ་འདུས་
 བྱས་འདུས་མ་བྱས་དང་དཀར་ཉག་ཚོས། །ཤེས་རབ་རྣམ་པར་བཤེག་ན་
 རུལ་ཅོམ་མི་དམིགས་ཚོ། །འཇིག་རྟེན་དག་ན་ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་གྲངས་
 འགོ། །ནམ་མཁའ་གང་ལ་འད་ཅུང་ཟད་མི་གནས་དེ་དང་འདྲ། །ཞེས་སོ།།
 སྐྱེ་མ་ལྟར་རྟོགས་པར་སྤྱད་པ་ལས། གང་འདིར་སྤྱང་པོ་ལྟ་དག་སྐྱེ་མ་འདྲར་
 ཤེས་ཤིང་། །སྐྱེ་མ་གཞན་དང་སྤྱང་པོ་གཞན་དུ་མི་བྱེད་ལ། །སྣ་ཚོགས་འདུ་
 ཤེས་བྱལ་ཞིང་ཉོ་བར་ཞི་སྤྱོད་པ། །འདི་ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་མཚོག་སྤྱོད་
 པ་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་། མདོ་སྐྱེ་རྒྱན་ལས། ཆགས་དང་འཇིགས་བཅས་
 སེམས་ཅན་བཅས་པ་ཡི། །འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀུན་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་མཐོང་།།
 །ཞེས་སོ། །ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་པར་ཀུན་དགའ་བོ་རིང་དུ་སོང་ལ་
 དེའི་སྤྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །གང་ལས་རིང་དུ་སོང་
 ཞེ་ན་སྤྱང་པོ་རྣམས་ལས་རིང་དུ་སོང་བ་དེའི་སྤྱིར་རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བྱའོ་
 །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། རིགས་པ་དང་འགལ་
 བ་སྤང་བ་དང་། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་

དང་རྟོགས་པ་དང་གཉིས་སྐྱོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ་རབ་ཏུ་རྣམ་
 འབྱེད་ཤེས་རབ་གྱི་སྒྲི་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་པ་ཅམ་ཡིན་ན། ཉན་རང་ལ་ཡང་
 ཚོས་ཅན། ཤེར་ཕྱིན་ཡོད་པར་ཐལ། ཚུ་རོལ་ལ་མི་གནས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། སྒྲིད་པའི་འདུ་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །ཞེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་
 བཤད་པ་དང་འགའ་ལོ་ཞེ་ན། ཐལ་བ་འདོད་པ་ཡིན་ལ་རྟོགས་པའི་ཆ་
 མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བཤད་པ་མེད་ལ། བཤད་པ་དེ་ཡུམ་དུ་མི་འདོད་པས་ན་
 ཉེས་པ་མེད་དོ། །ནམ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་པ་རྟོགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། རྟོགས་བྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྟོགས་བྱེ་མེད་པ་ལ་མེད་པ་ལྟར་
 རྟོགས་པས་རྟོགས་པ་འཐད་པར་ཚོས་ཡང་དག་པར་སྐྱད་པར་འགའ་ཡང་
 མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་དེ་ལོ་ན་མཐོང་བའོ། །ཞེས་པ་དང་། སྐྱད་པ་ལས། ནམ་
 མཁའ་མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་ཚིག་ཏུ་རབ་བརྗོད་པ། །ནམ་མཁའ་ཇི་ལྟར་
 མཐོང་སྟེ་དོན་འདི་བརྟག་པར་གྱིས། །དེ་ལྟར་ཚོས་མཐོང་བ་ཡང་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པས་བསྟན། །ཞེས་སོ། །སྐྱེ་མ་ལྟར་རྟོགས་པ་ཚོས་ཅན། ཡུལ་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒོ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་བཞིན་ལོ་
 ཞེ་ན། རྟོགས་མ་སྐྱབ་སྟེ་འཁྲུལ་པ་ལ་སྐྱད་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་། །ཞེན་
 ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྐྱད་རྐྱེད་སྐྱད་བ་བུམ་འཛིན་ལྟ་བུ་
 དང་། རང་གི་སྒོ་བརྟགས་སྐྱད་བ་ལྷོ་བ་གཉིས་འཛིན་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། འདིར་
 དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་པ་ཐག་པ་ལ་སྐྱུལ་དུ་ཞེན་པ་ལྟ་བུ་
 ཡིན་པ་ལས་འདིར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡུལ་རྩུབ་པ་ལ་རྩུབ་
 པར་ཤེས་པའི་སྒོ་འཁྲུལ་པར་མ་སྐྱབ་པོ། །གཉིས་པ་ལུང་དང་འགའ་སྐྱད་ནི།

གལ་ཏེ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་བཅུའི་གཉེན་པོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྦྱོར་བ་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྟན་ཏོ། ཞེས་མཉམ་བཞག་གསུངས་པ་
དང་། ལྷ་དམ་ལས་འདས་པ་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྦྱོར་བ་ཞེས་ཀྱང་
བྱ། རོ་རྩེ་ལྷ་སྲུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞེས་ཀྱང་བྱ། སེང་གོ་སྐྱོ་སྐྱོ་གས་པའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཞེས་རྒྱུ་མཐར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ལུང་
དང་པོས་སྲུང་བྱས་པོན་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་དང་། གཉེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
དངོས་རྒྱུའི་ཡུམ་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་ཡུམ་ཡིན་པ་བཀག་པ་མ་ཡིན་
པའི་(༢༤ ན)ཕྱིར་འགལ་བ་མེད་དོ།

གཉེས་པ་བཏགས་པ་བ་དང་མཚན་ཉིད་པའི་བྱུང་པར་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་
ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། རྩོད་པ་སྲུང་བའོ། །
དང་པོ་རིན་པོ་ཆེན་དེ། འབྲས་སྲུའི་ཡུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། རྒྱུའི་ཡུམ་
བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ཚོས་བཞི་ལས་དང་པོ་གཟུང་འཛིན་
གཉེས་སུ་མེད་པ་སྟེ་ཉན་རང་གི་ཡེ་ཤེས་གཟུང་འཛིན་དུ་འདོད་པ་ལས་བྱུང་
པར་དུ་བྱེད་དོ། །གཉེས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཁ་ཅིག་ཡེ་ཤེས་རྒྱུན་ཆད་པར་
འདོད་པ་ལས་བྱུང་པར་དུ་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་སྐྱུ་མ་ལྷ་སྲུས་སེམས་ཅིམ་
པས་བདེན་དངོས་སུ་འདོད་པ་ལས་བྱུང་པར་དུ་བྱེད་དོ། །བཞི་པ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་སྐྱོ་བ་ལམ་ལས་བྱུང་པར་དུ་བྱེད་དོ། །
ལམ་ཤེར་སྦྱོར་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ་བཏགས་པའི་ཚོས་གསུམ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་དོ། །རྒྱ་མཚན་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་འབྲས་
མིང་རྒྱ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ་སྟེ་འཐག་ཅེས་པ་བཞིན་ནོ། །དགོས་པ་རྒྱ་

འབྲས་ལྷ་གོ་ནས་རྒྱལ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །གཏོད་བྱེད་ནི་དངོས་ཡིན་
 བ་ཕྱིན་པར་ཐལ། འདོད་ན་སློབ་ལམ་ཡིན་པ་བུད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 འདི་མི་འཐད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་པས་དགག་པ་
 དང་། ལུང་ཉིད་ཀྱིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་སློབ་པའི་ལམ་བཞི་ཚོས་ཅན།
 སྦྱིར་ཐར་ལམ་གཏམ་མེད་དུ་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ལས་
 རྒྱངས་ཤིང་། རྒྱབ་པ་ལུང་གིས་འགྲུབ་སྟེ། སྦྱད་པ་ལས། ཤེས་རབ་པ་རོལ་
 ཕྱིན་རྒྱང་འདི་ནི་ཐར་པ་ལགས། ཞེས་པ་དང་། གང་དག་བདེ་གཤེགས་ཉན་
 ཐོས་འགྱུར་བར་བྱ་སྤྲུལ་དང་། །རང་སངས་རྒྱས་དང་དེ་བཞིན་ཚོས་རྒྱལ་
 འགྱུར་འདོད་པ། །བཟོད་པ་འདི་ལ་མ་བརྟེན་ཐོབ་པར་མི་ལུས་སོ། །ཞེས་པ་
 དང་། མདོལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
 བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་དང་། སེམས་འགྲེལ་ལས། མཚན་མ་མེད་པར་མ་
 རྟོགས་པར། །ཞུད་ཀྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་གསུངས། ཞེས་སོ། །འདོད་ན་ཐར་
 པ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཐར་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱེ་བྲག་སངས་
 རྒྱས་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་མེད་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པ་
 སྦྱད་པ་ལས། རྒྱལ་བ་འདས་དང་མ་བྱོན་ད་ལྟར་གང་བཞུགས་པ། །ཀུན་
 ལམ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་འདི་ཡིན་གཞན་མ་ཡིན། ཞེས་སོ། །འདོད་ན་སངས་
 རྒྱས་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞུད་པར་སྦྱིབ་གཉིས་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་
 པོ་མེད་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པ་སྦྱིབ་གཉིས་སྦྱོང་བ་ལ་
 ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་རྒྱབ་པར་གསུངས་ཏེ། ཏིང་ལེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། གལ་ཏེ་
 བདག་མེད་ཚོས་ལ་རབ་རྟོག་ཅིང་། །དེ་ལྟར་བརྟགས་ནས་གང་ཞིག་སློམ་
 བྱེད་པ། །འབྲས་བུ་ལྷ་རན་འདས་ཐོབ་རྒྱུ་འདི་ཡིན། །རྒྱ་གཞན་དག་གིས་ཉེ

བར་ཞི་མི་ལུས། །ཞེས་པ་དང་། རྒྱུད་སྒྲ་ལས། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པ་རྟོག་
 པ་གང་། །དེ་འདྲིར་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པར་འདོད། །སེར་སྣ་ལ་སོགས་རྣམ་རྟོག་
 གང་། །དེ་འདྲིར་ཉོན་མོངས་སྒྲིབ་པར་འདོད། །ཤེས་རབ་ལས་གཞན་འདི་
 དག་གིས། །སྤོང་རྒྱ་གཞན་མེད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་མཚོག་ཡིན་དེ་གཞི་
 རི། །ཐོས་པ་དེ་ཕྱིར་ཐོས་པ་མཚོག།²⁷ཅེས་སོ། །འདོད་ན་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་
 པ་མེད་པར་ཐལ། །འདོད་ན་འདི་ཉིད་ནས། །ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ།
 །ཡང་དག་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་པ་དང་། རྒྱུད་སྒྲ་ལས། ལུབ་པའི་
 སྒྲིབ་ཀུན་དེས་པར་བཅོམ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལུང་གིས་དགག་པ་ནི་
 རྒྱ་བ་སྤོང་པོའི་མདོལས། །ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་
 ཏེ། །ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། །ཟག་པ་མེད་པའོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་དེལ་ཟག་
 པ་དང་བཅས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གང་ཞེ་ན། །མོས་པས་སྦྱོད་པའི་(༢༤ བ)
 གནས་སྐབས་ན་གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་འཛིན་པར་རྟོག་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་
 རི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ནོ། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ནི་མཐོང་
 བའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །ཞེས་པ་དང་། རྒྱུད་པར་གཞི་
 ཤེས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ལས། །ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དག་ཅིང་
 ཡོངས་དག་པར། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་ལྟ་ན། །བྱེད་
 པ་པོ་ཡང་མི་དམིགས་ཚོས་ཀུན་མི་དམིགས་ཏེ། །འདི་ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་
 ཕྱིན་མཚོག་སྦྱོད་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་ཡུམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནོ

27 མ་དཔེ་ལ་ “ཕྱིར། །ཤེས་རབ་མཚོག་ཡིན་དེ” བར་ཆད་ཅིང་རྒྱུད་སྒྲ་ནས་ཚང་བར་བྲངས་པ་
 དང་། རྒྱ་དགེ་བསྟན་འགྲུར་སོགས་སུ་ ཤེས་རབ་མཚོག་ཡིན་དེ་བཞེ་ནི། །ཞེས་ཡོད་ཀྱང་ཡིག་
 རོར་དུ་སེམས་ཏེ། རྒྱ་དཔེ་ལ་ ལྷ་ལོ་ ཡོད་པས་ “གཞི” ཡིན་གྱི་གངས་བཞེ་མིན་པར་གསལ།

ཞེན་མ་ཡིན་ཏེ་ཡུམ་མཚན་ཉིད་པ་ལས་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་
 ལས། ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་པ་དེ་རྣམ་བརྒྱད། །ཅེས་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཞན་
 ཡང་སློབ་ལམ་ན་སྤངས་རྟོགས་མཐར་བྱིན་པ་མེད་པས་ཡུམ་མཚན་ཉིད་པ་
 མེད་ཅེན། སྤངས་རྟོགས་མཐར་བྱིན་པ་ཡུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ། དེ་བཀག་
 པས་ཡུམ་ཅོམ་དགག་པར་མི་རྣམས་ཏེ་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་བཀག་པས་སྤྱི་
 དགག་པར་མི་རྣམས་པའི་སྤྱིར། ཤ་པ་བཀག་པས་ཤིང་ཅོམ་དགག་མི་རྣམས་
 པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཡུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དང་། སྤྱད་
 པ་ལས། ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་སློབ་ཐབས་དང་ཙ་བ་ཇི་སྟེད་པ། །དེ་དག་ཀུན་ཀྱང་
 ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་པ་མཚོག། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེའི་ཡུལ་ཟབ་
 མོ་སྤྱིར་ཉིད་དང་། ཀུན་རྫོབ་སྐྱུ་མ་ཉླ་བུ་ཡུམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ་བཏགས་
 པའི་ཚོས་གསུམ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དོ། །རྒྱ་མཚན་ནི་བྱེད་པར་དུ་བྱས་ཚོས་ཡུལ་
 ཅན་གྱི་མིང་གིས་བྱེད་ཚོས་ཡུལ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་
 ལ་མངོན་སུམ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དགོས་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་དེ་གོ་བའི་
 དགོས་པ་ཡོད་དེ་མི་ལ་བ་ལང་དུ་བཏགས་པས་སྐྱེན་པ་གོ་བ་བཞིན་དང་།
 ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སློམ་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཞོན་བྱེད་ནི་རང་བཞིན་མེད་
 རྟོགས་ཀྱི་རྣམ་འབྱེད་ལེགས་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཞུང་ཡང་ཡུམ་བཏགས་པ་
 བ་ཡིན་ཏེ་ཚོས་གསུམ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དོ། །རྒྱ་མཚན་ནི་བརྗོད་བྱའི་མིང་གིས་
 རྗོད་བྱེད་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱན་དཔུང་སྟོན་པའི་ཡིག་རྒྱུད་ལ་སྐྱན་
 དཔུང་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །དགོས་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་དེ་གོ་བས་ཡུམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་
 པར་འདོད་པས་དེའི་ཐབས་སུ་གཞུང་ལ་བསྐྱབ་དགོས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞོན་བྱེད་ཡུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། མི་སྐྱོན་པ་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་
མེད་པ་བཞིན་ལོ།།

གསུམ་པ་རྩོད་སྲུང་ནི་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱུས་ལས། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་
གཉིས་མེད། །ཡེ་ཤེས་དེའི་དེ་བཞིན་གཤེགས། །བསྐྱབ་བྱ་དོན་དེ་དང་ལྡན་
པས། །གཞུང་ལམ་དག་ལ་དེ་སྒྲུ་ཡིན། །ཞེས་ལམ་ཡང་བཏགས་པར་
གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེའི་གཙོ་ཆེ་རྒྱུང་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ་
དེའི་འགྲེལ་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྐྱོན་དོན་རྣམས་པ་གཉིས་སུ་
བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་དང་། བལ་པའོ། །དེ་ལ་གཙོ་བོ་²⁸ནི་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །པལ་པ་ནི་གཞུང་དང་ལམ་གྱི་རང་
བཞིན་ལོ་ཞེས་སོ། །གལ་ཏེ་སྟོང་ཉིད་ཡུམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་
བསྐྱོམས་ཀྱང་སྲས་འཕགས་པ་མི་འབྱོན་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་སྐྱུད་པ་
ལས། འདས་དང་མ་བྱོན་བྱོགས་བཅུའི་²⁹འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་རྣམས། །དེ་
དག་འདི་ལས་འབྱུངས་ཀྱང་ཚོས་དབྱིངས་ཟད་མི་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དབྱིངས་ཡུམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཀྱང་། དབྱིངས་ཀྱིས་ཁྱུང་
པར་དུ་བྱས་པ་དབྱིངས་རྟོགས་ཡུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པས་བསྐྱོམས་པ་
ལས་བྱུང་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ལོ། །ཡང་རབ་རྩལ་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་ཐ་སྐྱེད་མེད་ལ། བརྗོད་དུ་མེད་པ་(20 ན)
སྐྱོ་མེད་པའོ་ཞེས་པ་དང་། མདོ་ལས། མདོར་ན་སྟོང་ཉིད་འདི་ནི་ཤེས་རབ་

28 བྱི་གངས་བཞིན་དུ་མི་སྐྱོབ་པ། སྐྱོམ། མཐོང་། སྐྱོར། ཚོགས་ལམ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ལོ།།

29 མ་དཔེ་ལ་ “བྱོགས་བཅུའི་” ཆད་པ་བཅུགས་ཡོད།

ཀྱི་པ་འོལ་དུ་ཕྱིན་པ་འོ། །ཞེས་ཡུམ་དུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་
ནི་བྱས་ཚོས་ཀྱིས་བྱེད་ཚོས་ལ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞུང་
ཡུམ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ན་གཞུང་ལ་བསྐྱབ་ཀྱང་སྲས་མི་འབྱུང་བར་ཐལ།
ཡུམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྐྱུད་པ་ལས། རིག་སྐྱབས་
འདི་བསྐྱབས་སྐྱན་པའི་རྒྱལ་པོ་སྐྱ་མེད་འགྱུར། ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་
ན། གཞུང་ལ་ལྷགས་ན་གཞུང་གི་བཅོད་བྱ་རྟོགས་པའི་ཡུམ་འབྱུང་ལ། དེ་
ལས་སྲས་བྱོན་ཏེ་སྐྱ་སྐྱེ་ཤར་བའི་རྟོག་པ་ལས་བཅོད་བྱ་རྟོགས་པའི་མཁས་
པ་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ།།

༥ གསུམ་པ་དབྱེ་བསྐྱུའི་བྱུང་པར་ལ་གཉིས་ཏེ། དབྱེ་བ་དང་། བསྐྱུ་བའོ། །
དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ་དབྱེ་གཞི་དང་། དབྱེ་བའི་དངོས་པོ་དང་། རྒྱ་མཚན་དང་། བྱེ་
བའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ཡུམ་ཚམ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་སྐྱོབ་པའི་ཡུམ་
དང་། མི་སྐྱོབ་པའི་ཡུམ་གཉིས་དང་། མཉམ་བཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡུམ་
གཉིས་དང་། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྐྱོམ་པའི་ཡུམ་གསུམ་དང་། ཉན་
ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུམ་བཞི་
དང་། ཚོགས་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་དང་སྐྱོམ་ལམ་དང་མི་
སྐྱོབ་པའི་ཡུམ་ལྟའོ། །མཚན་ཉིད་དང་དེའི་སྦྱོར་བ་དང་དེར་བ་དང་དེའི་གོ་
རིམ་དང་དེམཐའ་དང་དེ་རྣམ་སྐྱོན་ཏེ་ཡུམ་རྒྱལ་གོ། །ཡུལ་དང་སྦྱོར་བ་དང་
འབྲས་བུའི་ཡུམ་གསུམ་སོ། །རྣམ་མཁུན་ཚོས་སྐྱུའི་བར་ཡུམ་བརྒྱད་དོ། །
གསུམ་པ་ནི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྐྱོབ་མི་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡུམ་
གཉིས་སོ། ། ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་ཐོབ་

དང་མཉམ་བཞག་གི་ཡུམ་གཉིས་སོ། །བདག་རྒྱུན་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་
 དང་སྐྱོམ་པ་གསུམ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐོས་བསམ་སྐྱོམ་པའི་ཡུམ་གསུམ་མོ། །
 ལྷན་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱས་
 དང་བཞི་ལ་ལྟོས་ནས་ཡུམ་བཞིའོ། །གནས་སྐབས་གཙོ་ཆེར་སྐྱེ་རྟགས་ལ་
 བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་པའི་བསྐྱོམས་
 བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསྐྱོམས་
 བྱུང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བྱེད་
 གོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། གོམས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ལྟེ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
 ཚོགས་ལམ་དང་། སྦྱར་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། སྐྱོམ་ལམ་དང་། མི་
 སྐྱོབ་པའི་ལམ་ཡུམ་ལྟེ། །དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲིང་པོ་དང་རྣོན་པོ་ལ་
 ལྟོས་ནས་ཡུམ་བརྒྱད་དང་རྟུག་དང་གསུམ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི་སྐྱོབ་མི་
 སྐྱོབ་གཉིས་པོ་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་སྐད་དུ།
 རྒྱ་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྲུང་ཡོད་ཉིད། །འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཕྱིས་འབྱུང་ཉིད།
 ཅེས་སོ། །མཉམ་རྗེས་ལ་སློང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱོད་བ་དང་། དུས་ཀྱིས་སྤྱོད་བ་དང་།
 ཡུལ་གྱིས་སྤྱོད་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ་ཡིད་ཤེས་དང་
 དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཡང་ཐ་དད་དེ་སྲུ་སྤྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 ཐེག་བསྐྱུས་ལས། མི་གཅིག་མིག་ནི་བཅུ་མས་པ་ལྟར། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་
 ཤེས་དེ་འདྲ། །དེ་ཉིད་མིག་ནི་སྤྱོད་བ་ལྟར། །དེ་རྗེས་ཐོབ་པའི་ཤེས་དེ་འདྲོད།
 ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་པོ་གཅིག་ལ་སྤྱོད་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ་ཡིད་ཤེས་
 གཅིག་གིས་རྗེས་ཐོབ་སྤྱོད་གིས་ཚོས་ཅན་སྐྱེ་ལ་ལྟེ་སྲུ་རྟོགས་ལ།
 མཉམ་པར་བཞག་སྤྱོད་གིས་ཚོས་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལྟེ་སྲུ་ལྟེ་གསུམ་ལ་རྟོགས་

པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱད་བླ་ལས། ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་རྣམ་གྲོལ་རྣམས། །གསལ་
དང་འསྐོ་དང་དག་སྱིར་དང་། །ཐ་དད་མེད་སྱིར་འོད་དང་ཟེར། །ཉིམ་འི་
དགྱིལ་འཁོར་རྣམས་དང་མཚུངས། །ཞེས་སོ། །ཡུམ་གསུམ་ཐ་དད་ཡིན་
ཏེ་བདག་རྒྱུན་ཐ་དད་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་བཞིན་ནོ། །(༢༩ བ)
ཡུམ་བཞི་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། ལྷན་པ་བཞི་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། མི་བཞི་ལ་ཡོད་པའི་
ཉོན་མོངས་བཞིན་ནོ། །ཡུམ་ལྷ་ནི་སྐྱིར་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྐབས་སྲིད་ཏེ་ཉོན་
རང་འཕགས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་འཇུག་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་རང་གི་
རྩམ་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༥ གཉིས་པ་བསྐྱབ་ལ་གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། ཞར་བྱུང་ངོ། །དང་པོ་ཡུམ་
ཅམ་དུ་ཡུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱི་དེས་བྱེ་བྲག་
ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཤིང་ཅམ་གྱིས་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཐམས་ཅད་ལ་
ཁྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཡུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ།
སྐྱིས་མ་ཁྱབ་ན་ལྡོག་པ་གཉིས་ཚོགས་པན་ཆད་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱེ་
བྲག་མཐའ་དག་ཏུ་ཡུམ་གྱི་སྐྱི་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ་བྱེ་བྲག་སེམས་བསྐྱེད་ནས་
འསྐོན་ལས་ཀྱི་བར་ལས་མ་གཏོགས་³⁰པའི་ཡུམ་གྱི་སྐྱི་དོན་ལ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་མཐའ་དག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་སྐྱི་ཤིང་ཅམ་དོན་ལ་
མེད་པ་བཞིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་
ནི་དོན་བརྒྱད་བསྐྱུས་ལ་དེ་དག་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ་རིགས་ཀྱི་སྐྱི་དང་བྱེ་བྲག་དང་། ཚོགས་པའི་

30 མ་དཔེ་ལ་ “རྟོགས་” ཡོད་ཀྱང་མི་འཐད་པར་སེམས།

སྐྱིད་པ་ཡ་གྲུལ་དང་། རྒྱུ་པར་བྱས་ཚེས་དང་བྱེད་ཚེས་སོ། །དང་པོ་ལ་
 གསུམ་སྟེ་མཚན་ཉིད་དང་། ལེགས་ཚུལ་དང་། སྲུབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
 ཅིག་ལྟོག་པ་ཚིག་རྒྱུ་རིགས་ཀྱི་སྐྱི་ཡིན་ཏེ་ཤིང་ཅམ་བཞིན་ནོ། །ལྟོག་པ་
 གཉིས་ཚོགས་རིགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཏེ་ཤིང་ཤ་པ་བཞིན་ནོ་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་
 དབྱུག་པ་དང་། དབྱུག་པ་ཅན་ཚེས་ཅན། རིགས་ཀྱི་སྐྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཐལ།
 ལྟོག་པ་ཚིག་རྒྱུ་དང་གཉིས་ཚོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དབྱུག་པ་
 ཅན་སྐྱེས་བྱུང་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་གང་ཡིན་ཞེ་ན་རིགས་མི་
 མཐུན་གྱི་སྐྱི་ལས་ལོག་པའི་ལྟོག་པ་ཚིག་རྒྱུ་རིགས་ཀྱི་སྐྱི་ཡིན་ཏེ་ཡལ་ག་
 ལོ་འདབ་དང་ལྟན་ཅམ་བཞིན་ནོ། །རིགས་མི་མཐུན་གྱི་སྐྱི་ལས་ལོག་པའི་
 ལྟོག་པ་ཚིག་རྒྱུ་དེ་ཉིད་རིགས་མཐུན་ནང་ཚན་ལས་ཀྱང་ལོག་པའི་ལྟོག་
 པ་གཉིས་ཚོགས་པམ་ཆད་ནི་རིགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཏེ་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་ཀྱི་
 རྒྱུ་པར་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་རིགས་ཀྱི་སྐྱི་དངོས་པོ་ལ་ལེགས་ན་བྱེ་བྲག་
 ལེགས་པར་ངེས་ཏེ་ཤིང་ཅམ་ལེགས་ན་ཤ་པ་ལེགས་པ་བཞིན་ནོ། །སྐྱི་ཚད་
 མས་ལེགས་ན་བྱེ་བྲག་གི་དོན་ལེགས་པར་ངེས་ལ། ཐ་སྙད་ལྷན་བྱེད་མ་
 དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དགག་དགོས་པའང་ཡོད་དོ། །རིགས་ཀྱི་བྱེ་
 བྲག་འགའ་ཞིག་བཀག་པས་པལ་ཆེར་སྐྱི་མི་ལེགས་ཏེ་ཤ་པ་བཀག་པས་
 ཤིང་ཅམ་མི་ལེགས་པ་བཞིན། ལེགས་པའང་ཡོད་དེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་
 ཅམ་ལེགས་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་རིགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དངོས་པོ་ལ་
 སྲུབ་ན། རིགས་ཀྱི་སྐྱི་དངོས་ལས་འགྲུབ་སྟེ། ཤ་པ་སྲུབ་ན་ཤིང་ཅམ་སྲུབ་
 པ་བཞིན་ནོ། །བྱེ་བྲག་ཚད་མས་སྲུབ་ན་སྐྱི་འདོད་ཚད་མས་སྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཤ་པ་ཚད་མས་སྲུབ་ན་ཤིང་ཅམ་གྱི་དོན་ཚད་མས་སྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །ཐ་སྙད་

མ་གྲུབ་པ་འང་ཡོད་དེ་བྱེ་བྲག་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་ཡོད་དོ།།
 རིགས་ཀྱི་སྤྱི་གྲུབ་པས་བྱེ་བྲག་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཤིང་ཅམ་གྲུབ་པས་ཤ་པ་མི་
 འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །གྲུབ་པ་འང་ཡོད་དེ་མངོན་སུམ་ཅམ་གྲུབ་ན་རང་རིག་
 མངོན་སུམ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཚོགས་པའི་སྤྱི་དང་ཡ་གྲུལ་ལ་
 གསུམ་སྟེ་མཚན་ཉིད་དང་། ལེགས་ཚུལ་དང་། གྲུབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་
 ཚོས་གང་ཞིག་དུ་མ་འདུས་པར་གནས་པ་ཚོགས་སྤྱི་ཡིན་ཏེ་སྤྱིས་བྱ་དུ་མ་
 འདུས་པའི་དམག་བཞིན་ནོ། །འདུས་པ་ཅན་གྱི་ཚོས་ལ་ཡར་བར་གནས་པ་
 ནི་ཡ་གྲུལ་ཡིན་ཏེ་སྤྱིས་བྱ་རྒྱུ་དང་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཚོགས་སྤྱི་བཀག་
 པས་ཡ་གྲུལ་མི་ལེགས་ཏེ་ལོག་པ་བཀག་(༢༠ ན)པས་རྐང་གཟུགས་མི་
 ལེགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡ་གྲུལ་ལེགས་ན་ཚོགས་སྤྱི་དོན་ལ་ལེགས་པར་ངེས་
 ལ། རྫོང་རོ་དོན་ལེགས་པར་ངེས་ཤིང་། ཐ་སྙད་དགག་དགོས་པ་སྲིད་ཏེ་
 ཐབས་བཀག་ནས་ཐེག་ཆེན་འགོག་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ཚོགས་སྤྱི་གྲུབ་
 ན་ཡ་གྲུལ་དོན་ལ་གྲུབ་པ། རྫོང་རོ་དོན་གྲུབ་པར་ངེས་ལ། ཐ་སྙད་མ་གྲུབ་པ་
 སྲིད་དོ། །ཡ་གྲུལ་གྲུབ་པས་སྤྱི་གྲུབ་པའི་ངེས་པ་མེད་ཏེ་སྤྱིས་བྱ་གཅིག་གྲུབ་
 པས་དམག་འགྲུབ་པར་མ་ངེས་པ་བཞིན་ནོ།།

༥ གསུམ་པ་བྱུང་པར་བྱས་ཚོས་བྱེད་ཚོས་ལ་གསུམ་ཏེ་མཚན་ཉིད་
 དང་། ལེགས་ཚུལ་དང་། གྲུབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ཚོས་གང་ཞིག་སྤྱི་ཡུལ་
 དུ་འགོ་བ་ཚོས་གཞན་སྤྱི་ཡུལ་དུ་འགོ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟོས་ས་བྱེད་ཚོས་
 ཡིན་ལ། ལྟོས་པ་པོ་བྱས་ཚོས་ཡིན་ཏེ་དབྱུག་པ་དང་དབྱུག་པ་ཅན་བཞིན་
 ནོ། །གསུམ་པ་བྱེད་ཚོས་ལེགས་ན་བྱས་ཚོས་ཀྱི་དོན་ལེགས་ཏེ། དབྱུག་པ་

ཁེགས་ན་དབྱུག་པ་ཅན་དོན་ལ་ཁེགས་ཤིང་ཐ་སྐྱད་དགག་དགོས་པའང་
 ཡོད་དོ། །བྱས་ཚེས་བཀག་པས་བྱེད་ཚེས་ཁེགས་པའང་ཡོད་དོ། རྟོག་པ་
 ཁེགས་པས་དོན་སྤྱི་ཁེགས་པའང་གཉིས་འཛིན་བཀག་པས་གཉིས་ཀྱི་
 རྣམ་པ་ཁེགས་པ་བཞིན་ནོ། །མི་ཁེགས་པའང་ཡོད་དེ་དབྱུག་པ་ཅན་བཀག་
 པས་དབྱུག་པ་མི་ཁེགས་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་བྱས་ཚེས་ཐུབ་ན་བྱེད་
 ཚེས་དངོས་པོ་མ་འགྲུབ་ལ། སློང་ར་དོན་ཐུབ་ཀྱང་ཐ་སྐྱད་མ་ཐུབ་པ་ཡང་
 ཡོད། བྱེད་ཚེས་ཐུབ་པས་བྱས་ཚེས་འགྲུབ་སྲིད་ཏེ་སྐྱོད་ཚོགས་པ་ཞེན་བྱེད་
 དུ་ཐུབ་པས་དེས་ཞེན་རུང་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །མི་འགྲུབ་པ་ཡང་ཡོད་དེ་
 དབྱུག་པ་ཐུབ་པས་དབྱུག་པ་ཅན་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་མིང་
 གི་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ་བཟོད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེས་པར་བྱ་
 བ་དང་། རྫོང་བྱེད་ལ་རྫོས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་ཐུན་མོང་གི་
 དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོ་འི་མཚན་ཉིད་དང་། བྱེ་བའི་ས་མཚམས་སོ། །དང་པོ་
 ལ་བཞི་སྟེ་དབྱེ་བའི་གཞི་དང་། གང་དབྱེ་བའི་དངོས་པོ་དང་། བྱེ་བའི་དོན་
 དང་། བྱངས་དེས་པའོ། །དང་པོ་གོང་གི་ཤེས་རབ་པ་ལ་ཕྱིན་པ་འོག་གི་དེ་
 ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་རྣམ་བརྒྱད་ཅེས་པ་བྱངས་ཡིན་ལ། དོ་བོ་རྣམ་ཀུན་
 ལས་ཚེས་སྐྱུའི་བར་དོ། །གསུམ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་རྣམ་མཁུན་དང་
 ཚེས་སྐྱུ་དོ་བོ་གཅིག་ལྟོག་པ་ཐ་དད། རྒྱན་གྱི་ཐ་མར་ལམ་ཤེས་དང་རྩེ་སྐྱུར་
 དང་སྐད་ཅིག་སྐྱུར་དོ་བོ་གཅིག་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དོ། །ས་དང་པོ་ནས་ས་བཅུ་འི་
 བར་དུ་ལམ་ཤེས་དང་སྐྱུར་བ་དང་པོ་གསུམ་པ་དོ་བོ་གཅིག་ལྟོག་པ་ཐ་དད།
 ཚོགས་ལམ་དུ་ལམ་ཤེས་ཅམ་དང་རྣམ་རྩོགས་ཀྱི་སྐྱུར་བ་དང་མཐར་གྱིས་
 པ་ཅམ་ཞིག་དོ་བོ་གཅིག་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དོ། །

༥ བཞི་པ་གངས་ངེས་པ་ནི་རྟོག་ལྡན་གྱི་འཇུག་པ་ལ་ཡུལ་དང་ཐབས་དང་
 འབྲས་བུ་གསུམ་དགོས་ལ། མང་མི་དགོས་པས་མཁུན་གསུམ་དང་སྦྱོར་
 བཞི་དང་ཚོས་སྐྱར་གངས་ངེས་སོ། །ལྡན་པ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་ལས་
 མེད་པས་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་དང་། བཞི་ལས་རྣམ་པ་གསུམ་དོན་རྣམ་
 སྐྱེ་མེད་གསུམ་པོ་ཡོད། གསུམ་ལས་མེད་པས་ཡུལ་ཅན་རྗེས་མཐུན་པ་
 མཁུན་པ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་སོ། །མཁུན་གསུམ་ཐོས་བསམ་གྱིས་
 བཀྲན་ལ་ཐབ་ཅོམ་གྱིས་མི་པན་སྦྱོར་བས་རྩུང་འཇུག་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་
 ཏེ། །སོ་ནམ་ཤེས་པ་ཅོམ་གྱིས་མི་པན་བྱེད་དགོས་པ་དང་འབྲེལ། །དེ་ལ་
 ཉམས་ལེན་གཞིར་བྱས་པ་ལ་དབང་གྲུར་མ་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད།
 བཀྲིས་ལས་མེད་པས་དང་པོ་རྣམ་རྗོགས་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། བཀྲིས་པ་ཅེ་སྦྱོར་
 བཀྲིས་སུ་གངས་ངེས་སོ། །ཡང་སྦྱོར་བ་ཅོམ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་རིམ་གྱིས་
 པ་དང་གཅིག་ཅར་བ་གཉིས་ཡོད། བཀྲིས་ལས་མེད་པས་དང་པོ་མཐར་
 གྱིས་པ་དང་བཀྲིས་པ་སྐད་ཅིག་མ་བཀྲིས་ཏེ་བཞེར་གངས་ངེས་སོ། །གལ་
 ཏེ་ཚོགས་བཀྲིས་པ་ལ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་མཐུ། སར་བྱིན་དུག་ལ་སོགས་
 པ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཉམས་སུ་ལེན་
 པའི་ཚུལ་སྦྱོར་བ་བཞེར་སྐྱར་བཞེན་དུ་མཐའ་ཚོད་ནས་(༣༠ བ)འདུས་ལ་
 དེ་བས་མང་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་སྦྱངས་པ་ལས་འབྲས་བུ་
 ཚོས་སྐྱེ་མེད་པ་དང་བཅས་པ་བྱུང་སྟེ། །སོ་ནམ་གྱི་འབྲས་བུ་སྟོན་ཐོག་འབྱུང་
 བ་བཞིན་ནོ།།

༥ བཀྲིས་པ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྒྱད་ལས་དང་པོ་རྣམ་མཁུན་གྱི་མཚན་

ཉིད་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞན་པ་
 དང་། ཚུད་པ་སྦྲང་བའོ། །དང་པོ་གཟུང་པ་ན་རེ། རྣམ་པ་རྗེས་རིགས་མ་ལུས་
 པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚོགས་པ་མཚན་ཉིད་
 ཏུ་འགོད་དམ་ཡ་གྲུལ་འགོད། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་སྲིད་ཅིང་། གཉིས་པ་ལྟར་
 ན་སྐྱེ་མཚན་ཏུ་འགལ་ཏེ་རྗེས་རིགས་གང་རུང་མཁྱེན་པ་ལ་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཁ་ཅིག་རྣམ་པའི་ཚོས་མཐའ་དག་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་
 མཁྱེན་པ་ཡིན་ཟེར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་འགྲུར་ཏེ་རྣམ་
 པའི་ཚོས་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་རོ།³¹ །རིན་པོ་ཆེན་རེ། ཐུབ་པ་ལ་ཡོད་པ་ན་མ་
 མཁའ་སྐྱེ་མ་བཞིན་རྟོགས་པ་གང་ཞིག རྟོག་ལྡན་གྱི་འཇུག་ཡུལ་ཏུ་གྲུར་
 པ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཚོགས་པ་མི་སྲིད་ཅིང་ཁ་ཡར་བས་སྐྱེའི་
 མཚན་ཉིད་ཏུ་མི་རུང་སྟེ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྟེད་པ་གང་རུང་ལ་མ་ཁྲབ་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་རྣམ་པ་སྐྱེ་མེད་ཏུ་རྟོགས་པ་ཟེར་བ་ལྟར་ན་མཚན་གྲུའི་ཁྲད་
 པར་ཏུ་བྲས་པའི་སྐྱོན་ཅན་ཏུ་འགྲུར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་གཉིས་ཏེ་
 མཚན་ཉིད་དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་གཞི་ལམ་ལ་ཡོད་པའི་ཚོས་
 རྣམས་སྐྱེ་མེད་ཏུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའོ། །ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་མཁྱེན་ནི་གཞི་
 ལམ་ལ་ཡོད་པའི་ཚོས་རྣམས་སྐྱེ་མེད་ན་མ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་པ་མཐར་
 ཐུག་པའོ། །ཇི་སྟེད་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ནི་གཞི་ལམ་ལ་ཡོད་པའི་ཚོས་རྣམས་
 སྐྱེ་མེད་སྐྱེ་མ་ལྟར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ། རིགས་མི་མཐུན་མཐའ་
 དག་གཅིད་དོ། །རྟོགས་པས་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་གཅིད་ཅིང་། སྐྱེ་མེད་ཏུ་

31 འདིར་ཡི་གེ་གསལ་ཡང་དོན་མི་གསལ་བས་ “རྣམ་པའི་ཚོས་མ་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་རོ” ཡིན་
 ན་སྟེ།

ཞེས་པས་ཐ་མལ་གྱི་སློབ་གཙོང་ལ། རྣམས་ཀྱིས་ཉི་ཚེ་བ་གཙོང་ཅིང་། གཞི་
 ལམ་ལ་ཡོད་པས་གཞི་ལམ་ཉིད་གཙོང་ལ། མཐར་ཐུག་པས་རྗེས་མཐུན་
 པ་བསལ་ཞིང་། ཚོས་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པ་བརྩུང་དོ། །ནམ་མཁའ་ལྟར་གྱིས་
 ཇི་སྟེད་པ་གཙོང་ཅིང་། སྐྱུ་མ་ལྟར་གྱིས་ཇི་སྟེ་བ་གཙོང་དོ། །རྗེས་མཐུན་པ་ནི་
 གཞི་ལམ་ལ་ཡོད་པའི་ཚོས་རྣམས་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོག་པ་མཐར་མ་ཐུག་པའོ། །
 གཉིས་པ་ནི་མདོ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་འདི་དང་ཞེས་པ་
 རྣམ་པ་རྟོགས་པ་དང་། ནམ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་པ་ནི། མདོ་ལས། རྣམ་པ་
 བེ་ཞི་བའོ་ཞེས་པ་དང་། ཚོས་གཅིག་མཁྱེན་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ་འདི་ལྟ་སྟེ་ཚོས་ཉིད་ཞི་བའི་རྣམ་པའོ་ཞེས་པ་དང་། སྐྱུ་
 མ་ལྟར་རྟོགས་པ་ནི་མདོ་ལས། ཀའ་ལྷན་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་
 མཐོང་། ཞེས་པ་དང་། མཐར་ཐུག་པར་མདོ་ལས། རྣམ་པ་དེ་དག་དང་
 རྟགས་དེ་དག་དང་མཚན་མ་དེ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཐུགས་སྐྱེ་རྒྱུ་
 དེ། ཞེས་པ་དང་། རྟོད་ཀྱི་ཚེ་མོའི་རྟགས་བརྒྱད་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་དག་བཙུགས་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་དག་གིས་ནི་གང་
 ཅི་ཡང་མ་མཁྱེན་པའམ་མ་གཟིགས་པའམ། ཐུགས་སྐྱེ་མ་རྒྱུད་པའམ།
 མངོན་པར་འདུ་མ་མཛད་པའམ། མངོན་པར་སངས་མ་རྒྱས་པ་ནི་གང་
 ཡང་མེད་དོ། ། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་སྲང་ནི། འཕགས་པས་ཁྱུད་པར་
 ལྟ་ལྟན་དུ་བཤད་པའི་ནང་ནས་སློབ་པ་མ་ལུས་པ་སྲུངས་པ་དང་། འཕྲིན་
 ལས་གཞན་དོན་དུ་འགྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་སྲུངས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་
 གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་
 རྟོགས་པར་གསུངས་སོ་ཞེ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྗེས་ལ་དགོངས་སོ། ། གལ་

ཉེ་རྒྱུ་མ་ཁྲིམ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཉེ། གཞི་ལམ་ལ་ཡོད་པའི་ཚོས་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་སྐྱུ་ན་དེ་ཉིད་རྒྱུ་པ་ཡིན་པས་དེ་རྟོགས་རྒྱུ་མ་ཁྲིམ་ཡིན་ལོ།

༥ གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་
པ་དང་། རང་ལུགས་གཞན་པ་དང་། ཚུད་པ་སྐྱད་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཅིག་
ལམ་གསུམ་མ་དམིགས་པར་མཛོན་སྐྱུ་དུ་རྟོགས་པ་ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་
སྐྱོ་བོ་ལ་ལམ་ཤེས་ཅིམ་མེད་པ་ཇི་སྟེད་པ་ལམ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་
ལོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་གཉིས་ཉེ་དངོས་དང་། (༣༡ ན)ཤེས་བྱེད་
དོ། །དང་པོ་རིན་པོ་ཆེ་བྱང་སེམས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཡུམ་བྱུང་པར་ཅན་རྟོག་
ལྡན་གྱི་འདུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ལམ་
32 ສམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་ལོ། །དེས་
ནི་རིགས་མ་སྐྱུ་མ་ཐའ་དག་གཅོད་དོ། །རྟོགས་པས་མ་རྟོགས་པ་གཅོད་ལ།
ལམ་མ་ཁྲིམ་པས་གཞན་གཉིས་གཅོད་ཅིང་། རང་བཞིན་མེད་པས་ཐ་མལ་
པའི་སྐྱོ་གཅོད་ལ། ສམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་ཉི་ཆོ་བ་སེལ་ཞིང་། ສབས་བྱུང་པར་
ཅན་གྱིས་རྗེས་མ་སྐྱུ་སེལ་ལོ། །དེ་ལྟར་བའི་ལམ་ཤེས་ནི་ལམ་གསུམ་རང་
བཞིན་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་པའོ། །སྐྱོ་མཚན་གྱིས་སྐྱོ་འཛིན་པས་
མ་སྐྱུ་སེལ་ལ། ནམ་མཁའ་ལྟར་གྱིས་ཇི་སྟེད་པའི་ལམ་ཤེས་སེལ་ལོ། །དེ་
སྟེད་པའི་ལམ་ཤེས་ནི་ལམ་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱུ་མ་ལྟར་རྟོགས་
པའོ། །སྐྱུ་མ་ལྟར་གྱིས་ཇི་སྟེད་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་པ་སེལ་ལོ། །
གསུམ་པ་ནི་དམིགས་པ་ལམ་གསུམ་ཡིན་པར་མཛོན་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་

32 མ་དཔེ་ལ་མཚན་འདི་ལྟར་སྐྱད། “ཕྱིན་ལུལ་ལམ་ཕྱིན་བྱེད།

ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་ཤེས་པར་
 བྱ། ཞེས་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་པར། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་
 རྟི། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གོ །རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྒོ་ནས་རྟི། །
 ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་
 སེམས་བསྐྱེད་དང་ཡང་ལྡན་ཏེ། སེམས་པ་ཆེན་པོས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
 མཁུན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེམི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
 རྟན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་སྒོ་མ། ཞེས་པ་དང་། བྱང་འཕགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་
 པ་ཡིན་པར། སྤྱད་པའི་མཐོང་ལམ་ཕྱེ་མོ་ལས། ཤིང་མཁའ་མཁས་པས་
 རྒྱུས་པ་བྱད་མེད་དང་། །འདྲ་བའི་བཟོ་བྱས་དེ་ཡང་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད། །དེ་
 བཞིན་ཤེས་རབ་སྤྱོད་མཁས་བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་ཡང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་
 ཡེ་ཤེས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད། །ཅེས་པ་དང་། རམ་མཁའ་སྐྱུ་མ་ལྟར་ཡིན་
 པར་སྐྱོང་གཞི་ལེན་ལས། རྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་མཚན་མེད་པའི་
 རྟོད་ཡུལ་ཅན། ཞེས་པ་དང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་མོས། །ཞེས་
 པའོ། །གསུམ་པ་རྩོད་སྤོང་ཞི། ལམ་ཤེས་ཚོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ལ་ཞིགས་
 པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་སྤོབ་དཔོན་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་
 དང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱུས་བསྐྱུས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྐར་བཤད་
 པ་རྣམས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཚོས་སྐྱུར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་
 རྗེས་མཐུན་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་ན་ལམ་ཤེས་སེམས་པའི་
 མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་ལམ་ཤེས་ཉིད་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་
 རོ་ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ།།

ལྷོ་གསུམ་པ་གཞི་ཤེས་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་
 ལུགས་གཞན་པ་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་གཟབ་པ་ན་རེ། གཞི་
 ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའོ་ཞེས་སོ། །
 མཚན་མར་འཛིན་པའི་གཞི་ཤེས་ཚོས་ཅན། གཞི་ཤེས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ།
 ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་མཚན་མར་
 འཛིན་པ་ཉམས་སོ། །གཉེན་པ་ན་རེ། ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་ནི་ཉན་རང་
 བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཞི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་
 སུམ་གྱིས་རྟོགས་ནས་སྐྱོམ་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར་ན། ཉན་རང་མི་སྟོབ་པ་
 ལ་གཞི་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་རང་བྱང་ཚུབ་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
 སྐྱོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་གཉིས་ཏེ། དངོས་
 དང་། ཤེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་གཞི་ཤེས་མཚན་ཉིད་པ་ནི་རིན་པོ་ཆེན་རེ།
 ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཡུམ་རྟོག་ལྡན་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དུ་
 གྱུར་པ་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། ཤེས་
 བྱེད་དོ། །ཡང་ན་གཞི་ བྱང་པོ་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་ཀྱི་རིགས་ ཐམས་ཅད་བདག་མེད་
 པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་པས་མ་རྟོགས་པ་སེལ། གཞི་ཡིས་ལམ་
 རྣམ་ཤེས་པ་གཅོད་ལ། བདག་མེད་པས་ཐ་མལ་གྱི་སྟོང་དང་། ཐམས་ཅད་
 གྱིས་ནི་ཉི་ཚོ་བའི་རྟོགས་པ་རང་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་ལོ། །ཇི་ལྟ་བ་
 ཤེས་པ་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་པ་སྟེ། སྐྱི་
 མཚན་འདྲ་ཞིང་ནམ་མཁའ་ལྟར་(༣༡ བ)གྱིས་ཇི་སྟེད་པའི་ལྷོག་པ་སེལ་ལོ། །
 ཇི་སྟེད་པའི་གཞི་ཤེས་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་སྐྱུ་མ་ལྟར་རྟོགས་
 པའོ། །སྐྱི་མཚན་གྱིས་སྐྱིའི་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་ལ། སྐྱུ་མ་ལྟར་གྱིས་ཇི་

ལྟ་བུའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པ་སེལ་ལོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་བདག་ཟག་གི་བདག་ཅོམ་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་མ་ཡིན་པའི་རིགས་མི་མཐུན་གཅོད་པའོ། །རང་རྒྱལ་བསེ་ཅུ་ལྟ་བུའི་གཞི་ཤེས་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་བདག་ཕྱིད་དང་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་སྟེ་རང་གི་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་ལོ། །ཉན་རང་ཆེན་པོ་བའི་གཞི་ཤེས་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་³³རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་གཉིས་སྟེ་རང་ལས་གཞན་གཅོད་ཚུལ་སྲུང་བཞིན་ལོ། །རྗེས་མཐུན་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གང་ཟག་གི་གཞི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་གཞི་ཤེས་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཏེ་རང་གི་རིགས་མི་མཐུན་རྣམས་སེལ་ལོ། །བྱང་འཕགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཏེ་རང་ལས་གཞན་སྲུང་བཞིན་སེལ་ལོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱི་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ་རིགས་མི་མཐུན་ཐམས་ཅད་གཅོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི་དམིགས་པ་གཞི་ཡིན་པར་མདོ་ལས། ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཚོས་རྣམས་ཇི་སྟེད་པ་འདི་ཅོམ་ཞེས་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལས། ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་དང་། རྣམ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་པ་སྟུང་པ་ལས། ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དག་ཅིང་ཡོངས་དག་པར། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་ལྟ་ན། །བྱེད་པ་པོ་ཡང་མི་དམིགས་ཚོས་ཀུན་མི་དམིགས་

33 མཚན་ “བདག་མཐར་དག་གི་” ཡོད།

ཏེ། །འདི་ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་མཚོག་སྦྱོང་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་བྱེད་པ་
 པོ་དང་ཚོས་ཀུན་གང་ཟག་དང་ཚོས་ཀྱི་བདག་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀ་མ་
 དམིགས་ཞེས་པ་འོ། །སྦྱུ་མ་ལྟར་རྟོགས་པར་སྒྲུབ་བ་རྣམ་བཤུན་མདོ་ལས།
 ཚོས་ཐམས་ཅད་སྦྱུ་མ་ལྟར་བྱུང་ཡོངས་སུ་ཤེས། ཞེས་པ་དང་། ཉན་རང་གི་
 དེ་ལྟར་ཡིན་པར་འདི་ཅམ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས།
 ཞེས་པ་དང་། བསེ་བྱུ་ལྟ་བུས་ནི། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྦོང་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་
 སོ། །མཛོན་སུམ་པ་ཡིན་པར་འདི་ཉིད་ནས། ཀུན་ཤེས་ཚུལ་ལ་མཐོང་བའི་
 ལམ། །ཞེས་ཏེ་དེ་ཡན་ཆད་མཛོན་སུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐབས་བྱུང་
 པར་ཅན་ཡིན་པར་སྦོལ་དཔོན་གྱིས། སྦྱིང་རྗེས་པ་རོལ་གྱི་མཐའ་ལས་
 འདས་པ་སྟེ། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་ནི། གཞི་ཤེས་མཚན་ཉིད་པ་ཚོས་
 ཅན། ཐར་པ་ཐོབ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་མཚན་མེད་
 དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚོས་ལས་སྐྱངས་ཤིང་བྱབ་པ་ལུང་གིས་གྲུབ་
 སྟེ། སེམས་འགྲེལ་ལས། མཚན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐར་
 པ་མེད་པར་གསུངས། །ཞེས་པས་གྲུབ་ལ། འདོད་ན་ཉན་རང་ཐར་པ་ཡིན་
 པ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། ཐར་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་འདོད་པ་ཡིན་
 ཏེ། རྒྱུད་སྐྱེ་ལས། དེས་ན་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར། །ལྟ་རན་འདས་པ་མི་
 འཐོབ་སྟེ། །ཞེས་སོ། །ཐར་པ་ཅམ་ཐོབ་པར་མི་འགལ་ཏེ་གང་ཟག་གི་མཚན་
 མས་སྦོང་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྗ བཞི་པ་སྦྱོར་བ་སྦྱིའི་མཚན་ཉིད་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་སྦྱེ་མེད་བསྐྱེས་ནས་
 སྦོལ་པ་ཡིན་ཏེ་རྗེས་དྲུ། ཐབས་སྦོལ་དབང་གིས་བདག་ཉིད་ཀྱི། །གང་

ཞིག་ཤེས་རབ་རྣམ་སྐྱོམ་པ། །དེས་ནི་བྱང་ཚུབ་སྐྱུར་དུ་འཐོབ། །ཅེས་སོ།། གྱེ་
 བྲག་ཏུ་རྣམ་ཀུན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་སྐྱེར་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་
 ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །
 དང་པོ་ཁ་ཅིག་ན་ཟེ། རྐྱེ་མེད་རྣམ་གསུམ་བསྐྱེད་ལ་སྐྱེས་པ་ཟེར་བ་ནི་མི་
 རིགས་ཏེ། ཉན་རང་ཆེན་པོ་བ་ལ་འདིར་སྐྱོམ་ཀྱི་སྐྱེར་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་
 རོ། །གཉེན་པ་ན་ཟེ། མཐར་(༡༢ ན)ཐུག་ཚེས་སྐྱུ་དང་། གནས་སྐབས་
 ཚུ་སྐྱེར་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་གཞན་དོན་དུ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་སྐྱོམ་
 པ་ཡིན་ཏེ། ཚེས་སྐྱེར་ཐོབ་པ་ཚུ་སྐྱེར་ཐོབ་པ་ལ་རག་ལས་པའི་སྤྱིར་བེར་བ་
 ལྟར་ན་སྐྱེར་བ་གཞན་ཚེས་སྐྱུའི་ཆེད་དུ་སྐྱོམ་མམ་མི་སྐྱོམ། དང་པོ་ལྟར་
 བ་ཚུ་སྐྱེར་གྱི་ཆེད་དུ་ཡང་སྐྱོམ་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་སེམས་
 དཔའི་སྐྱེར་བ་ལ་ཚེས་སྐྱུའི་ཆེད་དུ་སྐྱོམ་པས་ཁྲབ་པ་ཉམས་སོ། །བདག་
 མེད་རྟོགས་པ་གཉེན་པོའི་རྣམ་པ་དུ་མ་དང་ལྟན་པ་ལྟར་ན་ཚོགས་ལམ་ན་མེད་པ་
 དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་ན་མེད་པར་འགྱུར་ལ་འདོད་ན་རང་གི་རྣམ་གཞག་དང་
 འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་དོ། །དང་
 པོ་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལ་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ཟུང་འཇུག་ཁྱད་པར་
 ཅན་སྐྱོམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཟུང་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱོམ་པ་སེམས་པའི་སྐྱེར་བ་
 ཡིན། དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཆེད་ཀྱིས་གཞན་གསུམ་སེལ་ལོ། །ཇི་ལྟ་བ་
 ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་རང་བཞིན་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་ནས་དབང་
 གྱུར་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱོམ་པ་ཡིན་ནོ། །ནམ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་པས་ཇི་སྟེད་
 པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པ་སེལ་ལོ། །ཇི་སྟེད་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་རང་བཞིན་
 མེད་པ་སྐྱུ་མ་ལྟར་རྟོགས་ནས་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱོམ་པ་ཡིན་ནོ།

སྟེ། ལྷ་མ་ལྟར་རྟོགས་པས་ཇི་ལྟ་བུའི་ལྷོག་པ་ཡིན་པ་སེལ་ལོ། །གཉིས་པ་
 སེམས་བསྐྱེད་དགོས་པར་གདམས་ངག་གི་མདོ་ལས། སེམས་པ་ཆེན་པོའི་
 ཤེས་རབ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྷ་ལས་འདའ་བ་དོན་དུ་གཉེར་
 བ་ལགས་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། ཤེས་རབ་དགོས་པར་དམིགས་པ་སྐྱོན་པའི་
 མདོ་ལས། སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་མ་གྱུར་པ་ལ་བསྐྱབ་
 པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། དབང་གྱུར་གྱི་ཆེད་ཡིན་པར་སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས། དེ་
 ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པས་
 ཅན་ཅན་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་
 ཚུད་སྤང་ནི་དོད་ཡན་ཆད་ན་ཡར་རྣམ་རྫོགས་སྐྱོར་བ་མེད་པར་ཐལ། དབང་
 གྱུར་ཐོབ་པ་ཅུ་མོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱིར་རྣམ་རྫོགས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་མེད་
 པར་ཐལ་ཟེར་རམ། ཅེ་སྐྱོར་དེ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཀུན་གྱི་སྐྱོར་བ་མེད་པར་ཐལ་
 ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་ཁྲབ་པ་མེད་ཅིང་གཉིས་པ་ལྟར་ན་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་
 འབྲས་ཡིན་པ་ལྟར་དུས་མཉམ་དུ་མེད་ལ། དུས་མཉམ་པ་ལྟར་ལྷ་འབྲས་མ་
 ཡིན་པས་སོ། །གལ་ཏེ་སྐྱོར་བ་གཞན་ལ་མཚན་ཉིད་ལྷགས་པའི་ཕྱིར་ཁྲབ་
 ཆེ་ཞེ་ན། སྐྱོར་བ་གཞན་གྱི་རྣམ་ལ་དབྱེར་མེད་དུ་ལྷགས་ཀྱང་ལྷོག་པས་ཡིན་
 པར་མ་ལྷགས་པས་སྐྱོན་མེད་དེ། ལུམ་པ་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་པས་བྱས་པར་
 མཚོན་པ་ན་མཚན་ཉིད་དེ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་ལ་དབྱེར་མེད་དུ་ལྷགས་ཀྱང་ཁྲབ་
 ཆེ་རུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་གོ། །

༥ ལྷ་པ་ཅེ་སྐྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་
 དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཅིག་ན་རེ།

སྐྱེ་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཟེར་བ་
 མི་རིགས་ཏེ། ཉན་རང་ཆེན་པོ་ལས་འདིར་སྐྱུར་སྒྲོམ་ཅེ་སྐྱུར་ཡོད་པར་འགྱུར་
 ལ། འདོད་ན་སེམས་དཔའི་སྐྱུར་བ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་
 ཏེ་དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱང་
 འཇུག་བྱུང་པར་ཅན་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་མཚན་འདྲ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཚུལ་
 གྱིས་ཞེས་པས་སྐྱུར་བ་གཞན་གསུམ་གྱི་ལྷོག་པ་སེལ་ལོ། །ཇི་ལྟ་བུའི་ཅེ་
 སྐྱུར་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་རང་བཞིན་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་ནས་
 དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམ་པའོ། །ཇི་སྟེད་པའི་ཅེ་སྐྱུར་ནི་སེམས་
 བསྐྱེད་ཅིང་རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱུ་མ་ལྟར་རྟོགས་ནས་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་པར་བཟོད་པའི་ཅེ་
 མོའི་མདོའལས། ལྷ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཏུ་མོས་པ་
 བསྐྱེད་ཅིང་ཡང་དང་(༣༢ བ)ཡང་ལྷ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
 བྱང་ཚུབ་ཏུ་སྒྲོན་ལམ་འདེབས་པ་དང་། འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་འདི་དག་
 མཐོང་ནས་ལྟ་དང་མི་དང་ལྟ་མ་ཡིན་ཏུ་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་ཏུ་
 མོས། ཞེས་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པར་ཡང་དོད་ཀྱི་ཅེ་མོ་
 ལས། སེམས་པ་ཆེན་པོ་མི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་དང་འདྲ་
 བ་ཉིད་ཏུ་ལྟ། ཞེས་པ་དང་། དབང་དུ་གྱུར་པ་ཡང་སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས་རབ་གྱི་
 མཐར་ཕྱིན་པའི་རྟོགས་པ། ཞེས་པ་དང་། འགྲེལ་ཆེན་ཏུ་རྟོགས་པ་རབ་གྱི་
 མཐར་འགྲོ་བ་ཡིན་ལ་དེས་ན་དན་ཅེ་མོ་མངོན་རྟོགས། ཞེས་སོ། །གསུམ་
 པ་ཚོད་སྐར་ནི་དབང་དུ་གྱུར་ཞེས་པ་གོམས་པ་ལྟུན་གྱུབ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན།
 དང་པོ་ལྟར་སྒྲོམ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བཞིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་རབ་ཅེས་སྐྱོན་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་
ན། གནས་སྐབས་སྐྱོན་པ་སྐྱོན་གྲུབ་ཡིན་ལ། མཐར་ཐུག་གི་གོམས་པ་སྐྱོན་
གྲུབ་མ་ཡིན་པས་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་མེད་དོ།

༥ ཏུག་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྐྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་
དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
ཅིག་ན་རེ། བརྟན་པ་སྐྱོན་ལྟས་པ་མཐར་ཐུག་ཐོབ་པའི་དོན་ཏུ་དཀར་ཚོས་
རིམ་གྱིས་སྐྱོན་པ་ཡིན་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ཉམ་རང་ལ་ཡང་མཐར་ཕྱིས་སྐྱོར་
ཡོད་པར་ཐལ། ལྷང་འདས་གཉིས་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་དོན་ཏུ་རྒྱུ་པ་ཉེར་
བཞག་ལ་སོགས་རིམ་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉམ་པ་ན་རེ། གཞན་དོན་
ཏུ་མཐར་ཐུག་ཚོས་སྐྱོར་དང་། གནས་སྐབས་སྐྱོན་ཅིག་སྐྱོར་ཐོབ་པའི་ཆེད་ཏུ་
ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་རིམ་གྱིས་སྐྱོན་པ་ཡིན་
ཏེ། མཐར་ཐུག་ཚོས་སྐྱོར་ཆེད་ཏུ་སྐྱོན་པ་ལ་སྐྱོན་ཅིག་སྐྱོར་གྱི་ཆེད་ཏུ་སྐྱོན་པས་
ཁྱབ་སྟེ། ཚོས་སྐྱོར་ཐོབ་པ་སྐྱོན་ཅིག་སྐྱོར་ཐོབ་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་
རོ། །འདི་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་སྐྱོན་ཅིག་གི་སྐྱོར་བ་ཚོས་སྐྱོན་ཆེད་ཏུ་སྐྱོན་མམ་
མི་སྐྱོན། དང་པོ་ལྟར་ན་སྐྱོན་ཅིག་སྐྱོར་གྱི་ཆེད་ཏུ་ཡང་སྐྱོན་པར་ཐལ། ཚོས་
སྐྱོན་ཆེད་ཏུ་སྐྱོན་པ་ལ་སྐྱོན་ཅིག་སྐྱོར་གྱི་ཆེད་ཏུ་སྐྱོན་པའི་ཁྱབ་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་སྐྱོན་ཅིག་སྐྱོར་མ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་
ཚོས་སྐྱོན་ཆེད་ཏུ་སྐྱོན་པ་ལ་སྐྱོན་ཅིག་སྐྱོར་གྱི་ཆེད་ཏུ་སྐྱོན་པ་ཁྱབ་པ་བྱུང་དོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ཟུང་འབྲེལ་ཁྱད་
པར་ཅན་གང་ཞིག་རིམ་གྱིས་སྐྱོན་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་སྐྱོན་གྱིས་སྐྱོར་བ་གཞན་

གསུམ་སེལ་ལོ། །ཇི་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་མེད་དེ་བོ་ཉིད་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ་སེམས་
 བསྐྱེད་ཅིང་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་ནས་
 རིམ་གྱིས་སློམ་པ་ལོ། །ཇི་སྟེད་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་
 བཞིན་མེད་པ་སྐྱུ་མ་ལྟར་རྟོགས་ནས་སྐྱིན་སོགས་རིམ་གྱིས་སློམ་པར་བྱེད་
 པ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་པར་མཐར་གྱིས་པ་སྐྱིར་བསྟན་
 ལས། རབ་འབྱོར་སེམས་པ་ཆེན་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྐྱུ་
 རན་ལས་འདའ་བའི་སྤྱིར་སློབ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 མངོན་པར་འཇུག་སྟེ་མཐར་གྱིས་བྱ་བ་དང་། མཐར་གྱིས་བསྐྱབ་པ་དང་། མཐར་
 གྱིས་སྐྱབ་པ་གང་ལ་བསྐྱབས་པས་སྡོན་གྱི་སེམས་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་
 སློབ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
 སངས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་མཐར་གྱིས་བྱ་བ་དང་། མཐར་གྱིས་
 བསྐྱབས་པ་དང་། མཐར་གྱིས་སྐྱབ་པ་རྩོམ་མོ། །ཞེས་པ་དང་། རང་
 བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་རིམ་གྱིས་སློམ་པར་རྗེས་རྟུག་གི་མཐར་
 གྱིས་པ་ལས་ཚོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་དེ་ཉིད་ཏུ་སྟོག་པར་མོས་
 པས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་རྟུག་པ་སློམ་མོ། །ཞེས་པ་དང་། རིམ་སློམ་ཡིན་
 པར་དེ་ཉིད་ལས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་སེམས་པ་ཆེན་པོ་མཐར་གྱིས་བྱ་
 བ་དང་། མཐར་གྱིས་བསྐྱབ་པ་དང་། མཐར་གྱིས་སྐྱབ་པ་ལ་སློབ་སྟེ། ཅེས་
 མོ། །གསུམ་པ་རྩོད་སྲང་ནི་སྦྱོར་བ་འདི་སྐད་(༣༣ ན)ཅིག་སྦྱོར་གྱི་ཆེད་ཏུ་
 སློམ་མམ་མི་སློམ། དང་པོ་ལྟར་ན་རྩོ་མོ་བརྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཏུ་མི་སློམ་
 པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་སྤྱིར་རྣམ་པར་སློམ་པར་བྱེད་པས་
 མཐར་གྱིས་ཅེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་

རྒྱ་འབྲས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་སྐྱུར་གྱི་ཚེད་དུ་མི་སྐྱོམ་པས་
སྐྱོན་དང་པོ་མེད་ལ། རིམ་སྐྱོམ་མཐར་ཐུག་ནས་སྐད་ཅིག་སྐྱུར་འགྱུར་པས་
སྐྱོན་གཉིས་པ་ཡང་མེད་དེ་མཐར་གྱིས་པའི་མདོན་རྟོགས་རྣམ་པར་བསྐྱོམས་
པས་ནི་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
གིས་སྐྱོམ་པ་སེལ་ལོ།།

༥ བདུན་པ་སྐད་ཅིག་སྐྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་
དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
ཁ་ཅིག་ན་ཟེ། སྐྱེ་མེད་གསུམ་བསྐྱུས་ནས་སྐྱོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་གང་
ཞེས་སྐྱོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཟེར་ལ། འདི་མི་རིགས་ཏེ་ཉན་རང་
ལ་ཡང་འདིར་སྐྱོས་སྐད་ཅིག་སྐྱུར་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱོབ་པའི་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྐྱུས་ཞེས་པ་མི་དགོས་པ་བརྗོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་མེད་བསྐྱུས་སྐྱོམ་
གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཚོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུང་པ་ན་ཟེ། སེམས་བསྐྱེད་
ཅིང་མཐར་གྱིས་སྐྱུར་གྱི་བདག་རྒྱུན་ལས་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་
པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་ནས་སྐད་ཅིག་ལ་སྐྱོམ་པ་ཡིན་ཟེར་རོ། །དེ་
ལྟར་ན་མཐར་གྱིས་སྐྱུར་གྱི་བདག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་བརྟན་པ་ཐོབ་ནས་
སྐྱོམ་ཞེས་པ་དོན་མེད་པ་དང་། སྐད་ཅིག་ལ་ཞེས་པ་ལ་མཚན་བྱས་ཀྱང་
པར་དུ་བྱས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་
དོ། །དང་པོ་ནི་རྩང་འཇུག་ཀྱང་པར་ཅན་མཐར་ཐུག་ནས་གཅིག་ཅར་སྐྱོམ་
པ་ཡིན་ལོ། །རྩང་འཇུག་ཀྱང་པར་ཅན་སྐྱོམ་པས་ཉན་རང་དང་སངས་རྒྱས་
བཅད་ནས་སེམས་པའི་སྐྱུར་བར་གྲུབ་ལ། མཐར་ཐུག་ནས་ཅེས་པས་ས་

བཅུ་པའི་དངོས་གཞི་མན་ཆད་སེལ་ཞིང་ཅིག་ཅར་ཞེས་པས་སྦྱོར་བ་གཞན་
 དང་། རྗེ་རྩ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་རྒྱན་མཐའ་པའི་ལྷོག་པ་སེལ་ལོ། །སྦྱང་
 བཅས་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ནི་རྩུང་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་མཐར་སྟུག་ནས་ཟག་མེད་
 ཚོས་གཅིག་སྦྱུ་མ་ལྟར་མངོན་དུ་གྱུར་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྦྱུ་མ་ལྟར་ཅིག་
 ཅར་སྦྱོམ་པའོ། །སྦྱང་མེད་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ནི་རྩུང་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་མཐར་
 སྟུག་ནས་ཟག་མེད་ཚོས་གཅིག་ཚོས་དབྱིངས་སུ་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་ཐམས་
 ཅད་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཅིག་ཅར་སྦྱོམ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་སེམས་པ་བསྐྱེད་
 དགོས་པར་གཞན་དོན་སྦྱོར་བ་ལས། སེམས་པ་ཆེན་པོ་དེདག་ནི་སྦྱོ་བོ་མང་
 པོ་ལ་ཕན་པ་དང་། བདེ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལ་སྦྱིང་བཅེ་བ་དང་། ལྷ་དང་
 མིའི་སྦྱོ་བོའི་ཚོགས་པལ་པོ་ཆེའི་དོན་དང་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་ཕྱིར་སྐྱེ་ན་མེད་
 པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་ཏེ། ཞེས་པ་
 དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡང་སྐད་ཅིག་བཞི་པའི་དོན་སྦྱུད་པ་
 ལས། སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་པའི་ཚོ་ཚོས་ཐམས་ཅད་མཚན་
 མ་མེད་པ་དང་། བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། དམིགས་སུ་མེད་པ་དང་། མངོན་པར་འདུ་
 བྱ་བ་མེད་པར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ལོ། །
 ཞེས་པ་དང་། མཐར་སྟུག་ནས་སྦྱོམ་པར་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལས་རྣམ་པར་
 སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བྱང་རྒྱུ་གྱི་ལམ་དེས་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་
 ལ་སྦྱོད་ཅིང་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐོབ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་མཁྱེན་ཉིད་རྗེས་སུ་འཐོབ་སྟེ། ཞེས་པ་དང་། ཅིག་ཅར་སྦྱོམ་པར་སྦྱོབ་
 དཔོན་གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་བསྦྱོམས་པས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
 པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་རྒྱུ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་

སྤང་ནི་གཅིག་ཅེས་ཀྱི་དོན་འདི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་ཡིན་ནམ། བྱ་ཚྭ་གས་
 ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་བྱུང་པར་མེད་པར་
 འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དུ་ཉ་ཅེས་ཐལ་ལོ་
 ཞེ་ན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་ཡིན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་བྱུང་པར་མེད་
 པར་མི་(༣༣ བ)འགྱུར་ལ། འདིར་བྱ་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་
 སྦོལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐུག་
 བས་གནས་ལྟར་ཐོབ་པའི་བྱ་བ་ཚྭ་གས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་
 གྱིས་པད་མ་དཀར་པོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་ཞེས་
 བྱ་བ་དེ་བཅུན་མོ་དང་སྐས་རྒྱག་བཅུ་སྤངས་ཏེ་བྱང་ཚུབ་ཏུ་ཞུགས་ཏེ་བདུད་
 བཅོམ་ནས་དེའི་ཐོག་ཏུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་
 བྱ་བའི་ཕྱིར་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་ལྟ་བུར་སྦྱིལ་མོ་ཀྱང་མ་བཤེག་པར་བཞུགས་
 པ་ལས་དེ་ནས་གདོད་མངོན་པར་ཚྭ་གས་པར་སངས་རྒྱས་སོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་དང་། ཐུབ་པས་སྦྱིང་པོ་བྱང་ཚུབ་ལ་བཞུགས་པའི་ཞག་དེ་ཉིད་
 ཀྱི་ཐོ་རངས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིད་དེ་འཛིན་བཞེས་པས་མངོན་པར་ཚྭ་གས་
 པར་སངས་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏེ། །ཞེས་སོ། །

༥ བརྒྱད་པ་ཚོས་སྦྱུའི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་
 དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ཁ་ཅིག་ན་
 དེ། སྦྱོར་བ་བསྐྱོམས་པ་ལས་སྦྱེས་ཤིང་སྦྱེ་མེད་ཀྱི་ཚྭ་གས་པ་མཐར་ཐུག་
 པ་ཟེར་པོ། །དེ་ལྟར་ན་དབྱིངས་ཚོས་སྦྱུ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚོས་དེ་གཉིས་
 མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རྒྱུད་སྦྱེ་ལས། ཚོས་སྦྱུ་རྣམ་གཉིས་ཤེས་བྱ་སྟེ། །

ཚོས་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་བྱི་མེད་དང་། །དེའི་རྒྱ་མཐུན་ཟབ་པ་ཉིད། །ཅེས་པ་
 དང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། །ཤེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་
 སྐྱོར་བ་བསྐྱོམས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཚོགས་པ་ཡིན་ཏེ།
 སྐྱོམ་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱོམ་འབྲས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སེལ་ཞིང་སྐྱོར་བའི་འབྲས་
 བུ་རྣམས་མཁུན་དང་ཚེན་པོ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ལྡོག་པ་སེལ་ལོ། །ཤུན་
 སྤྲུལ་པ་དང་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་སྐྱོབ་ལམ་མར་གཙོད་པའོ། །རྟོགས་པ་
 ཚོས་སྐྱ་ནི་སྐྱོར་བ་བསྐྱོམས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་རྟོགས་པ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་
 ཚོགས་པའོ། །རྟོགས་བྱ་ཚོས་སྐྱར་འདོད་པ་ལྟར་ན་སྐྱོར་བ་བསྐྱོམས་པའི་
 མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་དག་པ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཚོགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་སྐྱོར་
 བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདི་ཉིད་ལས། དུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱ། །སྐྱོར་
 བ་བཞིའི་བདག་ཉིད་དང་། །ཚོས་སྐྱ་འཕྲིན་ལས་འབྲས་བུ་ནི། །ཞེས་པ་དང་།
 སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཚོགས་པར་བདེན་གཉིས་ལས། །དེདག་མ་ལུས་ཚོགས་བསགས་
 བས། །ཤུན་ཚོགས་པ་འོལ་འགོ་བ་ཉིད། །ཅེས་པ་དང་། །རྟོགས་པ་དང་
 །རྟོགས་བྱ་གཉིས་ཡིན་པར་རྒྱུད་སྤྲེལ་ལས། །ཚོས་སྐྱ་རྣམས་གཉིས་ཤེས་བྱ་སྟེ། །
 ཚོས་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་བྱི་མེད་དང་། །དེའི་རྒྱ་མཐུན་ཟབ་པ་ཉིད། །སྐྱ་ཚོགས་
 རྒྱུ་ལ་ནི་སྐྱོན་པ་འོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ཚེད་སྤང་ནི། །སྐྱོར་བས་ཚོས་སྐྱ་སྐྱེད་
 པ་ན་དེད་དང་བདག་གཅིག་པའི་རྣམས་མཁུན་དང་ཚེན་པོ་གསུམ་བསྐྱེད་དམ་
 མ་བསྐྱེད། །དང་པོ་ལྟར་ན་སྐྱོབ་ལམ་གྱི་མཁུན་གསུམ་དང་སྐྱབ་བཞི་ཉམས་
 སུ་ལེན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ལ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཆ་ཤས་ཀྱི་བསྐྱེད་
 བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། །སྐྱོར་བས་ཚོས་སྐྱ་དང་དེའི་གཅིག་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམས་བསྐྱེད་ལ་ལྡོག་པ་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་མེད་

དེ། མེས་བུ་བ་དང་དེ་བོ་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་བསྐྱེད་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ལ་
སོགས་པའི་ལྟོག་པ་མ་བསྐྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་རྟོགས་བྱ་ཚོས་སྐྱུ་
ཚོས་ཅན། སྦྱར་བའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་ལོ་ན། སྦྱར་བས་དེ་བོ་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཟེར་རམ།
གོགས་བྱེད་བསལ་བས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཟེར། དང་པོ་
ལྟར་ན་འདོད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཁྱབ་པ་མེད་དེ་འབྲས་བུ་ལྡེ་ལས་བྲལ་
འབྲས་ཡིན་ཏེ་མཛོད་ལས། བྲལ་བ་སློ་ཡིས་ཟད་པའོ། །ཞེས་སོ། །

༥ གསུམ་པ་ས་འཚམས་ལ་གསུམ་སྟེ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ས་འཚམས་
དང་། སྦྱར་བཞིའི་ས་མཚམས་དང་། ཚོས་སྐྱུའི་ས་མཚམས་སོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞན་ག་
པ་དང་། ཚུད་པ་སྦྲང་བའོ། །དང་པོ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཁྱེན་གསུམ་ཚོས་ཅན།
ས་མཚམས་མེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བེམ་པོ་དང་དངོས་མེད་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལ་སྐྱབ་བྱེད་མེད་ཅིང་གཞོན་བྱེད་ཡོད་པའི་
སྤྱིར་ཏེ། དེ་ལ་དང་པོ་ཡུལ་(༣༥ ན)ལ་བེམ་པོ་དང་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་ཟེར་ན་རྟགས་མ་སྐྱབ་ཅིང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཟེར་ན་
ཁྱབ་པ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་མངོན་རྟོགས་ཐམས་ཅད་ལ་ས་མཚམས་མེད་
པར་འགྱུར་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྤྱིར་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་
ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི་སྦྱིར་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་
ཀ་ཤེས་བྱ་དངོས་མེད་དང་། བེམ་པོ་དང་། ཐ་མལ་གྱི་སློ་རྣམས་ལ་མི་
གཞན་སྟེ་དག་པའི་རིག་དངོས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་མཁྱེན་གསུམ་ས་

མཚམས་ལ་གསུམ་སྟེ། རྣམ་མཁུན་དང་། ལམ་ཤེས་དང་། བཞི་ཤེས་གྱི་
 ས་མཚམས་སོ། །དང་པོ་རྣམ་མཁུན་མཚན་ཉིད་པ་སངས་རྒྱས་གྱི་ས་ན་
 ཡོད་དེ་མདོ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་པ་
 དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 པ་དང་། འདི་ཉིད་ནས། གང་དང་ཡང་དག་ལྡན་པས་སྐབ་རྣམས་་་་། །ཞེས་པ་
 དང་། སྐབ་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁུན་པ་ཉིད། །ཅེས་སོ། །རྣམ་མཁུན་རྗེས་མཐུན་
 པ་རྒྱན་མཐའ་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་དེ་མདོ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་
 ཉིད་འདིའི་དམིགས་པ་གང་། ཞེས་བར་ཆད་མེད་ཅེས་པ་དེར་གསུངས་སོ། །
 སྐད་པ་ལས། གང་གིས་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་དེ་ཡིས་ཚོས་ཀུན་མཐོང་། །ཞེས་པ་
 དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། གང་གིས་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ། །
 དེ་ཡིས་དངོས་ཀུན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཐོང་། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་པ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་བྱང་སེམས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་དེ་སྐད་
 ཅིག་གཉིས་པའི་སྦྱར་བ་ལས་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བྱང་ཚུབ་གྱི་
 ལམ་དེས་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྦྱོད་ཅིང་ཚོས་ཐམས་ཅད་གྱི་
 ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འཐོབ་ཅེས་སོ། །ས་དང་པོ་ན་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་
 ཉིད་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་བྱང་སེམས་
 རྣམས་གྱི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་མཁམས་རྣམས་གྱི། །
 ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འབྲར་བཤད། །ཅེས་པ་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་
 ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་གྱིས་བསྐྱུས། །ཞེས་སོ། །ལམ་ཤེས་ཅོམ་ཚོགས་སྦྱར་ན་
 ཡང་ཡོད་དེ། སྦྱར་བ་དང་པོ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་མཐུན་པ་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་དེ། ཚོས་སྐྱའི་མདོ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
 དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དེ། །ཞེས་
 པ་དང་། འདི་ཉིད་ནས་ཀྱང་། ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བས་ན། །ཞེས་སོ། །
 གསུམ་པ་གཞི་ཤེས་³⁴མཚན་ཉིད་པ་ཉམ་རང་ལ་ཡོད་པར་མདོ་ལས།
 ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཉམ་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 པ་དང་། འདི་ཉིད་ནས། ཉམ་ཐོས་ཞི་བ་འཚོལ་རྣམས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་
 ཉེར་ཞིར་བྱིན་མཛད་ཀྱི། །ཅེས་པ་དང་། ཉམ་ཐོས་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་
 ལམ། །ཞེས་སོ། །རྗེས་མཐུན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་དེ། སྣང་གི་མདོ་
 དང་བསྟན་བཅོས་དེ་དག་གིས་ཤེས་ལ་ས་དང་པོ་ན་ཡང་ཡོད་པར། ཀུན་
 ཤེས་ཚུལ་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་སོ། །ཚོགས་སྦྱར་ན་ཡོད་པར་སྣང་
 གྱི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཤེས་སོ། །གསུམ་པ་ཚོད་སྤང་ནི། ཚོགས་སྦྱར་ན་མཁྱེན་
 གསུམ་ཅོམ་ཡོད་ན་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མཁྱེན་གསུམ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། རྟགས་ལས་སྤངས་ལ། རྩབ་པ་ལུང་གིས་སྐྱབ་སྟེ། ཀུན་ཤེས་ཉིད་
 ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་བྱིན་མཛད་ཅེས་ཉམ་རང་གི་ལམ་དང་། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་
 འཛིག་རྟེན་དོན་སྐྱབ་ཅེས་སེམས་པའི་ལམ་དུ་གསུངས་ལ། འདོད་ན་འཕྲིན་
 ལས་ཀྱི་མདོ་ལས། བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ལམ་ཡང་མེད། ལམ་
 རྣམ་པར་སྐྱོམ་པ་ཡང་མེད་པར་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་རྣམ་པར་དགོད་པ་ལྟ་
 ག་ལ་ཡོད་ཅེས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཐར་ལམ་ཅོམ་ཞིག་ཡོད་པར་ཐལ་
 ཟེར་རམ། འཕགས་པའི་ལམ་ཡོད་པར་ཐལ་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་འདོད་པ་
 ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་འབྲས་པ་མེད་དེ་དེ་ལྟ་མིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་

34 འདིར་མ་དཔེ་ལ་ཀ་ལ་ག་དེའི་རྟགས་བཀོད་པ་བཞིན་བསྐྱོགས་ཡོད།

མཁུན་ཡང་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །སྐྱེ་བོ་ལ་ལམ་མེད་ཅེས་
 པ་སྐྱེ་མེད་མངོན་སུམ་(༣༥ བ)དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་ལམ་ལ་དགོང་
 པའི་སྤྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་པ་ན་མཁུན་གསུམ་ཅོམ་ཡོད་
 ན་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་ན་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། འདི་ལྟར་
 འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་
 འདས་ལམ་ཆད་པ་ཞེས་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སློབ་པའི་མཁུན་གསུམ་
 ཡོད་པའི་སྤྱིར་བེད་ན་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅིང་། མཁུན་གསུམ་ཅོམ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་
 ཟེར་ན་ཁྲབ་པ་མེད་དེ། བྱེ་བྲག་སློབ་པའི་མཁུན་གསུམ་ལ་ལམ་གྱིས་ཁྲབ་
 ཀྱང་མི་སློབ་པའི་མཁུན་གསུམ་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་
 རྒྱུས་པ་ལ་མོ་དབང་ཡོད་ཀྱང་བྱུང་མེད་ལ་མེད་པ་བཞིན་ནོ།།

༥ གཉིས་པ་སྦྱར་བའི་ས་མཚན་ལ་འདི་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་
 མེད་དེ་སངས་རྒྱས་འཕྲོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཐམས་ཅད་
 མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་སློམ་པར་བྱེད་པས་ན་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་
 པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ། །ཞེས་པས་སོ། །མར་ཐ་མལ་པའི་གང་ཟག་
 ལ་མེད་དེ་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །པར་ཉན་རང་ལ་མེད་དེ་
 སེམས་བསྐྱེད་མེད་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟ་ཡང་ཡིན་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཉན་རང་ལ་ཡོད་
 ན་སློམ་མཁན་སེམས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་རྣམ་རྫོགས་སྦྱར་
 བའི་མདོ་ལས། འདི་ལ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཤེར་སྤྱོད་ལ་སྦྱོད་པའི་
 ཚོ་གཞུགས་ལ་མི་གནས་ཏེ། གང་གི་ཚོ་གཞུགས་ལ་མི་གནས་པ་དེའི་ཚོ་
 གཞུགས་ལ་རྣམ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་

རོ། །འདིར་བཞི་སྟེ་རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྐྱུར་བ་དང་། ཕྱེ་མོའི་སྐྱུར་བ་དང་། མཐར་
 གྱིས་པའི་སྐྱུར་བ་དང་། སྐད་ཅིག་གི་སྐྱུར་བའི་ས་མཚམས་སོ། །དང་པོ་ལ་
 གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞན་པ་དང་། ཚུད་པ་སྲང་
 བའོ། །དང་པོ་གཉལ་པ་ན་རེ། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ན་བྱུང་པར་ཅན་མ་ཡིན་
 པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་སྤྱིར་མི་སྡོག་པ་མ་ཐོབ་པ་དང་། ཉེན་མོངས་པ་མངོན་
 གྱུར་སྐྱེ་སྲིད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱ་བར་མི་རུས་པས་
 སྐྱོམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དག་པའི་ས་གསུམ་ན་བྱུང་པར་ཅན་ཡོད་དེ་གང་ཟག་སྤྱིར་
 མི་སྡོག་པ་ཐོབ་པ་དང་། ཉེན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་
 གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱ་བར་རུས་པའི་བརྗོད་པའི་ཚོས་གསུམ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚོས་མཚོག་མན་ཆད་ན་དམན་པ་ཡོད་
 ཅིང་། ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ན་བྱུང་པར་ཅན་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཚོས་མཚོག་
 མན་ཆད་གང་ཟག་གྱིས་པ་ཡིན་པ་དང་། མཐོང་སྲངས་བོན་དང་བཅས་པ་
 དང་། ཚོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ཤིང་། ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་དེ་ལས་
 བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོགས་ལུང་གིས་གྲུབ་ལ། རྒྱབ་པ་མེད་ན་དེར་
 ཡང་རྒྱབ་པ་མ་གྲུབ་ལ། འདོད་ན་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དམན་པ་ཉམས་
 སོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་དུ་ནས་སྐྱོན་མཐའི་སྤྱོད་ལོགས་
 མན་ཆད་ན་ཡོད་ཅིང་བྱུང་པར་ཅན་དང་བྱུང་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་འོག་མ་
 འོག་མ་དམན་ཞིང་གོང་མ་གོང་མ་བྱུང་པར་ཅན་ཡིན་ཏེ་གང་ཟག་དང་སྲངས་
 རྟོགས་ལ་བྱུང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ན་ཡོད་དེ་དབང་གྱུར་ཐོབ་པར་
 བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཟུང་འཇུག་བྱུང་པར་ཅན་སྐྱོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་
 ན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པར་ཡང་འདུན་པ་དང་ལྡན་པའི་མདོ་ལས། མ་ལྡུ་རི་

ཀའི་བྱ་ལ།³⁵ ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཚོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་
 པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་
 ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཡོད་པར་ཡང་
 དམིགས་པ་སྟོན་པའི་མདོ་ལས། སེམས་པ་ཆེན་པོས་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་
 པར་མ་གྱུར་པ་ཉིད་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། ཟུང་འཇུག་སྒྲོམ་པར་
 ཡང་སེམས་པ་ཆེན་པོས་ཤེར་ཕྱིན་སྒྲོམ་པར་བྱ། ཞེས་པ་དང་། དབང་གྱུར་གྱི་
 ཆེད་ཡིན་པར་ཡང་(༣༥ ར)སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཁའའི་པ་ཉིད་
 གསུམ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་སྤང་ནི་ཚོས་དེ་དག་
 ཡོད་ཀྱང་རྣམ་རྫོགས་སྦྱར་བ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཚོས་དེ་དག་ཡོད་པ་ལ་མཚོན་
 བྱ་རྣམ་རྫོགས་སྦྱར་བ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་དུ་བྱར་རུང་སྟེ་ཞོག་ཤལ་འདུས་པ་
 ལ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་བས་ཁྲབ་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དག་པའི་ས་
 གསུམ་ན་འབད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ་རྒྱུད་སྤྲེལ་ས། དེ་ནི་ལུས་ཅན་སྤྱིན་པ་ཡི། །དོན་དུ་འབད་པ་བྱེད་པ་ཡིན།
 །ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲོམ་པ་དེ་ཡོད་ཀྱང་འབད་
 པ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཁྲབ་བྱེད་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་
 ཀྱང་འབད་པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་གཞན་དོན་ལ་འབད་པ་
 མེད་ཀྱང་སྦྱིར་འབད་པ་མི་འགལ་ཏེ། མི་ལམ་བསྟན་པ་ལས། ས་བརྒྱད་
 པ་ལ་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་ལ་རྩོལ་བ་དང་བཅས་
 སོ། །དགུ་པ་ལ་སྦྱོད་པ་དང་རྩོལ་བ་དང་བཅས་སོ། །བཅུ་པ་ལ་ཚད་མེད་པར་

35 མ་དཔེ་ལ་ “མ་ཤ་ཀ་རི་མའི་བྱ་ལ་” ཞེས་ཡོད།

ཚུལ་བ་དང་བཅས་སོ། །³⁶ཞེས་དང་། ས་བརྟུལ་པ་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་
དཔའ་དང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྦྱིར་མ་ཐོབ་པར་མི་ལུས་པ་
མེད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་སྦྱིམ་དགོས་སོ། །ཞེས་སོ།³⁷4

གཉིས་པ་ཅེ་མོའི་ས་མཚོམས་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་
དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ཁ་ཅིག་
ན་མེད་དོན་ནས་ས་བརྒྱད་པའི་བར་ན་ཅེ་སྦྱིར་དམན་པ་ཡོད་དེ་ས་བདུན་
པ་མན་ཆད་ན་རྒྱ་རྣམ་ཀུན་དམན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་དགུ་པ་ཡན་
ཆད་ན་ཅེ་སྦྱིར་བྱུང་པར་ཅན་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱད་མན་ཆད་ན་རྒྱ་རྣམ་ཀུན་བྱུང་
པར་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་སྦྱབ་བྱེད་མེད་ཅིང་གཞོད་
བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དོ། །རྒྱ་ལུས་པ་ཐོགས་མེད་རྟགས་སུ་འགོད་དམ། རྒྱ་
ཅོམ་པོ་རྟགས་སུ་འགོད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཅེ་སྦྱིར་གྱི་རྒྱ་ལུས་པ་ཐོགས་མེད་
འབྲས་བུ་ཅེ་སྦྱིར་གྱིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱེད་ཚོས་ཅེ་སྦྱིར་མ་གྲུབ་པར་
བྱས་ཚོས་རྒྱ་ལུས་པ་ཐོགས་མེད་མ་གྲུབ་སྟེ་འབྲས་བུ་དུ་བ་མ་གྲུབ་པར་
དུ་རྒྱ་ལུས་པ་ཐོགས་མེད་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྒྱ་ཅོམ་
ཡོད་པ་ལ་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་བྱབ་པ་མེད་དེ་སྦྱང་ནང་གི་ས་བོན་བཞིན་
ནོ། །གཞོད་བྱེད་ནི་ས་བརྒྱད་པ་ན་རྣམ་རྗོགས་སྦྱིར་བ་བྱུང་པར་ཅན་མ་ཡིན་
པ་ཡོད་པར་ཐལ། ས་བདུན་པ་ན་རྣམ་རྗོགས་བྱུང་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཡོད་

36 ལུང་ཚིག་འདི་ཉིད་སྟེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་དུ་ཡོད་པའི་ལུང་ཚིག་དང་ཅུང་ཟད་མེ་འདྲ་
ཡང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བར་སྤང་བས་མ་དཔེ་རང་སོར་བཞག

37 མ་དཔེར་ཡི་གེ་མི་གསལ་ཞེས་བཀའ་འགྱུར་དུ་བཅོམ་ཡང་མ་རྟོད།

པའི་ཕྱིར། ཉམས་དང་བྱུང་པ་ལས་སྤངས་ཤིང་། འདོད་ན་རྣམ་རྫོགས་སྦྱར་
 བ་བྱུང་པར་ཅན་ཡོད་པར་འདོད་པ་བྱུང་དོ། །གཟད་པ་ན་མེ། ཚོགས་ལམ་ན་
 ཕྱི་མོ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་སྒྲོམ་བྱུང་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་སྦྱིར་ཟེར་བ་འདིའི་ཉམས་
 ན་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་དུ་བཞུགས་པ་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་
 ཡེ་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྦྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི་དོད་ནས་
 རྒྱལ་མཐའི་བར་ན་ཡོད་དེ། ཟུང་འཇུག་བྱུང་པར་ཅན་ཡོད་པའི་དབང་གྱུར་ཐོབ་
 པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམ་པ་ཡོད་པའི་སྦྱིར་རོ། །ཟུང་འཇུག་བྱུང་པར་ཅན་སྒྲོམ་པ་
 ཡོད་པར་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དབང་ཐོབ་པ་ནི་སྦྱོར་བ་དང་དེ་
 རབ་ཅེས་པ་རབ་བམ་དབང་དུ་གྱུར་པའོ། །བྱེ་བྱེ་ཏུ་དོད་ན་དོད་ཀྱི་ཕྱི་སྦྱོར་
 ཡོད་པར་ཉམས་བཅུ་གཉིས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱལ་མཐའ་ན་ཡོད་པར་བར་
 ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ལེ་འཛིན། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་མེད་དེ། །³⁸ཅེས་པ་
 དང་། ཚོགས་ལམ་ན་མེད་དེ་འདིར་སྒྲོམ་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་སྦྱིར་རོ། །གསུམ་
 པ་ཚོད་སྤང་ནི། ཉན་རང་འཕགས་པ་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་
 ལ་འདིར་སྒྲོམ་ཕྱི་སྦྱོར་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱེ་མེད་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། མདོ་ལས། དབང་དུ་གྱུར་པ་སེམས་ཀྱི་དབང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕ་རོལ་
 ཏུ་སོན་པ་ཞེས་གསུངས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཐེག་དམན་རྟོགས་པ་ལ་དབང་ཐོབ་
 པ་ཅོམ་ལ་དགོངས་པའི་སྦྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་
 སྦྱོར་མེད་དེ་ཞེ་ན། མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་མཚན་བྱ་ཡོད་པའི་ཁྱབ་པ་འགྲུབ་
 སྟེ་དོ་བ་ལས་མེ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །ཕྱི་སྦྱོར་དང་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་

38 མངོན་རྟོགས་རྒྱལ་དུ་ སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་མེད་དེ། །བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ལེ་འཛིན། །
 ཞེས་ཡོད།

རྒྱལ་མཐའ་ན་ཡོད་ན་རྣམ་ཚོགས་ཀྱིས་བར་ཆད་མེད་ཅེ་སྐྱེད་པའི་ཚེ་སྐད་སྐྱེད་
བསྐྱེད་དམ་མ་བསྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་མཐར་གྱིས་སྐྱེད་དོན་མེད་པར་འགྱུར་
ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཆེད་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྣམ་
བསྐྱེད་ལ་རིགས་མ་བསྐྱེད་པས་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་མེད་དོ།

གསུམ་པ་མཐར་གྱིས་སྐྱེད་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་(34 བ)དགག་པ་
དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་། ཚད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ཁ་ཅིག་མ་
ཐ་དྲོད་ནས་ཡིན་གྱི། ཚོགས་ལམ་ན་མེད་ཅེས་པ་ལྟར་ན་ཚོགས་ལམ་ན་
སྐྱེད་བསྐྱོམ་པ་གཞི་གྲུབ་མཐར་གྱིས་སྐྱེད་ཅོམ་ཞིག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཐམས་
ཅད་ཅིག་ཅུ་སྐྱོམ་པར་འགྱུར་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཚོགས་ཐམས་
ཅད་ཉམས་ལེན་སྐྱེད་བཞིར་མ་འདུས་པར་འགྱུར་ལ། འདྲོད་ན་སྐྱེད་བཞི་འི་
གྲངས་ངེས་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་མཐར་གྱིས་པ་ཅོམ་པོ་ཚོགས་ལམ་³⁹ན་
ཡང་ཡོད་ཅིང་། རྒྱད་པར་ཅན་དྲོད་ཡན་ཆད་ནས་རྒྱལ་མཐའི་སྤྱོད་ལོགས་མན་
ཆད་ན་ཡོད་དེ། ཟུང་འཇུག་ལྱད་པར་ཅན་གྱི་རིམ་སྐྱོམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་
དག་ཡོད་པར་སྤར་བ་ཤད་ཅིང་རིམ་སྐྱོམ་ཡོད་པར་ཡུམ་བར་མ་ལས། བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཚོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མ་མཚིས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ལགས་ཀྱང་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་མཐར་གྱིས་བྱ་བ་དང་། མཐར་གྱིས་བསྐྱེད་
པ་དང་། མཐར་གྱིས་ནན་ཉན་གྱིས་སྐྱེད་པ་གདའ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ལ།
དེའི་དོན་ཉི་མེ་སྤང་བར་མཐར་གྱིས་བྱ་བ་ནི་ཚོགས་ལམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་
པའི་དོན་དང་། མཐར་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ནི་སྐྱེད་ལམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་

39 མ་དཔེ་ལ་ “ལམ” ཆད།

དོན་དང་། མཐར་གྱིས་ནན་ཏན་གྱིས་སྐྱབ་པ་ནི་མཐོང་ལམ་དང་སྒྲོམ་ལམ་
 ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་ཡིན་ལོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་སྲུང་ནི་དེ་དག་
 ཡོད་ཀྱང་མཐར་གྱིས་སྐྱབ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་རྣམས་ཡོད་པ་ལ་མཐར་གྱིས་སྐྱབ་
 ཡོད་ལས་ཁྱབ་སྟེ་སྐྱད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་བཞིན་
 ལོ། །གལ་ཏེ་ཚོགས་ལམ་ན་རྟེན་ཅེ་སྐྱབ་མེད་པས་མཐར་གྱིས་སྐྱབ་ཡོད་པར་
 འགལ་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཅེ་མོ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འཐོབ་པ་སོ་སོ་བ་
 དང་བསྐྱས་པ་ཉིད་དུ་རྟོན་པའི་དོན་རྣམས་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་མཐར་གྱིས་
 པ་ཞེས་ཅེ་མོ་བརྟན་བྱེད་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། ཅེ་མོ་བརྟན་བྱེད་ཀྱི་མཐར་གྱིས་པ་
 ཡོད་པར་མི་འདོད་ལ། མཐར་གྱིས་སྐྱབ་ཅོམ་པའི་རྟེན་ཅེ་སྐྱབ་མ་ཡིན་པས་
 ཡོད་པར་མི་འགལ་ལོ། །

བཞི་པ་སྐྱད་ཅིག་སྐྱབ་ཀྱི་ས་མཚམས་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་
 པ་དང་། རང་ལུགས་གཞན་པ་དང་། རྩོད་པ་སྲུང་བའོ། །དང་པོ་ལོ་རྒྱུ་བ་
 ན་ལེ། སྐྱད་ཅིག་མ་བཞི་པོ་ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་ནས་བཅུ་པའི་བར་ལ་ཡོད་
 ཟེར་རོ། །དེ་འང་མི་རུང་སྟེ། སྐྱད་ཅིག་གཅིག་སྟོ་བཏང་སྒྲོམས་པ། །ཞེས་
 པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་དུ་འདོད། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་
 དོན་མི་འདྲ་སྟེ། དེར་ནི་བྱང་སྟོགས་ཀྱི་ཚོས་སུམ་ཅུ་ཅུ་བདུན་ལ་སྐྱད་ཅིག་
 གཅིག་གིས་སྟོ་ཐོབ་པ་དང་འབད་པ་མེད་པའི་སྤྲིན་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སྟོ་བ་
 པའི་རུས་པ་སྤྲིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་སྐྱད་ཅིག་མ་བཞི་རྒྱན་
 མཐའ་ན་ངོ་བོ་གཅིག་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པར་ཡོད་དེ་བྱུང་འཇུག་རུས་པ་མཐར་
 ཐུག་ནས་གཅིག་ཅར་སྒྲོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱད་ཅིག་གསུམ་པའི་མངོ་

ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྐྱོན་པར་བྱས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
 ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱས་ནས་སྐྱད་ཅིག་དང་ལྷན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པ་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་དང་། སློབ་ལྟ་བུའི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་སློམ་མོ། །ཡང་དག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སློམ་མོ། །དོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་སློམ་པར་བྱེད། ཅེས་པ་དང་། འདི་ཉིད་ལས། སྐྱད་ཅིག་གཅིག་
 མངོན་རྫོགས་བྱང་ཚུབ། ཅེས་པ་དང་། འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྐྱད་ཅིག་མ་ནི་
 སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལོ་ནས་རྣམ་པ་བཞེར་མངོན་དུ་བྱེད། ཅེས་
 སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་སྤང་ནི། དེ་དག་ཡོད་ཀྱང་སྐྱད་ཅིག་སྦྱོར་མེད་དོ་ཞེ་ན།
 ཚོས་དེ་དག་ཡོད་པ་ལ་སྐྱད་ཅིག་སྦྱོར་ཡོད་པའི་ཁྱབ་པ་བདེ་སྦྱར་བས་
 གྲུབ་པོ། །གལ་ཏེ་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་རིགས་
 ཡིན་ནམ། རྗེས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་མཐོང་ལམ་ན་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ།
 རྣམ་པར་བྱང་ཀུན་ཡོངས་བསྐྱུས་དང་། ཞེས་གསུངས་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་
 ན་རྒྱན་མཐའ་ན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་
 ཞེ་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིགས་རྫོགས་(༣༦ ན)པར་རྟོགས་
 ནས་སློམ་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་རྒྱན་མཐའ་ན་ཡང་
 མེད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
 པ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྐྱད་ཅིག་མ་ནི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་
 འགྲོར་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ་ཞེ་ན། མཐར་ཐུག་པ་སློབ་པའི་རུས་པ་
 ཡིན་ལ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་སློབ་པ་ཡིན་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །

༥ གསུམ་པ་ཚོས་སྐྱའི་ས་མཚམས་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་

དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་གཟད་པ་ན་ཟེ།
 ཚོགས་ལམ་ན་སྒོམ་བྱུང་ཡེ་ཤེས་མེད་པ་དང་སྤང་བྱ་མངོན་དུ་གྱུར་མ་སྤངས་
 པའི་ཕྱིར་མེད་ལ། སྦྱོར་ལམ་དུ་ཚོས་སྐྱེས་མཐུན་པ་ཐོབ་སྟེ་སྒོམ་བྱུང་ཡེ་
 ཤེས་སྐྱེས་པ་དང་སྦྱིབ་གཉིས་མངོན་གྱུར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་དག་པའི་ས་
 བདུན་ལ་སྐྱེ་གསུམ་ཀ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་དང་།
 སྤང་བྱའི་ས་ཐོན་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དག་པའི་ས་གསུམ་ལ་སྐྱེ་གསུམ་
 གྱི་གནས་སྐབས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་ཆད་
 མེད་པ་དང་། སྤང་བྱ་མངོན་གྱུར་གཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སངས་
 རྒྱལ་གྱི་སར་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། མངོ་
 རྒྱལ་ལས། སྐྱེ་མེད་པ་དང་སྐྱེ་བཅས་སྐྱེ་ཐོབ་དང་། །སྐྱེ་ཡོངས་རྫོགས་དང་
 ད་རྒྱལ་མང་བ་དང་། །ད་རྒྱལ་སྤང་དང་རྒྱལ་མེད་པར་འདོད། །ཅེས་སོ། །དེ་
 ལྟ་ན་ཚོགས་ལམ་ན་ཡང་ཚོས་སྐྱེས་མཐུན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སྒོམ་བྱུང་ཡེ་
 ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་ལྡོག་ལ་སྦྱིབ་གཉིས་མངོན་གྱུར་མེད་
 པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། སྒོམ་བྱུང་ཤེས་རབ་མེད་དམ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་
 སྦྱིབ་གཉིས་མངོན་གྱུར་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཀུན་ལས་བདུས་ལས། ཚོགས་
 ཀྱི་ལམ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་པས་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་
 རྟེ། ཅེས་སྒོམ་བྱུང་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ཤེས་
 རབ་དང་སྦྱིབ་གཉིས་རང་ལྡོག་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཁྱབ་པ་
 མ་གྲུབ་ན་ཡང་དམ་བཅའ་ཉམས་ལ་འདོད་ན་ཡང་དམ་བཅའ་ཉམས་སོ། །
 གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི་མཐར་ཐུག་ཚོས་སྐྱེས་སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་ཁོ་ན་ན་ཡོད་
 དེ། སྦྱོར་བཞི་བསྒོམས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་

ནས། དེམཐའ་དེ་ཡི་རྣམ་སྤྲིན་དང་། ཞེས་པ་དང་། ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་
 པོ་རྒྱ། སྐྱོར་བ་བཞིའི་བདག་ཉིད་དང་། ཚེས་སྐྱེ་འཕྲིན་ལས་འབྲས་བུ་ནི།
 ཞེས་པ་དང་། མདོ་རྒྱན་ལས། སྐྱེ་གསུམ་དག་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི། སྐྱེ་
 བསྐྱུས་པར་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོ། ཚེས་སྐྱེ་ཅམ་ཞིག་ས་བཅུ་པ་ན་ཡོད་
 དེ་ཚེས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། གསུམ་པ་རྩོད་
 སྲུང་ནི་སྲུང་གི་མདོ་རྒྱན་ནས་སྐོབ་ལམ་ན་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་
 ཞེ་ན། དེ་ནི་འབྲས་བུ་ཚེས་སྐྱེ་སྐྱེད་པའི་མི་ལྡོག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། དྲི་མ་
 སྤྱོགས་རེ་དག་པ་ཅམ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཀྱི། དེས་དོན་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །རིམ་ལྡེ་ལས། ཤེས་བྱ་སྐྱོས་བུལ་དེ་ཉིད་དང་། །དབྱེར་མེད་ཡེ་ཤེས་
 རྣམ་འདྲེས་པ། །དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཚེས་སྐྱེ་
 ཡིན་པར་བརྗོད། ཅེས་གསུངས་ལ། སྐོབ་ལམ་ན་ཚེས་སྐྱེ་མེད་ན་དབྱིངས་
 ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པའི་མཉམ་བཞག་ཡོད་པར་འགལ་ལ། དེ་ཡོད་
 ན་ཚེས་སྐྱེ་མེད་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་
 ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཏེ་དེ་ཉིད་ལས། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
 བཞིན་ཚེས་སྐྱེ། ཞེས་པས་ཤེས་སོ། །

༥ གཉིས་པ་རྫོས་སྲོང་ལ་བཞི་སྟེ་སྐབས་དང་པོ་(༣༦ བ)གསུམ་དང་བར་
 པ་བཞི་རྫོས་པ་སྲུང་བ་དང་། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་རྫོས་པ་སྲུང་བ་
 དང་། བར་པ་བཞི་རྫོས་པ་སྲུང་བ་དང་། དང་པོ་དང་བརྒྱད་པ་རྫོས་པ་སྲུང་
 བའོ། །དང་པོ་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དང་བར་པ་བཞི་པོ་ཚེས་ཅན། རྫོས་པར་
 ཐལ། བརྗོད་བྱ་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོགས་པར་བྱད་པར་

མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྩད་པར་གཏན་མེད་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་
 དུ་མ་ཁྱེན་གསུམ་ཤེས་བྱའི་སློབ་ནས་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་ཚོས་དང་བཅས་
 བས་བཟོད་ལ། བར་པ་བཞི་རུ་མ་ཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཉམས་སྲུ་ལེན་
 པ་ཚོས་དང་བཅས་ནས་བཟོད་པས་ན་རྫོགས་པ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་དང་པོ་
 གསུམ་པོ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་བཟོད་བྱ་ལ་ལྷན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
 མ་གྲུབ་སྟེ་གང་ཟག་སོ་སོའི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་ཞིང་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པས་སོ། །
 གསུམ་པ་སྐབས་བར་མ་བཞི་པོ་ཚོས་ཅན། རྫོགས་པར་ཐལ། བཟོད་བྱ་སྦྱོར་
 བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྦྱོར་ཚམ་དུ་མ་ཚུངས་ཀྱང་ནང་ཚན་སློམ་ཚུལ་
 མི་འདྲ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྫོགས་པ་མེད་དོ། །བཞི་པ་དང་པོ་དང་བརྒྱད་པ་
 རྫོགས་པར་ཐལ། བཟོད་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
 སྦྱོར་བ་གཞིར་བྱས་པའི་ཚེ་རྣམ་མ་ཁྱེན་ལ་སློབ་འདོགས་བཅད་ནས་འཇུག་པ་
 དུལ་ཡིན་ལ་བཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱེ་ཡིན་པས་རྫོགས་པ་མེད།

༥ གཉིས་པ་ཚོགས་བཅད་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་
 གསུམ་སྟེ། དོན་བདུན་བཅུའི་རང་བཞིན་དང་། གོ་རིམ་དང་འགལ་འབྲེལ་
 བསྟན་པ་དང་། དབྱེ་བསྐྱེ་མི་འགལ་བར་མདོ་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་རྣམ་
 མ་ཁྱེན་གྱི་ཚོས་བཅུ་ལས་དང་པོ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། །ཞེས་པ་ལ་
 མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚམས་དང་། རྫོགས་སྤང་བཞི་ལས།
 དང་པོ་ནི་གཞན་དོན་དང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་
 སྤང་བ་གང་ཞེག་དེ་གཉིས་འདོད་པ་ཅན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་བྱངས་ཉི་ཤུ་རྩ་
 གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་ནི་ཚོགས་ལམ་རྒྱུ་རུ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ན་ཡོད་

དོ། །བཞི་པ་ནི་སྐབས་དང་པོར། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་
དག་ཇོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་འདོད། །ཅེས་པ་དང་། སྐབས་གཉིས་པར། ཡུལ་
ངེས་པ་དང་། ཞེས་པ་སྐྱོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་མཚན་
ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ལ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བཤད་པས་མི་སྐྱོས་
ཏེ་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱུས་ལས། སྐར་ཡང་དོན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ། །དོན་དེ་
ཉིད་ནི་བསྐྱུས་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ།།

གདམས་ངག་དང་། ཞེས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚམས་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡིད་ཆེས་པའི་བདེས་བྱང་སེམས་ལ་ཐེག་ཆེན་བསྟན་
པ་ལས་རྟོགས་པའོ། ། གཉིས་པ་གངས་བཅུ་འོ། །གསུམ་པ་གདམས་ངག་
ཅམ་ཞེག་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་རྩ་ལྟེང་ཡོད་ཅིང་། རྒྱད་པར་ཅན་ཚོགས་ལམ་
ཆེན་པོ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་ན་ཡོད་དོ།།

ངེས་འབྲེད་ཡན་ལག་རྣམ་བཞི་དང་། ཞེས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་
བ་དང་། ས་མཚམས་དང་། སྐྱོས་སྤང་བཞི་ལས་དང་པོ་བསྐྱོམས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་གང་ཞེག་མཐོང་ལམ་གྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་
པ། གཉིས་པ་གངས་བཅུ་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་ནི་ཚོགས་ལམ་ཇོགས་
ཤིང་མཐོང་ལམ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་པོ། །བཞི་པ་ནི་སྐབས་དང་པོ་ནས། རྫོང་
སོགས་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ། ཞེས་པ་དང་། སྐབས་གཉིས་པར། སྟོང་
པ་ཉིད་རྣམས་དབྱེར་མེད་པས། །དྲོ་བ་དེད་ག་མི་དམིགས་པས། ཞེས་པ་
དང་། བརྟགས་པའི་ཚོས་ཉིད་མི་འགལ་བར། །སྟོན་པའི་རྣམ་པ་དྲོར་གྱུར་

པ། །ཞེས་པ་དང་། སྐབས་བཞི་པར། རྩོམ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པས་དེར། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་བསྟགས། །ཞེས་པ་དང་། རྩོད་དང་ཚེ་མོ་ །བཟོད་བཅས་དང་། །ཚོས་མཚོག་རྣམས་ལ་གནས་པ་ནི། །ཞེས་པ་དང་། སྐབས་ལྔ་པ་ནས། །ཚེ་མོར་ཕྱིན་པའི་སྦྱོར་བའི་རྟགས། །རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ །དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་པ་རྣམས་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དང་པོ་ཐོག་ཆེན་ །གྱི་སྦྱོར་ལམ་དམན་(༡༧ ན)པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་བསྟན་པ་ །དང་། །གཉིས་པ་ཉམ་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། །གསུམ་པ་རང་ །རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ལ། །བཞི་པ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་བསྟན་པ་ །ཡིན་ཞེད། །ལྔ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། །རྒྱལ་པ་ཚེ་སྦྱོར་ །ཐོབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་རྫོགས་པ་མེད་དོ།།

སྐབས་པ་ཡི་ནི་རྟེན་གྱུར་པ། །ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རིགས་དང་ནི། །ཞེས་པ་ །ལ་མཚན་ཉིད་དང་། །དབྱེ་བ་དང་། །ས་མཚམས་དང་། །རྫོགས་པ་སྤང་བ་བཞི་ །ལས། །དང་པོ་སེམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་རི་མ་དང་བཅས་པ་དོན་ཕྱི་མ་བྱང་རྒྱབ་ །གྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་གི་གཞིར་གྱུར་པའོ། །འགཉིས་པ་གྲངས་བཅུ་གསུམ་ །མོ། །འགསུམ་པ་རིགས་ཅམ་ཚོགས་ལམ་ན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི། །སྐབས་པའི་ །རིགས་རྩོད་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ན་ཡོད་དོ། །བཞི་པ་སྐབས་དང་པོ་ནས། །འཇུག་པའི་རྟེན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པ་དང་། །སྐབས་གཉིས་པར། །ལྷ་ །རྣམས་རྩང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །འོད་ཀྱིས་མོག་མོག་པོར་མཛད་དང་། །ཞེས་ །པ་དང་། །སྐབས་བཞི་པར། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱས། །དེ་ལ་ །དག་བའི་རྩ་བ་བསྟན། །དག་བའི་བཤེས་ཀྱིས་མགོན་བཅས་པ། །འདི་

མཉམ་པ་ཡི་སྐྱོད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་རྣམས་སྐྱོས་སོ་ཞེ་ན། དང་པོ་སྐྱབ་པའི་
རྟེན་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ད་རྒྱལ་མེད་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ཞིང་། གསུམ་
པ་བསོད་ནམས་བསགས་པས་ཡུམ་ལ་ཚོས་སྐྱོད་བྱེད་པའི་རྟེན་ཡིན་པས་མི་
སྐྱོས་སོ། །

དམིགས་པ་དག་དང་། ཞེས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་གང་ཞིག་སྐྱོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་
ཡུལ་དུ་གྱུར་པའོ། །གཉིས་པ་གངས་བཅུ་གཅིག་གོ།

ཆེད་དག་དང་། ཞེས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚམས་
དང་། སྐྱོས་པ་སྤང་བ་ལས། དང་པོ་སེམས་པའི་སྐྱབ་པས་གཉེར་བྱའི་དོན་
མཐར་ཐུག་པའོ། །གཉིས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ས་ཁོན་ན་ཡོད་དོ། །བཞི་པ་སྐྱབས་དང་པོར། ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་རང་བྱུང་
གི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདི་ཞེས་བྱ། ཞེས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་དང་མངོན་ཤེས་
རྟུག །ཅེས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་དང་མཉམ་ཉིད་དང་། ཞེས་པ་དང་སྐྱོས་སོ་ཞེ་
ན། དང་པོ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་འབྲས་བུའི་ཆ་ནས་བཤད་ལ། གཉིས་
པ་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཆ་ནས་གཤད་ཅིང་། གསུམ་པ་གང་དུ་
ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཆ་ནས་བཤད་པས་སྐྱོས་པ་མེད་དོ། །

གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚམས་གསུམ་
ལས། དང་པོ་བྱང་འཇུག་བྱེད་པར་ཅན་གང་ཞིག་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་
པར་ཕྱིན་རྟུག་ལ་སྐྱོ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི་གངས་རྟུག་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི་

ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ན་ཡོད་དོ།།

འཇུག་པའི་ཞེས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཟུང་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་གང་ཞིག་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཐེག་ཆེན་ལ་སྦྱར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་སོ། །གཉིས་པ་གངས་དགུ་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་སློབ་ལམ་བཞི་ཆར་ན་ཡོད་དོ།།

ཚོགས་གྱི་སྐྱབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཟུང་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་བསྐྱོམས་པས་བྱང་རྒྱུ་ཆེན་པོ་དངོས་སུ་སྐྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་བརྒྱ་བདུན་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ན་ཡོད་དོ།།

ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཟུང་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་བསྐྱོམས་པས་མཐར་ཐུག་གི་སར་དངོས་སུ་འབྱུང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །གསུམ་པ་ནི་རྒྱན་མཐའ་ལོ་ན་ན་ཡོད་པའོ། །ཐུབ་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁུན་པ་ཉིད། །ཅེས་པ་ཚོས་བརྒྱས་བསྐྱབས་པའི་འགྲེལ་སུ་རྣམ་མཁུན་མཚན་ཉིད་པའོ།།

༥ ལམ་ཤེས་ལ་ཚོས་བརྒྱ་གཅིག་ལས་མོག་མོག་པོར་བྱེད་ལ་སོགས་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་སོ། །དང་པོ་རྒྱ་རྒྱུན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ལམ་ཤེས་སྐྱེད་རུང་བའོ། །གཉིས་པ་ལྔ་(༣༧ བ)ཡོད་དོ། །གསུམ་

པ་སྐྱོབ་ལམ་བཞི་ཆར་ན་ཡོད་དོ།།

སྐྱོབ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཅན་གྱི་དགོ་བ་བྱང་ཚུབ་
དམན་པར་ཕྱིན་ལུལ་དེ་མ་དམིགས་པར་རྟོགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་
སོ།།

བསེ་རུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཅན་གྱི་དགོ་བ་
བྱང་ཚུབ་འབྲིང་དུ་ཕྱིན་ལུལ་དེ་ཉིད་མ་དམིགས་པར་རྟོགས་པ་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་སོ།། །འདི་གཉིས་ནི་མཐོང་ལམ་པའོ། དེ་ཤེས་པ་མཐོང་
སྐྱོམ་གཉིས་ཀའི་ས་པའོ།།

འདི་དང་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས། །པན་ཡོན་ཆེ་བ་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་
པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚན་ས་དང་། རྫོས་སྤང་། དང་པོ་
རང་གི་སྐྱོམ་ལམ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་སྤར་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཅན་
གྱི་དགོ་བ་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོར་ཕྱིན་ལུལ་གང་ཞིག་དེ་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ཉིད་ཀྱང་མ་དམིགས་པར་རྟོགས་པ་མཐོང་ལམ་ཤེས་པའོ། །གཉིས་
པ་བྱེན་བཅུ་དྲུག་གོ། །གསུམ་པ་ས་དང་པོ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་པའོ། །བཞི་པ་ནི་
སྐབས་གཉིས་པར། བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཤེས་པའི་སྐྱང་
ཅིག་རྣམ་བཞི་ཡིས། །ལམ་ཤེས་ཉིད་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་པ་དང་།
སྐབས་གསུམ་པར། སྤྲུག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་བདེན་པ་ལ། །ཚོས་ཤེས་རྗེས་
སྤྲུ་ཤེས་པ་དང་། །བཟོད་ཤེས་སྐྱང་ཅིག་བདག་ཉིད་ནི། །ཀུན་ཤེས་རྒྱུ་ལ་
མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་པ་དང་། །སྐབས་བཞི་པར། བསམ་མི་བྱུང་སོགས་

ཁྱད་པར་གྱིས། །ཁྱད་ལྷགས་བདེན་པའི་སྦྱོད་ཡུལ་ཅན། །སྐད་ཅིག་མ་ནི་བཅུ་
རྟུག་གིས། །ཁྱད་དུ་འཕགས་པས་ཁྱད་པར་ལམ། །ཞེས་པ་དང་། སློ་ལྷན་
མཐོང་བའི་ལམ་གནས་པ། །སྦྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དག་ཡིན། །ཞེས་པ་
དང་། སྐབས་ལྡེ་པ་ལས། སྐད་ཅིག་གཅིག་པའི་བཟོད་པ་ཡིས། །བསྐྱུས་
པ་དེང་འདྲིར་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་པ་དང་སློམ་སོ་ཞེ་ན། །དང་པོ་ལམ་
གྱི་ཚོས་ཉིད་མངོན་དུ་གསར་རྟོགས་ལ་བཤད་ལ། །གཉིས་པ་གཞི་ཚོས་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཆནས་བཤད་ཅིང་། །གསུམ་པ་གཞི་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཀའི་
ཚོས་ཉིད་རྟོགས་པ་དམན་པའི་མཐོང་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་བཅུ་རྟུག་གིས་
འཕགས་པར་བསྟན་ལ། །བཞི་པ་མཐོང་ལམ་པ་སྦྱིར་མི་ལྡོག་པ་རྟགས་ཀྱི་
ཆནས་བཤད་པའོ། །ལྡེ་པ་ནི་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའི་ཆནས་བཤད་
པས་ན་སློམ་པ་མེད་དོ། །

བྱེད་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་
པོ་གང་ཟག་གི་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་སློམ་ལམ་ལས་བྱུང་བའོ། །
གཉིས་པ་རྣམ་པ་རྟུག་གོ། །གསུམ་པ་ནི་ས་གཉིས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སའི་བར་ནའོ། །

སློམ་ལམ་མོས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚམས་གསུམ་
ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱུ་
མ་ལྟར་མཐོང་བྱིན་གོམས་པས་བྱུང་རྒྱབ་ཆེན་པོར་བྱིན་ཤུལ་གང་ཞིག་
ཡུམ་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སློམ་འདོགས་ཚོད་པའོ། །གཉིས་པ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བདུན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི་མོས་པ་ཅམ་ཚོགས་སྐྱུར་ན་ཡང་ཡོད་ལ་འདྲིར་སྐྱོས་མོས་པ་ས་
གཉིས་པ་ནས་བརྟུལ་འེ་བར་ནའོ།།

མོས་པ་འེ་པན་ཡོན་བསྟོད་དང་བཀྱར་དང་བསྐྱབས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་།
དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚམས་གསུམས་ལས། དང་པོ་མོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
ཡོན་ཏན་རྒྱུང་ཏུ་གང་ཞིག་གང་ཟག་དམ་པས་བསྟོད་པར་བྱ་བ་དང་། མོས་
པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་འབྲིང་པོ་གང་ཟག་དམ་པས་བཀྱར་བར་བྱ་བ་དང་།
མོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་གང་ཟག་དམ་པས་བསྐྱབས་པར་བྱ་
བའོ། །གཉིས་པ་སོ་སོར་དགུ་དགུ་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ས་གཉིས་པ་ནས་
བརྟུལ་འེ་བར་ནའོ།།

སྐྱོས་ལམ་བསྐྱེ་བ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚམས་གསུམ་
ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་མ་ལྟར་མཐོང་ཟེན་
གོམས་པས་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་སྤྱིན་ལུལ་གང་ཞིག་དགེ་བ་གཞན་དོན་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་
སྐྱུར་བར་བྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་བརྟུག་ཉིས་སོ། །(༣༤ ན)གསུམ་པ་བསྐྱེ་
བ་ཅམ་ཚོགས་སྐྱུར་ན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི་འདྲིར་སྐྱོས་བསྐྱེ་བ་ས་གཉིས་ནས་
བརྟུལ་འེ་བར་ནའོ།།

སྐྱོས་ལམ་རྗེས་སུ་ཡིད་རང་བ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། ས་མཚམས་གཉིས་
ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་མ་ལྟར་མཐོང་ཟེན་
གོམས་པས་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་སྤྱིན་ལུལ་གང་ཞིག་དགེ་བ་ཀུན་ལ་དགའ་བའི་སྐོ་
དང་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའོ། །གཉིས་པ་སྐྱུར་ཚོགས་སྐྱུར་ན་ཡང་ཡོད་

ལ། འདིར་སྐྱོམ་རྗེས་སུ་ཡིད་རང་ནི་ས་གཉིས་པ་ནས་བཅུ་པའི་བར་ན་ཡོད་དོ།།

སྐྱོམ་ལམ་སྐྱབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚན་ས་གསུམ་
ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ཚོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཐོང་
ཟིན་གོམས་པས་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་ཕྱིན་ལུལ་གང་ཞིག་སྐྱོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
བྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་ལྟ་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ས་གཉིས་པ་ནས་རྒྱུ་མཐའི་
བར་ནའོ།།

ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྐྱོམ་ལམ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་
མཚན་ས་གསུམ་ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ཚོས་ཐམས་ཅད་ནམ་
མཁའ་ལྟར་མཐོང་ཟིན་གོམས་པས་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་ཕྱིན་ལུལ་གང་ཞིག་རྒྱུད་
རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྐྱིབ་པས་ཅི་རིགས་སུ་དག་པའོ། །གཉིས་པ་
མཚན་ཉིད་དེ་ལྡན་ལ་དབྱེ་བ་དག་ཡིན་ལ། རྣམ་དག་སོ་སོ་ལ་སྐྱར་ན་བཅུ་
བདུན་འོ། །གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་དེ་ལྡན་ནི་ས་གཉིས་ནས་རྒྱུ་མཐའི་བར་ན་
ཡོད་ལ། སོ་སོ་བ་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་
ན་ཡོད་དོ། །བྱ་བ་འདི་ནི་སྐྱོམ་པའི་ལམ། །ཞེས་པ་དང་། སྐབས་བཞི་པར།
སྐྱོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། །ཞེས་པ་དང་། ཡང་། འཇལ་དང་ངེས་རྟོག་
སྐྱོམ་པའི་ལམ། །ཞེས་པ་དང་། སྐབས་ལྔ་པར། སྐྱོམ་པའི་ལམ་དང་འགྲེལ་
བ་ཡི། །ཞེས་པ་རྣམས་སྐྱོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དང་པོ་ལམ་གྱི་ཚོས་ཉིད་
གོམས་པའི་ཆ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ཉན་རང་སྐྱོམ་ལམ་ལས་བྱེད་པར་དུ་བྱེད་

ཚོས་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང་། གསུམ་པ་བྱུང་པར་ཅན་⁴⁰སྐྱོམ་ལམ་བསྟན་པ་
དང་། བཞི་པ་སྐྱོམ་ལམ་རྩེ་མོ་རྟོག་པ་སྲོང་བྱེད་གཉེན་པོ་འཛིན་ཆེན་ཡིན་པས་
སྐྱོམ་པ་མེད་དོ། །བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་རྣམས་ཀྱི། །ལམ་ཤེས་ཉིད་
ནི་དེ་འདྲར་བཤད། །ཅེས་པ་བྱུང་པར་སེམས་པ་དང་འབྲེལ་བའོ།།

༥ གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཚོས་དགུ་ལས། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པ་ལ་མཚན་
ཉིད་དང་། ས་མཚམས་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
མེད་པར་རྟོགས་པས་འཁོར་བ་ལ་དོར་བྱར་མ་དམིགས་པའོ། །གཉིས་པ་
སྲོབ་ལམ་བཞི་ཚར་ན་ཡོད་དོ།།

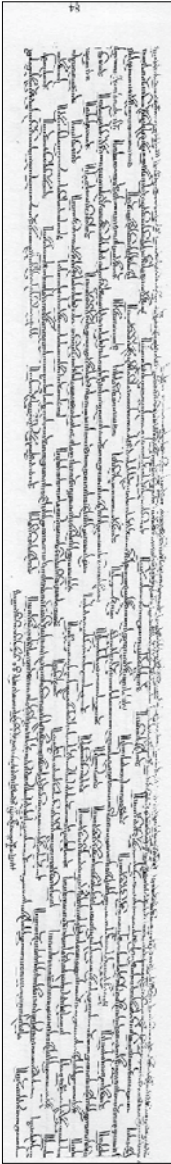
སྲིད་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྲུག་
བསྐྱེད་རྒྱུར་བཅས་ལས་བསྐྱེད་བར་འདོད་པས་མྱུང་འདས་ལ་སྤང་བྱར་མ་
དམིགས་པའོ།།

ཐབས་མ་ཡིན་པར་རིང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་གཞི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་
སྲིད་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བས་རྣམ་མཁྱེན་སྐྱེད་པའི་ལྷུས་པ་མེད་པའོ། །

ཐབས་ཀྱིས་རིང་བ་མ་ཡིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་བདག་
མེད་པར་རྟོགས་པ་སྲིད་རྗེ་ཆེན་པོས་བྱིན་པས་རྣམ་མཁྱེན་སྐྱེད་པའི་ལྷུས་པ་
ཡོད་པའོ།།

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་

40 མ་དཔེ་ལ་འདྲིར་ “པོ་” ཡོད།

པོ་ནི་ཚེས་འགའ་ཞིག་མཚན་མེད་དུ་རྟོགས་ཀྱང་ཚེས་
འགའ་ཞིག་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའོ། །གཉིས་པ་གཞི་
ལམ་འབྲས་བུ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པ་གསུམ་མོ།།

གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི་གཞིའི་ཚེས་ཐམས་ཅད་མཚན་མ་གང་
དུ་ཡང་མ་དམིགས་པར་རྟོགས་པས་མཚན་འཛིན་གྱི་སློ་
ཐམས་ཅད་ལ་གཞོན་གྱིད་དུ་གྱུར་པའོ། །གཉིས་པ་ཤེས་བྱ་
ལམ་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་གསུམ་མོ།།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་སློབ་བ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་གཞི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་
ནས་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་འགྲེལ་བར་སློམ་པའོ།
།གཉིས་པ་དབྱེ་ན་བཅུའོ།།

རྣམ་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་སློམ་པར་བྱ་བའི་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་
པར་མ་དམིགས་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན་བཞིའོ། །དེ་ཡན་
(༣༤ བ)ཆད་ས་མཚམས་སྡུར་དང་འབྲའོ།།

གཞི་ཤེས་པའི་མཐོང་ལམ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་

གསུམ་ལས། དང་པོ་⁴¹གཞི་རང་བཞིན་མེད་པར་སྲུང་མ་རྟོགས་མཛོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པས་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་ན་བཅུ་དྲུག་།
གསུམ་པ་རང་རང་སྐྱོན་ལམ་གྱི་སྲུང་ཚོས་མཚོག་གི་རྗེས་ནའོ། །ཉན་ཐོས་
ལ་སོགས་.....། །.....ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་རང་རྒྱལ་སྐྱེ་ལ་མེད་
པས་སོགས་ཁོངས་ནས་བསྐྱུ་རུང་མེད་ཅིང་སྐྱེ་བྱེད་ཚོག་ཅོམ་ཡིན་ཞེས་
སམ། ཡང་ན་རང་རྒྱལ་ལས་འོས་མེད་དེ་བཟེང་བས་ཁྱད་པར་ཉན་རང་དང་
འབྲེལ་བས་སོ།།

༥ རྣམ་རྗོགས་སྐྱུར་བ་ལ་ཚོས་བཅུ་གཉིས་རིགས་ཀྱང་ཚོས་ཀྱི་བཤེས་
གཉེན་ཚོས་བཅུ་གཉིས་ཡིན་ཟེང་བས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། དང་པོ་
རྣམ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་
གཞི་ལམ་ལ་ཡོད་པའི་ཚོས་སྐྱུར་བས་རྟོགས་ནས་བསྐྱོན་པར་བྱའོ། །གཉིས་
པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཅུ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་ནི་ས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་དོ།།

སྐྱུར་བ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་དང་སྐྱོན་སྐྱུར་བཞི་
ལས། དང་པོ་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱུང་འདུག་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱོན་
པའོ། །གཉིས་པ་ཉི་ཤུའོ། །གསུམ་པ་ཚོགས་ལམ་རྒྱུང་དུ་ནས་རྒྱན་མཐའི་སྲུ་
ལོག་མན་ཆད་ནའོ། །བཞི་པ་སྐབས་གསུམ་པར། སྐྱོད་པ་བཀག་པའི་སྐྱུར་བ་
དང་། ཞེས་པ་དང་། སྐབས་བཞི་པར། གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་མི་གནས་

41 མ་དཔེ་ལ་མཚན་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། “རང་གི་སྐྱོན་ལམ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་སྲུང་གཞི་རང་བཞིན་མེད་
པར་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག་ བྱང་རྒྱུབ་དུ་ཕྱིན་ཤུལ་དུ་གྱུར་པའོ།།” གཞུང་ཚོགས་ལ་ “
” ཡོད་པ་ལ་དཔག་ན་གཞུང་ཚོག་དེ་བསྐྱབས་ནས་མཚན་འདི་ལེགས་བཅོས་ཡིན་པ་ལྟར་སྐྱུང་།

ཕྱིར། །དེ་ལ་སྐྱོར་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་སྐྱོས་སོ་ཞེ་ན། དང་པོ་གཞི་
རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་སྐྱོམ་པ་ཡིན་ལ། །གཉིས་པ་གཞི་ལམ་རྣམ་
པ་གསུམ་ཀ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པས་
མི་སྐྱོས་སོ།།

ཡོན་ཏན་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་
གང་ཟག་གིས་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་བདག་རྒྱུན་
སྐྱོར་བ་ལས་བྱུང་བའོ། །གཉིས་པ་བཅུ་བཞིའོ། །གསུམ་པ་སྐྱོབ་པའི་ལམ་
བཞི་ནའོ།།

རྒྱོན་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཚོས་
འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་སྐྱོར་བའི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའོ། །གཉིས་པ་བཞི་བཅུ་ཅུ་
དུག་གོ། །གསུམ་པ་ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་ནའོ།།

མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ཚོས་གང་ཞིག་སྐྱོར་བའི་མཚོན་བྱེད་དུ་གྱུར་བའོ། །གཉིས་པ་དགུ་བཅུ་ཅུ་
གཅིག་གོ། །གསུམ་པ་ས་ཐམས་ཅད་ནའོ།།

ཐར་པའི་ཆ་མཐུན་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་གསུམ་ལས།
དང་པོ་ཚོགས་ཀྱི་ས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གང་ཞིག་ལྷུང་འདས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་
བའོ། །གཉིས་པ་ལྷུ་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ཚོགས་ལམ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་དོ།།

ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་གསུམ་

ལས། དང་པོ་སེམས་པ་དབང་རྣམ་འགའ་ཞིག་གིས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲོ་སྒྲོ་
བྱུང་གིས་རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱུ་མ་ལྟར་ཤེས་པའི་བསམ་སྦྱོར་ཕུན་ཚོགས་
སོ། །གཉིས་པ་བཅུ་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་སྦྱོར་ལམ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་དོ། །

སྒྲོ་བ་པ་སྦྱོར་མི་སྦྱོར་གྱི་ལཱ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚན་ལས་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ལེགས་པའི་ལམ་ལ་གནས་པས་སྲིད་ཞེས་མི་ལྟུང་
བའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །གཉིས་པ་སྦྱོར་ལམ་པ་ལ་ཉི་ཤུ་དང་། མཐོང་ལམ་པ་ལ་
བཅུ་དྲུག་དང་། སྒྲོ་མ་ལམ་པ་ལ་བརྒྱད་དོ། །གསུམ་པ་སྦྱོར་ལམ་དང་མཐོང་
ལམ་དང་སྒྲོ་མ་ལམ་ནའོ། །

སྲིད་ཞེ་མཉམ་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་དང་ས་མཚན་ལས་གཉིས་ལས། དང་པོ་
སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་འཁོར་འདས་སྐྱེ་མེད་རོ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་ནས་བསྒྲོ་མས་
པས་ཚོས་སྐྱེ་རྒྱུ་ལྟར་པའོ། །གཉིས་པ་སྒྲོ་བ་ལམ་བཞི་ཚར་ན་ཡོད་དོ། །

ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་མ་
ལྟར་རྟོགས་ནས་འཇིག་རྟེན་དག་པར་སྒྲོ་བ་ལམ་བཏབ་པས་གཟུགས་སྐྱེ་
ཏེ་རྟུ་ལྟར་པའོ། །དབྱེ་བ་སྦྱོང་དང་བཅུད་སྦྱོང་བ་གཉིས་སོ། །

ཐབས་མཁས་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་། ས་མཚན་ལས་
གསུམ་ལས། དང་པོ་བྱུང་འཇུག་ལྷན་པར་ཅན་བསྒྲོ་མས་ཤིང་སྒྲོ་བ་ལམ་
བཏབ་པས་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱུར་ལྟར་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་བཅུ་དོ། །
གསུམ་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཀའི་ས་མཚན་ལས་སྐྱུ་མ་དང་འདྲའོ། །རྣམ་ཀུན་མངོན་

རྟོགས་རྟོགས་པ་སྟེ་ཞེས་པ་དེའི་ཚོས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ།།⁴²9

༥ ཅེ་སྐྱོར་ལ་ལོག་སྐབ་དོན་བདུན་བརྒྱུ་མི་རིགས་ཀྱང་ཚོས་ཀྱི་བཤེས་
གཉེན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ན་ཚོས་(༢༩ ན)བརྒྱད་ལས་རྟོགས་ཀྱིས་མཚོན་
པ་དོད་ཀྱི་ཅེ་སྐྱོར་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་གསུམ་
ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་པའི་བསྐྱོམས་པས་ཀྱུན་ནས་
ཉོན་མོངས་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་
ཚུལ་གྱིས་སྐྱོམ་པའོ། །གཉིས་པ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་ན་བརྒྱུ་གཉིས་སོ། །
གསུམ་པ་དོད་ན་ཡོད་དོ།།

རྣམ་འཕེལ་གྱིས་མཚོན་པ་ཅེ་མོའི་ཅེ་སྐྱོར་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་
ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་རྣམ་བུར་གཟུང་བ་
རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱོམ་

42 འདིར་མ་དཔེ་ལ་མཚན་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རང་མི་འདུག་ཀྱང་འདི་ལྟར་སྤྲང་། “འཕགས་པས་
འདིར་བཅས་གསུམ་བུར་བས་དབྱུས་དང་མཐའ་ཚིག་གི་ཚུལ་གྱིས་བཅས་བརྒྱབ་ཞེས་བཞེད་དེ་
བཅས་པ་ནི་ལྟན་པ་ཡིན་པས། ལྟན་པ་རྣམ་ཀྱུན་མངོན་རྟོགས་སོ། །རྣམ་པ་ནི་བདུན་ཅུ་ཅེ་གསུམ་
ཡུལ་དུ་ལྟན་པའོ། །སྐྱོར་བ་ནི་དབྱེ་བ་དང་ལྟན་པའོ། །པན་ཡོན་ནི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྟན་པའོ། །བར་ཆད་ནི་རྟེན་ཅི་རིགས་”དང་ལྟན་པའོ། །ཡུལ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་
བརྒྱུ་གསུམ་གསུམ་ཡུལ་དུ་ལྟན་པའོ། །བྱེད་པར་ནི་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བྱེད་པར་
བརྒྱུད་ཀྱང་ལྟན་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི་ཐན་པ་ལ་སོགས་པའི་བརྒྱུ་གཉིས་ལོ། །རང་བཞིན་ནི་ཉོན་
མོངས་པས་དབྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྟན་པའོ། །འཇུག་པ་ནི་ཐར་པའི་ཆམ་ལྷན་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་
ནས་སྐྱོར་བ་བསྐྱོམས་པ་ལ་ཕྱོགས་པའོ། །ཡོངས་སུ་སྐྱོན་པ་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆམ་ལྷན་དང་
ལྟན་པའོ། །རྟེན་ནི་མྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟེན་དང་ལྟན་པའོ། །ཡན་ལག་ནི་ཚོས་སྐྱེ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་སྤྲིད་ཞི་
མཉམ་ཉིད་བསྐྱོམ་པའོ། །ཉེ་བའི་ཡན་ལག་ནི་གསུམ་སྐྱེའི་རྒྱུར་ཞེས་དག་པ་བསྐྱོམ་པའོ། །
ཡོངས་སུ་འཇོན་པ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་བསྐྱོམ་པའོ། །”

པའོ། །གཉིས་པ་རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་གོ། །གསུམ་པ་ཅེ་མོ་ན་ཡོད་དོ།།

བརྟན་པས་མཚོན་པ་བཟོད་པའི་ཅེ་སྐྱོར་ལ་མཚོན་ཉིད་དང་ས་མཚོམས་གཉིས་ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་རྗེས་འཛིན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་དབང་གྲུར་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམ་པའོ། །གཉིས་པ་བཟོད་པ་ནའོ།།

སེམས་ཀྱན་ཏུ་གནས་པས་མཚོན་པ་ཚོས་མཚོག་ཅེ་སྐྱོར་ལ་མཚོན་ཉིད་དང་ས་མཚོམས་གཉིས་ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་བཏགས་འཛིན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་དབང་གྲུར་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམ་པའོ། །གཉིས་པ་ཚོས་མཚོག་ན་ཡོད་དོ།།

མཐོང་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་ལ་མཚོན་ཉིད་དང་ས་མཚོམས་གཉིས་ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་ཏུ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་དབང་གྲུར་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམ་པའོ། །གཉིས་པ་ས་དང་པོ་ན་ཡོད་དོ།།

སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་ལ་མཚོན་ཉིད་དང་ས་མཚོམས་གཉིས་ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་ཏུ་མཐོང་བྱེད་གོམས་པར་བྱེད་པ་དབང་གྲུར་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམ་པའོ། །གཉིས་པ་ས་གཉིས་པ་ནས་རྒྱན་མཐའི་སྲུ་ལོགས་མན་ཆད་ན་ཡོད་དོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་བཞིའི་སྐབས་དང་པོར། རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ལྟར་

བསྟོན་པ། །ཞེས་པ་དང་། མཐོང་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་དག་ལ། །གཟུང་དང་
 འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས། །ཞེས་པ་དང་། སྐབས་ལྔ་པར། འཇུག་པ་དང་
 བོ་སྟོག་པ་ལ། །གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་སོ་སོར་ཉ། །ཞེས་པ་དང་། གཟུང་
 བའི་རྣམ་རྟོག་འདི་གཅིག་ནི། །སྐྱུར་བའི་རྣམ་པའི་སྟོད་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་པ་
 རྣམས་སྒྲོམ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དང་པོ་དགག་པའི་རྟོག་པ་སེམས་པའི་
 སྐྱུར་ལམ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཚེས་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་གཉེན་པའི་ཚོགས་ཤེས་
 པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ཞིང་། གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་མོའི་སྤང་བྱ་ཡིན་ལ།
 བཞི་པ་སྒྲོམ་ལམ་རྩེ་མོའི་སྤང་བྱ་ཡིན་པས་སྒྲོམ་པ་མེད་དོ། །གཉེན་པོ་རྣམ་
 པ་བཞི་དང་ནི། །ཞེས་པ་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་བཞི། ཡན་
 ལག་གི་དབྱེ་བ་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད། སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོ་ལམ་གཉིས་པོ་ལ་རྩ་
 བའི་དབྱེ་བ་བཞི། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་ཅེས་པའོ།

བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། །ཞེས་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་མོའི་སྐྱུར་བ་
 ལ་མཚན་ཉིད་དང་། ས་མཚམས་གཉིས་ལས། དང་པོ་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་
 རྒྱལ་གྱིས་བྱང་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲོམས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་
 བར་ཆད་མེད་པའོ། །གཉིས་པ་རྒྱན་མཐའ་ལོ་ན་ན་ཡོད་དོ།

ལོག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་གསུམ་ལས།
 དང་པོ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་མ་ཤེས་པས་རྒྱལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །གཉིས་
 པ་བཅུ་དྲུག་གོ། །གསུམ་པ་སྒྲོབ་ལམ་བཞི་ཆར་ན་ཡོད་དོ། །བཅས་པ་ནི་
 རྩེ་མོའི་མངོན་རྟོགས་ཞེས་པ་སྤང་བྱ་གཉེན་པོ་དང་ཞེས་པའོ།

༥ མཐར་གྱིས་སྐྱོར་རྣམ་པ་གསུམ་དང་རྣམ་པ་བཅུ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་
དབྱེ་བ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་བྱང་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་སྐྱོན་པའི་
པར་སྐྱོན་རིམ་གྱིས་སྐྱོམ་པ་ནས། (དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་
པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། བསམ་གཏན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་སྐྱོན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་། ཚོས་དང་། དག་འདུན་དང་། ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་། གཏོང་བ་དང་། ལྷ་དང་།) ཚོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རིམ་གྱིས་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པའི་བར་དོ། །གཉིས་པ་གྲངས་བཅུ་
གསུམ་ལོ།

༥ །སྐྱད་ཅིག་ལ། །གཅིག་གིས་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཚུབ་པ། །མཚན་ཉིད་
ཀྱི་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་རྣམ་པར་སྐྱོན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱད་ཅིག་སྐྱོར་ནི་བླ་མེད་(༣༩ བ)རྣམ་
སྐྱོན་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱད་ཅིག་ལ་རྫོགས་ནས་ཐབས་ཁྱད་པར་
ཅན་དང་བཅས་པར་གཅིག་ཅར་སྐྱོམ་པའོ།

རྣམ་པར་སྐྱོན་པའི་སྐྱད་ཅིག་སྐྱོར་ནི་བླ་མེད་རྣམ་པར་སྐྱོན་པའི་ཚོས་ཐམས་
ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱད་ཅིག་ལ་རྫོགས་ནས་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་
བཅས་པར་གཅིག་ཅར་དུ་སྐྱོམ་པའོ།

མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐྱད་ཅིག་སྐྱོར་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པར་
སྐྱད་ཅིག་ལ་རྫོགས་ནས་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་བཅས་པར་གཅིག་ཅར་
སྐྱོམ་པའོ།

གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐྱད་ཅིག་སྐྱུར་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་པར་སྐྱད་ཅིག་
ལ་རྟོགས་ནས་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་བཅས་པར་གཅིག་ཅར་སྐྱོམ་པའོ། །
གཉིས་པ་གྲངས་བཞིའོ།།

༥ རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུའི་མཚན་ཉིད་དག་པ་གཉིས་ཀྱིས་དག་པ་གང་ཞིག་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཚོས་ཉིད་དུ་གྱུར་པའོ།།

ལོངས་སྐྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུའི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་དག་པ་མཐར་ཐུག་པ་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པས་གདུལ་བྱ་དག་པའི་དོན་རྟོག་ཏུ་མཛད་པའོ། །དེ་
ལ་ཡོད་པའི་ཚོས་མཚན་སུམ་ཅུ་ཚ་གཉིས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའོ།།

གཟུགས་གཞན་སྐྱུལ་སྐྱུའི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་དག་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་
ངེས་པ་གདུལ་བྱ་སྐྱོ་ཚོགས་ཀྱི་དོན་མཛད་པའོ།།

ཚོས་སྐྱུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་ས་མཚམས་
གསུམ་ལས། དང་པོ་སྐྱུར་བའི་འབྲས་བུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པས་འཕྲིན་
ལས་མཐར་ཐུག་སྐྱུབ་པའོ། །གཉིས་པ་ཚོས་སྐྱུལ་སྐྱེ་ཚན་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཅིག་
དང་འཕྲིན་ལས་ཉི་ཤུ་ཅུ་བདུན་ནོ། །གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནའོ། །རྣམ་
པ་བཞེར་ནི་ཡང་དག་བཅོད། །ཅིས་པས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དོན་ནོ།།

༦ གཉིས་པ་གོ་རིམ་དང་འགལ་འབྲེལ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གོ་རིམ་
གྱི་དོན་དང་། འགལ་འབྲེལ་གྱི་དོན་ནོ། །དང་པོ་རྣམ་མཁུན་གྱི་ཚོས་བཅུ་
པོ་རིགས་ལྡན་གཅིག་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ནས་གདམས་དག་ཉམས་སུ་

ལེན་ལ་དེ་ལས་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟོགས་པ་དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་འབྲུང་ལ་
 དོན་རིམ་ཡིན་ནོ། །སྐྱུ་བ་པའི་རྟེན་དང་དམིགས་པ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་
 བཤད་པའི་⁴³རིམ་པའོ། །ལོ་ཆ་འཇུག་པ་ཚོགས་དེས་འབྲུང་གི་སྐྱུ་བ་པ་
 དོན་རིམ་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཚོས་བཅུ་གཅིག་པོ་མོག་མོག་པོར་བྱེད་
 དང་གཞན་དོན་རིམ་ཡིན་ཞིང་། སློབ་མ་དང་བསེ་རུ་དང་ཐེག་ཆེན་གསུམ་
 དམན་པ་དང་མཚོག་རིམ་ཡིན་ལ། མཐོང་སློམ་གཉིས་པོ་དོན་རིམ་ཡིན་ལ་
 གཞན་རྣམས་བཤད་རིམ་ཡིན་ནོ། །གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཚོས་དགུ་དང་རྣམ་རྗེ་གསུམ་
 ཀྱི་ཚོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་རིམ་ཡིན་ནོ། །རྩེ་མོའི་ཚོས་བརྒྱད་ལས་དང་པོ་
 བདུན་དོན་རིམ་ཡིན་ཞིང་བརྒྱད་པ་བཤད་རིམ་ཡིན་ནོ། །མཐར་གྱིས་པ་བཅུ་
 གསུམ་བཤད་རིམ་ཡིན་ནོ། །སྐྱེད་ཅིག་མ་བཞི་ལ་དོན་རིམ་མེད་ཅིང་བཤད་
 རིམ་ཅམ་མོ། །ཚོས་སྐྱའི་སྡེ་ཚོན་བཞི་པོ་ལ་དོན་རིམ་མེད་པས་བཤད་པའི་
 རིམ་པ་དེ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པས་དང་པོར་བསྟན་ལ་གཞན་
 ཚོས་ཅན་གྱི་སྐྱའོ། །དེ་ཡང་གཟུགས་སྐྱེ་གཉིས་རྟེན་ཡིན་པས་དང་པོར་
 བསྟན་ལ་དེ་འང་ལོངས་སྐྱེ་གདུལ་བྱ་དག་པ་ལ་སྤྲང་བས་དང་པོ་བསྟན་ནོ།
 །ཚོས་སྐྱེ་དགོས་པ་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་མཇུག་དུ་བསྟན་ནོ།།

གཉིས་པ་ལ་འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྒྱ་འབྲས་སུ་
 བཤད་པ་རྣམས་དེ་བོ་གཅིག་པར་འགལ་བའོ། །ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་
 དང་ཐབས་ཀྱི་རིང་བ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་རྣམ་མཁུན་སྦྱེད་པར་རུས་མི་རུས་
 གཉིས་རུས་པ་འགལ་བའོ། །མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་

43 འདིའི་ཐད་མཚན་འདི་ལྟར་གསལ། “དེ་ལྟར་བཤད་ན་རྟོགས་སྐྱེ་བས་ན།”

གནས་པའི་འགལ་བའོ། །སྐྱོན་ཡོན་གཉིས་པོ་ལྷན་ཅིག་པར་འགལ་བའོ།།
 གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ལ་སྦྱར་མངོན་རྟོགས་ཐམས་ཅད་ཤེར་སྦྱིན་དུ་བདག་
 གཅིག་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཚོས་དབྱིངས་ཀྱི་རིགས་མ་དག་པའི་རིགས་དབྱེར་
 མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ནི་དག་མ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིགས་དང་དབྱེར་
 མེད་ཅིང་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དག་པའི་རིགས་པ་དང་དབྱེར་མེད་པའོ། །རྣམ་
 མཁུན་སྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་མེད་གཉིས་མི་མཐུན་པ་དང་གཉིན་པོ་གཉིས་
 དང་བདག་གཅིག་ཅིང་མཚན་ཉིད་དང་སྦྱོར་བ་གཉིས་པོ་བདག་གཅིག་རྣམ་
 པ་ཚམ་དང་སྦྱོར་བ་གཉིས་བདག་གཅིག་པར་འབྲེལ་ལོ། །སྦྱིར་འབྲས་བུའི་
 ཆ་ཐམས་ཆད་རྒྱུའི་ཆ་དང་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་པ་དམིགས་
 པ་དང་འབྲེལ་ཞིང་། མཐོང་ལམ་གྱི་ཕན་ཡོན་མཐོང་ལམ་དང་འབྲེལ། སྒྲོམ་
 ལམ་གྱི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་ལམ་དང་འབྲེལ་ཞིང་མོས་པའི་(༤༠ ན)ཕན་ཡོན་
 མོས་པ་དང་འབྲེལ་ལོ། །སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་སྦྱོར་བ་དང་འབྲེལ་ལ་འཕྲིན་
 ལས་རྟོགས་པ་ཚོས་སྐྱེ་འབྲེལ་ཞིང་མངོན་རྟོགས་ཐམས་ཅད་དམིགས་རྣམ་
 དང་འབྲེལ་བའོ།།

གསུམ་པ་དབྱེ་བསྐྱེ་མི་འགལ་བར་མདོ་དང་སྦྱར་བ་ནི། རོན་བདུན་ཅུ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་བརྒྱད་མ་ཡིན་པར་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། དབྱེ་བ་བྱས་ན་དོན་
 བདུན་ཅུ་དེ་རང་ལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་བསྐྱེས་ན་དོན་བདུན་ཅུ་ཡིན་ལ། དེ་བསྐྱེས་
 ན་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་འདུས་ལ་དེ་ཡང་ཡུམ་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ནི་
 དབྱེ་བསྐྱེ་དུ་མ་ལ་མཁས་པར་འགྲུར་ཏེ་དེའི་ཆེད་དུ་དབྱེ་བསྐྱེ་གསུངས་པ་
 ཡིན་ནོ། །དང་པོ་རྣམ་མཁུན་གྱི་ཚོས་རྣམས་ནི། དེ་ནས་བཙམ་ལྷན་འདས་

ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་ལ་བཀའ་སྤྲུལ་པ། ལྷ་རིའི་བྱ་འདིས་སེམས་
 པ་ཚེན་པོ་ཚོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་ཚོགས་པར་
 འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་
 ལས། ཕྱོགས་བཅུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྡན་འདས་
 རྣམས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་བསྟན་པར་གྱུར་པའི་ཚེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་
 གངས་མེད་པ་དག་གིས་སློན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཚོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་
 དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེན་རྒྱས་
 པར་གསུངས་སོ། །ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ནི། དེའི་ཚེ་ཡང་སྤོང་གསུམ་
 གྱི་སྤོང་ཚེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ན་རྒྱལ་པོ་ཚེན་པོ་ཇི་སྟེད་ཡོད་
 པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྷ་རིའི་བྱ་སྤོང་ཕྱག་དུ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་འཁོར་དེ་ཉིད་
 དུ་འདུས་པར་གྱུར། ཞེས་པ་ལས། བཙུག་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྤྲུལ་
 པ་དེ་ ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་འདི་ནི་སེམས་པ་ཚེན་
 པོ་རྣམས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་མཐའ་གཉིས་རྣམ་པར་དག་
 པའི་ལེན་རྒྱས་ཀྱི་པར་གསུངས་སོ། །གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས། རབ་འབྱོར་
 གྱིས་གསོལ་པ་བཙུག་ལྡན་འདས་བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་སེམས་པ་ཚེན་པོ་
 རྣམས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་ལ་མ་ལགས་པ་རོལ་གྱི་མཐའ་ལ་
 མ་ལགས་གཉིས་ཀའི་བར་ན་མི་དམིགས་ལགས་སོ། །ཞེས་པ་ལས། ཤེར་
 ཕྱིན་བསྟན་པ་དེ་ཡང་སུས་ཀྱང་མ་བསྟན་སུས་ཀྱང་མ་བཟུང་བ་དེ་ནི་སུས་
 ཀྱང་མངོན་དུ་མ་བགྱིས་སོ། །གང་སུས་ཀྱང་མངོན་དུ་མ་བགྱིས་པ་དེ་ལ་ནི་
 ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ལས་འདས་པ་མ་མཆིས་ཏེ་ཚོས་བསྟན་པ་འདི་ལ་གང་
 སུས་ཀྱང་སྐྱོན་པའི་གནས་སུ་གྱུར་བ་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱོད་

པའི་བྱང་པར་གྱི་ལེན་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །རྣམ་ཀུན་གྱི་ཚོས་རྣམས་
 རྟེན། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་⁴⁴ལ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་
 ཏོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་མ་མཚེས་⁴⁵པའི་ཕ་རོལ་
 ཏུ་ཕྱིན་པ་འོ། །ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་སེམས་པ་ཆེན་པོ་དེ་དང་དེ་དག་ནི་
 ལྟ་དང་མི་དང་ལྟ་མ་ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་འཕྲོགས་པ་ཡིན་
 འོ། །ཞེས་པའི་བར་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལེན་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །ཚེ་མོའི་ཚོས་
 རྣམས་ཞེ། དེ་ནས་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ཚོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་
 འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་སྡི་ལམ་
 བ་ཡང་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྡི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་བཟུ། །ཞེས་པ་ནས།
 སློན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
 སངས་རྒྱས་པ་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཕྱང་པོ་གསུམ་དུ་ལྷུང་བསྟན་ཏོ། །
 ཞེས་པའི་བར་བསྐབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལེན་རྒྱས་པར་གསུངས་
 སོ། །མཐར་གྱིས་པའི་ཚོས་རྣམས། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་པ་དང་ཚོ་
 དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་
 ཏོ། ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཚོས་ཐམས་ཅད་
 དངོས་པོ་མ་མཚེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་མངོན་པར་
 ཤེས་པ་ལྲས་སློན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་
 རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་ན། ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཤེར་

44 མ་དཔེ་མཚན་འདི་ལྟར་སྤྲད། “འདི་དམན་ལྷག་”

45 མ་དཔེ་ལ་ཡི་གེ་མི་གསལ་ཡང་སྤྱི་དགོ་བཀའ་འགྲུང་དུ་“ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་
ནི་མ་མཚེས་པའི་”ཞེས་སྤྲད།

ཕྱིན་དེ་ལྟར་སྐྱོད་ན་དེ་ལ་བདུད་སྡིག་ཅན་རྣམས་སམ་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་
 རྣམས་ཀྱིས་ཚུགས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་རིམ་གྱིས་འཇུག་
 པས་བསྐྱབ་པའི་ལེན་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །སྐྱད་ཅིག་མའི་ཚོས་རྣམས་
 ཅི། དེ་སྐྱད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་པ་དང་། ཚོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་
 ལྷན་འདས་ལ་འདི་སྐྱད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་སེམས་པ་ཆེན་
 པོ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྐྱོད་པའི་ཚོ་ཇི་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་པར་ཕྱིན་
 (༤༠ བ) འཇུག་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལགས། ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་
 ལྟར་སེམས་པ་ཆེན་པོས་མཚན་མ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་
 པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་ཚོགས་པ་ཞེས་པའི་ལེན་རྒྱས་
 རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །ཚོས་སྐྱུའི་ཚོས་རྣམས་ཅི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་
 ཟག་པ་མེད་པའི་ཚོས་མི་ལམ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་དང་མི་ལྷན་པ་དངོས་པོ་མེད་
 པའི་རང་བཞིན་ཅན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱོང་པ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
 ཡོངས་སུ་དག་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་
 མཚན་ཉིད་གཅིག་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། མཚན་ཉིད་མེད་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་ཡང་དག་པར་ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་
 ནས། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཡང་མེད་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡང་
 མེད། དོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་མེད་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ཡང་མེད་ན་དེ་ལ་གང་ཡོངས་
 སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་ཡོད་པར་འགྱུར་
 ཏེ་སྐྱེན། ཞེས་པའི་བར་བསྐྱབ་པའི་འབྲས་བུའི་ལེན་རྒྱས་པར་གསུངས་
 སོ། །གསུམ་པ་བསྐྱུས་དོན་ཚིགས་བཅད་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཚིག་ལེན་རྒྱས་
 བྱས་པ་དང་པོ་གཉིས་ཚོས་ཅན་ལུས་མདོར་བསྟན་ཡིན་ཏེ་དངོས་པོ་བརྒྱད་

དུ་བསྐྱུས་ནས་བརྗོད་པའི་སྤྱིར་དོ། །ཚོག་ལེའུར་བྱས་པ་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་
 བྱི་ཚོས་ཅན་ལུས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་
 དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྐྱུས་ཤིང་དངོས་པོ་བརྒྱད་ལས་དོན་བདུན་བཅུར་སྤྱོད་
 བྱས་བརྗོད་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཞེས་པ་གཉིས་ཀའི་དོན་བསྐྱུས་པའོ། །
 བཞི་པ་ཚོག་དོན་མ་བཞོལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི་བསྐྱུས་པའི་དོན་གྱི་ཚོག་ལེའུར་
 བྱས་པ་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་མ་བཞོལ་ཞེས་སོ། །བཞོལ་ན་སྐྱོས་པའི་ཉེས་པར་
 འགྱུར་དུ་དོགས་པའོ། །གང་སྐྱོས་ཞེ་ན། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་
 སྤྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་སོགས་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་
 བའི་བསྐྱེད་བཅོས་མཐའ་དག་གིས་འཆད་པས་སོ་སྐྱེམ་དུ་བསམས་པའོ། །
 འོ་ན་མ་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དམ་ཞེ་ན་ཡན་ལག་གི་གཞུང་དེ་དག་རྣམ་
 པར་བཤད་པས་རྩ་བ་ལུས་ཀྱི་གཞུང་ཡང་བཤད་པར་བསམས་པས་སོ། །

ལྟེན་གཉིས་པ་ན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ལ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་བྱ་མཁྱེན་པ་
 གསུམ་དང་། ཐབས་སྦྱོར་བ་བཞི་དང་། འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱེ་བཤད་པའོ། །དང་
 པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་རྣམ་མཁྱེན་དང་། ལམ་ཤེས་དང་། གཞི་ཤེས་སོ། །དང་
 པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་རྣམ་མཁྱེན་དང་པོར་སྦྱོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བརྗོད་བྱ་རྣམ་
 མཁྱེན་རྒྱ་དང་བཅས་པར་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་དེ་ལྟར་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་
 ལུས་སུ་བསྐྱུས་པའི་དོན་ཀུན་བསྐྱེད་པ་ཞེས་པ་བཤད་ཟིན་གྱི་འཚོམས་སྦྱོར་
 རོ། །འཆད་འགྱུར་གྱི་འཚོམས་སྦྱོར་ནི་དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 ཉིད་བཤད་པར་བཞེད་དེ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །རྗེ་ལྟར་འཆད་ཅོན་རྣམ་མཁྱེན་དེ་ཉིད་
 བརྗོད་བྱར་སྦྱད་པའི་ཚོག་རྣམས་འགྲེལ་པས་བཤད་པའི་སྐོ་ནས་སོ། །དང་

པོར་འཆད་པ་ཅི་ཞེ་ན་བྱང་རྒྱལ་སེམས་པ་རྣམ་མཁུན་འཐོབ་པར་བྱ་དགོས་
པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་རང་ཅིས་ཞེ་ན་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཐོས་བསམ་
གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུའམ་ལམ་ཤེས་གྱིས་གཞི་ཤེས་
ལ་སྒྲུབ་དོར་བྱས་ནས་བསྐྱབས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟོ་རྒྱ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། རྒྱུན་གདམས་དག་
དང་། གནས་སྐབས་ངེས་འབྱེད་ཆེན་མཐུན་དང་། སྐྱབ་པ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ནོ།།

༥ དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་དམིགས་པ་ཞེས་མཚམས་སྦྱར་
བ་ལ་གཉིས་ཏེ་སྐྱེ་དོན་དང་། གཞུང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་སེམས་
བསྐྱེད་སྐྱབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡོན་དུ་འགོ་བ་དང་། དེའི་རང་བཞིན་གཏན་
ལ་དབབ་པ་དང་། དོན་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་སྐྱིར་ཡང་རྟོག་ལྡན་གྱི་
བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་བསྐྱེད་སྡོན་དུ་འགོ་ལ་ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་ཆེན་
གྱི་སྐྱབ་པ་ལ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་སྡོན་དུ་འགོ་བ་ཡིན་ཏེ་བསྐྱལ་པ་བཟང་
པོ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྲགས་པ་ཐ་ག་པར་གྱུར་པ་ན། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་སློབ་གི་སློན་མ་ལ་རས་ཀྱི་ཁ་ཚར་ན་ཅིག་སྐྱལ་ཏེ་དང་པོར་
བྱང་རྒྱལ་མཚོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། དམི་སྡོན་ཚོ་སྐྱལ་པར་
གྱུར་པའི་ཚོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷུ་སྐྱབ་ཆེན་ལ། །འཇམ་གང་ཞིག་
ནི་དབུལ་(༤༡ ན)བ་བྱས་ནས་ཀྱང་། དང་པོ་བྱང་རྒྱལ་མཚོག་ཏུ་སེམས་
བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ་རྒྱ་དང་། ངོ་བོ་དང་། འབྲས་
བུའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་དང་། ཉམས་པའི་རྒྱུའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། ཚྱོད་སྤང་དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་སྐྱོན་པའི་རྒྱ་དང་།

འཇུག་པའི་རྒྱུ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་ཆགས་པའི་རྟེན་དང་། ཉེར་ལེན་གྱི་
 རྒྱ་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལོ། །དང་པོ་ལ་ལུས་ཀྱི་རྟེན་དང་། བསམ་པའི་
 རྟེན་དང་། ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་ལྷ་དང་མིའི་རྟེན་ལྷན་
 པར་ཅན་ལ་སྐྱེ་སྟེ་མདོ་ལས། ལྷའི་བྱ་གང་དག་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་
 པ་དེ་དག་སེམས་སྐྱེད་ཅིག་ཅེས་པ་དང་། འཇོམ་བྱའི་སྒྲིང་གི་སེམས་ཅན་
 རི་སྐྱེད་པ་ཐམས་ཅད་སྲ་ཕྱི་མེད་པར་མིའི་ལུས་ཐོབ་པར་གྱུར་ལ། མིའི་ལུས་
 ཐོབ་ནས་ཀྱང་སྐྱེ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་སེམས་
 བསྐྱེད་དེ། ཞེས་པའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་། ཚོས་
 ཟབ་མོ་ཐོས་པས་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། ལྷའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཚོས་ལྷས་པ་ལས། ལྷ་
 གྱི་ཉིས་སྟོང་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། ཞེས་པ་དང་། ཚངས་པས་ལྷས་པ་
 ལས། གང་ཚེ་རྐང་གཉིས་གཅོ་བོ་ཡིས། ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་བཤད་པ།
 དེ་ཚེ་ལྷ་མི་སྟོང་ཤག་ཀྱང་། བྱང་རྒྱལ་མཚོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་
 སོ། །གཉིས་པ་སྐྱབས་འགོ་བྱང་པར་ཅན་སྟེན་ཏུ་འགོ་དགོས་ཏེ། མདོ་རྒྱན་
 ལས། ཐེག་པ་མཚོག་ཕྱིར་དཀོན་མཚོག་སྐྱབས་རབ་སོང་བ་གང་། །དེ་ཉིད་
 སྐྱབས་སུ་སོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ན་མཚོག་ ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་རང་བཞིན་
 ཏུ་གནས་པའི་རིགས་དགོས་ཏེ། ཚོས་བརྩུ་བ་ལས། དེ་བཞིན་རིགས་དང་
 ལྷན་པ་ཡང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་ནི་འཚོལ་བྱེད་དེ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྒྱ་
 བོ་གཞན་དོན་འདོད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་དང་། ཐེགས་ངེས་པར་སེམས་པའི་དད་པ་
 ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་དབྱུ་མ་སྒྲིང་པོ་ལས། དེ་ལ་
 ཐོག་མར་རིགས་ལུས་པས། སྒྲིང་རྗེའི་ས་བོན་རབ་སང་ཅིང་། སྐྱེར་དང་
 བསམ་པ་སུན་ཚོགས་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གཟུང་། ཞེས་

བ་དང་། མདོ་རྒྱན་ལས། དེ་ཡི་ཚུ་བ་སྦྱིང་རྒྱུ་འདོད། །ཅེས་པ་དང་། སེམས་
 ཅན་སྤྱད་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་སུ་སངས་རྒྱུ་ལ་དད་པ་གསུམ་
 བསྐྱེད་དགོས་ཏེ་ཚོས་བཅུ་པ་ལས། །དད་པ་མེད་པའི་མི་དག་ལ། །དཀར་
 པོའི་ཚོས་རྣམས་མི་སྐྱེ་སྟེ། །ས་བོན་མེ་ཡིས་ཚིག་པ་ལ། །མུ་གུ་སྤྱོན་པོ་ཇི་
 བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡོད་པས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེས་ཏེ་བསྐྱེད་བཅུ་ས་
 སུ། དད་པའི་ཚུ་བ་བརྟན་བྱ་སྟེ། །བྱང་ཚུབ་ལ་ཡང་སློབ་རྟན་བྱ། །ཞེས་པ་
 དང་། དཀོན་མཚོག་ཏུ་ལ་ལ་ལས། རྒྱལ་དང་རྒྱལ་བའི་ཚོས་ལ་དད་ལྷུང་
 ཅིང་། །སངས་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་དད་བྱེད་ལ། །བྱང་ཚུབ་སློབ་ན་མེད་ལ་དད་བྱེད་
 བས། །སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་
 ལྟན་ཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ཐོས་པ་དང་། དགོ་བཤེས་
 ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཕན་པར་འདོད་པའི་བྱམས་པ་སོགས་ཡིན་ཏེ། །མདོ་
 རྒྱན་ལས། བྲོགས་སྤྱོད་པས་ དགོ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་སྐྱེལ་མ། རྒྱ་སྤྱོད་པས་ ཐེག་
 ཆེན་གྱི་རིགས་སུ་དཔ། རྒྱ་བའི་སྤྱོད་པས་ རིགས་རྒྱས་པ། །། ཐོས་སྤྱོད་པས་ ལུང་གི་ཚོས་
 ཐོས་པ། དགོ་བ་བོམས་པ་ ཆོ་འདི་ལ་རྟམ་ཏུ་ཉན་འཛིན་འཚང་ལ་སོགས་པ། ལས། །དང་
 པོ། མི་བརྟན་པ་དང་ ཕྱི་མ་རྣམས་ བརྟན་འབྱུང་བ། །གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་
 བཅུ་ལས་བྱུང་བ། སེམས་བསྐྱེད་(༤) བ)བཤད། །ཅེས་པ་དང་པོས་ནི་མི་
 བརྟན་ལ་གཞན་རྣམས་བརྟན་པར་བཤད་པ་དང་། རྟམ་ཏུ་སེམས་ཅན་ཕན་
 པར་སེམས། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ནི་སྤྱུང་གི་སྤྱིང་དུ་སྤྱོན་པ་བརྟན་
 པ་དང་འཇུག་པ་ལ་དད་ཅིང་རང་ཉིད་ལེན་པར་འདོད་པ་དང་། གཞན་དོན་

སྐྱུ་བ་པའི་སྤྱི་དུས་སྤྱོད་པ་དང་། བད་སྤྱོད་པའི་ཚོགས་ལས་སྐྱེས་ཏེ། མདོ་རྒྱུན་
ལས། གང་ཕྱིར་སེམས་ཅན་མིར་གྱུར་པ། །ཚད་མེད་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ། །
རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་འཕྲོ་བ་དེའི་ཕྱིར། །ཞུས་པ་དང་དུ་སྤྲང་མི་བྱ། །ཞེས་པ་
དང་། སྤྲོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལས། སྤྲོམ་སྤྲོམ་ལ་གནས་ཤིང་མཁའ་ས། །ཞུས་དང་
ལྷན་ལ་སྤྲང་བར་བྱ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩོད་སྤྲང་ནི། རྒྱ་བཞི་⁴⁶དང་རྒྱུན་
བཞི་⁴⁷ལ་སོགས་པ་⁴⁸ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མདོ་
བསྟན་བཅོས་ནས་སྐྱེ་རྒྱུ་ལ་མང་བ་ཅིག་བཤད་ཀྱང་འདིར་བཤད་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ།།

གཉིས་པ་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ་གསུམ་སྟེ་སྟོན་པ་ཉམས་པའི་རྒྱུ་དང་། འཇུག་
པ་ཉམས་པའི་རྒྱུ་དང་། གཉིས་ཀ་ཉམས་པའི་རྒྱུ་དེ། །དང་པོ་སྤྲོམ་དང་རྒྱུན་
གནས་དང་མཚོན་པར་འོས་པ་སྐྱེ་བ་ནག་པོའི་ཚོས་དང་། གཞན་འགྲོད་པའི་
གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་འགྲོད་པ་སྐྱེད་པ་ནག་པོའི་ཚོས་དང་། སེམས་བསྐྱེད་
པའི་བྱང་སེམས་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཚོགས་སྐྱེ་བ་ཅན་པ་མ་ཡིན་པ་སྐྱེ་

46 འདིར་མཚན་འདི་ལྟར་ཡོད། “བྱང་ས་ལས། རིགས་སྟན་སྟམ་ཚོགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་
བྱང་སེམས་དག་བཤེས་ཀྱིས་བརྒྱུད་བ་དང་། སྤྱི་དུས་སྤྱོད་སྟམ་ཚོགས་པ་དང་། འཁོར་བའི་སྐྱུ་ག་
བསྐྱེད་དང་དཀའ་སྤྱོད་ཀྱིས་མི་འཛིགས་པ་ལས་སེམས་སྐྱེ། །ཞེས་དང་།”

47 འདིར་མཚན་འདི་ལྟར་ཡོད། “སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚོ་འཕྲུལ་མཐུ་ཚེན་པོ་འོ་མཚར་རྟེན་
དུ་བྱུང་བ་མཐོང་བ་ལས་དང་། ཐེག་ཚེན་སྤྱོད་ཐོས་ཤིང་མདོན་པར་འདོད་པ་ལས་དང་། ཐེག་
ཚེན་སྤྱོད་ལྷུ་བ་ཏུ་ཉེ་བ་མཐོང་བ་ལས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་ཉེན་མོངས་དང་སྐྱུ་ག་བསྐྱེད་ཆེ་བ་
མཐོང་བ་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་དང་།”

48 འདིར་མཚན་འདི་ལྟར་སྤྲང་། “རང་གི་དང་། གཞན་གྱི་དང་། སྦྱོར་བའི་དང་། དག་བ་གོ་མས་
པའི་སྤྱོད་པ་བཞི།”

བ་ནག་པོའི་ཚོས་དང་། སེམས་ཅན་ལ་གཡོ་སྐྱུས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ནག་པོའི་
 ཚོས་དང་།⁴⁹ སེམས་ཅན་སྐྱོས་སྤངས་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ཐུན་ཚོད་ལས་འདས་
 བ་གཏོང་བའོ། །གཉིས་པ་འཇུག་པ་ཉམས་པའི་རྒྱ་ཉི་ལྷན་པ་ཉི་ཤུ་པར་རྩ་
 བའི་རྒྱུང་བ། རྟེན་དང་བཀའ་སྟེ་ཆགས་པ་ཡིས། །བདག་བསྟོད་གཞན་ལ་
 སྤྱོད་པ་དང་། །སྤྱུག་བསྐྱེད་མགོན་མེད་གྲུར་པ་ལ། །སེར་སྐྱས་ཚོས་ཉོར་མི་
 སྤྱིན་དང་། །གཞན་གྱིས་བཤགས་ཀྱང་མི་ཉན་པར། །ཁྲོས་ནས་གཞན་ལ་
 ཚོགས་པ་དང་།⁵⁰ ཞེས་པ་བསམ་པས་ཕྱེན་བཞི། སྦྱར་བས་ཕྱེན་བརྒྱད་
 བཤད་དོ། །བསྐྱབ་བཏུས་སུ་རྒྱལ་པོ་ལ་དེས་པ་ལྟ། །ཁྲོན་པོ་ལ་དེས་པ་
 ལྟ། སལ་པ་ལ་བརྒྱད་དེ་རྩ་རྒྱུང་བཅོ་བརྒྱད་བཤད་དེ། ལ་ལ་ཉེས་བྱས་ལ་
 བཏགས་པ་ཡིན་པས་དེས་དོན་དུ་སྤྲོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ་དེ་རྣམས་
 བྱུང་ཞིང་དུས་ལ་འདས་ན་སྤྲོམ་པ་གཏོང་བའོ། །གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ཉམས་
 པའི་རྒྱ་ཉི་དགེ་རྩ་ཆད་པ་དང་རིགས་ལོག་པ་དང་སྤངས་པའི་དུས་ལས་
 འདས་པ་དང་སྐྱུལ་ན་གཏོང་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དོ་བོ་ལ་བཞི་སྟེ་མཚན་
 གཞི་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། སྐྱོད་ན་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་
 གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། རྩོད་པ་སྤང་
 བའོ། །དང་པོ་ཁ་ཅིག་འདུན་པ་དང་སེམས་པ་ལ་འདོད་ཀྱང་དེ་དག་སེམས་
 བསྐྱེད་དུ་འགལ་ཏེ་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་སེམས་ཅན་

49 མཚན་འདི་ལྟར་སྤྱད། “དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་སོག་གི་ཕྱིར་ཡང་རྩོན་མི་སྤྱོད་པ་དང་། གཡོ་སྐྱུས་
 རྒྱ་མེད་པར་སེམས་ཅན་ལ་ལྷག་པའི་བསམ་པས་གནས་པ་དང་། བྱང་རྒྱུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་
 ཅད་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱང་རྒྱུབ་ཆེན་པོར་འགོད་པ་དང་།”

50 མཚན་དུ་ཁ་སྐོང་འཕྲོ་འཕྲུད་འདི་ལྟར་གསལ། “ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་། །དམ་ཚོས་
 འདྲར་སྤང་སྟོན་པའོ།”

ཞིག་ཡིན་ཟེར་བ་དེའི་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ།།
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་ཡང་སེམས་པ་
འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པར་འགྱུར་བ་
དང་། ཉན་རང་དང་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིན་རོ། །སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་འདོད་པ་ལྟར་ན་ཡང་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་
རོ། །ས་བོན་ཁྱད་པར་ཅན་ཁོ་ན་ལ་འདོད་ན་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་མངོན་གྱུར་མི་
སྲིད་པར་འགྱུར་རོ།།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི་ཡིད་ཤེས་དགེ་བ་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་ཁྱད་པར་
ཅན་ཅི་རིགས་པ་གྲོགས་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉི་མི་སྤང་བར། སེམས་
ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་རིག་པ་འོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་
ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་དཀར་པོའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་
ནི་དེ་ལ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །གྲོགས་(༤༢ ན)གཙོ་བོ་མདོ་རྒྱན་
ལས། བརྟན་པ་མཚོག་གི་སྟོན་ལམ་ནི། །སེམས་པ་འདུན་དང་བཅས་པ་
སྟེ། །ཞེས་གསུངས་ལ། །གྲོགས་པལ་པ་ནི་མངོན་ལས།⁵¹ ཚོར་དང་སེམས་
པ་འདུ་ཤེས་དང་། །བདུན་དང་རེག་དང་སྟོ་གྲོས་བྲན། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་
མོས་པ་དང་། །ཉིང་ལེ་འཛིན་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་ས་མང་པོ་བ་བཅུ་
བཤད་ཅིང་། དེ་རྣམས་འཕགས་པས་རེག་པ་དང་། ཚོར་བ་དང་། སེམས་པ་
དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། འདུ་ཤེས་རྣམས་ཀྱན་འགོ་ཡིན་ལ། །གཞན་ལྔ་
ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དགེ་བའི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བ། དད་དང་

51 མ་དཔེ་ལ་ “ཚོར་དང་འདུ་ཤེས་སེམས་པ་ནི།” ཡོད་ཀྱང་ཡི་གེ་ལྷག་པ་ཡིན་པར་སྤྲད།

བག་ཡོད་ཤིན་ཏུ་སྤངས། །བཏང་སྐྱོམས་⁵²ངོ་ཚེ་ཤེས་ཁྲིལ་ཡོད། །རྩ་བ་
གཉིས་རྣམ་མི་འཚོ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་རྟག་ཏུ་དགོ་ལ་འབྱུང་། །ཞེས་བཅུ་
འདོད་ཅིང་། །འཕགས་པས་གཏི་མུག་མེད་པ་དང་བཅུ་གཅིག་འདོད་པས་
འདོད་ཁམས་པ་ཡིན་ན་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་ཡོད་དེ། །འདོད་པའི་དགོ་བའི་སེམས་
པ་ནི། །རྟོག་དང་དཔྱོད་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཉི་ཤུ་
གཉིས། །ཞེས་བཤད་ལ་གཏི་མུག་མེད་པ་དང་རྩ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་
མཚུངས་ལྡན་ལྡས་མཚུངས་པ་སྟེ་རྟོན་དང་། དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་དང་
། དུས་དང་། རྣམ་མཚུངས་པའོ།།

གསུམ་པ་རྩོད་སྤང་ནི། དེ་ལྟ་ན་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལ་བྱུང་པར་མེད་པར་
ཐལ། མཚུངས་ལྡན་ལྡས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། །འདིའི་ལན་ལ་སེམས་
དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་པའི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པས།
དང་པོ་ལྟར་ན་ངོ་བོ་ལ་བྱུང་པར་མེད་པ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། །འོན་ཀྱང་ལྟོག་པ་
ལ་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། དུས་མཐའ་ལས། དེ་ལ་དོན་མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས། །
དེའི་བྱུང་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། །ཞེས་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་
ཅམ་རིག་པ་སེམས་དང་། རང་སྟོབས་ཀྱིས་དོན་གྱི་བྱུང་པར་རིག་པ་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ངོ་བོ་དང་བྱུང་པར་རིག་པའི་ཕྱིར་དམིགས་
རྣམ་མི་མཚུངས་པར་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། །གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་
བྱུང་པར་རིག་ཅིང་སེམས་བྱུང་གིས་ཀྱང་ངོ་བོ་རིག་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །འོ་ན་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཚོས་ཅན། རྒྱ་འབྲས་སུ་ཐལ། དོ་བོ་དང་བྱུང་

52 མཚན་འདི་ལྟར་སྤྱད་ “བྱིང་མོད་དང་བལ་ཅམ་གྱི་འདུ་བྱེད།”

པར་རིག་པར་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རྣམས་གཅིག་པ་བྱུང་དོ་ཞེ་ན། སེམས་
 དང་སེམས་བྱུང་སྲ་ཕྱི་བ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པ་ལྟར་རྣམས་གཅིག་པར་མི་འདོད་ལ།
 ད་ལྟ་བ་རྣམས་གཅིག་པ་ལྟར་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འདོད་པས་རྒྱུན་མེད་དོ། །རྣམས་
 ཐ་དད་པ་ལྟར་ན་མཚུངས་ལྡན་ལྡས་མཚུངས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་རྣམས་མི་
 གཅིག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རང་གི་འདོད་པ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། རྣམས་རེ་རེ་བ་
 ལ་མཚུངས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཉམས་པ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ས་དང་པོ་ཡན་
 ཚད་གྱི་མཉམ་བཞག་ན་ཚོས་ཅན། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་བྱུང་པར་མེད་
 པར་འགྱུར་ཏེ། རོ་བོ་དང་བྱུང་པར་རིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །རྟགས་མ་
 གྲུབ་ན་སྒྲོས་བཅས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། རྒྱབ་པ་མ་གྲུབ་ན་དམ་བཅའ་ཉམས་
 སོ་ཞེ་ན། ལ་ཅིག་གཙོ་འཁོར་གྱི་བྱུང་ཡོད་ཟེར་ཏེ་ཉམས་པ་སྲ་མ་སོ་ན་གནས་
 སོ། །དེས་ན་རོ་བོ་དང་བྱུང་པར་རིག་པ་མངོན་གྱུར་མེད་པའམ། ས་བོན་མེད་
 པ་རྟགས་གང་འགོད། དང་པོ་ལྟར་ན་བྱུང་པར་མངོན་གྱུར་མེད་པ་འདོད་པ་
 ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་རྟགས་མ་གྲུབ་པོ། །ཡང་ན་དོན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་
 མེད་ཀྱང་ཚོས་ཉིད་རྣམས་བཅད་གྱིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་ན་ཉམས་པ་མེད་དེ། ཐེག་
 བསྐྱུས་ལས། དོན་ལ་མི་སེམས་རྒྱ་འབྲུང་ཕྱིར། །སེམས་མིན་སེམས་ནི་ཁོ་
 བའོ། །ཞེས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་
 ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་གཉེལ་པ་ན་རེ། གཞན་
 དོན་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ཟེར་བ་ནི། མི་རིགས་ཏེ་
 འདོད་པ་འདུན་པའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་(༥༢ བ)པས་དོན་ལྡོག་གཞན་གྱུར་དུ་

འགྲུར་ཏེ། རོག་སྐྱོག་ཤལ་ཉེ་མཚན་ཉིད་དུ་བཀོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཟུང་
པ་ན་རེ། རོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་རིག་པ་གང་ཞིག་གི་ཐེག་ཆེན་དོན་གཉེར་
དང་མཚན་པར་ལྡན་པ་ཡིན་ཟེར་རོ། །སེམས་བསྐྱེད་རང་དོན་གཉེར་
དང་མཚན་པར་ལྡན་གྱི་སེམས་ཀྱང་ཚོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་ཐལ།
མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཞན་དོན་དང་ཚྱོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་སྣང་བ་ཅན་ཡིན་ན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་སེམས་བསྐྱེད་
མེད་པར་འགྲུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ལྷ་མ་ཁ་ཅིག་གཞན་དོན་དང་ཚྱོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་གསུངས་སོ། །རིན་པོ་ཆེ་ནི་
གཞན་དོན་ཚྱོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རོ་བོ་སྣང་བ་ཅན་གཞན་དོན་དུ་ཚྱོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གསུངས་སོ། །གཞན་དོན་དང་
ཚྱོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྣང་བ་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་
འདོད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ཚོད་སྣང་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རོ་བོ་སྣང་ཞེས་པ་རང་མཚན་ནམ་རྣམ་པ་
སྣང་བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཚོགས་སྦྱར་ན་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པར་འགྲུར་ལ།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྟོག་པར་འགྲུར་ལ། འདོད་ན་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ན་
སེམས་བསྐྱེད་མེད་པར་འགྲུར་ཏེ་རྟོག་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྣམ་པ་སྣང་
བ་དང་རང་མཚན་སྣང་བ་གཉིས་ཀ་ཅི་རིགས་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་གཉིས་
ཀ་མེད་དོ། །གསུམ་པ་སྐྱོད་དོན་ཡིད་ལ་སེམས་བྱུང་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི་གཙོ་བོ་

སེམས་ཡིན་པས་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་བྱ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་ལ་རྒྱལ་པོ་
གཤེགས་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ།།

བཞི་པ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱིར་དབྱེ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་དབྱེ་བ་ལོ། །དང་
པོ་ལ་ས་མཚམས་དང་། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཚོས་མཚོག་
མན་ཆད་མོས་པས་སྦྱོད་པ་དང་། ས་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་བར་ལྷག་
བསམ་རྣམ་དག་དང་། དག་པའི་ས་གསུམ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་དང་། སངས་
རྒྱལ་གྱི་ས་སྤྱིབ་པ་སྤང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ཏེ། མདོ་རྒྱན་ལས། སེམས་
བསྐྱེད་དེ་ནི་ས་རྣམས་ལས། །མོས་དང་ལྷག་བསམ་དག་པ་དང་། །རྣམ་པར་
སྤྲིན་པ་གཞན་དུ་འདོད། །དེ་བཞིན་སྤྱིབ་པ་སྤངས་པ་ལོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་ཡུལ་བདེན་གཉིས་ལ་སྟོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་སེམས་
བསྐྱེད་གཉིས་ཡིན་ཏེ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ཀུན་རྫོབ་དོན་དམ་དབྱེ་
བ་ཡིས། །སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་
སེམས་བསྐྱེད་ནི་བྱང་ཚུབ་ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་དམིགས་ནས་གཞན་དོན་དུ་ཐོབ་
པར་འདོད་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཡུལ་བྱང་ཚུབ་དོན་
དམ་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ་རྣམ་སྤང་བྱང་ཚུབ་པ་ལས། ཚོས་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་
པ་ནི། །བྱང་ཚུབ་ཅེས་ནི་རབ་བརྗོད་དེ། །དེ་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པ་གང་། །དེ་
ཡང་བྱང་ཚུབ་སེམས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པ་དང་། སེམས་འགྲེལ་ལས། བྱང་
ཚུབ་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། །བདག་དང་སྤང་སོགས་རྣམ་རིག་གི་ །རྟོག་
པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་བསྐྱིབས་ཤིང་། །རྟག་ཏུ་སྦྱོང་པར་སངས་རྒྱས་བཞེད། །
ཅེས་སོ། །འདི་ནི་སྐོམ་པ་ལ་སྟོས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ་དེ་ཉིད་ལས། དོན་དམ་

པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱང་བསྐྱོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་
ཡིན། ཞེས་སོ། །དེའང་མཚན་ཉིད་ས་དང་པོ་ནས་ཡོད་དེ། མདོ་རྒྱན་ལས།
རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི། །སྐྱེས་ཕྱིར་དེ་ནི་དམ་པར་འདོད། །ཅེས་སོ། །
ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ན་དེ། སྐྱེར་ལམ་ན་ཡང་ཡོད་ཟེར་རོ།།

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་གི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ་གོགས་དང་དེ་ཡི་སྐྱོན་སྐྱོན་དབྱེ་བ་
དང་། ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྐྱོན་སྐྱོན་དབྱེ་བ་དང་། དོ་བོའི་སྐྱོན་སྐྱོན་དབྱེ་བ་འོ།།
དང་པོ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཉིས་ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་
གཉིས་ཡིན་ཏེ་འཇམ་དཔལ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྟོང་པོས་བརྒྱན་པའི་
མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྲུག་སྐྱེད་བྱངས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱུན་སྲུང་
འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་པོ་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་པས་བྱང་
ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་(༤༣ ན)འཕགས་པ་འཇམ་
དཔལ་ནས་བརྒྱད་པ་སྐྱེས་ཤིང་འབྲངས་ཀྱི་སྟོལ་དང་། རྣམ་པར་སྐྱེད་
མཛད་མཛོན་པར་བྱང་ཚུབ་པའི་རྒྱུད་ལས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་རྒྱ་ནི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སོ། །རྩ་བ་ནི་སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོའོ། །མཐར་ཐུག་
པ་ནི་ཐབས་སོ། །ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་པ་བྱམས་པ་དང་ཐོགས་
མེད་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་སྟོལ་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་རེ་ཞིང་གྲུ་མ་
ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། དེ་རེ་ལ་ཡང་རྒྱབས་པོ་ཆེ་
དང་སྟོབས་པོ་ཆེ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་རེ་ལ་ཡང་སྐྱོན་པ་རྒྱང་པར་
ལེན་པ་དང་། འཇུག་པ་རྒྱང་པར་ལེན་པ་དང་། སྐྱོན་འཇུག་སྐྱབས་སུ་ལེན་
པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྟོལ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞེར་འགྱུར་རོ་

གསུངས། གསུམ་པ་དེ་བོ་འོ་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། སྒོན་པ་དང་། འཇུག་པ་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་སོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་ཞེ་ན་གཞན་
 ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་སྤང་གསུམ་ལས།
 དང་པོ་ཆེན་པོ་རྣམས་ན་རེ། སྒོན་པ་མོས་སྤྱད་ཀྱི་ཡིན་ལ། འཇུག་པ་ས་ཐོབ་
 ཀྱི་ཡིན་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ས་ཐོབ་ཡན་ཆད་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་
 འཇུག་པ་ཚོ་གས་ལེན་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་སྐྱེ་མ་སྒྲོམ་ལ་
 གནས་ཤིང་མཁའས། །རྟུས་དང་ལྡན་ལ་སྤང་བར་བྱ། །ཞེས་པ་དང་འགལ་
 ལོ། །གཞན་ཡང་མོས་སྤྱད་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་མེད་པར་ཐལ། འཇུག་
 པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩབ་པ་ཡོད་དེ་འཇུག་སྒྲོམ་དེ་བོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒོམ་
 རིམ་དང་པོ་ལས། འཇུག་པའི་སྒྲོམ་པ་སྤང་བ་དེ། །ཞེས་པ་དང་། ལམ་སྒྲོན་
 ནས། འཇུག་སེམས་བདག་ཉིད་སྒྲོམ་པ་མ་གཏོགས་པ། །ཞེས་སོ། །འདོད་
 ན་ཅི་སར་མ་རྒྱད་པ་ལ་བྱང་རྩབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་པ་ཡོད་པར་བརྗོད་དམ།
 མེད་པར་བརྗོད་ཅེ་ན་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། །ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །
 གཉལ་པ་ན་རེ། སྒོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་སྤྱི་ཡིན་ལ། འཇུག་པ་བྱེ་བྲག་ཡིན་
 ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། །ལྷོག་པ་ཅིག་རྒྱང་དང་གཉིས་ཚོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲེ་ན་རེ། འདོད་པ་ཚོས་གཉིས་ལྡན་དང་གསུམ་ལྡན་སྒོན་པ་
 དང་འཇུག་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟར་ན། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་གོ་གས་རེག་ཚོར་ཡང་
 སྒོན་འཇུག་སེམས་བསྐྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ་འདོད་པ་གཉིས་ལྡན་གསུམ་ལྡན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་གང་ཞིག་སྒོན་
 པ་དང་འཇུག་པའི་ཚོགས་སྤངས་པ་ཡིན་ཟེར་ཏེ། འདོད་པ་མཚན་ཉིད་
 ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དང་མཚོན་བྱས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པར་ཡང་འགྱུར་

དོ། །འཕྲིན་གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་འདོད་པ་གང་ཞིག་སྤྱོད་པའི་གོ་གསུ་
ཀྱིས་མ་ཟེན་པ་དང་ཟེན་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་གཉིད་ལོག་
པའམ་སྐྱོན་ལམ་པར་ཞུགས་པ་ན་འཇུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་སྤྱོད་པས་ཟེན་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་དོ།།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི་གཞན་དོན་དང་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཀྱིས་རོ་བོ་རང་
སྤྱོད་ཀྱིས་སྤང་བ་གང་ཞིག་གཞན་དོན་དང་འབྲས་བུའི་བྱང་རྒྱུ་འདོད་
པ་ཅན་སྐྱོན་པ་དང་། གཞན་དོན་དང་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་རོ་བོ་རང་
སྤྱོད་ཀྱིས་སྤང་བ་གང་ཞིག་གཞན་དོན་དུ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་བྱང་རྒྱུ་འདོད་
པ་ཅན་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་དང་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་
ཀ་ཡིན་པར་སྤྱོད་འཇུག་ལས། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དེ་མདོར་བསྟུན། །རྣམ་པ་
གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ། །བྱང་རྒྱུ་སྐྱོན་པའི་སེམས་དང་ནི། །བྱང་རྒྱུ་འཇུག་
པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འགོ་བར་འདོད་དང་འགོ་བ་ཡི། །བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟར་ཤེས་པ་
ལྟར། །དེ་བཞིན་མཁས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི། །བྱེ་བྲག་རིམ་བཞིན་ཤེས་པར་
བྱ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་སྤང་ནི། །སྐྱོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྐྱབས་
འགོ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། །སྐྱོན་པ་དང་བཅས་ཟེན་པ་ཡིན་ལ།
འབྲས་བུའི་(༤༣ བ)སྐྱབས་འགོ་དམ་བཅས་མ་ཟེན་པས་ཁྱད་པར་ཡོད་ལ།
རྒྱུའི་སྐྱབས་འགོ་དང་ཁྱད་པར་གཞན་ཡོད་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ།།

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས་ཏེ་ཐོབ་པ་ཕན་ཡོན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། ཉམས་
པ་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་སྐྱབས་ཐོབ་ཀྱི་འབྲས་

བྱེད་མཚར་བ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། མཐར་
 ཐུག་གི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱ་བའོ། །དང་པོ་རྣམ་བཅད་⁵³ལ་ཉེས་པས་⁵⁴མི་
 འགོས་ཏེ། མདོ་རྒྱན་ལས། སློ་ལྡན་སེམས་མཚོག་བསྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་།
 མཐར་ཡས་ཉེས་པ་བྱེད་ལས་སེམས་རབ་བསྐྱམས། ཞེས་སོ། །ཡོངས་
 གཙོ་བོ་བསོད་ནམས་⁵⁵རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོབ་སྟེ། དཔལ་སྤྱིན་གྱི་མདོ་ལས། བྱང་
 རྒྱལ་སེམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་གང་། །གལ་ཏེ་དེ་ལ་གཟུགས་མཚིས་ན། །
 རྣམ་མཁའའི་ཁམས་ནི་ཀུན་གང་སྟེ། །དེ་ནི་དེ་བས་ལྷག་པར་འགྱུར། ཞེས་སོ། །
 གཉེས་པ་སྤྲིག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བྱེད་དེ། སྦྱོང་འཇུག་ལས། སྤྲིག་པ་
 སྦྱོབས་ཆེན་གྱི་མི་བཟང་པ། །དེ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་མིན་པ། །
 དག་གཞན་གང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར། ཞེས་དང་།⁵⁶ མཚོན་
⁵⁷དོན་དང་ལྡན་པས་ལྷ་མིའི་མཚོན་པ་འཐོབ་སྟེ་དེ་ཉིད་ལས། བྱང་རྒྱལ་
 སེམས་བསྐྱེད་གྱུར་ནས་སྐད་ཅིག་གིས། །འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྐྱམས་
 པའི་ཉམས་ཐག་རྣམས། །བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་སྲས་ཞེས་བཟོད་བྱ་
 ཞིང་། །འཇིག་རྟེན་ལྷ་མིར་བཅས་པའི་ཕུག་བྱར་འགྱུར། ཞེས་སོ། །གསུམ་
 པ་⁵⁸མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི། གསེར་འགྱུར་རྩི་ཡི་རྣམ་པ་མཚོག་ལྟ་བུར།

53 འདིར་ཀ་རྟགས་ཀ་སྟེང་དུ་རྟགས་ཟེ་འདིས་བརྒྱན་པ་ཞིག་ཡོད།
 54 འདིར་ཀ་རྟགས་ག་སྟེང་དུ་རྟགས་ཟེ་འདིས་བརྒྱན་པ་ཞིག་ཡོད།
 55 འདིར་ཀ་རྟགས་ལ་རྒྱང་པ་ཞིག་ཡོད།
 56 འདིར་ཀ་རྟགས་ཀ་རྒྱང་པ་ཞིག་ཡོད།
 57 འདིར་ཀ་རྟགས་ལ་སྟེང་དུ་རྟགས་ཟེ་འདིས་བརྒྱན་པ་ཞིག་ཡོད།
 58 འདིར་ཀ་རྟགས་ག་རྒྱང་པ་ཞིག་ཡོད།

མི་གཙང་ལུས་འདི་སྤངས་ནས་རྒྱལ་བའི་སྐྱུ། །རིན་ཆེན་རིན་ཐང་མེད་པར་
 བསྐྱར་བས་ན། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་རབ་བརྟན་ཟུངས། །ཞེས་པ་
 དང་། སྤྲོད་པོ་བཀོད་པ་ལས། །བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ནི་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་
 རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་བུའོ། །འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཚོས་དཀར་པོ་རྣམ་པར་
 འཕེལ་བར་བྱེད་པས་ས་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་གསུངས་པ་
 དང་། འོད་སྤངས་ཀྱི་ལེན་ལས། །གང་དག་ང་ལ་རབ་ཏུ་དད་པ་དེ་དག་གིས་
 བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཕྱག་བྱའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་
 ཉི་མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་འདི་སྤྱིར་ཞེ་ན་བྱང་རྒྱལ་སེམས་ལས་ཉི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་རྣམས་སྐྱེ་འོ། །ཞེས་སོ། །འགཉིས་པ་ཉམས་པ་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་འབྲས་
 བུ་ནི་ཁས་སྤངས་ཉམས་པས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲད་པ་དང་། སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པས་རྣམ་སྐྱོན་ངན་འགྲོར་ལྷུང་བ་དང་། །ཀུན་སྤྲོད་ལོག་
 པས་ཐེག་ཆེན་གཏན་སྤང་དུ་འགྱུར་བའོ། །འགསུམ་པ་དོན་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པ་
 ལ་གསུམ་སྟེ་དང་པོ་ཡང་དག་པར་སྤང་བ་ལ་བསྐྱབ་པ་དང་། །བར་དུ་མི་
 ཉམས་པར་འཕེལ་བ་ལ་བསྐྱབ་པ་དང་། ཉམས་ན་སྤྱིར་བཙོས་པའོ། །དང་པོ་
 སྤོ་སྤྲངས་པའི་གང་ཟག་གིས་སྤྲ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའམ། མ་རྟེན་ན་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་གཟུགས་ཀྱི་རྩུང་དུ་སྤྲོད་དེས་རྗེས་གསུམ་ཚང་
 བའི་ཚོགས་སྤང་འོ། །འགཉིས་པ་བྱམས་སྤྲོད་རྗེ་དང་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ལ་
 གཙོར་བྱས་ལ་དེ་ཉིད་སྟོན་པའི་མདོ་བརྟན་བཙོས་མང་དུ་ལྟ་བ་དང་། །དག་
 ཚོགས་ཅི་འཕེལ་དུ་བྱའོ། །འགསུམ་པ་ཉམས་ན་སྤྱིར་བཙོས་པ་ནི་བསྐྱབ་
 བཏུས་ནས་ལྟའི་བྱ་སྐྱུ་རེངས་འཕྲིན་པར་བཏང་ནས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་ནས་
 མཁའི་སྤྲོད་པོ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ནས། །ནམ་མཁའི་སྤྲོད་པོའི་མདུན་དུ་

སྤྱིར་བཙུགས་བྱེད་ལ། བྱང་སའི་རྗེས་སྤྱི་འབྲངས་ན།⁵⁹ སྤྲོམ་པ་སྤྱིར་ཡང་སྤྱིར་
བར་བྱ། །ཟག་པ་འབྲིང་ནི་གསུམ་ལ་བཞགས། །གཅིག་གི་མདུན་དུ་སྤྱིག་
མ་རྣམས། །ཞེས་ཡན་ལག་ཚང་མ་ཚང་གི་བྱེ་བྲག་གིས་འབྱུང་ལ། དཀོན་
མཚོག་གསུམ་ལ་གསུམ་མི་མཚོད། །ཤར་པ་རྣམས་ལ་གྲུས་མི་བྱེད། །ལ་
སོགས་པ་ཉེས་བྱས་བཞི་བཅུ་ཅུ་གྲུག་གིས་མ་གོས་པར་བྱས་ནས་སྤོབ་
པའོ།།

(༤༤ ན)གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚོན་ཉིད་དང་། དམིགས་
ཡུལ་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ཡིད་ཤེས་དགོ་བ་འཁོར་བཅས་འགའ་ཞིག་
མཚོན་གཞི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བུ་ནི་མཚོན་བྱ།
གཞན་དོན་དང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་དོ་བོ་རང་སྟོབས་གྱིས་
སྤྱིར་བ་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་འདོད་པ་ཅན་ཅེས་པས་བསྟན་ནས། འགྲེལ་བ་ལ་
གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། ཚོད་སྤང་དོ། །དང་པོ་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་སྤྱི་བྱུ་
ནས་གཞན་དོན་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབད་པར་བྱ། ཞེས་པ་རྒྱལ་པོ་
ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྟོབ་པ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ་མི་སྟོབ་པ་སྤྱི་བྱུ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །སེམས་བསྐྱེད་པ་མཚོན་བྱ། གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་
བྱང་རྒྱལ་གྱི་དོ་བོ་རང་སྟོབས་གྱིས་སྤྱིར་བ་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་འདོད་པ་ཅན་
གྱི་མཚོན་ཉིད་དང་ལྡན་ལ། དབྱེ་ན་སྤོབ་པ་དང་འཇུག་པ། ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་ལ་གཉིས་ཏེ་ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ཅིག་འདོད་པ་མཚོན་ཉིད་

59 མ་དཔེ་ལ་ “བྱང་སའི་རྗེས་སྤྱི་འབྲངས་ན།” ཞེས་འདུག་ཀྱང་ ལུང་འདི་ནི་སྤྲོམ་པ་ཉིལ་པ་
ནས་ཡིན་པར་འདུག།

དུ་གོ་ནས། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་འདོད་པ་ཉིད་ནི་ཚོས་ཅན། ཇི་
 ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ། གཞན་དོན་
 དང་བྱང་ཚུབ་དོན་གཉེར་ཡིན་ལ་དེ་དག་བའི་ཚོས་ལ་འདུན་པ་སེམས་བྱུང་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱོགས་ཚོས་དང་བྱུང་པ་ལུང་དང་ཁས་སྒྲུངས་ཀྱིས་སྐྱབ་
 ཅིང་འདོད་པ་ལ་ཁས་སྒྲུངས་ཀྱིས་བསལ་ལོ་ཞེ་ན། ཞེས་པ་དང་། སེམས་
 བསྐྱེད་པ་ནི་ཚོས་ཅན། རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་འདོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཡུལ་བྱུང་པར་འཕགས་པ་གཞན་དོན་དང་བྱང་ཚུབ་རང་
 སྐྱོབས་ཀྱིས་སྒྲུང་བ་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་
 འགྱུར་གྱི་ཚོས་གསུམ་སྒྲུང་དང་འདྲ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་རྒྱ་
 མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པར་བསྟན་པ་དང་། སྐྱོགས་མིང་སྐྱོགས་ཅན་ལ་
 བཏགས་པར་བསྟན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཉི་བར་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་
 པ་ཡིན་ཞེས་པས་བཏགས་ཚོས་གསུམ་ལས་རྒྱ་མཚན་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱོན་
 པའི་སྐྱབས་འདིར་རྒྱ་དག་བའི་ཚོས་དང་གཞན་དོན་དང་བྱང་ཚུབ་ལ་
 འདུན་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་གཉིས་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་
 སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེས་པས་རྒྱ་འདོད་པའི་མིང་གིས་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ཡིན་
 ཏེ་ཉིམ་འདི་རོ་བ་⁶⁰བཞེན་ནོ། །དགོས་པ་རྒྱ་འབྲས་སུ་ཤེས་པ་དེ་ལྟར་གཞན་
 དོན་དང་བྱང་ཚུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
 དག་ཚོས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །དང་པོ་ལ་གཞོན་བྱེད་བདེན་
 མོད་ཀྱི། ཞེས་པ་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་རང་སྐྱོབས་དོན་གྱི་དེ་བོ་
 རིག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་འདོད་པ་ཡིན་ན་རང་སྐྱོབས་དོན་གྱི་བྱུང་རིག་པར་

60 མ་དགེ་ལ་ “སྐྱོ་བ་” ཡོད།

འགྲུབ་ཞེས་པ་འོ། །གཉིས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་གྲོགས་རྫོགས་པའི་བྱང་
རྒྱུ་འདོད་པའི་མིང་གིས་གྲོགས་ཅན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བཏགས་ནས་
བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བཏགས་ཚེས་གསུམ་ལས་རྒྱ་མཚོན་སྟོན་ལས་འདི་
དོན་གཉེར་སེམས་བྱུང་ཡིན་ལ། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱོད་པས་ཏེ་གྲོགས་དང་
གྲོགས་ཅན་ནམ། ཡ་གྲུལ་⁶¹དང་ཚོགས་སྤྱི་ཡིན་ཏེ། རས་ཡུག་ཚོག་པ་
བཞིན་ནམ། ཡང་ན་གཉིས་ཀ་ཡང་རྒྱ་ཚོགས་གཅིག་ལས་བྱུང་ཞེས་པ་འོ། །
དགོས་པ་ནི་སེམས་པ་རྣམས་པན་རྒྱུན་མི་འདོར་བའི་གཞན་དོན་དང་བྱང་
རྒྱུ་ལ་སྟོན་པ་སྟེ་འདུན་པ་སྐྱེ་བར་གྲུབ་པས་སེམས་དེ་ལས་སྐྱེ་འོ། །ཞེས་
ཤེས་པ་འོ། །དང་པོ་ལ་གཞོན་བྱེད་ནི་སྲུང་དང་འབྲའོ། །

གཉིས་པ་དམིགས་ཡུལ་ལ་བཞི་སྟེ། རྗེས་ལན་གྱིས་མདོར་བསྟན་པ་དང་།
འགྲེལ་པས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བ་དང་། མདོ་གཞན་ལས་
བཀོད་པའི་རྒྱ་མཚོན་འོ། །དང་པོ་གང་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་རྫོགས་པའི་
བྱང་རྒྱུ་དང་། གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གཞན་གྱི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་
ན། བྱང་རྒྱུ་དེ་དང་གཞན་དོན་དེ་ནི་བརྗོད། གང་ལས་ཞེ་ན་རིགས་སྐྱིན་ན་རེ་
དགོན་མཚོག་རྣམ་བཤུན་དང་སྤྲོད་པོ་བཀོད་པའི་ལ་སོགས་པའི་མདོ་བཞིན་
ཞེས་སོ། །འགྲེལ་པ་མདོ་བཞིན་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་པ་འོ། །ཇི་ལྟར་ན་བསྟུས་
དང་རྒྱས་པའི་སྟོན་ནས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་བྱང་རྒྱུ་བསྟན་རྒྱུ་
དང་། གཞན་དོན་བསྟན་རྒྱུ་ལ་འོ། །(༧༧ བ)དང་པོ་འོག་ཏུ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་བསྟན། གང་ལས་ཞེ་ན་རྒྱུ་ལ་བའི་ཡུལ་གསུམ་ཆར་

61 མ་དགེ་ལ་ “ལྷུལ་” ཡོད།

ལས་ཀྱང་། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་བསྐྱུས་དང་རྒྱས་པའི་སྐྱོན་སྐྱོན་ཞེས་པ་ལ་བྱང་ཚུབ་
མདོར་བསྐྱུན་དང་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ་མདོད་དང་ས་
པ་དང་། དེ་འགྲེལ་པ་དང་སྐྱུར་བ་དང་། བྱང་ཚུབ་བསྐྱུན་ཚུལ་དང་། མདོར་
བསྐྱུན་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་སེམས་པ་ཆེན་
པོ་ཚོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་
བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ཤེར་ཕྱིན་
ལ་བསྐྱུབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཅན། ཞེས་པ་མདོད་འཛོག་
ཞབས་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་བྱང་ཚུབ་ཉིད་ཚོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་པའོ། །བཞི་པ་མདོད་ཚོས་ཅན། བྱང་ཚུབ་མདོར་བསྐྱུན་
གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཚུབ་བསྐྱུས་ནས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ་བཞི་སྟེ་མདོད་དང་བ་དང་། དེ་འགྲེལ་པ་དང་སྐྱུར་
བ་དང་། བྱང་ཚུབ་བསྐྱུན་ཚུལ་དང་། རྒྱས་བཤད་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །
དང་པོ་མདོད་ལས་ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་གནས་པ་མེད་པའི་
ཚུལ་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་ཏེ། སྐྱིན་པ་དང་། གཏོང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་
ལེན་པ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱིན་
པའི་པར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ། །ལྷུང་བ་དང་མི་ལྷུང་བ་བྱ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲུགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་བརྩོན་
འགྲུས་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རོ་ལྷུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་རབ་
དང་ཤེས་རབ་འཆལ་བ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་དུ་སྐྱུར་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་

རྒྱལ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིན་པར་བྱ་བ་དང་སྤྱིན་པ་པོ་དང་ལེན་པ་ལ་སོགས་
པ་མི་དམིགས་པར་སྐྱབ་པའོ་ཞེས་པ་མདོའི་ཚིག་ཞབས་ཡིན་ཏེ་ཐམས་
ཅད་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་པར་སྤྱིན་རྒྱལ་རྫོགས་པ་བྱང་ཚུབ་ཡིན་ཏེ་
མདོའལས། བྱང་ཚུབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་པ་ལོ་ལ་ཏུ་སྤྱིན་པ་རྒྱལ་གི་ཚིག་སྒྲ་དགས་
སོ་ཞེས་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་ཅེས་བྱ་རྒྱལ་པོ་འདི་ཀུན་རོ་གཅིག་གྱུར། ཞེས་
པ་བཞེན་ནོ། །བཞི་པ་སྤྱིན་རྒྱལ་སོ་སོར་སྟོན་པའི་མདོ་ཚོས་ཅན། བྱང་ཚུབ་
རྒྱས་བཤད་ཀྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིན་རྒྱལ་རྫོགས་པ་རྒྱས་པ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་བཟོད་
པའི་སྤྱིར་རོ།

གཉིས་པ་གཞན་དོན་བསྟན་ཚུལ་ནི། གཞན་གྱི་དོན་བསྟན་ཞེས་པ་གང་
ལས་ཞེ་ན་རྒྱལ་བའི་ཡུལ་གསུམ་ཅར་ཞེས་སོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་བསྐྱས་པ་དང་
རྒྱས་པའི་སྟོན་པ་ཞེས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ་མདོ་བྲངས་པ་དང་། དེ་འགྲེལ་པ་དང་
སྐྱར་བ་དང་། གཞན་དོན་བསྟན་ཚུལ་དང་། མདོར་བསྟན་ཏུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་
མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལྷ་ལེ་བུ་གཞན་ཡང་སེམས་པ་ཆེན་པོས་སྤྱོད་པ་བཅུ་
རེ་རེ་ཞིང་གང་ག་ལྷུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་
གང་ཇི་སྟེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པ་ལྷ་དན་ལས་འདས་
པའི་དབྱིངས་སུ་ལྷ་དན་ལས་བསྐྱེད་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་སྤྱིན་ལ་བསྐྱབ་
པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞེན་
ཏུ་ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས་ཤེར་སྤྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་
བྱའོ་ཞེས་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྷུང་བྱེད་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དག་གིས་མདོའི་དོན་

དང་མི་འགལ་བར་སྟོན་ཞེས་པ་མདོའི་ཚིག་དང་ས་པའོ། །སྤྱོད་གས་བཅུ་ཞེས་
སེམས་ཅན་གྱི་མགོ་ལ་གདགས་སོ།⁶² །སྐྱལ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ནི་རིགས་ཅན་
རང་རང་གི་བྱང་ཚུབ། རིགས་མ་སད་པ་མདོན་མཐོའི་བདེ་བའོ། །གསུམ་པ་
བྱང་འདས་ལ་འགོད་པ་ཉིད་གཞན་དོན་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་མདོད་དེ་ཚོས་ཅན།
གཞན་དོན་མདོར་བསྟན་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ནས་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར་འོ། །

གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ་བཞི་སྟེ་མདོ་དྲུང་ས་པ་དང་། དེ་འགྲེལ་པ་དང་སྐྱུར་
བ་དང་། གཞན་དོན་བསྟན་ཚུལ་དང་། རྒྱས་བཤད་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །
དང་པོ་མདོའམས་སེམས་ཅན་སེར་སྐྱ་ཅན་རྣམས་སྦྱིན་པ་ལ་(༥༥ ན)རབ་
ཏུ་འགོད་པར་འདོད་པ་དང་། ཚུལ་གྱིས་འཆལ་ཅན་རྣམས་ཚུལ་གྱིས་
ལ། གནོད་སེམས་མང་བ་རྣམས་བཟོད་པ་ལ། ལེ་ལོ་ཅན་རྣམས་བརྩོན་
འགྲུས་ལ། སེམས་རྣམ་པར་གཡིང་བ་རྣམས་བསམ་གཏན་ལ། ཤེས་
རབ་འཆལ་བ་རྣམས་ཤེས་རབ་ཕྱོད་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་རབ་ཏུ་འགོད་པར་
འདོད་པའི་སེམས་པ་ཚེད་པོས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་སེམས་ཅན་སེར་སྐྱ་ཅན་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལྟ་བུ་པོ་རྣམས་སྦྱིན་
པ་ལ་སོགས་ཁོངས་ནས་གཞན་ལྟ་བུ་པོ་ན་འགོད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་
ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གཞན་དོན་རྒྱས་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྟར་བྱེད་པ་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དག་གིས་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་མདོ་དང་མི་འགལ་བར་སྟོན་ཞེས་
མདོའམས་སྐྱུར་བའོ། །གསུམ་པ་དེ་གཞན་དོན་ཡིན་ཏེ་སེམས་སོ་སོའི་ཕྱིན་

62 འདིར་མ་དཔེ་ལ་ “མགོའ” ཞེས་སྟུང་།

རྒྱལ་ལ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་སོ་སོ་ལ་འགོད་པ་དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་
 རོན་རྒྱས་བཤད་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ་སེར་སྣ་སོགས་སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པ་སྟེ་སྟེ་
 བས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་
 པའི། ཞེས་པའོ། །བཞི་པ་མདོ་གཞན་མ་བཀོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གཙུག་ལག་
 གི་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་དོན་གཞན་དོན་དང་བྱང་ཚུབ་སྟོན་པ་ལྟར་ལེན་པ་ཡུམ་
 གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་གསུངས་མོད་ཀྱི་གསུངས་ཚད་གྲིས་ན་ཚིག་
 མངས་ཀྱིས་དོགས་ཞེས་སོ། །ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ན་རེ། གཞུང་མངས་ན་
 གདུལ་བྱ་པལ་ཆེར་སློ་འཁྲུག་པས། ཞེས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས། གོ་བར་
 སླ་ཕྱིར་ཚིག་དང་ནི། །དག་སོགས་སྦྱར་བ་མ་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ནི་དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་དམིགས་པ་དང་རོབོ་དང་
 བཅས་པ་བརྗོད་ནས། ཞེས་པ་བཤད་ཟིན་གྱི་མཚམས་སྦྱར་རོ། །དེ་ནི་དེའི་
 རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད། ཅེས་པ་ཅུང་ཟད་འཕྲོས་པའི་
 དོན་ནོ། །རིགས་སྟེན་ན་རེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་
 འཆད་འགྲུར་གྱི་མཚམས་སྦྱར་བའི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ་དབྱེ་བ་དངོས་དང་། ས་
 མཚམས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
 པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་སྦྱར་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་པ་དེ་ཡང་
 དབྱེ་གཞི་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཉིས་ཞེས་པ་གངས་སོ། །མིང་གང་ཞེ་ན་
 འདུན་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ས་ལྟ་བུ་དང་། བསམ་པ་དང་ལྡན་པའི་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་གསེར་ལྟ་བུ་དང་། ཞེས་པ་ནས་ཚོས་ཀྱི་སྦྱ་དང་ལྡན་པའི་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་སྟེན་ལྟ་བུ། ཞེས་པའི་བར་སྦྱར་རོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་

བོ། གཞན་དོན་བྱང་ཚུབ་ལ་འདུན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཚུང་དུར་སེམས་བསྐྱེད་
 པ་ཚོས་ཅན། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོས་དཀར་
 བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱང་ཚུབ་མདོར་བསྟན་གྱི་
 མདོ་དེ་ཉིད་དང་འདྲའོ། །ཕྱིན་དུག་ལ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་བསམ་པ་དང་
 ལྡན་པའི་འབྲིང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། གསེར་བཟང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་
 ཏེ། བསམ་པ་དེ་ཉིད་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་བར་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་
 བྱང་ཚུབ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་མདོ་དེ་ཉིད་དང་འདྲའོ། །དེ་ལ་ཉེར་བཞག་བཏང་
 སྟོམས་ཆེན་པོའི་བར་ལ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་ལྟག་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་
 པའི་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་བ་ཚོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དཀར་
 བོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དགེ་བའི་ཚོས་མཐའ་དག་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མདོ་
 ལས་ལྷ་རིའི་བུ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་གནས་ཏེ་དེ་ལ་ཉེར་གཞག་
 བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས་བཏང་སྟོམས་ཆེན་པོའི་བར་
 གསུངས་སོ། །སྐྱེ་མེད་གསུམ་རྒྱུན་དུ་སྐྱོམ་པ་མ་ལུས་ལ་སོགས་པའི་
 སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། མེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་
 ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྐྱིབ་པའི་བྱུང་ཤིང་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞི་
 ལས་རྣམས་གསུམ་བདེན་པར་ཞེན་པ་འམ་ཉོན་མོངས་པ་མདོན་གྱུར་བུད་
 ཤིང་དང་འདྲ་བས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཤེས་པ་དང་། མཐོང་བ་དང་།
 བལྟས་པ་ནས་འདའ་བར་འདོད་པས་ཀྱང་ཞེས་སོ། །བདོག་པ་ཐམས་ཅད་
 གཏོང་བར་སེམས་པ་སྦྱོང་བའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་སྐྱིན་པའི་མ་རོལ་
 ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། གཏོར་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་
 ཡིན་ཏེ། སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡིད་ཚིམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས།

སེམས་ཅན་སེར་སྣ་ཅན་སྦྱིན་པ་ལ་དགོག་པར་འདོད་པ་དང་ཉན་(༥༥ བ)
 ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་བའི་རིགས་ཀྱི་བུ་དང་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་
 སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དག་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་ཡིད་རང་
 བ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་ཟིལ་གྱིས་གནན་པར་འདོད་
 པའི་སེམས་པ་ཆེན་པོས་ཡུམ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །⁶³སྡོམ་པའམ་
 ལེགས་པར་སྦྱང་པའི་ལས་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་
 ཅན། རིན་པོ་ཆེའི་འབྲུང་ཁུངས་ཀྱི་གནས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་
 ཆེའི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཤེས་སྤྱིང་ལས། ཁྲིམས་ནི་རྒྱ་དང་
 མི་རྒྱུའི་ས་བཞིན་དུ། ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་ལགས་པར་གསུངས། །
 ཞེས་སོ། །སྤྱད་བསྐྱེད་དང་ལེན་ནམ་གཞོན་པ་བྱས་པ་བཟོན་པ་དང་ལྡན་
 པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། མི་འདོད་
 པ་ཐམས་ཅད་ཐོག་ཏུ་བབ་པས་མི་འཁྲུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོས་དཀར་པོ་
 དྲག་ཏུ་སྦྱབ་པའམ་དག་བའི་ལས་རྣམས་ལ་སྦྱོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་
 པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། རོ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དག་
 བ་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྒྱུར་ཡིད་ཆེས་པ་བརྟན་པས་བདུད་གྱིས་མི་ཕྱེད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་དམིགས་རྣམ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་བསམ་གཏན་
 དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། རིའི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། རང་
 རོན་ནམ་འདོད་པའི་ལྟས་བཏང་པའི་བུ་མོ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་རྣམ་
 པར་གཡེང་བས་མི་བསྐྱོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་རྒྱན་ལས། བྱེ་མ་ལྟེབ་དང་
 འདབ་ཆགས་དང་། རྒྱ་མཚོ་དག་གིས་རི་རབ་ལྟར། བརྟན་པ་གྲོགས་རན་

63 འདོད་མཚན་ “གཞན་ལས་སྦྱར་རོ། །” ལྟ་བུར་སྦྱང་།

སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་། །ཟབ་མོ་ཐོས་པས་མི་གཡོས་སོ། །ཞེས་སོ། །ཐོས་པ་
 ལ་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་
 བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། ལྷན་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཉེན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་
 པའི་ནད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །དགེ་བ་རྣམས་མ་ཁྱེད་དུ་བསྐྱེས་
 པས་གཞུང་དུ་མེད་པར་སྤོལ་ཞིང་མི་ཟད་པའམ་སེམས་མ་ཁྱེད་པའི་ཐབས་
 ལ་མཁའ་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མོ་སྤྱུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པའི་མངལ་ན་གནས་པ་
 ལ་སོགས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་
 གཏོང་བའི་ཕྱིར། དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཅེས་ཡང་ཐབས་ལ་མཁའ་པས་རྣམས་
 མ་ཁྱེད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱེད། ཞེས་སོ། །གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་
 ཅད་འགྲུབ་པར་གྱུར་ཅིག་སྐྱེས་དུ་བསམ་པ་ཅོམ་གྱིས་དེ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་
 པའི་སྲོལ་ལམ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཚོས་ཅན། ཡིད་བཞིན་གྱི་ལོར་
 བུ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཇི་ལྟར་སྲོལ་པའི་འབྲས་བུ་
 འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། སེམས་དཔའ་64ཆེན་པོས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱུ་སྤྱུབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་
 སོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་རྒྱུག་ལ་འགོད་པ་སྟོབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་
 ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། ཉིམ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། གཏུལ་བྱ་རྣམས་
 ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་སྤྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཟེས་
 སྐོམ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བསམ་པ་རྫོགས་པར་འདོད། ཅེས་སོ། །ཇི་
 ལྟར་ཇི་སྟེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་

64 གོང་འོག་པལ་ཆེར་ལ་ “སེམས་པ་” ཞེས་ཡོད་པ་འདྲིར་ ལ་སྐོར་ལ་ “སེམས་དཔའ་” ཞེས་
 བྲིས་པ་ལ་དཔག་ན་ལ་སྐོར་ཕྱིས་ཀྱི་མཆན་ཡིན་པར་སྤྲོད།

ཚོས་ཅན། དྲི་ཟེའི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱེ་དབྱངས་སྟུན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱ་
 འདུན་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོབ་
 པར་འདོད་པས། ཞེས་སོ། ། མངོན་པར་ཤེས་པ་རྒྱལ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་
 ཚོས་ཅན། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པས་གཞན་གྱི་
 རོན་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་འདས་པ་ལ་
 སོགས་པ་འདོད་པས། ཞེས་སོ། ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་
 བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། རྒྱལ་པོའི་བང་མཛོད་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། གཏོང་བ་དང་
 ཤིན་ཏུ་གཏོང་བ་དང་གཏོང་བ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་མ་དམིགས་པར་རྟོགས་
 པའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་མང་པོ་ཚོགས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལོ་
 ཀའི་སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་དང་བཅས་པ་བསོད་སྟོམས་གཅིག་གིས་ཁྱད་པར་འདོད་པས། ཞེས་
 སོ། ། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་
 ཅན། ལམ་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་
 གཤེགས་ཤིང་རྗེས་སུ་གཤེགས་པའི་ཕྱིར། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྩལ་གསུམ་གྱི་
 སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འཐོབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་སོ། ། སྟིང་རྗེ་དང་ལྷག་
 མཐོང་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། བཞོན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། མི་
 འདོད་པའི་གཡང་ས་འཁོར་བ་དང་ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་གང་དུ་ཡང་མི་སྐྱུང་
 བའི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཉན་རང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བར་འདོད་ཅེས་སོ། །
 གཟུངས་དང་སྟོབས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། བཀོད་མའི་
 རྒྱལ་བུ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེད་གཞིའི་སྡེ་ལ་སོགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐོས་པ་དང་མེད་
 དུ་བྱུང་བའི་སྡེ་ལ་སོགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་མ་ཐོས་པའི་ཚོས་ཚིག་དོན་འཛིན་
 པས་གཞན་ལ་བསྟན་པས་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་གཞན་

ཡང་སེམས་པ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་པ་བཅུ་རྣམས་སུ་སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་
(༥༦ ན)རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པར་གྱུར་པ་དང་། འཆད་པ་དང་། འཆད་པར་
འགྱུར་བ་གང་ཇི་སྟེད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ།⁶⁵ མདོ་དང་དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པ་དང་
ལུང་བསྟན་པ་དང་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དང་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་དང་སྐྱོང་གཞི་
དང་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དང་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་དང་སྐྱེས་པའི་རབས་དང་ཤིན་ཏུ་
རྒྱས་པ་དང་ཚོས་མེད་དུ་བྱུང་བ་དང་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟན་པ་ཉན་རང་
གིས་ཐོས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བཟུང་བ་ལ་སོགས་པར་འདོད་པས་ཡུལ་ལ་
བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ།།

དེ་ལ་མདོའི་སྡེ་ནི་སངས་རྒྱལ་ཀྱིས་དངོས་སམ་རྗེས་སུ་གནང་སྟེ་ཉན་ཐོས་
ཀྱིས་བཤད་པ་རྒྱང་པར་དེའི་དོན་སྐྱོང་བའི་དོན་གྱིས་ན་མདོའི་སྡེའོ། །དེ་ཉིད་
ཚིགས་སུ་བཅད་པའམ། རྒྱང་བའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་དབྱངས་ཀྱིས་
བསྟན་པའི་སྡེའོ། །འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་ཉན་ཐོས་ལུང་སྟོན་པའམ།
ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྡེའོ། །རྩ་བ་གཉིས་པ་དང་།
གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་དང་། ལྔ་པ་དང་། ལྷག་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྦྱར་
བའི་བཤད་པ་ནི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་སྡེའོ། །གང་ཟག་གི་ཆེད་མ་ཡིན་གྱི་
བསྟན་པ་གནས་པར་བྱ་བ་འབའ་ཞིག་གི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་ཡིད་རང་ནས་བརྗོད་པ་
ནི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་སྡེའོ། །འདུལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་དང་བཅས་པའི་
བསྐྱབ་པ་བཅའ་བ་གསུངས་པ་ནི་སྐྱོང་གཞིའི་སྡེའོ། །གང་ལས་རྟོགས་

65 མཚན་འདི་ལྟར་སྟུང་། “མདོ་སྡེ་དབྱངས་བསྟན་ལུང་བསྟན་དང་། ཚིགས་བཅད་ཆེད་བརྗོད་
རྟོགས་པ་བརྗོད། །དེ་ལྟར་བྱུང་དང་སྐྱོང་གཞི་དང་། །ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་སྐྱེས་རབས་ལས། །གཏན་ལ་
ཕབ་དང་མེད་བྱུང་ཚོས། །དེ་ལྟར་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་གསུང་། །ཞེས་སོ།།”

པར་བྱ་བ་དེ་དང་བཅས་པ་གསུངས་པ་ནི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྡེ་འོ། །སྡེ་གྱི་རྒྱུད་དང་འགྲེལ་བའི་གཏམ་ལ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྡེ་འོ། །བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྡོད་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་སྐྱེས་པ་རབས་ཀྱི་སྡེ་འོ། །ཐེག་ཆེན་ལུང་ཕོག་པས་བྱང་སེམས་རྣམས་ས་བཅུ་རྗོགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་འོ། །གང་ལས་ཉན་ཐོས་དང་སེམས་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་སུལ་དུ་བྱུང་བ་བསྟན་པ་ནི་མད་དུ་བྱུང་བའི་སྡེ་འོ། །གང་དུ་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་ནི་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་སྡེ་འོ། །

དེ་ལས་མདོའི་སྡེ་དང་། དབྱངས་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྡེ་དང་། ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྡེ་དང་། ཚོགས་སུ་བཅད་པའི་སྡེ་དང་། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་སྡེ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོད་དོ། །སྐྱེད་གཞིའི་སྡེ་དང་། རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྡེ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྡེ་དང་། སྐྱེས་པ་རབས་ཀྱི་སྡེ་ནི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོད་དོ། །ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་དང་། མད་དུ་བྱུང་བའི་སྡེ་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་པའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོད་དོ། །གཏན་ལ་ཐབ་པ་ནི་གཉིས་ཀའི་མངོན་པའི་སྡེ་སྟོད་དོ། །དེ་རྣམས་ཀྱང་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །

ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། དུས་སུ་འདོམས་པའི་སྐྱ་སྟན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟན་པར་སྐྱོག་པའི་སྤྱིར་དོ། །ལོ་ཀ་ལམས་བྱེད་ཀྱི་སྟན་པ་མེད་ཅིང་སྤང་བར་བྱེད་པར་འདོད། ཅེས་སོ། །མི་སྐྱེ་བའམ་སངས་རྒྱས་ལོ་ནར་བཟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་

ཚོས་ཅན། ཚུ་བོའི་རྒྱན་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ལ་ཐམི་དད་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་སེམས་ཅན་སྲུང་བས་མདོད་ས་པ་རྣམས་ཀྱི་མིག་གིས་
གཟུགས་མཐོང་བར་བྱས་མོ་སྐྱེས་པས། ཞེས་སོ།། གནས་སྐབས་རྟོགས་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་
དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཚོས་ཅན། སྐྱོན་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཉིད་ལས་
མ་གཡོས་བཞིན་དུ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་པའི་
མཛད་པ་གདུལ་བྱ་དང་མཐུན་པར་ཀུན་ཏུ་སྐྱོན་པ་རུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། མདོ་
ལས། ལྷ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་སེམས་པ་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྐྱོད་ལམ་སྐྱོན་པར་འདོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱོད་པ་དང་ཚུལ་
རྣམས་པར་དག་པ་དང་། སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་ཀྱི་འགྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་
སྐྱོན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། གྲང་པོ་ཆེའི་ལྟ་སྟངས་ཀྱིས་ལྟ་བར་འདོད་པས་ཡུམ་ལ་
བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྐྱེད་པ་འི་དེ་ལྟར་འགྲོས་པའོ།།

གཉིས་པ་ས་མཚམས་ལ་གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། དོན་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་
སེམས་བསྐྱེད་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ལ་དང་པོ་གསུམ་འི་ལས་(༥༦ བ)
དང་པོ་པའི་སས་བསྐྱེད་སོ། །ཇི་ལྟར་མོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཚོགས་ལམ་
ཚུང་དུ་དང་འགྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སྐྱོར་བ་དང་ལྡན་
པ་གཅིག་འི་ས་དང་པོ་ལ་འཇུག་པ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞིས་བསྐྱེད་སོ།།
དེའི་འོག་ཏུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་དང་ལྡན་པ་བཅུ་འི་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་
ནས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱོན་གྱི་བར་ས་བཅུས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་ཏེ། སྐྱོན་པ་དང་
ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་མཐོང་བའི་ལམ་དང་གཞན་རྣམས་སྐྱོམ་པའི་ལམ་
ཀྱི་སྐྱོད་ཡུལ་ཅན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་མདོན་ཤེས་དང་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་

ཤེས་དང་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་དང་སྤྱིང་ཇེ་དང་ལྷག་མཐོང་དང་
 གཟུངས་དང་སློབས་པ་དང་ལྡན་པས་ལྷ་ནི་བྱད་པར་གྱི་ཡང་དག་པའི་ས་
 གསུམ་གྱིས་བསྟུས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཚོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་དང་། བཟོད་པ་
 གཅིག་པ་དང་། ཚོས་ཀྱི་སྐྱུ་དང་ལྡན་པ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བ་
 དང་དངོས་དང་འཇུག་གི་སློ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་སྟེ་ས་བཅུ་པས་བསྟུས་
 སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་ས་བཅུ་གཅིག་པ་ཡིན་ན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ལས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་བསྐྱེད་
 པའི་ཕྱིར་ས་བོན་ལྟ་བུའོ་ཞེས་པ་དང་། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡར་གྱི་
 ས་མཚན་ས་རྒྱན་མཐའ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ལས། ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་
 གྱིས་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱས་ཏེ་ཡང་
 དག་སྦངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་བར་ཆད་མེད་
 པའི་ལམ་གྱི་བར་དུ་གཏོགས་པའི་སྐྱབ་པའི་སྦྱོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 གཞན་ཡང་མདོ་རྒྱན་ལས། བཟོད་གཅིག་ལམ་དང་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར། །རིང་
 དུ་སོང་བའི་བར་འདོད་དོ། །ཞེས་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ལ་ཡོད་པར་བཤད་
 པ་དང་། རྒྱལ་སྐས་རྣམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ནི། །སྤྱིན་དང་འདྲ་བར་བསྟན་
 པ་སྟེ། །ཞེས་པ་དང་། །སློབ་དཔོན་གྱིས་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པ་
 ལ་སོགས་ཞེས་གསུངས་སོ། །གལ་ཏེ་སྐྱབ་པ་སྦངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
 གསུངས་སོ་ཞེ་ན། །སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ཞིང་།
 འདིར་སློན་འཇུག་གི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པས་ན་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཚོས་
 ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་དང་པོ་གསུམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དེ་བོ་ཡིན། །བར་པ་

རྣམས་སེམས་བསྐྱེད་འཕེལ་བའི་གོ་གསུལ་ཡིན་ལ། བཟ་གསུམ་སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཏགས་པ་ཡིན། ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་མཇུག་བསྟུ་བ་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་པ་འོ། །

༥ གཉིས་པ་རྒྱུན་གདམས་ངག་ནི། དབྱེ་བ་ཞུར་ལ་བརྗོད་ནས་ཞེས་པ་
རྗོད་པ་འདི་མཚམས་སྦྱར་ཡིན་ལ། ཞུར་ལ་ཞེས་པ་མདོན་མཚན་ཉིད་དང་
དབྱེ་བ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཀྱང་མདོན་རྟོགས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་
ནས། གདམས་ངག་འོད་དེ་སྦྱབ་པ་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྗོད་པ་བསྐྱེད་ནས་
གདམས་ངག་འོད་མི་དགོས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །འཆད་པར་འགྱུར་
བའི་མཚམས་སྦྱར་ནི་གདམས་ངག་འདོམས་པ་ནི་ཞེས་པ་བྱུང་པར་གྱི་གཞི་
ཡིན་ལ། ཚོས་ལ་གསུམ་སྟེ། གང་ཟག་དང་། དུས་དང་། དགོས་པ་འོ། །དང་
པོ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་འདུན་ལྡན་དང་བསམ་ལྡན་ལྟག་
པའི་བསམ་ལྡན་བསྐྱེད་པའི་སེམས་པ་ལ་འོ། །གཉིས་པ་སྦྱབ་པ་འཇུག་པར་
འདོད་པའི་དུས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གདམས་ངག་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་
ན་འོ། །གསུམ་པ་རྗེས་བརྟན་གྱི་དགོས་པ་དོན་གཉེར་དང་ལྡན་པའི་སེམས་
བསྐྱེད་པ་གསུམ་དང་དེས་སྤངས་པའི་ཚོས་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་
འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འོ། །གདམས་ངག་གི་དགོས་པ་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་མི་
ཉམས་ཤིང་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་དང་གོང་ནས་གོང་དུ་མདོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །

གདམས་ངག་དངོས་ལ་གཉིས་ཏེ་སྦྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་ནོ། །དང་པོ་

ལ་ལྷ་སྟེ་གང་ཟག་གང་གིས་འདོམས་པ་དང་། ཡུལ་གང་ལ་འདོམས་པ་
 དང་། རུས་ནམ་འདོམས་པ་དང་། (༧༦ ན)དགོས་པ་ཅི་འི་ཕྱིར་འདོམས་
 པ་དང་། གདམས་བྱ་གང་འདོམས་པའོ། །དང་པོ་གདམས་ངག་ཅམ་ནི་
 དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་འདོམས་ཏེ་སྤྲད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཚོས་རྣམས་
 དགོ་བའི་བཤེས་ལ་བསྟེན་ཏེ་ཞེས། །ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་མཚོག་མངའ་རྒྱལ་བས་དེ་སྐད་གསུངས།།
 ཞེས་དང་། སློབ་མ་བཟང་པོ་སློབ་མ་གུས་ལྡན་དེ་དག་གིས། །སློབ་མ་མཁས་
 རྣམས་ལ་རྟག་ཏུ་བསྟེན་པར་བྱ། །ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་ལས་
 འབྱུང་། །ཞེས་སོ། །གདམས་ངག་ལྟར་པར་ཅན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
 འདོམས་ཏེ། མདོ་རྒྱན་ལས། ཚོས་ཀྱི་སློབ་ལ་རྣམ་པར་གནས་པ་ལ། །དེ་
 བཞིན་གཤེགས་དག་མདོན་སུམ་འདོམས་མཛད་ཅིང་། །ཞེས་སོ། །གཉིས་
 པ་ཡུལ་སྤྱིར་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་དུ་འབྱུངས་པ་ཡན་ཆད་ལ་འདོམས་ཤིང་།
 ལྟར་པར་ཅན་ནི་སེམས་པ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཡན་ཆད་པ་ལ་འདོམས་ཏེ།
 མདོ་རྒྱན་ལས། བསྐྱལ་པ་བྱངས་མེད་ངེས་འབྱུང་ཞིང་། །མོས་པ་རྣམ་པར་
 འཕེལ་བྱེད་པ། །ཇི་ལྟར་རྒྱུ་རྒྱ་མཚོ་བཞིན། །དགོ་ཚོས་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་
 དག་རྫོགས། །ཞེས་ཏེ་རྒྱུད་པ་གཉིས་པའི་དོན་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོའི་གནས་
 སྐབས་སུ་ཕྱིན་པའོ། །གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ནས་ཚོས་ཀྱི་སློབ་ལ་རྣམ་པར་གནས་
 པ་ལ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་རུས་ནི་སྤྱིར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་རུས་ནས་འདོམས་
 ལ་། ལྟར་པར་དུ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་ལ་སོགས་དང་ལྡན་ཞིང་དོན་དུ་གཉེར་
 ལ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པའི་རུས་ནས་འདོམས་ཏེ། མདོ་རྒྱན་
 ལས། དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཚོགས་བསགས་པའི། །རྒྱལ་སྐྱེས་གཞོན་ནས་དག་པ་
 པོ། །ལེགས་པར་ཤེས་ཤིང་སེམས་དགོ་བ། །སློབ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྤྱོད།།

ཞེས་སོ། །འདིར་ཚོས་རྒྱལ་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གསུམ་སྟེ་རྒྱ་དང་། དེ་བོ་དང་།
 འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་འདོད་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཅུ་
 གཅིག་གིས་ཡིད་ལ་བྱེད་དེ་འདི་ལྟར་རྟོག་པ་དང་བཅས་ཤིང་དཔྱོད་པ་དང་
 བཅས་པ་དང་། རྟོག་པ་མེད་ལ་དཔྱོད་པ་ཚམ་དང་། རྟོག་པ་ཡང་མེད་དཔྱོད་
 པ་ཡང་མེད་པ་དང་། ཞི་གནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་ཡིད་ལ་བྱེད་
 པ་དང་། ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ལྷུང་པ་དང་ལྷུང་པར་དོགས་
 པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་དྲན་པ། རབ་དུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡིད་
 ལ་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཚོད་པ་དང་ཚོད་པར་དོགས་པའི་གཉེན་པོར་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་
 པ་བསྐྱེལ་ལ། ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། སེམས་མཉམ་པ་ཐོབ་
 པ་ལ་ བཏང་སྟོམས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། རྟག་དུ་བྱ་བ་ཡིད་ལ་
 བྱེད་པ་དང་། བྱས་པར་བྱ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །སེམས་གནས་པའི་ཐབས་
 དགུས་ཉིང་དེ་འཛིན་སྟེ་སྟེ། འདི་ལྟར་ དམིགས་པ་ལ་ སེམས་འཛོག་པར་བྱེད།
 མ་ཡིངས་པར་ ཀུན་དུ་འཛོག་པར་བྱེད། ལྷན་ཏེ་ དེས་པར་འཛོག་པར་བྱེད། དམ
 པས་དེའི་རྒྱན་ལ་ ཉེབར་འཛོག་པར་བྱེད། བན་ཡོན་མཐོང་བས་ འདུལ་བར་བྱེད།
 རྣམ་གཡེང་གི་ཉེས་པ་མཐོང་བས་ ཞི་བར་བྱེད། དེ་ལ་འའབད་པས་ ཉེབར་ཞི་བར་བྱེད།
 ལྷན་གྱིས་སྐབ་པར་ རྒྱད་གཅིག་དུ་བྱེད། དེ་ལ་གནས་པས་ མཉམ་པར་འཛོག་པར་
 བྱེད། ཅེས་སོ། །དེ་ལས་ལུས་སེམས་ཤིན་དུ་སྦྱངས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་
 བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་འཐོབ་སྟེ། མདོ་རྒྱན་ལས། དེ་ནས་དེའི་ལུས་དང་
 སེམས། ཤིན་དུ་སྦྱངས་པ་ཆེ་ཐོབ་ནས། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཤེས་བྱ།
 འཕེལ་བར་རིང་དུ་འགོ་བ་ཡིས། །དངོས་གཞིའི་གནས་པ་དེ་འཐོབ་བོ། །
 ཞེས་སོ། །དེ་ལས་མདོན་ཤེས་ཐོབ་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་

བསྟོན་བསྐྱར་བ་སེམས་ལས་སྲུ་རུང་བའི་མཚོག་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་
 ལས། བསམ་གཏན་ལས་ཐོབ་མངོན་པར་ཤེས། མངོན་པར་བསྐྱབས་པའི་
 སློ་ནས་དེ། ལས་སྐྱེས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ། མཚོན་པའི་ཕྱིར་དང་མཉམ་
 པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནི་རྣམས་སྲུ་འགྲོ། འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་
 དཔག་མེད་ལ། བསྐྱེད་དཔག་མེད་པར་མཉམ་བཀུར་བ། འདི་ལ་མཉམ་
 བཀུར་བས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ནི་ལས་རུང་མཚོག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་པ་དང་།
 དེ་ཚོ་བར་ཆད་མེད་པ་ཡི། ཉིང་དེ་འཇིན་ལས་སྐྱར་དུ་རེག་ འཕེས་སོ། ལག་ཉིས་
 པ་དེ་བོ་ལ་གསུམ་སྟེ་མཚོན་ཉིད་དང་། སྐྱོ་དོན་དང་། ས་མཚོམས་སོ། འདང་
 བོ་(༢༧ བ) ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་གདམས་ངག་ཐོབ་པའི་རྒྱ་སྐྱེ་མེད་
 གྱི་རྟོགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་པ་ཟབ་རྒྱས་གྱི་ཚོས་འཇིན་ལུས་གྱི་དུན་ཤེས་དང་
 མཚུངས་པར་ལྡན་པའོ། ལག་ཉིས་པ་ཉིང་དེ་འཇིན་དེ་ཐོབ་ནས་ཡོན་ཏན་གྱི་
 ཚོས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་འབྱུང་བས་ན་ཚོས་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་ལ། སྐྱེ་མེད་ལ་སྟོ་ཅེ་
 གཅིག་ཏུ་གནས་པས་ཉིང་དེ་འཇིན་ཞེས་བྱའོ། ལག་སུམ་པ་མཚོམས་ཚོགས་
 ལམ་ཆེན་པོ་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་དེ་གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེས་ལུས་པ་ལས། རྩུ་
 འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི་པ་གནས་པས་ནི་ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་མཐོང་དོ། འདི་དག་ལ་ཚོས་ཀྱང་ཉན་ནོ། ལྷ་
 དང་སྐྱུ་དང་གཞོན་སྦྱིན་དང་མི་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཐོང་སྟེ་གཏམ་
 ཟེར་དོ། འདི་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སེམས་ཡོངས་སྲུ་སྐྱུང་བ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དོ། ཞེས་
 ཏེ་རྩུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ཐོབ་པས་སོ། ལག་སུམ་པ་
 འབྲས་བུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཞལ་མཐོང་ཞིང་། གདམས་ངག་ཉན་པ་ལ་སོགས་
 ཐོབ་སྟེ། མདོ་རྒྱན་ལས། དེ་ཚོ་ཚོས་གྱི་རྒྱུན་ལས་ནི། ལས་སྐྱེས་རྣམས་

ལ་ཞི་གནས་དང་། །ཡེ་ཤེས་ཡངས་པ་འཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། །གདམས་ངག་རྒྱ་
 ཚེན་ཚེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །བཞི་པ་དགོས་པ་ནི་ཉེས་པ་ལས་སྐྱོབ་པ་
 དང་། །ལེགས་པ་རྫོགས་པའི་ཆེད་དུ་འདོམས་ཏེ། །མདོ་རྒྱན་ལས། །དེ་ལྟར་
 མཐོང་དཀའི་སྐབ་རྣམས་རྟག་མཐོང་ཞིང་། །ཞེས་པ་དང་། །ཅོན་ས་འདྲན་ཞིང་
 །ཉེས་པའི་ཚང་ཚིང་ལས། །མཚན་གྱིས་བྲངས་ཏེ་བྱང་ཚུབ་ལ་འགོད་དོ། །
 །ཞེས་པ་དང་། །སྐབ་པ་ལས་ནི་རྟག་ཏུ་གདམས་ངག་ཆེ་ཐོབ་པའི།⁶⁶ །སེམས་
 དཔལ་མཚན་ནི་སེམས་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་རབ་ཡངས་པ། །ཐོབ་ནས་ཡོན་ཏན་
 རྒྱ་མཚོའི་ས་རོལ་འགོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །ལྲུ་པ་གདམ་བྱ་གདམས་
 ངག་ལ་གཉིས་ཏེ་བཏགས་པ་བ་དང་། །མཚན་ཉིད་པའོ། །དང་པོ་རྗེད་བྱེད་
 ཀྱི་ཡུམ་རྣམས་ཡིན་ཏེ་བཏགས་པའི་ཚོས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་
 མཚན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བས་འབྲས་མིང་རྒྱ་ལ་བཏགས་པའོ། །དགོས་
 པ་རྒྱ་འབྲས་སུ་གོ་ནས་རྒྱ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའོ། །དངོས་ལ་གཞོད་
 བྱེད་མངོན་རྟོགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ་མཚན་
 གཞི་དང་། །མཚན་ཉིད་དང་། །དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་
 པའི་རྟོགས་པ་འགའ་ཞིག་མཚན་གཞིའོ། །གཉིས་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་བད་
 ལས་ཐེག་ཆེན་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། །མཐོང་ལམ་ལ་གདམས་པ་ལས། །ཤུ་རིའི་
 བུ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་སེམས་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཤེས་རབ་
 ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐབས་གྱིས་སྐྱོན་པ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་པ་ཤེར་ཕྱིན་རྟོགས་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གདམས་ངག་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་བད་ལས་ཡོན་ཏན་
 ཐོབ་ཟིན་མི་ཉམས་པར་འཕེལ་བའོ། །རྗེས་བསྟན་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་བད་ལས་

66 མ་དཔེ་ལ་ “སྐབ་པ་ལས་ནི་རྟག་ཏུ་གདམས་ངག་རྒྱ་ཚེན་ཐོབ་པ་ཡི། །” ཞེས་ཡོད།

ཡོན་ཏན་སྐྱར་མེད་ཐོབ་པའོ། །གསུམ་པ་ནི་དབྱེ་ན་སྦྱིར་གྲངས་འཆད་པ་
67མེད། མདོ་འདིར་བརྩམ་ཡིན་པར་གཞུང་དུ་འཆད་དོ།།

གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ་གདམས་ངག་སྦྱིར་བསྟན་པ་དང་། དགོ་
འདུན་དཀོན་མཚོག་ལ་གདམས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྩ་བ་
དང་། འགྲེལ་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་དབྱེ་གཞི་གདམས་ངག་ནི། ཞེས་པ་
ཡིན་ལ། བྱེ་བའི་གྲངས་བརྩམ་པ་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་པའོ། བྱེ་
བའི་དེ་བོ་སྐྱབ་པ་ལས་འདོམས་པ་ནས་སྒྲོམ་ལམ་ལ་འདོམས་པའི་བར་
རོ། །འབྲིད་པའི་རྒྱ་མཚན་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་དང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
རྣམས་ཀྱང་བཞི་རྩ་འདུས་ཏེ་དེ་བོ་དང་། དམིགས་ཡུལ་དང་། སྐབས་གནས་
དང་། ལྷན་པར་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ལ་འདོམས་པའོ། །དང་པོ་སྐྱབ་པ་ལ་
འཇུག་པར་བྱའོ། ཞེས་ཏེ་ཇི་ལྟར་ན་ཐབས་ཤེས་རབ་གཉིས་དང་འབྲེལ་བར་
འཇུག་པའོ། །མཚན་ཉིད་ཡིད་ཆེས་པའི་བདེ་ལས་ཐབས་(༥༨ ན)ཤེས་
འབྲེལ་བར་འཇུག་དགོས་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་འབྲས་བུའི་ཆེད་དུ་རྒྱ་
ལ་འཇུག་དགོས་ལ། རང་དོན་དང་དམིགས་བཅས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་གྲུ་ལོམ་
པ་མི་འཐོབ་པས་སོ། །གཉིས་པ་བདེན་པ་རྣམས་དང་། ཞེས་པ་འཁོར་བ་
རྒྱ་འབྲས་སྐྱབ་ཀྱན་གཉིས་དང་། རྣམ་བུར་རྒྱ་འབྲས་འགོག་ལམ་གཉིས་ཏེ།
བཞི་པོ་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་ལ། མཚན་ཉིད་ཡིད་ཆེས་པའི་བདེ་ལས་བདེན་
བཞི་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའོ།།

67 མ་དཔེ་ལ་ “ཆད་པ་” ཡོད།

གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ། ཞེས་པ་གསུམ་
 པོ་རྒྱབས་གནས་སུ་བཟུང་ནས་རྒྱབ་པ་བྱེད་ལ། དེ་ལ་ཞེན་པ་འགོག་པ་ཡིན་
 པས་མཚན་ཉིད་ཡིད་ཆེས་པའི་བདེ་ལས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་རང་བཞིན་
 མེད་པར་རྟོགས་པའོ། །འདྲིར་རྒྱབས་སུ་འགོ་བ་བཤད་ན་གསུམ་སྟེ། རྒྱབས་
 འགོ་དགེ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགོ་བ་དང་། རང་བཞིན་དེས་པར་བྱ་བ་དང་། དོན་
 རྗེས་སུ་རྒྱབ་པའོ། །དང་པོ་སྤྱིར་དགེ་བ་ལ་བརྟུན་པར་ཞུགས་མ་ཞུགས་
 གཉིས་ལས་སྤྱི་མ་ནི་འཛིན་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བས་ཀྱང་འཇུག་གོ། བརྟུན་
 པ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་ཤེས་ཏེ་དེ་
 ལ་དད་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་སྟོན་པ་དང་། ཚོས་ལ་ལམ་དང་། དགེ་འདུན་ལ་
 གོགས་ཞུས་ཏེ་དགེ་བ་སྦྱོང་པ་རྒྱབས་འགོ་ལ་སྟོས་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
 གསུམ་སྟེ། རྒྱ་དང་། དོ་བོ་དང་། འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་འཐོབ་པའི་
 རྒྱ་དང་། གཏོར་བའི་རྒྱུའོ། །དང་པོ་ལ་ལུས་ཀྱི་རྟེན་དང་། བསམ་པའི་བྱུང་པ་དང་། བདེས་
 སྦྱོང་པའི་ཚོག་གསུམ་ལས། དང་པོ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་ལྷ་ལས་གཞན་འགོ་
 བ་ཅི་རིགས་པའོ། །གཉིས་པ་ཐེག་དམན་ལྟར་ན་རང་ཉིད་ཚོ་འདི་དང་སྤྱི་མ་
 ཕན་ཆད་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱིས་འཛིན་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་པ་ནི་གཞན་གྱི་
 སྤྱད་བསྐྱེད་མ་བཟོད་ནས་དེ་སྐྱོབ་པའི་ལུས་པ་རྒྱབས་གནས་ལ་ཡོད་པར་
 གོ་ནས་སྤྲིང་ཐག་པས་རྒྱབས་ཞུ་བར་འདོད་པའོ། །གསུམ་པ་ཚོག་ཐེག་
 པ་ཆེ་ཆུང་གང་ཡིན་པའི་ཚོག་ལན་གསུམ་གྱིས་ཐོབ་བོ། །གཉིས་པ་གཏོར་
 རྒྱ་ནི་ཐར་པ་མི་འདོད་པ་དང་། ལོག་ལྷ་སྦྱེས་པ་དང་། རྒྱབས་གནས་དང་
 འགལ་བ་བརྟུན་པ་དང་། སུལ་བ་གསུམ་གྱིས་རྒྱབས་གནས་སྤངས་པ་དང་།
 ལྷངས་པའི་དུས་ལས་འདས་པའོ། །གཉིས་པ་དོ་བོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྒྱབས་

ལྷ་འགྲོ་བའི་ཡུལ་དང་། ཡུལ་ཅན་རྒྱབས་འགྲོའི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་
 བྱའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་རྒྱབས་གནས་མི་ཤེས་པ་དག་གང་ཡང་རུང་བ་
 ལ་རྒྱབས་སུ་འགྲོ་སྟེ། མཚོན་འགྲེལ་ལས།⁶⁸ འཇིགས་པས་རྒྱགས་
 པའི་མི་དག་ནི། །ཕལ་ཆེར་རི་དང་ནགས་ཚལ་དང་། །ཀུན་དགའ་དང་
 བི་མཚོན་གནས་ཀྱི། །ལྗོན་ཤིང་དག་ལ་རྒྱབས་འགྲོ་སྟེ། །རྒྱབས་དེ་གཙོ་
 བོ་མ་ཡིན་ཏེ། །རྒྱབས་དེ་མཚོན་གྱུར་མ་ཡིན་ལ། །རྒྱབས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་
 བས་ནི། །སྤྱུག་བསྐྱལ་ཀུན་ལས་གྲོལ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་དེ་དག་
 ལ་སློབ་པའི་མཐུ་མེད་པའོ། །འོ་ན་གང་ལ་མཐུ་ཡོད་ན། །གང་ཚོ་གང་ཞེག་
 སངས་རྒྱས་དང་། །ཚོས་དང་དག་འདུན་རྒྱབས་སོང་སྟེ། །ཞེས་སོ། །འདི་
 ལ་རྒྱབས་གནས་ཀྱི་རོ་བོ་དང་། །སྐྱོན་གཉིས་ལས། །དང་པོ་ཐེག་པ་ཐུན་
 མོང་བ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཚོས་སྐྱོད་དང་གཟུགས་སྐྱུ་མ་སྟེ་བ་དང་། །ཚོས་
 ཀྱང་ལུང་དང་རྟོགས་པ་མ་སྟེ་བ་དང་། །དག་འདུན་ཡང་སྐྱེ་འཕགས་མ་སྟེ་བ་
 ཡིན་ཏེ། །ཐར་པ་འདོད་པ་དག་གི་རྒྱབས། །ཞེས་སོ། །ཡང་ན་སངས་རྒྱས་
 ལྷ་བྱེད་པ་མི་སློབ་པའི་ཚོས་དང་། །དག་འདུན་དུ་བྱེད་པ་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་
 པའི་ཚོས་གཉིས་ཀ་དང་། །ཚོས་ལྷང་འདས་འགོག་པ་ལ་རྒྱབས་སུ་འགྲོ་སྟེ།
 མཚོན་ལས། །གང་ཞེག་གསུམ་ལ་རྒྱབས་འགྲོ་དེ། །སངས་རྒྱས་དག་འདུན་
 བྱེད་པའི་ཚོས། །མི་སློབ་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་། །ལྷང་འདས་ལ་རྒྱབས་
 ལྷ་འགྲོ། །ཞེས་སོ། །ཐེག་ཆེན་པ་ལྟར་ན་བསྐྱེད་པའི་ཚོས་ནི་ཐེག་པ་དང་
 བཅས་པ་རེ་ཤིག་བརྟེན་བྱ་ཡིན་ཡང་། །མཐར་གཟིངས་(༤༤ བ)ལྟར་སྤང་
 བྱ་ཡིན་ཞིང་། །རྟོགས་པའི་ཚོས་ལམ་བཤེན་མི་རྟོག་པས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་།

68 མ་དཔེ་ལ་མཚན་ཡོད་པ་ཡི་གེ་མི་གསལ།

འགོག་བདེན་མར་མེ་རྒྱན་ཆད་པ་བཞིན་དུ་མེད་པས་སྐྱབས་སུ་མི་འོས་ལ།
 དགོ་འདུན་འཛིགས་པ་དང་བཅས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐྱབས་སུ་
 སོང་བའི་ཕྱིར་གཏན་གྱི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྤྲོ་ལས། སྤངས་ཕྱིར་སྐྱ་
 བའི་ཚོས་ཅན་ཕྱིར། །མེད་ཕྱིར་འཛིགས་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། །ཚོས་རྣམ་
 གཉིས་དང་འཕགས་པའི་ཚོགས། །གཏན་གྱི་སྐྱབས་མཚོག་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 སོ། །འོན་གང་ཡིན། ཏྲག་པ་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ནི་རྩོགས་པའི་སངས་
 རྒྱས་ཡིན་ཏེ་ཚོས་དང་དགོ་འདུན་ཡང་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ལས།
 དམ་པའི་དོན་དུ་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི། །སྐྱབས་ནི་སངས་རྒྱས་ཉག་ཅིག་ཡིན།
 ། ཐུབ་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱ་ཅན་ཕྱིར། །ཚོགས་ཀྱང་དེ་ཡི་མཐར་ཐུག་ཕྱིར། །ཞེས་
 སོ། ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དཀོན་མཚོག་གསུམ་དུ་འཛོག་པ་གང་གིས་ཞེ་ན། བྱང་
 རྒྱལ་སེམས་པ་སངས་རྒྱས་ལ་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སངས་
 རྒྱས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་ཚོས་ལ་མཚོག་ཏུ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་
 ཀྱི་དབང་དུ་ཚོས་དང་། ཉན་ཐོས་དང་དགོ་འདུན་ལ་མཚོག་ཏུ་བྱེད་པར་མོས་
 པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་དགོ་འདུན་དང་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་ཉིད་ལས། རྩོན་པ་བསྟན་པ་སློབ་དོན་གྱིས། །ཐེག་གསུམ་པ་དང་བྱེད་
 གསུམ་ལ། །མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་བྱས་ནས། །སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་
 བཞག་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་སྐྱ་དོན་ནི། དགོ་བའི་རྩ་བ་མང་པོས་མ་བསྐྱབས་ན་མི་ཐུད་པ་
 དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེ་མ་དང་བུལ་བ་དང་། མཐུ་བསམ་གྱིས་
 མི་བྱབ་པ་དང་། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསམ་པ་དགོ་བའི་རྒྱན་དང་།

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་སྐུལ་དུ་སྦྱིན་པ་དང་། མི་འགྲུང་བའི་རང་བཞིན་
 ཡིན་པ་རྒྱག་གིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཚོས་མཐུན་པའོ། །དེ་ཉིད་ལས། འགྲུང་
 བ་དཀོན་སྦྱིར་རྗེ་མེད་སྦྱིར། །མཐུ་ལྡན་སྦྱིར་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི། །རྒྱན་གྲུང་
 སྦྱིར་དང་མཚོག་ཉིད་སྦྱིར། །འགྲུང་བ་མེད་སྦྱིར་དཀོན་མཚོག་ཉིད། །ཅེས་
 སོ། །གཉིས་པ་མཚོན་ཉིད་ནི། ས་ར་ན་གླ་ཚ་ནམ་ཞེས་པ་འགའ་ཞིག་
 ལ་སློབ་བྱེད་ལྷ་བའི་འདུན་པ་རག་གི་རིག་བྱེད་དང་བཅས་པ་ཡིན་
 ཏེ། མངོན་འགྲེལ་ལས། རྒྱབས་སུ་འགོ་བ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 ཅི་ཞེ་ན་རག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་ཡིན་ལོ། །ཞེས་
 པ་དང་། མདོ་རྒྱན་ལས། ཀུན་ཏུ་འགོ་དང་ཁས་ལེན་། །ཞེས་པ་
 དང་། རློ་ལྡན་དེ་ནི་ཁས་ལེན་མཚོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །
 འདུན་པ་མེད་ན་བྲག་ཆ་ལྟར་འགྲུང་བའི་སྦྱིར། ཇི་སྐད་དུ། ཚོས་རྣམས་
 ཐམས་ཅད་རྒྱན་ཡིན་ཏེ།⁶⁹ །འདུན་པའི་རྩེ་ལ་རབ་ཏུ་གནས། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ནི། གཞན་རྒྱུད་ལ་བྱུང་བེན་གྱི་དཀོན་མཚོག་གསུམ་
 ཐབས་སུ་འདོད་པ་རྒྱུ་ལྷི་རྒྱབས་འགོ་དང་། རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་འགྲུང་གྱི་
 དཀོན་མཚོག་གསུམ་འཐོབ་བྱུང་འདོད་པ་འབྲས་བུ་ལྷི་རྒྱབས་འགོ་གཉིས་
 སམ། མོས་སྦྱོད་ཡན་ཆད་ཡང་དག་པར་སྦྱངས་པ་⁷⁰བརྟེན་ལས་བྱུང་
 བ་དང་། ས་ཐོབ་ཡན་ཆད་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ་མདོ་རྒྱན་
 ལས། བརྟེན་དང་ཚོས་ཉིད་ཐོབ་པ་རློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱབས་འགོ་འདི་མཚོག་

69 མ་དཔེ་ལ་ “རྒྱན་ལན་ཏེ།” ཡོད།
 70 མ་དཔེར་འདིར་ “ལས་བྱུང་བ་” ཞེས་ཡོད།

ཡིན། ཞེས་སོ། གཉེས་པ་འབྲས་བུ་ལ་གཉེས་ཏེ། ཐོབ་པ་ཕན་ཡོན་གྱི་
 འབྲས་བུ་དང་། ཉམས་པ་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
 གྲེ། རྟེན་ལྷན་པར་དུ་འགྱུར་པ་དང་། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་།
 འདོད་པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པ་འོ། །དང་པོ་གཞོན་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱོབ་
 པས་རྟེན་མགོན་དང་བཅས་པ་དང་། རྟེན་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཁོངས་སུ་
 རྒྱུད་པ་དང་། སྤྲོམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་འགྱུར་བའོ། །གཉེས་པ་ཚེ་
 འདིའི་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པའི་འཚོ་བ་དང་། བྱི་མ་རན་སོང་དང་། གཏན་དུ་
 འཁོར་བའི་འཛིགས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབས་འགོམ་དམན་པ་ལས་
 ཀྱང་སྐྱོབ་སྟེ། མདོ་རྒྱན་ལས། འཚོ་བ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་དང་། ཐབས་
 མ་ཡིན་དང་(༥༩ ན)རན་སོང་དང་། འཛིག་ཚོགས་ཐེག་པ་དམན་དག་
 ལས། །སྐྱོབ་ཕྱིར་སྐྱབས་ཀྱི་དམ་པ་ཡིན། ཞེས་སོ། གསུམ་པ་སྐྱབས་
 གནས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས་ཚེ་འདིར་བདེ་བ་དང་། དག་བ་སྟོབས་ལྡན་དུ་
 འགྱུར་བས་བྱི་མར་བདེ་བ་དང་། མི་བཟད་ཅིང་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་འཕྱོག་
 རྟེན་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་དུ། བར་ཕྱིན་བསྐྱབས་པ་ལས།
 སྐྱབས་སོང་བསོད་ནམས་གཟུགས་ཡོད་ན། །སྟོང་གསུམ་འདི་ཡང་སྟོད་དུ་
 རྒྱུད་། ཞེས་སོ། གཉེས་པ་ཉམས་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། སྐྱབས་མེད་
 པས་འཛིགས་པ་ལས་ཡང་བ་དང་། བྱིན་རྒྱབས་མེད་པས་བྱ་བ་ལ་མཐུ་རྒྱུང་
 བ་དང་། རྟེན་མེད་པས་སྤྲོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པའམ་མཐུ་མེད་པར་འགྱུར་
 རོ། གསུམ་པ་དོན་རྗེས་སུ་བསྐྱབས་པ་ལ་གཉེས་ཏེ། མི་ཉམས་པར་བསྐྱབ་
 པ་དང་། ཉམས་ན་གསོ་ཐབས་སོ། །དང་པོ་ལ་ཐུན་མོང་གི་བསྐྱབ་བྱ་དང་།
 སོ་སོའི་བསྐྱབ་བྱ་གཉེས་ལས། དང་པོ་ཕན་ཡོན་དྲན་པས་ཡང་དང་ཡང་

དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ཅི་བ་དང་ཅི་འབྲུང་གི་སྤྱད་ཀྱིས་མཚོད་པ་དང་།
 དུས་དང་དུས་ཀྱི་མཚོད་པ་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་བ་དང་། ན་ཚོ་དང་སྤྱད་པ་སྐྱེལ་
 ཅི་བྱུང་ཡང་ཐབས་གཞན་མི་བཅའ་བ་དང་། བྱ་དགའ་དང་ལུས་སྲོག་གི་
 ཕྱིར་ཡང་དཀོན་མཚོག་གསུམ་སྒོས་མི་སྤྱང་བ་ལ་བསྐྱབ་པ་འོ། །གཉིས་པ་
 སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་རྟོན་པ་གཞན་ལ་བྱག་མི་འཚའ་བ་
 དང་། ཚོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་སེམས་ཅན་ལ་འཚོ་བ་སྤྱང་བ་དང་། དག་
 འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་མི་སྤྱེགས་ཅན་དང་མི་འགྲོགས་པ་འོ། །
 གཉིས་པ་ཉམས་ན་གསོ་བ་ནི། ཉེས་དམིགས་ཀྱིས་འཛིགས་པར་བྱས་ལ་
 སློམ་དང་དཀོན་མཚོག་གི་སྤྱན་སྲུང་བྱག་དང་མཚོད་པ་བྱས་ལ་སྤྱང་བར་བྱ་
 བ་ཡིན་ཏེ་གངས་ལ་ངེས་པ་མེད་གསུངས་སོ།།

བཞི་པ་བྱུང་པར་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱལ་འདོམས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་
 གི་གཉེན་པོ་ལ་འདོམས་པ་དང་། སྤྱན་ལྡེལ་འདོམས་པ་དང་། མངོན་ཤེས་
 རྟུག་ལ་འདོམས་པ་དང་། མཐོང་སྒྲོམ་ལ་འདོམས་པ་འོ། །དང་པོ་སྐྱབ་
 པའི་ངོ་བོ་བརྟེན་འགྲུས་དེའི་མི་མཐུན་སྤྱོད་ལེ་ལོ་གསུམ་ལས་སྒྲོམ་ལས་
 འཛོན་པའི་ལེ་ལོ་ནི་ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་ནས་སྐྱབ་ལ་མི་
 སྐྱོར་བས་རྟོགས་པ་མི་འཐེལ་ཞིང་དམན་དུ་འགྲོ་ལ། དེའི་གཉེན་པོར་ལུས་
 ངག་ཡིད་གསུམ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པས། བསྟན་པ་ལྟར་རྟོགས་ནས་
 ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བདེ་བ་ལ་མ་ཞེན་པར་སྒྲོམ་པ་བྱུང་པར་ཡིན་ལ།
 མཚན་ཉིད་ཡིད་ཆེས་པའི་བརྟེན་ལས་སྐྱོ་གསུམ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་
 པ་འོ། །སྐྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོས་ནི་སྐྱབ་པས་སྐྱོ་ཞིང་འགྲོ་བཅད་ནས་བྱ་བ་

གཞན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་གཉེན་པོ་ཡིད་ཆེས་བདམས་གཟུགས་
 བས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་བར་རྒྱུ་མེད་དུ་བསྟན་པས། བསྟན་པ་ལྟར་རྟོགས་པས་
 སྐྱབ་པ་ལ་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་ཞིང་མི་སྐྱོ་བར་ཉམས་སུ་ལེན་པའོ། །བདག་
 ཉིད་ལ་བསྟན་པའི་ལེ་ལོ་ནི་སངས་རྒྱས་འཕྲོག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་བྱ་
 ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ལ་སྤྱོད་གས་བཅུར་སངས་རྒྱས་ལ་ལུང་ཚོད་པ་མི་ལུས།
 དེ་བས་ཚིག་བཞི་པ་གཅིག་གིས་ཚིག་པ་ཉན་རང་དུ་འཇུག་སྟམ་པ་ཡིན་ལ།
 དེའི་གཉེན་པོར་ཡིད་ཆེས་པའི་བདམས་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
 སྐྱེས་པར་རྟོགས་པ་ཐབས་དང་བཅས་པ་འདི་བཟུང་ན་སངས་རྒྱས་རྣམས་
 གདམས་ངག་ཚུར་སྟོན་པར་འགྱུར་བས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་
 དགོས་ཞེས་བསྟན་པས། བསྟན་པ་ལྟར་རྟོགས་ནས་མི་གཏོང་བའོ། །
 གཉིས་པ་སྐྱབ་ལྟ་ལ་འདོམས་པ་ནི། ཡིད་ཆེས་པའི་བདམས་སྐྱབ་པ་འཕེལ་བ་
 སྐྱབ་ལྟ་ཡོད་ན་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མ་ཞེན་པར་བྱེད་
 དགོས་ཞེས་བསྟན་པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་འབྱུང་བའོ། །གསུམ་པ་མངོན་
 ཤེས་རྟུག་ལ་འདོམས་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་(༤༩ བ)བདམས་སངས་རྒྱས་
 ཐོབ་པ་ལ་ཚོགས་རྫོགས་དགོས་པས་སྐྱབ་པ་མངོན་ཤེས་དང་འབྲེལ་
 ཞིང་མ་ཞེན་པ་དགོས་ཞེས་བསྟན་པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་བྱུང་བའོ། །བཞི་པ་
 རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འདོམས་པ་ལ་མཐོང་ལམ་དང་སྐྱོམ་ལམ་ལ་འདོམས་
 པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡིད་ཆེས་པའི་བདམས་མཐོང་ལམ་བསྐྱོམ་དགོས་
 སོ་ཞེས་བསྟན་པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་འབྱུང་བའོ། །གཉིས་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་
 བདམས་སྐྱོམ་ལམ་བསྐྱོམ་དགོས་པར་བསྟན་པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་འབྱུང་
 བའོ། །ས་མཚམས་ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ན་ལེ། དང་པོ་ཚོགས་སྐྱུར་གྱི་ཡིན་

ལ། བདེན་པ་ནས་མངོན་ཤེས་ཀྱི་བར་ནི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་གནས་
སྐབས། གཞན་གཉིས་ནི་གོ་སྒྲུའོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། བྲངས་ངེས་པས་
མཚུག་བསྟུ་བའོ། དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། ངོ་བོ་དང་། དམིགས་ཡུལ་དང་། རྒྱབས་
གནས་དང་། བྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ལ་གདམས་པའོ། །དང་པོ་སྟོབ་པ་
རྒྱབ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་འདོམས། ཞེས་པ་བྱད་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་
ལ། བྱད་པར་གྱི་ཚོས་གསུམ་སྟེ། ཐབས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་དང་། ཤེས་རབ་
ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་དང་། ཟུང་འཇུག་ཏུ་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་འོ། །དང་པོ་བྱད་ཚུབ་ཀྱི་
སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཉིས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་
དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱབ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་
དེ་ལྟར་ཡུམ་ལ་སྟོད་པའི་སེམས་པ་ཆེན་པོའི་ཤེས་རབ་ཉིན་གཅིག་བསྐྱོམས་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཟླུ་
གྱིས་གཞོན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལྟར་སེམས་པ་
ཆེན་པོའི་ཤེས་རབ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྲུ་ངན་ལས་འདའ་
བའི་དོན་དུ་གཉེར་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་
རབ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་བདེན་པ་མི་དམིགས་པར་
འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་སེམས་པ་ཡུམ་ལ་སྟོད་
པའི་ཚོ་བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་ཉིད་ཡོད་བཞིན་དུ་བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་ཡང་དག་
པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་པ་རྒྱབ་པ་པོ་ལ་ཞེན་པ་བཀག་པའོ། །བྱང་
ཚུབ་ཀྱང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་བསྟུན་བྱང་ཞེན་པ་བཀག་

པའོ། །ཡུམ་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་པ་སྐྱུབ་པར་ཞེན་པ་
བཀག་པའོ། །སྦྱོང་ཅེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་སྦྱོང་པ་
བརྗོད་ཆེད་བཅས་པ་ལ་ཞེན་པ་བཀག་པའོ། །གཟུགས་ཀྱང་ཡང་དག་
པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་པ་ཤེས་བྱར་ཞེན་པ་བཀག་པའོ། །གསུམ་པ་
ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ལས་མི་འདའ་ལ། ཡུལ་
ཅན་ཐབས་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱབས་ན་འབྲས་བུ་དོན་གཉིས་སུ་
ཚོགས་འགྲུབ་པའོ། །

༥ འདིར་བདེན་གཉིས་ཅུང་ཟད་བཤད་པར་བྱ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་གཞི་
དང་། མཚན་ཉིད་དང་། སྐྱ་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། དབྱེ་གཞི་དང་། དབྱེ་
བའི་དངོས་པོ་དང་། བྱེ་བའི་དོན་དང་། གྲངས་ངེས་པའོ། །དང་པོ་བདེན་
པའི་ཐ་སྲུང་དུ་བྱས་པ་ཅམ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས། ཇི་ལྟར་སྤྱང་
བ་འདི་ཁོ་ན། །ཀུན་རྫོབ་གཞན་ནི་གཅིག་ཤོས་ཡིན། ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་
དག་པ་དང་། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྣམ་གྲངས་
པ་དང་། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་
ཇི་ལྟར་བྱེ་བའི་དོན་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་
ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ཁ་ཅིག་གཅིག་པ་
བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ལྟར་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་མེད་མིན་པར་
འགྱུར་ལ། འདོད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་ཤེས་བྱར་ཀྱང་གྲུབ་
པར་འགྱུར་འོ། །འདོད་ན་(༥༠ ན)སེམས་འགྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་སྤྱང་པ་

ཉིད་དུ་བཤད། ལྷོད་ཉིད་ལོ་ན་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །བྱས་པ་དང་ནི་མི་རྟག་བཞིན།།
 མེད་ན་མི་འགྲུང་དེས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཚོས་རྣམས་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་རྣོད་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །ཅེས་པ་དང་། མདོ་ལས། རོན་
 དམ་པ་ནི་སེམས་ལ་རྒྱ་བ་ཡང་མེད་ན་ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས།
 ཞེས་པ་དང་། དབུ་མ་རྩ་བ་ལས། བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལྟོག་པ་སྟེ། །སེམས་ཀྱི་
 སྦྱོད་ཡུལ་ལོག་པས་སོ། །ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེ་བོ་གཅིག་ལྟོག་པ་ཐ་
 དད་དུ་འདོད་པ་ལྟར་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་བོ་དང་ལྟོག་ཚོས་སུ་སྐབ་པར་
 འགྱུར་རོ། །འདོད་ན་དགོངས་འགྲེལ་ལས། འདུ་བྱེད་ཁམས་དང་དོན་དམ་
 མཚན་ཉིད་ནི། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་དང་
 ཡང་འགལ་ཞིང་། །ཤེས་བྱར་ཡང་འགྱུར་བས་མི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་རང་
 ལུགས་ནི། །རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། །ཀུན་རྫོབ་དེ་བོ་གཅིག་
 ལྟོག་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། །སྤར་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ལུང་དེས་སྐབ་པ་ཡིན་ནོ།།
 །རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་དང་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་དེ་ཉིད་དུ་ཡང་
 བརྗོད་དུ་མེད་ལ་གཞན་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་དེ། དོན་དམ་ཤེས་བརྗོད་ལས་
 འདས་པ་ཡིན་ཏེ་སྤར་གྱི་ལུང་གིས་ཤེས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་སྤར་ནི། །རྣམ་
 གྲངས་པ་དེ་བོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་
 དང་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདོད་པས་དོན་སྐབ་པའོ། །རྣམ་
 གྲངས་མ་ཡིན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་དུ་
 བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཚོས་ཉིད་ཡོངས་གཅོད་དུ་སྐབ་པ་མ་ཡིན་པ་
 འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱིར་ཚོས་ཉིད་བརྗོད་དུ་མེད་པས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་ཚོས་
 ཉིད་ལ་འགལ་བ་མེད་པས་བྱབ་པ་མ་སྐབ་པའོ།།

བཞི་པ་གྲངས་ངེས་པ་ནི་ངོ་བོ་སྣང་སྣང་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བས་སྣང་བ་
 ཀུན་རྫོབ་དང་། སྣང་བ་དོན་དམ་བདེན་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། འཇུག་པ་ལས།
 རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྐྱ་རྣམས་གང་མཐོང་བ། །ངོ་བོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་རྣམ་
 བརྟགས་པ། །དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་དག་ནི་མིག་དག་པས། །མཐོང་བ་དེ་
 བཞིན་ཉིད་འདིར་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་སྣང་བ་ལ་དོན་
 བྱེད་ལུས་མི་ལུས་གཉིས་ལས་ཡང་དག་དང་། །ལོག་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་
 ངེས་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས། སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དག །ལུས་པའི་སྦྱིར་
 དང་མི་ལུས་སྦྱིར། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་དབྱེ་
 བ་བྱས། །ཞེས་སོ། །དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་སྦྱོས་པ་ཐལ་ཆེ་བཀག་པ་
 དང་། མཐའ་དག་བཀག་པ་གཉིས་ལས་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མ་
 ཡིན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་
 བཀག་པ་ཡང་། །ཡང་དག་པ་དང་མཐུན་སྦྱིར་འདོད། །ཅེས་པ་དང་། དབྱ་
 མ་རྩ་བ་ལས། གཞན་ལས་ཤེས་མིན་ཞི་བ་དང་། །སྦྱོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་
 སྦྱོས་པ། །རྣམ་རྟོག་མེད་དོན་ཐ་དད་མིན། །དེ་ནི་དེའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་
 སོ། །གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་
 ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྣང་བའོ། །དང་པོ་ཁ་ཅིག་ཐ་སྣང་པའི་ཤེས་
 རོར་རྗེད་པ་ཀུན་རྫོབ་དང་། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རོར་རྗེད་པ་དོན་དམ་བདེན་
 ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་སྦྱོའོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་དབྱུ་མ་བ་ལྟར་ན་རང་རིག་
 ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། འདོད་ན་རང་སྐྱེ་དང་ཡང་མཚུངས་སོ། །མེད་ན་
 ཤེས་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་རིགས་ཤེས་ཤེས་
 པ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་གྲང་། དང་པོ་ལྟར་ན་དོན་དམ་བདེན་ཤེས་བྱར་འགྱུར་

ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པས་མ་རྟེན་པས་དོན་དམ་ཡིན་ན་ཏེ་
 ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་མ་སྲོལ་སོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི་སྤང་ཅམ་
 མཚན་གཞི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྲུང་དུ་བྱ་རུང་མཚན་གྱ། སྲོ་བར་བྱ་རུང་མཚན་
 ཉིད་ཡིན་ལ། (༥༠ བ) དོན་བྱེད་པའི་སྲོ་བར་བྱ་རུང་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་
 དང་། དོན་བྱེད་པས་སྲོང་པར་སྲོ་བར་བྱར་རུང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཏེ།
 མདོ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞེན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྲུང་ཇི་སྟེད་པ་
 སྲོ་ཡི་གོ་དང་སྐྱ་དང་བདར་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ། །ཞེས་
 སོ། །སྲོང་ཉིད་མཚན་གཞི། དོན་དམ་བདེན་གྱི་ཐ་སྲུང་དུ་མཚན། སྲོས་པ་
 དང་བྲལ་བ་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། སྲོས་པ་པལ་ཆེད་དང་བྲལ་བ་རྣམ་གྲངས་
 པའི་དོན་དམ་བདེན་དང་། སྲོས་པ་མཐའ་དག་གིས་སྲོང་པ་རྣམ་གྲངས་མ་
 ཡིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་
 ཞེན་གང་ལ་སེམས་རྒྱ་ཡང་མེད་ན་ཡི་གོ་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྲོས་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་
 པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་སྤང་ནི། དོན་དམ་བདེན་ཚས་
 ཅན། སྲོས་བྲལ་མིན་པར་ཐལ། མཚན་མཚན་གཞི་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 རྟགས་ལས་སྤངས་ཤིང་། རྩབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ལ། འདོད་ན་དམ་བཅའ་
 བྱུད་དོཞེན། མཚན་མཚན་གཞི་གསུམ་སྲོ་མ་བཏགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བེར་
 བཟོགས་ཚས་མ་གྲུབ་ལ། སྲོ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེན་ལྲབ་པ་མེད་
 དེ། དོན་དམ་མཚན་མཚན་གཞི་གསུམ་ལས་འདས་པ་ལ་འདས་པར་ཤེས་
 པའི་ཆེད་དུ་སྲོ་བཏགས་ནས་བརྗོད་དེ་ཇི་སྐད་དུ། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚས་
 རྣམས་ལ། །ཉན་པ་གང་དང་སྟོན་པ་གང་། །འགྱུར་བ་མེད་ལ་སྲོ་བཏགས་
 བས། །ཉན་ཅིང་སྟོན་པར་བྱེད་པའང་ཡིན། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་སྐྱ་དོན་ནི་

སྐྱོན་ཏེ་སྐྱོན་⁷¹ཞེས་པ་འབྲུལ་པའི་ངོར་གྲུབ་པའམ་མི་སྐྱོ་བས་ན་ཀུན་རྫོབ་
ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདེན་གཉིས་ལས། གང་ཞིག་གིས་སམ་གང་ཞིག་
ལ། །ཡང་དག་སྐྱིབ་བྱེད་ཀུན་རྫོབ་བཞེད། །ཅེས་སོ། །པ་ར་མུ་མ་སྐྱོ་⁷²ཞེས་
པ་སྐྱོང་མེད་ཀྱི་སྐྱོ་ལ་མི་སྐྱོ་བའམ་དོན་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་
ཞེས་བྱ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་སྐྱོང་བ་རྒྱན་ལས། ཡེ་ཤེས་དམ་པ་བདག་མེད་པ། །སྐྱོང་
བ་མེད་ལ་མི་གཟིགས་སོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་དམིགས་ཡུལ་ལ་འདོམས་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་སྐྱུག་བསྐྱུལ་
གྱི་བདེན་པ་ལ་འདོམས་ཞེས་པ་ལ་སྐྱུག་བདེན་གྱི་རང་བཞིན་དང་། ཇི་ལྟར་
འདོམས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཟུགས་སོགས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་
འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ནད་དང་འབྲ་བར་ཤེས་བྱར་
ཞེན་ནོ། །གཉིས་པ་ཚོས་ཅན་གཟུགས་སོགས་དང་ཚོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་ཡུལ་ཅན་ཤེར་ཕྱིན་དག་ཚོས་ཅན། ཡང་དག་པར་ན་རང་བཞིན་མེད་དེ།
ཚོས་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །དབྱས་མཐའ་ལས། ཚོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ནི་མ་གཏོགས་པ། །འདི་ལྟར་ཚོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་པ་
དང་། མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་
ལ་བཙོན་ན་བཙོན་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་ཀུན་འབྱུང་གི་
བདེན་པ་ལ་འདོམས་ཞེས་པ་ལ་རང་བཞིན་དང་། ཇི་ལྟར་འདོམས་པ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་རྒྱུར་གྱུར་པ་

71 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱོ་བྱ་ཏེ་སྐྱོ” ཡོད།

72 མ་དཔེ་ལ་ “པ་ར་མ་ས་ཏེ” ཡོད།

དག་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ནད་ཀྱི་རྒྱ་དང་འདྲ་བར་སྤང་བྱར་ཞེན་པའོ། །གཉིས་
 པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན། ཡང་དག་པར་ན་ཀུན་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་
 དང་། འགོག་པ་སྟེ་འཇིག་པ་དང་། སྤང་བྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་།
 གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཚོས་རྣམས་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་རྒྱ་
 དང་འབྲས་བུ་དག་ཚོས་དབྱིངས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
 རོ། །མདོལས། གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་ནམ། འགག་པའི་ཚོས་ཅན་
 དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་རོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འགོག་པའི་
 བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་ཞེས་པ་ལ་རང་བཞིན་དང་རྗེ་ལྟར་འདོམས་པ་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་རང་བཞིན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ནད་
 མེད་པ་དང་འདྲ་བའི་སྤང་བྱར་ཞེན་པའོ། །སྟོས་པ་གང་ཞེ་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་
 སྟོས་པ་སྐྱེ་འགག་དང་འཁོར་འདས་ཀྱི་སྟོས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་
 རྣམ་བུའ་སྤང་གཉེན་གྱི་སྟོས་པ་ཉམས་ལེན་(༥༡ ན)དུས་ཀྱི་སྟོས་པ་
 སོགས་འོངས་ནས་དུས་གསུམ་མོ།། མདོལས། །ལ་མི་འཇིག་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་མི་སྐྱེ་
 མི་འགག་ཅིང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན། རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་ཡིན། འགྲིབ་པ་མ་ཡིན།
 འཕེལ་བ་མ་ཡིན། འདས་པ་མ་ཡིན། མ་འོངས་པ་མ་ཡིན། ད་ལྟར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 སོ། །གཉིས་པ་སྟོས་བྲལ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྦྱིར་དགག་པ་གཟུགས་
 མེད་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་རོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་མ་
 རིག་པ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་ཅེས་པ་ནས་ཆ་ཤི་དང་མུ་ངན་ལ་སོགས་སྐྱེ་བ་མེད་
 པ་དང་། རྣམ་བུའ་སྦྱིར་དགག་པ་མ་རིག་པ་འགག་པ་ཡང་མེད་ཅེས་པ་ནས་
 ཆ་ཤིའི་བར་དུ་འགག་པ་མེད་པའོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་ཅིག་རྟོགས་པ་
 དང་དབྱིངས་ལ་འཆད་ཀྱང་རིགས་སྦྱིན་ནི་སངས་རྒྱས་ཏེ་རྟོགས་པ་པོ་དང་

བྱང་ཚུབ་སྡེ་སྡེ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་བར་མེད་དོ་
 ཞེས་འཆད་དོ། །སྡེ་སྡེ་བྲལ་སྐྱེད་བྱུང་མ་སྐྱུབ་པར་བསྟན་པས་བསྟན་པ་ལྟར་
 རྫོགས་པ་འབྱུང་བའོ། །མདོ་ལས། གང་ཡང་འདི་འདྲ་བ་དེ་ལ་གཟུགས་མེད་
 ཅེས་པ་དང་། མ་རིག་པ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་མ་རིག་པ་འགག་པ་མེད་པ་ནས་
 སངས་རྒྱས་མེད་བྱང་ཚུབ་མེད་ཅེས་པའི་བར་གསུངས་སོ། །བཞི་པ་ལམ་
 ཀྱི་བདེན་པ་ལ་འདོམས་ཞེས་པ་ལ་རང་བཞིན་དང་། ཇི་ལྟར་འདོམས་པ་
 གཉིས་ལས་དང་པོ་གཙོ་བོ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཞེས་རབ་འཁོར་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མ་
 རོལ་ཏུ་སྐྱིན་པ་རྒྱལ་ཡིན་ཏེ། སྐྱུང་པ་ལས། རྒྱལ་བ་འདས་དང་མ་བྱོན་ད་
 ལྟར་གང་བཞུགས་པ། །ཀུན་ལམ་མ་རོལ་སྐྱིན་པ་འདི་ཡིན་གཞན་མ་ཡིན། །
 ཞེས་སོ། །དེའི་ལམ་ཀྱི་ཚོས་བཞེས་ནད་གསོ་བར་བྱེད་པའི་སྐྱོན་དང་འདྲ་
 བར་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་བྱུང་ཞེན་ནོ། །གཉིས་པ་ལམ་ཀྱི་ཚོས་བཞེས་ལམ་ཀྱི་
 རོལ་བཟོན་པ་མི་དམིགས་པ་ནི་སྐྱིན་སོགས་ལ་མན་ཏེ་ཉམས་སུ་སྐྱེད་བྱུང་དང་
 སེམས་པ་བདག་ཉིད་ལ་ཚུན་ཏེ་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་གཉིས་སུ་ལྡན་པ་
 མ་ཡིན་ཞིང་དེ་བཞག་པ་སྟེ། གཉིས་སུ་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཏུ་སྐྱུབ་པོ་
 ཞེས་སྟོན་ལ། བསྟན་པ་ལྟར་རྫོགས་ཏེ་སྐྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ་མདོ་ལས། ལྷ་རྩེའི་བྱ་
 གཞན་ཡང་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་སྐྱུང་པའི་ཚོ་བདག་ཉིད་སྐྱིན་པའི་ཕར་
 ཕྱིན་ལ་བཟོན་ཞེས་བྱ་བའམ་མི་བཟོན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་
 མཐོང་དོ། །ཞེས་སོ། །རིགས་པ་དང་སྐྱུབ་པ་མི་དམིགས་པ་ནི། རྫོང་པ་
 ཉིད་ཅེས་པ་འཛིན་པ་དང་བྱི་རྫོང་པ་ཉིད་ཅེས་པ་གཟུང་བ་དག་མན་ཚུན་ལྡན་
 པ་སྟེ་སྐྱུར་བ་དང་། དེ་བཞག་པ་མི་ལྡན་པ་སྟེ་མི་སྐྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
 ཏུ་བསྐྱུབ་པོ་ཞེས་སྟོན། ཞེས་པ་རྫོང་པ་ཉིད་དང་། སོགས་པ་ཞེས་པ་མཚན་

མ་མེད་པ་དང་སྟོན་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་རང་རང་ལ་ཕན་ཚུན་ལྡན་
 པ་སྟེ་སྦྱར་བ་དང་མི་ལྡན་པ་སྟེ་མི་སྦྱར་བ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ཏེ་སྦྱབ་པ་ཡིན་
 ཏེ། མདོ་ལས། །ལྡེ་རིའི་བྱ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་སྦྱོད་པའི་ཚེ་སྦྱོར་པ་ཉིད་
 ལ་སྦྱོར་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྦྱར་མི་འབྱེད་དེ་སྦྱོར་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་མ་ཡིན།
 ཞེས་སོ། །དེས་འབྱེན་མི་དམིགས་པ་ནི་འཁོར་བ་སྟོན་གྱི་མཐའ་ནས་མྱུང་
 འདས་ཀྱི་མའི་མཐའ་སློབ་པ་ད་ལྟར་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་དུ་ལྡན་པ་སྦྱོར་ཞིང་
 དེས་པར་འབྱེན་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་མི་སྦྱོར་ཞིང་དེས་པར་འབྱེན་པ་བཀག་པ་མ་
 ཡིན་པ་ཉིད་དུ་སྦྱབ་བོ་ཞེས་སྟོན་ལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་ནས་སྦྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །
 མདོ་ལས། གཞུགས་ལ་སྟོན་གྱི་མཐའ་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་འབྱེད་པར་མི་བྱེད་དེ་
 ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། །ལྡེ་རིའི་བྱ་འདི་ལྟར་སེམས་པས་སྟོན་གྱི་མཐའ་ཉིད་ཡང་
 དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་རྒྱབས་དཀོན་མཚོག་གསུམ་ལ་འདོམས་པ་ལ་གསུམ་ལས་དང་
 པོ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཚོག་ལ་འདོམས་ཞེས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་། ཇི་
 ལྟར་འདོམས་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡུལ་དང་
 དམིགས་པར་བྱེད་པ་ཡུལ་ཅན་སོགས། ཞེས་པ་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ལ་སོགས་
 པ་ནམ་མཁའ་རྒྱ་མ་ལྟར་མཉམ་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་རྣམ་མཁུན་དང་ལྡན་པའི་
 སངས་རྒྱས་ལམ་སྟོན་པའི་ཞེས་རྒྱབས་གནས་སུ་ཞེན་པའོ། །གཉིས་པ་
 ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་ཞེན་པ་འགོག་པ་དང་། རྟེན་དང་བརྟེན་པར་ཞེན་པ་
 འགོག་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚོན་ནོ། །དང་པོ་ཡུལ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་
 ལ་ཡུལ་ཅན་རྣམ་མཁུན་གྱིས་མི་(༥༡ བ)སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། །ལྡེ་

དེའི་བྱ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་སྦྱོང་པའི་ཚེ་གཟུགས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་དེ་འདི་ལྟར་གཟུགས་ཉིད་ཡང་དག་
 པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གང་ཟག་སངས་རྒྱས་སུ་
 བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ཡང་དག་
 པར་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གཉིས་མི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། སངས་
 རྒྱས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་དེ་འདི་ལྟར་
 སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་
 ཡུལ་ཚོས་ཅན་གཟུགས་སོགས་དང་ཚོས་ཉིད་བྱང་ཚུབ་དང་ཡུལ་ཅན་རྣམ་
 མཁུན་དང་རྟེན་སངས་རྒྱས་དང་བརྟེན་པ་རྣམ་མཁུན་རྣམས་མཚན་ཉིད་
 མེད་པར་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ལས། ཚོས་ཐམས་ཅད་
 མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་སྟེ་འདི་ལྟར་མཚན་ཉིད་མེད་པའོ། །ཞེས་པ་དང་། ཅིའི་
 ཕྱིར་ཞེན། སངས་རྒྱས་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་
 སངས་རྒྱས་སོ། །བྱང་ཚུབ་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་
 ཉིད་བྱང་ཚུབ་པོ། །ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་ཚོས་དཀོན་མཆོག་ལ་འདོམས་ཞེས་པ་ལ་
 ཚོས་དཀོན་མཆོག་དང་། ཇི་ལྟར་འདོམས་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མཁུན་
 གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་ཏེ་ཡུམ་དུ་བྱས་ཟེར་ཡང་གཙོ་བོ་
 རྟོགས་པའི་ཚོས་སོ། །མཁུན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་ཏེ་
 ཡུམ་དུ་བྱས་པ་གཉེན་པོ་ལམ་གསུམ་སོ། །མཁུན་གསུམ་གྱིས་ནང་ནས་
 རྣམ་མཁུན་གྱིས་བསྐྱུས་ཏེ་ཡུམ་དུ་བྱས་པ་རྣམ་པ་མཐའ་དག་ཅེས་གཙོ་བོ་
 འགོག་བདེན་ཡིན་ཏེ་དེ་རྣམས་ས་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱབས་གནས་སུ་ཞེན་པ་
 ཡིན་ཅོ། །གཉིས་པ་གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་མཐའ་དག་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཚོས་

ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་ན་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་ལ། དེ་ལ་
 འདི་ལྟར་རྟོགས་པ་སྟེ། མངོ་ལས། ལྷ་འཕྲི་བྱ་གཞན་ཡང་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་སྦྱོད་
 པའི་ཚོ་གཟུགས་དངོས་པོར་ཡོད་ཅེས་བྱ་རམི་སྦྱོར། གཟུགས་དངོས་པོ་མེད་ཅེས་བྱ་བར་མི་སྦྱོར་རོ།
 ལྷ་འཕྲི་བྱ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་སྦྱོད་པའི་ཚོ་སྦྱིན་པའི་བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ཏུ་ཡུམ་
 ལ་མི་སྦྱོད་དོ། །ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བརྩའི་དོན་ཏུ་ཡུམ་ལ་མི་སྦྱོད་དོ། །ཞེས་
 སོ། །གསུམ་པ་དགེ་འདུན་ལ་འདོམས་ཞེས་པ་ལ་དགེ་འདུན་དང་། ཇི་ལྟར་
 འདོམས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཉན་རང་མ་ཡིན་བྱང་རྒྱལ་སེམས་པ་བྱིས་
 པ་མ་ཡིན་འཕགས་པ་རྟོགས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་སྱིར་མི་ལྡོག་
 པ་ཏུ་ཡོད་ཅེན། གངས་ཉི་ཤར་ཞེས་སོ། །གང་ཞེ་ན་འབྲས་བུ་དང་པོ་གསུམ་
 ལ་གནས་པ་གསུམ་དང་འབྲས་བུ་བཞི་ཆར་ལ་ཞུགས་པ་བཞིའི་བྱེ་བྲག་
 གིས་སྦྱིས་བུ་ཆེན་པོ་བདུན་རང་སངས་རྒྱས་བརྒྱད་པོ། དབྲ་བཙམ་པ་དགེ་
 འདུན་ཏུ་མ་གཏོགས་ཏེ་ཐེག་ཆེན་དབྲ་བཙམ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་
 གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྱིར་རོ། །འབྲེད་པའི་རྒྱ་མཚན་དབང་
 པོ་རྩལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས། ཞེས་པ། དབང་པོ་རྩལ་དང་ཚོན་
 པོ་དག །དད་དང་མཐོང་ཐོབ་རིགས་ནས་རིགས། ཞེས་པའོ། །དེ་རྣམས་
 ཀྱང་ཚོས་སྦྱབ་པའི་གོགས་སམ་སྦྱབས་གནས་སུ་ཞེན་པའོ། །གཉིས་པ་
 དགེ་འདུན་ཡང་དག་པར་སྦྱི་བ་མེད་པར་རྟོགས་ནས་སྦྱབ་པ་ལ་འཇུག་པར་
 བྱའོ། །ཞེས་ལུང་འབོག་པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་འབྱུང་བའོ། །བཞི་པ་སྦྱབ་པ་
 བྱུང་པར་ཏུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་ལ་འདོམས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྦོང་
 བྱེད་གཉེན་པོ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ལྷན་ལུ་ལ་འདོམས་པ་དང་། མངོན་
 ཤེས་རྟུག་ལ་འདོམས་པ་དང་། རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བ་ལ་འདོམས་

པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་མ་ཞེན་པ་དང་། མི་ངལ་བ་དང་། ལམ་
 ཡོངས་སུ་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་མ་ཞེན་པར་འདོམས་པ་ཞེས་པ་ལ་དུས་
 ཉམ་གྱི་ཚོན་སྐྱབ་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་ལ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་
 ཉིད་ཀྱི་དུས་ནའོ། །གང་ཟག་ནི་རང་བཞིན་གྱི་ལོ་ལོ་ཅན་ལ་ལ་ལུས་སོགས་
 སྐྱོ་གསུམ་གྱི་བདེ་བ་ཐུན་ཚོགས་བསོད་ཉམས་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་ཞེན་པ་
 ལ། དམིགས་པ་ལུས་སོགས་གསུམ་པོ། རྣམ་པ་ཡང་དག་པར་བདེན་
 པའི་ངོ་བོ་མེད་པར་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་འབྱུང་བས་མ་ཞེན་པའི་བྱུང་
 པར་འབྱུང་བའོ། །སེམས་དཔའ་ཚེན་པོས་ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་ལས་ལ་ནམ་ཐོབ་དང་བཅས་
 པ་གང་ལགས། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་མི་ངལ་བ་ལ་འདོམས་པ་ཡོངས་སུ་ངལ་
 བ་མེད་པ་བསྟན་པའི་གདམས་ངག་ཅེས་པ་ལ་དུས་ཉམ་གྱི་ཚོན་སྐྱར་དང་
 འབྲེལ། གང་ཟག་དང་དཔའ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་རེ་རེའོ། །དུས་རིང་པོ་ཞིག་
 ཏུ་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་གང་ཡང་མ་སྐྱབ་ནས་སྐྱབ་པ་ལ་
 ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བར་འབྱུང་བས་འཕྲོ་གཅོད་ཅིང་བྱ་བ་གཞན་ལ་སྐྱོན་པར་བྱེད་
 པ་ལའོ། །དམིགས་(༥༢ ན) ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་ཡང་དག་
 པར་རྫོགས་པའི་བྱུང་རྒྱུ་ཀྱི་བར་ལ་རྣམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོམ་པར་བྱུང་མེད་
 པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་འབྱུང་སྟེ་སྐྱོ་ངལ་མེད་པར་སྐྱབ་པ་
 འབྱུང་ངོ། །སེམས་དཔའ་ཚེན་པོ་ཚུལ་ཇི་སྟེ་བྱུང་སྟེད་པ་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྐྱབ་པ་མ་ཚེས་
 པ་ལགས། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ་འདོམས་པ་ལམ་
 ཡོངས་སུ་བརྒྱུང་བ་ལ་བསྐྱབ་པའི་གདམས་ངག་ཅེས་པ་ལ་དུས་ནི་སྐྱར་དང་
 འབྲེལ། གང་ཟག་ཐེན་ཚེན་སྐྱབ་པ་ལ་ཕྱོགས་བརྩམ་བཞུན་བཞུགས་པའི་སངས་
 རྒྱས་དང་སེམས་པ་ཚེན་པོ་ལས་བསྐྱབ་པའི་གནས་སམ་དོན་རེ་རེའི་ཕྱིར་

ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སྤྱི་ལུང་ནོད་པར་བྱ་དགོས་པ་བདག་གིས་མི་ལུས་
སྤྱི་ལུང་སེམས་ཞུས་པར་འབྱུང་བས་དེ་བས་ཀྱང་ཉམ་རང་ཚོགས་བཅད་རེ་རེ
ཅམ་གྱི་དོན་བསྐྱོམས་ན་གོལ་བ་རང་ལེགས་སྤྱི་ལུང་པ་ལ། ཚོས་རྣམས་ཡང་
དག་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ཏེ་བསྐྱབས་ན་གདམས་
པ་ཚུར་ལ་སྟོན་པ་རྟེན་འགྲེལ་ཡིན་པས་ཐེག་ཚེག་གྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་བྱུངས་
ཤིག །ཅམ་སྟོན་ལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་འབྱུང་བར་འབྱུང་བའོ།། སེམས་དཔལ་
ཚེན་པོའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ལགས། ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་གཞན་གྱི་དྲིན་ལ་མི་འཇོག་པ་སྤྱི་ལུང་ལ་འདོམས་པ་ནི་སྤྱི་ལུང་
ལ་འདོམས་ཞེས་པ་ལ་སྤྱི་ལུང་འདོམ་དང་། ཇི་ལྟར་འདོམས་པ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་རྒྱ་དང་། རོ་བོ་དང་། འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་
པར་ཕྱིན་རྒྱུ་ཉམས་སུ་སྤངས་པ་ལས་འབྱུང་སྟེ། སྤྱི་ལུང་དོན་སྤྱད་ལས།
སེམས་པ་ཚེན་པོ་མིག་ལྡེ་ཡོངས་སུ་སྤྱང་བར་འདོད་པ་དང་འཐོབ་པར་འདོད་
པས་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱུ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ལྷ་རིའི་
བྱ་འདི་ལྟར་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་རྒྱུ་ཏུ་དགེ་བའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་དེ་ཉམ་ཐོས་
ཀྱི་ཚོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་པའི་ཚོས་
དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་འདུས་སོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ་མཚན་གཞི་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། སྐྱོད་ཅོད་ལ། དང་པོ་ལ་བཞི་
སྟེ་དབྱེ་གཞི་དང་། ཕྱི་བའི་དངོས་པོ་དང་། ཕྱི་བའི་དོན་དང་། བྱངས་ངེས་
པའོ། །དང་པོ་སྤྱི་ལུང་ཅམ་ཡིན་ཅོད་ལ། གཉིས་པ་ཤེས་སྤྱི་ལུང་ནས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྤྱི་ལུང་གི་བར་ལྡེ་པོའོ། །གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སངས་ཐམས་ཅད་ཡེ་

ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ཡིན་པས་དེ་བོ་གཅིག་སྟེ་བཟུང་མེད་ཀྱི་མདོ་ལས། སངས་
 རྒྱལ་གྱི་སྐུན་ལྷ་ལ་དེ་དག་སྒྲུང་བར་མ་གྱུར། ཞེས་སོ། །བྱེ་བྲག་ཐ་དད་དེ་
 ས་མཚམས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཤེས་སྐུན་ཚོགས་ལམ་ནས་ཐོབ་པ་
 དང་། ལྷའི་སྐུན་སྦྱོར་ལམ་ནས་ཐོབ་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐུན་ས་དང་པོ་
 ཡན་ཚད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཏུ་ཐོབ་པ་དང་། ཚོས་ཀྱི་སྐུན་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཐོབ་པ་
 དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུན་རྗེས་མཐུན་པ་ས་བདུན་པ་ནས་ཐོབ་སྟེ་ས་བདུན་
 པའི་སྦྱོར་བྱེད་ལས། སེམས་དཔའ་ཚེན་པོའི་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་
 ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུན་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་སོ། །
 ཤེས་ཏེ་པ་རྗེས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་ཡན་ཡོད་ཟེར་རོ། །བཞི་པ་གྲངས་དེས་
 པ་ནི་སྐུན་གཞིར་བྱས་པ་ལ་ཚོས་ཅན་དང་ཚོས་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཡུལ་དུ་གྱུར་
 མི་འགྱུར་གཉིས་ལས་དང་པོ་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུན་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ལ་ཚོས་
 ཉིད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་གཉིས་ལས་དང་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐུན་ཡིན་ནོ། །
 ཕྱི་མ་ལ་ཚོས་ཅན་བཅའ་པོ་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་གཉིས་ལས་དང་པོ་ཤེས་
 སྐུན་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ལ་མ་དག་པ་དང་དག་པའི་རིགས་གཉིས་ལས་དང་པོ་
 ལྷའི་སྐུན་ཡིན་ཞིང་། ཕྱི་མ་ཚོས་ཀྱི་སྐུན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ལ་
 སྦྱེའི་མཚན་ཉིད་ཕྱིན་རྒྱལ་ཉམས་སུ་སྦྱངས་པས་རང་ཡུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་
 བཞིན་མཛོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པའོ། །བྱེ་བྲག་ཤེས་སྐུན་ནི། ཕྱིན་རྒྱལ་ཉམས་
 སུ་སྦྱངས་པས་དཔག་ཚད་བརྒྱལ་སོགས་པའི་གཞུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོའི་
 ཡུལ་ཅན་ཏེ་མཛོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ་མཛོན་འགྲེལ་ལས། གང་ཕྱིར་
 ཤེས་མིག་གིས་གཞུགས། ཐམས་ཅད་གནས་དང་བསྐྱེབས་པ་དང་། ཤུ་དང་
 ཐམས་ཅད་མི་མཐོང་བ། །དེ་ཕྱིར་ལྷ་ཡིས་མཐོང་བར་འདོད། །ཅེས་བཤད་པ་

དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་(ལ༢ བ)ནི་ཉན་རང་ཐབས་ལ་མི་མཁམས་པའི་ཡིན་
 ལ། །འདི་ཕྱིན་རྒྱལ་ཚང་བ་སེམས་པའི་ཡིན་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །མདོ་
 ལས། །ལྡེ་ལྡེ་བྱས་སེམས་པ་ཆེན་པོའི་ཤེས་མིག་ཡོངས་སུ་དག་པ་གང་
 ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། །ལྡེ་ལྡེ་བྱས་སེམས་པ་ཆེན་
 པོའི་ཤེས་མིག་གང་གིས་དཔག་ཚད་བརྒྱ་མཐོང་བ་ཡོད་དོ། །ཅེས་སོ། །རྣམ་
 པར་སྤྲིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྡེ་ལྡེ་བྱས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཚེ་འདི་ནས་འཆི་བར་
 དོར་འཕོ་བྱི་མར་སྐྱེ་བའི་སྲིད་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས།
 །ལྡེ་ལྡེ་བྱས་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞིའི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་མིག་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
 སེམས་ལས་རབ་དུ་ཤེས་སོ། །ཞེས་སོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྲུན་ནི་ཚོས་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པ་སྟེ། མདོ་
 ལས། །སེམས་པ་ཆེན་པོས་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གང་དང་ལྡན་པས་འདུས་
 བྱས་སམ་འདུས་མ་བྱས་སམ་ཞེས་པ་ཚོས་གང་ཡང་མི་ཤེས་པ་མེད་པ་འདི་
 ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །ཞེས་སོ། །ཚོས་ཀྱི་སྤྲུན་ནི་ཡང་
 དག་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་འགོག་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་
 སྟེ། མདོ་ལས། སེམས་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ཀྱི་མིག་གང་གིས་གང་ཟག་འདི་
 ནི་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའོ། །ཞེས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུན་ནི་ཚོས་
 ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་ཏེ་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པར་
 ཏེ་མ་ལུས་པར་བྱང་རྒྱལ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཏེ་ཤེས་པའོ། །མདོ་ལས། །ལྡེ་ལྡེ་
 བྱས་སེམས་པ་ཆེན་པོས་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་ལ་རྩོ་རྩོ་ལྷ་བྱའི་ཏིང་ལྡིང་
 འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ནས་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྗེས་སུ་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་

བ་དེན་མངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་སྐྱོན་ནི། རོ་བོ་ཤ་ཐུག་ལས་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པས་ཤིན་པར་དང་། དུལ་ལྷུ་འི་མིག་གམ་དེ་ལ་བརྟེན་པས་ན་ལྷུ་འི་དང་། རོ་བོ་ཤེས་རབ་ཡིན་པས་ན་ཤེས་རབ་དང་། དུལ་ཚོས་འགོག་ལམ་ཡིན་པས་ན་ཚོས་དང་། གང་ཟག་སངས་རྒྱས་ལ་ཡོད་པས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུན་ནོ་ཞེས་པ་བརྟུག་པ་⁷³ཡིན་ལ། སྐྱོན་བཤད་དུ་བརྟུབ་པས་ཚོག་གི་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་བཅིས་མི་དགོས། གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ལ་གནས་སྐབས་སུ་ཤིན་པའི་གིས་གདུལ་བྱ་གང་ན་ཡོད་པ་ཤེས་པ་དང་། ལྷ་ཡིས་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་བཟང་ངན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་མི་རྟོག་པའི་དུམ་བདག་མེད་པ་དང་། ཚོས་ཀྱིས་སྐྱབ་པའི་གྲོགས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤང་དོར་ཤེས་པས་གཞན་ལ་རགས་མ་ལས་པའོ། །མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ཉེ་མདོ་ལས། མིག་ལྷ་པོ་དེ་དག་ལ་བསྐྱབས་ན་སེམས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྗེ་གསུང་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སངས་རྒྱའོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་འདོམས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་སྐྱུན་ལྷ་པོ་སྐྱོས་བྲལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་གཅིག་པར་རྟོགས་ཏེ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སྐྱོབ་པ་ནི་དེ་ལྟར་རྟོགས་ནས་སྐྱབ་པ་འབྱུང་བའོ། །

གསུམ་པ་མདོན་ཤེས་རྟུག་ལ་འདོམས་པ་ནི་མདོན་པར་ཤེས་པ་རྟུག་ལ་འདོམས་ཞེས་པ་ལ་མདོན་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོ་དང་། ཇི་ལྟར་འདོམས་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། །རྒྱ་དང་། རོ་བོ་དང་། འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ལ་ཐུན་མོང་དང་། སོ་སོའི་རྒྱ་གཉིས་ལས་དང་པོ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉིང་

73 ཡི་གེ་མི་གསལ་བས་ “རྗེས་སུ་བརྟུག་པ་ཡིན་ལ” ཡིན་ཡང་སྟི།

དེ་འཛིན་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་འགྲུབ་སྟེ། མངོན་རྒྱན་ལས།
 བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཤིན་ཏུ་དག་ཐོབ་ལས། །མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་
 གཟུང་བ་དང་། །རི་ལྟར་རྣམ་གཞས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས། །མཐུ་གྲུབ་པ་ཡི་
 དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་སྟོ་གྲོས་རྒྱ་མཚོའི་མངོན་ལས།
 ལྷུའི་བདག་པོ་གཞན་ཡང་མར་མེ་བྱིན་པས་ནི་ལྷུའི་མིག་རྣམ་པར་དག་པ་
 ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །སིལ་སྣོན་དང་། ཐེབ་དོབ་པ་དང་། ལྷུ་དབྱེད་སྣོན་
 པ་བྱིན་པས་ནི་ལྷུའི་རྣ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཉོན་མོངས་
 པ་མེད་པས་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་(ཡ₃ ན)ཤེས་པ་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་
 རོ། །གཞན་དག་བའི་ཚོས་དྲན་པར་བྱེད་ཅིང་བསྐྱལ་བས་ནི་སྟོན་གྱི་གནས་
 རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་གྱི་
 འགྲོད་པ་བསལ་བས་ནི་རྩུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པར་དག་པར་
 འགྱུར་རོ། །ཚོས་གྱི་སྦྱིན་པས་ནི་ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམ་
 པར་དག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དང་། སོ་སོས་རྣམ་གཞས་ཡིད་ལ་བྱས་པས་འཐོབ་པོ།
 གཉིས་པ་དེ་བོ་ལ་གསུམ་སྟེ་མཚན་གཞི་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། སྒྲ་དོན་
 རོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ་དབྱེ་གཞི་དང་། བྱེ་བའི་དངོས་པོ་དང་། བྱེ་བའི་དོན་
 དང་། གངས་ངེས་པའོ། །དང་པོ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཅམ་ཡིན་ལོ། །གཉིས་
 པ་རྩུ་འཕྲུལ་ནས་ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པའི་བར་དུ་ག་པོ། །གསུམ་
 པ་སྦྱིར་དེ་བོ་གཅིག་པ་སྲིད་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བྱེ་བྲག་
 ཐ་དད་དེ་དང་པོ་ལྷ་བྱིས་པའམ་ལམ་དུ་མ་རྒྱུད་པ་ལ་ཡོད་པ་སྲིད་པའི་བྱིར་
 རོ། །ཕྱི་མ་ནི་མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་དོ། །ཤན་ཉི་བ་ན་ཟེ། ཡོངས་སུ་
 རྟོགས་པ་ས་བརྒྱད་པ་ན་ཡོད་ཅིང་། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་

ཟེར་རོ། །མཛོད་ལས། དེ་དག་ལས་ལྟ་ནི་སེམས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་བྱམ་མོང་
 བ་ཡིན་ནོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་དག་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་བཞིན་དུ་རྣམ་
 པར་གྲོལ་བའི་ལམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །བཞི་
 པ་གྲངས་ངེས་པ་ནི་དགོས་པ་ལ་སྦྱོས་པས་ཡིན་ཏེ་དག་པ་གསུམ་དང་བྱེད་
 པ་གསུམ་ལས་རྒྱག་དུ་ངེས་ཏེ། ལུས་དང་རག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡོངས་སུ་
 དག་པ་ལ་སྦྱོས་ནས་དང་པོ་གསུམ་དང་། རྒྱག་མཐའ་སྦྱོང་བ་དང་། ཆད་
 མཐའ་སྦྱོང་བ་དང་། མཐའ་བུལ་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱོས་ནས་སྦྱི་མ་གསུམ་དུ་
 ངེས་པ་འཇམ། ཡང་ན་དུས་གསུམ་ལ་མོངས་པ་བརྒྱུག་པ་ལ་གསུམ་དུ་ངེས་
 སོ། །ཡང་ན་གཞན་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་སྦྱོས་ནས་རྒྱག་དུ་ངེས་སོ། །གཉིས་པ་
 མཚན་ཉིད་ལ་སྦྱིའི་མཚན་ཉིད་བསམ་གཏན་བརྒྱུ་མས་པས་བར་དུ་ཚོད་པའི་
 རང་ཡུལ་རྟོག་བུལ་མ་འཇུལ་བས་རིག་པའོ། །བྱེ་བྲག་དུ་རྩུ་འཕུལ་གྱི་
 ཡུལ་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ནི་ས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་སོགས་ཞེས་པ་ རྩུ་
 འཕུལ་གྱི་ཡུལ་ནི་ས་གཡོ་བ་དང་། གཅིག་དུ་ལྷུང་ཅིང་མང་པོར་འཇུར་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་
 ལོ། །དེ་ཤེས་པ་ནི་མཐུ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཡུལ་དེ་
 རང་གིས་ཉམས་སུ་སྦྱོང་ནས་གཞན་ལ་སྦྱོན་པའོ། །སྦྱུལ་པ་དང་སྦྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་
 རྟོག་བུལ་མ་འཇུལ་བས་རིག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་
 ཡུམ་ལ་སྦྱོང་པའི་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པའི་པ་རོལ་དུ་སྦྱིན་
 པ་རབ་དུ་འཐོབ་སྟེ་རྩུ་འཕུལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་
 ནི་ས་ཆེན་པོ་འདི་ཡང་རབ་དུ་གཡོ་བར་བྱེད། ཅེས་སོ། །ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་
 ཤེས་ནི་བསམ་གཏན་བརྒྱུ་མས་པས་བར་དུ་ཚོད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
 བ་གནས་པའི་སྐྱ་རྒྱུང་དུ་དང་གཅིག་ཤོས་རྟོག་བུལ་མ་འཇུལ་བར་རིག་

པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། འོད་ལྷའི་རྣ་བའི་ཁམས་རྣམ་པར་དག་པ་མི་ལས་
 འདས་པས་ལྷ་དང་མི་གཉིས་ཀའི་སྐྱེ་ཐོས་ཏེ། ཞེས་སོ། །གཞན་གྱི་སེམས་
 ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ནི་བསམ་གཏན་བསྐྱོམས་པས་གཞན་གྱི་སེམས་པ་
 འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རིག་པ་ཡིན་
 ཏེ། མདོ་ལས། དེས་སེམས་ཅན་པ་རོལ་དང་གང་ཟག་པ་རོལ་གྱི་སེམས་
 སེམས་གྱིས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །ཞེས་སོ། །སྡོན་
 གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མངོན་ཤེས་ནི་བསམ་གཏན་བསྐྱོམས་པས་རང་
 གཞན་གྱི་ཚོར་བས་སྡུ་མ་ལ་སོགས་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་བར་རིག་པ་ཡིན་
 ཏེ། མདོ་ལས། དེ་སྡོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པས་
 རྒྱུ་བ་གཅིག་རྗེས་སུ་དྲན་ནོ། །ཞེས་སོ། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་
 བའི་ལྷའི་མིག་གིས་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་བསམ་གཏན་བསྐྱོམས་པས་སྲིད་
 པ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ཅི་འོས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་བས་རིག་
 པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། དེའི་ལྷའི་མིག་རྣམ་པར་དག་པ་མི་ལས་འདས་པས་
 སེམས་ཅན་འཆི་འཕོ་བ་དང་། རྒྱུ་བ་དང་། ལ་དོག་སྐྱུག་པ་དང་། མི་སྐྱུག་
 པ་དང་། བཟང་བ་དང་། ངན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བདེ་འགོ་དང་། ངན་འགོར་
 ཉེ་བར་འགོ་བ་རྣམས་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། ཞེས་སོ། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་
 དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་གསུམ་ནི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་
 ཅ་སྟོང་རྒྱུད་ཙུ(༥༣ བ)དང་བར་མ་དང་སྟོང་གསུམ་མཐོང་ལ། འདུ་བྱེད་པ་
 དང་བཅས་ན། དགྲ་བཅོམ་བསེ་རུ་སྟོན་རྣམས་གྱིས། །སྟོང་གཉིས་གསུམ་
 དང་གྲངས་མེད་མཐོང་། །ཞེས་བཤད་དོ། །འདི་དང་ལྷའི་མིག་གི་བྱུང་པར་
 གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱ་དང་། ཡུལ་དང་། ས་མཚོམས་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་

བྱི་ཚོ་འདྲིར་བསམ་གཏན་བསྐྱོམས་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་གཟུགས་ཀྱང་མཐོང་ལ།
 ལམ་དུ་མ་ཚུད་པ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ལྷ་ལི་སྐྱེན་ལམ་གྱི་དགོ་བའི་
 རྣམ་སྐྱོན་ལས་བྱུང་ཞིང་སྲིད་པ་གསུམ་མཐོང་ལ། སྐྱུར་ལམ་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་
 ཏེ་འཕགས་པས་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་འདི་གསུངས་སོ། །ཟག་པ་ཟད་པ་མངོན་པར་
 ཤེས་པ་ནི་བསམ་གཏན་བསྐྱོམས་པས་ཚོས་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བར་
 རིག་པས་ཉོན་མོངས་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཡང་
 ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ཏེ་ཉམས་རང་ལ་ཤེས་སྐྱིབ་སྐྱོང་བ་མེད་ཀྱང་ཟག་ཟད་མོན་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། མདོ་ལས། ཟག་པ་ཟད་པ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 མངོན་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མཁས་པ་དེས་མི་རྣོམ་མོ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་སྐྱ་
 རོན་ནི་མངོན་པར་ནི་རྟོག་བྲལ་ཤེས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ལྟར་མ་འཁྲུལ་བར་
 རིག་པའོ། །མདོ་རྒྱན་ལས། སྐྱེ་དང་དག་སེམས་དགོ་དང་མི་དགོས་བསྐྱེད།
 དེ་ཡི་གནས་དང་འབྱུང་བ་མངོན་སུམ་གང་། ཞེས་སོ། །སོ་སོའི་སྐྱ་རོན་ནི་
 གོ་སྐྱའོ། །གསུམ་པ་གནས་སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་རོན་སུམ་སུམ་ཚོགས་
 པ་དང་རང་གི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བ་མཐར་སངས་རྒྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་
 ཀྱིས་མཉམ་པ་ཉིད་རྟོགས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཚོ་འདི་ལ་འཕགས་
 པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱ་ག་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བར་འགྱུར་བ་དང་། གང་དང་གང་དུ་སྐྱེས་
 པ་དེ་དང་དེར་ཡིད་དུ་འོང་བའི་དེས་པོ་དང་སྐད་པ་དང་། ལྷ་ལི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཕྱག་བྱེད་
 པ་དང་། ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པ་དང་ལྷའོ། །མདོ་ལས། ལྷ་ལི་རིགས་མངོན་པར་ཤེས་པ་
 ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གཏོད་པར་བྱེད།
 ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་འདོམས་པ་ནི་མངོན་ཤེས་རྟུག་པོ་གཟོད་མ་
 ལས་ཞི་བ་ཉིད་རྟོགས་ཏེ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་སྐྱོན་པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་ནས་

སྐྱབ་པ་ལོ།།

བཞི་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འདོམས་པ་ལ་གཉིས་ལས། མཐོང་ལམ་
 ལ་འདོམས་པ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་འདོམས་པ་ཞེས་པ་ལ་མཐོང་ལམ་
 དང་། ཇི་ལྟར་འདོམས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མཐོང་ལམ་དམིགས་ཡུལ་
 བདེན་པ་བཞིས་བསྐྱུས་པའི་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་རྒྱལ་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
 བསྐྱུ་ན་ཚོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིའོ། །གཉིས་
 པ་ནི་རྣམ་པར་སྐྱོམ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་ལ་གང་ཟག་རྣལ་འབྱོར་པ་ཉིད་ངེ་
 འཛིན་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ལུས་ཅན་དེས་
 སོ།། མ་ཞེན་པ་སྐྱུ་མ་མཁན་སྐྱུ་མ་ལ་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ཚོས་
 ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྤྱིར་ངོ། །དགོས་པ་མཐོང་བས་སྤང་
 བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་སྟེ་སྐྱབ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་སྐྱོམ་པར་བྱེད་དོ། །མདོ་
 ལས། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤམས་པ་ཉིད་སེམས་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཡུམ་ཐབས་ཀྱིས་སྟོན་པ་
 ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱིས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
 དབྱིངས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱིས་
 ཀྱང་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ། །ཞེས་པའི་
 བར་ངོ།།

སྐྱོམ་ལམ་ལ་འདོམས་པ་ནི། སྐྱོམ་པའི་ལམ་ལ་འདོམས་ཞེས་པ་ལ་སྐྱོམ་
 པ་དང་། འདོམས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་
 དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་

པལ་ཆེ་བ་སྐྱོན་ལམ་ཚོས་ཅན། ལྷུང་འདས་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་
མཐོང་ལམ་ལས་གཞན་མེད་པས་ན་མཚན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་མེད་
དེ། མཐོང་བ་དང་སྐྱོན་པ་དག་ཚོས་དབྱིངས་ཅིམ་རྟོགས་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་
གྱུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་མི་རིགས་ཏེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པར་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་མེད་པའམ། རྟོགས་ཅིམ་ལ་ཐ་དད་མེད་པའམ། ཐ་
དད་གཏན་མེད་པ་རྟོགས་སུ་འགོད། དང་པོ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་
ལྷུང་འདས་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཚོགས་
ལམ་ན་ཡང་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། གསུམ་པ་ལྟར་ན་མ་
གྲུབ་པའི་རྟོགས་སུ་འགྱུར་བའོ། །གཞན་ཡང་ཚོས་དབྱིངས་ཅིམ་ཞེས་པ་
ལྟར་ན། རིགས་ཀྱི་སྤྱི་འམ། རྣམ་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་གྲང། དང་པོ་ལྟར་མངོན་སུམ་
སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞིང། འདོད་ན་རྟོག་པར་ཡང་འགྱུར་བ་དང། ལྷུང་
ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་སུ་སྟོགས་བྱེད་བྱ་
པའི་སྤོགས་བཟུང་བར་འགྱུར་རོ། །(༥༤ ན)གཟད་པ་ན་ཟེ། མཐོང་ལམ་
སྐྱོན་སོང་བ་མེད་པའི་སྐྱོན་ལམ་མེད་དེ། མཐོང་བ་དང་སྐྱོན་པ་དག་རྣམ་
འགྲོར་མངོན་སུམ་དུ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་སུ་ག་བསུལ་
ལས་ཚོས་བཟོད་པ་ཡང་མཐོང་ལམ་སྐྱོན་དུ་སོང་བར་འགྱུར་བ་དང། ཡང་
ན་སྐྱོན་ལམ་སྐྱོན་དུ་སོང་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི་འཛིག་
རྟོན་ལས་འདས་པའི་སྐྱོན་པའི་ལམ་ཚོས་ཅན། མཐོང་ལམ་སྐྱོན་དུ་མ་སོང་
བའི་མཚན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་མེད་ཀྱི། ཞེས་པ་བསྐྱབ་བྱའོ། །རྒྱ་
མཐོང་ལམ་དང་རང་བཞིན་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐ་དད་དུ་
གྱུར་པ་མེད་ཅིང་དེ་ཉིད་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཚོས་ཅན་འདུས་

བྱས་དང་ཚོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་དག་པའི་ཚུན་ཐ་དད་པར་གདགས་པར་
མི་རུས་པ་བཞིན་ནོ། །དཔེ་མ་གྲུབ་ཅེན་དོ་བོ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་པ་དོ་
བོ་མེད་པའི་དོན་ནོ། །མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་
པར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་གདགས་པར་མི་རུས། འདུས་མ་བྱས་
ཀྱི་དབྱིངས་མེད་པར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་གདགས་པར་མི་རུས་སོ། །
ཞེས་སོ། །རྩ་བའི་རྟགས་སྐྱབ་པ་སྐྱོམ་ལམ་ཚོས་ཅན། མཐོང་ལམ་དང་
རང་བཞིན་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་མེད་ཅིང་དེ་
ཉིད་གོམས་བྱེད་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་ལ་འདོམས་པའི་སྐབས་སུ་རྗེ་སྐད་
བཤད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞིན་
དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལས་ཐ་མི་དད་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྐྱོ་རྒྱུན་
ཆགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཉིད་ནས། དེའི་རྒྱུན་ཆགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་།
ཞེས་སོ། །ཀུན་སུམ་པ་རྩོད་སྤང་ནི། སྐྱོམ་ལམ་ཚོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཚད་
མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་གྱིས་རྟོགས་ཟིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་།
རྟགས་ལས་སྤངས་ཤིང་བྱབ་པ་ཚད་མའང་སྤར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་རྟོགས་
ཤིང་མི་སྐྱབ་བས་བྱབ་ལ། འདོད་ན་སྐྱབ་པའི་གཉེན་པོ་དང་ཐར་ལམ་དང་
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རིགས་ལ་ལྟོས་ནས་
ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། རིགས་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཀྱང་ཐར་ལམ་དང་
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་མི་འགལ་ཏེ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཚོས་ཅན་སོ་སོ་དང་འགྲེལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན། བྱབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། སྤར་མ་རྟོགས་པའི་གཞལ་བུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྐྱོམ་ལམ་རང་བཞིན་མེད་པའི་རིགས་མཐོང་ཟིན་གོམས་

བར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོས་ཅན་སོ་སོ་དང་འབྲེལ་བ་སྐྱར་མ་རྟོགས་
 པ་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་འགལ་བ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཚོས་དབྱིངས་མངོན་སུམ་
 གྱིས་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཚོས་དབྱིངས་སྐྱར་བ་དང་
 གཞལ་བྱར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཡེ་ཤེས་སླིང་པོ་ལས། ཇི་
 ལྟར་སྐྱར་བ་འདི་ལོ་ན། ཀུན་རྫོབ་གཞན་ནི་གཅིག་ཤོས་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཇོ་བོའི་བདེན་
 གཉིས་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཇི་ལྟར་⁷⁴སྐྱར་བ་འདི། །རིགས་པས་བརྟགས་ནས་
 འགའ་མི་ཆེད། །མ་ཆེད་པ་ནི་དོན་དམ་སྟེ། །ཡེ་ནས་གནས་པའི་ཚོས་ཉིད་
 དོ། །ཞེས་པ་དང་། སྦྱོང་འཇུག་ལས། དོན་དམ་སྟོའི་སྦྱོང་ཡུལ་མིན། །ཞེས་
 པ་དང་། འདི་ཉིད་ནས། གཞལ་དང་བགྲངས་ལས་ཡང་དག་འདས། །ཞེས་
 པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་དང་རོ་བོ་གཅིག་པའི་སྦྱོང་ཉིད་སྐྱར་བ་དང་
 གཞལ་བྱ་ཡིན་ཞིང་། དོན་དམ་བདེན་ལ་རོ་བོ་མེད་པས་ཡོངས་གཙོ་དུ་
 རྟོགས་རྒྱ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་སྐད་གསུངས་པ་དང་འདིར་ཚོས་ཅན་
 དངོས་སུ་སྐྱར་ནས་རྟོགས་པས་ཚོས་ཉིད་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་ན་
 ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་འདོམས་པ་ནི་རྣམ་པར་སྐྱོམ་པར་བྱེད་དོ། །
 །ཞེས་པའོ། །མཐོང་ལམ་དང་ཐ་དད་མེད་ན་སྐྱོམ་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། །འོན་ཀྱང་
 སྐྱོམ་ལམ་དེས་སྐྱར་བར་བྱ་བའི་སྐྱིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འོ། །མཐོང་ལམ་
 གྱིས་མི་སྦྱོང་ལ། སྐྱོམ་ལམ་གྱིས་སྦྱོང་བ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་
 མཐོང་ཅིམ་གྱིས་མི་སྦྱོང་ཡང་དེ་ཉིད་གོམས་ནས་སྦྱོང་བ་དེ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
 བར་འབྱུང་བའི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྩུབ་བྱི་མ་འཁྲུང་པ་(ལེ
 བ)བཞིན་ནོ། །མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་

74 མ་དཔེ་ལ་ “འདི་ལྟར་” ཡོད།

སྐྱོད་པའི་ཚོ་ཚོས་གང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སྤྱི་མཐོང་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། རབ་
འབྱོར་གྱིས་སྐྱེས་པ་ཚོ་དང་ལྷན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་སེམས་པ་ཚེན་པོའི་སྐྱོན་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་ཚོས་ལ་སྟེད་པའོ། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་གངས་ངེས་པས་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི་སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཚུབ་
གྱི་སེམས་དང་དེས་འཕངས་པའི་ཚོས་ཤེར་ཕྱིན་རྒྱུང་འགྲེལ་སྐྱེས་པའི་རོ་བོ་
ཉིད་གྱི་སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་དོན་དམ་ཏུ་བདེན་རྒྱན་གཉིས་ཀ་དང་
ཀུན་རྫོག་ཏུ་བདེན་པ་མི་དམིགས་པ་དང་། དེའི་དམིགས་པ་ཞེས་དང་། རྟེན་
ཞེས་དང་། བྱང་པར་དང་། སྐྱབ་པ་ལས་མི་ལྡོག་པ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་
ཉན་རང་གིས་མི་འགོ་བ་དང་། སྐྱབ་པ་སྤང་དོར་གཞན་གྱི་རྗེས་འཛོག་པ་
དང་། རྣམ་མཁུན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འཐོབ་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། སྐྱིབ་
གཉིས་གྱིས་དག་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། སྐྱབ་པ་
པོ་ལ་དགོས་པ་དེ་དག་བསྟན་པའི་གདམས་ངག་ནི་ཚོས་ཅན་བཅུར་གངས་
ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། བཅུ་པོ་འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་སྐྱབ་པ་པོའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཐུན་
སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ལོ།།

༥ གཉིས་པ་རྟོགས་དཀའ་བ་དག་འདུན་དཀོན་མཚོག་ལ་གདམས་པ་
བྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ནི། དག་འདུན་དཀོན་མཚོག་ཅེས་མཚམས་སྦྱར་
ནས་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དངོས་མིང་ཐེག་དམན་གྱི་དག་འདུན་དང་།
བཏགས་མིང་ཐེག་ཚེན་གྱི་དག་འདུན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ་སྟེ། རྒྱན་ལྷགས་
དང་། ཕྱིར་འོང་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་དང་། དག་བཙུམ་པ་དང་། རང་སངས་

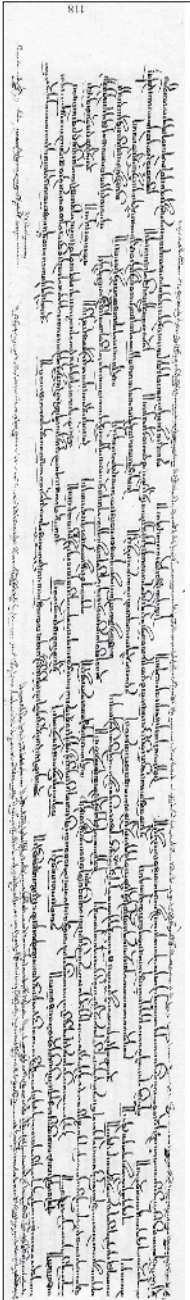
རྒྱལ་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཉེ་རིམ་གྱིས་པ་དང་། གཅིག་ཅར་བའོ། །དང་
 པོ་སྐྱུག་བསྐྱུལ་ལ་ཚོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ནས་ལམ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་
 བཟོད་པའི་བར་ལ་གནས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་པའི་སྐྱོམ་
 སྤང་ལྡེའི་བར་དུ་སྤངས་ཀྱང་རུང་སྟེ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ།
 དབང་པོ་ཚུལ་གྱིས་དད་པ་དང་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་གཉིས་སོ། །
 ལམ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་ཚོ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་
 སྐྱོམ་སྤང་གཅིག་ཀྱང་མ་སྤངས་ན་འདོད་པའི་ལྷ་ཡི་འགོ་བ་རིགས་གཅིག་
 ཏུ་ལན་བདུན་སྐྱེ་སྲིད་པས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཛོད་ལས།
 འབྲས་བུ་གནས་སྐྱོམ་སྤང་བྱ་མ་ཟད། །རེ་ལྟར་ཐོགས་ན་ལན་བདུན་པ། །ཞེས་
 སོ། །འདོད་པའི་སྐྱོམ་སྤང་གསུམ་བཞི་སྤངས་ན་ལྷ་འམ་མི་གང་རུང་གཅིག་
 ཏུ་སྐྱེ་བ་ལན་གཉིས་སམ་གསུམ་ལེན་པའི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་
 ཉེ། དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་གསུམ་རྣམ་བཞི་ལས་གོལ་བ། །ཚོ་གཉིས་གསུམ་དུ་
 རིགས་ནས་རིགས། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གཅིག་ཅར་བ་ནི་བསམ་གཏན་
 དང་པོའི་ཉེར་བསྐྱོགས་མི་ལྷོགས་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་གསུམ་གྱི་
 སྐྱོམ་སྤང་ཆེ་འབྲིང་དགུ་གཅིག་ཅར་སྤངས་ཉེ་དགུ་བཙོམ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཉེ།
 ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། མི་ལྷོགས་པ་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ཉེ་འཇིག་རྟེན་ལས་
 འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་ན་སྐྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་
 གཅིག་ཅར་སྐྱོད་སྟེ་འདི་ནི་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་། དགུ་བཙོམ་
 པའི་འབྲས་བུ་དང་། འབྲས་བུ་གཉིས་ལ་གདགས་སོ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་སྤྱིར་འོང་ལ་གཉིས་ཉེ། ཆགས་བྲལ་སྐྱོན་འགོ་དང་། མཐར་གྱིས་

པའོ། །དང་པོ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྐྱོམ་ལམ་གྱིས་འདོད་པའི་སྐྱོམ་སྤང་བྱུག་
 གམ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་སྤངས་པ་ཞིག་མཐོང་ལམ་སྤྲད་ཅིག་བཙུ་པའི་ཚེ་
 འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཞིང་། སྤྲད་ཅིག་བཙུ་བྱུག་
 མའི་ཚེ་ཕྱིར་འོང་འབྲས་བུ་ནས་ཅམ་པོ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། །།གཉིས་པ་
 ལ། །དབྱུ་པ་རྒྱན་ཆད་ཟད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། གང་ཞིག་གང་ལ་ཞུགས་
 པ་ནི། །བཙུ་བྱུག་པ་ལ་དེ་འབྲས་བུ་ནས། །ཞེས་དང་། གཉིས་པ་བདེན་(ཡུ
 ན)པ་མཐོང་བའི་རྗེས་ལ་འདོད་པའི་སྐྱོམ་སྤང་གཅིག་ནས་བྱུག་པ་སྤོང་བའི་
 བར་ཆད་མེད་ལམ་རྒྱན་ཆད་གཉིས་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། བྱུག་པ་སྤངས་ན་
 དེ་ཉིད་ལ་གནས་པ་ཅམ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ལྟ་ཡི་བར་བཙུ་མ་པ། །གཉིས་པ་
 ལ་ནི་ཞུགས་པ་འང་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་། རྣམ་པ་བྱུག་པ་ཟད་གྱུར་པ། །དེ་
 བུ་ལ་ན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ཉིད་འདོད་པའི་སྐྱོམ་སྤང་བདུན་པ་
 དང་བརྒྱད་པ་སྤངས་པའི་ཚེ་ཕྱིར་འོང་བྱུང་བར་ཅན་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཞེས་
 བྱ་སྟེ་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ལན་གཅིག་ལེན་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་
 གཅིག་པ་ནི་འདོད་པར་ལན་གཅིག་སྐྱེ་སྲིད་པ་ཡིན་གྱི་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤངས་རྟོགས་
 མ་ཐོབ་པར་ནི་དབྱུ་བཙུ་མངོན་རྟོགས་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་
 མངོན་རྟོགས་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་
 མངོན་རྟོགས་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་
 ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་དང་། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཆགས་བྲལ་སྤོན་འགྲོ་དང་། མཐར་
 གྱིས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། རྩོད་སྤོང་དོ། །དང་པོ་འདོད་
 པའམ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་བར་གྱི་སྐྱོམ་སྤང་འཇིག་རྟེན་པའི་སྐྱོམ་ལམ་གྱིས་

སྤངས་པ་ཞིག་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནས་སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་ས་ལམ་
 ལ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་བར་གང་ལ་གནས་ཀྱང་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་
 པ་ཡིན་ཞིང་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཚེ་སྤྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་
 ཅོམ་པོ་ཡིན་ཏེ། མཚོན་ལས། འདོད་པའམ་ཡང་ན་གོང་མ་ལས། །ཆགས་
 བུལ་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ། །ཞེས་པ་དང་། གང་ཞིག་གང་ལ་ཞུགས་པ་
 བློ། །བཅུ་དྲུག་པ་ལ་དེ་འབྲས་གནས། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང་།
 ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་བསམ་གཏན་དང་པོ་འོ་སྐྱོམ་སྤང་ཆེན་པོ་འོ་ཆེན་པོ་
 ནས་ཅི་ཡང་གི་སྐྱོམ་སྤང་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་བར་སྤངས་པ་དེ་སྐད་ཅིག་བཅུ་
 དྲུག་པའི་ཚེ་ན་ཚོས་ཅན། འབྲས་བུ་བཞི་པ་དབྱ་བཅོམ་པ་ལ་ཞུགས་པའམ།
 ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། སྤངས་པ་ལྷག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 ཏྲགས་ཁས་སྤངས་ཤིང་ཁྱབ་པ་སྤངས་པ་དེ་རྣམས་མེད་ཀྱང་འབྲས་གནས་
 ཅོམ་གྱིས་མིང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པའི་
 ཚེ་ན་ཚོས་ཅན། འབྲས་བུ་བཞི་པ་ལ་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་སྐྱ་མ་
 ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་སྤི་མ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་སྐྱ་མ་ཁྱད་པར་ཅན་
 ཐོབ་པས་ཁྱབ་པས་ན་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ཏྲགས་སོ། །ཕྱོགས་ཚོས་
 སྐྱབ་པ་ནི། སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པའི་ཚེ་ན་ཚོས་ཅན། ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། བཅུ་དྲུག་པ་དེ་ཅོམ་པོ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་ཚུལ་
 འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཚོགས་དག་སྐོང་ཐོབ་པར་མི་རུས་པ་བཞིན་དང་། བསམ་
 པས་མི་བརྩོན་ལ་དེའི་རྗེས་ལ་བརྩོན་ན་འགྱུར་རོ། །མཚོན་ལས། འབྲས་
 ཐོབ་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་གྱི། །ལམ་ཐོབ་མེད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །འབྲས་གནས་
 ཁྱད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །མི་བརྩོན་པ་ནི་ཞུགས་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །འབྲས་

བྱ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་རྩོད་ལན་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །གཉིས་པ་མཐར་གྱིས་པ་ནི་བདེན་པ་མཐོང་ནས་
 འདོད་པའི་སྒྲོམ་སྤང་བདུན་ནས་དགུ་པ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་
 མེད་པའི་ལམ་རྒྱུན་ཆད་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་
 པ་ཡིན་ལ། སྒྲོམ་སྤང་དགུ་པ་སྤངས་པའི་ཚེ་སྤྱིར་མི་འོང་
 འབྲས་གནས་ཡིན་ཏེ། མཚོན་ལས། ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་
 གཅིག་པ་དང་། །གསུམ་པ་ལ་ནི་ཞུགས་པ་ཡིན། །ཞེས་
 པ་དང་། དེ་དགུ་བཅད་པ་སྤྱིར་མི་འོང་། །ཞེས་སོ། །དེ་ཉིད་
 འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞུགས་
 སྤྱིར་འགྲོ་དང་། གཞུགས་མེད་པར་ཉེར་འགྲོ་དང་། ཚེ་
 འདི་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ་
 སྟེ། བར་དོར་འདའ་བ་དང་། རྐྱེས་ནས་འདའ་བ་
 དང་། འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པར་འདའ་བ་དང་། འདུ་བྱེད་
 མེད་པར་འདའ་བ་དང་། གོང་དུ་འཕོ་བའོ། །དང་པོ་ རྐྱེ་
 བའི་ཀུན་རྫོང་སྤངས་ལ་མདོན་པར་གྲུབ་པའི་ཀུན་རྫོང་མ་སྤངས་པ་ནི་བར་
 མ་དོར་པོ། །མདོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཀུན་རྫོང་སྤངས་ལ་སྐྱེ་བའི་ཀུན་རྫོང་
 སྤངས་པས་ནི་གཞུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་སྤངས་པ་
 རྐྱེ་ནས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །གཉིས་ཀ་སྤངས་པ་ཞི་ལུས་ཏེ་སྤྱི་བཞིའོ། །
 བར་དོར་འདའ་བ་ནི་གཞུགས་ཁམས་གནས་རིགས་
 སམ་ཚངས་རིས་ལ་སོགས་གང་རུང་གི་བར་དོ་གྲུབ་ནས་
 དེ་ཉིད་ལ་ལམ་བསྐྱོམས་(ཡུ བ)པས་དགུ་བཅོམ་པ་

ཐོབ་པ་ནི་ལྷག་མེད་དུ་འདའ་བ་ཡིན་ཞིང་། དབང་པོ་རྗེ་རྒྱལ་ལས་ལྷུང་བ་
 དང་ལྷུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་ཆེས་རིང་མོ་བར་འགྲུང་རོ། །གཉིས་པ་ནི་ཚངས་
 རིས་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་མངོན་⁷⁵དུ་སྐྱེས་ནས་ལམ་བསྐྱོམས་པས་རིང་པོ་མི་
 ཐོགས་པར་དག་བཅོམ་ཐོབ་པ་ལྷག་བཅས་ཐོབ་པའོ། །གསུམ་པ་ནི་རྟེན་
 དེལ་ལམ་བསྐྱོམས་པ་རྩོལ་བ་དུག་པོས་དར་ལ་བབས་པ་ན་དག་བཅོམ་པ་
 ཐོབ་པའོ། །བཞི་པ་ནི་དེལ་རྩོལ་བ་རྒྱུད་དུས་རྒྱན་པའི་དུས་སུ་དག་བཅོམ་
 པ་ཐོབ་པའོ། །ལྷ་པ་གོང་འཕོ་ལ་གཉིས་ཏེ། འོག་མིན་གྱི་མཐར་འགྲོ་བ་
 དང་། སྤིན་ཅེ་འི་མཐར་འགྲོ་བའོ། །དང་པོ་ལྷག་མཐོང་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ་ནི་
 ཚངས་རིས་ཀྱི་རྟེན་དེལ་བསམ་གཏན་ཟག་མེད་བཅུ་ཟག་བཅས་ལྷ་སྟེ་བཙོ་
 ལྷ་སྟེལ་བསྐྱོམས་ནས་འོག་མིན་དུ་འདའ་བ་ནི་འཕར་བའོ།⁷⁶ རྟེན་དེལ་
 སྟེལ་ལུགས་སྲར་བཞིན་དུ་གསུམ་སྟེལ་ལམ་དུག་སྟེལ་བསྐྱོམས་པས་མི་
 ཆེ་བའམ་མི་གདུང་བ་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ། དེར་བཙོ་ལྷ་སྟེལ་བསྐྱོམས་
 རས་འོག་མིན་དུ་འདའ་བ་ནི་སྤྱིད་དུ་འཕར་བའོ། །ཚངས་ཆེན་ལས་གཞན་
 མཐར་ཆགས་སམ་ཡང་ན་གནས་ཚང་མའི་གནས་མཐར་ཆགས་སུ་སྲར་
 བཞིན་སྟེལ་མ་བསྐྱོམས་ནས་མཐར་འོག་མིན་དུ་འདའ་བ་ནི་གནས་ཐམས་
 ཅད་དུ་འཕར་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་བསམ་གཏན་གསུམ་ནས་བཙོ་ལྷ་འི་བར་དུ་སྟེལ་
 བས་འབྲས་བུ་གནས་གཅོང་མ་ལྷུང་སྐྱེ་བ་སྟེ། ལམས་གསུམ་ནི་བསམ་གཏན་པའི་
 སེམས་ཐོབ་ཀྱང་ཉམས་སྟེ་ཉམས་པ་སོར་རྒྱུད་པ་ནི་གཞུགས་ཀྱི་རྟེན་ལའང་སོར་རྒྱུད་པར་བྱེད་ཀྱི་
 གསར་བསྐྱེད་ནི་མེད་དེ། སྟེལ་མ་འདོད་པའི་རྟེན་ལོ་ན་ལ་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱིར་མི་

75 མ་དཔེ་ལ་ “མངོན་དུ་སྐྱེ་” ལྟར་སྤྲང་།

76 མ་དཔེ་ལ་ “ག་རིད་པའོ།” ལྟ་བུར་སྤྲང་།

འོང་འབྲས་གནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ལས་ཉམས་ན་⁷⁷མི་མ་ལས་ཀྱང་ཉམས་པར་
 འགྱུར་ལ་གཉིས་ཀ་ལས་ཉམས་པས་འཆི་མེད་ཀྱི་ཆགས་པ་སོར་མ་རྒྱུད་པར་མི་སྐྱེ་བའི་⁷⁸ཕྱིར་དོ།
 །གཟུགས་ལམས་བརྒྱུག་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བཞི་སྲིད་མཐའ་བརྒྱུད་བ་ཡིན་གྱི་བཞི་ཡན་
 ཆད་དུ་ལམས་མེད་པར་⁷⁹འགྱུར་དོ། །བར་མ་དོད་བད་བ་ཅི་དབང་རྣོན་ཉོན་མོངས་སྦྱོད་པ་རྒྱུད་
 རུལ་ལ། སྐྱེས་ནས་ལ་སོགས་པ་ཅི་དེ་དང་དེའི་འབྲིང་། གོང་དུ་འཕོ་ཅི་དབང་རྒྱལ་ཉོན་མོངས་
 ཆེན་པོའོ། །བར་མ་དོད་དང་སྐྱེས་ནས་ལ་སོགས་པ་དང་། འཕར་གསུམ་ལས་དབང་པོ་ཉོན་མོངས་
 པའི་ལྷན་པར་ཡོད་དེ་དེད་ག་ནི། ལྷན་པར་རྣམས་ལ་དབང་ཉོན་བྱེ་བྲག་གི། །ཞེས་གསུངས་སོ།།
 མཚོན་ལས། དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྷ་ཡི་ཕྱིར། །གནས་གཅོང་སྐྱེ་བ་ལྷ་ལོ་ན། །ཞེས་
 པ་དང་། དེ་མ་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། དེ་འཕར་བྱེད་འཕར་ཐམས་ཅད་དུ། །འཆི་འཕོ་
 །། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་སྲིད་རྩེར་འགོ་བ་ནི་ཞི་གནས་སྦྱུད་པས་སྲེལ་མ་
 སྐྱོམ་མི་རུས་པས་གནས་གཅོང་ལྷ་བོར་ནས་གཟུགས་མེད་སྲིད་རྩེར་བར་དུ་
 སོང་ནས་འདའ་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། །།གཞན་སྲིད་རྩེ་མོར་འགོ། །ཞེས་སོ།།
 གཉིས་པ་གཟུགས་མེད་དུ་འགོ་བ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
 བས་འདོད་པའི་རྟེན་ལས་འཕོས་ནས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་སྟེ།⁸⁰ འདི་ལ་
 བར་དོར་འདའ་བ་ལས་གཞན་བཞི་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། གཞན་ནི་གཟུགས་
 མེད་འགོ་རྣམ་བཞི། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ཆོ་འདིར་འདའ་བ་ལ་ཕྱིར་མི་
 འོང་ཐོབ་པའི་རྟེན་དེ་ལ་འགོག་པའི་སྐྱོམས་འཇུག་ཐོབ་པ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་

77 མ་དཔེ་ལ་ “དང་པོ་ལས་ཉམས་ཉེ་དེས་ན་” ཞེས་ཡོད་ཀྱང་སྐར་བསུབས་པ་ལྟ་བུར་སྐར་།
 78 ཡི་གེ་གསལ་པོར་མེད་པས་འདི་སྟར་ཡིན་པར་སྐར་།
 79 ཡི་གེ་གསལ་པོར་མེད་པས་འདི་སྟར་ཡིན་པར་སྐར་།
 80 “ཡིན་” ཡོད་པ་ཕྱིས་བསུབས་པ་ལྟར་སྐར་བས་དབྱུང་དགོས།

སུམ་དུ་བྱེད་པ་དང་། མ་ཐོབ་ཀྱང་ཚོ་འདི་ལ་མུང་འདས་ཐོབ་པ་མ་ཐོབ་ཚོས་
ལ་ཞི་བ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། འགོག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་། ། ལུས་ཀྱིས་
མངོན་སུམ་བྱེད་པར་འདོད། ། ཅེས་པ་དང་། གཞན་ནི་འདི་ལ་མུང་འདས་འདུ།
ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་དག་བཅོམ་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་སྐྱོན་འགོ་མེད་དེ་སྲིད་ཚེ་འི་གཉེན་པོ་
སྲིད་ཚེ་བས་མཐོ་བའི་ས་མེད་ཅིང་། སྤར་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་སྐྱོམ་ལམ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པས་
འདོད་ཆགས་དང་འབྲལ་བར་བྱེད་དེ་མཛོད་ལས། འཇིག་རྟེན་འདས་ཀྱི་སྲིད་
ཚེ་ལས། ། ཆགས་བྲལ་གཞན་ལ་རྣམ་པ་གཉིས། ། ཞེས་སོ། ། འདིའི་ཞུགས་
པ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྐྱོམ་སྤང་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ནས། སྲིད་ཚེ་འི་
སྐྱོམ་སྤང་རྒྱུ་དུའི་རྒྱུ་དུས་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་བར་ནི་ཞུགས་
པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཉིད་ལས། སྲིད་ཚེ་འི་བར་ཆ་བརྒྱད་ཟད་པ། ། དག་བཅོམ་ཉིད་
ལ་ཞུགས་པ་ཡིན། ། དག་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡང་། ། ཞེས་སོ། ། སྲིད་
ཚེ་འི་སྐྱོམ་སྤང་རྒྱུ་དུའི་རྒྱུ་དུས་སྤོང་བའི་ཚོ་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་
གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་
ཉིད་ལས། དེ་ཟད་ཐོབ་དང་ཟད་པ་ཤེས། ། དེ་ཚོ་དེ་མི་སྐྱེ་བ་དག་བཅོམ། །
ཞེས་སོ། ། དེ་ཉེ་ན་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཚོས་ཅན། འཆི་བར་སེམས་པའི་ཚོས་ཅན། རྗེས་སུ་
སྤང་བའི་ཚོས་ཅན། གནས་པ་ལས་མི་བརྐྱེད་པ། རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་ཅན། མི་གཡོ་བའི་ཚོས་
ཅན་ལོ། ། དད་མོས་མ་ཐོབ་ཐོབ་གཉིས་དུས་སྐྱོར་དུས་མི་སྐྱོར་གཉིས། ཉིང་བེ་འཛིན་མངོན་འགྲུང་

81 ཡུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ལ་ལྷོས་པ་དང་མི་ལྷོས་པ་ལས་ཡིན་ཏེ། དབང་བཅོམ་རྒྱལ་འདོད་དེ་དག་ལས།།
ལྷ་ནི་དད་པས་མོས་ལས་སྐྱེས། །དེ་དག་རྣམ་གྲོལ་དུས་དང་སྦྱོར། །མི་གཡོའི་ཚོས་ཅན་མི་གཡོ་
བཤ། །དེ་ཕྱིར་དེ་དུས་མི་སྦྱོར་གྲོལ། །དེ་ནི་མཐོང་ཐོབ་རྒྱ་ལས་བྱུང། །ཞེས་སོ།།828

ལྷ་པ་རང་སངས་རྒྱས་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོན་གཅིག་
ལ་ལམ་བཞི་འམ་ལྷ་བསྐྱེད་ནས་དགོ་བཤེས་གཞན་ལ་མ་ལྷོས་(༥༦ ན)
པར་བྱང་རྒྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། བྱང་རྒྱབ་པར་བྱས་པ་རང་སངས་རྒྱས་དང་། རང་
བྱང་རྒྱབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ལྷོན་དང་བསེ་རུ་བྱང་རྒྱབ་པར། །བསམ་
གཏན་མཐའ་རྟེན་གཅིག་ལ་ཀུན། །ཞེས་པ་དང་། མདོ་ལས། རང་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་བྱང་རྒྱབ་ཐོབ་ཐོ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་བཏགས་མིང་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགོ་འདུན་ལ་གཉིས་ཏེ། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་
པ་རོ། །དང་ཐོ་ལ་གཉིས་ཏེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་
གཞན་པ་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བ་རོ། །དང་ཐོ་ལ་ཁ་ཅིག་རྩ་བའི་ཚིག་ཇི་ལྟ་
བ་ཉི་ཤུ་ཡིན་ཞེས་པ་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
འོག་མིན་གྱི་མཐར་འགྲོ་བ་དང་འཕར་བ་གསུམ་དབྱེ་གཞི་དང་དབྱེ་བའི་ཡ་
གྲུལ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་འཕར་བ་གསུམ་འོག་མིན་གྱི་མཐར་
མི་འགྲོ་བར་འགྱུར་བ་ལས། འོག་མིན་དུ་འགྲོ་ཞིང་དབྱེ་གཞི་དང་བྱེ་བའི་ཡ་
གྲུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མར་གོང་གཅིག་ལ་མར་ཤགས་གསུམ་བྱས་པ་བཞིན་

81 མ་དཔེ་ལ་ཡི་གེ་མི་གསལ་བས་ཚིག་འབྲུག་རྒྱལ་ཅོམ་ཆད་ཡོད།

82 མ་དཔེ་ལ་མཆན་རྟགས་མེད་ཀྱང་ཚིག་གི་འགྲོས་ལ་བཏགས་ནས་མཆན་འདི་ཉིད་འདིར་
བརྒྱག་པ་ཡིན།

མོ། །དབྱ་བཅོམ་ཞུགས་པ་སློབ་པའི་དགེ་འདུན་དུ་མ་འདུས་པར་ཐལ།
 ཚ་བ་མངོན་ཉོན་གས་རྒྱན་དུ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། །འདོད་ན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དུ་ཡང་མ་འདུས་པར་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་ཡང་འཕགས་པས་སྲིད་
 པའི་ཚེ་མོའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་སྦྲངས་པར་གྱུར་པ་དེ་ལས་ནི་འདྲིར་
 དབྱ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་ཞེས་བཤད་དེ། །ཞེས་པ་དང་།
 སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་གཉིས་ཀར་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཁ་ཅིག་སྲིད་ཚེའི་མཐར་འགྲོ་བ་དང་། གཞུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་
 དབྱེ་གཞི་དང་། མཐོང་ཚོས་ལ་ཞི་བ་དང་། ལུས་མངོན་བྱེད་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་
 ཡིན་ཟེར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་དབྱེ་གཞི་དང་། བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་མ་ཡིན་པར་
 འགྱུར་ཏེ། གཞུགས་མེད་དུ་འགྲོ་མི་འགྲོ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་ནི་
 ཏྲ་གང་ཞེ་ན་སྒྲུང་པོ་ཆེ་སྟེ་བྱེ་ན་ར་ལུག་གཉིས་ཟེར་བ་བཞིན་མོ། །ཁ་ཅིག་སྲིད་
 ཚད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་ཚུ་བརྒྱད་ཡིན་ལ་དེས་པ་ཅན་བཅུ་གཅིག་ཡིན་ཟེར་ཏེ།
 སྲིད་ཚད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དེ་བས་གྲངས་མང་བ་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེགས་སྐྱེས་
 ལ་འདོད་ལྟའི་དེགས་དུག་ཡོད་ཅིང་། བར་དོར་འདའ་བ་ལ་བར་དོ་བཅུ་དུག་
 གམ་བཅུ་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་པ་ཅན་ལ་བཅུ་གཅིག་མི་འབྱུང་བར་
 ཐལ། དེགས་སྐྱེས་ཡིན་ན་བར་དོར་འདའ་བ་ལ་སོགས་མི་སྲིད་དེ། ལྷར་
 འདས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ཟེན་སྲིས་འཆི་རྒྱ་མེད་པ་བཞིན་མོ། །གསུམ་པ་རང་
 ལུགས་ལ་གསུམ་སྟེ་མཚན་གཞི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། སྐྱོད་ན་
 མོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ་དབྱེ་གཞི་དང་། དབྱེ་བའི་དངོས་པོ་དང་། བྱེ་བའི་
 དོན་དང་། གྲངས་དེས་པའོ། །དང་པོ་བྱང་འཕགས་ཅོམ་ཞིག་གོ། །གཉིས་
 པ་ཚུ་བའི་དབྱེ་བ་རྒྱན་ཞུགས་དང་། ཕྱིར་འོང་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་།

དག་བཅོམ་པ་དང་། བསེ་རུ་ལྟ་བུ་སྟེ་ལྟ་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་རྒྱུན་
 ལྷགས་ལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲངས་དང་། ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་དང་། མིའི་
 རིགས་སྐྱེ་དང་། ལྷའི་རིགས་སྐྱེའོ། སྤྱིར་འོང་ལ་དད་ཚོས་མཐོང་ཐོབ་གང་
 རུང་གཅིག་དང་། བར་ཆད་གཅིག་པའོ། སྤྱིར་མི་འོང་ལ་དད་ཚོས་མཐོང་
 ཐོབ་གང་རུང་གཅིག་དང་། བར་དོར་འདའ་བ་དང་། སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་
 དང་། འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པར་འདའ་བ་དང་། འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ་
 དང་། འཕར་བ་དང་། བྱེད་དུ་འཕར་བ་དང་། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་
 འཕོ་བ་དང་། སྲིད་ཅེ་འི་མཐར་སྐྱབས་པ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་
 པ་དང་། མཐོང་ཚོས་ལ་ཞི་བ་དང་། (༥༦ བ)ལུས་མངོན་བྱེད་དོ། །དག་
 བཅོམ་པ་ལ་ལྷགས་པ་དང་། བསེ་རུ་དང་ཉི་ཤུའོ། །གཉིས་པ་བྱེ་བའི་དོན་སྲ་
 མ་བྱུང་པར་ཅན་དང་། སྤྱི་མ་ལ་ལྷགས་པ་གཅིག་པའི་སྐྱབས་སྲིད་ཅིང་། དེ་
 ལས་གཞན་ཐ་དད་པའོ། །བཞི་པ་གྲངས་ངེས་ནི་དབང་པོ་རྣམས་པོ་ལ་སོགས་
 པའི་བྱེ་བྲག་གིས། ཞེས་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་མངོན་རྟོགས་ཀྱིས་འབྱེད་ལ།
 བྱང་འཕགས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་
 ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས།
 ཞེས་སོ། །དེས་ན་མཐོང་ལམ་ཤེས་པ་དང་སྒྲོམ་ལམ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱེ་
 བྲག་གིས་དགོ་འདུན་ཉི་ཤུར་ངེས་པའོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་དབང་པོ་རྣམ་
 པོ་དང་རྣམ་པོ་ལས་དད་པའི་རྗེས་འབྲངས་དང་། ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་
 གཉིས་དང་། དད་ཚོས་མཐོང་ཐོབ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ་སྐྱེ་བ་ལེན་རྒྱུལ་ལས་
 རིགས་སྐྱེས་གཉིས་དང་། བར་ཆད་གཅིག་པར་ངེས་ལ། གཞན་རྣམས་ལྟ་
 ངན་ལས་འདའ་རྒྱུལ་གྱིས་ངེས་སོ། །དོན་ལ་གདུལ་བྱའི་སྒོ་ལ་དགོངས་

ནས་གསུངས་པ་ཅམ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ལ་སྦྱི་དང་། བྱེ་བྲག་གི་
 མཚན་ཉིད་གཉིས་ལས། དང་པོ་བྱང་འཕགས་ཅམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཟག་
 མེད་གྱི་ཤེས་རབ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུད་གང་ཞིག་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་
 ཡིན་ཏེ། དེས་རང་གི་མཚན་བྱེད་ལས་གཞན་ཐམས་ཅད་གཅོད་པའོ། །གཉིས་
 པ་ལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲངས་ནི་བྱང་འཕགས་དབང་རྒྱལ་གང་ཞིག་ མི་ནས་མིར་
 རྒྱུ་བའོ། །འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ལྷགས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་དེ་
 ལ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་མིའི་ནང་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་མི་དང་སྐྱལ་བ་མཉམ་པ་
 ཉིད་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་སེམས་པ་ཆེན་པོ་མ་གཏོགས་པར་
 དབང་པོ་རྒྱལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོ། །ཚེས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་ནི་བྱང་འཕགས་
 དབང་ཚོན་གང་ཞིག་ ཞིང་གཞན་ནམ་དགའ་ལྡན་ནས་སྐྱེས་ཤིང་གང་དུ་སངས་རྒྱས་མཉམ་
 པར་བྱེད་པའོ། །འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ལྷགས་པ་སྟེ། མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་སེམས་དཔའ་
 ཆེན་པོ་གང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཞན་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་དེར་སྐྱེས་པས་དེའི་དབང་པོ་རྣམས་རྣ་
 པར་འབྱུང་ཏེ། ཞེས་སོ། །མིའི་རིགས་སྐྱེས་ནི། བྱང་འཕགས་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་
 གནས་པ་གང་ཞིག་མིའི་རིགས་ཆེན་བརྒྱུད་མར་འཛིན་པའོ། །ལྷ་རིའི་རིགས་
 སྐྱེས་ནི་བྱང་འཕགས་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་གནས་པ་གང་ཞིག་ལྷ་རིའི་རིགས་
 ཆེན་བརྒྱུད་མར་འཛིན་པའོ། །དད་མོས་ནི་བྱང་འཕགས་ ལྷོན་བསམ་གཏན་གྱི་
 རྒྱུ་བ་བརློག་མ་ཤེས་པ་གང་ཞིག་ ལྷ་ཚོ་རིང་པོར་སྐྱེས། དེ་ནས་འདོད་པའི་ལྷ་མིར་སྐྱེས་པའོ། །
 དབང་རྒྱལ་གང་ཞིག་འབྲས་བུ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ པསམ་གཏན་ལ་སྐྱོམས་
 པར་འཇུག་པ་གང་ཞིག་འདོད་པ་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བའོ། །ལ་ལྷགས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་
 ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པས་བསམ་གཏན་
 བཞི་པོ་དག་སྐྱབ་པར་བྱེད། བ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ལ་སྦྱོད་པར་བྱེད་

ཅིང་། བསམ་གཏན་ཐོབ་པ་དེས་ཀྱང་ལྷ་ཚོ་རིང་པོ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་སྐྱེ་དེ་ནས་
 ཤི་འཕོས་ནས་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་དང་མི་རྣམས་སུ་སྐྱེ། ཞེས་པ་ནས་
 དབང་པོ་རྣོ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་བར་དུ་གསུངས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་
 བ་བྱང་འཕགས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། མི་ཁོམ་པའི་གནས་སུ་
 སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ལྷ་བ་པ་འདི་ཉིད་ནས། །།བསམ་གཏན་ལ་སོགས་ཀྱི། །ཡན་
 ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་། ཞེས་པས་འགྲུབ་ལ། གཞན་ཡང་ཕྱིར་མི་
 ལྷོག་པར་བཤད་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ལྷོན་གྱི་སྐྱོབ་དཔོན་ལ་ཅིག་
 འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལ་མི་ཁོམ་པར་བགྲངས་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་གཉིས་
 ཡོད་པས་ཕྱི་མར་སྐྱེ་བ་འགལ་བ་མེད་ཟེར་རོ། །ལ་ཅིག་ན་རེ། ཕྱིར་མི་ལྷོག་
 སལ་ཆེ་བ་ཡིན་གྱི་འགའ་ཞིག་མི་ཁོམ་པར་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ཟེར་རོ། །ལ་
 ཅིག་ན་རེ། བཟོད་པ་མ་ཐོབ་པ་རྐྱེད་གནས་པ་ཡིན་ཟེར་རོ། །དོན་འདི་ལྟར་
 ཡིན་ཏེ། མི་ཁོམ་པར་ལས་ཀྱིས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཕྱིར་ལྷོག་
 པ་མེད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་དོན་དུ་སྐྱོན་ལམ་གྱིས་འགོ་བ་གང་དུ་སྐྱེ་ཡང་
 མི་འགལ་བར་ཤེས་སོ། །མཐོང་ཐོབ་ནི་བྱང་འཕགས་དབང་རྣོན་གང་ཞིག་
 གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་ལྷགས་པ་སྤིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཅན་རྒྱལ་བའི་ཞིང་ནས་ཞིང་དུ་སྐྱེ་ཞིང་བསྐལ་
 བཟང་འདི་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱ་བའོ། ། འབྲས་བུ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་ལྷགས་
 པའོ། །བར་ཆད་གཅིག་པ་ནི་བྱང་འཕགས་ ཆོ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་གང་ཞིག་
 དགའ་ལྡན་ནས་འདིར་མཇོད་པ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པའོ། ། འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ལ་གནས་
 པ་གང་ཞིག་ཆོ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའོ། །བར་དོར་འདའ་བ་(༥༧ ན)ནི་
 བྱང་འཕགས་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་གང་ཞིག་གཟུགས་ཀྱི་བར་
 སྤིང་དུ་སངས་རྒྱ་བའོ། །སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་ནི་བྱང་འཕགས་ གང་ཞིག་ཞིང་

ནས་ཞིང་དུ་སྐྱེ་ཞིང་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་ འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་
 གང་ཞིག་གཞུགས་སུ་སྐྱེས་ནས་རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་འོ། །
 འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པར་འདའ་བ་ནི་བྱང་འཕགས་ གང་ཞིག་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་
 རྟག་ཏུ་བརྩོན་པས་ཞིང་ནས་ཞིང་དུ་འགྲོ་ཞིང་བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་པ་ན་ འབྲས་བུ་གསུམ་
 པ་ལ་གནས་པ་གང་ཞིག་གཞུགས་ཀྱི་རྟེན་དེ་ལ་འབད་པ་དང་བཅས་པས་
 སངས་རྒྱ་བའོ། །འདུ་བྱེད་མིན་པར་འདའ་བ་ནི་བྱང་འཕགས་ གང་ཞིག་སེམས་
 དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་ཏེ་ཞིང་ནས་ཞིང་དུ་འགྲོ་ཞིང་། འབྲས་བུ་
 གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་གང་ཞིག་གཞུགས་ཀྱི་རྟེན་དེར་ སྤྲིད་ཚེ་འེ་སེམས་ཐོབ་
 རྟེ འབད་མེད་དུ་སངས་རྒྱ་བའོ། །འཕར་བ་ནི་བྱང་འཕགས་ བཞི་པའི་སེམས་
 ལས་ཉམས་པ་གང་ཞིག་དང་པོའི་སེམས་བསྐྱབས་ཏེ་ འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་གནས་
 པ་གང་ཞིག་ཚངས་རིས་ནས་འོག་མིན་དུ་སྐྱེས་ནས་སངས་རྒྱ་བ་ཡིན་འོ། །
 རྐྱེད་དུ་འཕར་བ་ནི་བྱང་འཕགས་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་གང་ཞིག་
 ཚངས་རིས་ནས་གཙང་མའི་གནས་སུ་སྐྱེ་ཞིང་གཙང་མའི་གནས་གཅིག་
 གམ་གཉིས་བརྒྱལ་ཏེ་འོག་མིན་དུ་སངས་རྒྱ་བ་ཡིན་འོ། །གནས་ཐམས་
 ཅད་དུ་འཕར་བའམ་འཆི་འཕོ་བ་ནི་ ལྷུག་པའི་སྐྱེ་འདྲར་སྐྱུལ་པ་གང་ཞིག་ཚངས་རིས་
 ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་དུ་སྐྱེས་ཤིང་ཕྱོགས་བརྩའི་ཞིང་ནས་ཞིང་དུ་སོང་སྟེ་སངས་རྒྱ་བའོ། ། བྱང་
 འཕགས་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་གང་ཞིག་གཙང་མའི་གནས་
 མཐར་ཆགས་སུ་སྐྱེ་ཞིང་འོག་མིན་དུ་སངས་རྒྱ་བའོ། །སྤྲིད་ཚེ་འེ་མཐར་
 ལྷུག་འགྲོ་བ་ནི་བྱང་འཕགས་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་གང་ཞིག་
 གཙང་མའི་གནས་བོར་ནས་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་གནས་སུ་
 སངས་རྒྱ་བ་ཡིན་འོ། །གཞུགས་ཀྱི་ཆགས་བཙམ་ནི་བྱང་འཕགས་འབྲས་བུ་

གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་གང་ཞིག་འདོད་པ་ནས་གཟུགས་མེད་པར་འགྲོ་ཞིང་
 སངས་རྒྱ་བའོ།། དེདག་ནས་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ནས་སྲིད་པའི་རྩེ་མོའི་བར་དུ་སྐྱེ་
 བར་འགྲུར་ཞིང་ཞེས་སོ།། མཐོང་ཚོས་ལ་ཞི་བ་ནི་བྱང་འཕགས་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཐོབ་
 འཁོར་ལོ་རྒྱུར་རྒྱལ་བ་རྒྱུད་མར་འཛིན་པ་གང་ཞིག་སྒོ་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པ་གང་གིས་མཐོང་
 བ་དེ་ཞི་བ་ཐོབ་པའོ།། འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་གང་ཞིག་རང་དེ་ཉིད་ལ་
 འདའ་ཞིང་གཞན་ཞི་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ།། །ལུས་ཀྱིས་མདོན་སུམ་དུ་བྱེད་
 པ་ནི་བྱང་འཕགས་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཐོབ་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་གང་
 ཞིག་ཐོད་རྒྱལ་ལ་སྒྲོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ཞིང་ནས་ཞིང་དུ་སོང་སྟེ་སངས་རྒྱ་བའོ།།
 པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའོ།། །དག་བཅོམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་བྱང་འཕགས་ས་བཅུ་
 པ་གང་ཞིག་དོན་གཉིས་སུ་སུམ་ཚོགས་པ་རྒྱན་མི་ཆད་པའོ།། འབྲས་བུ་བཞི་པ་ལ་
 ཞུགས་པ་སྟེ། མདོ་ལས། སྤྱི་ལོ་བུ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་གང་དག་པར་ཕྱིན་
 རུག་ལ་གནས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱིས་སྤང་
 བར་བྱེད་ཅིང་། བདག་ཉིད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་ཚོས་ཀྱི་སྤང་བ་དེ་
 དང་འབྲལ་བར་མི་བྱེད་པ་དག་ཡོད། ཅེས་སོ།། །བསེ་རུ་རང་སངས་རྒྱས་ནི་
 བྱང་འཕགས་གང་ཞིག་ཞིང་སྟོང་དུ་སངས་རྒྱ་བ་སྟེ། མདོ་ལས། སྤྱི་ལོ་བུ་
 སེམས་པ་ཆེན་པོ་གང་དག་སངས་རྒྱས་མི་བཞུགས་ཤིང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་
 ཀྱང་མེད་པའི་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་རང་བྱུང་རྒྱལ་ཏུ་འཚང་རྒྱ་བ་དག་ཡོད་
 དོ། །ཞེས་སོ།།

གསུམ་པ་སྐྱོད་ལ་གཉིས་ཏེ་སྐྱེ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་སྐྱོད་ནོ། །དང་པོ་བྱང་
 སེམས་དང་ལྡན་ཞིང་སྐྱེ་བོའི་ས་ལས་འཕགས་པའི་རྒྱན་རྒྱུད་གང་ཞིག་ཉེས་

བ་བྱི་ཞིང་ཡོན་ཏན་གང་བས་ན་བྱང་འཕགས་ཀྱི་གང་ཟག་གོ། །འདུས་པ་
 ཅན་དབྱེར་མི་ཕྱིད་པས་ན་དག་འདུན། གངས་ཉི་ཤུ་ཡོད་པས་ན་དག་འདུན་ཉི་
 ཤུ་འོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་
 བརྗོད་པ་འོ། །དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྐྱ་མ་དང་། སུན་དབྱུང་བ་གཉིས་ལས། དང་
 པོ་དྲགས་པོ་ན་རེ། དེས་མིང་མིན་ཏེ། འཁོར་ལོའི་མདོ་ལས། སངས་རྒྱས་
 མཐོང་བ་ཆགས་མེད་པས། །སེམས་ཅན་དཔག་མེད་དད་པར་བྱེད། །དེ་དང་
 དེ་ནི་ཆགས་པ་མེད། །དེ་ཕྱིར་སྐྱོ་ལྡན་དད་པས་འབྲངས། །ཞེས་དད་པའི་
 རྗེས་འབྲང་དང་། སངས་རྒྱས་ཚོས་ལ་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །ཚོས་ལས་ལྡོག་པར་
 མི་བྱེད་ཅིང་། །ཚོས་ཉིད་དེ་དག་འཛིན་བྱེད་དེ། །དེ་ཕྱིར་ཚོས་རྗེས་འབྲངས་
 ཞེས་གསུངས། །ཞེས་པ་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་དང་། ལམ་ལ་རྒྱུན་ཞེས་
 པ་བརྗོད་དེ། བསམ་དུ་མེད་པ་སངས་རྒྱས་སམ། །གང་དག་ལམ་ལ་འདྲིར་
 གནས་པ། །དེ་དག་དེ་ནི་རྒྱུན་ལ་གཞོལ། །ཞེས་པ་རྒྱུན་ཞུགས་དང་། གང་
 གིས་བྱང་རྒྱུ་འབྲུབ་འབྲུང་བའི། །རྒྱུན་རྣམས་མང་པོ་རབ་གསུངས་པ།།
 རྒྱུན་དེ་ཤེས་པར་བྱ་འོ་ཞེས། །དེ་ཚོ་ལ་བར་ནི་འོངས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ཕྱིར་
 འོང་དང་། འགྲོ་བ་རྣམ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་། །(༥༢ བ)དེ་ནི་ཕྱིར་ཞིང་མི་
 འགྲོ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་ཚོས་ནི་ཐོབ་པས་ན། །དེས་ན་ཕྱིར་མི་འོང་ཞེས་བརྗོད།།
 ཅེས་པ་ཕྱིར་མི་འོང་དང་། །གང་གིས་སེམས་ཅན་རབ་སྐྱུག་བསྐྱེད། །ཉོན་
 མོངས་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིས་བཅོམ། །ཉོན་མོངས་པ་ལས་རབ་ཏུ་གྲོལ། །
 དེས་དེ་དག་བཅོམ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་པ་དག་བཅོམ་པ་དང་། མ་རིག་
 ལམ་མཁའ་ཇི་བཞིན་ཏེ། །ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད། །འདི་
 བྱི་མདོན་དུ་གྱུར་པས་ན། །རང་རྒྱལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པས་རང་

སངས་རྒྱས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་སྟུན་དབྱུང་བ་ནི། སེམས་
 ཅན་དཔག་མེད་དད་པར་བྱེད་པས་དད་པའི་རྗེས་འབྲངས་ཡིན་ན། མཐོང་
 ཚོས་ལ་ཞི་བ་པ་ཡང་དད་པའི་རྗེས་འབྲངས་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཅན་གང་
 གིས་མཐོང་བ་དེ་དད་པར་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཚོས་ལས་ལྡོག་པར་མི་བྱེད་པས་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་
 ཀྱང་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་སུ་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ལས་མི་
 ལྡོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལམ་གྱི་རྒྱན་ལ་ཞུགས་པས་རྒྱན་ཞུགས་ཡིན་ན་
 ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡང་རྒྱན་ཞུགས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ལམ་
 ཀྱི་རྒྱན་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཚོལ་བར་འོངས་
 པས་ཕྱིར་འོང་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཕྱིར་འོང་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་འཚོལ་
 བར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲོ་བ་གསུམ་དུ་ཕྱིར་མི་འགྲོ་བས་ཕྱིར་མི་འོང་
 ཡིན་ན། ལས་ཀྱིས་སམ་སྟོན་ལམ་གྱིས་མི་འགྲོ་བས་ཡིན་གང་ན། དང་
 བོ་ལྟར་ན་སྦྱོར་ལམ་ནས་ཕྱིར་མི་འོང་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དན་འགྲོ་མེད་པས་ཚོས་
 ཆེན་པོ་ལ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་སེམས་
 ཅན་རྗེས་འཛིན་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་དབྲུག་བཅོམ་
 ཡིན་ན་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་ཡང་དབྲུག་བཅོམ་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་ཆེན་
 པའི་ལྟར་ན་ཉོན་མོངས་དབྲུག་མ་ཡིན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཚོལ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །འོད་སྤངས་ཀྱིས་ཞུས་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་ཉོན་མོངས་
 ལུད། །སངས་རྒྱས་ཚོས་རྣམས་སྦྱེད་ལ་པན། །ཞེས་པ་དང་། ཇི་སྐད་དུ།
 ཉོན་མོངས་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ཏུ། །ཞེས་པ་དང་། མདོ་རྒྱན་ལས། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་པས་སེམས་ཅན་ལ། །དེ་ལ་ཆགས་སྦྱེས་ལྷུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

ཚོས་རྣམས་མཚན་མ་མེད་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པས་རང་རྒྱལ་ཡིན་ན་ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་རང་རྒྱལ་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་
མཚན་མེད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་རྒྱན་ལྷགས་ལ་སོགས་ཡིན་
པ་བུད་དོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ལ་རྒྱན་ལྷགས་ལ་སོགས་
ནི་གཞན་མིང་གིས་བཏགས་པ་སྟེ་བཏགས་པའི་དོན་ཡང་མིང་ཐམས་ཅད་
བཏགས་པར་འདྲ་ལ་དང་པོའི་མིང་ནི་དངོས་མིང་ཡིན་ལ། དེ་གཞན་ལ་
སྐྱུར་བ་བཏགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། འབྲུལ་མེད་ཅན་ཤེས་
དང་པོ་པའི། །བད་ཡི་སྐྱོད་ཡུལ་གང་ཡིན་དངོས། །འབྲུལ་རྟོག་ཅན་གཞན་
པལ་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །འདི་འཁོར་ལོ་དང་པོར་མིང་གསུངས་ལ། ཕྱིས་
སེམས་པ་ལ་སྐྱུར་བ་བཏགས་མིང་ཡིན་ཏེ། བཏགས་པའི་ཚོས་གསུམ་ཚང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་མཚན་སྤངས་རྟོགས་དང་སྐྱེ་ཚུལ་དང་འདའ་ཚུལ་འདྲ་བ་
ཅོམ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་ལ་བ་ལང་དུ་བཏགས་པ་བཞིན་ནོ། །དགོས་
པ་ནི་རྒྱ་མཚན་གོ་བ་དང་། འགའ་ཞིག་སྐྱེས་བུ་ཟུང་བཞི་དགེ་འདུན་ཡིན་
པས་ཐེག་ཆེན་ལ་དགེ་འདུན་མེད་སྟུམ་དུ་དོགས་པ་བརྗོད་པ་དང་། རྒྱན་
ལྷགས་ལ་སོགས་ལ་མོས་པའི་གང་ཟག་ཐེག་ཆེན་ལ་ལྷགས་པའི་དགོས་
པ་ཡོད་དོ། །གཞན་གྱི་དེ་འཁོར་ལོའི་མདོའས། ཀུན་དགའ་བོ་དགེ་སྦྱོང་
དག་ཚུ་མེད་པ་ལ་རྒྱུར་འདྲུ་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་དུ། རྒྱན་དུ་ལྷགས་པའི་འབྲས་
བུ་མ་ཡིན་པ་ལ་རྒྱན་དུ་ལྷགས་པར་འདྲུ་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས་། རང་
སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པ་ལ་རང་སངས་རྒྱས་སུ་འདྲུ་ཤེས་པ་དེ་དག་བོས་

ཤེག་འོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་དག་བོས་
 ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་གང་ལ་(ཡ༤ ན)དགོངས་ཏེ་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་
 བསྟན། ཞེས་པ་ནས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དང་། ཡང་ཀུན་དགའ་བོས་
 གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ལ་དགོངས་ཏེ་དད་པའི་རྗེས་འབྲངས་སུ་
 བསྟན། ཞེས་པ་ནས། གང་ལ་དགོངས་ནས་རང་སངས་རྒྱས་སུ་བསྟན་པ་
 དེ་དག་ཡོངས་སུ་བསྟན་དུ་གསོལ། ཞེས་པ་དང་། བཀའ་བསྟུན་པ། ཀུན་
 དགའ་བོ་སྟེགས་མ་ལྟའི་ཚེ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་དམན་པ་ལ་མོས་
 པ་དག་སྟེ་དེ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་མི་མོས་པ་དང་ཞེས་པ་
 དང་། ཀུན་དགའ་བོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་ནི་ཉུང་། དམན་པ་ལ་མོས་པ་དེ་
 དག་གི་ཆེད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དེ་ལྟ་བུས་ཚོས་
 ལྟོན་ཏེ་ཐབས་འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ལྟོན་ཏེ་ཞེས་པ་ནི་བརྒྱད་པ་ལ་
 སོགས་པར་བསྟན་ཏེ་ཞེས་སོ། །ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན། ཐེག་པ་རྣམས་པོ་
 ཚོས་ནི་སྐྱག་འགྱུར་ཞིང་། །འདི་ནི་སེམས་ཅན་དམན་ལ་མོས་རིག་ནས། །
 བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་འདི་དག་ཉན་ཐོས་གྱུར། །རང་རྒྱལ་བྱང་ཚུབ་པར་ཡང་
 རབ་ཏུ་སྟོན། །ཞེས་བྲངས་སོ། །ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་
 ལྟོན་མེད་པར་ཞུགས་ནས་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། རྒྱན་ལ་འཇུག་
 པ་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་དུ་མི་འགྱུར་ཞེ་ན།
 བསམས་བཞིན་དུ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཚད་མེད་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 ཅི་ཕྱིར་མི་འོངས་པར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་རྣམས་ཀྱིས་གནས་ཤིང་
 འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པས་གཞོད་དོ། །

གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་།
 རིགས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་མདོ་དང་འགལ་
 བ་སྤང་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་འཁོར་ལོའི་
 མདོ་ལས། ལོག་པ་བརྒྱད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས། །རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ལ་
 རེག །ཡང་དག་བརྒྱད་ལ་ཞེན་པ་མེད། །དེ་ཕྱིར་བརྒྱད་པ་ཅེས་བརྗོད་དོ། །
 ཞེས་པ་དང་། དུམ་ལ་རྩ་ལྷ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཉི་ཤུ་ལས་
 བསྟུས་ཤིང་སྤེ་བའི་ཕྱིར་མི་འགལ་ཏེ་མདོ་རྩོད་གསུང་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་རེས་པ་
 བཞེན་ནོ། །ཡང་གཟུགས་མེད་དུ་འགྲོ་བ་འདོད་ན། སྤྱད་པ་ལས། བྱང་ཚུབ་
 ཡོན་ཏན་པ་རོལ་ཕྱིན་ཉམས་འགྱུར་འོང་ཞེས། །གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་
 བ་དོན་དུ་གཉེར་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རྣམ་སྒྲིན་རང་ལུགས་
 ལ་གཟུགས་མེད་དུ་འགྲོ་བ་དང་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་
 པས་ན་མི་འགལ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི་ཀུན་ལས་བདུས་ནས་གང་ཟག་དུག་
 ཅུབ་ཤད་པ་དང་། འདི་ཉིད་ཀྱི་རྩ་བར་ལོག་མིན་འགྲོ་བ་བཤད་པ་དང་།
 དག་བཅོམ་མ་བཤད་པ་དང་། རིགས་སྐྱེས་གཉིས་དང་དད་མོས་མཐོང་ཐོབ་
 ཀྱི་རྗེས་ལ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མདོན་པར་ཐེག་པ་བྱུང་མོང་བ་
 ལ་དེ་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། འདིར་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པས་
 མི་འགལ་ལོ། །ལོག་མིན་འགྲོ་བ་འཕར་གསུམ་གྱི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་པས་མི་
 འགལ་ལོ། །དད་དང་མཐོང་ཐོབ་ཅེས་པས་དག་བཅོམ་ཞུགས་པ་དོན་གྱིས་
 ཟིན་པ་དང་། རིགས་སྐྱེས་དང་དད་མོས་མཐོང་ཐོབ་པ་ཚོགས་སྐྱབ་སྤྱབ་བའི་
 ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པས་འབྲས་གནས་ཅོམ་པོ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་
 ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ལྷད་པར་ཅན་གྱི་དབྱེ་གཞིར་བཤད་པས་མི་འགལ་ལོ། །

གཉིས་པ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ནི་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་
 གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར་སྤྱི་མ་ལ་ཡང་གཉིས་གཉིས་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཞུགས་པ་དང་
 པོ་ལ་དབང་པོ་རྣེས་ཀྱིས་སུ་བཤད་ལ་སྤྱི་མ་དག་ལ་གང་ཟག་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ནི་མཐོང་བའི་
 ལམ་ལ་རྒྱུན་མེད་པས་དབང་པོ་འཕོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ་རང་རང་གི་ལམ་གྱིས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པས་
 གཉིས་སུ་བཞག་ལ། སློམ་ལམ་ལ་རྒྱུན་ཡོད་པས་དབང་པོ་འཕོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་པོ་རྣམས་
 པོར་འདུག་ཀྱང་དབང་པོ་སྤངས་ནས་ཕྱིས་རྣོན་པོར་རྒྱུར་ནས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་སྲིད་པས་གཉིས་སུ་
 མ་གཞག་གོ་ཞེས་ལོ་ཕྱོད་བ་ཆེན་པོ་གསུངས་སོ།། རྣམ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་རིགས་
 དད་མོས་མཐོང་ཐོབ་གཉིས་ལས་མེད་པ་སྟེ་གཉིས་ཀ་ཡང་སློམ་ལམ་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་ལས་མཐོང་ལམ་པ་ལ། དབང་པོ་རྣེས་ཀྱིས་དེ་དག་
 ཏུ། །དད་དང་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་བ། །ཞེས་པ་དང་། སློམ་ལམ་པ་ལ། དེ་
 ཚོ་དབང་པོ་རྣེས་ཀྱིས་དག །དད་པས་མོས་དང་མཐོང་བས་ཐོབ། །ཅིས་སོ།།
 གལ་ཏེ་ཉན་རང་གི་མངོན་རྟོགས་བྱང་འཕགས་མངོན་རྟོགས་སུ་འདུས་
 སམ་མ་འདུས། དང་པོ་ལྟར་ན་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཏུ་འདུས་སམ་ཐ་དད་(༥༨
 བ)ལྟར་པར་འདུས་གང་། དང་པོ་ལྟར་ན་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་གང་ཟག་རྒྱུད་
 གཅིག་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་གང་ཟག་གཅིག་ལ་རྒྱུད་ཏུ་མ་ཡོད་
 པར་འགྱུར་ལ། མ་འདུས་ན་འདི་ཉིད་ནས། རྣམ་པར་བྱང་ཀུན་ཡོངས་བསྐྱུས་
 དང་། །ཞེས་པ་དང་། འཕགས་པ་ཀུན་སྤྱད་། །ཅིས་གསུངས་པ་དང་
 འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པར་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་པའི་ཡོན་
 ཏན་གྱི་རིགས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཏུ་འདུས་པས་བསྐྱུན་བཅོས་དང་མི་འགལ་
 ལ། ། རྣམ་དངོས་པོ་མ་འདུས་པས་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་གང་ཟག་རྒྱུད་གཅིག་
 པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་དཔེ་དང་དོན་གྱི་དགོ་འདུན་ཡིན་

ནམ་མ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་སྤྱོད་གསུང་ཐམས་ཅད་ནས་འདྲ་བ་མི་སྲིད་ཅིང་།
 སྤྱོད་གསུང་རེ་མི་འདྲ་བ་མེད་པས་དཔེ་རྒྱུན་ཆད་པ་འམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་
 ཅད་ཀྱི་དཔེར་འགྱུར་ལ། མི་བྱེད་ན་འདྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ཉམས་སོ་
 ཞེ་ན། དབང་པོ་ཚེ་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་དགོས་ཚོད་འདྲ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
 བཏགས་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་འབྲེལ་པ་ལ་གཉིས་
 ཏེ། ལྷན་ཚོས་མངོན་ཉོགས་དང་། ལྷན་པ་གང་ཟག་གོ། དང་པོ་འཆད་པར་
 འགྱུར་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་འཕགས་ཀྱི་མངོན་ཉོགས་ཐམས་
 ཅད་བསྐྱུས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་མདོ་ལས། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་
 པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གང་ཟག་ལ་སོགས་ཏེ་རྒྱུན་ལྷགས་
 རྐྱེད་བཞེད་དང་། ཕྱིར་འོང་གཉིས་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་བཅུ་གཉིས་དང་། དགྲ་
 བཅོམ་ལྷགས་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་སོ། །དང་པོ་མཐོང་བའི་ལམ་སྐྱད་
 ཅིག་བཅུ་དུག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ལྷགས་པ་དབང་པོ་རྒྱལ་
 པོ་དང་རྣམ་པོ་འདི་བྱེ་བྲག་གིས་དད་པ་དང་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་རྣམ་
 པ་གཉིས་སོ། །ལྷགས་པ་དེའི་འོག་ཏུ་རྒྱུན་དུ་ལྷགས་པའི་འབྲས་བུ་ཅོམ་པོ་
 ཡིན་ཏེ་དེ་ཉིད་ལྟ་དང་མི་ཡི་རིགས་སྐྱེས་གཉིས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྒྱུན་
 ལྷགས་དེ་ཡི་འོག་ཏུ་སྐྱོམ་ལམ་དུ་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་དད་པས་མོས་པ་དང་
 རྣམ་པོ་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་དག་འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ལ་ལྷགས་པ་གང་ཡང་
 རུང་བ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ལྷགས་པ་དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་གི་
 འབྲས་བུ་གནས་ཅོམ་པོ་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐྱོན་ནས་བར་ཆད་གཅིག་པ་
 ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཕྱིར་འོང་དེའི་འོག་ཏུ་དད་མོས་དང་མཐོང་ཐོབ་གཉིས་
 འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་ལྷགས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ལྷགས་

པ་དེའི་འོག་ཏུ་སྤྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་སྟེ་དེ་ཉིད་དབྱེ་གཞིར་བྱས་
 བ་ལ་མ་དོར་འདས་པ་ལ་སོགས་པ་མུ་རལ་ལས་འདའ་བ་རྣམ་པ་བཞི་
 དང་། གནས་དེ་ནས་གནས་གཞན་གོང་དུ་འཕོ་བ་ལྷག་མཐོང་ཤས་ཆེ་ཞིང་
 སྤེལ་མ་བསྐྱོམས་པས་འོག་མིན་གྱི་མཐར་འགོ་བ་དེ་ཉིད་དབྱེ་གཞིར་བྱས་
 པ་ལ་འཕར་བ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །བཤད་པའི་རིམ་པ་དེའི་འོག་ཏུ་གོང་འཕོ་
 དེ་ཉིད་སྤེལ་ལ་མ་བསྐྱོམས་ན་གནས་གཅོང་ལྷ་བོར་ནས་སྲིད་པའི་རྩེ་མོའི་
 མཐར་ཐུག་པར་འགོ་བའོ། །སྤྱིར་མི་འོང་དེ་ཉིད་གཞུགས་གྱི་འདོད་ཆགས་
 དང་བྲལ་བ་གཞུགས་མེད་དུ་འགོ་བའོ། །སྤྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པའི་རྟེན་དེ་ལ་
 འདའ་བ་མཐོང་ཚོས་ལ་ཞི་བ་དང་། སྤྱིར་མི་འོང་རྟེན་དེ་ལ་འདའ་བ་འགོག་
 པའི་སྐྱོམས་འཇུག་ཐོབ་པ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ། རྟེན་གཞན་ལ་
 འདའ་བ་ལས་གཞན་རྟེན་དེ་ཉིད་ལ་འདའ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །བཞི་པ་
 སྤྱིར་མི་འོང་དེ་ཡི་འོག་ཏུ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །
 ལྷ་པ་དགྲ་བཅོམ་དེའི་འོག་ཏུ་རང་སངས་རྒྱས་ཉེ་ཉི་ཤུའོ། །

ལྷ་གསུམ་པ་གནས་སྐབས་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ། ལས་
 དང་པོ་པ་ ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་དུ་དང་འདྲུན་ལྷན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ལས་
 དང་པོ་པ་དང་། མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་ལས་དང་པོ་པ། ས་དང་པོ་ཟག་
 མེད་གྱི་ལས་དང་པོ་པའོ། །སྤྱིར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་གདམས་ངག་ཐོབ་
 བས་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ལ། ངེས་པར་འབྱེད་
 པའི་ཡན་ལག་འབྱུང་བས་ཞེས་པའོ། །འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་གདམས་

83 མ་དཔེ་ལ་ཡི་གེ་མི་གསལ་བས་ཚོག་འབྲུ་གཉིས་ཅམ་ཆད།

དག་ཐོབ་པ་ལ། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ནི་ཡང་དག་ཚོགས། །དེ་ནས་སྒྲོ་ལྷན་
 བསམ་པ་བརྟན། །དད་སོགས་དག་བའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱིས། །རྒྱུད་ནི་ཡོངས་
 ལུ་བསྐྱོས་ལྷུང་པ། །(༥༩ ན)བསྐྱེད་པ་གངས་མེད་ངེས་འབྱུང་བས། །ཡེ་
 ཤེས་ཚོགས་ནི་འགྲུབ་བྱའི་ཕྱིར། །མངོན་ཤེས་གདམས་དག་བསྟན་པ་ཡི།
 །སྦྱོད་པའི་ས་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག། །ཅེས་སོ། །འདི་ལ་གཉིས་ཏེ་སྦྱི་དོན་དང་།
 །གཞུང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་རྒྱུ་དང་། །རོ་བོ་དང་། །འབྲས་བུའོ། །དང་
 །པོ་རྟེན་འདོད་པ་ཁམས་པའི་ལྷ་མིའི་བྱུང་པར་ཡིན་ཏེ། །མཛོད་ལས། །འདོད་
 །རྟེན་ཚོས་མཚོག་བུད་མེད་ཀྱི། །གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཅན་ཐོབ་པར་འགྲུང། །ཞེས་
 །སོ། །ཐོས་བསམ་གྱི་བག་ཆགས་རྒྱའི་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ་ཐོས་པ་ལ་སོགས་རབ་
 །ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པས་ཐོབ། །ཅེས་སོ། །བདེན་པ་བཞི་དམིགས་པའི་རྐྱེན་ཡིན་
 །ཞིང་། །ཕྱིའི་བདག་རྐྱེན་དག་བཤེས་དང་། །ནང་གི་བདག་རྐྱེན་བསམ་གཏན་
 །ས་རྟུག་གང་རུང་ཡིན་ཏེ་ཐེག་པ་སྐྱེན་མོང་བ་དང་ཐེག་ཆེན་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་
 །ཏེ། །མཛོད་ལས། །.....མི་སྣུ་གསལ་མེད་པ་དང་། །བྱུང་པར་བསམ་གཏན་ས་
 །པ་འོ། །ཞེས་དང་། །མདོ་རྒྱན་ལས། །བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཤིན་ཏུ་དག་ཐོབ་
 །ནས། །ཞེས་སོ། །རྐྱེན་གསུམ་ཚོགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་
 །རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། །མཚན་ཉིད་དང་། །སྦྱ་
 །དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ་དབྱེ་གཞི་དང་། །དབྱེ་བའི་དངོས་པོ་དང་། །ཕྱེ་བའི་
 །དོན་དང་། །གངས་ངེས་པའོ། །དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཅམ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་
 །པ་ལ་ཐེག་པའི་སྐྱོ་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དང་། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ལྷོར་ལམ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལྷོར་ལམ་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་བའི་སྐོར་ས་
 རྟོན་དང་། ཚེ་མོ་དང་། བཟོད་པ་དང་། ཚོས་མཚོག་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཆེ་འབྲིང་
 གི་སྐོར་ས་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་ཉན་རང་
 ལྷོར་ལམ་པ་ཐེག་ཆེན་དུ་ཞུགས་ན་དེ་བོ་གཅིག་པའི་སྐབས་གཅིག་སྲིད་
 ལ་གཞན་དུ་ན་ཐ་དད་དོ། །བཞི་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་བསྐྱོམས་པས་བདག་
 མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་གཟུང་བས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དང་། འཛིན་པས་སྟོང་
 པར་རྟོགས་པ་གཉིས་སོ། །གཉིས་ལས་མེད་ལ་དང་པོ་ལ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་
 མོངས་གཟུང་བས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་བུར་གཟུང་བས་སྟོང་པར་
 རྟོགས་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་གཉིས་ལས་མེད་པས་རྟོན་དང་། ཚེ་མོ་གཉིས་སུ་
 གྲངས་དེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་རྗེས་འཛིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དང་།
 བཏགས་འཛིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་གཉིས་ཡོད། གཉིས་ལས་མེད་པའི་
 ཕྱིར་བཟོད་པ་དང་ཚོས་མཚོག་གཉིས་སུ་གྲངས་དེས་སོ། །གཉིས་པ་མཚོན་
 ཉིད་ལ་གཉིས་ཉེ་དངོས་དང་། ཚུད་པའོ། །དང་པོ་ལྷོར་ལམ་ཅམ་གྱི་མཚོན་
 ཉིད་དང་། སོ་སོའི་མཚོན་ཉིད་གཉིས་ལས་དང་པོ་ཚོགས་ལམ་རྫོགས་གྱི་
 རྗེས་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་བསྐྱོམས་པས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཅན་གྱི་དགེ་
 བ་བྱང་ཚུབ་དུ་ཕྱིན་ཤུལ་གང་ཞིག་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་
 ལ་ཉན་ཐོས་གྱི་ལྷོར་ལམ་ནི་རང་གི་ཚོགས་ལམ་རྫོགས་གྱི་རྗེས་ལ་འཛིག་
 རྟེན་པའི་བསྐྱོམས་པས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཅན་གྱི་དགེ་བ་བྱང་ཚུབ་
 ཚུང་དུར་ཕྱིན་ཤུལ་དུ་གྱུར་པ་གང་ཞིག་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་
 རྒྱལ་གྱི་ལྷོར་ལམ་ནི་རང་གི་ཚོགས་ལམ་རྫོགས་གྱི་རྗེས་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་
 བསྐྱོམས་པས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་བྱང་ཚུབ་འབྲིང་དུ་ཕྱིན་ཤུལ་དུ་གྱུར་པ་

གང་ཞིག་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། །ཐེག་ཆེན་སྐྱུར་ལམ་ནི་རང་གི་ཚོགས་ལམ་
 རྫོགས་ཀྱི་རྗེས་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་བསྐྱོམས་པས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་བྱུང་
 ཚུབ་ཆེན་པོར་སྤྱིན་ཤུལ་དུ་སྐྱུར་པ་གང་ཞིག་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། །ཐེག་ཆེན་
 སྐྱུར་ལམ་དོན་ནི་སྤར་བཞིན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་བ་བདག་མེད་པར་
 རྟོགས་པ་སྟེ། ཚུབ་ཆ་སྐྱོ་ཅན་ལས། དོན་སྐྱུང་བ་ཐོབ་པའི་ཉིང་དེ་འཇིན་ཞེས་
 སོ། །ཚེ་མོ་རྣམ་བུང་གཟུང་བ་བདེན་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།
 ཚེ་མོ་སྐྱུང་བ་མཆེད་པའི་ཉིང་དེ་འཇིན་ཞེས་སོ། །བཟོད་པ་ནི་རྗེས་འཇིན་(༥༠
 བ)བདག་མེད་པར་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། བཟོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱོགས་
 གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་ཉིང་དེ་འཇིན་ཞེས་སོ། །ཚོས་མཚོག་ནི་བཏགས་
 འཇིན་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་སྟེ་ཚོས་མཚོག་དེ་མ་ཐག་པའི་ཉིང་དེ་འཇིན་
 ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རྩོད་སྐྱུང་ལ་གཉིས་ཏེ། དམིགས་རྣམ་གྱི་བྱུང་དང་། སློ་
 རིགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་རྩོད་པའོ། །དང་པོ་གལ་ཏེ་དམིགས་རྣམ་ལ་བྱུང་པར་
 ཡོད་དམ་མེད་གང་། དང་པོ་ལྟར་ན་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་རྣམ་པ་
 བདག་མེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་སྐྱུར་ལམ་བཞི་ལ་བྱུང་
 པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་རྣམ་པ་བདག་
 མེད་པར་མཐུན་པས་སྐྱོན་དང་པོ་མེད་ལ། དམིགས་རྣམ་ནང་ཚན་ལ་བྱུང་
 པར་ཡོད་པས་སྐྱོན་གཉིས་པ་ཡང་མེད་ལ། བདེན་ཚན་ནི་རྒྱས་བཤད་ནས་
 འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

༥ གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་སློ་བདུན་ངོས་གཟུང་བ་དང་། སྐབས་དོན་ལ་སྐྱུར་
 བའོ། །དང་པོ་ལ་ཚད་མའི་སློ་གཉིས་དང་། ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་སློ་ལྟ་སྟེ་

བདུན་ཡིད་པ་ལས་ཚད་མ་ནི་སྤར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་སློབ་འདོགས་སེལ་
 བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེས་པ་དང་ནི་སློབ་འདོགས་པའི། གཞོན་བྱ་
 གཞོན་བྱེད་དོ་བོ་འཕྱིར། །འདིར་ནི་སློབ་འདོགས་དབེན་པ་ལ། །འཇུག་། །ཅེས་
 པའམ། མ་རྟོགས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་དང་། །ཞེས་པ་དང་། རྣམ་དེས་
 ལས། ཚད་མ་ནི་མ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་དང་།
 མངོན་སུམ་ཡང་ནི་དོན་མེད་ན། །མི་འབྱུང་བས་ན་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་བྱུང་
 པར་གསུམ་དང་ལྷན་པར་བཤད་དོ། །ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་
 དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཞལ་བྱ་
 གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །ཞེས་སོ། །མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི་རྟོག་བྲལ་མ་
 འཇུག་བས་སྤར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་སློབ་འདོགས་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་དེས་
 ལས། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་བ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་བདག་
 རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་བས་སྤར་
 མ་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་སློབ་འདོགས་སེལ་བ་དབང་པོ་འི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་
 དང་། བདག་རྒྱུན་ཡིད་ཐ་མལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་བས་
 སྤར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་སློབ་འདོགས་སེལ་བ་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་
 ཡིན་ཏེ། རྣམ་དེས་ལས། དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས། །བྱུང་ཞིང་དེ་
 དོན་དེ་མ་ཐག །འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིད་ཀྱང་དོ། །ཞེས་སོ། །དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་
 ཅོམ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་བས་སྤར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་
 སློབ་འདོགས་སེལ་བ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། བདག་རྒྱུན་ཚོས་
 ཉིད་གོམས་པའི་ཡིད་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ཤིང་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་བས་སྤར་
 མ་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་སློབ་འདོགས་སེལ་བ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ།

རྣམ་འགྲུལ་ལས། གང་གང་ཤིན་ཏུ་གོམས་གྱུར་པ། སྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་
 རྫོགས་པ་ན། །དེ་གསལ་མི་རྟོག་སྒོ་འབྲས་ཅན། །དེ་ལ་སྲུང་བཤད་⁸⁴དོས་
 བོ་བཞིན། །སྐྱུ་བ་མེད་ཅན་གང་ཡིན་དེ། །བསྒྲོམ་གྱུང་མཛོད་སྐྱུམ་ཚད་མར་
 འདོད། །ཅེས་སོ། །རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟོགས་ལ་བརྟེན་
 བས་སྲུང་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་སྐྱོ་འདོགས་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ།
 རྣམ་ངེས་ལས། རང་དོན་ནི། །ཚུལ་གསུམ་རྟོགས་ལས་དོན་མཐོང་ཡིན།།
 ཞེས་སོ། །ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོ་ལ་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྣང་ཞིང་སྐྱོ་
 འདོགས་མི་འགལ་བ་ནི་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་དང་། ཚད་མས་རྟོགས་ཟིན་
 གྱི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་དོན་ལ་སྐྱོ་འདོགས་(༦༠ ན)དང་འགལ་བར་
 འཇུག་པ་བཅད་ཤེས་དང་། །སྤྱོད་བ་དང་ཡང་དག་པའི་རྟོགས་ལ་མ་བརྟེན་
 པར་སྲུང་མ་རྟོགས་པའི་དོན་བདེན་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིད་དཔྱོད་
 དང་། །ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཅན་ལོག་ཤེས་དང་།
 མཐའ་གཞན་ཏུ་སྲིད་པའི་དོགས་པ་དང་བཅས་པ་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་
 ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོ་ཐམས་ཅད་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་གསུམ་དུ་
 འདུས་ཟེར་རོ།

གཉིས་པ་སྐྱབས་དོན་ལ་སྲུང་བ་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་
 དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྲུང་བའོ། །དང་པོ་གཟད་པ་ན་
 དེ། ཆ་བརྩིས་ན་ལྷ་ཅོམ་ཡོད་ཟེར་བ་ལྟར་ན་ཡོད་ཚད་ཀྱི་གངས་མ་ཡིན་ལ།
 ཡིན་ན་གངས་ཉུང་བར་འགྱུར་ཏེ་སྤང་པོ་ལྷ་ཆར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས།

84 མ་དཔེར་ “དབྱུང” ཡོད།

ཐམས་ཅད་སྤང་པོ་ལྟ་། །ཞེས་བཤད་པའི་སྤྱིར་དང་། གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་
 ལ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དེ་འདྲ་བ་ཐམས་ཅད་སྐབས་སུ་མ་བབ་
 ཅིང་སློབ་དུན་གྱི་གྲངས་ངེས་མ་དག་པའི་སློབ་ལ་འདོད་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
 སུམ་ཡང་མ་དག་པའི་སློབ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་གང་ཞེ་ན་སྤྱིར་ལམ་
 ལམ་དུ་འགྲོ་ལྟོག་སློབ་རིགས་བདུན་པོ་ལས་ལོ་རྒྱ་ན་རེ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
 སུམ་ཡིན་ཟེར་རོ། །མི་རིགས་ཉེ་ཆོས་ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་
 བ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ་འདོད་ན་ ཆོས་ཉིད་ངེས་པས་སློབ་འདོགས་གཅོད་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པས་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་མཐོང་སྤང་སྐྱིབ་པ་ལས་
 གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ཉིད་ནས། ཡང་དག་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ། །
 ཞེས་བཤད་པའི་སྤྱིར་རོ། ། ཆོས་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱང་མཐོང་སྤང་ལས་གྲོལ་
 བར་མི་འགྱུར་ཏེ་མཐོང་ལམ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་མཐོང་ཡང་སློབ་སྤང་མི་སྤོང་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་
 དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་མཐོང་ཡང་མི་སྤོང་ན་མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས་དེའི་མིང་གི་
 རོན་མ་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་ཟེན་ཏོ། ། གཉལ་པ་ཡིད་རྟོག་མེད་འཇུག་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟར་
 བསྐྱབས་སུ་མ་བབ་པ་དང་། སློབ་དོན་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། སློབ་འདོགས་མི་
 སེལ་བར་འགྱུར་བས་མི་རིགས་སོ། །བཅད་ཤེས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ་ཆོད་མ་སྤྱི་
 མའི་བྱེད་པ་བར་དུ་ཅུང་ཟད་ཉམས་ཤིང་དོན་གསར་པ་མི་འདྲ་བ་རེ་ཡོད་པའི་
 སྤྱིར་རོ། །སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་ངེས་པ་ཡོད་
 པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེ་ཆོམ་ཡང་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ། །དོན་དང་མཐུན་
 པའི་སྤྱིར་དང་ཐར་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ལོག་ཤེས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །དབང་པོའི་
 མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པས། སྤྱིས་པར་མ་ངེས་པའི་
 སྤྱིར། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ་རང་ཡུལ་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་བ་

མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་ཡུལ་རང་གི་ཤེས་
 པ་ཁོ་ན་དང་དེམ་ཐག་རྒྱུན་ཅམ་ལས་བྱུང་བར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་
 དཔག་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ་རྟགས་ལས་བརྟེན་ནས་སྐྱོད་ཏེ་སྤང་བ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། སློབ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་
 ཏེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་བདུན་གྱི་གངས་ངེས་པ་མེད་པ་ལྟར་
 བ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྗེས་མཐུན་པ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས།
 རྗེས་སུ་མཐུན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག། རྗེས་སུ་འབྲེལ་བཅས་སྒྲོམ་པ་དང་། ཕྱིན་
 ཅི་མ་ལོག་ཕྱིན་ཅི་ལོག། རྗེས་སུ་འབྲེལ་མེད་སྒྲོམ་པ་འོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་
 པ་རྩོད་སྤང་ནི། ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་ན་སྐྱོད་ཏེ་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་
 ལ། །འདོད་ན་སྒྲོམ་བྱུང་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་པོའི་སྐྱོད་
 ཏེ་སྤང་བ་དང་། བདེན་དངོས་ཀྱིས་སྤོང་པའི་སྐྱོད་ཏེ་སྤང་བར་ཐལ་བ་གང་
 ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་ཁྲབ་པ་མ་གྲུབ་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་འདོད་པ་ཡིན་
 བོ། །སྒྲོམ་བྱུང་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་འདི་དངོས་མེད་གསལ་བར་
 སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རམ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་
 ཕྱོགས་ཚེས་མ་གྲུབ་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཁྲབ་པ་མ་གྲུབ་བོ། །སྤོང་ལམ་ལས་
 མཐོང་ལམ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། རྟོག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ནི་རྩོད་པར་མི་བྱ་སྟེ་རྟོག་པ་
 རགས་པ་ཡོད་རིང་ལ་མི་འབྱུང་ཡང་རྗེས་ལ་ཆད་པ་དང་འབྱུང་།⁸⁵ ཡང་ན་སྤོང་ལམ་གཞུང་འཛོལ་
 གྱིས་སྤོང་པའི་དོན་ལ་གསལ་སྤང་སྐྱེས་པས་རྣམ་པ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣལ་འབྱོར་མངོན་
 སུམ་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་ན། ཚད་མ་ལ་སྤང་པོ་གསུམ་པ་སྤིད་པར་ཐལ།
 མངོན་སུམ་(༦༠ བ)རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་བྱུང་བའི་

85 མ་དཔེ་ལ་ཡི་གེ་མི་གསལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་ནམ་སྐྱེས་པ་ལྟར་བཀོད།

ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཉགས་མ་གྲུབ་སྟེ་ཚད་མར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གསུམ་པ་སྐྱོད་ལ་སྦྱི་དང་། བྱེ་བྲག་གི་སྐྱོད་ན་གཉིས་ལས་དང་པོ་
བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱོར་ཞིང་ཐར་པར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པས་ན་
སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་། དེས་འབྱེད་མཐོང་ལམ་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་མཐུན་
པས་ན་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱར་གྱུར་པས་ན་དེས་
འབྱེད་ཡན་ལག་དང་། ཚོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པས་ན་གྲིས་པའི་
ས་དང་། ལྷག་པར་དེས་པས་ན་མོས་སྦྱོད་ཀྱི་ས་ཞེས་སོ། བྱེ་བྲག་གི་སྐྱོ་
དོན་ནི། མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིའི་སྒྲ་ལྟས་ཡིན་པས་ན་དྲོ་བ་དང་། དག་
བ་རྩ་བ་གཡོ་བའི་བཟང་མཐའ་ཡིན་པས་ན་རྩེ་མོ་དང་། ཚོས་ཟབ་མོ་ལ་
མི་སྐྱག་པས་བཟོད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་མཚོག་ཡིན་
པས་ན་ཚོས་མཚོག་གོ། །གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ནི། སྒྲ་མ་སྒྲ་མའི་འབྲས་བུ་
ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་སྦྱེད་
པར་བྱེད་པའོ།།

གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་རྩེ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་བྱེད་པར་
འཕགས་ཞེས་པ་བྱེད་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་ལ། བྱེད་པར་གྱི་ཚོས་ལ་གསུམ་
སྟེ། གང་ལས་དང་། གང་དང་། གང་གིས་འཕགས་པའོ། །དང་པོ་ཉན་
ཐོས་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་བྱེད་
རྒྱུ་བ་སེམས་པ་འགྲོ་བ་སྦྱོབ་པའི་དྲོད་རྩེ་མོ་བཟོད་པ་ཚོས་མཚོག་བཞིའི་

བདག་ཉིད་ཕྱི་ན་རེ་རེ་ལ་རྒྱང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་སོ།། ཕ་བའི་རྣམས་
 ཞེས་དང་འགྲེལ་པའི་རྒྱུར་ཅེས་པ་ནི་དོན་སོགས་རྒྱང་འབྲིང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་སོགས་སྲུ་
 རྒྱུ་ག་པ་མཚུངས་པས་དེར་བརྗོད་དོ།།⁸⁶ གསུམ་པ་ལ་ལྷ་ལས་དམིགས་པ་མི་རྟོག་
 ལ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་པ་དོན་
 དམ་པར་བདེན་རྒྱུ་གཉིས་ཀས་སྟོང་པ། ཀྱུ་རྗེ་བུ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དང་།
 སེམས་པའི་མཐོང་ལམ་དུ་ཐེག་པ་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་པ་རིགས་ཡར་
 ལྷན་དུ་འདུས་ཏེ། མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་སྟོང་བ་གང་ཡིན་པ་
 སེམས་པའི་སྲུག་བསྐྱེད་ལས་ཚོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པར་འདུས་ཞེས་པས་
 ཤེས་ཏེ་སྐྱེར་ལམ་འདི་བསྐྱོམས་ན་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱིས་འདིར་འགོ་བའི་དོན་གྱིས་ན་འབྲས་
 བུའི་ཐེག་པ་བྱང་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པས་ཁྱད་པར་འཕགས་པར་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་
 པས་མཐར་ཐུག་བྱང་རྒྱུ་གསུམ་འདོད་ན་དེ་འདྲར་རིགས་པ་ལས་དེ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་
 བ་འདིས་འགོ་བའི་དོན་གྱིས་ན་ཐེག་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱ་བྱས་པས་
 ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། ཕྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡོངས་འཛིན་དང་ནང་
 ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཡོངས་འཛིན་གཉིས་དང་ལྷན་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་
 ལྷན་རྟེན་པ། ཞེས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་
 ལུགས་གཞག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྲུང་བའོ། །དང་པོ་ལོ་རྒྱ་བ་ན་རེ། སྐྱེར་ལམ་
 མཉམ་བཞག་ན་རྟོག་པ་གང་ཡང་མེད་རྗེས་ཐོབ་ན་ཡོད་པས་གཟུང་འཛིན་
 དུ་ཞེན་པའི་སྐྱུ་བ་རྟོག་ཡིན་ཟེར་རོ། །རྗེས་ཀྱི་འཛིན་པ་རྟོག་པ་ནི་འདིར་དགག་རྟོག་དང་
 གཞན་ནི་སྐྱུ་བ་རྟོག་ཡིན་ནོ། །རྗེས་འཛིན་པ་སྐྱུ་བ་རྟོག་ཡིན་ན་ཉོན་སྐྱེབ་དུ་ཐལ་བ་ལས་

86 མཚན་འདི་ཉིད་མཚན་རྟོགས་མེད་པས་གང་དུ་བརྟུག་དགོས་མིན་མ་དེས་ཀྱང་ཚིག་གི་
 འགོས་ལ་བརྟགས་པས་འདིར་བརྟུག་ན་འོས་པར་མཐོང་བས་འདིར་བརྟུག་པ་ཡིན།

ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ།། རྟོན་སོགས་མཉམ་བཞག་ཚོས་ཅན།
 ཚོས་དབྱིངས་ལ་སྟོས་ནས་མ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་
 ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཚོས་དབྱིངས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་
 ཏེ་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།། དང་ངེས་པས་སྟོང་འདོགས་གཅོད་
 རྒྱུད་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།། འབྲེན་རེ། རྟོན་སོགས་མཉམ་བཞག་ན་སྐྱོད་ན་སྐྱུང་
 བའི་རྟོག་པ་ཡོད་ཅིང་དེ་ཡོད་པས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་
 རྟོན་སོགས་མཉམ་བཞག་ལོ་ན་སྐྱོམ་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་གསལ་བར་
 རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་སྐྱོད་ན་སྐྱུང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །རྟོགས་ཁས་སྐྱེད་ས། རྒྱབ་པ་སྐྱོད་ན་སྐྱུང་བའི་རྟོག་པ་ལ་སྐྱོམ་བྱུང་ཡེ་
 ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཚོད་མས་སྲུབ་ཅིང་། འདོད་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་བསྐྱོམས་
 པ་ལས་བྱུང་ཞེས་པས་བསལ་ལོ། །དུགས་རྒྱུང་ལ་སོགས་རྟོག་པ་བཞི་པོ་
 སྟོང་བས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཟེར་བ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། འདིར་སྟོས་ཀྱི་རྟོག་
 པ་མཐོང་ལམ་དང་སྐྱོམ་ལམ་གྱིས་སྟོང་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་སྐྱོར་ལམ་
 གྱིས་སྟོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་འདི་ཉིད་ནས། མཐོང་བ་གཅིག་བསྐྱོམས་
 པས་སྐྱུང་བར་བྱ་བའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་(༦༡ ན)རྣམ་པར་རྟོག་པ་
 རྣམ་པ་བཞི་པོ་ཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང་འགྲེལ་བར་འབྱུང་ཞེས་པ་དང་
 འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི་སྐྱིར་རྟོག་པ་གཟུང་འཛིན་དུ་སྐྱུང་བ་
 ལ་གཟུང་འཛིན་དུ་ཞེན་པ་སྐྱབ་རྟོག་ཡིན་ལ། གཟུང་འཛིན་གྱིས་སྟོང་བ་ལ་
 སྟོང་པར་འཛིན་པ་དགག་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། མིང་མེད་མིང་དུ་སོང་བ་བཞིན་
 བོ། །དེས་ན་རྟོན་ལ་སོགས་མཉམ་བཞག་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་
 བས་སྟོང་པའི་རྣམ་པར་འཛིན་པ་ལ་སོགས་དགག་པའི་རྟོག་པ་བཞི་རིམ་པ་

བཞིན་དུ་ལྷན་ལ་རྗེས་ཐོབ་ན་དགག་རྟོག་དང་སྐྱབ་རྟོག་གཉིས་ཅི་རིགས་
 ལྷན་པ་སྲིད་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་ཆེན་དུ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རྣམས་
 ཀྱི་གྲངས་རིམ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འདི་དག་
 ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལ་བརྟེན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །སྤྱད་འབྲེལ་
 ལས། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ཏེ་གང་ཟག་དུ་སྐྱོ་བཏགས་པའི་
 སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་འགོག་པར་བྱེད་པའོ། །
 བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་བཏགས་པ་ཅོམ་ཡང་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
 རབ་དུ་འབྱེད་པའོ་ཞེས་སོ། །ལ་གཅིག་ནི་བྱང་རྒྱུབ་སེམས་པའི་ངེས་འབྱེད་ཀྱིས་རྟོག་པ་
 བཞི་པོ་རང་དོན་དུ་སྤངས་ཀྱང་གཞན་དོན་དུ་བརྟེན་པར་རུས་པ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་འབྱེད་
 ཀྱིས་རྟོག་པ་སྤངས་ནས་བརྟེན་པར་མི་རུས་པས་བྱང་རྒྱུབ་སེམས་པའི་ངེས་འབྱེད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
 འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། རི་རྣམ་དུ། སྐྱེ་འཆི་ན་དང་ཤ་བ་ལས་གྲོལ་བ། །འདི་ཡི་རང་བཞིན་རི་བཞིན་
 ཉིད་རྟོགས་ཏེ། །སྐྱེ་སོགས་མོངས་དང་བུལ་ཡང་དེ་ཡི་རྒྱས། །སྐོ་ལྷན་འགྲོ་ལ་སྡིད་རྗེ་བསྐྱེད་ཕྱིར་
 བསྐྱེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་ཟེར་པོ། །གསུམ་པ་རྩོད་སྤང་ནི། གལ་ཏེ་ཉན་
 རང་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་འཛིན་གྱིས་སྤོང་བ་གསལ་བར་རྟོགས་པ་ཡོད་
 ལ། རང་རྒྱལ་ལ་ཀུན་ཉོན་རྣམ་བུང་གཟུང་བས་སྤོང་བ་གསལ་བར་རྟོགས་
 པའི་དགག་རྟོག་ཡོད་པས་དགག་རྟོག་དང་པོ་གསུམ་དམན་པ་ལས་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱེད་ཆོས་མ་ཡིན་པར་འགྲུང་རོ་ཞེ་ན། ཉན་རང་ཆེན་པོ་པ་ལས་ཐབས་
 ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ལ། མཚན་འཛིན་ཉན་རང་ལ་རྟོག་པ་བཞི་ཚང་བར་མེད་
 པ་ལས་ཐེག་ཆེན་ལ་ཚང་བར་ཡོད་པས་ཁྱད་པར་བྱེད་པས་སམ་ཉན་རང་ལ་
 རང་གིས་སྐྱེད་པའི་ལམ་གྱིས་སྤོང་བ་མེད་ཅིང་སེམས་པ་རང་གིས་བསྐྱེད་
 པའི་མཐོང་སྐོམ་གྱིས་སྤོང་བས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའོ། །

གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱང་པར་ལྷ་ལྷན་དུ་བསྟན་པ་
 དང་། དམན་པས་ལྷ་བྲལ་དུ་བསྟན་པ་དང་། དམིགས་རྣམས་ཀྱི་བྱང་པར་
 གཞན་བསྟན་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱང་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་ལ། བྱང་ཚོས་གསུམ་སྟེ། གང་ལས་
 དང་། གང་དང་། གང་གིས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའོ། །དང་པོ་ཉན་ཐོས་
 དང་རང་སངས་རྒྱས་དག་གི་དོ་བ་དང་རྩེ་མོ་དང་བཟོད་པ་དང་ཚོས་མཚོག་
 བཞི་ལས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་
 དང་མཐུན་པ་བཞི་པོའོ། །དེའི་བདག་རྒྱུན་ཐོས་པ་བསམ་པ་རབ་གྱི་མཐར་
 ཕྱིན་པས་ཐོབ་པ། དུས་ཐར་པའི་ཆ་མཐུན་རྫོགས་པའི་འོག་ཏུའོ། །རྟོགས་
 པའི་བྱང་པར་བདེན་བཞི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའོ། །
 ཚོགས་ལམ་དུ་གཟུང་འཛིན་རང་བཞིན་མེད་པར་གཅིག་ཅར་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་གཅིག་ཅར་
 བསྐྱོམས་པའི་ཕྱིར་དོད་སོགས་གཟུང་འཛིན་གྱིས་སྟོང་པ་གསལ་སྤང་གཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་
 ལོ་ཞེས་ནི་བཟོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། གཟུང་འཛིན་ལ་རིམ་བཞིན་དུ་སྐྱོད་བཏགས་ཤིང་ཆེ་ཆུང་ཡོད་མེད་
 ཀྱང་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ཤིང་ཆེ་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཤིང་ཆུང་བས་དེད་ག་གིས་སྟོང་པས་རྟོགས་དཀའ་སྤྲ་
 གསལ་སྤང་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཚོས་ཉིད་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་འོ། །འོ་ན་ཉན་རང་སེམས་པ་གསུམ་
 ཀའི་ཡོངས་འཛིན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་འདྲ་བས་སེམས་པ་ངེས་འབྱེད་ཚོས་ཅན་གྱི་བྱང་ཚོས་
 སུ་བཞག་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེསངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དང་། རྣམ་
 མཚུག་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་པའི་སྐྱོད་པ་རྣམས་པོ་ཆེ་ལ་87ཐབས་ཤེས་གྱི་
 དམིགས་པ་ཚང་བ་ནི་རང་གི་གཤུང་འཚོབ་པའི་ཡོངས་88སྟོན་པས་སེམས་པ་འཛིན་གྱིས་ཉན་རང་

87 ཡི་གེ་མི་གསལ་བས་ཚོག་འབྲུ་གཅིག་ཆད།
 88 ཡི་གེ་མི་གསལ་བས་ཚོག་འབྲུ་གསུམ་ཅོམ་ཆད།

མི་འཛིན་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཁྱེའུ་བུ་མོ་གཉེས་ལ་རྒྱལ་པོ་ཡོད་པར་འདྲ་ཡང་། རང་
 ཉིད་དགའ་བའི་གཏམ་དང་། 89 རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱེད་ཐབས་ལ་སོགས་བུ་ལ་སྐྱོན་གྱིས་བུ་མོ་ལ་མི་
 སྐྱོན་པས་བུ་བཟུང་བར་འཛོག་པ་བཞིན་ནོ།། རོ་བོ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཞེས་སོ།། །དབྱེ་བ་ལ་
 རྩ་བའི་དབྱེ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་གཉེས་ལས། དང་པོ་དྲོ་བར་གྱུར་
 པ་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཡིན་ལ་དེའི་འོག་ཏུ་ཞེས་པ་དོན་རིམ་ཡིན་ནོ།།
 གཉེས་པ་དང་པོར་སྐྱེས་པ་རྒྱུད་དུ་དང་བར་དུ་སྐྱེས་པ་འབྲིང་པོ་དང་མཐར་
 སྐྱེས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པས་སམ་ཞེས་པའོ། །གང་ཟག་གྲུང་
 སེམས་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་པོ་རྣམས་པོ་དང་འབྲིང་པོ་དང་རྣོན་པོའི་བྱེ་བྲག་
 གིས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བཅུ་
 གཉེས་ཡིན་ནོ།། །སྤྱི་མ་ཁ་ཅིག་སྤྱི་མ་མི་རིགས་ཏེ་གང་ཟག་རིེ་ལ་ཆེ་འབྲིང་
 གི་དབྱེ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བས་སོ་གསུངས་སོ།། །གསུམ་པ་ལ་ལྟ་ལས།
 དམིགས་པ་བདེན་པ་བཞི་མི་རྟག་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་
 བུའི་དངོས་པོ་དང་། རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་ཆོས་སྐྱུ་ལྟ་བུའི་གཉེན་པོ་མི་
 རྟག་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པས་མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་དང་། རྒྱ་ནི་
 ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་གྱི་(༦) བ)རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་རོ་བོ་དང་། ཡོངས་སུ་
 སེང་བཟང་ལྟར་ན་སྤྱིའི་ཡོངས་འཛིན་དག་བཞེས་ཁོ་ནས་ཡིན། འཛིན་པ་སྤྱི་ནང་གི་དག་
 བཞེས་གཉེས་དང་ལྡན་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོས་ཆད་འགྱུར།
 ཆོས་ཀྱི་བཞེས་གཉེན་དང་རིགས་སྐྱེན་ནི་མཐོང་སྐྱོམ་རྩེ་མོའི་སྐྱབས་དང་
 གཉེན་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱབས་དང་འབྲེལ་བ་འདྲིས་པ་ཟེར་གྲུང་ལྡན་པ་ཡིན་
 ནོ། །གཉེས་པ་དམན་པའི་ལྟ་གངས་སུ་བསྟན་པ་ནི། ཉན་རང་དེ་དག་གི་རྩོ་

89 ཡི་གེ་མི་གསལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་འོས་ཆེ་སྐྱེས་པ་འདུག
 562

བར་རྒྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་གི་གཞུང་ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དོ།
 ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་གཞུགས་སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བདག་
 ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་སོ་ཞེས་འབྱུང་དོ། །ཀུན་ལ་སྐྱེལ་ལོ། །
 ཏྲག་གཅིག་གིས་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཞེས་པ་ལ། འབྲས་བུ་རང་གི་
 ཐེག་པ་རྟོགས་ཞེས་པ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་དང་བུལ་བ་དང་། རང་
 གིས་བསྐྱེད་པའི་ལམ་གྱི་སྲུང་བྱ་རྣམས་རྟོག་བཞི་དང་མི་ལྟན་ཞེས་འབྱུང་དོ།
 དམན་པར་མོས་ཤིང་ཁམས་ཀྱང་ཤིང་ཏུ་དམན། རྟོགས་པོ་དམན་པ་དག་གིས་ཡོངས་བསྐྱོར་བ།
 ཞེས་སོ།།

གསུམ་པ་དམིགས་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་པར་གཞན་བསྟན་པ་ནི། སེམས་པ་རྣམས་
 ཀྱི་ངེས་འབྱེད་ཚམས་ལྷན་ནི་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
 བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ཞེས་སོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་ཇི་ལྟར་གྲིད་
 པ་བཞེན་དུ་འོ། །དེའི་དོན་རིགས་སྦྱིན་ན་མེ། ཁ་ཅིག་ནི་ཀུན་འབྱུང་ལ་རྒྱུ་
 སྐྱོན་སོ། །སྤྱུག་བསུལ་ལ་འབྲས་བུའི་སྐྱོན་ས། ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བོ་
 ཡིན་པས་འགོག་པ་ལ་དེ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་ས། མཁའ་གསུམ་གྱི་ཚོས་ཉིད་ལ་
 དམིགས་པས་ལམ་ལ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྐྱོན་སོ། །གཟད་པ་ན་མེ།
 ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་རྒྱ་འབྲས་དེ་བོ་གསུམ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་
 ལ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་ས་ཞེས་སོ། །སྤྲོ་མ་ཁ་ཅིག་བཟོད་པ་འབྲིང་དུ་རྒྱུ་
 བས། ཚོས་མཚོག་རྒྱུང་དུར་འབྲས་བུའི་སྐྱོན་ས། དོད་རྒྱུང་དུར་དེ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
 སྐྱོན་ས། གཞན་རྣམས་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྐྱོན་ས་གསུངས་སོ། །གཉིས་
 པ་རྒྱ་སོགས་སུ་མ་བཞེན་དང་། རིགས་སྦྱིན་ན་མེ། མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་ལ་

སོགས་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་ཟེར་ལ། ལྷ་མ་དག་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
སྐྱོང་པའི་ཕྱིར། སྐྱོང་པ་ཉིད་རྣམས་དབྱེར་མེད་པས། །ཞེས་པ་དང་། དེ་དག་
ཉིད་ལ་སེམས་མཉམ་སོགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བདེན་པ་བཞི་ལ་ཀུན་
ཏུ་དམིགས་པར་རོ། །འོན་འདིར་མི་སྟོན་པ་ཅི་སྐྱེས་ན་མདོར་བསྐྱུས་ཞེས་སོ། །
བཞི་པ་ཚོད་སྤང་ལ་གསུམ་སྟེ། རྒྱལ་བ་དགོད་པ་དང་། ལན་གདབ་པ་
དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་རྣམ་པ་དུ་མ་འདོད་ན་མཚོན་ལས། དེ་མེད་
བཅུ་དྲུག་ལས་གཞན་མེད། །ཅེས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་དམིགས་རྣམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཞན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་ལ་བརྟེན་པ་
གནས་སྐབས་གང་དུ་ཡང་སུན་འབྱེན་བཟོད་པར་མི་བྱའོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཞེ་ན་
འདི་ནི་ཐེག་དམན་ལས་གཞན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལོ་ན་ཡིན་ཏེ་
དེའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་ཐེག་ཆེན་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་བ་དང་། དེ་དག་གཞན་
གཞུང་བཀར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ཡུམ་འབུམ་ལ་སོགས་པ་སྐབ་པ་སངས་
རྒྱས་ནས་འདས་ཀྱི་བར་དུ་གསུངས་པ་མེད་དེ་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་ཙུ་ལྔ་ནས་
བརྒྱད་བཅུའི་བར་ལ་ཚོས་གསུངས་པ་ལ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་མ་ཐོས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་དུ་ཇི་ཅམ་བཞུགས་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་བཤའ་མཚོན་ཆེན་
པོ་ལས། ཚོས་འཁོར་གནས་དང་ཡངས་པ་ཅན། །ས་དཀར་ཅན་དང་ལྷ་ཡི་
གནས། །བྱིས་པ་གསོད་དང་ཀོ་ཤམ་གྱི། །འབྲོག་གནས་མཚོད་རྟེན་རི་དང་
ནི། །འོད་མའི་གོང་དང་དགར་བཅས་དང་། །སེར་སྐྱ་ཡི་ནི་གོང་ཁྱེར་ཏེ། །དེ་
རྣམས་སུ་ནི་སྐབ་པ་ཡིས། །སྐྱེས་མཚོག་ལོ་རེ་ལོ་རེ་བཞུགས། །འབར་བའི་

སྤྱི་གོ་གནས་སྤྱི་གཉིས། །སྤྱི་གྱི་ནགས་སྤྱི་ལོ་བཞི་སྟེ། །རྒྱལ་པོ་འཁམ་
 (༦༢ ན) །གྱི་གོང་དུ་ལྷ། །དཀར་བ་སྦྱོང་པ་ལོ་ལྷན་སྟེ། །ཉི་ཤུ་ཚ་གསུམ་
 གཉན་ཡོད་དུ། །ཉི་ཤུ་ཚ་དགུ་ལབ་ཏུ་གནས། །དེ་ལྟར་རྒྱལ་བ་བརྒྱད་ཅུ་ལ།
 སྤྱི་མཚོན་དམ་པ་ལྷ་དཔ་འདས། །ཐམས་ཅད་མཁུན་པས་བཞུགས་པ་
 ཡི། །བསོད་ནམས་གནས་ནི་དེ་དག་ལ། །རྟག་ཏུ་ལུས་དང་དག་དང་ཡིད།
 གུས་པས་བརྟུན་དེ་སྤྱི་གོ་འཚེལ་ལོ། །ཞེས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟོན་
 པའོ། །འོན་ཀྱང་སྟོན་པ་འདས་ནས་བསྟོན་པ་ལ་དང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྤྱི་
 སྤྱི་བ་ཅེས་པ་རྟོག་གོ་བ་ཞིག་གིས་སྤྱི་བ་ཡིན་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་བཀག་
 ནས་བཀའ་སྤྱི་བ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། བཀའ་
 བསྤྱི་བ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལུང་པར་གྱི་རྒྱ་མཚོན་དགག་པ་དང་། རྗོད་
 པའི་རྒྱ་མཚོན་དགག་པའོ། །དང་པོ་སྦྱོང་འཇུག་ལས། གལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་མ་
 སྤྱི་བ་ན། །ཞུང་གྱི་ལུང་ནི་རི་ལྟར་སྤྱི་བ། །ཅེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
 ལུང་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚོན་དགག་པ་དང་། མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚོན་དགག་པའོ།
 དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱི་བ་པའི་རྒྱ་མཚོན་དགག་པ་དང་། ལྷ་
 མ་བརྒྱད་པའི་རྒྱ་མཚོན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་ཡིན་པ་
 ལ་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱི་བ་པ་དགོས་སོ་ཞེ་ན། གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱི་བ་པའི་དོན་གང་
 ཡང་རུང་བ་གཉིས་སམ། །ཉན་ཐོས་ཞུང་དང་གཉིས་ལ་སྤྱི་བ་པ་ཡིན་གྲང་།
 དང་པོ་ལྟར་ན་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡང་ཚོས་ཅན། །ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ལུང་དུ་སྤྱི་བ་
 པར་འགྱུར་ཏེ་ཚངས་པ་བ་དང་། །རིག་བྱེད་པ་གཉིས་ལ་སྤྱི་བ་པའི་ཕྱིར། །སྦྱོང་
 འཇུག་ལས། གཞན་གཉིས་འདོད་པས་བདེན་ན་ནི། །རིག་བྱེད་སོགས་
 ཀྱང་བདེན་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཞུང་སྤྱི་བ་མཐའ་ལ་མ་

ལྷགས་པའི་དུས་ན། འདུལ་ལུང་སྡེ་བཞི་ལུང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་ཚྱོད་ལ་
 མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ལས། དང་པོ་ཚྱོད་ལ་འདི་མ་གྲུབ། །ཅེས་སོ། །
 གཉིས་པ་བརྒྱད་པའི་རྒྱ་མཚན་དགག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འོད་སྤངས་
 ཆེན་པོ་ལ་བཏང། དེས་ཀྱན་དགའ་བོ་ལ་གཏད་པ་ནས་ངའི་བར་དུ་བརྒྱད་
 པ་མ་ཆད་པར་ཡོད་དེ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཐེག་ཆེན་ཡང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ལུང་ཡིན་པར་
 གྲུབ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱམས་པ་ལ་བཏང། དེས་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་
 ལ་བཏང་དེ། ངའི་བར་བརྒྱད་པ་མ་ཆད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ལས།
 རྒྱན་གང་གིས་ནི་དེར་ཡིད་ཆེས། །དེ་ནི་ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་མཚུངས། །ཞེས་
 སོ། །གཉིས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དགག་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་
 བཀའ་མ་ཡིན་ཏེ་རྩོད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་སྡེ་ཡང་
 བཀའ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་སྤྲ་སྟེགས་པ་དང་རྩོད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 འདུལ་ལུང་སྡེ་བཞི་ཡང་བཀའ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཚྱོད་རང་རྩོད་
 པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ལས། ཐེག་ཆེན་རྩོད་བཅས་ཕྱིར་ཞེ་ན། །ལུང་
 ལ་སྤྲ་སྟེགས་པ་རྣམས་དང་། །ལུང་གཞན་ལ་ཡང་རང་གཞན་དག །རྩོད་
 བཅས་ཡིན་ཕྱིར་དོར་བྱར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་བཀའ་སྤྲུབ་པ་ནི།
 མདོ་སྡེ་ནས་གཟུགས་སོགས་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལ་འདིས་འགོག་པས་
 མདོ་སྡེ་ལ་མི་འཇུག་པ་དང་། འདུལ་བ་ལས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མེད་
 ཅེས་བརྗོད་ན་ལུང་བ་འབྲུང་བར་བཤད་ལ། འདི་ནས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་འདུལ་བ་
 ལ་མི་སྤང་བ་དང་། མདོན་པ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་གཉིས་
 མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལ་འདིས་འགོག་པས་མདོན་པའི་ཚོས་
 ཉིད་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཚྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་

གསུམ་མེད་ཀྱང་རང་གི་མདོ་སྒྲིལ་འཇུག་ འདུལ་བ་ལ་སྤྲང་། མངོན་པའི་
 ཚོས་ཉིད་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་མི་འགལ་བས་བཀའ་ཉིད་དུ་སྐྱབ་སྟེ། མདོ་
 རྒྱལ་ལས། རང་གི་ཉིད་ལ་འཇུག་ཕྱིར་དང་། །རང་གི་འདུལ་བ་སྤྲང་ཕྱིར་དང་།།
 ཟབ་པའི་ཕྱིར་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། །ཚོས་ཉིད་དང་ནི་འགལ་བ་མེད། །ཅེས་པ་
 དང་། (༤༢ བ)གཞན་ཡང་ཚོས་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་སྟོན་པས་ལུང་མ་བསྟན་པ་
 དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བ་དང་། བསོད་ནམས་
 མ་བསགས་པ་རྣམས་ལ་བརྗོད་ཀྱང་མི་ཐོས་པས་སྦྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་
 དང་། གཞན་ཞིག་སངས་རྒྱས་ནས་བཤད་ཅེན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་
 དང་། ཐེག་ཆེན་ཅུང་ཟད་ཡོད་ན་ཡུམ་བཀའ་ཡིན་པ་དང་། མེད་ན་འགྲེལ་བུ་
 སངས་རྒྱས་མེད་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་མེད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་བསྐྱོམས་
 ན་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང་། བདེན་གཉིས་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་སྐྱེ་ཇི་
 བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་རྒྱལ་ལས། སྤྲང་ལུང་མ་བསྟན་ལྟོན་ཅིག་བྱུང་། །
 སྦྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་སྐྱབ་པ་དང་། །ཡོད་དང་མེད་ན་ཡོད་མེད་དང་། །གཉེན་པོ་
 དང་ནི་སྐྱེ་གཞན་ཕྱིར། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དམིགས་རྣམ་གྱི་བྱུང་པར་
 བཤད་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བྱུང་པར་བཤད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་འཛིན་
 པའི་བྱུང་པར་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་དམིགས་རྣམ་
 ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། སྐྱེས་རྗེད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པའོ། །དང་པོ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་
 པའི་བྱུང་པར་ཞེས་མཚམས་སྐྱར་བའི་དོན་ལ་བཞི་སྟེ་དོད་དང་། ཚུ་མོ་དང་།
 བཟོད་པ་དང་། ཚོས་མཚོག་གོ། །དང་པོ་དོད་ཚུང་ཅུའི་དམིགས་པ་མི་རྟག་

ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་སྟུང་མ་ལྟ་བུ་
 ཡིན་ཞིང་། རྣམ་པ་རྟག་མི་རྟག་ལ་སོགས་སྟོང་པས་ཞེན་པར་བྱ་བས་ཀྱང་
 སྟོང་པ་དོན་རྣམ་དེ་རྟོགས་པ་བྲོད་ཚུང་དུ་འི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། དེས་ནི་མངོན་
 ཞེན་ལ་སོགས་འགོག་སྟེ། མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་སེམས་སེམས་
 པ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་སྟོད་པའི་ཚོ་གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་མངོན་པར་
 ཞེན་པ་དང་། ལྷག་པར་གནས་པ་དང་། ཀྱན་ཤེས་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། འདི་
 ནི་སེམས་པ་ཆེན་པོའི་མཐུན་པའི་ཚོས་ལ་སྟེད་པ་ཡིན་ཞེས་སོ། །འདིས་ཐེག་
 པ་གསུམ་གྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་བཤད་པས་ཐམས་ཅད་མཚོན་པའོ། །
 མདོ་ལས། ཚོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སྟོབ་པར་འདོད་པས་
 ཀྱང་ཡུམ་འདི་ཉིད་མཉམ་པར་བྱ། གཟུང་བར་བྱ། བཅང་བར་བྱ། བཏག་
 པར་བྱ། ཀྱན་རྒྱུབ་པར་བྱ། ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ་ཞེས་སོ། །དྲོད་འབྲིང་
 གི་དམིགས་པ་གཟུགས་སོགས་འདུ་བ་སྟེ་སྟུག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་སྟུབ་
 པ་དང་། འགོད་པ་སྟེ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་དགག་པ་དང་བྲལ་བས་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་པ་གནས་བྲལ་ཏེ་མིང་གི་རྒྱུན་མི་
 འདུ་བ་དང་གནས་ཏེ་འདུ་བས་མེད་པ་དོན་རྣམ་དེ་ལྟར་བྲོད་འབྲིང་གི་རྟོགས་
 པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་མིང་དེ་ཡང་གནས་པ་ཡང་མ་ལགས།
 མི་གནས་པ་ཡང་མ་ལགས། གནས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡང་མ་ལགས། གནས་
 པ་དང་བྲལ་བ་མ་ལགས་པ་ཡང་མ་ལགས་ཞེས་སོ། །དྲོད་ཆེན་པོའི་དམིགས་
 པ་གཟུགས་སོགས་མིང་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པས་བཏགས་པ་ཅོམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་
 བྱས་པའི་བདེན་བཞི་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་པ་དགེ་བ་ལ་སོགས་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་
 དུ་མེད་པ་དོན་རྣམ་ཡིན་ལ། བྲོད་ཆེན་པོས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་

འདི་ལྟར་སྟེ་དཔེར་ན་མི་ལམ་ཞེས་བགྱི་བའི་མིང་
 རི་གང་གིས་ཀྱང་བརྗོད་དུ་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་སོ། །དེ་
 རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་བའི་སྟོང་
 པར་རྟོགས་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །འགྲེལ་
 བ་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་འོད་རླུང་དུའི་དམིགས་པ་
 ཞེས་སོ། །དེའི་རྣམ་པ་སྐྱུག་སོགས་བདེན་པ་མི་རྟག་
 ལ་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་པས་ཞེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་
 ཤེས་པས་མངོན་པར་ཞེན་དང་རྒྱུན་དུ་དམིགས་པ་ལ་
 སོགས་འགོག་པའོ། །དྲོ་བ་ལ་སོགས་སྐྱར་བཞེན་ནོ། །
 དྲོད་འབྱིང་གི་དམིགས་པ་ནི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་
 གཟུགས་སོགས་སྐྱུབ་པ་སྟེ་ཡོད་པར་མི་དམིགས་ཤིང་
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་དེ་དག་དགག་པར་ཡང་
 མི་མཐོང་བའོ། །རྣམ་པ་ནི་(༤༩ ན)འཇིམ་པ་དང་བུམ་
 པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྒྱུར་མེད་པ་དང་། གཟུགས་སམ་དངོས་པོ་ཞེས་པ་
 རྒྱུར་འབྲུབ་མེད་དེ་སྤྱིར་མིང་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དྲོད་ཆེན་
 པོའི་དམིགས་པའི་གཟུགས་སོགས་བདར་བརྟགས་པ་ཅམ་གྱིས་བྱུང་
 པར་དུ་བྱས་པའོ། །མ་ བྱུང་པར་དགོ་བ་ལ་སོགས་གང་དུ་
 ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་དེ་དོ་བོ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་
 དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྒྱུང་འབྱིང་ཆེན་པོ་
 གསུམ་པོ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། དྲོ་བར་གྱུར་པའི་ཐ་སྐྱོད་དུ་
 བྱས་ཏེ། མཐོང་ལམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་

ལས། འདི་ལྟར་སྟེ་དཔེར་ན་མི་ལམ་ཞེས་བགྱི་བའི་མིང་
 རི་གང་གིས་ཀྱང་བརྗོད་དུ་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་སོ། །དེ་
 རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་བའི་སྟོང་
 པར་རྟོགས་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །འགྲེལ་
 བ་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་འོད་རླུང་དུའི་དམིགས་པ་
 ཞེས་སོ། །དེའི་རྣམ་པ་སྐྱུག་སོགས་བདེན་པ་མི་རྟག་
 ལ་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་པས་ཞེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་
 ཤེས་པས་མངོན་པར་ཞེན་དང་རྒྱུན་དུ་དམིགས་པ་ལ་
 སོགས་འགོག་པའོ། །དྲོ་བ་ལ་སོགས་སྐྱར་བཞེན་ནོ། །
 དྲོད་འབྱིང་གི་དམིགས་པ་ནི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་
 གཟུགས་སོགས་སྐྱུབ་པ་སྟེ་ཡོད་པར་མི་དམིགས་ཤིང་
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་དེ་དག་དགག་པར་ཡང་
 མི་མཐོང་བའོ། །རྣམ་པ་ནི་(༤༩ ན)འཇིམ་པ་དང་བུམ་
 པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྒྱུར་མེད་པ་དང་། གཟུགས་སམ་དངོས་པོ་ཞེས་པ་
 རྒྱུར་འབྲུབ་མེད་དེ་སྤྱིར་མིང་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དྲོད་ཆེན་
 པོའི་དམིགས་པའི་གཟུགས་སོགས་བདར་བརྟགས་པ་ཅམ་གྱིས་བྱུང་
 པར་དུ་བྱས་པའོ། །མ་ བྱུང་པར་དགོ་བ་ལ་སོགས་གང་དུ་
 ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་དེ་དོ་བོ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་
 དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྒྱུང་འབྱིང་ཆེན་པོ་
 གསུམ་པོ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། དྲོ་བར་གྱུར་པའི་ཐ་སྐྱོད་དུ་
 བྱས་ཏེ། མཐོང་ལམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་

པ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་སྐྱོད་པའི་ཚེ་ཡུམ་ནི་གང་། ཡུམ་ནི་གང་གི་ ཡུམ་ནི་ཅི་ཞིག་།
 ཅི་འདྲི་ཕྱིར་ན་ཡུམ་ཞེས་འདི་ལྟར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བགྱིའོ། །ཞེས་སོ། །
 དེ་རྣམས་ནི་རྣམ་བྱང་གཟུང་བས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་
 བྱས་པའོ། །འགྲེལ་པར་རྒྱུད་དུ་འདི་དམིགས་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་ཚོས་
 ཅན། བདེན་པར་མི་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་རང་གི་དོ་བོ་དང་
 བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་ནི་གཟུགས་སོགས་རྟག་པ་
 དང་མི་རྟག་ལ་སོགས་སུ་མི་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་གཟུགས་
 སོགས་དང་སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་པ་མ་གྲུབ་ཅེན་སྟོང་པ་ཉིད་
 ལ་མི་རྟག་ལ་སོགས་མེད་ཅེས་སོ། །འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི་མི་རྟག་ལ་
 སོགས་སྟོང་ཉིད་རྟུན་པར་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་ལ་སོགས་དང་སྟོང་
 ཉིད་རང་གི་དོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་ན་ཚོས་དབྱིངས་ཞེས་སོ། །རྣམ་པ་ནི་
 གཟུགས་སོགས་རྣམ་བྱང་བདག་ཏུ་བརྒྱང་བས་སྟོང་སྟེ་དོ་བོ་ཉིད་བཀག་སྟེ་
 མེད་པའི་ཕྱིར་སྟོས་ཀྱང་བདག་གིར་མི་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་རྩེ་མོ་འབྲིང་ཡིན་
 འོ། །ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི་གཟུགས་སོགས་ཚོས་ཅན། ལྷག་པར་སྐྱོན་པོ་
 ལ་སོགས་མཚན་མ་གང་དུ་ཡང་གྲུབ་པ་མེད་དེ། དོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར།
 དེས་མཚོན་པའི་བདེན་པ་བཞིའོ། །རྣམ་པ་ནི་ཚོས་ལྷག་པར་གྱིས་མཚན་
 མས་སྟོང་པ་དོན་རྣམ་ཡིན་ལ། ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་
 གྱི་མཚན་མར་མི་དམིགས་པར་ངེས་པར་རྟོགས་པ་ནི་རྩེ་མོ་ཆེན་པོ་ཡིན་
 འོ། །དེ་ལྟར་ན་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྒྱུད་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་
 ཚོས་ཅན། རྩེ་མོར་གྱུར་པའི་ཐ་སྟོན་དུ་བྱས་ཏེ། དག་བའི་རྩེ་བ་གཡོ་བའི་
 མཐོ་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་བཟོད་པ་ལ་གསུམ་ལས་རྒྱང་དུ་འདྲི་དམིགས་པ་ནི། གཟུགས་
 སོགས་སྤང་ཡང་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ།
 རྣམ་པ་ནི་བདེན་པ་དེ་མེད་པ་རྩུན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོན་རྣམ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་
 བཟོད་པ་རྒྱང་དུ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྦྱས་པ། ཚོ་དང་ལྟན་
 པ་ལྟ་འདྲི་བྱ། གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་སོ།།
 འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི་གཟུགས་སོགས་དེ་དག་ཚོས་ཅན། (༤༩ བ)
 འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་དང་ལྷུང་འདས་སུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་
 བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་པ་དག་དང་ཞེས་པ་འཁོར་འདས་མེད་པ་དོན་རྣམ་
 དེ་ལྟར་རྟོགས་ནས་ཞིང་སྦྱོང་དག་པ་རྒྱུ་ནི་རྣམ་པ་བཟོད་པ་འབྲིང་ཡིན་ཏེ། མདོ་
 ལས། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྦྱས་པ། ཚོ་དང་ལྟན་པ་ལྟ་འདྲི་བྱ། གཟུགས་ནི་
 གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱོང་སྦྱོང་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་མ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་དོ།།
 ཞེས་སོ།། །ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི་གཟུགས་སོགས་དེ་དག་རང་གཞན་
 སྤྱིའི་མཚན་མ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ནི་རྣམ་ཀྱི་
 མཚན་མར་འཛིན་པ་མི་བརྟེན་པས་ཏེ་སྦྱོང་བ་དོན་རྣམ་དེ་ལྟར་མོས་པ་དང་
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་རྟོགས་པ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས།
 སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་སྦྱོད་པའི་ཆོ་ཐབས་མི་མཁས་པས་གཟུགས་ལ་
 སྦྱོད་ན་མཚན་མ་ལ་སྦྱོད་ཀྱི་ཡུམ་ལ་མི་སྦྱོད་པའོ། །ཞེས་སོ།། །དེ་རྣམས་ནི་
 རྣམ་པ་འཛིན་སྦྱོང་པར་རྟོགས་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་པ་ལ་བཟོད་པ་
 རྒྱང་དུ་འདྲི་དམིགས་པ་ནི། གཟུགས་ཚོས་ཅན། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
 སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མཚན་ཉིད་དང་ངོ་བོ་ཉིད་
 ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་སྟེ་ཚོས་གསུམ་སྦྱོང་ཉིད་དུ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་

ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་ནི་སྐྱེ་བོ་དམིགས་པ་ཅན་ནམ་ཞེན་པ་ཅན་གྱི་ངོར་གཟུགས་
 སོགས་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་དེ་རྟོགས་པའོ།།
 འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི་གཟུགས་སོགས་ཚོས་ཅན། འཁོར་བར་སྐྱེ་བར་
 ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་མེད་དེ། ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་
 དེ་ལྟར་རྟོགས་པས་ལྷས་སོགས་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིང་སྤྱིར་སྐྱེ་རྣམ་པའོ། །
 ཚེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི་གཟུགས་སོགས་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཚོས་ཅན། མཚན་
 མེད་རྣམས་ལོན་ཏེ། རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་ནི་
 གཟུགས་སོགས་འཛིན་པའི་མཚན་མས་སྤོང་སྤྲེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་
 ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུལ་ལམ་རྟེན་དང་བུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མོས་པ་དང་དེ་
 ཁོ་ན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མཚན་མར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་
 དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྷན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཚོས་ཅན། བཟོད་པར་
 ལྷུང་པའི་ཐ་སྙད་དུ་བྱས་ཏེ། ཚོས་ཚེན་པོ་མཐོང་བ་ལ་མི་སྐྱག་པའི་ཕྱིར། ཐན་
 ཡོན་སྒྲོན་ལམ་མ་གཏོགས་པ་ལས་ཀྱི་དན་འགོ་མེད་པས་ཏེ། མཛོད་ལས།
 བཟོད་ཐོབ་དན་སོང་མི་འགོ། །ཞེས་སོ།།

བཞི་པ་ཚོས་མཚན་ལ་གསུམ་ལས། རྒྱུང་དུའི་དམིགས་པ་ཉིང་འཛིན་
 བརྒྱ་ཅུ་གཅིག་ལ་སོགས་པ་ལམ་བདེན་དེའི་ཚོས་ཉིད་འགོག་བདེན་ཡུལ་
 སྐྱུག་ཀུན་ཡིན་པས་བདེན་བཞི་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་ལྷུང་པའི་ཉིང་འཛིན་
 ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ནི་ཉིང་ངོ་འཛིན་དེའི་བྱེད་པ་རང་དོན་སངས་རྒྱ་བ་ཉིད་དང་
 གཞན་དོན་ལྷན་སྐྱུག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཉིང་ངོ་འཛིན་གང་ལ་

གནས་པའི་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ལྷུང་དུ་སྒྲུབ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
 བྱང་ཚུབ་ཏུ་མཛེན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་ཞེས་སོ། །འབྲིང་གི་
 དམིགས་པ་ནི་སངས་རྒྱུས་གསང་སྟེ་ལུང་སྟོན་པའི་རྒྱ་བརྟན་རུང་གི་ཡོན་
 ཏན་རང་ལ་ཡོད་པ་སྟེ། དེའང་བདེན་བཞི་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་
 པ་ནི་ཡང་དག་པར་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སྟོང་པ་དོན་རྣམ་དེ་ལྟར་རྫོགས་པས་
 བདག་ནི་མཉམ་པར་བཞག་གོ་འཛིན་གོ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ་ལ་སོགས་
 པར་སྐྱོམས་པ་ཟད་པ་ནི་ཚོས་མཚོག་འབྲིང་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། བདག་ནི་
 མཉམ་པར་འཛིན་གོ། །མཉམ་པར་གཞག་པར་བྱའོ། །མཉམ་པར་བཞག་
 པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་སྐྱོམ་སེམས་སུ་འགྱུར་བ་མེད། ཅེས་སོ། །ཆེན་པོའི་
 དམིགས་པ་ནི་སྐྱོམ་པ་པོ་སེམས་པ་དང་། བསྐྱོམ་བྱ་ཡུམ་དང་། སྐྱོམ་ཉིང་
 ངེ་འཛིན་གསུམ་པོ་པན་ཚུན་སྟོང་ཉིད་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་ཅིང་དབྱེར་མེད་པས་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་སྟོང་
 པ་དོན་རྣམ་དེ་ལྟར་ཚོས་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་མི་རྫོགས་པ་ཚོས་མཚོག་ཆེན་
 པོ་ཡིན་(༤༦ ན)ཏེ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྐྱས་པ། ཚོས་ཐམས་
 ཅད་མེད་པའི་ཕྱིར་རྫོགས་པ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་རྫོགས་པ་
 མེད་ཅེས་སོ། །དེ་ལྟར་བཏགས་འཛིན་སྟོང་པར་རྫོགས་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །
 དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །འགྲེལ་པས་རྒྱུང་རུའི་དམིགས་པ་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་
 བ་མེད་པ་ལ་སའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་ལ་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་
 བྱས་པའི་བདེན་བཞིའོ། །རྣམ་པ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོང་པར་འཇུག་ཅེས་
 པ་རང་དོན་སངས་རྒྱུ་བ་དང་གཞན་དོན་ནི་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་
 ཅད་བསྐྱལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུའོ། །གང་གིས་ན་རང་གི་སྐྱོན་ལམ་དང་སྐྱོན་

སོགས་བསོད་ནམས་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡི་ཤེས་དང་ཚོས་དབྱིངས་
 རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རི་ལྟར་བཞེད་པ་བཞིན་དུ་སྐྱུན་གྱིས་སྐྱབ་
 པར་འཇུག་པའོ། །འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་རྣམས་གསང་སྟེ་
 ལུང་སྟོན་པར་མ་རིང་པ་འདི་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འཇུང་བའི་ཚོས་ཉིད་
 དོ། །སྐུ་ལ་ཞེན་ཉག་འཛིན་གྱིས་སྟོང་པ་གཙོ་ཆེར་རྟོགས་ཏེ་ཡང་དག་པར་
 ལྷགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལའོ། །རྣམ་པ་ནི་སྒྲོམ་
 བོ་དང་བསྒྲོམ་བྱ་དང་སྒྲོམ་གསུམ་རང་གི་དེ་བོས་སྟོང་པ་ལ་དེ་ལྟར་རྟོགས་
 པའི་སེམས་པ་ལ་ཚོས་ཅན། བདག་ནི་མཉམ་པར་བཞག་པའོ་སྐྱུ་ལ་
 ལ་སོགས་པའི་རྣོ་མ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱུར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་མི་
 འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི་སེམས་པ་དང་ཡུམ་དང་ཉིང་
 དེ་འཛིན་དང་དོན་གསུམ་པོ་ཚོས་ཅན། སྐྱང་བ་དང་ཕན་ཚུན་རྒྱན་པར་དོ་
 བོ་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་ན་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་
 ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་དེ་བོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཚོས་གསུམ་
 ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་ཚོས་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོ་སྟེ་
 མཐོང་ལམ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་དམ་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་
 དང་ལྡན་པ་རྐྱང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཚོས་ཅན། འཛིག་རྟེན་ཚོས་
 མཚོག་གི་ཐ་སྐྱེད་དུ་བྱ་སྟེ། འཛིག་རྟེན་པའི་ཚོས་གྲུ་ལོ་མ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེ་ལྟར་དམིགས་རྣམ་དེ་རྣམས་ཟངས་དཀར་ན་རེ། དམིགས་པ་ཐམས་
 ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། རྣམ་པ་རྣམས་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་
 ཟེར་ཏེ། རྟོད་རྐྱང་དུ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་། གཞན་དེ་ལས་བསྐྱོད་པར་ཡང་མཐོང་
 ལཱ། ཡང་དམིགས་པ་དོན་དམ་དང་རྣམ་པ་ཀུན་རྫོབ་པར་འཆད་པ་ནི་མངོན་

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་དོན་གང་ཞེན་དམིགས་པ་
 བཅུ་གཉིས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་རྗོད་རྒྱུ་
 དང་། ཡོན་ཏན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཚོས་མཚོག་རྒྱུ་དུ་དང་འབྲིང་
 དང་། ཀྱུན་རྗོད་པ་སྟོན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་རྗོད་ཚེན་པོ་དང་། ཚོས་ཀྱི་
 བདག་མེད་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་གཞན་རྣམས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱས་ཚོས་བདེན་བཞིན་མཚུངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྣམ་པ་བསྟུ་
 བ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་འདུས་ལ་འོན་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་ཡིན་པས་
 དོན་རྣམ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་རྣམས་ཤེས་རྣམ་ཤུགས་ལ་གོ་ལ། ཤེས་རྣམ་
 དངོས་སུ་བསྟན་པ་རྣམས་དོན་རྣམ་ཤུགས་ལ་གོ་ཞིང་། བྱེད་པ་དངོས་སུ་
 བསྟན་པ་རྣམས་བྱེད་པ་ཅན་ཤུགས་ལ་གོ་བར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱབས་
 དོན་ཐམས་ཅད་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཉམས་སྲུང་ཡིན་པས་ཤེས་རྣམ་ལས་
 འོས་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་དམིགས་རྣམ་གྱི་སྐྱོན་རྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་རྩོད་པ་དང་
 ལན་ནོ། །དང་པ་རྗོད་རྒྱུ་དུ་འདེད་དམིགས་པ་སྐྱོན་པའི་སྐྱོན་མ་གཏོགས་པར་
 དམིགས་པ་གཞན་བཅུ་གཅིག་བརྗོད་པའི་གཞུང་ཚོས་ཅན། རྗོད་པ་སྐྱོན་
 ཅན་དུ་ཐམས། དམིགས་པ་སྐྱོན་པའི་ཚེ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཚོས་བརྗོད་པས་
 སྐྱབས་བཅུ་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྣམ་པ་སྐྱོན་
 པའི་ཚེ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཚོས་ཅན་བརྗོད་ན་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པ་བཞིན། གལ་ཏེ་
 སྐྱབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཚོས་རྗོད་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་ཀྱང་སྐྱོན་ཅན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
 དམིགས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་པས་དེ་སྐྱོན་པ་ན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཚོས་

ཅན་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་རྣམ་པ་དེའི་ཚོས་ཡིན་པས་
 དེ་སྟོན་པ་ན་(༤༥ བ)ཁྱད་པར་ཅན་ཚོས་བརྗོད་པར་བྱ་བས་ཁྱབ་པ་བཞིན་
 རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས་ཏེ། དོན་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་མེད་པ་
 དང་། ཚིག་བསྐྱེབ་སྐྱེ་བའི་དགོས་པ་འོ། །དང་པོ་ཚོས་ཅན་དང་ཚོས་བརྗོད་
 པའི་སྐྱེ་འདི་དག་ལས་དོན་རྟོགས་པ་ལ་ཁྱད་པར་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་
 ཚད་མའི་གཞུང་ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཁྱད་པར་གཏན་མེད་
 དམ་ཞེ་ན་ཁྱད་པར་གཞན་སྟོང་བ་དང་མི་སྟོང་བ་མ་གཏོགས་པ་འོ། །རྣམ་
 འགྲེལ་ལས། ཁྱད་པར་གཞན་ནི་སྟོང་བ་དང་། མི་སྟོང་བ་ནི་གཉིས་མེད་ཀྱི།
 བད་ཡི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་པ་པོ། །འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་གཞི། ཞེས་
 སོ། །དེ་དག་གི་དོན་གཉེན་པ་ན་རེ། དམིགས་པ་དང་པོ་ཚོས་བརྗོད་པའི་
 སྐྱས་བརྗོད་ལ། གཞན་རྣམས་ཚོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྐྱས་བརྗོད་པ་མི་རིགས་
 སོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་བདེན་བཞི་ཚོས་ཅན་དང་། དེའི་ཚོས་ཚོགས་
 པ་གོ་བ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་སྐྱའི་མི་རྟག་ཅེས་པ་དང་། སྐྱ་མི་
 རྟག་ཅེས་བརྗོད་པ་བཞིན་རོ་ཞེས་སོ། །རིན་པོ་ཆེ་ན་རེ། བུམ་པ་མི་རྟག་ཅེས་
 བརྗོད་པའི་ཚོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བུམ་
 པའི་མི་རྟག་ཅེས་པ་ཚོས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ཡིན་ཏེ་སྟོག་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དེ་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་མི་སྟོང་བའི་སྐྱ་ཡིན་ཏེ་མི་སྟོང་བར་བརྗོད་འདོད་
 ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་གཞན་སྟོང་བའི་སྐྱ་ཡིན་ཏེ་སྟོང་འདོད་ལས་
 བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་གཞི་ཞེས་གསུངས་
 སོ། །གཟུང་པ་ན་རེ། སྐྱའི་མི་རྟག་ཅེས་པ་གཞན་སྟོང་གི་སྐྱ་ཡིན་ཏེ་ཚོས་
 ལ་ཚོས་གཉིས་པ་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་པ་གཞན་མི་སྟོང་བའི་

སྐྱོན་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཅན་ཚོས་གཉིས་པ་བརྟེན་པར་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་
 ཟེར་རོ། །གལ་ཏེ་དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་སྐྱོན་པའི་སྐྱོན་ཚོས་ཅན་བརྟེན་པའི་
 སྐྱོན་ཡིན་ན་སྐྱོན་བརྟེན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དང་པོ་དེ་ལས་བསྐྱོད་པར་
 འགྱུར་བ་དང་། ཚོས་ལ་ཚོས་གཉིས་པ་མི་བརྟེན་ན་ཤེས་བྱ་ཡང་མ་ཡིན་
 པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་གང་ཡིན་ཞེ་ན་དམིགས་པ་སྐྱོན་འདོགས་གཅོད་པའི་
 གཞི་ཡིན་པས་ཚོས་ཅན་གྱི་སྐྱོས་བརྟེན་དགོས་ལ། རྣམ་པ་ཁྱད་པར་ལ་སྐྱོན་
 འདོགས་ཚོད་པ་ཡིན་པས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱོས་བརྟེན་དགོས་ཤིང་། དམིགས་པ་སྐྱོ་
 མ་བཅུ་གཅིག་ཚོས་ཀྱི་སྐྱོས་བརྟེན་ཀྱང་། ཚོས་ཅན་གྱི་སྐྱོས་བརྟེན་པ་དང་།
 གཉིས་པ་དོན་བདེན་བཞི་རྟོགས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འོ་ན་ཀྱང་མི་རྟག་
 ལ་སོགས་པ་བདེན་པ་ཞེས་པ་ཁྱད་པར་གཞན་མི་སྐྱོད་བ་ཡིན་ཏེ་མི་རྟག་
 པའི་སྐྱོ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །གཟུགས་སོགས་འདུ་འགོད་ལ་སོགས་རྣམས་
 བྱི་ཁྱད་པར་གཞན་སྐྱོད་བ་ཡིན་ཏེ་སྐྱོ་འི་རྟག་པ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །རིགས་
 སྐྱོན་ན་རེ། མ་གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེར་ནི་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་ཡོད་པས་
 སོ། །གཞན་དག་སྐྱོ་འི་དབྱེ་བས་དོན་སྐྱོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་
 དང་། དམིགས་པའི་ཚོས་ཅན་ཀུན་ཏུ་བྱངས་པ་ལྟ་བུར་ཐམས་ཅད་དུ་བཤད་
 པ་ཡིན་པ་དང་། ཁྱད་པར་གཞན་ནི་རིགས་མི་མཐུན་པའོ། །སྐྱོད་བ་ནི་སྐྱོ་ག་
 པའོ་ཞེས་པ་དང་། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་དག་གཉིས་ཀ་མེད་ན་མི་འགྱུར་བ་
 ཉིད་ཡིན་པས་ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་གཟུགས་སོགས་འདུ་འགོད་ཅེས་ཚོས་
 ཅན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་ཚོས་བརྟེན་པས་ཁྱད་པར་གཞན་རིགས་མི་
 མཐུན་བཏགས་པ་ལ་སོགས་སྐྱོ་དོར་སྐྱོད་པའི་སྐྱོ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་
 དག་ག་སྐྱོ་བ་དང་བུལ་བ་ཅུམ་བརྟེན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་། འདུ་འགོད་

གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གཟུགས་སོགས་བརྗོད་ན། ཚོས་ཅན་བརྗོད་པའི་
 སྐྱ་ཁྱད་པར་གཞན་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་སོགས་པ་མི་སྤོང་བའི་སྐྱ་ཡིན་ཏེ།
 ཚོས་ཅན་དང་ཚོས་དུ་མ་རྟེན་ཅིང་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་སོགས་སྤོང་མི་སྤོང་
 བའི་ཕྱིར་དང་། བརྗོད་འདོད་དང་ཡང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ངེས་ལས།
 དེར་ཡང་སྐྱ་བོ་རྣམ་གཅོད་པའི། །དོན་རྣམས་ལ་ནི་རྟོག་(༤༥ ན)འགྲུར་ཏེ།
 དེ་ལྟར་གྲགས་ཕྱིར་རུས་པའི་ཕྱིར། །སྐྱ་ནི་བརྗོད་འདོད་རྗེས་འབྲང་ཕྱིར།
 །ཞེས་སོ། །ཚོས་ཅན་དང་ཚོས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་རི་ལྟར་བརྗོད་ཀྱང་འཇུག་ཡུལ་
 བདེན་བཞིན་ཚོས་སུ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཀུན་ལ་རྗེས་དང་
 དངོས་བརྗོད་པའི། །སྐྱ་ཡི་ཁྱད་པར་འདི་ཉིད་དེ། །དེས་ན་དེད་ག་བརྗོད་བྱ་ལ།
 ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ཚིག་བསྐྱེབ་སྐྱ་བ་ནི། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་སྐྱེབ་སྐྱུར་གྱི་དོར་ཚོས་
 ཅན་བརྗོད་པ་ལས་ཐ་དད་པར་ཚོས་བརྗོད་པ་གཟུགས་སོགས་འདུ་འགྲོད་
 ཅིས་བརྗོད་ཀྱང་དེ་ལོ་ནར་སྐྱུ་བ་པ་དང་དགག་པ་དང་བུལ་བ་དག་སྐྱུ་ག་
 བསྐྱེལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞིར་གཏོགས་པ་ལོ་ན་རྟོད་འབྲིང་གི་
 དམིགས་པར་ཤེས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འོག་མ་རྟོད་ཚེན་པོ་ལ་སོགས་
 པ་དག་ལ་ཡང་བཏགས་དང་ཞེས་ཚོས་བརྗོད་པའི་སྐྱས་བརྗོད་ཀྱང་བདེན་
 བཞིར་གཏོགས་པ་ནི་རྟོད་འབྲིང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དྲོད་རྒྱུང་ཅུའི་
 རྣམ་པ་བརྗོད་པ་ན་ཚོས་ཅན་བརྗོད་པ་ལས་ཐ་དད་པར་ཚོས་བརྗོད་པའི་སྐྱས་
 བརྗོད་ཀྱང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་བཀག་པ་དང་ལྷན་པ་དག་སྐྱུ་ག་བསྐྱེལ་
 ལ་སོགས་བདེན་བཞིན་ཚོས་ཉིད་དུ་གཏོགས་པ་ལོ་ན་རྟོད་རྒྱུང་ཅུའི་རྣམ་

པར་རྟོགས་པ་ལ་བྱུང་པར་མེད་དོ། །འོག་མ་དོད་འབྲིང་མན་ཆད་དག་ལ་
ཡང་གནས་བྱུང་དང་གནས་པ་ཞེས་ཚེས་བརྗོད་པའི་སྐྱེས་ཀྱང་བདེན་བཞིའི་
ཚེས་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དོད་ཚུང་དུ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་ཐམས་
ཅད་ལའོ། །དོན་རྟོགས་པ་ལ་བྱུང་པར་མེད་ལ། ཐམས་ཅད་དུ་ཚེས་ཅན་
བརྗོད་ན་ཚིག་མང་བར་འགྱུར་ལ། འདིར་ཚིག་ཉུང་ཞིང་བསྐྱབ་སྒྲ་བའོ།།

༥ གཉིས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བྱུང་པར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་བཞི་དང་ཞེས་མཚམས་སྐྱུར་ནས་འཆད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱོད་ན་
དང་། གཞུང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་གཞི་དང་། མཚན་
ཉིད་དང་། སྐྱོད་ན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། དེ་བོ་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ས་
མཚམས་སོ། །དང་པོ་རྟོག་པ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཤེས་གང་གང་ལ་སྐྱོད་ན་
འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པར་བྱེད། །ཅེས་སྐྱོད་ན་སྐྱུང་བ་དང་། དབྱུས་མཐའ་
ལས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀྱང་རྟོག་ནི། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཁམས་གསུམ་
པ་། །ཞེས་ཁམས་གསུམ་པའི་རིག་པ་དང་། ཇི་སྐད་དུ། སེམས་དང་
སེམས་བྱུང་ཁམས་གསུམ་ཀ་ །སྐྱོ་བཏགས་རྣམ་པ་ཅན་རྟོག་ཡིན། །ཞེས་པ་
དང་། མཛོད་ལས། རྟོག་དང་དབྱེད་པ་རྗེས་ཞེས་ཉིད། །ཅེས་སེམས་ཡུལ་ལ་
ཚོལ་བ་ལ་བཤད་པས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདིར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལ་ཟེར་ཏེ།
དེ་ལ་ཡུལ་གཟུང་འཛིན་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། དེར་ཞེན་པ་སྐྱབ་རྟོག་ཡིན་ཞིང་།
གཟུང་འཛིན་གྱིས་སྐྱོང་པ་དགག་པ་ཡིན་ལ། དེར་ཞེན་པ་དགག་རྟོག་ཡིན་
ནོ། །དོད་སོགས་མཉམ་བཞག་ཏུ་ལྡན་པ་དགག་རྟོག་དང་། ཇེས་ཐོབ་ན་
གཉིས་ཀ་ཅི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ་དབྱེ་གཞི་དང་། དབྱེ་

བའི་དངོས་པོ་དང་། བྱི་བའི་དོན་དང་། གྲངས་ངེས་པའོ། །དང་པོ་བདེན་པར་
 ཞེན་ཅམ་གྱི་རྟོག་པའོ། །གཉིས་པ་རྩ་བའི་གྲངས་གཞུང་རྟོག་དང་། འཛིན་
 རྟོག་གཉིས་ཡིན་ལ། གཞུང་རྟོག་ལ་སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་ལ་གཞུང་རྟོག་
 དང་། གཉེན་པོ་རྣམ་བུང་ལ་གཞུང་རྟོག་གཉིས་དང་། འཛིན་རྟོག་ལ་རྫས་
 འཛིན་དང་། བཏགས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྟེ་བཞི་ཡིན་ནོ། །དེ་རེ་རེ་ལ་དགྲ་དགྲ་
 ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ས་བོན་དེ་བོ་གཅིག་པ་སྲིད་ལ། མངོན་གྲུང་ཐ་དད་དེ་སྟེ་
 གཅིག་ཅར་འཆར་བ་མེད་པའི་སྲིར་རོ། །འཕགས་པས་གཞུང་འཛིན་རྟོག་པ་
 ལ་སྤུ་བཞི་ལས་གཞུང་རྟོག་ཡིན་ལ་འཛིན་རྟོག་མ་ཡིན་པ་གཞུགས་སོགས་
 ཡུལ་ལ་རྟོག་པའོ། །འཛིན་རྟོག་ཡིན་ལ་གཞུང་རྟོག་མ་ཡིན་པ་འཛིན་པའི་
 རྐྱད་ཅིག་དང་ལྡན་པ་ཐ་མའོ། །གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཤེས་པ་སྤྲུ་མའི་འཛིན་པ་
 བྱི་མའི་གཞུང་བར་གྲུང་པའོ། །(༤༥ བ)གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དེ་དང་བྲལ་
 བའི་ཡུལ་ལོ་ཞེས་སོ། །ཡང་ན་གཞུང་རྟོག་ཡིན་ལ་འཛིན་རྟོག་མ་ཡིན་པ་
 སྤྲུ་མ་མངོན་གྲུང་འཛིན་རྟོག་ཡིན་ལ། གཞུང་རྟོག་མ་ཡིན་པ། བྱི་མ་མངོན་
 གྲུང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། ས་བོན་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཕལ་ཆེ་བའོ། །བཞི་
 པ་གྲངས་ངེས་པ་ནི་ཡུལ་གཞུང་འཛིན་གཉིས་ཡོད། གཉིས་ལས་མེད་པས་
 གཞུང་རྟོག་འཛིན་རྟོག་གཉིས་སྤུ་ངེས་སོ། །གཞུང་བ་ལ་སྤང་གཉེན་གཉིས་
 ཡོད། གཉིས་ལས་མེད་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བུང་གཞུང་རྟོག་
 གཉིས་སྤུ་ངེས་སོ། །འཛིན་པ་ལ་རྫས་དང་བཏགས་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་
 གཉིས་ལས་མེད་པས་རྫས་འཛིན་དང་བཏགས་འཛིན་གཉིས་སྤུ་ངེས་སོ། །
 གཞན་ནི་ལུང་གིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི་ས་བོན་ཅམ་
 ཞེག་རྒྱུ་མཐའ་མན་ཆད་ན་ཡོད་ལ། མཐོང་སྤངས་ས་བོན་ནི་བྱིས་པའི་ས་ལོ་

ན་ན་ཡོད་དོ། །དགག་རྟོག་མངོན་གྱུར་སྐྱེར་ལམ་མཉམ་བཞག་ན་ཡོད་ཅིང་
 རྗེས་ཐོབ་ན་གཉིས་ཀ་མི་འགལ་ཟེར་ཏེ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ན་ཡོད་ལ།
 རིན་པོ་ཆེན་རེ། སྐྱོན་སྐྱེར་བ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཡིན་ཡང་། དགག་སྐྱེབ་
 ཀྱི་རྟོག་པ་ཅོམ་ས་བཅུ་ཉི་བར་དུ་མི་འགལ་གསུངས་སོ།། གཉིས་པ་མཚན་
 ཉིད་ནི། གཟད་པ་ན་རེ། ཚོས་རྣམས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཟེར་རོ། །སྐྱེ་མ་
 ལ་ཅིག་གནས་ལུགས་ལས་བརྗོད་པར་འཛིན་པ་གང་ཞིག་རང་བཞིན་མེད་
 རྟོགས་ཀྱི་འགལ་སྐྱེར་གྱུར་པ་གསུངས་སོ། །རིན་པོ་ཆེན་རེ། རྟོག་ཅོམ་ནི་
 འཇུག་པ་ཡིན་ལ། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ནི་ཡུལ་དུ་འཇུག་པ་དང་ཡུལ་
 ཅན་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་འདྲིར་སྐྱོས་རྟོག་པ་ནི་ཚོས་
 དབྱིངས་ལ་འཇུག་པ་གང་ཞིག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྐྱིབ་པར་གྱུར་པ་
 ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྣམ་རྟོག་པ་ནི་སྐྱིབ་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་སྐྱོན་སྐྱེར་གཉིས་ཏེ་དངོས་དང་། ཚུད་སྐྱེད་དོ། །དང་པོ་
 དོན་དང་མི་མཐུན་པར་རྟོག་པས་ན་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་ལ། གཟུང་བས་སྐྱོང་བ་
 ལ་གཟུང་བར་ཞེན་པས་ན་གཟུང་རྟོག་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཟུང་བས་སྐྱོང་
 པ་ལ་གཟུང་བར་ཞེན་པས་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཟུང་རྟོག་དང་། རྣམ་
 བུང་གཟུང་བས་སྐྱོང་བ་ལ་རྣམ་བུང་གཟུང་བར་ཞེན་པ་རྣམ་བུང་གཟུང་རྟོག་
 དང་། འཛིན་པས་སྐྱོང་བ་ལ་འཛིན་པར་ཞེན་པ་འཛིན་རྟོག་དང་། རྗེས་དང་
 བཏགས་པར་འཛིན་པས་སྐྱོང་བ་ལ་རྗེས་དང་བཏགས་པར་ཞེན་པས་རྗེས་
 འཛིན་དང་བཏགས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའོ། །གཉིས་པ་ཚུད་སྐྱེད་ནི། ཞང་ཡེ་ན་
 རེ། རྟོག་པ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དོན་དང་མཐུན་པའི་
 ཕྱིར། སྐྱོ་མི་རྟོག་པར་འཛིན་པ་བཞིན། ཐར་ལམ་ཅོམ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་

མྱིར་གཞུང་བ་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་དང་། འཛིན་པ་ལ་གཞུང་བར་རྟོག་པ་
 ལ་སོགས་རྟོག་པ་ཡིན་ཅེ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་རྟོག་པ་འདི་དག་རྗེས་ཐོབ་གྱི་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱིས་སྤོང་བར་འགྱུར་ཏེ། གཞུང་བ་ལ་གཞུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལ་འཛིན་
 པར་ཤེས་པའི་མྱིར་ཐག་པ་ལ་ཐག་པར་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །འདོད་ན་གཉེན་
 བོ་མཐོང་ལམ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་འཕགས་པས་གཞུང་བ་
 དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབྱེ་བ་བཞིའི་གཉེན་པོ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་
 མོ་ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གལ་ཏེ་མ་རིག་པ་ལ་རྟོག་པ་གཞུང་རྟོག་མ་
 ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་མྱིར་རོ་ཞེ་ན། མ་རིག་པ་རང་ཡུལ་ལ་
 ལྟོས་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ཡང་། ཡུལ་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་འཛིན་པར་ཡང་གྲུབ་
 པས་གཞུང་རྟོག་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ་གསུམ་སྟེ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
 པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞུང་རྟོག་བསྟན་པ་དང་།
 འཛིན་རྟོག་བསྟན་པའོ། །དང་པོས་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་བསྟན་
 པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞུང་བར་རྟོག་ཅེས་པ་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ལ། ཀུན་ནས་
 ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་གི་གཞུང་རྟོག་རྣམ་པ་གཉིས་ཞེས་པ་གྲངས་སོ།།
 (༤༦ ན)གཞི་ཉོན་མོངས་དང་དེའི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པ་ཡུལ་གྱིས་
 གྲངས་ངེས་པའོ། །གཉིས་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཞུང་རྟོག་དེ་ནི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་
 ལ་རྣམ་པ་དགུ་གྲངས་སོ། །ཡུལ་ཚོངས་པ་ནས་རྣམ་དག་སྐྱེད་པའི་བར་
 དགུའི་བྱེ་བྲག་གིས་གྲངས་ངེས་སོ། །རྣམ་བྱང་གི་གཞུང་རྟོག་དེ་ནི་དབྱེ་གཞི་
 ཡིན་ལ་རྣམ་པ་དགུ་གྲངས་སོ། །ཡུལ་རྣམ་བྱང་སྤང་བོ་ནས་མི་སློབ་པའི་

ལམ་གྱི་བར་དགུའི་བྱེ་བྲག་གི་གངས་ངེས་སོ། །འགྲེལ་པར་རྩ་བ་བཞེན་དུ་
 བཤད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་ལ་ཡང་རྩ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་
 དབྱེ་བ་གཉིས་ལས་དང་པོ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ལ། རྣམ་
 འཛིན་དང་བཏགས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདོད་ཅེས་པ་གངས་
 སོ། །རྣམ་དང་བཏགས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱིས་ཞེས་པ་ཡུལ་གྱིས་གངས་
 ངེས་སོ། །གཉིས་པ་དེ་བཞེན་ཞེས་པ་སྲ་མ་སྲ་མ་ཞེས་པའོ། །རྣམ་འཛིན་གྱི་
 རྟོག་པ་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ལ་གངས་དགུའོ། །ཡུལ་བདག་དང་དབང་ཅན་ནས་
 རོན་བྱས་པའི་རྟེན་གྱི་བར་དགུ་ཡོད་པས་ཡུལ་ཅན་དགུར་གངས་ངེས་སོ། །
 བཏགས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ལ་གངས་དགུའོ། །ཡུལ་སྤང་པོ་
 བཏགས་པ་ནས་མི་སློབ་པའི་ལམ་གྱི་བར་དགུ་ཡོད་པས་ཡུལ་ཅན་དགུར་
 གངས་ངེས་སོ། །འགྲེལ་པ་གོ་སྐྱ་སྐྱ་རྩ་བ་བཞེན་ནོ། །

གཉིས་པ་དེ་ལ་རྩ་བ་ས་མདོར་བསྐྱུས་པའི་དོན་འགྲེལ་པས་རྒྱས་པར་འཆད་
 པ་འདི་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞུང་རྟོག་བཤད་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་
 བཤད་པའོ། །དང་པོ་གཞུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉོན་
 མོངས་ཀྱི་གཞུང་རྟོག་དང་། རྣམ་བྱང་གི་གཞུང་རྟོག་གོ། དང་པོ་ཀུན་ནས་
 ཉོན་མོངས་པའི་གཞིའི་རྟེན་ཅན་གཞུང་བར་རྟོག་ཅེས་པ་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ལ།
 རྣམ་པ་ཞེས་པ་གངས་དགུའོ། །མ་རིག་པ་ལ་གཞུང་བར་རྟོག་ཅེས་ནས་རྣམ་
 དག་རྒྱུད་པ་ལ་གཞུང་བར་རྟོག་ཅེས་པའི་བར་རྟོག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་
 མཚན་ནས་གངས་ངེས་པ་ལ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་། ཡུལ་དང་
 ཡུལ་ཅན་སྐྱུར་བས་གངས་ངེས་པ་འགྲུབ་པའོ། །མ་རིག་པ་ནི་རང་སྟོབས་

གྱིས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་མི་གསལ་བར་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་གང་ཞིག་ཤེས་རབ་གྱི་
 འགལ་སྐྱར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་ལས། རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཚས་
 གཞན། །མ་རིག་མི་མཚན་རྣམས་ལེན། །ཞེས་སོ། །དབྱེ་ན་དེ་ལོ་ན་
 ལ་ཚོངས་པ་དང་། ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཚོངས་པའོ། །རྟོག་པ་ནི་མ་རིག་པ་
 ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འཁྲུལ་པའི་ས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་བར་
 བྱའོ། །མཛད་ལས། །ལྡོ་རིའི་བྱ་འདི་དག་ནི་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོས་ཇི་ཉླར་
 མངོན་པར་ཆགས་པར་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་སོ། །
 གཞུགས་སོགས་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་། མིང་
 བཞི་དང་གཞུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་། །
 ཉུག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་དུ་ཆགས་པ་ལ་གཟུང་བར་རྟོག་
 པ་དང་། །ཀུན་བྱང་གི་རོ་བོ་དང་། །རྒྱ་འབྲས་མི་ཤེས་པ་གཟུང་བར་རྟོག་
 པ་དང་། །འཕགས་ལམ་མ་ཤེས་པས་(༤༤ བ)དད་བརྩོན་མེད་ཅིང་སྤྱིན་
 རྟུག་ལ་མི་གནས་པ་ལ་གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་། །དམིགས་པ་ཡུམ་ལ་
 །ཞེན་པ་དང་། །ཡུམ་ཉིད་སྤོང་པར་ཤེས་ནས་གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་། །མཛད་ལས།
 །སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་སྤྱོད་པས་དེམ་དམིགས་ཤིང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་བ་དེ་ལྟ་
 ར་སྐྱོབ་ན་རྣམ་མཚེན་དུས་བྱུང་ཞེས་སོ། །བདག་ལ་སོགས་པ་རྣམ་མཚེན་གྱི་བར་ལ་
 །གཟུང་བར་རྟོག་པ་དང་། །འཇིག་རྟེན་པའི་དག་པ་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་
 །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་འགོག་ལམ་སྐྱེད་པ་ལ་གཟུང་
 །བར་རྟོག་ཅེས་པ་དམིགས་པ་དང་། །འདི་གཉིས་རྣམ་བུང་ཡིན་ཀྱང་ཕལ་
 །ཆེ་བས་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཞེས་པའམ། །ཡང་ན་རྣམ་བུང་བཏགས་པ་བཏོན་
 །མོངས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་གསུངས་སོ། །མཛད་ལས། །ལྡོ་རིའི་བྱ་རྣམ་པར་

དག་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ། མ་བྱུང་བ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པའོ་ཞེས་
 སོ། །གཉིས་པ་རྣམས་བྱང་གི་གཞུང་རྟོག་ནི། གཉེན་པོའི་རྟེན་ཅན་གཞུང་བར་
 རྟོག་ཅེས་པ་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ལ། རྣམས་ཞེས་པ་དགུ་ཡོད་པའོ། །ཟག་མེད་ཀྱི་
 སྤང་པོ་ལ་གཞུང་བར་རྟོག་པ་ནས་མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་གཞུང་བར་རྟོག་པའི་
 བར་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་མཚན་ནམ་གྲངས་ངེས་ནི། ཞེས་པ་ཡན་
 ཚད་ཡུལ་དགུ་ཡོད་པས་ཡུལ་ཅན་དགུར་གྲངས་ངེས་པ་གྲུབ་པའོ། །ཡུལ་
 དང་ཡུལ་ཅན་སྐྱུར་ནས་ཟག་མེད་སྤང་པོ་ལ་གཞུང་བར་རྟོག་པ་ནི་ཟག་མེད་
 སྤང་པོ་ལ་གཞུང་ཡུལ་དུ་འབྲུལ་པའོ། །མདོ་ལས། དེ་ཐབས་ལ་མི་མཁའ་ས་
 པས་གཞུགས་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་སོ། །ཟག་མེད་
 སྐྱེ་བའི་སྐྱོ་ཞེས་པ་སྐྱེ་མཆེད་ལ་གཞུང་བར་རྟོག་པ་དང་། རིགས་ནི་ཟག་
 མེད་ཁམས་ལ་གཞུང་བར་རྟོག་པ་དང་། འོན་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་རང་མིང་
 མི་འདོགས་པ་ཅི་ཞེ་ན། རོན་མིང་གི་རྒྱ་མཚན་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། མཛོད་
 ལས། སྤངས་དང་སྐྱེ་སྐྱོ་རིགས་ཀྱི་དོན། །སྤང་པོ་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་
 ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མ་རིག་པ་འགགས་ནས་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་གཞུང་
 བར་རྟོག་པ་དང་། མཉམ་བཞག་གི་ཡུལ་སྤྲོད་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ལ་གཞུང་
 བར་རྟོག་པ་དང་། ཇེས་ཀྱི་སྐྱེད་པ་པར་སྐྱིན་དོན་ལ་གཞུང་བར་རྟོག་པ་དང་།
 ཚོས་སྐྱུ་ལ་ལྷ་ལྷ་བདུན་གྱིས་བསྐྱོར་བའི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གཞུང་བར་རྟོག་
 ཅེས་པ། མདོ་རྒྱུན་ལས། འདི་ལྟར་བྱང་ཚུབ་སྤོགས་མཐུན་ཚོས། །སྐྱུ་
 ལྷ་ལྷ་བདུན་དེ་དག་དང་། །རྟོག་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་དེ་ནི། །ལྷན་ཅིག་དུ་
 བྱི་ཐོབ་པར་འདོད། །ཅེས་སོ། །བསམ་གཏན་ལ་སོགས་སྐྱོམ་པའི་ལམ་ལ་
 གཞུང་བར་རྟོག་པ་དང་། རྟོགས་སོགས་མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་གཞུང་བར་

རྟོག་པ་ཞེས་པ། མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བརྒྱུ་ལ་རྟོག་ཅིང་
མདོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་ལ་གཉིས་ཏེ། རྗེས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་
འཛིན་རྟོག་པའོ། །དང་པོ་གང་ཟག་རྗེས་སུ་ཡོད་པའི་རྟོན་ཅན་འཛིན་པར་རྟོག་
ཅེས་པ་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ལ། རྣམས་ཞེས་པས་གྲངས་དགུ་འོ། །བདག་རང་
དབང་ཅན་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་ནས་དོན་བྱས་པའི་རྟོན་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་
པའི་བར་དོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ལ་ཡན་ཆད་ཡུལ་དགུ་ཡོད་པས་ཡུལ་ཅན་དགུར་
གྲངས་ངེས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་པོ་བཞི་
ཡིན་ལ་བྱེད་ལས་མི་མ་ལྔ་འོ། །རྟོག་པའི་བདག་རང་དབང་ཅན་དུ་བདེན་པ་
ལ་འཛིན་པར་རྟོག་ཅེས་པ། མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་བདག་མ་དམིགས་སོ།།
དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དང་སྟོག་དང་གསོལ་དང་སྐྱེས་བུ་དང་གང་ཟག་
དང་ཤེད་བུ་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་ཚོར་བ་པོ་དང་ཤེས་པ་པོ་དང་མཐོང་བ་པོ་མི་
དམིགས་སོ། །ཞེས་སོ། །ལྷུང་པོ་ཚོགས་པ་གཅིག་སུ་རྩེ་མེད་པ་ལ་འཛིན་
པར་རྟོག་པ་དང་། ལམས་འཁོར་འདས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་དང་། ལྷ་
བ་པོ་ལ་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་དང་། མ་རིག་པ་ནས་རྒྱ་
ཤིའི་བར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་
པའི་འདོད་ཆགས་དང་བུལ་བ་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་དང་། བདེན་བཞིའི་
ཚོས་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་དང་། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ལ་སོགས་
པ་(༤༦ ན)སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་དང་། སྟོབས་ལ་སོགས་
པ་དོན་བྱས་པའི་རྟོན་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་ཅེས་པ། མདོ་ལས། སྟོབས་བརྒྱུ་

མི་དམིགས་སོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་
 འཛིན་པར་རྟོག་ཅེས་པ་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ལ། རྣམས་ཞེས་པ་གྲངས་དགའོ། །
 སྤང་པོ་ལ་བཏགས་པར་འཛིན་པ་ནས་མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་བཏགས་པར་
 འཛིན་པའི་བར་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ལ་ཡན་ཆད་ཡུལ་ཡིན་པས་ཡུལ་
 ཅན་དགུར་གྲངས་ངེས་སོ། །དེ་དག་ལས་དང་པོ་བཞི་སྐྱེ་བོར་བཏགས་
 པའི་གཞི་ཡིན་ལ། བྱི་མ་ལུ་འཕགས་པའི་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཡང་དང་པོ་སྤྱིའི་
 ཡིན་ཞིང་གཞན་རྣམས་སོ་སོའི་ཡིན་ནོ། །བྱིས་པའི་སྤང་པོ་ལ་འཛིན་པར་
 རྟོག་ཅེས་པ། མདོ་ལས། སྐྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་འདིས་ཡུམ་ལ་བསྐྱབས་ཤིང་རྣམ་
 པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུང་བར་འགྱུར་རམ་འདྲི་ན། བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱིས། རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ཉིད་ལ་དྲི་ཡིས་ཇི་ལྟར་བཟོད་པ་དེ་ལྟར་ལུང་
 སྐྱོན་ཅིག་ཅེས་སྤྱིར་བསྟན་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས། གཟུགས་
 ཀྱང་གཞན་ལ་སྐྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྟམ་མམ། གསོལ་པ། བཅོམ་
 ལྷན་འདས་དེ་ལྟ་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་སོ། །བྱིས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་འཛིན་
 པར་རྟོག་པ་དང་། བྱིས་པའི་ལམས་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་
 བཅུ་གཉིས་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་དང་། རྣམ་བུང་བུང་ཚུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་
 འཛིན་པར་རྟོག་པ་དང་། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་འཛིན་པར་
 རྟོག་པ་དང་། བསམ་གཏན་སོགས་སྒོ་མ་པའི་ལམ་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་
 དང་། སྤོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་དང་།
 སྐྱོབས་སོགས་མི་སློབ་པའི་ལམ་ལ་འཛིན་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས།
 རབ་འབྱོར་དེ་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱོབས་ཀྱང་གཞན་
 ལ། སྐྱུ་མ་ཡང་གཞན་ཞིག་ཡིན་སྟམ་མམ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་

དེ་ནི་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྟུན་བཞི། དེ་ལྟ་བུའི་དགག་
རྟོག་ཁྱད་པར་ཅན་དགུ་གྲངས་བཞིན་དུ་བསྟུན་པ་སེམས་དཔའི་ངེས་འབྱེད་
ཆམ་ཐུན་བཞི་པོ་དམན་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ།།

༥ གསུམ་པ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ནི། མདོན་བསྟུན་དུ་ཡོངས་
འཛིན་སྲུང་གསུངས་པ་ནི་ཚིགས་བཅད་སྐྱར་བདེ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་ལ།
རྒྱས་བཤད་དུ་མཚུག་ཐོག་དུ་འཆད་པ་ནི་ཡོངས་འཛིན་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་དགག་རྟོག་བཞི་དྲོད་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཚེས་སུ་
རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིས་ཁྱད་
པར་དུ་འཕགས་ཞེས་དེ་ཡན་ཆད་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་ཚེས་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་
ཡོངས་འཛིན་གྱི་སྲུང་བཤད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡོངས་འཛིན་ལ་གཉིས་
ཏེ། འཕགས་པ་དང་། སང་བཟང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
སྟེ། རང་ཡོངས་འཛིན་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། སྤྱི་ཡོངས་འཛིན་ཡོན་ཏན་
ལ་མཁས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀའི་མི་མཐུན་སྟོགས་སྤངས་པའོ། །དང་པོ་
སེམས་གསུམ་གྱིས་ཟེན་པ་ཡིན་ཏེ་ཡུལ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཡུལ་ཅན་
ཡུམ་ལ་སེམས་མི་འགོང་ཞིང་མི་དངངས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། སོགས་
ཁོངས་ནས་སྦྱར་བ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྗེས་བསྐྱོབས་ཟེན་པ་སྟེ། མདོ་
ལས། སེམས་པ་ཆེན་པོའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དེ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་
སྦྱོད་པའི་ཚེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཀྱིས་
གཟུགས་མི་རྟག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་སོ་སོར་རྟོག་ཀྱང་དེ་མི་དམིགས་པ་ནི་

ཐབས་མཁས་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་ཚོས་ཐམས་ཅད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྟོན་ལ། སོགས་ཁོངས་ནས་ཐབས་སེམས་བསྐྱེད་དང་བསྟོར་(༤༧ བ)བ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་སེམས་པ་ཆེན་པོ་འདི་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་གང་དེ་ལ་གཞུགས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བར་དེ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཚོས་སྟོན་ཅིང་། དགོ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་མ་གཏོགས་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའམ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡོངས་སུ་བསྟོར་མི་འཇུག་པ་འདི་ནི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ།།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་མི་མཐུན་སྟོགས་སྤངས་པ་དང་། ཕྱི་དགོ་བའི་བཤེས་ཀྱི་མི་མཐུན་སྟོགས་སྤངས་པའོ། །དང་པོ་ཐབས་མཁས་དེའི་མི་མཐུན་སྟོགས་སེམས་གསུམ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་འདི་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཡུམ་ལ་སྟོན་པའི་ཚེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བས་ཡུམ་སྟོམ་ཞིང་དམིགས་ཏེ། ཡུམ་དེས་ཀྱང་སྟོབ་སེམས་སུ་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ཐབས་ལ་མི་མཁས་ཞེས་སོ། །དེ་བོར་ཏེ་སྤངས་པ་ནི་རང་གི་ཡོངས་འཛིན་ཡིན་ལོ། །གཉིས་པ་ནི་སྤྲིག་པའི་གྲོགས་པོ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྒྱའི་ཡུམ་སྟོང་དུ་འཇུག་པའི་སྤྲིག་གྲོགས་དང་། འབྲས་བུའི་ཡུམ་སྟོང་དུ་འཇུག་པའི་སྤྲིག་གྲོགས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཞུང་སྟོང་བ་དང་། དོན་ཕྱིན་རྒྱུག་སྟོང་དུ་འཇུག་

པ་གཉིས་ལས་དང་པོ། མདོ་ལས། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་
 པ་མ་ཡིན། འདི་ནི་ཚོས་མ་ཡིན། འདི་ནི་འདུལ་བ་མ་ཡིན་གྱི་འདི་ལ་བསྐབ་
 པར་མི་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་འདི་དག་ནི་རང་བཟོར་བྱས་པ་སྟེ། འདི་དག་ནི་
 མཉམ་པར་མི་བྱའོ། །གཞུང་བར་མི་བྱ་བ་ནས་གཞན་ལ་བསྟན་པར་མི་བྱའོ་
 ཞེས་ཟེར་བ་འདི་ནི་རབ་འབྱོར་སེམས་པ་ཆེན་པོ་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོར་རིག་
 པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས། བདུད་སྡིག་ཅན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཆབྱད་དུ་བྱས་པ་དག་སེམས་པ་ཆེན་པོའི་རྩུང་དུ་འོང་ནས་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
 རྟུག་ལས་བསྐྱོག་ནས་མོས་པ་མེད་པར་བྱེད་དེ་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཡུམ་བསྐྱོམས་
 པས་ཁྱོད་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་ཟེར་བར་འོངས་པ་འདི་ནི་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོར་
 རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ཡུམ་སྲོང་བ་ནི་བདུད་སྡིག་
 ཅན་མཁན་པོ་དང་སྲོལ་དཔོན་གྱི་ཆབྱད་དུ་བྱས་ཤིང་སེམས་པའི་རྩུང་དུ་ཕྱིན་
 ཏེ་སེམས་པའི་སྲོད་པ་ལས་བསྐྱོག་ཅིང་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཁྱོད་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་
 མདོན་དུ་གྱིས་ཤིག །སློབ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཚོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱིས་
 ཁྱོད་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་ཟེར་བ་འདི་ནི་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོར་རིག་པར་བྱའོ། །
 ཞེས་སོ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྡིག་གྲོགས་པོར་ཏེ་སྤངས་པ་ནི་ཕྱིའི་ཡོངས་
 འཛོལ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་སེང་བཟང་ལྟར་ན་ཁྱུད་པར་གསུམ་སྟེ། ཤེས་
 རབ་དང་། ཚོས་སྟོན་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤངས་པའོ། །དང་པོ་འགྲེལ་
 པར་སེམས་མི་འགོང་ཞིང་མི་སྐྱབ་བག་མི་ཚ་ཀུན་ཏུ་སྐྱབ་པར་མི་འགྱུར་བ་
 དང་ལྡན་ཞིང་གཞན་དེ་ལ་འགོང་པའོ།⁹⁰ །གཉིས་པ་ལ་ཕན་པ་སྟོན་པ་དང་།

90 ཤོག་པོས་འདིའི་མཚུག་ཏུ་ཡི་གེ་གསལ་ལ་མི་གསལ་བའི་མཚན་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར།
 “མི་འགོང་མི་ཞུམ་འགྱུར་པར་མི་འགྱུར་གསུམ་གྱི་བཤད་པ། མི་དངངས་མི་སྐྱབ་ཀུན་ཏུ་སྐྱབ་”

མི་ཕན་པ་འདོད་དུ་འཇུག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་དངོས་
པོ་མཐའ་དག་བདག་མེད་པ་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་རིམ་གྱིས་
སྐྱོན་པར་བྱེད་པ་རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་གི་བ་བདུན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་
དུལ་དང་མ་འོངས་པའི་དོན་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་བདུན་ལས་སྤང་དགོས་
ཞེས་སྐྱོན་པར་བྱེད་པའོ། །གསུམ་པ་སེར་སྐྱ་ལ་སོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་
ལྡན་ཏེ་བོར་བ་ནི་ཡོངས་འཛིན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཚོས་གསུམ་ལྡན་ནམ། མདོ་
རྒྱན་ནས། རྒྱ་ཆེ་ཐེ་ཚོམ་སྤོང་བ་དང་། གཟུང་འོས་དེ་ཉིད་གཉིས་སྐྱོན་པ། །
བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །སྐྱོན་པ་སྤུན་ཚོགས་ཡིན་པར་
བཞེད། །ཅེས་པ་ཚོས་བཞི་དང་ལྡན་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །

༥ བཞི་པ་སྐྱབ་པ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་བཞི་སྟེ། རྟེན་དང་། དམིགས་
པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། རོ་བོའོ། །དང་པོ་སྐྱབ་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་ལམ་
གྱི་ཡོན་ཏན་འབྲུང་བས་སྐྱབ་པའི་རྟེན་ཞེས་མཚོམས་སྤྱར་ནས་འཆད་⁹¹ (༤
ན)པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
སྟེ། མཚན་གཞི་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
སྟེ། དབྱེ་བ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་དང་། སད་པ་དང་མ་སད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་
ཉེས་དམིགས་སོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ་དབྱེ་གཞི་དང་། བྱེ་བའི་བྲངས་
དང་། བྱེ་བའི་དོན་དང་། བྲངས་ངེས་པའོ། །དང་པོ་རིགས་ཅོམ་ཞིག་ཡིན་

པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། སྤོང་པ་ཉིད་འཛིགས་པའི་གནས་མ་ཡིན་པ་དང་། དེས་འཛིགས་པ་དང་
འཛིགས་པ་སྐྱེ་བ་བརྒྱུག་པས་རྒྱུན་དུ་འཛིགས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྒྱ་མཚན་ལས་འཛིགས་
པ་ངེས་པར་གྲུབ་པ་གསུམ་མེད་པའོ། །”

91 ལུག་ཤད་ནང་ཡོད་པ་དེ་ གང་དུ་འཇུགས་རྒྱ་ཡིན་ནམ་མ་ཤེས།

འོ། །གཉིས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། རྒྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་
 སོ། །གསུམ་པ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་འཇམ་དབྱེ་བར་བྱུང་མེད་པ་ཡིན་འོ། །བཞི་
 པ་རིགས་ཅམ་ལ་ཚོས་ཉིད་དང་ཚོས་ཅན་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། གཉིས་ལས་
 མེད་ལ། ཚོས་ཉིད་ལ་རྗེ་མ་དང་བྲལ་བ་དང་བཅས་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་
 གཉིས་ལས་མེད་པས་དང་པོ་རིགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞིང་སྤྱི་མ་རང་བཞིན་
 དུ་གནས་པའི་རིགས་སོ། །ཚོས་ཅན་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་གཉིས་ལས་
 སྤྱི་མ་རིགས་སུ་འགལ་ལ། དངོས་ལ་པོ་བཅས་རིག་གཉིས་ལས་སྡུ་མ་
 རིགས་སུ་འགལ་བས་རིག་པའོ། །དེ་ལ་དག་མི་དག་ལུང་མ་བསྟུན་གསུམ་
 ལས་སྤྱི་མ་གཉིས་རིགས་སུ་འགལ་བས་དག་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྤྱིན་མ་སྤྱིན་
 གཉིས་ལས་དང་པོ་རིགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་དག་བ་ལ་སྤྱིན་པ་རྒྱས་
 འབྱུང་གྱི་རིགས་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྐྱེ་མ་ལས། གཏེར་དང་འབྲས་བུའི་ཤིང་
 བཞིན་དུ། རིགས་དེ་རྣམ་གཉིས་ཤེས་བྱ་སྟེ། འཕྲིན་མེད་རང་བཞིན་གནས་
 པ་དང་། །ཡང་དག་སྐྱངས་པ་མཚོག་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །རང་བཞིན་དུ་
 གནས་པའི་རིགས་ལ་གཉིས་ཏེ་དབྱེ་བ་དང་། ཚུད་པ་སྐྱང་བའོ། །དང་པོ་
 དབྱེ་བ་ཞི་ཉན་ཐོས་པ་ལྟར་ན་མ་ཆགས་པའི་དག་བ་ལ་འདོད་དེ། མངོན་
 ལས། མ་ཆགས་འཕགས་རིགས་དེ་དག་ལ། ཞེས་སོ། །སེམས་ཅམ་པ་ནི་
 ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་ཟག་མེད་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་ལ་འདོད་དེ། རྒྱན་སྤྱུག་
 པོ་བཀོད་པ་ལས། དེ་བཞིན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ནི། །བག་ཆགས་རྣམས་
 ཀྱིས་བཅད་གཏུབས་ཀྱང་། །རྣམ་དག་བྱུང་བའི་རིགས་ཡིན་པས། །སངས་
 རྒྱས་ཉིད་དུ་ངེས་པར་གཟུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་དག་བཅོམ་ཚོས་སྐྱོབ་ནི་
 ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་བརྒྱད་དེ་འོངས་པ་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡི་ནས་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེ་

ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པ་གསོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །བཅུན་པ་ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ནི་
 ཐེག་བསྐྱེས་ལས་ཚོས་སྐྱེའི་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་པས། ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་གསར་དུ་བཞག་པ་
 མིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །དག་པོ་བདེ་མཚོག་སྐྱོན་ནི་གསར་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་
 ལ་ཡེ་ནས་གནས་པ་ནི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཡིན་ལ། །རྐྱེན་གྱིས་གསོས་པ་ནི་སྐྱབ་པ་ལས་
 བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ནས་གནས་པ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ་རྐྱེན་འདོད་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་རྟེན་གྱི་ངོ་
 བོ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་བརྟེན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་ནི་རྐྱེན་འདོད་པོ་ཡོད་ལ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་
 མེད་དོ། དེས་ན་དང་པོ་རྐྱེན་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡང་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་དང་ནི་
 རྒྱས་པ་དང་། །དེ་དག་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། །ཡོད་མེད་དག་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
 རོ་ཞེས་འདོད་དོ། །དེལ་འདི་སྐད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྐྱེན་འདོད་པོ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་ཡིན་ན་སྐྱབ་བྱ་
 ཡང་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ། །མི་འགྱུར་ཏེ། རྐྱེན་འདོད་པོ་ཡིན་ལ་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་
 ལྟ་ན་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ས་བོན་སྲ་མ་ལ་མི་བརྟེན་པ་དང་། རྒྱ་གང་ལ་ཡང་མི་བརྟེན་པས་ཐོས་པ་ལ་
 སོགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་མི་གསོས་པ་དང་། རྟག་པར་ཡང་འགྱུར་ལ། ཉེར་ལེན་གྱིས་བོན་ཀུན་
 གཞི་ལ་མི་བརྟེན་པ་རང་རྐྱེན་དུ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ས་བོན་ཀུན་གཞི་ལ་ཡང་བརྟེན་པ་
 དང་། དེགས་མི་མཐུན་པའི་རྐྱེན་ལ་མི་ལྟོས་ཀྱང་དེགས་མཐུན་པའི་རྐྱེན་སྲ་མ་སྲ་མ་ལས་སྐབ་པས་
 བརྟེན་པ་ཡང་ཡིན་ལ་འབྲས་བུ་ཡང་ཡིན་པས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་དོ།
 །དེ་ཁྱེད་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། །ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཚོས་ཉིད་དེགས་སུ་འདོད་པ་ལ་ནི་ཚོས་ཉིད་
 རྟག་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་པས་རྟེན་དང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དབྱུ་མ་
 པ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ལ་འདོད་དེ། རྗོད་པོ་བཀོད་པ་ལས།
 རྒྱ་རྒྱལ་བའི་སྐྱེས་དག་བྱང་རྒྱུ་སེམས་པའི་དེགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཚོས་
 རྒྱ་དབྱིངས་སྐྱེར་ལེན་པ། ནམ་མཁའ་ལྟར་ཡངས་པ། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་
 གསལ་བ་སྟེ་དེ་ལ་གནས་པའི་སེམས་པ་རྣམས་ནི་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་

བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་མ་འོངས་
པ་དང་། ད་ལྟ་བའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ།།

སྐབས་དོན་དབུ་མ་པས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལ་དབྱེ་བ་བྱས་ན་བཞི་སྟེ།
གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། བཞིར་དབྱེ་བ་དང་། རྒྱལ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། བཅུ་
གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་འོ། །དང་པོ་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་དེ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་
གསུམ་དུ་བྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། དེ་བཞིན་ཉན་ཐོས་ཐེག་
པ་དང་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི། །ཐེག་པ་ཐ་དད་ངས་བཤད་
དོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རིགས་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པ་གཉིས་རྒྱུན་
གྱིས་སྟོགས་པ་དང་མི་སྟོགས་པ་གཉིས་ཏེ་བཞི་ཡིན་པར་མདོ་རྒྱན་ལས།
རིགས་ནི་ངེས་དང་མ་ངེས་དང་། །རྒྱུན་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མི་འསྟོགས་དང་། །
སྟོགས་པ་ཉིད་དེ་མདོར་ན་རིགས། །དབྱེ་བའི་དོན་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་
སོ། །གསུམ་པ་ནི་ཉན་ཐོས་བཟོད་པ་མན་ཆད་མ་ངེས་ལ། །ཆོས་མཚོག་ནས་
ངེས་པར་འདོད་དེ། །མཛོད་ལས། །གཉིས་སྟོབ་རིགས་ལས་བརྒྱུ་ནས་ནི། །
སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་གཞན་གསུམ་ཡང་། །ཞེས་སོ། །རང་སངས་རྒྱས་
བསེ་རུ་ལྟ་བུ་ཚོགས་ལམ་ནས་རིགས་ངེས་ལ། །ཚོགས་སྟོད་ཆེ་ཆུང་གཉིས་
དོད་དང་བཟོད་པ་ནས་རིགས་ངེས་གསུངས་སོ། །ཐེག་ཆེན་པ་གཉལ་པ་ན་ལེ།
དོད་ནས་ངེས་ཟེར་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་དོད་ནས་སྤྱིར་མི་སྟོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་རིགས་
ངེས་པའི་སྤྱིར། །འདོད་ན་མདོལས། །སྤྱིར་མི་སྟོབ་པའི་སེམས་པ་ཆེན་པོ་
མ་གཏོགས་པ་དབང་པོ་རྒྱལ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་སོ། །(༤༤ བ)དེས་ན་དབང་

པོ་རྣམ་པོ་དྲུག་སེམས་རིགས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ་སྤྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་གསུངས་
 པའི་སྤྱིར་རོ།། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལ་ལ་རིགས་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཡང་དབང་པོ་རྣོ་བས་ངེས་
 པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་
 པས་སྤྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།། དབང་པོ་འབྲིང་མཐོང་
 ལམ་ནས་ངེས་ཏེ་སྤྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་གསུངས་པ་དང་། ས་ཐོབ་
 འཛིགས་པ་ལྟ་དང་བལ། །ཞེས་སོ། །དབང་རྒྱལ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ངེས་ཏེ་
 སྤྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་དང་། ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་ན་ལྡོག་པ་མ་དགོས་
 པ་ཡོད་དེ། རོ་རྩེ་རྩེ་མོ་ལས། ཇི་སྲིད་ས་བརྒྱད་མ་ཐོབ་པ། དེ་སྲིད་ཐེག་པ་
 དམན་པས་འཛིགས། །ཞེས་སོ། །ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐམས་ཅད་ནས་སྤྱིར་མི་
 ལྡོག་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་ཐམས་ཅད་
 སྤྱིར་མི་ལྡོག་པར་ངེས་པ་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་སོ། །བཞི་པ་
 ས་མཚམས་ཀྱིས་བཅུ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ནི་དོད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ནས་ཡེ་ཤེས་
 རྩོལ་བ་མི་མངའ་བའི་བར་གྱི་རྟེན་བྱེད་པར་འདི་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་རྩོད་སྤང་ནི། རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཚོས་ཅན། དབྱེ་བ་
 མེད་པར་ཐལ། ཚོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར། འདི་ཡང་དབེ་མེད་
 པར་བསྟོད་པ་ལས། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་སྤྱིར། །ཞེས་པས་གྲུབ་
 ལ་འདོད་ན་སྤྱིར་གྱི་དམ་བཅའ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། མཐར་ཐུག་གི་རིགས་ལ་
 དབྱེ་བ་མེད་པ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་སྤྱིར་ན་ཐེག་གཅིག་ཉིད། །ཅེས་
 སོ། །གནས་སྐབས་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ་ཟེར་ན་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཚོས་
 དབྱིངས་དེ་ཉིད་གནས་སྐབས་རྟོགས་པ་ཐ་དད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པས་རིགས་

ཐ་དད་དུ་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་ནས། བརྟེན་པའི་ཚོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་
 གིས། །དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་སོ། །རྒྱས་འགྲུང་གི་རིགས་
 བོ་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་དུ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་གྱི་དགོ་བ་སྦྱོར་བྱུང་ཐམས་ཅད་
 ཡིན་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སོ་སོར་གོ་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་སྐྱབ་བྱེད་ལ་
 གཉིས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སྐྱབ་པ་དང་། སོ་སོའི་རིགས་སྐྱབ་པའོ། །
 དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ་རིགས་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་དང་། སད་པར་སྐྱབ་པའོ། །དང་
 པོ་ལ་གསུམ་སྟེ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་། ཚུད་
 པ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་གཟད་པ་ན་རེ། སེམས་ཅན་ཅམ་ཚོས་ཅན། སངས་
 རྒྱ་རུང་གི་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་ཡོད་དེ། འཁོར་བའི་སྤྱད་བསྐྱེལ་ལས་
 རྒྱ་ཞིང་། རྒྱུང་འདས་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱུད་གྲོ་
 མ་ལས། སྲིད་དང་མུ་དན་འདས་པ་ཡི། །བདེ་སྤྱད་སྦྱོར་ཡོན་མཐོང་བ་དེ། །
 རིགས་ཡོད་དག་ལ་གང་ཕྱིར་དེ། །རིགས་མེད་དག་ལ་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །
 མ་དེས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཅའ་པོ་དངོས་མེད་ལ་རྟགས་
 རྟོག་པ་སྐྱབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཁམས་མེད་ན། །སྤྱད་
 ལ་སྦྱོར་བར་མི་འགྲུང་ཞིང་། །མུ་དན་འདས་ལ་འདོད་པ་དང་། །དོན་གཉེར་
 སྦྱོར་པའང་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །གལ་ཏེ་རྟགས་རྟེན་ཅམ་དུ་འགོད་
 དམ། ཁྱབ་བྱེད་དུ་འགོད། དང་པོ་ལྟར་ན་མ་དེས་ཏེ་ཤེས་བྱ་ལ་བྱས་པ་
 རྟེན་ཅམ་དུ་ཡོད་པས་མི་རྟག་པ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པར་སྐྱབ་མི་རུས་པ་བཞིན་
 བོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྟགས་ཚོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་སྐྱབ་སྟེ་
 ཤེས་བྱ་ལ་བྱས་པ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་ན་མ་སྐྱབ་པ་བཞིན་ལོ། །གཉིས་པ་རང་
 ལུགས་གཞག་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཅམ་ཚོས་ཅན། སངས་རྒྱ་རུང་གི་རིགས་

ཅན་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་མ་སློབ་བྱུང་བ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་ལ་བ་གང་ཞིག། །དོན་སྤྱི་མ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་གི་རྗེས་སུ་བྱ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་སྐྱོན་མ་ལས། །འདི་ན་སྐྱོད་མིན་སེམས་ཅན་འགའ་ཡང་མེད། །འགྲོ་བ་འདི་དག་མ་ལུས་སངས་རྒྱས་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། །ཤེར་སྤྱིན་མཚོག་དང་པོ་ལས། །བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིར་པོ་ཅན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་། །རྒྱད་སྒྲུ་མ་ལས། །རྗོགས་སངས་རྒྱུ་ནི་འགྲོ་སྤྱིར་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་དབྱེར་མེད་སྤྱིར་དང་། །འཛིགས་ཡོད་སྤྱིར་ན་ལུས་ཅན་ཀུན། །རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་སྤྱིར་པོ་ཅན། །ཞེས་པ་དང་། །རང་བཞིན་འོད་གསལ་ལ་སྤྱི་མ་རྣམས་ཀྱང་ནི། །སློབ་བྱུང་བར་ནི་རྣམ་པར་གཟིགས་འགྱུར་ནས། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་མོ། །

(ཤོག་གངས་མེད་ ན)གང་ན་ཞི་སྤྱི་མི་གསལ་བས་མན་ངག་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཟབ་མོ་ནི་རྗོགས་པར་གང་དང་ཡིན་ཏེ་རྗེས་མཐའ་དག་མ་རྗོགས་སོ། །དེའི་རྒྱ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་བྱམས་པས་དགོལ་ཏེ་སློབ་སྤྱིར་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཁ་ཅིག་རྒྱུ་པ་དང་པོ་གཉིས་རྗོགས་པའི་ཆོས་དང་སྤྱི་མ་གཉིས་ལུང་གི་ཆོས་ལ་འཆད་དོ། །སྤྱིར་ཡུལ་མ་ཡིན་ལ་འོན་ཀྱང་རང་གཞན་གྱི་རྗོགས་པ་མི་ཉམས་ཤིང་མ་རྗོགས་པ་རྗོགས་པའི་དོན་གྱི་དོར་སངས་བཟང་བདག་གི་བསམ་སྦྱོར་གྱིས་འབད་པས་འགྲེལ་བ་བཞུགས་པ་ལ་འོངས་པ་སྤྱི་མོར་འབྱུང་མཚེས་ན་སྤྱི་པོ་མཁས་པ་རྣམས་དང་འཕགས་པ་རྣམས་བཟོད་པར་མཚོན་ཅེས་སོ། །བཞི་པ་རྗོགས་ཚུལ་ནི།

གྱི་མ་གཞུང་ལུགས་སྐྱ་ཚོགས་ལྟ་བུ་དང་ཉན་པ་དང་བཤད་པ་ལ་སོགས་
 གྱིས་བདག་གི་སློབ་ཕྱིན་ཅེས་པའམ་དངོས་པོར་སློབ་པ་བྱེད་བྱེད་ནས་སེམས་
 ལ་བདེ་བ་མ་རྟེན་པ་ལ་ངལ་བས་ངལ་བསོ་བ་ལྟར་སློབ་པའི་ངལ་བསོ་བའི་
 གནས་སློབ་བྱལ་ཡུམ་གྱི་ལུགས་སམ་བདེ་བ་དུས་རིང་མོ་ཞིག་ནས་
 མཐོང་སྟེ་ཐོབ་པའམ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་ཟབ་དོན་རྟོན་པའི་
 མདོ་གཞན་དང་། །འཕགས་པའི་གཞུང་དང་དེ་ཉིད་སྐྱེད་བུ་དག་ལྟར་དང་། །
 འབྲུམ་རྒྱུ་ལྟམ་བསྐྱུས་རིགས་ཚོགས་དབྱེ་མའི་གཞུང་རྣམས་དང་། །བྲམས་
 ཚོས་མདོན་པའི་གཞུང་དང་རིགས་པའི་ཚུལ་ལུགས་དང་། །སློབ་པའི་གསུང་
 དང་རྒྱུ་ཀུ་རྣམ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས། །མདོ་དང་རྒྱུ་འགྲེལ་དངོས་ལུགས་
 རྫོགས་པར་བྱ་བའི་གནས། །ཐེག་གསུམ་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་
 སློང་པོའི་དོན། །རྣམ་དཔྱོད་སློབ་ཡིས་ཇི་སྟེད་ཇི་བཞིན་གསལ་བར་བཤད། །
 དེ་སྤྱིར་འདི་ནི་སྤྱིན་བྲལ་ཉི་འོད་ཚོ་ཟེར་དང་། །དབང་པོའི་གཙུག་གི་གདེངས་
 ཀའི་ཚལ་གྱི་འོར་བུ་ལྟར། །དྲི་མེད་གཟུ་བོས་དོན་གསལ་རྣམ་བཤད་འདི་
 ལྟངས་ན། །དོན་གཉེར་སྐྱེས་སུའི་བསམ་པ་རྣམ་དུ་རྫོགས་པར་བྱེད། །གཞན་
 དུ་ན་གྱི་ནའི་བཤད་སྟོལ་གྲགས་པ་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་ལུགས་པས་སློང་པོའི་
 དོན་དང་ཤིན་ཏུ་བསྐྱལ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་སྤྱིར་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་སློབ་དང་
 ལྟར་པ་རྣམས་གྱིས་རྟོག་པའི་བྱ་བ་གཅོད་ཅིང་ཉི་འོད་ལྟར་རྒྱས་པའི་རྣམ་
 བཤད་འདི་ལ་གྲུས་པས་འཇུག་པར་བྱ་བར་རིགས་སོ། །བརྗེད་པའི་ཚིག་དོན་
 ཟབ་ཅིང་རང་མཚན་ཕལ་ཆེར་ནི། །འཕགས་སློབ་སློབ་ལྟར་གྱུར་ཅིང་བྱིས་
 པས་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་སྤྱིར་འོངས་པ་མཆིས་ན་འཕགས་པའི་ཚོགས་རྣམས་
 དང་། །སློབ་སློབ་པོ་མཁས་རྣམས་བཟོད་པ་མཛད་པར་རིགས། །རྒྱུ་འགྲེལ་

ལེགས་བཤད་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་མཚོ་ཟབ་དོན་གྱི། །གནད་ཀྱི་ལྡེ་མིག་རིན་ཆེན་
གཏེར་གྱུར་གཅེས་པའི་མཛོད། །རྩོམ་དང་སྐྱུ་ཉེག་ལ་སོགས་ཀྱི་མ་
རྒྱུ་སྤངས་པའི། །ལེགས་བཤད་ལྷན་འཕགས་སྐྱེས་བུའི་དོན་སྐྱབ་འདི་
བརྩམས་པས། །རྣམ་པར་དཀར་བའི་དགོ་བས་བདག་སོགས་སེམས་ཅན་
ཀུན། །ཟག་མེད་ཁང་བཟང་བཟོད་ནས་གཉིས་དོན་ལྷན་སྐྱབ་ཤོག།

༥ ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལེགས་པར་བཤད་པ་སྐྱེས་བུའི་དོན་སྐྱབ་ཅེས་
བྱ་བ་མང་དུ་ཐོས་པ་ཤུགས་ཀྱི་དགོ་སྐྱོད་སྐྱོན་ལམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས། ལྷ་མ་
དམ་པ་མང་པོས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཤིང་། མཁས་བཙུན་གྱི་འདུ་ས་ཕན་
བདེའི་འབྲུང་གནས་དཔལ་སྒྲར་ཐང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་(ཤོག་གྲངས་
མེད་ བ)སྐྱུར་བ་འདི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་སོ།། རྟེན་འབྲེལ་བཟང་པོ་ཡིན་ནོ།།
ལྷན་སྐྱོན་བདག་གིས་བྲིས།

༄༅། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བཞག་ས་བཞག་ས་སོ།།

[293-304]¹

༄ ལྷ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཇི་བཅུན་
 བྱམས་པའི་གཞུང་ལ་འཆི་ཚས་བྱེད་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ས་ཡིན། ཚོས་ཅི་རུང་
 རུང་ལ་ཡིད་ཆེས་མི་བྱ། ལྷ་ཉེན་ཡོད། དེས་དོན་གྱི་གདམས་ངག་ཐེག་པ་
 ཚེན་པོ་རྒྱད་ལྷ་མ་ཡིན། འདིར་དོ་རྗེའི་གནས་བདུན་དུ་འདུས། སངས་རྒྱས་
 བྱ་བ་རང་གི་སེམས་འོད་གསལ་གྱི་དོན་རྟོགས་པས་རྣམ་རྟོག་བྱེད་པའི་རང་
 བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར། ཚོས་བྱ་བ་གཉིས་ཡིན། དོན་དམ་པའི་ཚོས་འགོག་
 པའི་བདེན་པ། དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཡིན། འགོག་པ་དང་
 རང་སེམས་འོད་གསལ་བསམ་མེད་དེ། རྟོག་པ་དང་ཉེན་མོངས་པ་དང་
 བྲལ་བ་ལ་ཟེར། ལམ་ལ་ཚོས་གསུམ་ཚང་དགོས། རང་སེམས་འོད་གསལ་
 རྟོགས་པས་སྤར་བསམགས་ཀྱི་ཉེན་མོངས་པ་དག ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་འོད་
 གསལ་དུ་གསལ་བར་རྟོགས། སྤེས་སྣོ་འདོགས་ཀྱི་སྣོ་གཞུག་པའི་གཉེན་
 པོར་སོང་བ་ལ་ཟེར། དག་འདུན་རང་གི་སེམས་འོད་གསལ་དུ་རྟོགས་པའི་
 ཤེས་རབ། གཞན་གྱི་སེམས་འོད་གསལ་དུ་རྟོགས་པའི་སྣོང་རྗེ་དུས་གཅིག་
 ཏུ་སྦྱེས་པ་ལ་ཟེར། དེ་གསུམ་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་མ་རྟོགས་
 བར་དུ་སྦྱབས་གནས་སུ་བཞེད། དེ་ཀ་ལ་ཀུན་རྗེ་བ་རེ་ཤིག་པའི་སྦྱབས་འགོ་
 (༡ བ)ཟེར། རྒྱད་ལ་སྦྱེས་པའི་དུས་སུ་དཀོན་མཚོག་གསུམ་ལ་བྱིན་ལྷབས་
 ཡོད་པར་དེས་ཤེས་སྦྱེས་པ་ལ་ རང་སེམས་ཚོས་སྦྱ་རྟོགས་པ་དངོས་སུ་མ་སྦྱེས་མོས་

1 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གངས་ཡིན།

པའི་སྐྱོན་སྐྱབས་གནས་སུ་འདོད། ཀུན་རྫོབ་རེ་ཤིག་གི་སྐྱབས་གནས་ ཟེའ། དོན་དམ་པ་
 གཏན་གྱི་སྐྱབས་གནས་རང་སེམས་ཚོས་སྐྱུར་རྟོགས་པ་ལ་ཟེའ། རྣམ་
 རྟོག་མ་ཟེད་ན་སྐྱབས་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱབ་པར་མི་རུས། རང་གི་རྣམ་རྟོག་
 འཇོག་པ་ལ་ཚོས་སྐྱབས་སྐྱོམ་དགོས། རང་གི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འདི་
 སངས་རྒྱས་མིན་ན་བསྐྱབ་ཏུ་མི་བཏུབ། སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་
 ལ་ཁམས་ཟེའ། དེ་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱུན་ལ་སེམས་ཅན་ཟེའ།
 སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཅན་བྱ་བ་རྣམ་རྟོག་གིས་རང་སེམས་
 བསྐྱིབས་པ་ལ་ཟེའ། རང་སེམས་འོད་གསལ་བྱ་བ་རྣམ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་མ་
 བྱུང་པས་གཉེན་པོས་མ་བཅོས་པར་དག་པ་ལ་ཟེའ། དེ་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཅི་
 3ཡིན་ཟེའ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ལ་ཡིད་ཆེས་མ་སྐྱེས་པས་བསྐྱིབས།
 ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བྱ་བ་རང་སེམས་འོད་གསལ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྤྱིང་
 རྗེ་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་ཟེའ། ཚོས་སྐྱུར་བཞིན་གྱིས་དག་ཀྱང་སྐྱོ་བུར་
 གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་ས་བོན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ལ་མོས་པར་གསུངས།
 བྱུབ་མཐས་སྐྱོ་མ་བསྐྱུར་ཞིང་འཁོར་བ་ལ་ཞེན་པའི་མི་ལ་སངས་རྒྱ་བའི་ས་
 བོན་མེད་(༢ ན)པས་མ་རྟོགས་པ་ཡིན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱི་
 སེམས་ཅན་ལ་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་ཟེའ་ན། རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་
 རིགས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རོ་བོ་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཚོས་སྐྱུས་མ་
 ཁྱབ་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། དེའི་ངོས་ནས་རིགས་མ་ཆད་པ་བདེ། ཡང་དག་
 པར་སྤངས་པའི་རིགས་འོད་གསལ་རྟོགས་པའི་ས་བོན་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བ་

2 མ་དཔེ་ལ་ “ལ” ཡོད།

3 མ་དཔེ་ལ་ “ཅི” མེད་ཀྱང་དོན་ལ་འཐད་པས་བརྟུག་ཡོད།

སྐྱེས་པའི་རྣམས་པ་ལ་ཟེར། རྒྱུན་ཐོག་པ་ཚེན་པའི་ཚོས་ཐོས་པས་འཁོར་བ་ལ་
 སྐྱོ་བ་མ་སྐྱེས་པ་རིགས་ཆད་ཡིན། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་བྱ་བ་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་
 དག་པ་རྟོགས་པས་རྣམ་རྟོག་གི་རྗི་མ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་དག་པ་ལ་
 ཟེར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བྱ་བ་སྐྱེས་བཟོད་པ་དང་རྣམ་རྟོག་གི་རྗི་མས་
 བསམ་དུ་མེད་པའི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་ཟེར། སེམས་ཅན་གྱི་འཁྲུལ་སྣང་འདི་
 སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མཁྱེན་ནམ་མི་མཁྱེན་ཟེར་ན། མཁྱེན་ཏེ་⁴སེམས་ཅན་རང་
 བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་དེ་སངས་རྒྱས་རང་དང་ཁྱད་མེད་དུ་དག་པར་
 མཁྱེན། དེ་ལ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞན་དོན་ཟེར་བ་ཡིན། སེམས་ཅན་
 གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སློ་བུར་བ་གདོད་མ་ནས་ཟད་པར་མཁྱེན་པ་དེ་ལ་བཙུ་
 བའི་སྤྲུགས་ཇི་ལེགས་དོན་ཟེར་བ་ཡིན། རྣམ་རྟོག་ཟད་པར་མཁྱེན་ན་སེམས་
 ཅན་ད་ལྟ་ཅིས་བཅིངས་ནས་འཁོར་ཟེར་ན། (2 བ)རྣམ་རྟོག་གི་སྣང་བ་ལ་
 རྟོན་མོངས་པའི་ཞེན་པས་བཅིངས། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་ས་ཐོབ་པའི་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་ཁྱད་ཅི་ཡིན་ཟེར་ན། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་རང་གི་སེམས་
 འོད་གསལ་གཏན་⁵མ་རྟོགས་པའི་⁶རྣམ་རྟོག་གི་སྣང་བ་བརྟས་པ་ལ་ཡང་
 དག་ཏུ་བཟུང་བ་ཡིན། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རང་གི་སེམས་འོད་གསལ་ལ་
 རྟོགས་པས་འཁོར་བའི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་རྣམ་རྟོག་ཅམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན།
 ས་ཐོབ་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལྷན་སྲུ་ཡོད་པ་ཡིན།
 འཁོར་ལོ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལྷན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཟེར་ན། སློན་

4 མ་དཔེ་ལ་ “ན” ཡོད་ཀྱང་གོ་བདེ་བའི་ཚེད་དུ་ ཏེ་བཅུག་ཡོད།
 5 མ་དཔེ་ལ་ “རྟོན” ཡོད།
 6 མ་དཔེ་ལ་ “རྣམ་རྟོགས་པའི་” ཞེས་པ་ཚོག་བཞོད་ནས་བསྐྱབ་ཡོད།

ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་ཤ་ཁྲག་གི་ལུས་མེད་གསུངས་ཏེ། དང་པོ་
 ལམ་སྐྱེས་པའི་རྟེན་དེ་ཤ་ཁྲག་གི་ལུས་རང་དུ་འབོར་དགོས་སམ་སྐྱེས་ན།
 ས་དང་པོའི་བདེན་པ་གཟིགས་པ་ལ་སྐྱེ་ལུས་བོར་བ་མངོན་པའི་གཞུང་ན་
 འདུག ས་བཅུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལ་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ཟེར་ན། རང་སེམས་
 འོད་གསལ་རྟོགས་པའི་འབད་རྩོལ་གྱིས་བསྐྱོམས་པས། རྣམ་རྟོག་གི་རྗེ་མ་
 རེ་རེན་ས་ཟད་པའི་ཁྱད་ཡོད། དཔེ་རོར་བུ་སྐྱོད་པའི་ཚོས་བཅུས་གསུངས་སོ།།
 ལྷ་རན་འདས་པ་བྱ་བ་ཅི་ལ་ཟེར་ན། འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་རྒྱུན་ཚད་པ་ལ་
 བྱ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཡིད་ལུས་(༣ ན)སྐྱེ་བཤད་པ་ཟེར་ན།
 བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་དབྱིངས་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱིས་རྒྱ་བྱས།
 མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་རྒྱུན་བྱས། ཡིད་ལུས་ཀྱི་སྤང་པོ་སྐྱེས། བསམ་
 ཀྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་འཆི་བ་ཡོད་པ་ཡིན། དེསངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུགས་རྗེས་
 བསྐྱེད་ནས་སྐྱེལ་པའི་ལུས་ཀྱིས་ཚོགས་གསོག་ཏུ་བཅུག་ནས་གདོད་
 སངས་རྒྱ་བ་ཡིན། མཐར་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན། རྟོགས་ལུས་ལ་
 ཐེག་པ་གསུམ་དང་རིགས་ཅན་བདེ། འབྲས་བུའི་ས་གསུམ་ན་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་
 ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་གསུངས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ཟེར་
 བ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོ་ལ་འབད་རྩོལ་མི་དགོས་པར་མཉམ། བན་པའི་ཡོན་
 ཏན་གསུམ་ས་གསུམ་གྱི་བཤད་པའི་དགོངས་པ་དེ་ཡིན། རྒྱལ་བུ་ནར་སོང་
 བ་དབང་མ་བསྐྱར་བའི་དཔེས་བཤད། སངས་རྒྱས་ལ་⁷རྣམ་རྟོག་གི་བག་
 ཆགས་ཟད་པས། ཡེ་ཤེས་རྗེ་གསལ་པས་ཁྱད་ཡོད་གསུངས། ལམ་རྒྱུད་ལ་
 སྐྱེས་པའི་རེས་ཤེས་ཅི་ལ་བྱེད་ཟེར། སེམས་འོད་གསལ་རྟོགས་པས་རྣམ་

7 མ་དཔེ་ལ་ “ཀྱི” ཡོད།

ཉོག་དང་ཉོན་མོངས་པ་རྒྱུད་དུ་སོང་། སེམས་ཅན་ལ་སྒྲིབ་མེས་སྐྱེ་ན་ཚོས་ལམ་
 དུ་སོང་བ་ཡིན། འོད་གསལ་ཅི་ལ་བརྟེན་ནས་དོ་ཤེས་པར་བྱེད་ཅིན། རང་གི་
 སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་འཕམ་བཟོད་པ་བཀག་པས་ཤེས་པར་
 བྱེད། སྤྱིར་མེ་བཙུན་བྱམས་པ་(༣ བ)སྒོམ་བྱེད་ཅི་ན་ཉོག་པ་འཇིག་ལུགས་
 གཉིས་ཡོད། རང་བཞིན་གྱི་མཚན་མ་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་འདི་ཡི་དོ་བོ་ཇི་
 ལྟར་ཡིན་སྟམ་དུ་དབྱེད་ནས་ཉོག་པ་འཇིག་པ་འཕམ་རྣམ་ཉོག་གི་སྒོ་ལ་སྤང་
 བའི་གཟུགས་བརྟན་བསྐྱོམས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འཇིག་པ་གཅིག་ཡོད། དེ་
 གཉིས་བསྐྱེས་ནས་མི་འོང་། ཉེས་པ་སྒོ་བྱུར་བ་བྱ་བ་ཅི་ལ་ཟེར་ན་རྣམ་པར་
 ཉོག་པའི་འཇུག་སྤང་ལ་ཟེར་ན། དེ་གཞི་ཡོད་འཇུག་ཡིན་ནམ་མེད་འཇུག་
 ཡིན་ཟེར་ན། ཚོས་ཉིད་ཀྱི་གཞི་ཡོད་འཇུག་ཡིན་ཀྱང་ཉོག་པའི་དོ་བོ་ཡོད་
 འཇུག་དང་མེད་འཇུག་གཉིས་ཀ་མིན། རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་བསམ་བཟོད་
 དང་བྲལ་བ་ལ་རྣམ་ཉོག་གི་ཡུལ་དུ་བྱས་པས་འཇུག། འོངས་སྐྱུ་དང་སྐྱུ་ལ་
 གཉིས་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ཟེར་ན་མཚན་དང་དཔེ་བྱེད་ཀྱིས་སྐྱས་པ་ལྟར་གདུལ་བྱ་
 ལ་ཉིང་དེ་འཇིན་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་སྤང་བ་ཡིན། དེ་རང་གི་
 སེམས་ཀྱི་སྤང་བར་དོ་ཤེས་པས་ས་ཐོབ་ནས་འོངས་སྐྱུར་འགོ། རང་གི་
 སེམས་འོགས་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་སུ་འཇིན་ནས་སྐྱུ་ལ་སྐྱུར་འགོ། དོ་
 བོ་ལ་ཁྱད་མེད་པ་ཡིན། སྤྱིར་གཟུགས་སྐྱུ་རྣམ་གཉིས་རྣམ་སྤིན་གྱི་འབྲས་
 བུར་བཤད་པ་དང་། རྒྱུ་མཐུན་དུ་(༧༧. བ)བཤད་པ་གཉིས་ཡོད། རི་དང་
 ཁང་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་ཀྱན་རྣམ་ཉོག་གི་སྤང་བ་གཅིག་ཡིན་ནམ་ཕྱི་རོལ་
 ན་ཡོད་པ་གཅིག་ཡིན་ཟེར་ན། རྣམ་ཉོག་གི་སྤང་བ་གཅིག་ཡིན། ཕྱི་རོལ་ན་
 མེད། མི་ལམ་ན་མེད་ཀྱང་རི་ཁང་པར་སྤང་བ་དང་འདྲ། འོ་ཅག་གི་སྤང་བ་

འཛིན་པ་འཁྲུལ་པར་གོ་ཅོན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་སྐྱ་ཟེན་པ་ཡིན། རང་གི་ཕུང་
 བོ་ལ་བརྟུག་དཔུང་མ་ཤེས་པས་ཉི་ཚོ་བའི་སྒོམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་མང་ངམ་
 སེམས། སྐྱ་གསུམ་འཐོབ་པའི་རྒྱ་ཡིན། རང་སེམས་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱོམས་པས་ཚོས་སྐྱ་
 འཐོབ། རྣམ་རྟོག་གཞི་མེད་དུ་བསྐྱོམས་པས་ལོངས་སྐྱ། དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པ་ལ་སྤིང་རྗེ་བསྐྱོམས་
 ལས་སྐྱལ་སྐྱ་འཐོབ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་གསུམ་རི་ལྟར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཟེར། རང་
 སེམས་འོད་གསལ་འདུས་མ་བྱས་པའི་དོན་རྣམ་རྟོག་ཟད་པ་ལ་ཚོས་སྐྱ།
 རྣམ་རྟོག་ཟད་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་གདུལ་བྱ་རྒྱུད་དག་
 བ་ལ་མཚན་སྲུང་ཅུ་ཅུ་གཉིས་སྲུང་བ་ལོངས་སྐྱ། རྒྱུད་དག་པ་ལ་སྐྱང་བ་
 སྐྱལ་སྐྱ། མཉམ་བཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བཤད་པ་འདུག་ན་འདིར་མི་བཞེད།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ཡེ་ཤེས་རྒྱུན་ཆད་དམ་མ་ཆད་ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཡེ་ཤེས་འདུས་བྱས་སུ་ཡོད་ན་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་བདེ་སྟེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་
 དཔའ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་ཐལ་ཉེན་ཡོད། ཡེ་ཤེས་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་འདོད་པས་
 རྩོགས་གཅིག་གོ་གསུངས། རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་རྒྱས་མ་བྱས་པས་རྒྱུན་མ་
 ཆད་བྱ་བ་རང་མེད་ནས་རྣམ་རྟོག་ཟད་པས་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་གནས་པ་
 ཡིན། ཡེ་ཤེས་རྒྱུན་ཆད་པ་དང་ཁྱད་ཅི་ཡོད་(༧༣. ༧)ཟེར་ན། རྒྱུན་ཆད་
 འདུས་བྱས་ཟད་པས་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཚོས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན།
 འདིར་རྣམ་རྟོག་གི་སྒོམ་མ་བྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྗོད་འདས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་
 པས་ཁྱད་མེད། རི་ལྟར་འགོ་བ་ལྷ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ན། རྣམ་རྟོག་གི་དོ་བོ་རང་
 བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཡིན། གནས་ལུགས་འཁྲུལ་སྐྱང་མཐོང་པ་
 འདི་ཚོ་རང་ཡིན། སྐྱར་འཁྲུལ་སྐྱང་ལ་འཁྲུལ་སྐྱང་དུ་དོ་མ་ཤེས་མ་ལྟོང་པས་
 འཁོར་བ་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་ཡིན། འཁྲུལ་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོག་ཟེར་ན། འཁྲུལ་པ་

ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་པ་བརྒྱུ་ག་ནས་ཚུལ་བཞེན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་ལ་
 བྱེད་པའི་རླུང་འགོག་པས་བརྒྱུ་ག་ དེ་བཞེན་བདག་རང་ནང་གནས་མགོག་
 ཡོད་ལྷུང་ཀྱང་མགོག་མེད་སློ་ལྟན་པ། །འགྲོ་བ་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་ཡིད་
 མ་ཞི་བས་སྐྱུག་བསྐྱུལ་ཉིད་ལ་གནས། །རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་གསུངས།⁸
 དབུ་མ་རྟོགས་པས་རང་བྱུང་གི་སངས་རྒྱས་ཡོད་པ་ལ་མི་གཞོན་ཟེར་ན།
 འདུས་བྱས་ལ་གཞོན་དེ་སློ་བྱར་བྱི་མའི་མ་⁹ཡིན། རྣམ་རྟོག་གི་ཡུལ་བདེན་
 ཞེན་འགོག་པ་དབུ་མ་དང་མཐུན། རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡུལ་མེད་དུ་ཡོད་
 བྱས་པས་ཡོད་ཁྱད་ཡོད། རང་བྱུང་(༧༩. བ)གི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་ན་སེམས་
 ཅོམ་རང་རིག་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཟེར་ན། རླུང་བ་འདི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་
 རླུང་བར་འདོད་དེ་སེམས་ཅོམ་དང་མཐུན། འོད་གསལ་རྟོགས་པའི་དུས་ན་
 རྣམ་རྟོག་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱར་འདོད། དེས་ཁྱད་པར་ཡོད། སྤྱིར་སྐྱ་
 མ་དོན་དམ་དང་སངས་རྒྱས་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ཡིན་གསུངས། ཀུན་རྫོབ་
 དང་སེམས་ཅན་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་ལ་གཉིས་ཡོད་པར་
 བཞེད། མ་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ ཚོས་སྐྱུ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་ཀྱིས་སློ་
 བསྐྱིབས་པས་འཁོར་བར་འབྱམས་པ་ཡིན་གསུངས། དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་
 ཚོས་སྐྱུ་རྟོགས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རླུང་བ་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྐྱུ་མ་
 ལྟར་རྟོགས་པས་འཕགས་པ་ཡིན་གསུངས། འོན་འདུས་བྱས་ཀྱི་དགོ་བ་མ་
 བྱས་པར་སངས་རྒྱས་བཏུབ་བམ་མི་བཏུབ་བྱས་པས་མི་བཏུབ་གསུངས།
 ཇི་ལྟར་མི་བཏུབ་ན་དཔེར་ན་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་མ་བཅོས་པར་ཡོད་ཀྱང་སྐྱུང་པ་

8 ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྐྱེ་མའི་བསྟན་བཅོས། ལེ་བྱ་དང་པོ། ཚེགས་བཅུད་ ༡༢༩།

9 འདིའི་དོན་མི་གསལ།

མ་བྱས་ན་ཡོན་ཏན་མི་འབྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་རང་སེམས་འོད་གསལ་གྱི་
 སངས་རྒྱས་ཡོད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་ལས་མ་གྲོལ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་
 མི་བྱེད། དེས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱིབ་པ་སྦྱང་བ་དང་ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 རྒྱ་ཚོགས་བསགས་པ་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་གསུངས། འདུས་བྱས་ཀྱི་དགོ་བ་
 ལས་¹⁰སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་ཞིང་(༥ ན)སྤར་པ་¹¹གཅིག་བསྐྱེད་
 དམ་བྱས་པས་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་དེ་དགོ་བས་¹²བསྐྱེད་པ་མིན། བསྐྱེད་ན་
 སྐྱོན་ཅི་ཡོད་ན་འདུས་བྱས་ཡིན་པས། རྒྱ་བཟང་ནས་རྒྱ་ཆད་ནས་སེམས་ཅན་
 གྱི་དོན་མི་འོང་གསུངས། འོ་ན་ཚོགས་བསགས་པས་ཅི་བྱེད་བྱས་པས་ད་
 ལྟའི་འབྲུལ་པའི་དྲི་མ་རགས་པ་སེལ་བས་ས་བཅུའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་
 དགོས། དེ་ལ་ཚོགས་བསགས་དགོས་གསུངས། ས་བཅུའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྒྱ་
 མཚན་ཉིད་པ་ཟེར་བ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་བྱས་པས་མ་
 ཡིན་གསུངས། རྒྱན་བྱ་བ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། སངས་
 རྒྱས་ས་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟོག་པ་བཟང་གསུངས། འདུས་བྱས་བདེན་པར་
 འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་པོ་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་མེད་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པས་
 རྒྱན་འོང་པ་མ་ཡིན་ནམ་བྱས་པས་ས་བཅུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་འུ་ཅག་ལ་ལྟོས་
 ནས་ཡེ་ཤེས་སྲུ་འགོ། སངས་རྒྱས་ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་རྟོག་སྤོ་མོ་གཅིག་རང་
 ཡིན་གསུངས། དེ་མེན་ན་ཡིད་ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིས་མ་དག་
 པས་མི་བཏུབ་གསུངས། འོ་ན་རྣམ་རྟོག་གིས་གྲོལ་བར་ཅང་རིགས་སམ་

10 མ་དཔེ་ལ་ “ལས་” མེད་ཀྱང་གོ་བདེའི་ཆེད་དུ་བཅུག
 11 སྤར་པ་ ཞེས་ གསར་པ་ལ་གོ་བར་སྤང་།
 12 མ་དཔེ་ལ་ “དགོ་བ་” ཡོད།

བྱས་པས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྣམ་རྟོག་རང་རྒྱུད་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོག་པས་གྲོལ།
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་རྟོག་པས་གྲོལ། བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔའི་(༥ བ)རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མ་བྱས་
 པ་རྩོལ་བ་མེད་པ་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བུ་དེར་གྲོལ་ནས་འགྲོ་བ་གསུངས།
 སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་བྱས་པ་དང་འཕགས་པས་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བྱང་པར་
 ཅིས་འབྱེད་བྱས་པས། འཕགས་པས་མཛད་པའི་ཚོས་ཡིན་ན། ལུང་དང་སྟུན་
 འབྲིན་དང་རྒྱལ་གྱི་སྟོན་ཚིག་མི་འོང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་བྱས་པའི་ཚོས་ལ་དེ་
 ཚོ་འོང་གསུངས། འཕགས་པ་ལ་ལུང་མི་འོང་བ་ཅང་རིགས་སམ་བྱས་པས་
 སྟུས་འོང་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ལུང་དགོས་པ་ཡིན། མིག་ཅན་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་
 ལ་ལུང་གིས་ཅི་བྱེད་གསུངས། ཚིག་གི་རྗེས་སུ་འབྱངས་ནས་གྲུབ་མཐའ་
 འཛོག་པ་ལ་སྟུན་འབྲིན་འོང་བ་ཡིན། དོན་རྟོགས་པ་ལ་སྟུན་དབྱུང་རྒྱ་མེད།
 སྟུན་འབྲིན་དོད་པོར་སྦྱིང་རྗེར་གཞུང་དུ་བྱས་པ་མང་བ་ཡིན་གསུངས། ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་འཛོག་ས་ལ་བདེ་བའི་གནད་ཅི་ཡིན་ཚིག་ཏུ་ཞུས་པ་ཟིན་གྱིས་
 རྫོགས་སོ།། ལྷ་མ་སྐྱར་ཐང་པ་བརྒྱུད་པ་བྱོན་པ་དེ་བཅུན་པ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་
 མཚན་ལ་གནད་སྟེ་ཡི་གེར་གྱིས་པའོ།། ཞུས་དག་པར་བྱས་སོ།། ད མ ་
 པས་བསྐྱབས་པའི་གནས་མཚོག་སྐྱར་ཐང་དུ་གྱིས་ཤིང་ཞུས་སོ།། 11

བཞིན་ནོ།། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གསུམ་སྟེ། རང་གི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཚོས་ཉིད་
 སྲིམ་མེད་པ་སངས་རྒྱལ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ཚོས་ཟབ་མོ་རོ་གཅིག་
 པ་སྤང་ཅི་ལྟ་བུ་དང་། ཐེག་པ་སྐྱོ་ཚོགས་ཀྱི་ཚུལ་སྐྱེན་པའི་སྤྲིང་པོ་ལྟ་བུ་
 བློ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་སུ་མེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་
 ལམ་ཀྱི་ཁྲིད་དོ།། དེ་བཞིན་ཉིད་འགྲུར་བ་མེད་(༡ བ)པ་ནི། གསེར་ལྟར་
 སྲིམས་མ་གོས་པ་དབྱེ་བ་མེད་པའོ།། རིགས་ལྟ་སྟེ། སེམས་ཅན་ལ་རང་
 བཞིན་གྱི་རིགས་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་ལྟ་བུ་དང་། རྟོགས་པ་ཡང་དག་པར་
 གླངས་པའི་རིགས་འབྲས་བུའི་ཤིང་ལྟ་བུ་དང་། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེའི་རིགས་རིན་
 པོ་ཆེའི་སྐྱེ་ལྟ་བུ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེའི་རིགས་འཁོར་ལོ་སྐྱེར་
 བ་ལྟ་བུ་དང་། སྐྱེལ་པའི་སྐྱེའི་རིགས་གསེར་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུའོ།།
 འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་པ་དམ་ལྟ་བུ་དང་། ཞེ་སྤང་སྤང་མ་དང་། གཏི་
 ལུག་སྐྱེན་པ་དང་། དུག་གསུམ་ཀུན་ནས་ལྲང་བ་མི་གཅོང་བ་དང་། མ་རིག་
 པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་། མཐོང་སྤང་ས་བོན་གྱི་སྐྱེན་པ་དང་། སྒྲོམ་སྤང་
 གོས་ཉུལ་བ་དང་། མ་དག་པའི་ས་བདུན་མངལ་ལྟ་བུ་དང་། འབྲས་བུའི་
 ས་གསུམ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་། དག་
 བཅོམ་པ་དང་། སྒྲོ་བ་པ་དང་། ས་ཐོབ་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་བཞི་དང་།
 གཅིག་དང་། གཉིས་གཉིས་ཀྱི་མ་དག་པས་སྲིམ་དང་ལྷན་ནོ།། རང་བཞིན་
 གསུམ་སྟེ། རང་གི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་དོན་མ་རྟོགས་པ་
 སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་། འོད་གསལ་བའི་ཕྱོགས་རེ་མཐོང་བ་འཕགས་པ་དང་།
 འོད་གསལ་བའི་དོན་མཐའ་དག་རྟོགས་པས་རྣམ་རྟོག་གི་སྒྲོས་པ་ཐམས་
 ཅད་དང་བྲལ་བ་སངས་རྒྱལ་ཏེ། ས་དང་ཟངས་དང་གསེར་(༢ ན)གྱི་སྒྲོད་

གྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལོ།། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་ལ་
 བ་ནི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་རྩ་བ་མེད་པའི་རྩ་བ་ཅན་བཅའ་བས་དམིགས་པའི་
 ཡུལ་འགའ་ཡང་མ་མཐོང་བའོ།། དེའི་དོན་རྟོགས་པའི་གོགས་ཚུལ་
 བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
 རྐྱུང་ལྟ་བུ་དག་གི་རྩ་བ་ཅན་དང་། དེ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་དུག་རྣམ་པ་གསུམ་
 བག་ལ་ཉལ་ལས་ཀྱན་ནས་ལྡང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ལས་བཅུ་ལྟ་བུ་
 མི་གནས་པའི་རྩ་བ་ཅན་འབྱུང་བ་དང་། དེ་ལས་ཁམས་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བ་
 ལྟ་བུ་སྒྲིང་པོ་མེད་པའི་རྩ་བ་ཅན་དུ་འཇུག་པས་འཁོར་བའི་སྐྱབས་བསྐྱེད་ཚུལ་
 བའོ།། འཕགས་པའི་སེམས་འོད་གསལ་ལ་བ་ནི། ཁམས་འོད་གསལ་ལ་བའི་
 རྩོགས་རེ་རྟོགས་པས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་ཡང་རྐྱེན་
 མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ན་བ་ལས་རྒྱ་བྲག་པ་མེད་
 པའི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ཀྱན་འབྱུང་བ་ཡིད་
 གྱི་ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་བྲག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་གནས་པ་དང་། འཇིག་པའི་
 མཚན་ཉིད་ཡིད་ལུས་འགྲུབ་བསམ་པས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་འཆི་འཕོ་
 བ་ལྟུང་དན་ལས་འདས་པའི་སྐྱབས་བསྐྱེད་གྱིས་མ་དག་པའོ།། སངས་རྒྱུས་
 གྱི་སེམས་འོད་གསལ་(2 བ)བ་ནི། སེམས་འོད་གསལ་དོན་རྟོགས་པས་
 རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་སྟེ། རྟོག་པ་དང་། བརྟན་པ་དང་། ཞི་
 བ་དང་། གཡུང་རླུང་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་བའོ།། སེམས་ཅན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྒྲིང་
 པོ་ཅན་དུ་གནས་པའི་སྟོ་བུར་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བྱི་མ་སྦྱང་བ་ནི། འབྲས་
 བུ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་རྒྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། རྒྱ་རང་བཞིན་དག་པའི་ཁམས་
 བསྐྱོམ་པ་དང་། རྐྱེན་ལམ་ལ་གནས་པའོ།། དང་པོ་ནི་རང་གི་སེམས་ཀྱི་རང་

བཞིན་ཚེས་ཀྱི་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་བས་སུ་འགོ་བར་བྱ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་
 མཁའ་ལྟ་བུ་བཅའ་བས་གང་དུ་ཡང་མ་སྲུབ་པའི་འོད་གསལ་བ་དང་། རྣམ་
 པར་རྟོག་པ་འབྱུང་བ་སློང་བ་དང་། དེ་གཉིས་རྟོགས་པ་ནི་དཀོན་མཆོག་
 གསུམ་མོ།། རྒྱ་རང་བཞིན་དག་པ་ནི། རང་སེམས་ཚེས་ཀྱི་སྐྱུར་བསྐྱོམ་
 པ་ནི། རང་སེམས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་བསྐྱོམ་པ་དང་། རང་སེམས་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་བསྐྱོམ་པའོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ་ཉེ། རང་སེམས་ཀྱི་
 རང་བཞིན་ཚེས་ཀྱི་དབྱིངས་རྗེ་མ་མེད་པ་སློང་ལས་འདས་པས་བསམ་དུ་མེད་
 པའི་ཟབ་མོའི་དོན་བརྗོད་དུ་མེད་པ། ཐེག་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་བརྗོད་པས་ངེས་
 དོན་དུ་གཅིག་པའོ།། རང་སེམས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སྐྱོམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་
 གྱི་དུས་ན་རང་བཞིན་དག་པ་ལ་རྗེ་མ་ཡོད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུབ་པ་དང་།
 འཕགས་པའི་དུས་ན་རང་བཞིན་རྗེ་མ་མེད་པ་ལ་དག་པ་།། མཚུག་མེད།

༄༅། །སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཁྲིད་

བཞུགས་སོ།།

[281-292]¹

༥ བཟོ་བྱ་²ལྟ། ཕྱིན་གྱིས་སློབ་སྦྱོར་གྱི་གསུང་བཞུགས་བཞུགས་པའི་
 སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་³ཐམས་ཅད་བདག་ལ་དགོངས་སུ་
 གསོལ། སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བདག་གི་ཕྱིན་ཅི་
 ལོག་གི་དྲི་མ་ ལྷ་པོ་ ཐམས་ཅད་ཞི་བར་མཛད་དུ་གསོལ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
 པའི་རྟོགས་པ་ ལྷ་ བསྐྱེད་དུ་གསོལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་བསྐྱེད་པ་ལ་
 བར་ཆད་བསལ་དུ་གསོལ།། ཚོ་འདི་ལ་ཞེན་པ་དང་། ལས་འབྲས་ལ་
 ཡིད་མ་ཆེས་པ་དང་། འཁོར་བ་ལ་བདེ་བར་ཞེན་པ་དང་། རང་དོན་གཅེས་
 པར་འཛིན་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་ཡང་དག་ཏུ་ཞེན་པ་སྟེ་ལྟའོ། །བར་ཆད་ནི་
 ཕྱིའི་བར་ཆད་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པའོ། །ནང་གི་བར་ཆད་འབྱུང་བ་མ་སྟོམས་
 པ་དང་ཉོན་མོངས་པའོ།། རྟོགས་པ་ནི་ཚོ་འདི་བས་ཕྱི་མ་དོན་དུ་གཉེར་བ་
 དང་། ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། འཁོར་བ་སྐྱུག་བསྐྱུག་དུ་ཤེས་པ་
 དང་། གཞན་དོན་གཅེས་པར་⁴འཛིན་པ་དང་། དོན་དམ་སྟོང་པ་ཀུན་རྫོབ་
 སྐྱེ་མར་ཤེས་པའོ།། ཚོ་འདི་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་འགྲུང་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་

1 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གངས་ཡིན།
 2 མ་དཔེ་ལ་ “འགྲུ” ཡོད།
 3 མ་དཔེ་ལ་ “བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་” ཡོད།
 4 མ་དཔེ་ལ་མཚན་ “མི” ཡོད་ཀྱང་མི་འཐད་པས་སྐྱུང་བས་འདིར་མ་བཞུགས།

དུ་འཆི་བསམ་མོ།། ཤི་ནས་ཇི་སྟར་འགྱུར་བ་མང་དུ་བསམ། ལུས་སེམས་
བྲལ། སེམས་རྣམ་སྟོན་གྱི་ཁུར་ཁྲིའི་ནས་འགོ། ལུས་ས་དུར་བྱས་ནས་
འབྱར་འགོ་འཇམ། རྒྱ་དུར་ཉ་སྟམ་ཟེའཇམ། རི་དུར་བྱ་ཡིས་ཟེའཇམ། མེ་དུར་རུས་
པ་སྐྱར་འགྲུ་དུ་འགོ་འཇམ་བསམ། དེས་ན་ཚེས་བསྐྱབ་དུ་མི་ཡོང། ད་ལྟ་མ་
ཤི་གོང་དུ་ཚེས་གཤམ་མ་ཅིག་བྱེད་དགོས་སྟམ་དུ་བསམ། དེས་མི་རྟག་པ་
འི་ཚོགས་རྒྱུ་ལ་ཚེས་གསུངས། ཚོར།།

༥ དེ་སྟར་མི་རྟག་པའི་ལྷགས་ཀྱིས་ཙུབ་ལིང་སྟེར་སོང་ནས།⁸ ད་ཅིས་ཀྱང་
མི་མན་པར་འདུག ཚེས་སྐྱབ་དགོས། དེ་སྐྱབ་ཚོགས་གསལ་ཅིང་སྐྱབ་པ་
དག་པ་གཅིག་དགོས་པས་དེ་ཡི་ཐབས་སུ་དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་པའི་ཡི་གེ་
བརྒྱུ་པ་འབྱུང་ཚོགས་སྟམ་གསུམ་བྱེད་དེ། སྐྱེ་བོར་ལྷ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར།
དེ་ཡི་སྟེང་དུ་ཨ་དཀར་པོ། དེ་འོད་དུ་ཞུས་པས་སྟོན་སྐྱབ་དག་པར་བསམ་
ཞིང་བརྒྱས་ཏེ། དང་པོ་སྟོན་པ་དག་རྟགས་བྱུང་བྱུང་གི་བར་བྱེད། དེ་སྟར་
ཡང་སྐྱབ་བཅད་བྱས་ལ་ཅི་འགྲུབ་བྱ་གསུངས། ཤི་བ་ཅོམ་གྱིས་མི་ཚོགས་པས་
ཤི་བ་བས་སྐྱེ་བ་འཇིགས། དེའི་ནང་ནས་ངན་སོང་གསུམ། དེའི་ནང་ནས་
དམུལ་བ་ཚད་དམུལ་བརྒྱད་ལས། ཡང་སོས་སུ་སྐྱེས་ན་མེའི་གནོད་པ་མེད་
དེ། དབྱ་མི་ཤ་བོ་མཐོང་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ནས་ལག་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཐམས་ཅད་
མཚོན་(༢ ན)ཆ་བདར་བདར་བར་གྱུར་ནས། གཅིག་གཅིག་གིས་གསོད།
ཡང་སོས་ཡང་གསོད་པའི་སྟུག་བསྐྱེད་མིའི་ཞག་གཅིག་ལ་ལན་བརྒྱ་བྱེད་

7 མ་དཔེ་ལ་ “པར” ཡོད།

8 འདིའི་དོན་ མི་རྟག་པའི་ལྷགས་ཀྱིས་སེམས་ཙུབ་ལིང་གིས་སོང་བའི་དོན་མིན་ནམ་སྟམ།

ལ་མི་ལོ་ས་ཡ་ཐུག་དགུ་རང་ལོ་ལྟ་བུ་ཡུན་དང་སྐྱབ་བསྐྱལ་དེ་ཅོམ་
 འདུག་པས་དེར་སྐྱེས་ན་རྒྱུག་བྱེད་སྐྱེས་དུ་བསམ་ཞིང་། དེས་ན་ཚོས་
 ག་ཤའམ་གཅིག་བྱ་དགོས་སོ།། ཐིག་ནག་ཏུ་སྐྱེས་ན་ལུས་ལ་ཐིག་བཏབ་
 ནས་སོག་ལེ་མེ་འབར་བས་བྱ་བ་དང་། སྐྱེའུས་འཛོག་པ་དང་། འཁོར་ལོ་
 འཁོར་བའི་སྐྱབ་བསྐྱལ་ཡོད་ལ་སྐྱ་མ་བས་ཚེ་དང་སྐྱབ་ཉིས་འགྱུར་གྱིས་
 ཚེ་བ་ཡོད་དོ། །སྐྱར་བཞེན་བསམ། བསྐྱས་འཛོམས་ན་རི་ལོག་¹⁰ཐུག་བྱེད་
 པ་འདྲ་བ་དང་ལྷགས་ཀྱི་གཏན་པའི་སྐྱེད་དམུལ་སྐྱར་གིས་ཐོ་བ་རྒྱབ་ནས་
 གླེབས་གྱིས་གཏོང་པའི་སྐྱབ་བསྐྱལ་སྐྱར་བཞེན་བསམ། རུ་འབོད་ནི་ལྷགས་
 ཀྱི་བྱ་བའི་ནང་དུ་དམུལ་བ་བཅུག དེ་ལས་མེ་འབར་བ་བྱ་མིག་ནས་ཀྱི་ནང་
 སྐྱལ་ལ་སོགས་པས་བྱ་བ་ཡོད། རུ་འབོད་ཚེ་ཐོ་ནི་བྱ་མིག་ཉིས་རིམ་གྱི་
 ནང་ན་སྐྱར་བས་སྐྱབ་བསྐྱལ་དང་ཚེ་ཉིས་འགྱུར་དོ། །ཚོ་བ་ན་ལྷགས་ཀྱི་
 ཁང་པ་མེ་འབར་བ་ན་གསལ་ཤིང་¹¹མེ་འབར་བ་རྩེ་མོ་¹²གཅིག་པ་ལུས་ཀྱི་
 སྐྱེ་བོར་འབྲུགས་པ་སྐྱར་བས་ཚེ་སྐྱབ་བསྐྱལ་ཉིས་འགྱུར་དོ ཡང་ལྷེ་དཔག་ཚད་
 ཅོམ་འགྱུར།། རབ་ཏུ་ཚོ་བ་ན་ལྷགས་ཀྱི་ཁང་པ་ཉིས་རིམ་པ་མེ་འབར་བ་ན་
 གསལ་ཤིང་མེ་འབར་བ་རྩེ་གསུམ་གསུམ་པས་ལུས་ཀྱི་འཕྲག་པ་གཉིས་
 སྐྱེ་བོར་ཏལ་གྱིས་ འཕྲག་པ་གཉིས་སྐྱེ་བོ་དང་གསུམ་དུ་ འབྲིགས་པ་ཡོད། ལྷགས་
 (༢ བ) ཀྱི་གླེབ་མ་མེ་འབར་བས་ལུས་ལ་གཡོགས་པ། ལྷགས་ཀྱི་དོག་

9 ཅི་བྱེད་ རི་ལྷར་བྱ་ ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྐྱེད། འོག་ཏུ་འདྲ་རིགས་འགྲེམ།

10 མ་དཔེ་ལ་ “ལུག” ཡོད།

11 མ་དཔེ་ལ་ “གསལ་དཔེ” ཡོད། འོག་ཏུ་འདྲ་རིགས་འགྲེམ།

12 མ་དཔེ་ལ་ “མ” ཡོད།

ལེ་སྐྱེ་ང་¹³ལྟ་བུ་ཡོས་རྫོང་པ་ལྟར་འབྲེལ། ལྷགས་ཀྱི་རྩམ་བུམ་ཁ་དང་ཉེར་
 ཁར་འཚོད་པ་ཡོད། རིགས་ལྔ་ལོ། །ཚོ་བར་བསྐྱལ་བྱེད། སྤྱག་བསྐྱལ་སྤར་
 བས་ཉིས་འགྲུར་རོ། །མནར་མེད་པ་ན་ལྷགས་ཀྱི་ཁང་པ་མེ་འབར་བས་ཁང་
 པ་དང་དཔྱལ་བ་གཅིག་ཏུ་སོང་བ་ཡོད། མེ་སྤང་བཅུ་གཅིག་ནི་ཕྱོགས་བཅུ་
 རང་ལུས་དང་བཅུ་གཅིག་གོ། ཚོ་བར་བསྐྱལ་གཅིག་ཏུ་སྤྱག་བསྐྱལ་
 སྤར་གྱི་ཐམས་ཅད་བས་ཀྱང་ཆེ་བས་སྤར་བཞིན་བསམ། ། ཉེ་འཁོར་བ་
 བློ་བརྒྱུད་པོ་ཀུན་ལ་ལྷག་བཅུ་རྒྱུག་ཅེས་པས། མེ་མ་སྤར་གྱི་འོབས། རོ་
 ལྷགས་ཀྱི་འདམ། སྤྱ་གྱི་བདལ་བའི་ཐང་སྤྱག་བསྐྱལ་ལོ། །དེ་ནས་ཐར་ཕྱིན་
 ན་རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས། བྱི་སོའི་ཤལ་མ་ལའི་སྤྲོད་པོ་¹⁴ བྱ་ཁ་ཏ་འདབ་
 འཇིགས་མཚོན་ཆ་ལྔ་ལོ། །མཚོན་ཆའི་སྐྱོར་ཡིན། དེའི་ཕྱི་ན་ཐལ་ཚན་གྱི་ཚུ་
 བོ་རབ་མེད་ཡོད། དེས་ཚོ་དཔྱལ་ཚར་ཞེས་སོ། །དེ་ནམས་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་ན་
 དཔག་ཚོད་མི་གཅེལ་བ་ན་གང་དཔྱལ་དང་པོ་ཚུ་བྱར་ཅན། ཚུ་བྱར་རྫོལ་བ་
 ཅན། ལ་ཚུ་བེར་བ། ཀྱི་རུད་བེར་བ། སོ་ཐམ་ཐམ་པ་སྟེ་དང་པོ་ལྔ་ལོ། །ལྷུང་
 པལ་ལྟར་གས་པ། པད་མ་ལྟར་གས་པ། པད་མ་ལྟར་ཆེར་གས་པ། ཚོ་
 ཉིལ་སྤྱངས་ཉུངས་དཀར་ལས་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུ་བསྐྱུར་གྱིས་རིང་ཞིང་སྤྱག་བསྐྱལ་
 ཚེའོ། །དེར་སྐྱེས་ན་རྩྭ་གྲེད་སྐྱེས་དུ་བསམ་མོ། །དེར་མ་སྐྱེས་པའི་གོང་དུ་
 ཚོས་གཤམ་མ་གཅིག་དགོས་སྐྱེས་དུ་སྤྲིང་གི་དཀྱིལ་རུས་པའི་ཁོང་ནས་
 གཤུངས་པ་བསྐྱོམ་གསུངས། དེ་ནས་ཐར་ཀྱང་ཡི་དུགས་སུ་སྐྱེས་ན། (༣
 ན)དེ་ལ་རིགས་གཉིས་ལས་གནས་ན་གནས་པ་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་ལྷུང་པར་

13 མ་དཔེ་ལ་ “སྤང་ང” ཡོད།
 14 མ་དཔེ་ལ་ “བྱི་སྐྱེའི་ཤལ་མ་ལའི་སྤྲོད་པོ་” ཡོད།

ནི་ཕྱི་ལོ་སྐྱོན་པ་ཅན། རང་གི་སྐྱོན་པ་ཅན། ཟས་སྐྱོན་གྱི་སྐྱོན་པ་ཅན། ཟས་
 སྐྱོན་ཉིད་སྐྱོན་པར་གྱུར་པ་བཞི། སྐྱུག་བསྐྱེད་ཚེ་གྲང་གཉིས་བཀའ་
 སྐྱོན་གཉིས་འཛིགས་ང་བ་ སྐྱོན་པས་རུས་པ་ལ་མེ་ གཉིས་རྒྱུག་གོ། ཚེ་ཁྲི་ལྡ་
 སྐྱོན་། མཁའ་ལ་རྒྱ་བ་རྣམས་ལས་ཀྱིས་གཞན་ལ་གཞོན་པ་བྱེད་དོ། །སྐྱུག་
 བསྐྱེད་སྐྱེད་གྱི་རྣམས་དང་མཐུ་བོ་ཆེས་བརྟུངས་ཤིང་། རྒྱད་པར་དུ་མ་ཉིས་
 པ་ལ་ཡོགས་ཡོང་། དེ་ལ་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་ཡོད་ཟེར། དུད་འགྲོ་བྱིངས་
 བ་གཞན་པ་ཆང་དར་བའི་སྐྱེད་མ་ཅོམ། རྒྱད་པར་དུ་རྒྱ་སྐྱོན་ཞལ་བ་དུན་དུ་
 གཉིད་སོང་ནས་སང་པས་རྒྱུད་སྐྱོག་ཆགས་ཁར་སོང་། སྐྱོག་ཆགས་སྐྱུ་
 ཚོད་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སོ་བཏབ་མ་རྒྱུགས་ཁྲེས་བྱས་ཕྱིར་རྒྱུངས་ཀྱིས་འོང་
 ། དེ་གཞོན་སྐྱོན་ལས་ཀྱིས་ཐེ་ཐོགས་ལྡ་བརྒྱས་རྩིབ་མ་ཞེ་གཅིག་འབྱིན་པར་
 བྱེད། ཚེ་གྲང་དངོས་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཆེ། ལ་འཐོར་བ་རྣམས་ལ་ཚེ་གྲང་བཀའ་
 སྐྱོན་བཀོལ་སྐྱོད། གཉི་སྐྱུག་མང་པོ། སྐྱུག་བསྐྱེད་ཆེད།

༥ དེར་མ་སྐྱེས་པའི་མོང་དུ་ཆོས་གཤམ་མ་ཅིག་དགོས་སྐྱེས་དུ་སྐྱིད་ཀྱི་དཀྱིལ་རུས་པའི་ཁོངས་
 བས་གདུངས་པ་སྐྱོན་གསུངས། དེ་དག་སྐྱོན་པ་དཀོན་མཚོག་གསུམ་ཡིན་པས།
 སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱོན་པ་ཆོས་ལ་ལམ་དགེ་འདུན་ལ་གྲོགས་ལྷ། སངས་རྒྱས་
 ཀྱིས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ། ཆོས་ནས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ། དགེ་འདུན་ཇི་སྐད་
 བསྐྱེད་བྱུང་། བསྐྱེད་བྱུང་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ཆགས་དོར་ཆོས་མི་གཏང་པ་འདུན་
 པས་ཆོས་ལ་མི་འདའ་བའོ། །གཞོན་པ་དང་ལན་མི་བྱེད་པ་ཞེ་སྐྱེད་གིས་
 ཆོས་ལས་མི་འདའ་བའོ། །(༣ བ)གསོད་པ་དང་ཞོར་དང་གྲགས་པའི་ཕྱིར་
 ཆོས་མི་གཏོང་། འཛིགས་པས་ཆོས་ལས་མི་འདའ་བའོ། །ཆོས་སྐྱིག་དུ་མི་

གཏོང་བ་སྐྱེས་པས་ཚོས་ལས་མི་འདེད་བའོ། །སྐྱེས་བུ་རྒྱུ་རྩུ་ཚོར།།

ལྷ དེར་མ་སྐྱེས་མིར་སྐྱེས་ཀྱང་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལས་མེད། སྐྱེ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་མངལ་ངམས་གནག་པ། དོག་པ། དི་མི་ཞིམ་པ། མའི་ཟས་ཚོ་གང་ལས་ཚོ་གང་དུ་འབྱུང་བ། མ་སྐྱེས་བྱང་སྐྱེད་ཚོ་རི་ཚེན་པོས་མཉན་པ་ལྟར། མི་གཙང་བ་སྐྱེར་ཡོང་བའི་ཚོ་ཉིལ་མར་བཙོར་བ་འདྲ་བ། བས་སྐྱེས་པའི་ཚོ་ཁས་ཁྱེར་བ་ལྟར་བརྒྱུད་དོ། །གས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་དབྱིབས། ལྟོབས། དབང་པོ། ལུལ་ལ་འོངས་སྐྱོད་པ་ལྷ་ཡིས་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལོ། །ན་བའི་ཚོ་ལུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྐྱུད་དུ་མེད་པ། མི་འོང་བ་སྐྱུད་དགོས་པ། ཟུག་རུ་མི་བཟད་པ། འཚིའམ་ཤིར་དོགས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལོ། །འཚི་བའི་ཚོ་འབྲལ་བ་དང་། གནད་གཙོད་པ་གཉིས་ཏེ། ལུལ་དང་། རོར་དང་། ལུས་དང་། ཉེདུ་འབྲལ་བ་དང་། སྐྱུག་པ་འགྲོ། སྐྱོག་དང་འབྲལ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལ། གཉིས་པ་འབྱུང་བ་འབྲུགས་ནས་ཤ་ཤུའོ་སྐྱེ་གིས་འབྲེག་པ་ལྟར་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལོ། ། འདོད་པའི་ལྟར་སྐྱེས་ཀྱང་འཕོངས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་འཚི་ལྟས་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེད་གཉིས་སྟེ། ཁ་ཅིག་ལ་ཉམ་བུ་ར་གོག་པོ་རེ་ལས་མེད། ལྷ་ཅོམ་དུ་འདྲ་བ་ལ་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ཞག་བདུན་ཏེ་མི་ལོ་བརྒྱ་ལ་སྐྱེས་ཅུ་ཅུ་གསུམ་གྱི་ཞག་གཅིག་སྟེ་རང་གི་ཞག་བདུན་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལ། ཁམས་འོག་མར་¹⁵སྐྱེས་ཀྱང་མྱོས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལ། དེར་ཡང་བརྟན་ས་པ་མ་ཟེན་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་(༤ ཅ)ཏེ་སྤིད་ཚེ་ནས་མཉན་མེད་¹⁶དུ་སྐྱེ་དོགས་ཡོད་པས་འཁོར་བ་ལས་ཐར་

15 ཁམས་གོང་མ་མིན་ནམ་སྐྱེས།

16 མ་དཔེ་ལ་ “མཉན” ཡོད།

དགོས། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་ཚར།

ལྷོ་ཐར་པ་ཉན་རང་ཐོབ་ཀྱང་རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་མཐར་མ་ཐུག་གཞན་
 དོན་ཁྲིལ་མེད་པའི་ཐར་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་ཐོབ་དགོས་ཏེ་དེ་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་ལ་རག་ལས། དེ་སྦྱིང་རྗེ་ལ་རག་དེ་སེམས་ཅན་མར་ཤེས་པ་ལ་
 རག་ལས་པས། དེས་ན་བྱམས་པ་བསྐྱོམ་དགོས། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
 སེམས་པ་ཡིན། ཐོག་མར་རྩ་བའི་མ་ལ་བྱམས་པ་བསྐྱོམ། དེ་ནས་མ་ལ་
 སོགས་པ་ཉེ་འབྲེལ་ལྷ་ལ་བསྐྱོམ། དེ་ནས་ཉེ་འབྲེལ་ལ་སོགས་ཡུལ་པ་བརྒྱ་
 ལ་བསྐྱོམ། དེ་ནས་རྩ་འཚམས་ཡན་ཆད་ནས་འདོག་མན་ཆད་ཀྱི་གཡས་
 རུའི་འགྲོ་བ་རིས་མི་དུད་འགྲོ་ཡི་དུགས་ཏེ་གསུམ་ལ་བསྐྱོམ། དེ་ནས་ལྷོ་
 ཤིང་ཁ་ཚུན་ཆད། བྱང་ཚུལ་ཆད། རྫོགས་པ་ཅན་ཡན་ཆད། གངས་
 ཏིས་སེམས་ཅན་ཆད་ཀྱི་འགྲོ་བ་རིས་གསུམ་ལ་བསྐྱོམ། བྱང་ནགས་ཤོད་ཡན་
 ཆད་གཙང་གི་རྒྱལ་ཁམས་ལའོ།། དེ་ནས་སྟོད་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ། སྐྱེ་
 རངས་མར་ཡུལ་ཞང་ཞང་དོ།། །མདོ་ཁམས་གཡར་མོ་ཐང་མདོ་སྐྱེད་དང་
 གསུམ་མོ། །བོད་ཡིན་ནོ།། །ཤར་རྒྱ་ནག་སྐྱོ་རྒྱ་གར་¹⁷ལུ་ཁ་ཆེ། བྱང་
 སྐྱེ་གཞིག་དང་ཉོར། རྒྱ་མཚོ་ལ་ཐུག་གི་བར་འཛམ་བུ་སྤྲིང་ལའོ།། མནར་
 མེད་ནས་རྒྱམ་ཚམས་མན་ཆད་ལྷ་མ་ཡིན་དང་བཅས་པ་ལའོ།། བང་རིས་
 དང་། གསེར་རི་དང་། སུམ་རྩུ་རྩུ་གསུམ་དང་། འཐབ་བུལ་དང་། དགའ་
 ལྷན། འཕྲུལ་དགའ། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད། ཚངས་རིས། མདུན་ན་འདོན།
 ཚངས་ཆེན། འོད་(༥ བ)ཚུང་། ཚད་མེད་འོད། འོད་གསལ་ཏེ་བསམ་

17 མ་དཔེ་ལ་ “རྒྱ་ནག” ཡོད།

གཏན་གཉིས་མན་ཆད་ཀྱི་རིས་རྒྱལ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ལ།
 བསམ་གཏན་བཞི་པ་མན་ཆད་སྟོང་གསུམ་འདི་ལ། སྟོང་ཚུང་བུ་དང་གཉིས་
 པ། སྟོང་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ། སྟོང་གསུམ་དང་བཞི་པ་མཉམ་མོ།
 སྟོང་གསུམ་དེ་ཉུངས་དཀར་གྱིས་བཀང་ནས། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོང་གསུམ་
 གཅིག་དང་གཉིས་ལ་སོགས་པ་གངས་མེད་པའི་རིས་རྒྱལ་ལའོ། དེ་བཞིན་
 དུ་སྟོ་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་བཅུ་མཁའ་མཉམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 བདག་གི་མ་བྱས། བྱས་རིས་གྱིས་ཕན་བཏགས་པའི་རྒྱན་ཅན་རྣམས་བདེ་
 བ་ཅི་མ་རུང་། བདེ་སྐྱིད་ལ་བདག་གིས་དགོད་སྟམ་དུ་བསམ་མོ། །བྱམས་པ་
 ཚར་བ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་དཔེ་སོང་གསུམ་ན་སྐྱུག་བསྐྱེད་དངོས་ལ་གནས་
 པ་སྟོང་ཇི་ལོ། བདེ་འགོ་ན་ཡང་སྐྱུག་བསྐྱེད་དངོས་རྒྱ་གཉིས་ལ་གནས།
 དན་སོང་གི་གཡང་ཁ་ན་གནས་པ་ལའོ། སྐྱུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་ཞིང་བདེ་
 བ་ལ་དགོད་པའི་སྤྱིར་དུ་སངས་རྒྱས་འཕྲོ་བ་པར་བྱ་སྟམ་པའི་བྱང་སེམས་
 བསྐྱེད་མོ། །སེམས་བསྐྱེད་དོ། དེའི་བསྐྱེད་བྱ་ལས། བྱང་སེམས་ཀྱི་
 ཕན་ཡོན་དུན་པ་ནི། རང་དོན་སྐྱེད་པ་ས་བོན་ལྟ་བུའོ། །གཞན་དོན་སྐྱེད་པ་ས་
 ལྟ་བུའོ། །ཉིས་པ་སེལ་བ་སའི་འོག་ལྟ་བུའོ། །ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པ་
 རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའོ། །མདོར་ན་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁུན་ལ་ཡོན་ཏན་ཇི་ཅམ་ཡོད་
 པ་ཅམ་ཞིག་རྒྱ་བྱང་སེམས་ལ་ཡོད་དོགས་ཀྱིས་ལ། ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་
 བསྐྱེད་པ་ལ་བསྐྱེད་པ་ནི། ཉིན་མཚན་དུས་རྒྱལ་ཏུ་ཚོགས་རྒྱས་བསྐྱེད་གང་
 རུང་བུའོ། །བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་གང་(༥ ན)ཕན་
 ཡོན་ཆེ་བར་བཤད་པ་རྣམས་མི་རྟོག་པས་ཟིན་པར་བུའོ། ། བསྐྱེད་པར་བྱ་
 བའི་ཚོས་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་སྐྱེ་མ་དང་སྐྱིན་གནས་དང་མཚོད་པར་འོས་པ་

སྐྱུ་བ་ནག་པོ་འཛོམས་སོ། །དེའི་གཉེན་པོར་ཐ་མལ་པའི་རྩུང་དུ་ཡང་རྩུན་མི་སྐྱུ་
 བ་ལ་བསྐྱབ། བསྐྱབ་བྱ་དང་པོ་འོ།། གཞན་འགྲོད་པའི་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་
 འགྲོད་པ་ནག་པོ་འཛོམས། དེའི་གཉེན་པོར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱང་ཚུབ་
 གསུམ་གྱིས་སྐྱོན་པར་བྱ་རུང་བ་དེ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའོ།། སེམས་བསྐྱེད་
 པའི་གང་ཟག་ལ་རན་སེམས་ཀྱིས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་མ་ཡིན་པ་སྐྱུ་བ་
 ནག་པོ་འཛོམས། དེའི་གཉེན་པོར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 འདུ་ཤེས་སུ་བྱའོ།། སེམས་ཅན་ལ་གཡོ་སྐྱུས་སྐྱོད་པ་ནག་པོ་འཛོམས།
 དེའི་གཉེན་པོར་སེམས་ཅན་ལ་ལྷག་པའི་བསམ་པའི་ཕན་བདེའི་བསམ་པར་
 བྱའོ།། ཟོལ་དང་བཅས་པས་སྐྱོར།¹⁸ ཚེ་འདི་དང་བྱི་མའོ།། སེམས་ཅན་
 སྐྱོས་མི་སྐྱངས་པ་ལ་བསྐྱབ་པ་ནི། ལྷ་རིལ་དུ་སྐྱོང་བ་ཉན་རང་གི་སེམས།
 སྐྱོ་ལུལ་དུ་སྐྱོང་བ་མཐུན་མ་མཐུན་ལྷགས་པ་དང་། དུད་འགྲོ་ཡན་ཆད་ལ་
 ལྷོས་པ་དང་བྲལ་བ་བྱུང་ནའོ། །ནག་པོ་འཛོམས་བཞི་སེམས་ཅན་སྐྱོས་སྐྱོང་སྟེ་
 ལྷ་བྱུང་ན་ཐུན་ཚོད་ལས་འདས་ན་སེམས་བསྐྱེད་གཏོང་ངོ། །ཉིན་མཚན་གང་
 རུང་གཅིག་གི་སུམ་ཆ་ཡིན་པས་དེའི་ཁོངས་སུ་འགྲོད་པ་སྐྱེས་ན། བཤགས་
 པ་བྱིས་བྱས་ཀྱང་ཚིག་གསུངས། སྐྱོན་པ་སྐྱོར་དང་བཅས་པ་ཚར་བ་ཡིན་
 འོ།། དེནས་འཇུག་པ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་ཅིང་། ལུས་ན་དམ་
 བཅའ་བྱ་མི་ལུས་ཀྱང་(༥ བ)བསྐྱབ་བྱ་ལ་བསྐྱབ་དགོས། བསྐྱབ་བྱ་ཕར་
 བྱིན་རྩུག་ལས། དང་པོ་སྐྱོན་པ་ནི་ཟང་ཟང་གི་སྐྱོན་པ་ལ་བསམ་པས་ནམ་
 ཞིག་རྒྱལ་སྤིད་བཟུང་ཚིམ་པར་བྱ་སྐྱུམ་པ་དང་། སྐྱོར་བ་ཅི་ལུས་ཀྱིས་སྐྱོང་
 མོ་བ་ཡལ་བར་མི་དོར་བ་ཅོམ་ལ་བསྐྱབ་བོ། །མི་འཇིགས་པའི་སྐྱོན་པ་ལ་

18 འདིར་དོན་མི་གསལ།

བསམ་པས་སྤང་ཞིང་། སྦྱོར་བས་ཐ་ན་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཅན་ལ་ཁ་པར་ཚིག་པན་
ཚུན་ཚོད་བྱ། ཚོས་སྦྱིན་ནི་བསམ་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཚོམ་པར་བྱ།
སྦྱོར་བ་ཚོ་འདིས་མ་གོས་པར་འཁོར་བསྐྱེད་པའམ། ས་ཕྱོགས་དབེན་པར་
རྒྱལ་བའི་བཀའ་གསུང་བསྐྱབ་གོ། ཞི་ལ་ལ་སྦྱོམ་པའི་ཞི་ལ་ནི་མདོ་བསྐྱེད་
བཅོས་ནས་སྤྱི་གཏུ་གསུངས་པ་རྣམས་སྤང་། དགོ་བ་ཚོས་སྤྱད་ནི་དགོ་བ་
ཅི་ལུས་སྤྱད་དོས་སམ་གོ་བགོ་བའོ། །སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ནི་དོས་སམ་ཅི་
ལུས་སྤྱད་གོ་བགོ་འོ། །ཞི་ལ་ལ་སྦྱོབ་པའོ།། བཟོད་པ་ནི་གསུམ་ལས། སྤྱུག་
བསྐྱེད་དང་ཡེན་ནི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཅི་བྱུང་ཡང་ཚོས་ཀྱི་སྤྱིར་བཟོད་པའོ།། གཞོད་
པ་ལ་ཇི་མི་སྦྱོམ་པ་ནི་ཚོས་སྤྱིར་གཞོད་པ་ཅི་བྱུང་ཡང་བཟོད་པའོ། ། ཚོས་ལ་
དེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་ནི་སྤྱིར་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་དུ་དུལ་འི་
རང་བཞིན་པ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པར་བསྐྱོམ་པའོ།། བརྩོན་འགྲུས་ལ་
གསུམ། ལུས་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་ཅི་གྲུབ་བྱ། དག་གིས་
ནི་མདོ་འདོན་པ་ཅི་གྲུབ་བྱ། ཡིད་ཀྱིས་ནི་སྤྱིར་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ། སྦྱོས་
ཀྱིས་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་གྲིང་ལ་ཉིང་དེ་འཛིན་དུ་ཅི་ཡོད་བྱའོ།། བསམ་གཏུན་
བྱ་བ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཡིན་ཡང་དེའི་རྒྱ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་ལ་(༦ ན)
མ་ཡིངས་པར་བྱ། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ལུས་དབེན་པར་
བྱ། དེ་ལ་དོན་དང་བྱ་བ་ཉུང་བ་དགོས། དེ་ལ་འདོད་པ་རྒྱུད་ཞིང་ཚོག་ཤེས་
པ་དགོས། དེ་ལ་ཟས་ངན་པས་ཚོག་ཤེས་པ་དགོས། དེས་ན་རྒྱ་ཚོགས་ལ་
ཅི་ཡོད་དུ་བྱ་གསུངས། ཤེས་རབ་ལ་གང་ཟག་བདག་མེད་དང་ཚོས་བདག་
མེད་ཉོགས་པའོ། །དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ནི་དོ་བོས་བསྐྱེད་དུ་མེད་པས་
སྤང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་སྦྱོམས་ཏེ། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དེ་སྤང་པོ་ལས་

ཕྱོགས་ལྔ་བཅའ་ན་མེད་པ་ལ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་འོ།། ཚོས་བདག་མེད་ནི།
 སྤང་པོ་ལྷ་ཟེར་ཡང་གཟུགས་སེམས་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་པོ་
 འདི་ལ་གཟུགས་རྒྱལ་མགོ་བོ་བྱང་ནང་ཁོལ་ཏེ་དགུའོ།། །རེ་རེ་ལ་ལྷ་གསུམ་
 གསུམ། རེ་རེ་རྩལ་གསུམ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཡང་ཚིགས་དེ་ལ་ནས་ཤིག་སྟོ་མ་
 ཉི་ཟེར་གྲང་ལུག་རི་བོང་རྒྱ་ལྷགས་རྩལ་སྤན་ལ་སོགས་བར་རང་བཞིན་¹⁹མེད་
 དོ།། །གཟུགས་སྟོང་པ་ཡིན། འོ་ན་སེམས་བདེན་ནམ་²⁰སྟུམ་ན། དེ་ཡང་ཆ་
 གསུམ་གྱིས་བརྟག་ན་བདེན་པ་མེད་པར་བསྐྱོམ། མདོར་ན་རང་གི་སྤང་པོ་
 སྟོང་པར་བསྐྱོམ་པ་ཚར། རང་གི་སྤང་པོ་སྟོང་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་གཟུགས་
 སེམས་ཀྱི་སྤང་པོ་སྟོང་པར་སྤར་བཞིན་དུ་བསྐྱོམ་སྟེ། མདོར་ན་བཅུད་སྟོང་
 པར་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་འོ།། དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱང་སྟོང་
 སྟེ། ལོ་ཀ་བྱས་ཀྱང་སྟོང་གསུམ་དུ་མ་ཡིན་ལགས། དེ་ཡང་གླིང་བཞི་པ་དུ་
 མ་ཡིན་ལ། དེ་རང་ཡང་གླིང་དུ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡུལ་སྟེ་དུ་མ་ཡིན། འདི་
 བོད་དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་འདོམ་གང་ལ་དུ་མ་ཡིན། དེ་འདྲ་
 ལྷ་དང་སོར་དང་རྩལ་སྤན་དུ་(༦ བ)མ་ཡིན་པས། དེ་འདྲ་ཕྱོགས་ཀྱིས་སྟེ་ན་
 བདེན་པ་མེད་དོ།། །དངོས་པོ་སྟོང་པར་བསྐྱོམ་པ་འོ།། སྦྱར་བའི་དུས་སུ་སྦྱོས་
 པ་བཅད་ནས། དངོས་གཞི་ཡུལ་ཅིར་ཡང་མ་སྐྱབ་པ་ལ། སྦྱོས་ཀྱང་ཅིར་ཡང་
 མི་འཇོན་པ་ཡིན་འོ།། །སྦྱོས་པ་བྱུང་ན་བཤིག་ཅིང་བསྐྱོམ། སྟོང་པར་བསྐྱོམ་པ་
 ཚར་བའོ།། སྟོང་པ་བསྐྱོམས་པས་སྦྱིང་རྗེ་ཉམས་ནས་འགོ་དོགས་ཡོད་པས་
 སྦྱིང་རྗེ་བསྐྱོམ། དེས་མདོན་ཞེན་སྦྱེ་ཉེན་ཡོད་པས་སྟོང་པ་བསྐྱོམ་མོ།། ཉིན་མོ་

19 མ་དཔེ་ལ་ “བཞིན་མེད” ཡོད།

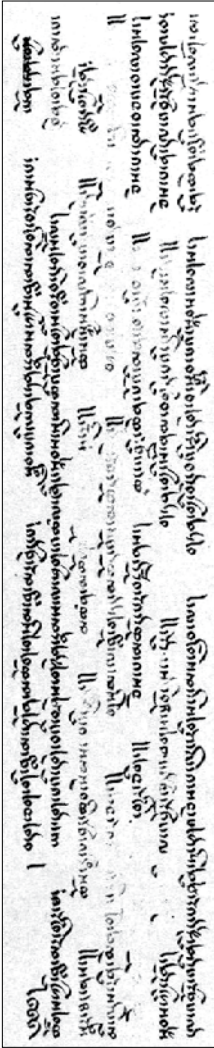
20 མ་དཔེ་ལ་ “མན” ཡོད།

དང་ཐུན་རེ་མོས་སུ་བྱས་ཏེ་བསྐྱོམ་ན་འདོར་བ་དང་འདྲ། འབྱོར་ས་ནས་ཟུང་
 འཇུག་ཏུ་བསྐྱོམ། བྱའི་གཤེག་པ་དང་འདྲ། སྟོང་ཉིད་སྟོང་མེད་སྟོང་པོ་ཅན་
 སྐྱོམ་པ་ཚར། ལྷོ་གགས་སེལ་བ་ནི། ཚོ་འདིའི་ཆེད་བྱེད་ན་མི་རྟག་པ་བསྐྱོམ།
 ཕྱི་མ་མངོན་མཐོ་གཉེར་ན་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སྐྱོམ། མདོར་ན་སྟོང་
 པ་སྟོང་མེད་སྟོང་པོ་ཅན་མིན་པ་གང་གིས་ཀྱང་ཕན་མེད་གསུངས། གགས་
 སེལ་ལོ། ལྷོ་བོགས་འདོན་ནི་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་གོ་རིམ་
 དུ་ཉམས་སུ་སྐྱང། ཚོལ་པར་ཉམས་སུ་སྐྱང། གང་གནད་པ་ནས་ཉམས་སུ་
 སྐྱང། སྐྱང་བྱ་གང་ཤས་ཆེ་བའི་གཉེན་པོ་ཉམས་སུ་སྐྱང། དེ་ཡང་འཆི་བ་མི་
 རྟག་པ་དང་། ལས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ། བྱང་རྒྱུ་གི་སེམས། སྟོང་ཉིད་གཙོ་
 བོར་ཉམས་སུ་སྐྱང། ཚོ་འདི་ལ་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ། ཆད་ལྟའི་གཉེན་པོ། རང་
 དོན་གྱི་གཉེན་པོ། བདེན་ཞེན་གྱི་གཉེན་པོ་རིམ་པ་བཞེན་ནོ། །སྐྱེས་བུ་གསུམ་
 གྱི་ལམ་རིམ་གྱི་ཚོགས་ལུས་པར་ཚར་རོ། །བསྐྱོམ་པ་ལ་མ་གཡེལ་བཙོན་
 འགྲུས་བསྐྱེད། འཆི་བ་ཡོང་ངོ་གསུངས། བྱིན་གྱིས་རྫོབས་ཤིག་བརྒྱབ་ཏུ་
 གསོལ། ཨྱི་ཤྱི། ལྷ་མ་སྐྱར་ཐང་པ་བརྒྱད་པར་བྱོན་པ་དེས་བཙུན་པ་གྲགས་པ་
 ཤེས་རབ་ལ་གནད་སྟེ་ཕྱག་དཔེ་དངོས་ལ་ཡི་གེར་གྲིས་ཤིང་ལྷས་དག་པར་བྱས་
 ལོ། །ལྷས་དག་གོ། །།

(2 ན) དང་ལ་དོག་དང་ལོ་མ་སྟེད་པ་སྟོང་ཐལ་གྱིས་སོང་བའི་ངང་ལ་
 སྟོང་ལ་གཞག་འཚལ། དེ་ལྟར་གནས་ན་ངང་ལོ་ལོ་གིས་ཤེས་པ་བཟྱི་བ་
 ལགས། ཚོལ་མེད་ངང་ལ་གཞན་དོན་བྱ། །ཞེས་པ་རྗེས་ཀྱི་དུས་སུ་བདེན་
 མེད་ཀྱི་ངང་ལས་སྟོང་ལམ་ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་ལས་ངང་འདོད་མེད་པར་
 བྱེད་འཚལ། དམིགས་མེད་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོར་བསྟོ། །ཞེས་པ་དོན་ཅུབ་ཉལ་ཆོ་
 ཞེན་མེད་ཀྱི་ངང་ལ་བསྟོ་བ་བྱས་ནས། ཆོས་དབྱིངས་སྟོང་པའི་དབྱིངས་སུ་
 གཉིད་དུ་གཏོང་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཉིད་ཞག་ཅིག་དོན་དང་བཅས་པ་བསམགས་
 པས་ཆོ་ཉིལ་པོ་དོན་དང་བཅས་ཤིང་སངས་རྒྱ་བ་ལ་ཆོགས་མེད་པ་ཡིན་
 གསུངས། སྡེ་སྟོང་ཀུན་གྱི་བཅུད་བསྟུས། མན་ངག་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིང་པོ། ཡི་
 གེ་པ་བྲགས་སང་གིས་བསྐྱལ་བའི་ངོར། །ལྷ་ཀྱི་བཅུན་པ་སྟོན་ལམ་ཚུལ་
 ཁྲིམས་ཀྱིས་ཅུང་ཟད་བྲིས་པའོ། ། ཨྱི་མྱི། དགའོ། །

༄༅། །སྐྱོད་བཅུད་བསྐྱུས་མན་ངག་སྐྱོད་པོ་བཞུགས།

[395-403]¹

༥ (༡ བ) བདག་ཅག་གི་སྐྱེ་མ་དཀོན་མཚོ་ག་གསུམ་སྐྱེ་
 མར་བྱེད་པ། སྐྱུབ་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེ་མ་མགུ་
 བར་བྱས་པ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱེ་མར་གྱུར་པ། ཡང་
 དག་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་ཕྱག་
 འཚལ་ཞེད་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་
 གསོལ། དཔེན་གནས་དམ་པ་སྐྱར་ཐང་ནས། །ཚོས་
 རྒྱལ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བརྒྱད། །མཚན་མཚོག་
 །ཅུ། །ཚོས་སྐྱེས་སུལ་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། ལྷན་གྱི་དོན། མི་
 ལུས་རིན་ཆེན་ལྷན་པར་ཅན། །གསུམ་ལ་སྐྱོ་གཏད་
 མཚོད་འོས་ལྷན་པར་ལྷན། །ལྷན་ཅིག་ཅིས་
 པ་མཚོད་པར་བརྗོད་ནས། རྒྱུ་འབྱེད་ཆེན་པོའི་མན་
 ངག་གི་ལྷན་པར་དམ་བཅའ་བ་ལགས། སྐབས་ཀྱི་
 དོན་ལྷན་པར་འབྱོར་ལྷན་པར་ལགས་ཐོབ་ཏུ་སྐྱེ་འདིར། །
 གཏན་གྱི་སོ་ནམ་བཞུད་པའི་ཏུས་ལགས་ཏེ། །ཅིས་
 པ་ནི་དཔ་འབྱོར་རྩེད་དཀའ་བ། དཔ་འབྱོར་འདི་ནི་
 རྩེད་པར་ཤིན་ཏུ་དཀའ། །ཞེས་པ་ལུང་རིགས་ཏུ་མས་

1 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གངས་ཡིན།
 2 སལ་ཆེར་ “རྩེད་དཀའི་དཔ་འབྱོར” ཡིན་པར་སྐྱད།

ལྷུ་བ་ལ། གཏན་གྱི་བདེ་བའི་རྒྱ་དགོ་བ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབས་ལགས། རིན་ཆེན་
 མྱིང་ནས་སྡོད་ལོག་མ་(2 ན)བྱས་པར། །འོ་ར་བྱ་ལོངས་ནས་རང་ཡུལ་འགོ་
 བ་ལྟར། །ཅེས་པ་མི་ལུས་ཐོབ་དུས་སུ་ཚོས་བྱས་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
 མཚུན་པའི་སར་འགོ་ཞེས་པ་ལགས། དེ་ལྟར་སྐྱེར་བསྟན་ནས། སོ་སོར་
 བཤད་པ་ནི། ཚོ་འདི་མི་རྟག་སྟོན་ཀའི་སྤྲིན་དང་འདྲ། །དེ་བས་དགོ་ལ་བརྩོན་
 ཞིང་སྤྲིག་པ་སྤང་། །དཀར་ནག་ལས་འབྲས་མི་སྐྱེ་གི་བ་མ་ལྟར། །ཞེས་པ་
 སྐྱེས་བུའི་ཚོ་ཚད་ལ་སྟོན་པ་མེད་ལ་ཉིན་མཚན་དང་ཟླ་བ་དང་ལོས་འབྲིད་པ་
 ཡོད་པས་ནས་འཆི་ཆ་མེད་ཅིང་སྐྱུར་དུ་འཆི་སྐྱེས་དུ་བསམས་ལ།³ རན་སོང་
 གསུམ་དང་མངོན་པར་མཐོ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་སྤྲིག་པ་སྤྲ་ཞིང་སྤྲ་བ་
 ནས་སྤང་བ་དང་། ལྷ་མིའི་བདེ་བའི་རྒྱ་དགོ་བ་སྐྱབ་འཚོ་ལ། ལས་དང་འབྲས་
 བུ་མི་སྐྱེ་བ་བྱ་ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་བའི་གི་བ་མ་མི་མངོན་ཀྱང་། ས་ལ་བབས་
 ཅོན་གི་བ་མ་བྱང་འོག་ཏུ་འོང་པ་བཞིན་ཏེ། ལུས་ཅན་དག་ནི་གང་དང་གང་
 འགོ་བར། །ལས་ནི་གི་བ་མ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་འབྲངས། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །དེས་ན། སྐྱབས་གསུམ་ལ་བརྟེན་སྡོམ་པ་ཅི་ཅུས་བསྐྱེད། །བསྐྱབ་བྱ་
 མ་ཉམས་སྟོན་ལམ་དག་པར་གདབ། །ཅེས་པ་དཀོན་མཚོ་ག་གསུམ་ལ་
 སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་སྡོམ་པ་སྤངས་ལ། བསྐྱབ་བྱ་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་
 སོང་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལྷ་ལ་ཕྱག་(2 བ)མི་བཅོལ། ཚོས་ལ་སྐྱབས་སུ་
 སོང་པས་སེམས་ཅན་ལ་འཚོ་བ་སྤང་། དགོ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་པས་
 ལུ་སྟེགས་སམ་སྤྲིག་གོགས་དང་མི་འགོགས་སོ། །མྱོ་ཅུས་དང་བསྟེན་
 ལ་བསྟེན་གནས་དང་སྣ་གཅིག་སྟོད་པ་ལ་སོགས་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྡོམ་པ་

3 མ་དཔེ་ལ་ “ལས་” ཡོད་པ་ཕལ་ཆེར་བསུམ་པ་ལྟར་སྤང་།

བྱངས་ལ་དེའི་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཉམས་པར་བྱ་ཞིང་རང་འདོད་པའི་སྐྱོན་ལམ་
འདེབས་འཚལ་ཏེ། སྐྱེས་བུ་རྒྱུང་བུའི་སྐྱབས་ལགས་སོ།།

༥ འཁོར་བ་སྐྱབ་བསྐྱལ་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ན། །ཡང་ཡང་བསམས་ཤིང་
དེས་འབྱུང་བསམ་པ་བསྐྱེད།⁴ །ཅིས་པ་ལྷ་མིར་སྐྱེས་ཀྱང་མི་ལ་སྐྱབ་བསྐྱལ་
བརྒྱད་ཀྱིས་གཟིར་ཏེ་སྐྱེ་བ་དང་ཆ་བ་དང་ན་བ་དང་འཆི་བ་དང་། དབྱ་
དང་སྤྲ་བ་དང་གཉེན་དང་བུལ་བ་དང་མེད་པ་མི་རྟོག་ཡོད་པ་མི་སྐྱབ་པ་
སྐྱེ་མཛོད་ན་སྐྱུང་པོ་སྐྱབ་བསྐྱལ་ལོ།། འདོད་ལྷ་འཆི་ལྷས་ཀྱི་སྐྱབ་བསྐྱལ།
འམས་གོང་མ་ལྷུང་བའི་སྐྱབ་བསྐྱལ་ཏེ། བཏེག་ནས་བདེབས་པ་བཞིན་ནོ།།
སྐྱབ་བསྐྱལ་ཉིད་གསུམ་ལྡན་པའི་ཕྱིར། །ཅི་རིགས་མ་ལུས་སྐྱབ་བསྐྱལ་ལོ།།
ཞེས་གསུངས་སོ།། དེ་ལྟར་ཡང་ཡང་བསམས་པས་སྐྱོ་བ་སྐྱེས་ཏེ། དེས་
པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱི་མཉམས་དང་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་ཐོས་པ་བསམ་པ་
སྐྱོམ་པར་བྱས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་རྒྱུ་འཐོབ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་བདག་ཕྱིད་
དང་གཉིས་ཀྱིས་རྟོང་པར་བསྐྱོམས་པས་རང་བྱང་རྒྱུ་འཐོབ་སྟེ། (༣ ན)
ཚུལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པ། །སྐྱོམ་པ་ལ་མི་རབ་ཏུ་སྐྱོར། །ཞེས་
གསུངས་ཏེ། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐྱབས་སོ།།

༥ མ་གྱུར་སེམས་ཅན་བཞག་ནས་བདག་ཉིད་ནི། །ཐར་འདོད་སྐྱོད་མན་
རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་ལགས། །དེ་སྐྱུངས་ལ། འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་དང་ཕྱིར་
བདག་ཉིད་ཀྱིས། །སངས་རྒྱས་འཐོབ་ཕྱིར་སེམས་མཚོག་བརྟན་པར་གསུང་།།

4 མ་དཔེ་ལ་མི་གསལ།

ཞེས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མ་བྱས་པའི་དྲིན་ཅན་ལགས་པས། སེམས་
 ཅན་བཞག་ནས་བདག་ཐར་པར་འདོད་པ་ཁྲེལ་མེད་པོ་ལགས་པས། དེ་བོར་
 ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་པ་དང་སྡིང་རྗེའི་ཤྱགས་བྲག་པོ་བསྐྱེད་
 འཚའ་ཏེ། གང་གི་ལྟོར་མ་ཉལ་བའི་སེམས་ཅན་དེ་ཡང་མེད་ཅེས་གསུངས།
 མ་བྱས་རེས་ཀྱིས་ཕན་བཏགས་ཏེ། སེམས་ཅན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་སྡོམ།
 བ་མ་གཉེན་འདུན་རྩ་ལག་ཏུ། །ལྷུང་ཅིང་ཕན་ཚེན་བཏགས་པས་ན། །ཞེས་
 གསུངས། བདག་གིས་ཀྱང་ད་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་ནས་བཏོན་ལ་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་དགོད་པར་བྱ། དེའི་ཆེད་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 ཐོབ་པར་བྱ་སྐྱེས་དུ་སེམས་པ་སྡོམ་པའི་སེམས་ལགས། ཚོགས་བསྐྱེད་ཅིང་
 བསྐྱབ་བྱ་ལ་བསྐྱབ་འཚའ། བསྐྱབ་བྱ་རྣམ་པ་ལྡ་སྟེ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕན་
 ཡོན་བྲན་པར་བྱ་བ་དང་། ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཚོགས་
 གཉིས་བསག་པ་དང་། (༣ བ) བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་བརྒྱད་ལ་བསྐྱབ་པ་
 དང་། སེམས་ཅན་སྡོམ་མི་སྤང་པ་ལ་བསྐྱབ་འཚའ། དེའི་དོན། དོན་མེད་
 བྱ་བ་སྤང་ཞིང་སློབ་གསུམ་ཚོས་ལ་སྦྱར། །བདག་ཉིད་དགེ་ལ་གནས་ཤིང་
 གཞན་རྣམས་ཚོས་ལ་འདུ། །ཞེས་པ་དོན་ལོག་པ་དང་དོན་དམན་པ་དང་
 དོན་མེད་པ་སྤངས་ལ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་རང་གནས་
 བས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་དགོད་འཚའ། དུས་གསུམ་རྟོག་
 པ་བཅད་ལ་རྟོག་མེད་གཞག་རྟོག་པས་འཁོར་ཞིང་མི་རྟོག་རྣམ་གྲོལ་ཏེ། །
 5 ཞེས་པ་འདས་པའི་རྗེས་མི་གཅད། མ་འོངས་པའི་མདུན་མི་བསུ། ད་ལྟར་
 གྱི་ཤེས་པ་སྡོད་ལ་གཞག ཅི་སྟེ་ན་རྟོག་པ་འཁོར་བའི་རྒྱུ་ལགས་ཤིང་མི་

5 མ་དཔེ་ལ་མི་གསལ།

ཉོག་པ་ཐར་པའི་རྒྱུ་ལགས་པས་སོ། །ཁྱད་པར་སྐྱོས་པ་བཅད་ལ་སེམས་
 ལ་བཏུ། །བཏུས་པས་མ་མཐོང་ལྟ་བུ་སྐྱོས་དང་བུ། །སྐྱོས་བུ་དང་
 ལ་ཚེ་གཅིག་གནས་པར་བུ། །ཞེས་པ་ཕྱི་འོ་བའི་རྩལ་གྱི་སྐྱོས་པ་བཅད་
 ལ་ནང་སེམས་ཀྱི་དོ་བོ་ལ་བཏུས་པས་བཏུ་བུའི་སེམས་མ་མཐོང་པས་ལྟ་
 བུ་དང་གིས་ཉེ་བར་ཞི་ཞིང་སྐྱོད་ལ་གཞག་སྟེ། སེམས་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་
 སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་གཟིགས་མི་གཟིགས་གཟིགས་པར་མི་འགྱུར་འོ་ཞེས་
 གསུངས། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གདོད་ནས་འོད་གསལ་ཏེ། །འོད་གསལ་
 (༤ ན)སྐྱོང་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱུ་ལགས་པས། །དེ་ལྟར་ཤེས་ན་གོལ་བ་འཐོབ་
 འགྱུར་ལགས། །ཞེས་པ་མདོ་ལས། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་
 བའོ། །ཞེས་གསུངས། །ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། །ཡང་དག་མཐོང་
 ནས་རྣམ་པར་གོལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེས་ཐོབ་ཚོས་རྣམས་རྩལ་པ་སྐྱུ་
 མ་ལྟར། །ཤེས་པའི་རང་ལས་དག་བ་གཞན་དོན་དུ། །དམིགས་མེད་འདུན་
 པས་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོར་བསྟོ། །ཞེས་པ་རྩལ་པ་མི་ལམ་མམ་སྐྱུ་མ་ལྟར་ཤེས་
 པས། སྤྱིར་བུ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱི་དོན་དུ་བགྱིད་འཚལ་ཞིང་། ཁྱད་པར་
 དག་བ་གཞན་ཆེད་དུ་བསྟོ་འཚལ། མི་ལམ་ཇི་བཞིན་སྐྱུ་མ་བཞིན། །དྲི་
 ཟའི་གོང་ཁྱེར་ཇི་བཞིན་དུ། །དེ་བཞིན་སྐྱེ་དང་དེ་བཞིན་གནས། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་
 འཇིག་པར་གསུངས། །ཞེས་སོ། །སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐྱབས་སོ། །

ལྗ མདོར་ན་འདི་ལྟར་མཛད་འཚལ། སྐྱོན་དུ་སྐྱབས་འགོ་སེམས་བསྐྱེད་
 བུ། །ཞེས་པ་ཐོ་རངས་མནལ་སད་པ་དང་། སྐྱབས་འགོ་ལན་གསུམ་བུས་
 ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བུ།

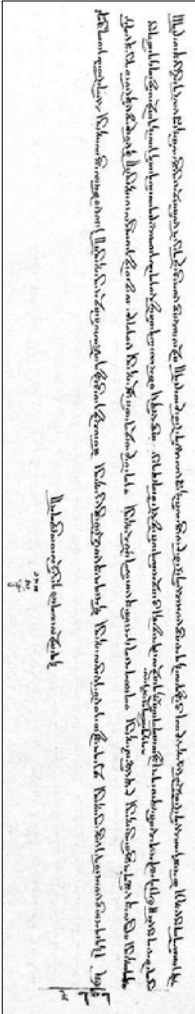
བྱུང་པར་དེ་རིང་གི་ཉིན་ཞག་གི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཅི་
 འགྱུར་བྱ་སྐྱེས་དུ་འཕེན་པ་གཏང་འཚོལ། ཟབ་མོའི་དོན་ལ་ངོ་ཤེས་བྱ།
 ཞེས་པ་སེམས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་སྣོད་(ལ བ) པ་འོད་གསལ་བ་དེ་རང་
 ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པས་འཁོར་བར་འབྱུངས་པས།
 ད་འཁོར་བ་སྣོད་པའི་ཐབས་སུ་སྐྱེས་སེམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་སྣོད་པ་ཉིད་འདི་
 ལྟར་ཡིན་ནོ། ཞེས་འདི་ལྟར་བསྟན་པས། སེམས་སྐྱད་ཅིག་སྡེ་མ་འགགས་
 བས་མེད། ཕྱི་མ་མ་སྐྱེས་ནས་མེད། ད་ལྟ་བ་བཅའ་ན་གཞན་མེད་དབྱིབས་
 དང་ཁ་དོག་དང་ངོ་བོ་མ་ཚེད་པ་སྣོད་ཐལ་གྱིས་སོང་པའི་རང་ལ་སྐྱོད་ལ་
 གཞག་འཚོལ། དེ་ལྟར་གཞན་ན་རང་ངོ་རང་གིས་མཁུན་པ་ལགས། ཚུལ་
 མེད་རང་ལ་གཞན་དོན་བྱ། ཞེས་པ་རྗེས་ཀྱི་དུས་སུ་བདེན་མེད་ཀྱི་རང་ལས་
 སྐྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་ལས་རང་འདོད་མེད་པར་བགྱིད་འཚོལ།
 དམིགས་མེད་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོར་བསྐྱོ། ཞེས་པ་དོན་ལ་མན་ལ་ཆོ་བསྐྱོ་བ་
 བགྱིས་ནས། ཚོས་དབྱིངས་སྣོད་པའི་དབྱིངས་སུ་མན་ལ་དུ་གཏོང་འཚོལ། དེ་
 ལྟར་ཉིན་ཞག་ཅིག་དོན་དང་བཅས་པ་བསགས་པས་སྐྱུ་ཚོ་ཉིལ་པོ་དོན་དང་
 བཅས་ཤིང་སངས་རྒྱ་བ་ལ་ཚོགས་མ་མཚིས་ལགས་སོ། ། མདོ་རྒྱུད་དོན་
 ལྟར་སྡེ་སྣོད་བཅུད་བསྐྱེས་ཤིང་། ལམ་མེ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་ནས་
 བརྒྱད་པ། ལྟེ་མའི་མན་ངག་སྤྲིང་པོར་འདྲིལ་བ་འདི། ལྟེ་མས་སུ་ལྟར་བདེ་
 འབྲས་ཀྱི། ལྟེ་མའི་མན་ངག་རིན་པོ་ཆེ། ལྟེ་མ་ལ་བསམས་ན་ངེས་པ་སྐྱེ།
 (ལ བ) རེས་པ་ལས་བྱུང་སོམ་ཉིསེལ། སོམ་ཉིསྐྱེད་པས་དངོས་གྲུབ་
 འཕྲོག། ལྟེ་མའི་གི་དོན་ནི། ལྟེ་ཆེན་བསོད་ནམས་དར་གྱི་བཞེད་དོན་དུ། ལྟེ་

6 མ་དཔེ་ལ་མི་གསལ།

སྐྱོད་བཅུད་བསྐྱུས་མན་ངག་སྦྱིང་པོ་འདི། །དམ་པའི་ལུང་བསྐྱུན་མཁས་གྲུབ་
 འབྱུང་བའི་གནས། །ལུང་རིགས་མན་ངག་ཚོས་སྐྱོག་པའི་ས། །དུར་སྦྱིག་
 གོས་གྲོན་སྐྱོམ་བཙུན་འདུ་བའི་གཞི། །ཚོས་གྲུ་ཚེན་པོ་དཔལ་གྱི་སྐྱར་ཐང་དུ།
 ཚུལ་ཁྲིམས་མིང་ཅན་བཙུན་པ་བདག་གིས་སྐྱུར། །འབྲུག་དང་མ་འཚམས་
 གྲུར་ན་བཟོད་པར་གསོལ། །འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དག་ཚོགས་རྣམས་སྦྱེལ་བ།
 རྒྱལ་རིགས་སྐྱིད་ལྡེ་ཉི་མ་མགོན་གྱི་བརྒྱད། །གདུང་རྒྱུད་ལྱད་འཕགས་
 བཟང་བའི་དཔོན་སྲས་རྣམས། །ཚོས་དང་རྒྱལ་ཁྲིམས་དཔལ་འབྱོར་རྒྱས་
 པ་དང་། །བཀྲ་ཤིས་འཕེལ་ཞིང་དགོངས་པ་ཀུན་འགྲུབ་ནས། །སླ་མེད་བྱང་
 རྩལ་རྒྱུར་དུ་འགྲུབ་པར་ཤོག། །ལྷ་སྲས་བསོད་ནམས་དར་གྱི་བཀའ་ཤོག་
 རྟེན་དང་བཅས་པ། །དག་བཤེས་ཡོན་ཏན་འོད་ལ་བསྐྱུར་ཞིང་འདིར་འཕྲོད་
 ལགས། །དག་བཤེས་མགོན་ལྡན་འོད་དང་། །དག་བཤེས་ཡོན་ཏན་འོད་
 གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུལ་མ་བཤིས་པའི་དོན། །མན་ངག་སྦྱིང་པོ་བསྐྱུས་པ་རྫོགས་
 སོ།། །།

༄༅། རྟེན་འབྲེལ་ལག་ལེན་དུ་རྗེས་བཤུགས་པ།

[193-234]¹

ལྟེན་ནས་འབྲུང་བ་ས་བོན་དང་ལྷ་གྲུ་ལྷ་གྲུ། ལྷ་དཔེས་
 ལྷོ་བ་དབང་པོ་དང་ལྷུལ་ལྷ་གྲུ། ལྷོ་ས་ནས་སྤང་བ་རིང་
 པོ་ལྷང་དུ་ལྷ་གྲུ། འཕྲོ་བ་པར་བྱེད་པ་རྒྱ་རྒྱེན་འཛོམས་ས་
 པའི་འབྲས་བུ་ལྷ་གྲུའོ། །དེ་ཡང་བཙུགས་མ་རྒྱུ་མ་ལྷ་
 ལྷ། རང་གི་རོ་བོ་མེད་པ་གཞུགས་བརྟེན་ལྷ་གྲུ། འབྲུལ་
 ལྷ་དཔེས་རྒྱུའི་རྒྱལ་གྲུ། མེད་སྤང་མི་ལམ་ལྷ་གྲུ། བག་
 ཆགས་བརྟེན་པའི་སྤང་བ་མིག་ཡོར་ལྷ་གྲུ། བདག་པོ་
 མེད་པ་བྲག་ཆའི་སྤྲེལ་ལྷ་གྲུ། ད་བདག་མེད་པ་བྲ་བ་བྱེད་
 པ་རྒྱུལ་པ་ལྷ་གྲུའོ། །སྤྲིང་པོ་མེད་ཀྱང་སྤྲིང་པོ་ཅན་དུ་སྤང་
 བ་²གཏོ་སྤྲུག་ཅེས་གསུངས་སོ། ། ལྷོ་དགེ་བཤེས་
 ལ་ར་བའི་ཞལ་ནས། ལྷོ་བ་འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་
 ཐམས་ཅད་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་བྲ་སྟེ། ལྷོ་འབྲས་ཡིན་
 པའི་ལྷོ་རོ་བོ་གཞན་དུ་འབྲུང་ཞིང་། བཙུགས་མ་ཡིན་པའི་
 ལྷོ་ར་བདག་མེད་པས་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ་རྟེན་
 འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་བཞེད་པ་ཡིན་ལོ་གསུངས་
 ལྟེ། ཚེས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་རོ་བོ་རི་བོང་རྒྱ་ལྷ་ར་

1 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གྲངས་ཡིན།
 2 མ་དཔེ་ལ་ “སྤང་” ཞེས་ཡོད་པ་འདྲིར་ “སྤང་བ་” ཞེས་བཙུགས་ཡོད།

མེད་ལ། རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བས་རང་གི་དེ་བོ་མེད་པ་སྐྱུ་མའི་རྟ་
སྐྱུང་ལ་རང་གི་དེ་བོ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །འབྲེལ་བར་འབྱུང་བས་རྒྱ་སྐྱོན་དུ་
སོང་བའི་འབྲས་བུ་སྐྱུ་མའི་རྟ་སྐྱུང་མའོན་སྐྱུ་ལ་དུ་སྐྱུང་བ་བཞིན་ནོ།།

(༡ བ)རྗེ སྐྱོབ་དཔོན་སྐྱུང་ཐང་པའི་ཞལ་ནས་གོ་རིམས་སྐྱུ་པ་བ་ནས་མེ་
སྐྱོམ་གྱིས་གསུང་ཐོར་བུར་བསྐྱེགས་པ། དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ཕྱག་
འཚལ་ལོ། །དག་བའི་བཤེས་གཉེན་པའི་ཞལ་ནས། དག་བཤེས་པོ་རྒྱུང་
པའི་བཞེད་པས་རྟེན་འབྲེལ་བསམ་པ་དང་སྐྱོམ་པ་བྱེད་ན། འདུལ་བ་ནས་
སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་གི་ཐབས་ནས་ཉམས་སྐྱུ་ལེན་ཏེ། དེ་ཡང་དབུས་སྐྱུ་དུག་
གསུམ་གྱི། དེའི་སྤྱིར་འགོ་བ་ལྟ། དེའི་སྤྱིར་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས། དེའི་
སྤྱིར་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་དུལ་བ་རྒྱུད། དེའི་སྤྱིར་དེ་ཐམས་ཅད་སྲིན་པོ་ཚེན་
པོ་གཅིག་གིས་དབང་མེད་དུ་བྱ་བ་གྱི་ལོ། །དེའི་གཡས་རྒྱར་སྤྱོད་དུ་དལ་དཀར་
པོ་གྱི། དེའི་གཤམ་དུ་བརྩམ་པར་བྱ་ཞིང་དབྱུང་བར་བྱའི་ཚིགས་བཅད་གྱི།
དེའི་འོག་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་གྱི། སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་དེ་ཡང་དབུག་
དུ་འགོ་སྟེ། མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་དུལ་བས་མི་རྟག་པའི་འཁོར་ལོར་
འཁོར། དེ་ཡང་རྒྱུང་གི་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུར་འཁོར་བའི་འཁོར་ལོ་འབྲམས་ཞེས་
སོ། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དུལ་བ་གསུམ་གྱི་འཁོར་ལོར་འཁོར་རོ། །སྐྱེ་
བ་ལ་སོགས་པ་དུལ་བའི་འཁོར་ལོར་འཁོར། བྱེད་པོ་བྱ་བོ་མེད་པས་བདག་
མེད་པའི་འཁོར་ལོ། མ་རིག་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ལམ། འདུ་བྱེད་ལས་ཀྱི་ལམ་

3 མ་དཔེ་ལ་ “དུ་ལ་གྱི” ཞེས་མཐའ་མེད་ཀྱི་མཐར་འབྲེལ་སྐྱེ་ ཀྱི་བཞོད་ཡོད། འོག་དུ་འང་
རིགས་འབྲེལ།

དང་། སྐྱོ་ལ་སོགས་པ་དུལ་ལེ་སྟོ་ལམ་གསུམ་འཁོར་ལོ། དཀྱིལ་
 གྱི་དུག་⁴གསུམ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། དེ་དག་ལུགས་འབྱུང་གི་འཁོར་
 ལོ་ལོ། །དེའི་སྤྱི་ལོ་ལ་གྱི་དལ་དཀར་པོ་དང་། བརྩམ་པར་བྱ་བའི་ཚོགས་
 བཅད་དང་། ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱུ་དང་། དགོ་སྟོང་དང་བཞི་པོ་ལུགས་ལྡོག་
 གི་འཁོར་ལོ། དེ་དག་ནི་གྲི་ཐབས་བརྟན་པའོ། །དེ་ཉིད་ལུགས་ལྡོག་གི་ལམ་
 ཉམས་སུ་ལེན་ན། དང་པོར་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱི་སྲིན་(༢ ཀ)
 པོ་ཆེན་པོ་གཏུམ་པ་དབང་ཆེན་པོས་དབང་མེད་དུ་ཟ་བ་ནས་བསམས་ཏེ།
 དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་པའི་ཞལ་ནས། རྟེན་འབྲེལ་འཁོར་ལོའི་མི་རྟག་པ་
 ནས་བསྐྱོམ། དུལ་བརྒྱད་ཀྱི་འཆི་བ་ནས་བསྐྱོམ། བདེན་པ་བཞིའི་དུལ་ལེ་
 མི་རྟག་པ་ནས་བསྐྱོམ་པའོ་གསུངས། དེའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་འོ་སྟོལ་ཆེ་
 འདི་ལ་མིག་ཅེ་རེ་སྦྱིང་ཡུར་ཐེབས་པར་དོན་དུ་གཉེར་བས། འགོ་བ་འཁྲུལ་
 པ་རི་དྲགས་རྒྱར་རྒྱུད་འབྲར་སོང་བས། དང་པོར་འདིའི་ལུགས་ལས་ལྡོག་
 དགོས། འདིས་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དུལ་ལེ་སྟོ་ལམ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་
 སྤྱིར་རོ། །དེ་ཡང་། གང་དུ་གནས་ཀྱང་འཆི་བས་མི་ཚུགས་པའི། །ས་ཕྱོགས་
 དེ་ནི་གང་ནའང་ཡོད་མ་ཡིན། །བར་སྐྱང་ན་མེད་རྒྱ་མཚོའི་ནང་ན་མེད། །རིའི་
 དཔག་ཏུ་ཞུགས་ཀྱང་མི་མན་ནོ། །⁵ཞེས་མི་རྟག་པའི་ལས་ཀྱི་སྲིན་པོ་གདུག་
 པ་ཅན་དེ་དབང་ཆེལ་གཏུམ་པ་ཚོགས་ཤེས་མེད་པ་དེས། སྐར་ཀྱང་འདས་པ་

4 མ་དཔེ་ལ་ “དུ” ཡོད།

5 ལུང་འདི་སྡེ་དགོ་བཀའ་འགྲུར། མདོ་སྡེ། (ས)ཆེད་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས། ཤོག་གངས་ ༢༡༠
 ན་ ལ་བཀོད་པ་ལྟར་ན། གང་དུ་གནས་ཀྱང་འཆི་བས་མི་ཚུགས་པའི། །ས་ཕྱོགས་དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། །བར་སྐྱང་ལ་མེད་རྒྱ་མཚོའི་ནང་ན་མེད། །རིའི་རྣམས་ཀྱི་གསེབ་ཏུ་ཞུགས་ནའང་མིན།

ཐམས་ཅད་བཟུང་། ད་དུང་ཡང་མ་འོངས་པ་ཐམས་ཅད་བཟུང་། །ད་ལྟར་ཡང་
 བཟུང་ན་ཆེ་རྒྱུང་མེད་པར་བཟུང་བར་སྤང་། ལས་ཀྱི་སྲིན་པོ་གཏུག་པ་ཅན་དེ་
 ཡིས་འོ་སྐྱོལ་ལ་ཆེ་འཇོག་པའི་དམག་ཆེན་པོས་སྤྱི་བཞིན་གཏུགས། འོང་
 མེད་སློབ་བྱུང་དུ་འཆི་བའི་དམག་གིས་སྐྱོན་ནས་བསྐྱུ་སློབ་བྱུང་རྒྱུ་དམག་
 ཚོགས་ཀྱིས་མཐའ་མ་འཁོར། དག་མི་ཤ་བོའི་དམག་གི་གསེབ་ཏུ་རྒྱུད་པ་
 དང་འབྲེལ། །ཆེ་མི་སྤྲོད་པ་རིག་ཟུར་གྱི་རྒྱ་འབབ་པ་ལྟར་མི་སྤྲོད་པར་འགྲོ།
 ཤིང་རྣམས་ཀྱི་ལོ་མ་ཤིང་ལས་བྲལ་(༢ བ)ཉེ་སྤྱིར་མི་འོང་བ་ལྟར་འབྲལ།
 ལྷ་ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་དབང་དུ་འགྲོ་བ་དང་འབྲེ་སྟེ་དབང་མེད་པར་འདུས་
 བྱས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་སྲིན་པོའི་ཁར་དབང་དུ་འདུས་ཉེ་མི་
 འདུ་བའི་རང་དབང་མེད་པའོ། །གཤེད་པོས་གསོད་པར་ཁྲིད་པ་དང་འབྲེལ།
 དེས་འཆི་བ་རྗེས་སུ་བྱན་པ་བསྐྱོལ་པའོ། །དེ་ཡང་ རང་གི་རོ་བོ་མེད་དེ་རྟེན་ནས་སྐྱེ་
 བ་རྟེན་འབྲེལ་རོ་བོ་སྐྱོལ་བ་འདི་སྐྱེས་པས་འདི་སྐྱེ་སྟེ། མར་མེ་སྐྱེས་པས་
 འོད་སྐྱེ་བ་ལྟར་རང་གི་བསམ་པ་མི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེས་པས། ཆོ་འདི་ལ་ཞེན་
 པ་སྤྲོག་པ་སྐྱེའོ། །ཡང་ རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་ནས་སྤང་བའི་དུས་སུ་རང་གི་རོ་བོ་མེད་དེ། རྟེན་
 འབྲེལ་ རྣམ་འཇོག་ རྟོས་པ་འདི་ཡོད་ན་འདི་ཡོད་དེ། རྐྱེས་པ་ཡོད་ན་འཆི་
 བ་ཡོད་པ་ཡོད་དོ། །ལྷས་ཡོད་པས་⁶ཆོ་ཡོད་དོ། །སེམས་ཡོད་པས་
 དུལ་ཡོད། འདུ་བ་ཡོད་པས་འབྲལ་བ་ཡོད། དར་བ་ཡོད་ན་རྒྱུད་པ་ཡོད་
 དོ། །བསགས་པ་ཡོད་ན་འཇོག་པ་ཡོད་དོ། །བཅུགས་པ་ཡོད་ན་འཇོག་པ་
 ཡོད། འདུས་བྱས་ཡོད་ན་མི་རྟག་པ་ཡོད་དོ། །དེ་དག་མེད་ན་དེ་དག་ཀྱང་མེད་
 དོ། །དེས་ན་རྟག་པར་འཇོག་པའི་གནས་ལུགས་ལས་སྤྲོག་སྟེ། མི་རྟག་པའི་

6 མ་དཔེ་ལ་ “བས” མེད།

ལས་དུ་ཞུགས་ནས་ཚེ་སྤེལ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་ཚེ་འདིའི་ཆགས་སྤང་ཉོན་
 མོངས་འགོག་ དུལ་ཐམས་ཅད་ཞིག་ ཚེ་འདི་འདོད་འདུན་དང་འབྲལ་ལོ།
 མི་རྟག་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་ཚད་དགེ་བ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་སྐྱེ་བ་སྟེ་མགོན་
 པོ་སང་འགོ་ནངས་འགོ་སྟོན་ཆས་མེད་པར་འགོ་ཆས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། མི་རྟག་
 པའི་དུལ་ལས་གདུང་བ་སྐྱེས་བུ་རིག་པ་ཅན་སྟོང་ལ་མདའ་ཕོག་པའམ་ནད་
 ཀྱིས་གདུང་བ་ལྟ་བུ། མི་རྟག་པས་བསྐྱེད་པ་མེད་པ་མཚོའི་དཀྱིལ་དུ་དར་
 ཞིག་(༣ ལ)པ་ལྟ་བུ་འབྱུང་། འཆི་བས་གཏིང་ནས་ཐུག་པ་ཙམ་བའི་མགོ་
 ར་མདའ་བས་ཚོད་པ་⁷ལྟ་བུ་འབྱུང་ངོ། །དེའི་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་
 པའི་མ་རིག་པ་ལུགས་ལས་ལོག་ནས། མི་རྟག་པའི་རིག་པ་སྐྱེས་པའོ། །དེ་
 བེ་མི་རྟག་པའི་འཁོར་ལོ་ཉམས་སུ་ལེན་ལུགས་སོ།།

༥ དེ་ནས་དེའི་ནང་རིམ་རྟེན་འགྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལུགས་འབྱུང་ནི། ལས་
 རྒྱུ་འབྲས་ལ་མོངས་པས་ཉོན་མོངས་གསུམ། ལས་གཉིས། དུལ་བདུན་
 ལས། གསུམ་འབྱུང་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་སྟེ། ཉིད་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཁོར།
 ཅེས་པས། དེ་ཡང་། དང་པོ་བརྒྱད་དང་དགུ་ཉོན་མོངས། །ཞེས་ཏེ། དང་པོ་
 མ་རིག་པ་རྒྱན་མོ་ལོང་མ་འབྲས་བའི་མི་ཤེས་པ་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་མོངས་
 པས། བདེ་བ་འདོད་ཀྱང་གཏི་ཐུག་པས། རང་གི་བདེ་བ་དགྲ་ལྟར་འཛོམས་
 པ་དང་། དུལ་འདོད་འདོད་སེམས་ཡོད་ཀྱང་། དུལ་ཉིད་ལ་མཛོན་པར་
 རྒྱག་པ་འབྱུང་ངོ། །བརྒྱད་པ་སྲིད་པ་ལོ་མ་འབྲས་པའམ་ཆང་འབྲས་པ་འབྲས་སྟེ་
 དུལ་འཛིན་དང་འབྲལ་མི་ཕོད་པ་འབྱུང་། དགུ་པ་ལེན་པ་མེ་རྟོག་འབྲུབ་འབྲ།

7 མ་དཔེ་ལ་ “ཙམ་བའི་གོ་རམ་མདའ་བས་ཚོད་” ཅེས་ཡོད།

ཞེས་པས་དུལ་ལེ་རྒྱ་ཡིད་དུ་འོང་བས་དང་དུ་ལེན་པ་འབྱུང་། དེ་གསུམ་རང་གི་
 ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་ལ་སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་སྲིད་པ་ཆང་ལང་པ་འདྲ་བ་
 སྐད་ཅིག་ཆང་ལ་ཆགས་པ་ཐོལ་⁸སྐྱེས་པའི་ཚོ། རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་
 ཐམས་ཅད་སྤངས་ཀྱིས་བྱུང་། ཆང་སྐྱོན་དུ་མ་ཤེས་པ་མ་རིག་པ་ཆགས་པ་
 ལས་ཡིད་ཀྱི་འདུ་བྱེད། དག་བཤེས་ཐོ་རྒྱུང་པའི་ཞལ་ནས་སྐོམ་ན་རྒྱ་འབྱུང་རྒྱུ་མི་འབྱུང་ན་
 མི་སྐོམ་པ་ཡིན། རྟོགས་ན་ཕྱི་འགམ་ཕྱི་མི་འགམ་ན་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་གསུངས་སྐད། བག་
 ཆགས་བཤོས་པ་རྣམ་ཤེས། (༣ བ)དེ་དུས་སྤང་པོ་མིང་གཟུགས། དེ་དུས་
 ཆགས་པའི་མིག་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱག ཆང་ཡིད་ཡུལ་དུ་རིག་པས་
 རིག་པ། རྒྱུང་བས་གདུང་བ་ཚོར་བ། འབྲེལ་མི་ཐོད་པ་སྲིད་པ། བསམ་པ་
 དེ་ཉིད་དང་དུ་ལེན་པས་ལེན་པ། ཡང་སྲིད་པའི་ས་བོན་བཞག་པ་སྲིད་པ།
 བསམ་པ་དེ་ཉིད་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་། བསམ་པ་དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་འགག་པ་
 རྒྱ་ཤི་སྟེ།⁹ ཆང་ལ་ཆགས་པའི་བསམ་པ་སྐད་ཅིག་མ་སེ་གོལ་གཏོགས་
 བ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་དེ་ཚང་བར་སྐྱེ་འོ། །ཡང་ཆང་སྤྱིང་ལ་འདོད་པ་དྲག་པོ་
 གདུང་བ་སྐྱེས་དུས་སུ། མི་རུང་སྟམ་པས་བསམ་པ་དེ་ལོག་གིས་ལྡོག་ཤེས་
 བ། རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་ལྡོག་བཅུ་གཉིས་སུ་སྐྱེ་འོ། །དེ་བཞིན་ནང་སེམས་ཅན་
 ལ་ཆགས་པ་སྐད་ཅིག་མས་ལུགས་འབྱུང་། དེ་མི་རུང་སྟམ་པས་དེ་ལོག་
 བ་ལུགས་ལྡོག་སྟེ་མ་ལོག་པ་དང་ལོག་པ་གཉིས་རང་གི་བསམ་པ་སྐད་
 ཅིག་མ་གཉིས་ལ་བརྩེ་འོ། ། ཡང་རང་གི་བསམ་པ་སྐད་ཅིག་སེ་གོལ་
 གཏོགས་ཡུན་ལ་ལས་མི་གསོག་སྟམ་ན་ཡུན་རིང་པོ་ལ་ཡང་མི་གསོག་

8 མ་དཔེ་ལ་ “གིས་” མེད།
 9 མ་དཔེ་ལ་ “དགག་སྐྱེ་རྒྱ་ཤི་སྟེ་” ཡོད།

པར་ཐལ་ཏེ། ཡུན་རིང་པོ་དེ་སྐད་ཅིག་མཐུད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་
 དུ་ཞེ་སྤང་དང་ནང་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་བསམ་
 པ་ཐོལ་སྐྱེས་¹⁰ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱར་རོ།། བསམ་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་ལ་འཁོར་འདས་
 གཉིས་དང་། ལུགས་སུ་འབྱུང་ལྡོག་གཉིས། འབྲུལ་མ་འབྲུལ་གཉིས། རོར་མ་རོར་གཉིས།
 བདེ་སྐྱབས་གཉིས། ཡིན་མིན་གཉིས། ཚོས་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་གཉིས། གོལ་མ་གོལ་གཉིས་
 ཚར་རོ།། ཡང་། གཉིས་དང་བརྒྱུ་པ་ལས་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་པས་གཉིས་པ་འདུ་
 བྱེད་རྗེ་མཁའ་ལོ་འཁོར་ལོ་འདུ་སྟེ་ལས་འདུ་མིན་སྣ་ཚོ་གསལ་གསོག་པས། འདུ་
 བྱེད་ནས་ལྡོག་དགོས་དོན་ལས་རན་བརྗོད་པ་ཡིན། བརྗོད་ཐབས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་
 ལྟོབས་བཞིའོ།། ཡང་སྤར་བཞིན་དུ་སྟོག་གཅོད་པའི་བསམ་པ་སྐད་ཅིག་མ་སེ་
 གོལ་གཏོགས་པ་གཅིག་གི་ཡུན་(༥ ན)ལ་རྟེན་འབྲེལ་བརྒྱུ་གཉིས་སྤར་
 བཞིན་དུ་ལུགས་སུ་སྐད་ཅིག་ལ་འཇུག་ལ། དེ་མི་རུང་སྐྱམ་པས་ལོག་ན་
 དེ་རང་ལུགས་ལས་ལྡོག་གོ། །དེ་ཡང་བདག་གིས་དུས་འདི་ནས་བརྒྱུད་ནས་
 ཇི་སྲིད་འཚོ་འུམ་དུ་སྟོག་གཅོད་པ་སྤངས་ཏེ། སྟོག་གཅོད་པ་ལས་སྤར་
 ལྡོག་པར་བགྱེད་ཞེས་པས། དེ་མ་སྤངས་ན་རང་གི་བསམ་པ་དེར་སོང་བས་
 དེའི་ལམ་དུ་སོང་བས་དེའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྤངས་ཏེ་དེ་ལས་
 ལོག་ན་སྟོག་གཅོད་པའི་ལམ་ལས་ལོག་ནས་སྟོག་མི་གཅོད་པར་སྟོམ་པའི་
 ལམ་དུ་ཞུགས་པའོ།། ཚོས་པ་ཡིན་མིན་དེས་ཤེས་སོ།། དེས་མི་དགོ་བ་བརྒྱུ་ཆར་ལ་
 སྐྱར་རོ།། འཚོས་པ་དང་མི་འཚོས་པའི་ཁྱད་པར་¹¹དང་། ལམ་རོར་མ་རོར་བའི་ཁྱད་པར་དང་།
 ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པ་དང་ཞུགས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། ལམ་དཀར་ནག་དང་། ལམ་ནས་འགོ་མི་

10 མ་དཔེ་ལ་ “གཏོལ་སྐྱེས་” ཡོད།

11 མ་དཔེ་ལ་ “ཚོས་པ་དང་མི་འཚོས་པའི་ཁྱད་པར་” ཞེས་ཡོད།

འགོ་དང་། ལམ་དུ་འགོ་མི་འགོ་དང་། ཚེས་བྱེད་མི་བྱེད་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་སུ་འབྱུང་ལྡོག་གི་ས་མཚམས་འདི་ན་ཡོད། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ས་བོན་མ་ལོག་ན། བརྒྱུ་ཕྱིན་པ་མངལ་ན་གནས་པ་འདྲ་བ་མི་ལྡོག་སྟེ་སྟེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་པས་ལས་སྒྲིན་ལ་མ་དེ་བརློག་པར་དཀའོ། །ཉེན་མོངས་གསུམ་ལས་གཉིས་འཛོམས་པས་དུལ་བ་དུན་དུ་སྒྲིན་ཏེ། མ་རིག་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་བག་ཆགས་སུ་བགོས་པའི་རྣམ་ཤེས་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ནས། སྲིད་པའི་ས་བོན་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །ཡུལ་རྣམས་དེ་ཡི་སྦྱོང་ཡུལ་ཡིན། །ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ནས་ནི། །སྲིད་པའི་ས་བོན་ལྡོག་པར་འགྱུར། །ཅེས་སོ། །སྟེ་འདྲ་བ་གང་བསྐྱབ་དུ་བྱེད་ཅིང་གང་ཁྲིད་དུ་འགོ་བས། མིའི་སྒོ་དང་ཚུ་སྒྲ་བཞིན། །ཟེར་བས། གང་དུ་སྐྱེས་པའི་གནས་སུ་འཕངས་ནས་དེར་མིང་གཟུགས་ཚུལ་གྱུ་པ་¹²འདྲ་བ་ལ་རྣམ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་དེ་བརྟེན་པར་བྱེད་དེ། སུས་ཀྱང་དུལ་འཁྲི་སྤང་པོ་དེ་ལྡོག་དུ་མེད་པས། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་ལས་མ་བཟང་ན་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་མཐུ་དུག་སྟེ། སངས་རྒྱས་བྱོན་ཀྱང་དུལ་འཁྲི་འཁྲུལ་འཁོར་བརློག་པར་མི་རུས་པས་དུལ་འཁྲི་སྤང་པོ་འབའ་ཞིག་པའོ། །(༧ བ)དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་མཆེད་དུག་བྲག་ཆ་འདྲ་¹³ཟེར་ཏེ་བྱེད་པོ་ལྷོང་པོ་བ་པོ་མེད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །སྐྱེ་མཆེད་དུག་གོང་སྟོང་པ་འདྲ་བ་ནི་རང་ལ་བདག་པོ་མེད་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དུལ་སྐྱེ་ཞིང་མཆེད་པའི་སྐྱོར་གྱུར་པའོ། །རིག་པ་འོ་བྱེད་པ་འདྲ་ཞེས་པ་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་བདེ་སྤུག་དང་རིག་སྟེ་ལོངས་སྤྱད་པས། ཚོ་འདི་ཕྱིའི་སྤུག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། །ཚོར་བ་སྤུས་མོ་ལ་མདའ་བརྒྱབ་པ་འདྲ་བ་དེ་དུལ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་

12 མ་དཔེ་ལ་ “གྲུབ་པ་” ཡོད།

13 མ་དཔེ་ལ་ “བྲག་འདྲ་” ཡོད།

ཉམས་སྲུ་ཡིན་པས་བཟོད་ཐབས་མེད་པར་ཉམས་སྲུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། །སྦྱི་
 བ་སྲུ་སྦྱི་བ་འདྲ་ཟེར་བས་ད་ལྟར་དང་མ་འོངས་པའི་དུལ་འཛི་གཞིར་ཚུགས་
 པའོ། །ཁས་པ་སྦྱོར་པོ་གོག་པོ་དང་འདྲ་སྟེ་ཡོན་ཏན་སྦྱི་བའི་ཅུས་མཐུ་མེད་
 པའོ། །ཤི་བ་རོ་དང་འདྲ་སྟེ་ཉོན་ཏྲུ་མི་ཆ་བའོ། །དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་དུལ་འཛི་
 འཁོར་ལོ་འཁོར་བའོ། །དེ་ཡང་འཕེན་བྱེད་དག་སྤྲིག་དོ་མི་ཤེས་པའི་མ་
 རིག་པས། འདུ་བྱེད་གསལ་ད་བཅད་རྒྱ་འཕྲོག་ལ་སོགས་པ་མི་དག་བ་བཅུ་
 བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་མཛོན་པར་འདུ་བྱས། དེའི་བག་ཆགས་
 ཀྱིས་ངན་འགྲོ་གསུམ་གང་རུང་དུ་འཕེན་ཏེ། མདའ་འབེན་ལ་འཕེན་པ་དང་
 འདྲའོ། །འདིར་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་བསམ་མཁྱེར་སྒྲོག་དགོས་ཏེ། ཇི་
 སྐད་དུ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་ སྲེད་ལེན་གྱི་ འདུ་བྱེད་དེ། འཁོར་བར་ཆགས་པའི་ཡིད་དང་
 ལྷན་རྒྱུས་ཉལ་ཏུ་འཁོར། དེ་སྤྱིར་མཁའ་པ་ སྲེད་ལེན་མེད་པས་ འདུ་མི་བྱེད། །ཆགས་
 ལས་རྣམ་གྲོལ་བདེག་ཤེགས་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཚུབ་འཕྲོག། ཅེས་སོ། ། ཅེས་ལས་དང་ཉོན་
 མོངས་པའི་འདུ་བྱེད་ལས་བསྐྱོག་པར་བྱའོ། །འདིར་ཟན་ལམ་གཅིག་ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་
 མ་ཆགས་གཉིས་ལ་འཁོར་འདས་ཀྱི་ས་མཚམས་སྲུ་འདུག་གོ། དེར་འདུ་བྱེད་མ་སྒྲོག་
 བ་གཉིས་འཕངས་པའི་ངན་འགྲོ་གང་(༥ ན)རུང་གི་གནས་དེར། རང་གི་
 ལས་བག་ཆགས་སྲུ་བོགས་པའི་རྣམ་ཤེས་རིག་རིག་རྒྱ་རྒྱ་བ་འདི་མངལ་
 སྦྱིས་མིང་གཟུགས་སམ། རྩས་སྦྱིས་སྦྱི་མཆེད་རྩལ་ཏུ་འགྲུབ་སྟེ། མ་རིག་
 14 དུག་གསུམ་གང་རུང་དང་དེའི་དུལ་འཛི་མིང་གཟུགས་15 ལ་སོགས་པར་
 སྦྱིས། རིག་བྱ་དུག་མཚོན་མེ་ཚུན་ད་སྣ་ཚོགས་དང་རལ་དུབ་ཚ་གང་བཤེས་

14 མ་དཔེ་ལ་ “མིག” ཡོད།

15 མ་དཔེ་ལ་ “མིག” ཡོད།

སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱུགས་ལ་སོགས་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ། ཚོར་བ་དེ་དང་དེའི་དུལ་
 ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའོ། །དེ་ཡང་དུད་འགོའི་དུལ་ཞིང་པའི་སྐྱང་བུ་དང་ཚོང་པའི་
 བོང་བུ་དང་བྱང་པའི་ཐོང་བུའི་དུལ་རང་ཐོག་ཏུ་པབ་ལ་བསམ། ཡི་དུགས་
 ད་ལྟར་གྱི་མི་དང་དུད་འགོ་སྐྱོགས་པའི་བཀའ་སྐྱོམ་ངལ་དུབ་ཚ་གྲང་བཀོལ་
 སྤྱད་བཅེག་ཚོག་གི་དུལ་རང་གི་ཉམས་ཐོག་ཏུ་དབབ་བོ། །དཔུལ་བ་ད་
 ལྟར་མི་དང་དུད་འགོའི་གསལ་ད་བཅད་བཅེག་ཚོག་བཙོ་བསྐྱེག་རང་གི་ཉམས་
 ཐོག་ཏུ་པབ་ལ་བསམ། གསུམ་པ་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྲིད་ལེན་
 སྲིད་པ་གསུམ་སྟེ། ནང་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་དང་སྤྱི་ལོངས་སྤྱོད་བཟའ་
 བཏུང་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཡོན་ལ་ཞེན་པ་སྲིད་པ། དེ་དང་མི་འབྲུལ་བར་
 དང་དུ་ལེན་པ་ནི་ལེན་པ། དེས་སྲུང་མེད་པའི་ལུས་ལེན་པའི་འདུན་པ་དུག་
 པོ་སྲིད་པས་གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དངོས་པོ་ཟམ་
 ལམ་གཅིག་ལྟ་བུ་ལ་བསམ་པ་ཆགས་པ་སྐྱད་ཅིག་སྟེ་སེ་གོལ་གཏོགས་ཡུན་གཅིག་ཅུང་སྐྱེས་
 པས་ཀྱང་དེ་དང་འཚོམས་པའི་ཡང་སྲིད་འགྲུབ་བོ། །བཞི་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པ་ནི་
 ངན་འགོ་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་བའོ། །ལྟ་པ་ཉེས་དམིགས་ནི་ངན་འགོ་དེ་དང་དེའི་
 དུལ་ཐོག་ཏུ་པབ་སྟེ་མནར་བའོ། །སྒོ་བ་དཔོན་སྐྱུ་སྐྱུ་གྱི་ཞལ་ནས། ཞེ་
 སྤང་(༥ བ)གིས་ནི་དཔུལ་བར་འཕེན། །འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ནི་ཡི་དུགས་
 འཕེན། །ཚིངས་པ་པལ་ཆེར་དུད་འགོ་སྟེ། །བརྗོག་པས་ལྟ་དང་མི་ཉིད་དོ། །
 ཞེས་པས་འཁོར་ལོའི་འོག་གི་ཆནག་པོའི་ངན་འགོ་གསུམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་
 ལུགས་འབྱུང་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་རང་གི་བསམ་པས་ལས་གསོག་ ལས་ཀྱི་
 རྣམ་སྐྱིན་བདེ་སྤྱད་འབྱུང་བས། རང་གི་བསམ་པ་དུག་གསུམ་དུ་སོང་ན་ངན་

འགྲོ་ལུགས་འབྱུང་། དུག་གསུམ་ལས་ལོག་ན་ངན་འགྲོ་¹⁶ལས་སྡོག་སྟེ།
རང་གི་བསམ་པ་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལོག་སྐད་ཅིག་མ་
སེ་བོལ་གཏོགས་ཅོམ་གྱི་ཡུན་ ཡང་འཁོར་འདས་འདམ་ཁ་ ཡོད་དོ།

༥ དེ་ལྟར་ངན་འགྲོ་ལུགས་ལས་བརྒྱུག་སྟེ་སྟེ་མིའི་ལུགས་འབྱུང་ནི།
དང་པོ་འཕེན་བྱེད་དག་སྟེ་ག་ངོ་ཤེས་པས་རང་གཞན་གྱི་བདེ་སྲུག་ཐམས་
ཅད་རྒྱ་འདུ་བྱེད་ལས་དག་མི་དག་ལས་འབྱུང་བར་ངོ་ཤེས་པས་རང་ལ་
ཡིད་ཆེས་སྟེད་པས། ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་སྡོངས་པའི་མ་རིག་པ་ལུགས་ལས་
ལོག་སྟེ། དག་སྟེ་ག་ངོ་ཤེས་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ལུས་ཀྱིས་སྟོག་
གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་ལེན་དང་འདོད་ལོག་ལ་སོགས་པ་སྟོང་ཤེས། དག་
གིས་རྩོན་སྲུ་མ་ཚོག་རྩུབ་དག་བཀའ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་ཤེས། ཡིད་ཀྱིས་
ཆགས་སེམས་གཞོན་སེམས་ལོག་ལྟ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་ཤེས་པས་བསོད་
ནམས་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ལུགས་ལས་ལོག་གོ། བསོད་ནམས་སུ་ཉེ་བར་
འགྲོ་བའི་འདུ་བྱེད་ལུགས་སུ་འབྱུང་བ་ནི། རོ་བོ་དཀོན་མཚོག་གསུམ་
ལ་སྐྱབས་ལྷན་ས། སངས་རྒྱས་ལ་སྟོན་པར་ཡིད་ཆེས་ཏེ། དེ་གསུངས་(༦
ན)པའི་ཚོས་ལུང་དང་མ་འགལ་བར་བསྐྱབས། སྟོགས་དག་འདུན་དང་
འགྲོགས་ཏེ་སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། རྒྱལ་པོ་གང་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་
བ་དེའི་ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་བསྐྱབ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་¹⁷སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་
སུ་སོང་པས། ཚོས་ཁྲིམས་ཤུགས་ལྟེ་ལྟེ་རྒྱལ་པོ་ཁྲིམས་ལྟར་བསྐྱབ། དེ་ནི་

16 མ་དཔེ་ལ་ “ནང་འགྲོ་” ཡོད།

17 མ་དཔེ་ལ་ “རྒྱལ་པོས་” ཡོད།

སྐྱབས་འགོ་ལམ་དུ་བྱེད་ལུགས་སམ་ལམ་དུ་ཞུགས་ལུགས་སོ། །ལམ་ལ་
 ལམ་དུ་ངོ་ཤེས་པ་གལ་ཆེན། །དེ་མ་ཤེས་ན་ལམ་དུ་འགོ་མ་ཤེས་པ་དང་འདྲ་སྟེ། རང་གི་ཚོས་
 ལུགས་བྱེད་མི་ཤེས་པ་གཙུག་རྒྱུ་ལྟར་བོད་བྱ་གཏོར་བ་དང་བོད་བྱ་འདྲ་མིན་མ་ཤེས་པ་དང་འདྲ་ལོ། །
 ཚོས་དགོ་བ་བཅུ་ཉི་ལམ་དུ་ཞུགས་ཏེ། ཚོས་དགོ་བཅུ་གཞི་བྱས་ཏེ་ཚུལ་
 ཁྲིམས་སྐྱོན་པ་བཟོད་པ་གསུམ་སྟེ། དེ་གསུམ་དམ་ཚོས་བདེ་བའི་ལམ་པོ་ཆེ་
 གསུམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསོད་ནམས་སུ་ཉེ་བར་འགོ་བའི་འདྲ་བྱེད་ཀྱིས་འཕེན་ནོ། །
 མདའ་འབེན་ལ་འཕེན་པ་དང་འདྲ་སྟེ་དཀར་པོ་དགོ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་
 རང་དབང་མེད་པར་བདེ་འགོར་འགོ་བའོ། །གཉིས་པ་བདེ་འགོར་འགན་པོ་དང་
 དུ་འཕངས་པ་དེར། ལས་དགོ་བའི་བག་ཆགས་བགོས་པའི་རྣམ་ཤེས་རིག་
 རིག་རྒྱ་རྒྱ་བ་སྣོ་བྱར་བ་དེ་དེར་མིང་གཟུགས་དེའི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏུ་འགྱུར་
 ཏེ། གཟུགས་དགོ་ན་གཟུགས་དེའི་མིག་དགོ་བའི་མིག་རྣ་བ་དགོ་བའི་
 རྣ་བ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་ལོ། །དེ་ལ་རང་གི་འདོད་འདུན་དུག་པོ་དགོ་བ་
 ལ་འདུན་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། སྣོ་མ་པ་འདོད་འདུན་དུག་པོ་ཡོད་ན་ཉེས་བྱས་སྐྱ་
 རེ་ཞེགས་པས་རན་འགོ་སྐྱ་རེ་ཞེགས་སོ། །དོ་ཚོ་ཞེས་ཡོད་ཀྱི་འདུན་པ་དུག་
 པོས་ལྟར་སྐྱེ་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྐྱ་རེས་ལྟར་སྐྱེས་པ་ལ་
 སོགས་པ་གསུངས་པས། འཆི་ཁར་དགོ་བ་ལ་འདུན་པ་དུག་པོ་གལ་ཆེ་ལོ། །
 དེར་བདེ་བའི་(༦ བ)འདུས་ཏེ་རིག་པ་དང་། ཚོར་བདེ་བར་ཉམས་སུ་སྦྱོང་
 བ་སྐྱེ་ལོ། །དེ་དག་ནི་མངོན་པར་འགྱུ་བ་ལོ། །བཞི་པ་མངོན་པར་གྲུབ་
 པ་ནི་བདེ་འགོ་དེ་དང་དེར་རང་གི་འདོད་འདུན་དུག་པོ་འདི་དབང་གིས་སྐྱེས་
 པའོ། །ལྟ་བུ་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ནི། དེར་སྐྱེ་བའི་ས་བྱུང་ཡང་
 གནས་པའི་ས་མེད་དེ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་སྐྱོན་པོ་དབང་

བྱས་པས། དུས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་བསྐྱད་དབང་མེད་དེ་འགྱུར་ནས་འགོ། སྐྱེ་བ་
 ལ་སོགས་པའི་དུམ་བརྒྱད་དང་གསུམ་དང་བཅུ་གཅིག་གིས་རྒྱན་ཆད་པ་
 མེད་པར་མཉམ་བའོ། །དེ་ནི་སྐྱེས་བུ་རྒྱུད་དུ་འོ། །རྩི་སྐད་དུ། སེམས་ཅན་སྐྱིད་
 ལྷག་ལ་སོགས་པ་ བ་མ་འབྲིང་དང་མཚོག་གྱུར་པ། །དེ་ཀྱན་མ་རིག་ པ་མི་ཤེས་
 པ་ ལས་བྱུང་བའི་བར་གཤེགས་པས་གསུངས། །དུག་གསུམ་དང་ལས་རན་པའི་
 རྒྱན་རྣམས་ཚོགས་ན་དུམ་འབྲུལ་འཁོར་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །མ་རིག་འབྲུལ་
 འཁོར་འདི་ནི་ རང་བཞིན་མེད་པ་ ཟད་མེད་འཕེལ་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པས་
 མ་རིག་པ་རྒྱུད་དུ་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐྱོད་ས་པ་རགས་པ་སྤྱོད་གས་གཅིག་
 སངས་པས་སྐྱེས་བུ་རྒྱུད་དུ་ལྷ་དང་མིའི་གོ་འཕང་འཕྲོག་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་མི་
 དགོ་བ་ལྷ་སོས་བར་དུ་མི་ཚོད་པ་དང་། དགོ་བ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་ཆེ་བ་དང་།
 ལྷ་མི་གང་རུང་འཕྲོག་འདོད་ཀྱི་འདོད་འདུན་དག་པོ་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་འབྲས་ལ་
 མཐོའི་བྱེད་ལུགས་ལྷ་བུ་ཞིག་དགོས་སོ། །དགོ་བ་བསོད་ནམས་ཆམ་ཐུན་
 ཅམ་ འདིར་ལམ་རན་སྐྱོད་བ་དང་གསལ་གསུང་བྱེད་པའོ། །ཡིན། ལམ་ནི་ལྷ་མིའི་ལམ་
 ལྷ་ལྷ་མིའི་ཐེག་པའོ། །མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་དང་བྱུང་རྒྱུ་གསུམ་སྐྱེ་བ་པའི་
 རྟེན་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱོན་མོད་དུ་གཏམ་(ཧ ན)ཆེའོ། །འདིའི་ལག་
 ལེན་རྒྱུ་ལ་ཁྲིམས་སོར་ཐར་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས། དཀོན་མཚོག་མཚོད་
 པ་། དགོ་འདུན་བསྐྱེན་བཀུར། འབྱུང་པོའི་གཏོར་མ། ལྷག་པོངས་ཀྱི་སྐྱིན་
 པ་ལ་སོགས་པའོ། །དགོ་བཤེས་པའི་ཞལ་ནས། སྐྱེས་བུ་རྒྱུད་དུ་འོ་སྐྱོ་བསྐྱོན་
 ཅམ་ན་འཁོར་བ་སྐྱོག་འགོ་རྒྱགས། དེ་ལ་དང་པོར་ཚོ་འདིའི་རྣམ་རྟོག་སྐྱོག་
 དགོས། དེ་ནས་རན་འགོ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་སྐྱོག་དགོས། དེ་ལ་རྟེན་མི་ལུས་
 འཕྲོག་དགོས། ཐར་པ་སྐྱེ་བ་པའི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་གསུངས་སོ། །སྐྱེས་

བྱ་འབྲིང་གི་སྐོ་བསྟན་ཅིང་ན། འཁོར་བར་སྤྱིར་མི་ལྡོག་གི་སྐྱེས་བུ་མཚོག་གི་
སྐོ་བསྟན་ཅིང་ན། ཐེག་པ་དམན་པར་སྤྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་གསུངས་སོ།།
སྐྱེས་བུ་རྒྱུང་དུ་འི་ལག་དུ་ལེན་ལུགས་མ་ནོར་བ་ཡང་དག་པའི་སྐྱེས་མའི་
གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཉམས་སྲུ་ཚོང་ལུགས་བཀོད་པ་སྟེ། སྐོ་བ་དཔོན་
སེ་སྐོ་མ་གྱི་གསུང་ཐོར་བུ་ལ་བརྟེན་པའོ།། རྗེ་གསུང་སོ།། །།

༥ སྐྱེས་བུ་རྒྱུང་དུ་འི་སྐྱེས་སྲུ་མི་རྟག་པས་འཆི་བ་རྗེས་སྲུ་དྲན་པ་དང་བདེ་
སྲུག་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུར་ཤེས་པས་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཚོས་ཀྱི་གཞི་
ཐིངས་པ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད། ཚོས་འདི་གཉིས་མེད་པའི་ཚོས་པ་པལ་
ཆེར་གྱི་ཚོས་ཀྱིས་རྒྱེན་མི་ཐེག་ འཆི་བ་རྗེས་སྲུ་དྲན་པ་དང་། བདེ་སྲུག་ལས་འབྲས་བུ་མ་
ཤེས་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་འབྲུག་པའི་སྟེང་དུ་མཁར་བརྟེན་པ་དང་འདྲ་སྟེ་དགུན་ལྡེམ་མེ་
འདུག་ཀྱང་འབྲུག་པ་ལྷོ་མ་ཐག་འཛིག་ ཚོས་འདི་མེད་པའི་ཚོས་བཟང་རབ་འདུག་ཀྱང་རྒྱེན་གྱི་དུང་
18པ་ཐོག་བོར་རྒྱ་ཚོས་ལས་མེད་པར་སྐྱེ་བོ་མི་ནག་དང་ལྷན་མེད་དུ་འགྲོ་གསུངས། འདི་གཉིས་
ཡོད་པས་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞི་ཐིངས་པས་དད་གུས་དང་ཉམས་ལེན་ལ་
འབྱུང་ལྡོག་མི་འབྱུང་དོ། །སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐྱེས་སྲུ་ལྟ་དང་མིའི་དལ་
འབྱོར་སྲུན་སྲུམ་ཚོགས་པ་འཐོབ་ཀྱང་། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་
སྐོ་བོས་ (ལ བ) དབང་མེད་པར་གྲིད་དེ་བས། སྐྱེས་པའི་ས་བྱུང་ཡང་
གནས་པའི་ས་མེད་པས། དུལ་བརྒྱད་གྲོགས་ངན་པ་དང་འགྲོགས་པས་
བདེ་སྐྱིད་སྐྱེད་ཅིག་ཀྱང་མེད་དེ། བདེ་བ་རྩེད་ཟད་སྤང་བ་སྐྱུ་མའི་བསྐྱེད་བྱིན་སྐོ་
མོ་སྐྱིད་གི་ཚོང་པ་དང་འདྲ་སྟེ། བདེ་བར་སྤང་བ་ཅིང་གྱི་སྐྱིད་སྲུག་བསྐྱེད་ལ་

18 མ་དཔོན་ལ་ “གུས་” ལྟར་སྤྲང་།

སྐྱོར། རང་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་སློན་པ་བཙོན་དུག་གི་རོ་མངར་བ་ལ་
 ཆགས་ནས་ཟ་བ་དང་འདྲའོ། །དེའི་རྒྱ་ཡང་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོའི་དཀྱིལ་དུ་
 དུག་གསུམ་འབྲི་བ་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱི་ལོག་པ་ཆགས་སྤང་ཚོངས་གསུམ་
 དུག་གསུམ་གྱིས་བཀང་བས་བསམ་པ་ཉོན་མོངས་པ་འབའ་ཞིག་དུ་འཁོར།
 སྐྱོར་བ་ལས་རན་འབའ་ཞིག་བྱས་པས་འབྲས་བུ་དུལ་འབའ་ཞིག་དུ་འཁོར་
 ཏེ། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་མིང་གཟུགས་སྐྱེ་མཆེད་དུག་རེག་ཚོར་དུལ་འའི་སྤང་པོ་
 ཉེ། དེ་ཡང་སྐྱེ་བྱ་ན་འཆི་བཞི་དང་། མི་སྲུག་པ་དང་སྤད་པ་དང་། སྲུག་པ་
 དང་བྲལ་བ་དང་། ཡོད་པ་བརྟུག་པ་དང་། མེད་པ་མི་རྟོག་པ་སྟེ་སྤྱིའི་བཞི་
 དང་། འགྲུར་བའི་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་དང་། རང་གི་སྤང་པོ་དུལ་འའི་པོ་སྤྱིང་
 དུ་ན་ཚོ་དང་ཚོ་གང་དང་བཀའ་སློམ་ངལ་དུབ་བཟེག་རྫོག་སྤྱི་འབབས་ལྟར་
 གསོད་རང་དོན་མ་འགྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་དུལ་གཅིག་སྟེང་གཉིས་སྟེང་ཚུ་
 བོའི་གཉེར་མའམ། སློན་པའི་འཐབ་རྫོག་ལྟར་གཅིག་ཐོག་དུ་གཉིས་འབབ་
 པ་དུལ་འའི་དུལ་མཉམ་མཉམ་བ་ནི་དུལ་འའི་སྤང་པོ་མེ་འབབ་པ་དང་འདྲའོ། །དེས་
 བ་སྟེ་དང་མིའི་ལུས་ཐོབ་ཀྱང་བདེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་དེ། ཨ་བཙོན་དོང་དུ་
 བསྐྱར་བ་དང་འདྲ་སྟེ། བཙོན་དང་འདྲ་སྟེ་ལས་(༤ ན)དན་དང་ཉོན་མོངས་
 པ་དུལ་འའི་སྤང་པོ་སྟེ་རང་གི་སྤང་པོས་བཟུང་བའོ། །བཙོན་སྤང་བདག་འཛིན།
 བཙོན་ལྷགས་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་སྤང་། བཙོན་ཁང་ལས་རན་བཙོན་ཐར་
 པ་ལྷུང་འདས་ཀྱི་བདེ་བ། འཁོར་བ་མེའི་དོང་དང་འདྲ། སྲིན་མོའི་སྤྱིང་དང་
 འདྲའོ། །འདྲིར་འཁོར་བ་ལྷགས་ལས་བརྗོག་པ་ནི། འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་
 ས་བོན་གྲུང་པོ་གང་ཟག་གི་ང་བདག་དུ་རང་གི་ལུས་སེམས་དངོས་པོར་བཟུང་། བདེན་
 པར་ཞེན་པ་ང་མེད་རར་བཟུང་། བདག་མེད་བདག་དུ་བཟུང་བའོ། །ཡང་རང་གི་ལུས་དངོས་པོར་མ་

བཟུང། བདེན་པར་མ་ཞེན། ང་མེད་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པས་ལུགས་ལྡོག་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་འདྲིའི་བསྐྱོག་ལུགས་གསུམ་སྟེ།
 ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་རྟོགས་པས་བསྐྱོག་པ་དང་། ལུག་མོང་
 དུ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གོམས་པས་བསྐྱོག་པ་དང་། སྐྱོས་སྐྱ་གདམས་ངག་
 འདྲིའི་ལུགས་ཀྱིས་བསྐྱོག་པའོ། །དང་པོ་ཚེས་དབུ་མའི་དོན་བསྐྱོམས་པས་
 བསྐྱོག་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྐྱུ་མའི་བསྐྱུ་
 གིད་སྐྱིག་རྒྱ་ལ་རྒྱུར་བཟུང་བས་འཛིགས་པ་ལྟ་བུའོ། །དོན་དམ་པར་དེའི་
 རང་བཞིན་བདེན་པས་སྐྱོང་པ་རང་བཞིན་སྐྱེ་བ་མེད་པའོ། །དང་པོར་འཁོར་
 བར་འབྱུམས་པའི་མཁན་པོ་དོས་གཟུང་བ་ནི་རང་གི་ལུས་སེམས་ང་མེད་
 རང་བཟུང་བདག་མེད་བདག་ཏུ་བཟུང་བའོ། །དེ་ཡང་ཇི་སྲིད་སྤང་པོར་འཛིན་
 ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ལ་རང་འཛིན་ཡོད། །རང་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་
 ལས་ཡང་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན། །ཅེས་པས། འཁོར་བར་འབྱུམས་པའི་རྒྱ་བདག་
 འཛིན་དུ་དོས་ཚིར་གྱིས་བཟུང་བའོ། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
 འཚོགས་པས་ཁམས་རྒྱལ་འདུས་པའི་རང་གི་ལུས་སེམས་ཀྱི་སྤང་པོ་སྐྱབ་
 པ་དུ་ཁའི་སྤང་པོ་དདོས་པོར་བཟུང་སྟེ་བདེན་པར་ཞེན་པས་ང་བདག་ཏུ་བཟུང་
 བའོ། །དེ་ལ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གི་རིགས་པས་གཞིགས་ན་ང་བདག་རྟུལ་
 ཅོམ་ཡང་མ་སྐྱབ། (༤ བ)དུས་གསུམ་བརྟགས་པས་གཞིགས། དུས་སྐྱད་
 ཅིག་ཀྱང་མ་སྐྱབ་པས་ཀུན་རྫོབ་རྒྱུན་སྤང་ཅོམ་ལ་དོན་དམ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་
 རིགས་དོན་འཁོར་འདས་ཡོད་མ་སྐྱོང་ལ། མ་བརྟགས་མ་དབྱེད་པའི་སྐྱོ་དོན་
 ང་མེད་བདག་མེད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་སྐྱིག་རྒྱ་རྟེན་རྟེན་སྤང་བ་བཞིན་གྲོལ་ལོ། །དེ་
 ཉིད་སྐྱོབ་དཔོན་ལྷུང་སྤོན་པའི་ཞལ་ནས། རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི། །

གཉེན་པོའི་མཚོག་ཏུ་ཁོ་བོ་འདོད། །དཔེར་ན་ཐོ་ཡོར་མིར་འབྲུལ་བཞིན། ཐོ་
 ཡོར་རང་བཞིན་ཤེས་གྱུར་ན། །མིར་འཛིན་རྟོག་པ་འཛིག་པར་འགྱུར། །དེ་
 བཞིན་འཁོར་བའི་རང་བཞིན་ཤེས་གྱུར་ན། །ཉེན་མོངས་ཆགས་སྤང་ལས་
 གྲོལ་ནས། །མཚོག་མཚོག་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །གཉེན་གཅིག་ཚོག་གི་
 མན་ངག་ཡིན། །གསུངས་སོ། །གདམས་ངག་དེ་ཟབ་པར་བྱུང་བས་བཀའ་
 དྲིན་ཆེ་བར་བྱུང་ངོ། །དེ་སྐབས་འདིར་སྐྱུར་ན། །ལུས་ཤ་ཁག་གི་ཐོ་ཡོར་། སེམས་རྣམ་
 ཉོག་གི་ཐོ་ཡོར་། སྤང་པོའི་རང་བཞིན་ཤེས་གྱུར་ན། །རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལྷོག་པར་
 འགྱུར། །རང་འཛིན་རང་བཞིན་ཤེས་གྱུར་ན། །ཉེན་མོངས་ཆགས་སྤང་ལྷོག་
 པར་འགྱུར། །གསུངས་པས། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་པས་ར་
 བདག་འཁོར་བ་རང་གྲོལ་དུ་ལྷོག་གོ། །གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་
 སྤོར་མོང་དུ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱོག་པ་ནི། དང་པོར་མ་རིག་པའི་གཉེན་
 པོར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྐྱོག་སྟེ། དེ་ཡང་དང་པོར་ཚོ་བོ་དཀོན་
 མཚོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་ལུས་ཏེ། །ཤུག་ལུ་ནིའི་¹⁹བཀའ་བཞིན་བསྐྱབས་ཏེ་
 ཚུལ་ཁྲིམས་དག་བསྟེན་དག་ཚུལ་དག་སྤོང་གང་མོས་ལ་རྟེན། །ལམ་དཀོན་
 མཚོག་གསུམ་གཉེན་པོ་བསྐྱར་གཅིག་ལ་ཚང་། བདེན་བཞི་ཉམས་ལེན་སྐད་ཅིག་ལ་ཚང་ངོ། །
 བདག་མེད་ཀྱི་རིག་པ་སྐད་ཅིག་གིས་ཉེན་མོངས་པ་ཆགས་སྤང་ལྷོག་གོ། (༩ ཀ)བདེན་པ་
 བཞི་ནི་དུལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གཉེན་པོས་སྤངས་པ་དང་། །འགོག་པ་དང་
 །ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། བདག་མེད་གཉིས་ཤེས་པའི་
 ཤེས་རབ་ལ་བསྐྱབ་སྟེ། སྤོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཞལ་ནས། ཚོས་
 རྣམས་རབ་ཏུ་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་ཉོན་མོངས་རྣམས། །གང་ཕྱིར་ཉེ་བར་ཞི་

19 མ་དཔེ་ལ་ “ཤུག་ལུ་ནིའི” ཡོད།

བའི་ཐབས་མེད་ལ། ཉེན་མོངས་པས་ཀྱང་ལོ་ལ་སྲིད་མཚོ་འདིར་འབྱམས་
 ཏེ། །དེ་བས་དེ་ཕྱིར་སྐྱོན་པས་གསུངས་སོ་ལོ། །²⁰ གསུང་འདི་གཅིག་ཕྱ་བཀའ་རིན་
 བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས། དེ་ཉིད་ཉམས་སུ་སྦྱངས་ཏེ་བཀའ་རིན་འཇལ་དགོས། ཞེས་
 གསུངས་པས། ཚོས་རྣམས་རབ་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་གང་ཟག་གི་བདག་
 འཛིན་འཇིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ལུས་སེམས་གཉིས་ཕྱང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་
 མཚེད་ཀྱི་རྣམ་པར་སོ་སོར་ཕྱེ། དེ་ཉིད་མི་རྟག་པས་སྐྱད་ཅིག་སོ་སོར་ཕྱེ། མི་
 གཙང་བ་དུ་མ་སྦྱངས་པར་ཕྱེ་བས་བདག་མེད། རྒྱ་རྒྱུན་སྒྲ་ཚོགས་དུ་མ་
 ལས་གྲུབ་པས་སྦྱིང་པོ་མེད། དེ་གྲོལ་བས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མེད་
 པས་ཉེན་མོངས་པའི་ས་བོན་ཟད་དོ། །སྐྱོ་གྲོས་མི་བཟད་པའི་མདོ་ལས། སྤང་
 པོ་རྣམས་ལ་གསོད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཁམས་རྣམས་ལ་ མ་སྦྱོམས་པས་ན་ཚོ་
 འཕྱང་སྦྱུལ་ དུག་ གདུག་ འཐབ་ པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། སྐྱེ་མཚེད་རྣམས་ལ་
 གྲོང་སྦྱང་པའི་འདུ་ཤེས་པ་དང་། སྐྱེ་བའི་གནས་རྣམས་ལ་ ཐམས་ཅད་དུ་ལ་ཡིན་
 པས། མི་སྦྱོན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། དུ་ལ་མེད་པས་ ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་
 གནས་དང་སྐྱབས་སུ་འདུ་ཤེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འཇམ་
 དཔལ་རྣམ་པར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། ཉེན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་རང་བཞིན་མ་
 མཚེས་ཤིང་འབྱུང་བ་མ་མཚེས་པས་སྦྱིན་གྱི་ཚོགས་དང་འདྲའོ། །(༩ བ)
 སྐྱད་ཅིག་ལ་འཇིག་ཅིང་བཞུ་²¹བས་ཚུའི་ཚུ་བྱར་དང་འདྲའོ། ཉེན་མོངས་པ་

20 ཚོས་མཛོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཚོགས་ལེའུར་བྱས་པ། སྤེད་གེ་བསྟན་འཕྱུར། བོད་ ཀུ ཤོག་གངས་
 ། ལ། ཚོས་རྣམས་རབ་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་མེད་པར་ཉེན་མོངས་རྣམས། །གང་ཕྱིར་ཉེབར་ཞི་བར་བྱ་
 བའི་ཐབས་མེད་ལ། ཉེན་མོངས་པས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་སྲིད་མཚོ་འདིར་འབྱམས་ཏེ། །དེ་བས་དེ་
 ཕྱིར་འདི་ནི་སྐྱོན་པས་གསུངས་སོ་ལོ། །

21 མ་དཔེ་ལ་ “བུ” ཡོད།

རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་མངོན་པར་གྲུབ་པ་མ་མཆིས་པས་རླུང་དང་འབྲེལ། །ཡུལ་
 ཐམས་ཅད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པས་ཉེ་ནམ་མཁའི་རི་མོ་དང་འབྲེལ།
 །ཉེན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་རིང་དུ་མི་གནས་པས་རྒྱུ་རི་མོ་དང་འབྲེལ། །ཉེན་
 མོངས་པ་རྣམས་ནི་མ་མཆིས་པ་ལས་སྤྱིན་ཅི་ལྟོག་ཏུ་མཐོང་བ་ལས་བྱུང་སྟེ་
 སྤྱིན་དམར་དང་འབྲེལ། །ཉེན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་ལྟོག་པར་བསྐྱེད་པས་སློ་
 བྱར་དུ་བྱུང་བའོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་མཐུན་
 པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། སྲོགས་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་མཇལ་
 22བ་དང་། དམ་པའི་ཚོས་ཐོས་པ་དང་། རྒྱལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཉེན་
 མོངས་པ་ལས་སྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་གདམས་ངག་འདིའི་
 ལུགས་སུ་བརྒྱུག་པ་ནི། སྤྱིད་པའི་འཁོར་ལོ་གི་ཐབས་གསུངས་པའི་དོན་ནི།
 དབུས་སུ་དུག་གསུམ་གྱི་བ་ནི་ལོག་པ་དུག་གསུམ་གྱིས་བསམ་པས་གང་
 བའོ། །དེའི་སྤྱིར་འགྲོ་བ་ལྟ་ནི་རང་རང་གི་བསམ་པ་དུག་གསུམ་གྱི་འབྲས་
 བུ་མངོན་དུ་གྱུར་པའོ། །དེ་སྤྱི་རྟེན་འགྲོལ་བཅུ་གཉིས་ནི་མ་རིག་འཁྲུལ་འཁོར་
 གྱི་འཁོར་ལུགས་ཏེ། དང་པོ་བརྒྱད་དང་དགུ་ཉེན་མོངས་དུག་གསུམ་དབུས་
 གྱི་ཕག་པས་བྱ་དང་སྐྱུལ་ཟ་བ་ནི་ཆགས་སྤང་གིས་མ་རིག་པ་གསོས་པའོ། །
 ཡང་མ་རིག་པས་ཆགས་སྤང་འཕེལ་བ་²³ནི་ཕག་པ་ཚོ་ཆེ་ལྡན་པའོ། །
 གཉིས་དང་བཅུ་པ་ལས་ཡིན་པ་ནི་ཉེན་མོངས་པས་ལས་གཉིས་བསགས་
 པས་འབྲས་བུ་དུལ་ལའི་སྤང་པོ་བདུན་དུ་འཁོར་(༡༠ ན)བའོ། །དེའི་སྤྱི་རོལ་
 དུ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་དུལ་བརྒྱད་གྱི་བ་ནི། སྤྱིར་འཁོར་བའི་དུལ་ལའི་སྤང་

22 མ་དཔེ་ལ་ “འབྲུལ་” ཡོད།
 23 མ་དཔེ་ལ་ འཕེལ་ཡོད་ཀྱང་ “བ” མེད།

བོའི་བྱེ་བྲག་མང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་ཀྱང་དུལ་འའི་གཙོ་བོ་²⁴སེམས་ཅན་སྐྱེས་པ་
 རྣམས་སམ་བྱུང་པར་མི་དང་དུད་འགོ་ལ་སྤང་བ་བརྒྱད་ཀྱིས་དུལ་བར་
 མནར་བའོ། །དེ་ཡང་འཁོར་ལོར་གྱི་བ་ནི། ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཚོས་མ་རིག་
 སྲིད་ལེན་ནི་གསུམ་དབུས་ཀྱི་དུག་གསུམ་དུ་འདུས། དུག་གསུམ་པོ་དག་ལས་
 འདུ་བྱེད་སྲིད་པ་གཉིས་འབྱུང་སྟེ། ལས་ཀྱི་གཉིས་ལས་བདུན་འབྱུང་བདུན་ལས་
 དུལ་འའི་བདུན་པོ་ཀྱང་། །གསུམ་འབྱུང་དེ་ལྟར་ཁམས་གསུམ། སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་
 དེ། ཉིད་ནི་ལན་གྲངས་སྤང་བཞིན། ཡང་དང་ཡང་དུ་འཁོར། །ཅེས་པས། དང་
 བོར་རང་གི་བསམ་པ་དུག་གསུམ་ལོག་པ་ན་རྒྱས་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ལས་གཉིས་བསགས། ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལྲ་ལ་བརྟེན་
 རས་འཕེན་འགྲུབ་ཡན་ལག་ལྷ་འམ་བདུན་ལས་དུལ་འའི་སྤང་པོ་བདུན་
 འགྲུབ། དུལ་བདུན་ལས་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་འབྱུང་། ཉོན་མོངས་
 གསུམ་ལས་ཡང་ལས་ཀྱི་གཉིས་བསགས། ཉོན་མོངས་དང་ལས་ཀྱི་ལྲ་
 ལས་དུལ་འའི་བདུན་སྟེ། དང་པོ་བསམ་པ་ལས་ལས། དེའི་འབྲས་བུ་བདུན་
 དུལ་དེ་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སྣ་བྲངས་སོ། །ཡང་དུལ་ལས་རྟེན་སྐྱེ་མཆེད་ལས་
 དུག་གསུམ་དེ་ལས་ལས་བསགས། དེས་དུལ་སྟེ་དུལ་འའི་སྣ་བྲངས་སོ། །
 ཡང་ལས་ཀྱིས་དུལ་བསྐྱེད། དུལ་ལས་ཆགས་སྤང་བསྐྱེད་དེ་ལས་ཀྱི་སྣ་
 བྲངས་སོ། །དེ་ལྟར་དུ་ཐོག་མཐའ་མེད་དེ་དུས་རྒྱུན་དུ་འཁོར་བའོ། །དེ་ཡང་
 རྟེན་འབྲེལ་བརྒྱ་གཉིས་ཚོ་གཉིས་དང་གསུམ་དང་གཉིས་དང་གཅིག་ལ་
 རྩོགས་པ་ནི་བརྒྱ་གཉིས་ཉོན་མོངས་ལས་དུལ་ཚར་རེ་རེ་དབང་དུ་བྱས་སོ། །
 (༡༠ བ) ཡང་མ་རིག་པ་ལ་རྒྱ་ཡོད་དམ་མེད། སྐ་ཤི་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་དམ་

24 མ་དཔེ་ལ་ “རྩོ་བོ” ཡོད།

མེད་དེ་གཉིས་མེད་ན་འཁོར་བ་ཐོག་མཐའ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་སྐྱམ་ན། མ་རིག་
 པ་ལ་རྒྱ་ཡོད་དེ། རང་གི་རིག་པ་སྐྱ་ཆད་དང་། ཚོ་སྐྱ་མའི་སྲེད་ལེན། ཚོ་སྐྱི་
 མའི་མ་རིག་པའི་རྒྱ་འཕེལ་རོ་བོ་འོ། །མ་རིག་པ་འཕེལ་བའི་རྒྱ་ཚུལ་བཞིན་མ་
 ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འོ། །ཁྱ་ཤི་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་དེ། རྒྱ་སྐྱད་ཅིག་སྐྱ་མ་
 འཆི་བ་ལ་ཕྱོགས་ཅམ་ན་འབྲས་བུ་སྐྱད་ཅིག་སྐྱི་མ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་པ་སྐྱེ་
 སྲུང་མདའི་མཐོ་དམན་བཞིན་ནོ། །དེ་ནི་འཁོར་ལོ་འཁོར་ལུགས་ཏེ་མ་རིག་
 པའི་འཇུག་འཁོར་རོ། །དེའི་སྐྱི་རོ་ལ་ན་སྲིན་པོ་འཛིགས་པ་ཆེན་པོས་བྲ་བ་བྱི་
 བ་ནི། ཉོན་མོངས་ལས་དུལ་འབྲས་ཅད་མི་རྟག་པའི་སྲིན་པོས་བྲ་བ་སྐྱེ་
 འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་འོ། །དེ་ཡང་བྲག་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་
 ཅད་དུལ་བ་འོ། །མི་རྟག་ཅིང་དུལ་ནི་འཁོར་བའི་རང་བཞིན་ནམ་རང་
 ལུགས་སོ། །དེ་ལུགས་ལས་ལྷོག་པ་ནི་གཡོན་སྐྱོར་མ་རིག་པ་ནས་འཇུག་
 པའི་འཁོར་ལོ་ལུགས་འབྱུང་དུ་འཁོར་བ་དེ། མ་རིག་པ་ལུགས་ལས་ལྷོག་
 པ་གཡམས་བསྐྱར་སྐྱེ། གཡམས་བྱུར་སྐྱོད་དུ་དཔལ་དཀར་པོ་བྱི་བ་ནི་རྣམ་པར་
 དཀར་བ་སྐྱེ་བྱུང་ན་ལས་འདས་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཐང་བཤེ་བ་འོ། །དེའི་
 གཤམ་དུ་བཅུམ་པར་བྱའི་ཚིགས་བཅད་བྱི་བ་ནི་སྲིད་འཁོར་གཤིག་པའམ་
 དེ་ལས་ཐར་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་འོ། །དེའི་གོང་དུ་བྱབ་པ་སྐྱེ་བྱི་བ་ནི་ཐབས་
 དེའི་འབྲས་བུ་འཕེལ་དེ་སྐྱོན་པས་ཡིད་ཆེས་པའི་གཞུང་སོ། །(༡༡ ན)དགོ་
 སྐྱོང་བྱི་བ་ནི་སྲིད་འཁོར་ལས་ཐར་བར་བྱེད་པའི་རྟེན་ནམ་ལག་ལེན་བསྟན་
 པ་འོ། །ལུགས་ལས་ལྷོག་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ལུགས་མི་རྟག་པའི་སྲིན་པོ་
 ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཏེ།²⁵དང་པོར་སྲིན་པོས་བྲ་བ་མི་རྟག་པས་རྟག་འཛིན་གྱི་

25 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱོང་” ཡོད།

མ་རིག་པ་ལྟོག་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའོ་བྱ་བ་དེ་རྟོགས་པའོ། །
 སྐྱེ་སོགས་དུལ་ར་འདུས་པས་དུལ་ལ་བདེ་བར་ཞེན་པ་དུལ་རྒྱན་དུ་མཐོང་
 བའི་མ་རིག་པ་ལོལ། དེའི་ནང་བསྐྱར་དུ་ཉེན་འབྱེལ་བཅུ་གཉིས་རྒྱུ་ཉེན་
 མོངས་ལས་གཉིས་ལས་འབྲས་བུ་དུལ་འབྲུང་བར་ཤེས་པས། སྲིག་པ་རྒྱ་
 འབྲས་ཤེས་པས་ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་མོངས་པའི་མ་རིག་པ་དེའོལ། ཉེན་
 མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ང་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་སྟེ་རང་གི་ལུས་སེམས་
 བདག་མེད་ལས་དང་ཉེན་མོངས་པ་རྒྱ་འབྲས་དུལ་འཛིན་སྤང་པོ་མི་རྟག་པའི་
 འབྲུལ་འཁོར་དུ་ཤེས་པས། དེའོ་ན་ལ་མོངས་པའི་མ་རིག་པ་ལྟོག་དེའི་
 ནང་དུ་འགོ་བ་ལྟ་ནི་དུག་གསུམ་འཁོར་བའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་ཅིང་
 དུལ་སྟེ་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལས་བྲེའོལ་སྟེ། དེར་སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་
 དུལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྤང་པོ། སྐྱེ་མ་བསྐྱེ་བྱིད་ཀྱི་སྤང་པོ། སྲིག་རྒྱ་དང་མིག་
 ཡོར་དངོས་པོར་ཞེན་པས་དུལ་འཛིན་སྤང་པོར་འདུག་པས། ཟག་པ་དང་བཅས་
 པ་ཐམས་ཅད་དུལ་བ་བྱ་བ་དེ་རྟོགས་པའོ། །དེའི་ནང་དབྱས་སུ་དུག་
 གསུམ་གྱི་བ་དེ་འཁོར་བའི་བདེ་སྐྱབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིའམ་རྩ་བ་དུག་
 གསུམ་མ་རིག་འབྲུལ་འཁོར་དུ་འཁོར་བ་དེ་ཉིད་རྒྱོན་དང་དུལ་འཛིན་སྤང་པོར་
 ལྷུང་པ་(༡༡ བ)དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ མ་སྐྱེས་ཤིང་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ ཡོངས་སུ་
 ཤེས་པས་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་སུ་ལུགས་ལས་བསྐྱོག་པའོ། །དེ་ཉིད་ངོ་ཤེས་ན་
 མ་རིག་པའི་རང་བཞིན་²⁶རིག་པ་ཡེ་ཤེས་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན།
 འདོད་ཆགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཆགས་པའི་བདེ་བ་ཡིན། ཞེ་སྤང་གི་རང་
 བཞིན་མི་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་དུག་གསུམ་ལུགས་ལས་ལྟོག་གོ། །

26 མ་དཔེ་ལ་ “བཞིན” ཡོད།

དེའི་ལྡོག་ལུགས་ནི་རང་གི་ལུས་སེམས་སྤང་པོ་ལམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ།
 གང་ཟག་གི་རབ་དག་དང་། ཚོས་གྱི་རབ་དག་དུ་མ་བཟུང་ནས་ཡེ་ཤེས་
 གསུམ་གྱི་རོབ་ར་གནས་ལ། རབ་དག་གཉིས་སུ་བཟུང་ན་དུག་གསུམ་དུ་
 འབྱུང་ལོ། །དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གདམས་
 རག་གོ །དེ་ཡང་མ་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀ་རྐྱེན་སློབ་བྱུང་བ་རྟེན་འབྲེལ་
 ཚོགས་སྤང་ཅམ་མོ། །དེ་ལ་ལུགས་ལས་ལྡོག་ཐབས་ནི། བརྩམ་པར་བྱ་ཞིང་
 དབྱུང་བར་བྱ། །སངས་རྒྱས་བསྟན་ལ་འཇུག་པར་བྱ། །འདམ་བུའི་ཁྱིམ་ན་
 གླང་ཆེན་བཞུགས། །འཆི་བདག་སྡེ་ནི་གཞོམ་པར་བྱ། །གང་ཞིག་རབ་དུ་བག་
 ཡོད་པས། །ཚོས་འདུལ་འདི་ལ་སྦྱོད་གྱུར་པ། །སྐྱེ་བའི་འཁོར་བ་རབ་སྤངས་
 བས། །དུལ་ཐ་མར་བྱེད་པར་གྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དང་པོ་དུག་གསུམ་
 ཁོ་ན་ཡོད་རིང་ལ་འཁོར་བར་འབྱུངས། དེ་ཡང་དུག་གསུམ་འཁོར་བའི་རྒྱ་
 འབྲས་སུ་འབྱུངས། དེ་ལྡོག་ཐབས་ནི། བརྩམ་པར་བྱ་ཞེས་པས་རྟེན་དཀོན་
 མཚོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་སྐྱོར་ཞུགས་ཏེ། དུག་གསུམ་རྒྱ་
 འབྲས་ལྡོག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་བརྩམ་པར་བྱའོ། །(༡༢ ན)དེ་ལ་
 བརྩོན་འགྲུས་ཚད་དང་ལྡན་པ་བཞི་ལ། ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེས་མ་ཐག་ལྡོག་པ། སྐྱེག་
 མོའི་མགོ་ལ་མེ་ཤོར་བ་ལྟ་བུ། དར་མའི་བང་²⁷དུ་སྐྱུལ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། འཁོར་བ་
 དུལ་བ་འདུ་ཤེས་པ་ སྐྱེས་བུ་རིག་པ་ཅན་གྱི་སྤིང་ལ་མདའ་པོག་པའམ་ནད་དྲག་
 པོ་སློབ་བས་གདུངས་པ་ལྟ་བུ། མཚང་ཅན་བཙོན་དོད་དུ་བསྐྱུར་བ་ལྟ་བུ།
 དེ་ནི་ཉོན་མོངས་སྐྱེས་མ་ཐག་ལྡོག་པའོ། །ཡང་འཁོར་བ་རྒྱ་འབྲས་ལ་མ་
 ཆགས་པའི་ཚད་གཞི་ནི། འདོད་ཡོན་ལ་ཞེན་པ་ལོག་པས། རྒྱུག་ནད་ཅན་ཟས་

27 མ་དཔེ་ལ་ “ཡང” ཡོད།

མཐོང་བ་ལྟ་བུ། འཁོར་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཞེན་པ་ལོག་པ། རྫོག་རྩལ་ཐང་ལ་བསྐྱར་བ་
ལྟ་བུ། འཁོར་བའི་དུལ་ལས་འཇིགས། ཅོར་བའི་གོང་དགས་ཚོད་པ་ལྟ་བུ།²⁸ འདུག་
བྱས་མི་རྟག་པས་བསྐྱད་པ་མེད་པ། མཚོའི་དཀྱིལ་དུ་དར་ཞིག་པ་ལྟ་བུའོ།།

༥ དབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་པས་བསམ་པ་ཁམས་གསུམ་ནི་མི་ལམ་ན་ཡང་མི་
འདོད་པ་ལ།²⁹ སྦྱར་བ་ནི། སྦྱོར་མགོ་འཕྱོགས་ལ་མི་ཤོར་ན། །དེ་བས་དཔ་
བས་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་སྤང་བསྐྱོག་པ་སྦྱོན་ལ་གལ་ཆེའོ།། དེ་དག་ མེ་ཡིས་སྐྱེའམ་གོས་
མེས་ཚིག་པ་ཅམ་ལས་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པའི་མེ་ཡིས་ཐམས་ཅད་བསྐྱོག་གོ། ཕྱིར་བསྐྱོག་
བགྱི་བ་བཏང་ནས་ཀྱང་། །ཡང་སྲིད་མེད་པར་བགྱི་སྤྱད་འབད་འཚལ་ཏེ། །
འདི་བས་ཆེས་མཚོག་དགོས་པ་གཞན་མ་མཆིས། །ཞེས་པས། འཕགས་
པ་ཀ་ཏ་ན་འམ།³⁰ སྟོགས་འདྲེད་པ་ལ་བསེ་³¹མར་ནག་གིས་བཀའ་སྟེ། འཕོ་
བའམ་ཚོམ་³²ན་སྟེ་གཅོད་པས་བསྐྱིགས་པ་ལྟར་བསྐྱིམས་ཏེ། འབྱུང་བར་
བྱེད་པ་ནི། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྦྱོམ་པ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་སྤང་བར་བྱའོ།།
སྦྱིར་གང་ཟག་པལ་ཆེ་བས་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཚོས་ བསག་སྤྱང་བྱེད་མི་ཤེས།
རང་རྒྱུད་འདུལ་མི་ཤེས། བྱེད་མི་ཤེས་པར་འདུག ཚོས་བྱས་པའི་དགོས་པ་མི་
ཤེས་པར་ ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་སྤང་འདུལ་བས་རང་རྒྱུད་འདུལ་བའོ།། འདུག འདིར་

28 ཅོར་གཅོད་པས་མ་བཅད་གོང་དུ་དགས་སྟོག་གཅོད་མིན་ནམ་སྟམ།
29 མ་དཔེ་ལ་ “མི་འདོད་པ་མེད་ལ” ཡོད་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་”མེད”མི་འཐད་པས་བསུབ་པ་
ལྟར་ཡང་སྤང་།
30 ཀཏུ་ཡ་ན།
31 མ་དཔེ་ལ་ “བསེའ” ཡོད།
32 མ་དཔེ་ལ་ “ཚོམས” ཡོད།

ཚོས་བྱེད་ཤེས་ཏེ་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་སྤང་སྡིག་པ་དགྲར་ལྟས་ཏེ་སྤོང་
 ཤེས་པ་ཡིན། ཚོས་བྱས་པའི་དགོས་པ་ཤེས་ཏེ་དགྲ་རང་གི་ཉོན་མོངས་
 (༡༢ བ)པ་ཆགས་སྤང་པའ་ཆེར་གྱིས་དྲན་པ་དང་དེམ་ཐག་འཛོམས་
 པ་ཡིན། ཚོས་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་རང་གི་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་སྤང་གི་དགྲ་
 བཅོམ་ཏེ་ཕྱིས་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་སྐྱེ་བ་ཀྱིས། འདོད་
 ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་མུག་བཅས། །དེ་བསྐྱེད་ལས་ནི་མི་དགོ་བ། །མ་ཆགས་
 མི་སྤང་གཏི་མུག་མེད། །དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་དགོ་བའོ། །ཞེས་པས་ལུང་
 ལས་གྲགས་པའི་དགོ་བའོ། །སྐྱེའི་གསུང་ལ་ལོ་བཏ་གྱི་གསུང་མ་ཡིན་པར་དམྱར་གྱི་
 གང་ཟག་གཅིག་ལ་རག་དགོས་ན་གསེར་སྤང་གཅིག་གིས་མི་ལུགས་པའི་ཚོས་ཡིན། གསུང་
 འདི་དང་མཇལ་བ་སྐྱེ་དངོས་དང་མཇལ་བའོ། །ལོ་ཀ་³³ལ་གྲགས་པའི་དགོ་བ་ནི་
 ཉེ་བའི་དོན།³⁴ ལམ་འཕྲང་བཅོས་པ་དང་གྲུ་དང་ཟམ་པ་ལ་སོགས་པའོ། །
 ལུང་ལས་གྲགས་པའི་དགོ་བ་དུག་གསུམ་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ལ། ཤེས་རབ་
 ཀྱིས་ནི་ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོངས་ཤེས་ནས། །ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་པ་
 ལས་ཡང་དག་འདའ་བར་འགྱུར། །ཅེས་པས། ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུག་
 གསུམ་བརྗོད་པའམ་རང་གོལ་གྱི་རྟེན་འགྲེལ་ཤེས་པའོ། །དེ་ཡང་རང་
 གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་སློབ་བྱུང་དུ་སྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེས་པའི་རིག་རིག་རྒྱ་
 རྒྱ་བ་འདི་ལ་ང་དང་བདག་ཏུ་བཟུང་ན་འཁོར་བ་དུག་གསུམ་རྒྱ་འབྲས་
 སུ་འཁོར། འདི་ལ་ང་དང་བདག་ཏུ་མ་བཟུང་ན་འཁོར་བ་དུག་གསུམ་རྒྱ་
 འབྲས་སུ་མི་འཁོར། འདི་ལ་ང་དང་བདག་ཏུ་མ་བཟུང་ན་ལོ་ཀ་ལས་འདས་

33 མ་དཔོ་ལ་ “ལོ་ག” ཡོད། འོག་ཏུ་འདའ་རིགས་འགྲེལ།

34 མ་དཔོ་ལ་ “ཉེ་བའི་དོན” ཡོད།

བ་དག་ཙུ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བའོ། །འདི་ལ་ང་བདག་མེད་པས་རྟག་པ་མེད།
 རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བས་ཆད་པ་མེད། རྐྱེན་ལས་བྱུང་བས་རང་གི་རོ་བོ་སྐྱེ་བ་
 མེད་པ་འདི། རང་བཞིན་མ་སྐྱེས་པ་ལས་རྐྱེན་སྐྱེས། རྐྱེན་བྱུང་བའི་རོ་བོ་རྩུབ་
 པ་སྐྱེ་མ་ལྟར་(༡༣ ཀ)རྟོགས་པས་དུག་གསུམ་ལས་གྲོལ་ཏེ་དུག་གསུམ་
 ལུགས་ལྡོག་གོ། དེས་དུག་གསུམ་མ་རིག་པ་སྲིད་ལེན་ལྡོག་པས། འདུ་
 བྱེད་སྲིད་པ་ལྡོག་ དེས་དུལ་ལའི་འཕེན་པ། འཕངས་གྲུབ། གྲུབ་པའི་ཉེས་
 དམིགས་³⁵དུ་ལའི་ཡན་ལག་ལྡོག་ དེ་ཅོམ་ན། བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་
 མེད། །སྲིད་དང་བྲལ་ལ་ཡང་སྲིད་མེད། །ཅེས་པའི་ཆ་མཐུན་ད་ལྟར་གྱི་ཤེས་
 པ་སྐྱེད་ཅིག་མ་ལ་འཇུག་ལྡོག་འཕྲལ་རང་དུ་འགྱུར་དོ། །དེ་ཡང་ད་ལྟར་གྱི་
 ཤེས་པ་སྐྱེད་ཅིག་མའི་རྣམ་ཤེས་རིག་རིག་རྒྱ་རྒྱ་བ་འདིའི་རོ་བོ་རང་བཞིན་
 མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་གང་ནས་ཀྱང་འོང་བ་མེད་དོ། །གང་དུ་འགྲོ་བ་མེད་
 དོ། །གང་ཡང་གནས་པར་འགྱུར་བ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་རང་
 བཞིན་སྐྱེ་མེད་ནམ་མཁའ་ལྟར་འདུས་མ་བྱས་པས་མི་འགྱུར་བ་ལ། འོང་
 འགྲོ་གནས་མཁན་མེད་དོ། །རོ་བོ་རྐྱེན་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་འདུས་
 བྱས་འགྱུར་བ་ཅན་གསལ་རིག་རྩུབ་པར་སྐྱེས་པས་ཡུལ་སོ་སོར་རིག་པའི་
 བྱ་བ་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་སྲོན་པོར་རིག་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
 ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་སྲོན་པོའི་ཞེས་སྲོར་འཛིན་དུ་རིག་གོ། མཚན་ཉིད་
 དབང་པོ་སོ་སོའི་བྱེ་བྲག་གི་གསལ་སྤང་ཚོགས་སུ་གནས་སོ། །དེ་ལ་རྣམ་
 ཤེས་སྐྱེས་དུས་སུ་གཞན་ནས་འོང་བ་མེད་དེ་རྒྱ་རྐྱེན་ཚང་བ་དང་དེ་ལས་
 བརྟེན་ནས་སྐྱེས་སོ། །རྣམ་ཤེས་འགག་པའི་དུས་སུ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་

35 མ་དཔེ་ལ་ “དུ་ལ་གྱི་འཕེན། འཕངས་འགྲུབ། གྲུབ་ཉེས་དམིགས་” ཡོད།

དེ་རྒྱ་རྒྱུན་མ་ཚང་བ་དང་། ཞིག་པ་དང་། མི་མཐུན་པ་དང་ཕྲད་པས་(༡༢
 བ)རང་འགག་གོ། གང་དུ་འང་གནས་པ་མེད་དེ་རྒྱུན་བཞི་འཛོམས་ནས་
 ལྷང་ཡང་། རྒྱ་ལ་མི་གནས་རྒྱུན་ལ་མི་གནས་རང་གི་ངོ་བོར་གནས་ཏེ་རྒྱ་
 མ་ལྟར་གསལ་ཚམ་མོ། དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་འདས་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་
 ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཚོགས་སྣང་ཚམ་ལས་འོང་འགྲོ་གནས་པ་
 རང་གི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་གནས་པར་གསུངས་སོ། དེ་
 ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་བདེན་པ་མཐོང་ལུགས་ནི། དུམ་ལས་
 ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡང་དག་པ་ དོན་དམ་དུ་བདེན་པ་མེད་པར་རྒྱུན་པ་ དང་ རང་གི་
 ཉམས་སུ་སྤོང་བའི་དངོས་པོར་ ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ དངོས་པོར་མེད་པས་ ཡང་དག་པར་
 མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་³⁶ རྗེས་སུ་མ་མཐོང་སྟེ།³⁷ དེ་བདེན་པ་དང་དངོས་པོར་མ་མཐོང་པས།
 ཚོས་ བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ཀྱང་ ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ རང་བཞིན་བདེན་པར་ ཡང་དག་
 པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ། །དེ་ རྒྱུ་བརྒྱུན་དུ་མཐོང་ མ་མཐོང་པས། ཚོས་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་སྐོ་ རྟེན་འབྲེལ་ལམ་སྐྱེ་མཆེད་ ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་
 རྒྱུན་དུ་མཐོང་ རོ། །དེ་ བདེན་པར་ མ་མཐོང་པས། ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚོགས་
 བདེན་པར་ ཡང་དག་པར་མ་མཐོང་³⁸ དེ་རྒྱུན་དུ་མཐོང་པས་ རོ། །དེ་ བདེན་པར་ མ་
 མཐོང་པས། ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚོགས་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་མི་མཐོང་
 རོ། །ཀུན་རྫོབ་རྒྱུན་པ་བསྐྱེད་ཅིང་ཀྱི་ གསོལ་ཉིད་དང་། ལྷིང་པོ་མེད་པའམ་གཟུགས་བརྟན་དུ་

36 མ་དཔེ་ལ་ཡི་གེ་མི་གསལ།
 37 མ་དཔེ་ལ་ “རྗེས་སུ་མ་ཐོང་སྟེ།” ཞེས་ཡོད་པ་ རྗེས་སུ་མ་ཐོང་སྟེ། ཞེས་པ་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནམ་
 ལྷམ།
 38 མ་དཔེ་ལ་ “མཐོང་” ཡོད་པ་ མ་ཐོང་བ་ བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ།

གསེབ་ཉིད་དུ་མཐོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ ལྷན་གྱི་
ཆ་ འཕེལ་འགྲིབ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་³⁹ཞེས་པས་སྤྱི་གུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
འཕེལ་འགྲིབ་བཞིན་དུ་མཐོང་པས་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །སེམས་
ནི་དམིགས་གཏད་ཅི་ཡང་མེད་པར་གསུངས་སོ། །དེས་སྤྱིད་པའི་འཁོར་ལོ་
རྟེན་འབྲེལ་རྩལ་སྣ་སྣ་མ་དང་སྤྱི་གུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
འབྲས་ཡིན་པས་རྟག་བདེན་གཅིག་ཏུ་མེད་དོ།།

ལྟེ སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་འཇུག་པར་བྱ། །ཞེས་པས་བྱམ་མོང་དུ་བདེན་པ་
བཞི་ཤེས་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་དུལ་བདུན་པོ་མི་རྟག་པས་དུལ་
བ་དང་། དུལ་འཛི་ངོ་བོ་འདུག་པས་དུལ་བ་དང་། རང་གི་བྱེད་པོས་སྤྱོད་པར་
འདུག་པ་དང་། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ལ་སོགས་པའི་བདག་མེད་པར་ཤེས་
པར་བྱེད་པའོ། །དེ་རྒྱུར་ཤེས་པས་དུལ་ལ་བདེ་བར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་གྲོལ་
ཏེ། དུལ་ལ་དུལ་ལར་འདུ་ཤེས་(༡༥ ན)པས་ངེས་འབྱུང་སྐྱེ་བའོ།། གཉིས་
པ་ཀུན་འབྱུང་སྤང་བ་ནི། མ་རིག་སྲིད་ལེན་ཉོན་མོངས་པ་དང་། འདུ་བྱེད་
སྤྱིད་པ་གཉིས་ཀྱི་ལས་བཟང་རན་དེ་ལས་དུལ་ཀུན་འབྱུང་བས་ཀུན་འབྱུང་
དང་། དུལ་འཛི་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། བསྐྱེད་པའི་རྒྱེན་བྱེད་པ་དང་། དུལ་རྒྱ་
འབྲས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་རྟོགས་པས་ཀུན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་བ་ནི། རྒྱ་འབྲས་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་
འབྲེལ་ལྟ་རང་གི་ཤེས་རྒྱུད་ལས་དགག་གུ་⁴⁰པར་བྱ་བ་དང་། ལས་ཉོན་མོངས་

39 མ་དཔེ་ལ་ “མཐོང་” ཡོད་པ་ མ་མཐོང་བ་ བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ།

40 མ་དཔེ་ལ་ “འོགས་” ཡོད།

ལྷ་མེད་པར་རང་རྒྱུད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱ་བ་དང་། རང་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་པ་
 རྟེན་འབྲེལ་གསུམ་དང་ལས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་ཏེ་ལྷ་མེད་དེ། དག་པས་
 གཙང་སྟེ་གྲུ་ཞོམ་པ་དང་། རྒྱུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་འི་རྟེན་འབྲེལ་ལྷ་
 མེད་པས་འབྲས་བུ་དུལ་བ་དུན་ལས་ཐར་ཏེ་ངེས་པར་འབྱུང་བའོ། །བཞི་པ་
 ལམ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་བ་ནི། གཉེན་པོ་རྒྱུད་ལ་གོམས་པ་ལམ། ཐར་
 པར་འགོ་བར་བྱེད་པས་རིགས་པ། སྤང་བྱ་སྤོང་ཞིང་གཉེན་པོ་བསྐྱེད་པས་
 སྐྱབ་པ། སྤང་བྱ་ཇི་སྐབ་ལ་གཉེན་པོ་ཇི་ཆེར་འོང་བས་ངེས་པར་འབྲིན་པའོ།།
 བདེན་པ་བཞི་པོ་སྤོང་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་ལ་གཅིག་ཆར་དུ་འབྱུང་
 བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་སྤོང་སྟེ། དེ་ཡང་སྤོང་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་
 པ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཆར་སྟེ། ཉོན་མོངས་སྤོང་བློ་སྐྱེས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས། དེ་
 ལ་གནས་པ་སེམས། སྤོང་བ་(༡༥ བ)ཤེས་རབ་སྟེ་སྤོང་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་
 ལ་ཆང་ངོ། །དེ་ལ་བསྐྱབ་པ་འི་དགོས་པ་ནི། འདམ་བུ་འི་ཁྲིམ་ལ་སྤང་ཆེན་
 བཞིན། །འཆི་བདག་སྟེ་ནི་གཞོམ་པར་བྱ། །ཞེས་པས། དཔེ་འཇག་སྤྱིལ་
 ཀྱི་ཁང་པ་འི་སྤོང་དུ། སྤང་པོ་ཆེ་འབྱུ་བ་དང་མཆོང་⁴¹པས་འཇག་སྤྱིལ་བཙོམ་
 པ་བཞིན་ནོ། །དོན་དུག་གསུམ་ཆགས་སྤང་བཙོམ་པས་སྐྱེ་ན་ན་འཆི་ལས་
 ལྷོལ་བའོ།།

༥ གང་ཞིག་རབ་ཏུ་བག་ཡོད་པས། ཆོས་འདུལ་འདི་ལ་སྤྱོད་གྱུར་པ།།
 ཞེས་པས་དོན་ཆོ་འདི་དོན་དུ་མི་གཉེར་བར། དམ་ཤེས་བག་ཡོད་དང་ངོ་ཆོ་
 ཁྲེལ་ཡོད་ལ་གནས་པའོ། །འདུལ་བ་དང་མཐུན། ཡུལ་ཆོས་ཡ་རབས་དང་

41 མ་དཔེ་ལ་ “འཕྲོང་” ཡོད།

མཐུན་པའོ།། དེའི་འབྲས་བུ་ནི། སྐྱེ་བའི་འཁོར་བ་རབ་སྤངས་ནས། །དུལ་ཐ་
 མར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་དུས་ཕྱིས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པའོ། །དུལ་འི་རེ་མོས་
 ཀྱང་ད་རེས་ཀྱིས་ཁེགས་པར་⁴²བྱེད་པའོ། །དེ་ནི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་ཉམ་རང་གི་
 ཐེག་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་འབྲིང་གིས་མ་རིག་པ་འབྲིང་སྤངས་པ་སྟེ། གང་ཟག་
 གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཉམ་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་སྐྱིབ་པ་དང་།
 ཉམ་མོངས་པ་ཆགས་སྤང་བྱེད་པའོ།། སྐྱེར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་བདེ་སྐྱབ་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱ་དེ་ལོ་ན་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པ་ལས་
 བྱུང་བས། དེ་རྟོགས་པའི་ཐབས་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་སུ་འབྱུང་ལྡོག་
⁴³རྟོགས་པར་བྱེད་པའོ།། འདིར་སྐྱེས་བུ་རྒྱུང་རྩར་འཆི་བ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་
 བདེ་སྐྱབ་ལས་འབྲས་སུ་ཤེས་པས་བསལ་སྤྱང་གཙོར་སྟོན་པའོ། །འབྲིང་དུ་
 དེའི་སྟོང་དུ་ལྷ་མི་ཡང་དུལ་འི་ཤེས་པས། འཁོར་བ་མཐའ་དག་དུལ་འར་
 འདུ་ཤེས་པས་དེར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་དུག་གསུམ་(༡༥ ན)ཉམ་མོངས་ཆགས་
 སྤང་སྤོང་བ་གཙོར་སྟོན་པའོ།། དགོ་བ་ཐར་པ་ཆམ་ཐུན་ཅོམ། ལམ་ནི་
 ཉམ་རང་གི་ལམ་སྟེ་ཐེག་པ་རྒྱུང་རྩར་བཞག་ཅིག་སུའི་ཞི་བདེ་དོན་དུ་གཉེར་
 བའོ། །ཚོས་ནི་ཐུན་མོང་སྟེ། རྟེན་སྐྱབས་གསུམ་དང་ལམ་བདེན་པ་བཞི་
 དང་། སྐྱོབ་ལུགས་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱིས་ཉམ་མོངས་པ་སྤོང་བ་ཐུན་མོང་དུ་
 བྲན་པ་སངས་རྒྱས་པར་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་པའོ། །འདིར་
 འཁོར་བའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ཤེས་པས་འཁོར་བའི་རང་བཞིན་

42 མ་དཔེ་ལ་ “ད་རེས་ཀྱིས་ཁེགས་བར་བྱེད་པའོ།།” ཡོད་ཀྱང་དོན་ལ་མི་འཁེལ་བས་ ”ད་རེས་
 ཀྱིས་ཁེགས་པར་བྱེད་པའོ།།” ཡིན་ནས་སྟུམ།

43 མ་དཔེ་ལ་ “རྟེན་ལུགས་སུ་འབྱུང་ལྡོག་” ཡོད།

སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པས་སྤྱང་འདས་སུ་གྲོལ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་འཁོར་
 བའི་དེ་བོ་དང་། རང་བཞིན་དང་། མཚན་ཉིད་དང་གསུམ་དངོས་པོ་གཅིག་
 ལ་ཚང་ཡང་དེ་ལྟོག་མི་གཅིག་སྟེ། དཔེར་ན་དངོས་པོ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་རྒྱུན་
 མེད་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ་རང་བཞིན་འདུས་མ་བྱས་པས་རང་བཞིན་སྐྱེ་མེད་ལས་མི་
 འགྱུར་བ་ཡིན། དེ་བོ་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་བུམ་པའི་དེ་བོ་འདུས་བྱས་
 པས་རྒྱུན་པས་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱ་སྤོང་གི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། །མཚན་ཉིད་མགོན་པ་སྤྲོ་བ་
 ལ་སོགས་པའོ། །དངོས་མེད་ལ་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་འདུས་
 མ་བྱས་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྟེ་འདུས་མ་བྱས་པས་མི་འགྱུར་བའོ། །དོ་
 བོ་རྒྱུན་བཞིས་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་དེ་བོ་གསལ་ལ་རིག་རྒྱུན་པར་(༡༥ བ)
 སྐྱེས་པ་ཡུལ་རིག་པའི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། །མཚན་ཉིད་གསལ་སྤྱང་སྤྱོད་ཚོགས་སུ་
 གནས་སོ། །ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་འདུས་མ་བྱས་སྐྱེ་མེད། དེ་བོ་རྒྱུན་
 ལ་བརྟེན་ནས་འགག་མེད། མཚན་ཉིད་སྤོང་ཚོགས་རྟེན་འབྲེལ་གང་འགྲིག་ཏུ་
 འབྱུང་བའོ། །སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལག་ཏུ་ལེན་ལུགས་མ་ནོར་བ་ཡང་
 དག་པའི་སྤྱོད་མའི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཉམས་སུ་སྤོང་ལུགས་བཀོད་
 པ་སྟེ། སེ་སྤོང་བྱང་བརྩོན་གྱི་གསུང་ལ་བརྟེན་པའོ། །རྫོགས་སོ། །

༥ སྐྱེས་བུ་ཚེན་པོའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱིག་པ་ནི། སྤྱང་སྐྱེས་བུ་རྒྱུང་ཏུ་འཆི་བ་
 རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། བདེ་སྤྱད་ལས་འབྲས་བུ་ཤེས་པས་ལས་སྐྱིབ་སྤྱང་
 བ་བསག་སྤྱང་ལ་འབད་པར་བྱ་བས་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞི་བཅས། འབྲིང་
 ཏུ་འཁོར་བ་ལུགས་སུ་འབྱུང་ལྟོག་གིས་རྒྱ་འབྲས་ཤེས་པས་རང་དོན་ཏུ་
 རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལྟོག་བདེན་པ་བཞིའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་

ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་རང་དོན་དུ་བཅོམ། ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་མ་རིག་པ་
 ཆེན་པོ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ མ་རིག་པ་ཟད་པ་མེད་པས་ཡུམ་ལ་བརྩོན་
 པར་བྱའོཞེས་སོ། ། མ་རིག་པ་ལས་ རྐྱེ་བ་མེད་པས་སོ། ། གྲོལ་བ་ནི། ཡུམ་ལས་
 (༡༦ ན) རྐྱེ་མེད་ཀྱི་རོལ་ལ་ མ་རིག་འབྲུལ་འཁོར་དེ་ནི་ ཀུན་རྫོབ་འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་
 ལྷང་ཡང་ ཟད་མེད་འཕེལ་བ་མེད། །ཡེ་ཤེས་ ཀྱི་ ཚུལ་ དང་ཐེག་པའི་ སྐྱོ་ཐབས་
 དང་ཚུ་བ་རི་སྟེད་པ། །དེ་ཀུན་ མ་རིག་པ་མེད་པའི་ ཤེས་རབ་ མ་རིག་པའི་ བ་རོལ་
 ཕྱིན་པ་མཚོག་ལས་བྱུང་། །རྐྱེན་རྣམས་ ཉོན་མོངས་གཉིས་དང་ལས་གཉིས་ཀྱི་
 ཚོགས་ནས་ བར་ཕྱིན་རྟུག་གི་ ལས་ བདེ་སྐྱུག་གི་བདུན་གྱི་ ཀྱི་འབྲུལ་འཁོར་
 རབ་ཏུ་འབྱུང་། །ཤེས་རབ་བ་རོལ་ རྐྱེ་མེད་རྟོགས་པའི་ ཕྱིན་ལ་ཟད་མེད་འཕེལ་
 བ་མེད། ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ འཁོར་འདས་ལམ་གྱི་ གང་ཞིག་རྟེན་ཅིང་
 འབྲེལ་འབྱུང་བ། །¹⁴⁴རྐྱེ་མེད་ཟད་པ་ རང་གི་རོལ་སྐྱིག་སྐྱུའི་རྒྱུ་འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་སྣང་
 མེད་པར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤེས་ཏེ། །ཉིམ་སྐྱིན་མེད་འོད་ཟེར་འསྐོ་བས་སུན་
 བསལ་ལྟར། །མ་རིག་ གཉི་སྐྱུག་མི་ཤེས་པའི་སུན་ནག་ འཐིབས་པོ་བཅོམ་ནས་
 རང་བྱུང་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མི་
 གནས་པའི་མྱང་འདས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་ཏེ། དང་པོར་དབུས་
 སུ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གོ་ཚཱི་སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་ལྷན་
 པའི་བྱམས་པ་དང་དུལ་དང་འབྲེལ་བའི་སྦྱིང་རྗེ་སངས་རྒྱས་ལ་འགོད་པར་
 འདོད་པའི་བྱང་སེམས་ ཀུན་རྫོབ་དོན་དམ་ གཉིས་སོ། །དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་གྲིང་
 རྟུག་ཏུ་ཕར་ཕྱིན་རྟུག་སྟེ། འོག་གྲིང་ དངོས་པོའི་མཚོག་ གསུམ་དུ་སྐྱིན་པ་གྲིང་

44 མ་དཔེལ་ “བྱང་སེམས་པ་གང་ཞིག་རྟེན་འབྲེལ་འབྱུང་ལ། །” ཡོད།

བཞི་ལེགས་པར་བརྒྱན་ན་ ཆགས་ཞེན་མེད་པ་ མཚིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་གཏོང་
 བ་དང་། སྦྱོར་བ་ འདོད་ཡོན་བརྩོན་ཀྱང་ བསམ་པ་ གཞན་དོན་ལ་གནས་པའི་
 ཚུལ་ཁྲིམས་ཚུལ་བྱེད་མ་མཐོང་པའི་རྒྱལ་བུ་ལྟ་བུ།⁴⁵ བྱིས་པ་གཞན་དོན་
 ལ་བཟོད་པ་ རང་གི་ལུས་སྲོག་གཞན་ལ་གཏང་བ་ བྲན་མོ་ཚུ་ཚུན་ལྟ་བུ་དང་གསུམ་
 བཀོད། སྟེང་དུ་བརྩོན་འགྲུས་རི་རབ་བཞིག་པར་དཀའ་བ་མེད་པ་ གོ་ཆེའབ་ ལྟ་
 བུ་དང་། བསམ་གཏན་ འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ་ མི་གཅིག་ལྟ་ཡུལ་གྱི་བདེ་
 བ་ལ་ཆགས་པ་ལྟ་བུ། ཤེས་རབ་(༡༦ བ) ནམ་མཁའ་ གཡོགས་པ་མེད་པར་
 གསལ་བ་ སྤྲིན་མེད་པ་ཉིམ་ཤར་བ་ལྟ་བུ་དགོད། དེའི་སྤྱི་རོལ་དུ་མི་གནས་
 པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ནི། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ནམ་མཁའ་དྲངས་པ་ལ་ཟླ་
 བ་དང་སྐར་མའི་ཚོགས་གསལ་ལ་མ་འགག་པ་ལྟ་བུ་མ་འདྲིས་ཡོངས་སུ་
 རིག་པ་འོ། །ཚོགས་གཉིས་འདྲ་མིན་⁴⁶སྦྱོ་བ་མེད་པར་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་
 པ་རྗེ་མཁན་ནམ་ཤིང་མཁན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་འདྲ། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་བག་
 ཆགས་བགོས་པའི་རྣམ་ཤེས་ནོར་བུ་རྟེན་དང་འདྲ། ཚོགས་གཉིས་བརྟེན་
 པར་བྱེད་པ་མིང་གཟུགས་སུ་འདྲ། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྤང་པོ་སྦྱེ་མཆེད་རྩྭ་
 སྦྱ་མའི་སྦྱེས་བུ་འདྲ། རིག་པ་འོ་བྱེད་པ་འདྲ། སྟེང་ལེན་གཞན་དོན་བརྩོན་
 པ་མ་བུ་གཅིག་པ་སྦྱོར་བ་འདྲ། སྟེང་པ་ཚོགས་གཉིས་སྤྲིན་པ་མངལ་
 ན་ལུས་རྗེ་གས་ཏེ་གནས་པ་འདྲ། སྦྱེ་བ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྦྱེ་བ་
 འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་སྲས་བལྟམས་པ་འདྲ། ག་ཤི་ག་དང་ན་དང་འཆི་བ་
 མེད་ཀྱང་འཆི་འཕོ་སྟོན་པ་སྦྱེ་མའི་སྦྱེས་བུ་འཆི་བ་འདྲ་བ་དགོད། དེའི་སྤྱི་

45 མ་དཔེ་ལ་ “རྒྱལ་བུ་བུ” ཡོད།

46 མ་དཔེ་ལ་ “འདྲ་མིན” ཡོད།

རོལ་དུ་བྱས་པའི་མཛད་པ་བརྒྱད་པའི་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྤྱོད་བ་སངས་
རྒྱས་སྐྱལ་པ་སངས་རྒྱས་མཛད་པ་བྱེད་པ་དང་། དམ་པའི་ཚོས་འཛིན་པ་ནི་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་
སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་སྐྱལ་པ་སྐྱུ་མ་བཞིན་དུ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ རྐྱེ་བའི་དབྱུག་ན་
རྐྱུ་མའི་རྐྱེས་བྱ་འདི་རྣམ་དུ་རྐྱེ་བོ་འདི་མགུ་བྱ་རྣམ་དུ་མི་སེམས་པར་ཡང་བྱེད་ཅེས་སོ།། རྐྱོན་
པ་དང་། སེམས་ཅན་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་ནི། རྐྱེ་བ་སྣ་ཚོ་གསལ་དང་བྱ་བ་མང་
ལྷན་པ། རྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྐྱོན་ཀྱང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་སྤྱོད་པའོ། །དུལ་ཟད་པར་བྱ་ཕྱིར་
ལོ་ཀ་ཚོས་སྐྱིན་བྱེད་ཅེས་སོ།།

༥ དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གདུང་བས་བས་ཏེ་སྤྲུགས་
དགོངས་རྩོགས་(༡༢ ན)པར་བྱ་བ་ནི། དགོ་སྤོང་རྩུ་འཕྲུལ་སྟོབས་མཚོག་
ལྷན་པ་ཞིག །ནམ་མཁར་གནས་ཏེ་གཅིག་ཆར་ཚོ་འཕྲུལ་རྣམ་པར་འཕྲུལ།།
འགྲོ་དང་འཆག་པ་དང་ནི་ཉལ་དང་འདུག་པ་སྟོན། །དེ་ནི་རྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་
དེལ་དུ་བ་པ་མེད། །ཅེས་སོ། །གྲོགས་མཆེད་སྐྱན་སུ་བོ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་སུ་བོ་རུས་དང་ཚ་རྒྱས་ལྷུང་ཏེ་དོ་ཚོ་ཁྲེལ་ཡོད་ཀྱི་གོ་ཆ་བགོ་
བ་ནི། དུལ་བས་མི་འཛིགས་པའི་ ལོ་ཀ་དགོན་པའི་ལམ་དང་སྐྱ་གེ་ནད་བཅས་
པར། །མཐོང་ནས་སྐྱག་པ་མེད་ཅིང་དེ་ནས་གོ་བྱོན་ཏེ། །སྤྱི་མའི་སྐུ་མཐར་
རྟུག་ཏུ་བརྩོན་ཞིང་རབ་ཤེས་ནས། །ཡོངས་སུ་རྐྱེ་བའི་ཡིད་ནི་རྩལ་ཅོམ་སྦྱེད་
མི་བྱེད། །ཅེས་སོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མ་རྒྱན་རྒྱན་ཆེ་བས་རྒྱན་ལན་
བྲན་པ་ནི། དཔའ་བོ་གར་སྦྱོད་ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་པ་ཡིས། །ཉོན་མོངས་མེད་
པས་ །ཁམས་གསུམ་ཡང་དག་འདས་ལ་ །རང་བཞིན་བདེལ་མི་གནས་པས་ །རྣམ་
པར་གྲོལ་བ་མིན། །རྐྱེ་བའི་རྐྱེ་ །ཉོན་མོངས་བསལ་བར་བྱུར་ཀྱང་རྐྱེ་བ་སྟོན་པར་

བྱེད། །ཤ་དང་ན་དང་འཆི་བ་མེད་ཀྱང་འཆི་འཕོ་སྟོན། །ཅེས་སོ། །གཞན་ལ་
 གཞོད་པ་བྱས་པའི་ལན་ཆགས་འཇལ་བའི་གོ་ཚལ་ན་པ་ནི། དཔེར་ན་བྱམ་
 མོ་དབང་མེད་རྗེ་བོའི་དབང་། །དེ་བཞིན་དཔའ་རྣམས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་
 དབང་གིས་འགོ། །སྤྱོད་བྱས་སམ་འོན་ཏེ་ཉག་ཏུ་བརྟེན་ཀྱང་རུང་། །བྱམ་མོ་
 རྗེ་བོ་ལ་ནི་བསྐྱོག་ཚིག་མི་སྤྲུ་ཡི། །ཞེས་འགོད་དོ། །དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔའི་⁴⁷བསམ་སྤྱོད་སྤྱོད་བ་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་ནི། དུས་དང་ཕོ་ བྱང་
 ཚུབ་སེམས་དཔའ་མཚོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཕོ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཐ་མ་ བྱང་
 ཚུབ་སྤྱོད་མེད་པ་འཕྲོག་པར་འགྱུར་གྱི་བར་ ཡུན་རིང་ཕོ་བྱང་དུར། །ཉིན་མཚན་
 གཅིག་ཅུ་(༡༢ བ)ནི་ཡིད་ལ་སེམས་བྱེད་ རྒྱེ་བ་ ན། ཐབས་མེད་པའི་
 འདུ་ཤེས་ མཁས་པ་གསལ་བས་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པར་རིག་པར་བྱ།
 །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཚེས་རྣམས་སྤྱོད་མར་གོམས་པ་དང་། སངས་
 རྒྱུས་གྱི་ཡོན་ཏན་འདོད་པས་ཚོག་ཤེས་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
 ལ་ཚོག་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེས་ཡེ་ཤེས་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་བྲི་བ་ཚར་
 ནས། རྟེན་རྣམས་ཚོགས་ནས་ལས་གྱི་འབྲུལ་འཁོར་རབ་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་
 པས། ལས་འདུ་བྱེད་རྟེན་རྣམས་ཚོགས་པ་སྟེ། སྤྱིན་པ་ལུས་འོངས་སྤྱོད་ལ་
 སོགས་པ་ལ་ཞུམ་པ་དང་ཞེན་པ་མེད་པར་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་ལྟར་གཏོང་
 བའོ། ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཞི་བ་དེ་མི་འདོད་ཅིང་འཁོར་གསུམ་དག་པས་སྤྲོམ་
 པའི་བྱ་བ་རྗེ་སྤྱོད་ཀུན་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའོ། ། བཟོད་པ་ཕན་འདོགས་
 པ་དང་། གཞོད་པ་བྱེད་པ་མཉམ་པར་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། ། བརྩོན་འགྲུས་
 གཞན་དོན་བརྩོན་པ་བྲན་མོ་ཚུ་ཚུན་གྱི་དཔེ་དང་། རང་དོན་བརྩོན་པ་རི་རབ་

47 མ་དཔེ་ལ་ “བྱང་སེམས་པའི་” ཡོད།

གཤེག་པ་ལ་དཀའ་བ་མེད་པའི་དཔེ་དང་། སྐྱོ་བ་འཁོར་གསུམ་མེད་པ་སྐྱུ་
མའི་སྐྱེས་བུ་ལྟ་བུའོ།། བསམ་གཏན་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པས། འདོད་
ཡོན་ལ་ཆགས་པ་བྲལ་ཏེ་རྒྱུ་འཁོར་གསུམ་པའི་མེ་ཏོག་ པད་མ་ ལ་རྒྱས་མི་གོས་པ་
བཞིན་དུ་བྱིས་པའི་ཚོས་ འཇུག་པ་ མི་གནས་པའོ། །ཤེས་རབ་ནི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ནི་ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྟོག་འབྲེལ་ཤེས་པ་ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་པ་
ལས་འདས་ཏེ་མི་གནས་པའི་སྤང་འདས་སུ་ཞུགས་པའོ།། དེས་བྱང་སེམས་
ཀྱི་འདུན་པ་དག་པོས་ལས་ལུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སྲིད་པས་རྒྱལ་བའི་སྲས་སུ་
(༡༥ ན)སྐྱེས་ལུས་པའོ། །བྱིས་⁴⁸པའི་རྣམ་ཤེས་མིང་གཟུགས་ལ་སོགས་
པ་ལྟ་འབྲུབ་སྟེ་བྱིས་པའི་ལས་ཀྱི་འཇུག་འཁོར་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའོ། །དེ་དག་
གིས་བྱིས་པའི་བྱ་བའི་འཁོར་ལོ་བསྟན་ཟིན་ཏོ།།

༥ དེ་ལྟར་རང་རྒྱུད་སྦྱོང་བ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་གི་མ⁴⁹མ་ལ་
སོགས་པ་ཡིན་པ་དང་། བ་མ་ཡང་ཡང་དུ་བྱས་པ་དང་། བྱས་ཤིང་ཀྱིས་
བྲིན་ཆེ་བ་དང་། དེ་ལ་བྱས་པ་ཤེས་གཞོན་གོས་པས། ཉེན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་
མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅོམ་པ་དེ་དང་། བྱམས་སྦྱིང་རྗེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་
སྲིད་ལེན་གྱིས། བསམ་པ་བྱང་སེམས་སྐྱོན་འཇུག་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། སྐྱོར་བ་མ་
རོལ་བྱིན་རྒྱག་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྤང་བ་དང་དམ་པའི་ཚོས་ཡོངས་
སུ་གཟུང་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། བྲོལ་བར་
བྱ་བའི་སྲིད་ལེན་སྲིད་པས་རོམས་པ་མེད་པ་དང་། ཚོག་ཤེས་མེད་པར་བྱ་

48 མ་དཔེ་ལ་ “བྱིས་” ཡོད། འོག་ཏུ་འདྲ་རིགས་འབྲེལ།

49 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱ” ཡོད།

སྟེ། དེ་ནི་སེམས་ཅན་མཚོགས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་མ་རིག་པ་ཆེན་པོ་ཉོན་མོངས་
 པ་ཅན་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཚོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གྲོལ་
 བའོ། །དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཟད་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་
 གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་བྲལ་བས། རྒྱུ་འབྲས་སུ་བྱེད་པ་པོ་འི་བདག་
 མེད། འབྲས་སུ་འབྲས་སུ་བྱ་བ་པོ་དང་མྱོང་བ་པོ་འི་བདག་མེད་པས་རྒྱ་
 འབྲས་སྐྱབ་འབྲས་ས་⁵⁰མོང་། བདག་པོ་མེད་ཀྱང་རྒྱ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་འབྲས་
 བུ་བསྐྱབ་མེད་པས་དེ་ནི། རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། གཡོ་བ་མེད་པའི་
 རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། བདག་མེད་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། མི་རྟག་པ་
 ཏུ་མའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། (༡༥ བ) ཏུས་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་།
 འཕོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། རྒྱ་མའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཚོགས་པ་ལས་རྒྱ་
 མའི་གཟུགས་བརྟན་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་འི་རྟེན་འབྲེལ་
 བསྟན་པའོ། །དེ་ལྟར་ཚོགས་གཉིས་ཤིང་རྟ་བཞོན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
 ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་བདེ་ནས་བདེ་བར་འགོ་བ་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་
 བའི་རྒྱལ་པོ་ཁང་བཟངས་ནས་ཁང་བཟངས་སུ་འགོ་བ་དང་འདྲའོ། །དང་
 པོར་ཡང་དག་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱི་རླུང་དུ་འགོ་ཞིང་བཀྱར་
 རྟེ་རིམ་གྲོ་བྱ་བ་དང་། དམ་པའི་ཚོས་བཟུང་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 སྟོན་གྲོལ་བྱ་བ་དང་། དེ་ནས་རྒྱལ་བ་སྐྱེས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རླུང་
 ཏུ་འགོ་ཞིང་བཀྱར་རྟེ་རིམ་གྲོ་བྱ་བ་དང་། དམ་པའི་ཚོས་བཟུང་སྟེ་དུས་
 ཇི་སྟེན་ནམ་མཁའ་གནས་ཀྱི་བར་དུ། རྒྱ་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི་
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མ་ལུས་པར་རྒྱལ་བ་སྐྱེས་དང་བཅས་པ་ལ་

50 མ་དཔེ་ལ་ “སྐབ་བྱུངས་” ཡོད།

འགོད་པ་ནི། རྒྱལ་སྲས་འཇམ་དབྱེས་དང་ཀུན་བཟང་དང་ལོ་ཀེལ་ར་ལ་
 སོགས་པའི་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་། བཅུ་གཉིས་
 ཚོས་ནི་གསུམ་དུ་འདུ། །གསུམ་པོ་དག་ལས་གཅིག་འབྱུང་སྟེ། །གཉིས་
 ལས་བདུན་འབྱུང་བདུན་ལས་ཀྱང་། །གསུམ་འབྱུང་གི་དཔའི་འཁོར་ལོ་དེ།
 ཉིད་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཁོར། །ཅིས་པའི་ཆ་མ་ཐུན་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་
 ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡིན་ནོ། །དགེ་བ་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་མི་གནས་སྲུང་འདས་ཀྱི་ཆ་
 མ་ཐུན་ཡིན། །ལམ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྟེ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་
 པའོ། །སྲུགས་ཐམས་ཅད་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ནང་ཚོགས་(༡༩ ན)
 ཐབས་མཁས་པས་བྱང་ཚུབ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་ལག་ལེན། བསམ་པ་རིན་ཆེན་
 སེམས་གཉིས་འབྲེལ། །སྦྱོར་བ་དཀའ་སྤྱད་དང་ལེན་དང་། །རྣམ་པ་ཀུན་
 ཏུ་མི་དམིགས་ཤེས། །གཞོན་པས་སྦྱོ་མེད་སངས་རྒྱས་སྲས། །ཞེས། པཎ་
 ཆེན་ལྷ་ཀྱུ་གྲིས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། ། སེ་སྦྱོམ་བྱང་བརྩོན་གྱི་གསུང་ལ་
 བརྟེན་ནས་རང་གི་ཉམས་སུ་སྦྱོང་ལུགས་བཀོད་པའོ། །སྦྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ལམ་
 དུ་འབྱེད་བའི་གདམས་ངག་རྩོགས་སོ། །

༥ རྗེ་གཙོན་པའི་མདོ་⁵¹ལས། སྐར་མ་རབ་རིབ་མར་མེ་དང་། །སྦྱུ་མ་
 ཟིལ་པ་ཚུབ་དང་། །མི་ལམ་སློག་དང་སྦྱིན་ལྟ་བུ། །འདུས་བྱས་ཚོས་ཀྱང་
 དེ་དང་འདྲ། །ཞེས་པས། འདུས་བྱས་དང་རྟེན་འབྲེལ་དོན་གཅིག་པས། བསྐྱ་
 བ་བཞི་སྟེ། འདུས་བྱས་སྦྱིའི་མཚན་ཉིད། རོ་སྦྱང་བ་ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད།
 ཉེས་དམིགས་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བ་རྗེས་

51 མ་དཔེ་ལ་ “རྗེ་གཙོན་གྱི་པན་གྱི་མདོ” ཡོད།

སྲུ་རྩོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་འདུས་བྱས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྐར་
མ་དང་འདྲ་སྟེ་སྲུན་པ་ན་སྐར་མ་སྤྲང་ལ་དེ་མེད་ན་དེ་འདུའི་སྤྲང་བའོ། །མ་
རིག་པའི་སྲུན་པ་ཡོད་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐར་མ་སྤྲང་ལ་དེ་མེད་ན་དེ་འདུའི་
སྤྲང་བའོ།།

གཉིས་པ་རོ་སྤྲང་བ་ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་སྟེ། ཡུལ་སྤྱིའི་མཚན་
ཉིད་རབ་རིབ་དང་འདྲ་སྟེ། མིག་ལ་རབ་རིབ་ཀྱི་ནད་ཡོད་ན་སྐྱེ་ཤད་དང་
བལ་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པ་སྤྲང་ལ་དེ་མེད་ན་དེ་འདུ(༡༩ བ)མི་སྤྲང་
དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་ལ་འཇུག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་ནད་ཡོད་ན།
ཡུལ་སྤྲུག་མི་སྤྲུག་བར་མ་གསུམ་ལ་ཆགས་སྤྲང་རྫོངས་གསུམ་སྤྲང་ལ།
དེ་མེད་ན་དེ་འདུའི་སྤྲང་དོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་མར་མེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཀོང་བྱ།
སྤྲུམ། རས་གསུམ་ཚོགས་པ་ལས་མར་མེ་སྤྲང་ལ་དེ་མེད་ན་དེ་མི་སྤྲང་དོ། །རྣམ་
ཤེས་ཀྱང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་དང་། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་
དང་། ཡིད་དང་བག་ཆགས་སྤྲུ་མ་དང་རྐྱེན་བཞི་འཛོམས་ན་རྣམ་ཤེས་རྟུག་
སྤྱི་ལ་དེ་མེད་ན་དེ་འདུའི་སྤྱིའོ། །གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྤྲུ་མ་དང་འདྲ་
སྟེ། དེའུ་ཤིང་ལས་ལ་སོགས་པ་ལ་སྤྲུན་དང་སྤྲུགས་ཀྱི་རྟ་སྤྲང་ལ་སོགས་
པར་སྤྲང་ལ། སྤྲུ་མ་མཁན་ལ་སྤྲང་ཡང་བདེན་དངོས་སྲུ་ཞེན་པ་མེད་དོ། །
དབང་པོ་རྟུག་བདག་ཏུ་བཟུང་། ཡུལ་རྟུག་བདག་གིར་བཟུང་བ་དེ་མ་རིག་པ་
ལ་སྤྲང་གི་མ་རིག་པ་མེད་ན་དངོས་པོ་བདེན་པར་མི་སྤྲང་དོ།།

གསུམ་པ་ཉེས་དམིགས་རྗེས་སྲུ་རྩོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་གཉིས་ཏེ། མི་
རྟུག་པར་རྗེས་སྲུ་རྩོགས་པ་དང་། སྤྲུག་བསྐྱལ་བར་རྗེས་སྲུ་རྩོགས་པའོ། །མི་

རྟལ་པ་ནི་ཟེལ་པ་ལ་ཉི་མའི་ཟེར་ཕོག་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱུར་སྐྱུར་ཡང་དེ་མ་ཐག་
མི་སྐྱུར་བ་བཞིན་ལོ། །སྐྱུག་བསྐྱུལ་བར་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་ནི་རྒྱ་བུར་ཉེ་དུ་
ཡོད་པ་དུ་མེད་ནས་འགྲོ་བས་སྐྱོ་སྐྱོས་མི་སྐྱུབ་པ་ལོ།།

བཞི་པ་དེས་འབྱུང་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་འདས་པ་མི་ལམ་དང་འདྲ་སྟེ་
མི་སྐྱུར་དོ། །མ་འོངས་པ་སྤྱིན་དང་འདྲ་སྟེ་སྐྱོ་བུར་བ་བསྐྱུ་བྱིད་ཅེས། (20
ན)དུ་སྐྱུར་སྐྱོག་དང་འདྲ་སྟེ་སྐྱད་ཅིག་ཅེས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་དེ་དང་
འདྲ་སྟེ་བསྐྱུ་བྱིད་ཅེས། རྒྱན་སྐྱུར་ཅེས་ལ་འགྲོ་འོང་མེད། བདག་མེད་སེམས་
ཅན་མེད། སྤིང་པོ་མེད། རང་བཞིན་མེད་པ་ལོ། །པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས།
ངས་སྐྱུར་བ་འདི་སྤྲིག་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་སྐྱུར་བ་བཞིན་དུ་སྐྱུར་བ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཅེས་
ལས་མ་མཐོང་དོ། །ཁྱེད་ཅག་གིས་ཅིར་མཐོང་ངམ་གསུངས། རང་སེམས་
འདི་ཡང་རྣམ་རྟོག་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་སྐྱུར་བ་ཅེས་ལས་ང་བདག་མི་འདུག ལུས་
འདི་ཡང་མིག་ཡོར་རམ་སྤྲིག་རྒྱ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་རྒྱུ་སྐྱུར་བ་ཅེས་ལས་མི་
འདུག བྱི་ནང་སྐྱོད་བཅུད་དག་གཉེན་འོངས་སྐྱོད་འཛོམས་མ་འཛོམས་
རང་གི་ལུས་སེམས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་སྐྱུར་མི་ལམ། འབྲུལ་
སྐྱུར་མིག་ཡོར་དང་སྤྲིག་རྒྱ། རྒྱན་སྐྱུར་སྐྱུ་མ། རང་གི་དོ་བོ་མེད་པ་སྐྱུལ་པ།
མ་འདྲེས་པར་སྐྱུར་ལ་དོས་གཞུང་བ་མེད་པ་འཇའ་ཚོན། སྐྱུར་ཡང་རང་གི་དོ་
བོ་མེད་པ་རྒྱ་ཟླ། བསྐྱུ་བྱིད་དུ་སྐྱུར་བ་རྒྱུ་ཟེལ་གྲོང་ཁྱེད་ལོ།།

༥ མདོར་བསྐྱུ་ན། ཅིར་སྐྱུར་དོས་པོར་འཛོམ་པ། བདེན་པར་ཞེན་པ་
མ་རིག་པ་ལོ། །ཅིར་སྐྱུར་དོས་མེད་སྤྲིག་རྒྱ་དང་འདྲ། བདེན་མེད་སྐྱུ་མར་
རྟོགས་པ་རིག་པ་ལོ། །རང་གི་རྣམ་རྟོག་སྐྱད་ཅིག་མ་འདིས་དོས་འཛོམ་

དང་བདེན་ཞེན་དུ་སོང་ནས་མ་རིག་པ་ལུགས་སུ་འབྱུང་། རྣམ་རྟོག་སྐད་ཅིག་
 མ་འདིས་བརྟུན་སྐད་དངོས་མེད། བསྐྱུ་བྱིད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ན་ལུགས་
 ལས་(20 བ)ལྟོག་གོ། ལུགས་འབྱུང་ནི་གང་གིས་འཁོར་ན་དུག་གསུམ་
 གྱིས་འཁོར། གང་དུ་འཁོར་ན་འགོ་བའི་རིགས་ལྷ་འམ་དུག་ཏུ་འཁོར། ཇི་
 ལྟར་འཁོར་ན་རྟེན་འབྲེལ་བརྒྱ་གཉིས་ཏེ་ཉོན་མོངས་ལས་དང་སྐྱབ་བསྐྱུ་
 ཏུ་འཁོར། དེ་ཡང་དུལ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འཁོར་རོ། །སྐྱར་གྱི་བདེ་སྐྱབ་ཐམས་
 ཅད་ཕྱི་བ་ཕྱི་བ་ཅམ་དུ་འདས་སོང་སྟེ་སྟོང་པོ་མ་བྱུང་། ད་ལྟར་བདེ་སྐྱབ་གང་
 རང་ཐོག་ཏུ་བབ་ཀྱང་འབྲེལ་ཕྱི་བ་ཏུ་འདུག་པས་སྟོ་སྟོས་བཅས་པ་མི་འདུག
 སྟོ་སྟོས་འཆའ་མཁན་བདག་རང་ཡང་འབྲེལ་ཕྱི་བ་ཅམ་དུ་འདུག་གོ། །སྟོ་བ་
 དཔོན་སེ་སྟོ་མ་ལ་འོ་སྟོ་ལ་གྱི་ཚོས་རྟེན་འབྲེལ་འདིས་བརྗོད་བྱ་ཅི་སྟོན་ཞུས་
 པས། སྟོ་བ་དཔོན་གྱི་ཞལ་ནས། རྟེན་འབྲེལ་འདིས་སྐད་བའི་འདི་འའི་འོ་
 འིར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་གསུང། དོན་ལ་རྟུན་སྐྱབ་མཁས་མི་མཁས་
 སུ་འདུག རྟེན་འབྲེལ་རྟུན་པར་རྟེན་ཚུར་རྟེན་བསྐྱུ་བྱིད་པར་སྟོས་ཚུར་སྟོས་སུ་
 ཤེས་པས་རྟུན་རྐྱབ་⁵²ཞར་ནས་སོང་། རྟུན་སྐྱབ་སྟོང་པར་སོང་། རྟུན་ལ་བདེན་
 པར་ཞེན་པའི་མ་རིག་པས་ལུགས་སུ་འབྱུང་། རྟུན་རྐྱབ་ཚོར་ཏེ་རྟུན་སྐྱབ་སྟོང་
 པར་སོང་པས། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟུན་ལུགས་ལས་ལོག་གོ། འཁོར་
 འདས་ལམ་གྱི་ཚོས་འདུས་བྱས་ཀྱིས་གནས་ལུགས་དེ་ཅམ་མོ། །འཁོར་
 བར་འབྲེལ་པའི་རྐྱུ་ས་བོན་རྣམས་རང་གི་རང་འཛིན། རང་མ་བཟུང་ན་
 འཁོར་བར་མི་འབྲེལ། ཡང་དུག་གསུམ་ཡིན། དེ་མེད་ན་དེ་འང་མེད་དེ་མེ་མེད་
 ན་དུ་བ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །སྐྱིར་སེམས་ཅན་མ་རིག་པ་དང་མ་ཤེས་པ་དང་

52 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱབ་སུ” ཡོད།

འབྲུལ་པའི་དབང་གིས། དངོས་པོར་འཛིན་པ་དང་(27 ཀ)བདེན་པར་ཞེན་
 པའི་རྟོག་པ་ཞེན་ཆེལ་འགོག་པར་དཀའ་བས། དེའི་གཉེན་པོར་སངས་
 རྒྱལ་གྱིས་མར་ཕྱིན་ལ་སོགས་པའི་ངེས་དོན་གྱི་སྡེ་སྡོད་གསུངས། ལས་
 རྒྱ་འབྲས་ལ་སྦངས་པའི་གཉེན་པོར་དམ་པའི་ཚོས་འདུལ་བའི་སྡེ་སྡོད་
 དང་མདོ་སྡེ་ལས་རྒྱ་འབྲས་སྟོན་པའི་སྡེ་སྡོད་གསུངས། སེམས་ཅན་སྤྱོད་
 གདུལ་དཀའ་བ་གདུལ་བའི་དོན་དུ་གསང་སྤྲུགས་གསུངས། སེམས་ཅན་
 གྱི་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེན་མོངས་ཞེན་ཆེལ་འགོག་པ་དཀའ་བ་དགྲོལ་བར་བྱ་
 བའི་དོན་དུ་སེམས་སྤྱོད་ཀྱི་ཚོས་གསུངས་སོ། །འབྲུལ་ཉམས་སྤྱེལ་ན་
 པའི་ལག་ལེན་དུ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་བསྟན་བཅོས་མཁན་
 པོ་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱུལ་པ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་འཛིན་
 དང་བདེན་ཞེན་དང་ཉེན་མོངས་པ་ཆགས་སྤང་རིགས་པས་འགོག་དབྱ་ཚད་
 གསུངས། ལུང་རིགས་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་མདོན་པ་གསུངས། ལག་ལེན་
 འདུལ་བ་སྤྱོད་སྤྱོད་གསུངས། དེ་ལྟར་གང་ལ་གང་འཚམས་གསུངས་
 པས་བཀའ་དྲིན་ཆེནོ། །དབྱུ་མ་རིགས་པའི་སྐབས་སུ་དགོ་བཤེས་པོ་
 རྒྱུང་པའི་ཞལ་ནས། དགོ་བཤེས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤྱང་བ་འདི་རིགས་དོར་
 སུཅུ་བྱས་པས་ཡལ་ནས་འགོ་བ་བཞེན་དུ་གསུངས་ཏེ། ད་སྤྱུག་པ་ལ་སྤྱང་
 བ་འདི་གཏིང་ཚུགས་པ་བཞེན་སྤྱངས་ཏེ་སེ་འདུག་ན་གསུངས། སུཏོ་བའི་
 ཞལ་ནས་དགོ་བཤེས་ཀྱིས་ནི། དེད་ཅག་ལ་སྤྱང་བ་⁵³གསུངས་སྐད། ཡང་
 པོ་རྒྱུང་པའི་ཞལ་ནས། ར་སྤྱོད་འདིར་གཞན་ཡོངས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པར་
 ལ་ལ་སྟོན་པ་དང་དགོ་བཤེས་སྤྱོད་སོང་། ལ་ལ་སྟོན་ཆེན་བཟང་པོར་འགོ་

53 མ་དཔེ་ལ་ “གཏིངས་པོ་” ཡོད། འོག་ཏུ་འད་རིགས་འགྲེས།

ཞིང་འདུག་པ་ལ། ད་སྐབས་པ་ལ་ཚེ་སྲི་མ་རང་ཡོད་དམ་མེད་དམ། ལས་
 རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་འདི་བདེན་ནམ་མི་བདེན་ནམ་སྐྱམ་པ་ལས་ད་དུང་མི་
 འདུག་ན་(༢༡ བ)གསུངས་པས། སུ་ཉོ་བ་དང་སྐྱུ་སྐྱ་བའི་ཞལ་ནས། དག་
 བཤེས་འདིས་དེད་ཅག་ལ་སྤྱིང་བ་གསུངས་སྐད་དོ། །ཁྱད་པར་རྟེན་འབྲེལ་
 འདི་མ་རིག་པའི་གཉེན་པོར་གསུངས། སྤྱི་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་དུ་བརྗོད་བྱས་
 འདི་གསུངས་པས། ཁྱད་པར་དག་བཤེས་པོ་རྒྱུང་པས་སྐྱགས་དམ་དུ་འདི་
 མཛད། འདི་ལ་འཕྲིག་ཚུད་⁵⁴ན་འདིས་ལྡེ་མིག་བྱས་ནས། ཚོས་ཐམས་ཅད་
 འདིས་གོ་སྟེ། ལུང་དང་རྟོགས་པས་བསྐྱུས་པའི་བཀའ་སྤྱི་སྤྱོད་གསུམ་དང་
 སྐྱགས་རྒྱུད་སྤྱི་བཞི་དང་། ལུང་དང་རིགས་པ་དང་གདམས་རག་ཐམས་
 ཅད་འདིར་འདུས་ཏེ། སྤྱིང་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ལ་རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་
 ཚོས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །བདག་གིས་དང་པོར་འདི་མ་གོ་བ་ལ་སློབ་
 དཔོན་སྟོན་བརྩོན་གྱི་ཞལ་ནས། འདི་གིས་ལ་ཉེན་ཅིག་དུས་ཕྱིས་གོ་ཞིང་
 རྟོགས་ནས་འོང་གསུངས་ནས། འདི་གིས་མཉམ་པས་དེ་དུས་སུ་ཅི་ཡང་མ་
 གོ་སྟེ། འདི་གོ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་མདོ་བསྟན་བཅོས་ལུང་རིགས་པ་ཐམས་
 ཅད་བཏུས། གང་ཟག་དམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞུས་པས། ཚོས་ཐམས་ཅད་
 གྱི་སྐྱགས་འཁྲུགས་པ་དང་གཉིང་ལོངས་པར་བྱུང་བས། ཚོས་འདི་དང་སློབ་
 དཔོན་སྟོན་བརྩོན་བཀའ་བློན་ཚེའོ། །དེ་གོང་དུ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཅེ་ཅེ་ལོང་དུ་
 སོང་། སྤྱང་ལ་མ་དེས་པར་སོང་། ལོང་པ་རྟ་རྒྱགས་དང་། མཐོང་ཁུངས་མེད་
 དུ་སོང་། ཚོས་འདི་ལ་འཕྲིག་ཚུད་པས་སྤྱི་ལོ་ཐེ་ཚོམ་ཚོད། ལམ་མ་ནོར་བ་དོ་
 ཤེས་སོ། །དག་བཤེས་པོ་རྒྱུང་པའི་གདམས་རག་གི་གཙོ་བོ་རྟེན་འབྲེལ་ལག་

54 མ་དཔེ་ལ་ “འཕྲིག་ཚུད” ཡོད།

ལེན་དུ་བྱིལ་བ་ཐོས་པ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་ངེས་ཤེས་
 ཅུང་ཟད་རྟེན་དོ།། དག་བའི་བཤེས་གཉེན་པའི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་
 ལག་ལེན་མདོར་བསྐྱུས་སུ་བཀོད་པའོ།། རྫོགས་སོ།། ལྷ་མ་སྐྱར་ཐང་པ་
 བརྒྱད་པར་བྱོན་པ་དེས་བཅུན་པ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ལ་གནང་ངོ།། དམ་
 པས་བསྐྱུགས་པ་སྐྱར་ཐང་གི་དབེན་གནས་སུ་ཟེའུས་ཕྱག་དཔེ་ལས་བྲིས་
 ཤིང་ལྷུས་དག་གོ།། ༥

གིས་བྱས་པས་མི་ནད་ལ་སོགས་པ་བྱུང་། དེར་སྐྱོན་པོ་མཛད་པས་སྡིག་ཅན་
 སྐྱེས་ཤིང་གྲུས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་འཕྲིན་ལུགས་ལེ་འབར་ཏེ་རལ་
 གྱི་འཛིན་དུ་གྲགས་སོ། །རྟུག་པ་ཨོ་ནན་ཏུ་ཕུ་རིར་ཕུ་སྟེགས་པ་པམ་པར་
 མཛད། བདུན་པ་བདུད་ཚྭ་སྤྲོད་མི་ཐ་རའི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་ཆང་ཉོས་ཏེ་འོ་
 མར་བསྐྱར་ནས་གསོལ་ཏེ་ཉིམ་བཟུང་དོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཉིམ་འཛིན་ཅེས་
 བྱ་(༥ ན)བར་གྲགས་སོ། །དེ་ནས་རྒྱ་གར་ཤར་དུ་མི་བཟུང་པའི་གཟུངས་
 ཐོབ་པའི་དགོས་པ་ལྟེ་ཉིམ་ལ་གདམས་དག་མཛད་དོ། །དེས་ཨ་བ་རྩུ་ཏི་པ་
 ལ་དུ་གསེར་གླིང་པ། རྩོམ་ལ་གནད། ལྷ་མ་བལ་པོ་དང་རྒྱ་ལ་གནད། རྒྱ་
 དཀར་ལུ་ལ་⁴བསྐྱབ་བདུས་དང་སྤྱོད་འཇུག་དང་མདོ་ཀུན་ལས་བདུས་
 པའི་གདམས་དག་མཛད་དོ། །མན་དག་འདིའི་བརྒྱུད་པ་ཡིན་པ་ནི། རྒྱ་
 གར་ཤར་ཕྱོགས་སུ་མའི་གོང་ལྷོ་བྱ་བ་ཕུ་སྟེགས་པའི་གླིང་ཞིག་ཏུ་སྤོབ་
 དཔོན་ཞི་བའི་ལྷ་ས་ལུས་ཀྱི་བཀོད་པ་བསྟན་ཏེ། ཐམས་ཅད་ནང་པ་སངས་
 རྒྱས་པར་བཅུད་དོ། །དེ་ནས་དགོས་པ་ལྟེ་ཉིམ་ལ་གདམས་དག་བཏབ་པོ། །དེ་གཉིས་
 ལ་སྤྱོད་འཇུག་དང་བསྐྱབ་བདུས་ཀྱི་གདམས་དག་བཏབ་པོ། །དེ་གཉིས་
 ཀྱིས་ལྷ་མ་གསེར་གླིང་པ་ཅན་དུ་བྱོན་ནས་བསྐྱབ་བདུས་སྤྱོད་འཇུག་མདོ་
 ཀུན་ལས་བདུས་གསུམ་གྱི་གདམས་དག་གནད་དོ། །ལྷ་མ་གསེར་གླིང་
 པས་ཉམས་སུ་གྲངས་ཏེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་འཇམ་པའི་རྩོ་རྩོ་དང་ཞི་བའི་ལྷ་

3 མ་དཔེ་ལ་ “དབྱེས་བྱས་” ཡོད།
 4 འདི་འོག་ཏུ་ རྒྱ་གར་གྱི་དགོས་པའི་ལུ་ ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་ནི་ འོག་ཏུ་ལྷ་མ་རྒྱ་
 ལའང་བརྒྱ་ཐེངས་ཡིན་པར་གསལ།
 5 གསེར་གླིང་པ་ཅན་དུ་ ཞེས་པ་གསེར་གླིང་པ་ཡོད་སར་ཡིན་ནམ་སྟེ། དེ་བཞིན་འོག་ཏུ་ལྷ་མ་
 ཅན་དུ་ཡང་ ལྷ་མ་ཡོད་སར་ཡིན་ནམ་སྟེ།

ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་སྲར་གྱི་གསུམ་པ་དེའི་གདམས་ངག་གཞུང་རྒྱུང་
 རེ་མཛད་དོ། །དེ་ཚོ་བོ་རྗེས་ཞུས་སོ། །ཚོ་བོ་ལ་བལ་པོའི་སྐྱེ་མ་རྩ་ན་གྱིས་
 ཞུས་སོ། །སྐྱེ་མས་སྦྱོད་འཇུག་གི་གཞུང་དོན་དེའི་དང་ལག་ཁྲིད་དང་ལ་
 གཏམ་རྒྱལ་ཅུ་ཅུ་བཞི་གསུངས་སོ། །སྐྱེ་མ་བལ་པོ་དེའི་སྐྱེ་མ་རྒྱན་འཁར་
 བ་འདི་མཚན་རྒྱ་ཐེར་བ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་ཚོག་གི་དབུ་ཚད་དང་སྦྱོད་ཕྱོགས་མ་
 ལུས་པ་མཁུན། འཁོར་བ་ལ་ཞེན་པ་ལོག་ནས་སྐྱེ་མ་ཅན་དུ་བལ་པོར་བྱོན།
 གདམས་ངག་ཞུས་སོ། །ཉམས་སྐྱེས་ཏེ་མི་ཚེན་གྱི་ཚུལ་འཚོས་སྤངས་སོ། །
 ཁོང་ཕྱིས་འདིར་གོངས་མེད་པར་གོངས་བཟེར། །དེས་རྒྱན་གར་གྱི་དགོ་བཤེས་
 ཞུ་ལ་གཏད་ནས་བསྐྱོམས། འདི་གཅིག་སྤུས་ཚོག་གསུང། བོད་དུ་སྦྱོད་འཇུག་
 ལ་སྐྱོ་གཏོད་པ་སྐྱེ་མ་འདི་དང་ཀ་མ་བ་གཉིས་ལས་མ་བྱུང་(༥ བ)བ་འད་
 གསུངས། ཁོང་གིས་སྐྱེ་མ་སྤེལ་གདམས་ངག་གནད་དོ། །ཤེས་རབ་གྱི་
 ལག་ཁྲིད་བཞི་སྟེ། ལྟ་བ་བདེན་གཉིས་གྱི་ལག་ཁྲིད་ནི། ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་
 དམ་སྟེ། །འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད། །ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི། དེ་
 ལ་འཇིག་རྟེན་པལ་པ་ནི། །སྤང་བ་ལ་བདེན་པར་འཇིན་པས་ལམ་དུ་མི་འགོ་
 བ་ཡིན། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་སྐྱོ་སྟེ། སྤང་བ་སྐྱུ་མར་
 རྟོགས་པས་ལམ་དུ་འགོ་བ་ཡིན། དེ་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་མ་
 རྟོང་སྟེ། སེམས་ཅན་སྐྱེ་མའི་བྱད་མེད་ལ་དངོས་པོར་ཞེན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་
 འཁྲུལ་པ་དང་སངས་རྒྱས་སྐྱེ་མའི་ཡེ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་དང་། དོན་དམ་
 པར་སེམས་མེད་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྐྱོ་ལས་འདས་པས་དོན་དམ་སྐྱོའི་སྦྱོད་
 ཡུལ་མིན་ནོ། །སྐྱོམ་པ་བདག་མེད་གཉིས་གྱི་ལག་ཁྲིད་ནི། དང་པོར་གང་
 ཟག་བདག་མེད་བསྐྱོམ་སྟེ། ཐ་མལ་གྱི་བདག་ཏུ་ཞེན་པ་གཞིག་སོ་དང་

སྐྱོན་བདག་མ་ཡིན། རུལ་ཁྲག་ཚུལ་རྒྱུ་དང་བྱ་བ་རྣམ་ཤེས་ཁམས་
 རྒྱུ་འདུས་པ་ལྟ། རང་བདག་མེད་དུ་གོ་ན་སྤྲེགས་ཀྱི་བདག་ཤུགས་
 ལ་འགོག་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྐྱོན་པ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་སྟེ། དང་པོ་
 ལུས་ལ་ཞེན་པ་བསྐྱོན་པ་ནི་གཅིག་གཉིས་ཏེ་རགས་པའི་ལུས་ཡན་ལག་དུ་
 བྱེད་མཁོ་ཡོད་ལ་མི་ལྟ་བུ་སྟེ། ལུས་ནི་རྒྱུ་པ་བྱིན་པ་མིན་ཏེ། བརྒྱ་དང་སྦྱིད་
 པ་ནས་མགོ་བོའི་བར་དུ་ལྟོ། །ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ལ་ལུས་ཡོད་ན་
 མང་(༦ ན)པོར་འགོ། སྤྲ་བའི་ལུས་ལག་པའི་སོར་མོ་ཡིན་པས་ཚོགས་ཀྱང་
 རང་གི་ཆས་བྱེ་བས་ཆ་ཡང་རུལ་དུ་བྱེད་མི་ལམ་དང་འདྲ་བའི་ཉམས་སྦྱོར།
 ཚོར་བ་ནི་རྣམ་རྟོག་གིས་བདེ་སྤྲུག་དུ་ཞེན་པས་སྤྲེ་སྐྱོན་ལུགས་གསུམ་
 ཡིན་པས་དེ་བོ་སྦྱོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱ་རེག་པ་དང་རྟེན་སེམས་ཡིན་ནོ། །དང་
 པོ་བདེ་སྤྲུག་རགས་པ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དེ་ཉིད་དུ་ཡོད་བདེ་བ་གཏན་མི་སྦྱི་
 དགོས། བདེ་བ་འདྲའོ། །སྤྲ་བ་ནི་བདེ་དུས་སྤྲུག་བསྐྱེད་སྤོང་ཡོད་ན་རྟོག་
 པའི་ཞེན་པར་སྦྱོང་བ་དང་། རེག་པ་དབང་པོ་དང་དོན་དང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་
 སྤང་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་དབང་པོ་དང་དོན་ཡོད་པར་བཅས་ནས་ཏེ་མ་འདྲེས་པ་
 དང་རྣམ་ཤེས་ལུས་མེད་པ་དང་། རྟེན་སེམས་མི་ལམ་ལྟར་གཞག་པས་ཞེན་
 པ་བསྐྱོན་པའི་ཉམས་ཡིན་ནོ། །སེམས་ནི་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་རྒྱུ་སྟེ། ཡིད་
 རྟེན་ལ་བཅའ་བ། ཡིད་ནི་དབང་རྣམས་ལ་མི་གནས་ཏེ་ཡིད་ལུས་དང་།
 གཞན་ལ་བཅའ་བའི་དངོས་དང་ཚོགས་ལྟ་ནི། ཤེས་བྱ་ལས་སྤྲར་ཤེས་
 ཡོད་ན་སྟེ། དམིགས་པ་ལ་བཅའ་ལོ། ཚོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནི་ཀུན་རྫོབ་
 ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེ་མེད་བསྐྱོན་པ་དེ་ལྟར་ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེ། སྤྲང་
 བ་བདེན་མེད་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཏེ་དོན་དམ་དུ་སྦྱོང་ཉིད་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ། སྦྱེ་

མེད་དུའོད་པའི་ཤེས་རབ། སྐྱེ་མེད་བསྐྱོམ་པ་གང་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་སྟེ། སྐྱེ་
 མེད་རྟོགས་པའི་ཉམས་སྦྱོང་རྟོན་མེད་དོ། །སྟོན་རྒྱ་དངོས་པོར་འཛིན་པ་སྟོན་ག་
 པའི་ལག་ཁྲིད་གཉིས་ཏེ། རྒྱ་ལ་བདེན་ཞེན་སྟོན་པ་དོ་རྗེ་གཟེགས་མས་རྒྱ་
 མེད་པ་དང་། དབང་ཕྱུག་དང་རྩལ་དང་། གངས་ཅན་གྱི་རང་སྐྱེ་སྣང་བ་དང་།
 འགལ་བས་མེད་དོ། །སྟོང་ཉིད་བསྐྱོམ་པའི་(༦ བ)ཉམས་སྦྱོང་གས་ནི་དངོས་
 པོར་རྟོག་པའི་གགས་ཡིན་པས་སྣང་བ་དངོས་པོར་རྟོག་པ་འཛིག་རྟོན་རང་
 ཡང་སྐྱེ་མ་དང་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་གཞག་འབྲས་བུ་ལ་བདེན་ཞེན་སྟོན་པ་
 ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགག་གི་ཉམས་སྦྱོང་གི་དངོས་པོར་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ལས་ཏེ། ཡོད་
 པ་དང་མེད་པ་དང་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་བ་དང་། དངོས་པོ་དངོས་མེད་དུ་
 འགོ་བ་མེད་པས་འགོ་བ་མི་ལས་ལྟར་སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་ཉམས་སྐྱེའོ། །སྐྱེ་
 རྒྱ་སྟོང་རྗེའི་ལག་ཁྲིད་རྣམས་སྟེ། རང་ཚོས་བརྒྱད་ཀྱི་ཞེན་པ་སྟོན་པ་ ༡། ༢
 'ལྷ་བྱིས་པ་སྟོན་ལས་འཚོ་བ་སྟོང་རྗེ། ཤི་ནས་ངན་སོང་དུ་འགོ་བ་སྟོང་རྗེ། ༣།
 ༤ 'རྩ་སྟོན་པ་ལམ་ལོག་སྟོང་རྗེ། ༥ 'རྩ་ཚོ་སྣང་དོན་མེད་འདེའ་བ་སྟོང་རྗེ། ༦
 'དུ་བདུད་ཀྱི་བར་ཆད་མང་བ་སྟོང་རྗེ། གཞུང་དོན་སེམས་ལ་དྲན་ནས་བསྐྱོམ་།
 ཉམས་སྦྱོང་གས་ཡིད་ཆེས་གདམས་པའོ། །ལག་ཁྲིད་རྟོགས་སོ། །ལྷོ་སྟོ། །
 སྐྱེ་མ་སྣང་ཐང་པ་བརྒྱད་པར་བྱོན་པ་དེས་བཅུན་པ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ལ་
 གཞན་སྟེ་ཡི་གེར་བྲིས་པའོ། །།དབེན་གནས་སྣང་ཐང་གཅུག་ལག་
 ལང་མཚོག་དུ། །མཉམ་མེད་སྐྱེ་མ་སངས་རྒྱས་སྐྱེ་སྟོན་ལ། །བཅུན་པ་
 ཟེ་སྟོན་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས། །དད་ནས་ལྷས་ཤིང་ཕྱག་དཔེ་དངོས་ལ་
 བྲིས། །

6 མ་དཔེ་ལ་ “རྟོན་” ལྟར་སྣང་།

བ་ག་ལ་ཡོད། ཉོན་མོངས་དགས་མི་དག་བའི་དྲག་རང་ལ་སྐྱད་པ་ལ་ཚས་
 ཀྱི་སྐྱེན་གྱིས་གསོ། །ལུས་ལོངས་སྐྱོད་དག་བའི་སྐྱོང་པོ་སྐྱང་པའི་ལག་ཁྲིད་
 རི། བདག་གི་ལུས་དང་ལོངས་སྐྱོད་དང་། །ལུས་གསུམ་དག་བ་ཐམས་ཅད་
 ཀྱང་། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་བསྐྱབ་སྱིར། །ཕངས་པ་མེད་པར་གཏང་
 བར་བྱ། །སེམས་ཀྱི་སྐྱང་པོ་ཆེ་བླ་པས་གདགས་པའི་ལག་ཁྲིད་རི། ཀུན་
 རས་བླ་པའི་ཐག་པ་ཡིས། །སེམས་ཀྱི་སྐྱང་ཆེན་མ་བཏགས་ན། ཉོན་
 མོངས་པའི་དགས་ཞི་རང་གི་དམ་ཚིག་དང་བསྐྱབ་པའི་ཞོར་འཕྲོག་ ཐར་
 པའི་སློག་གཅོད། རོཚ་ཤེས་པས་སྲིག་པའི་རྣམ་སྲིན་བླ། གྲེལ་ཡོད་པས་
 སྐྱ་མ་དང་དཀོན་མཚོག་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་འཕྱ་བས་འཇོམ་པ་བླ། བླ་
 པས་ཟིན་པས་ལུས་སེམས་སྲིག་པ་དང་མ་འདྲས་པའི་ཤེས་བཞིན་རྒྱུད་ལ་
 སྐྱེས།⁵ བཟོད་པ་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་ལག་ཁྲིད་ཀྱིས་ཞེ་སྤང་གི་དག་གཞོམ་པ་
 རི། ཁོ་བའི་དག་ཡིས་དེ་ལ་སོགས། །སྐྱུག་བསྐྱུལ་དག་ཞི་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
 ཐ་མལ་གྱི་དག་འདི་རང་བཞིན་གྱིས་འཆི་བས་གཡུལ་དོར་མཚོན་གྱིས་
 སྐྱུག་བསྐྱུལ་བྱུང་དུ་བསད་ནས། ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་དག་(༥ ན)འཇོམས་
 པ། །དེ་དག་རྒྱལ་བྱེད་དཔའ་བོ་སྟེ། །ལྷག་མ་རོ་ལ་གསོད་ཕྱིར་དོ། །ཚོས་
 ལ་ངེས་པར་སེམས་པ་ཞི་ནད་རྐྱེན་དབང་ཡིན་པ་ལྟར། གཞན་གཞོད་པ་བྱེད་
 པའི་ཉོན་མོངས་པའི་རྐྱེན་དབང་ཡིན། རང་དབང་མེད། གཞོད་པ་བྱེད་པ་
 ལ་ཇི་མི་སྐྱུམ་པ་ཞི་ཉོན་མོངས་དབང་དུ་གྱུར་པས་རང་དབང་མེད་པ་སྐྱོང་རྗེ་
 བྱ། བརྩོན་འགྲུས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལག་ཁྲིད་རི། རྐྱང་མེད་གཡོ་བ་མེད་པ་
 བཞིན། །བསོད་ནམས་བརྩོན་འགྲུས་མེད་མི་འབྱུང་། །གསུམ་པ་དང་པོ་ལེ་

5 མ་དཔེ་ལ་ “འོང་སྐྱེ” ཡོད།

ལོའི་ཉེས་པ་བསམ་ནས་དག་བ་ལ་མི་སྲོལ་བ་གཞོན། བར་དུ་ཉོན་མོངས་
 པའི་དགའ་དང་འཐབ་པའི་དཔུང་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲིད་དེ།⁶ མོས་དང་ད་རྒྱལ་དགའ་
 དང་དོར། །མོས་པ་འཇུག་པ་ནི་མི་དག་བ་ལས་སྲུག་བསྐྱེད་འབྱུང་བར་ངེས།
 དག་བ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་ངེས། ད་རྒྱལ་གྱིས་མི་ལྡོག་པ་ནི། ལས་དང་
 ཉོན་མོངས་ལུས་པ་སྟེ། །གསུམ་པོ་དག་ལ་ད་རྒྱལ་བ། །ལས་ཀྱི་ད་རྒྱལ་
 བེ། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་སེམས་མི་གཏང་བར་དག་སྲོལ་ལུས་ཚད་བ།
 ཉོན་མོངས་པའི་ད་རྒྱལ་ནི། དག་སྲོལ་ལ་ཉོན་མོངས་ད་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་
 པ་⁷མེད་པར་ད་རྒྱལ་གྱི་དགའ་འཛམས་ཤེས་སོ། །ལུས་པའི་ད་རྒྱལ་ནི་སེང་
 ག་⁸མ་འཛམས་པ་ལྟར། རང་སྲོག་གསོན་བསྐྱེད་བསྐྱེད་བསྐྱེད་སེམས་སེམས་
 ཉོན་མོངས་པའི་དགའ་ལ་མི་འདུད་པའི་སྲན་ནོ། །དགའ་བ་ནི་བསོད་ནམས་
 གསོག་པས་མི་ངོམས་པས་ཚོག་པར་མི་འཛིན་ནོ། །དོར་བ་ནི་བརྟན་པར་
 བྱེད་པས་ཚར་ཕྱིན་པར་སྲོད་དོ། །ལྟར་ལེན་དབང་བསྐྱུར་སྲོབས་ཀྱིས་ནི། །
 བརྟན་འགྲུས་སྲེལ་ཕྱིར་འབད་པར་བ། །བག་ཡོད་ཡོད་པས་ཉོན་མོངས་
 པའི་དགའ་དང་གཡུལ་སྲུད་པ་ནི། འཐབ་སྦྱིང་དགའ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །གཡུལ་
 རོར་རལ་ལ་⁹ལྷགས་པ་བཞིན། །དན་པའི་མཚོན་ཐོགས་ཤེས་བཞིན་གྱི་
 མོན་གྱིས་ཟིན་པ་བསྐྱེད་པས་ལུས་ལུས་ལོ་གཉིད་ལོག་ ཉོན་མོ་སོས་དལ་ལྡོག་
 ལས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་འཐོབ་པར་འབད་པར་བྱའོ། །ཐམ་བརྟེན་

6 མ་དཔེ་ལ་ “སྲིད་སྲེ” ལྟ་བུར་སྣང།
 7 མ་དཔེ་ལ་ “གྱི་ཁྲིའང་པ་མེད་པར་” ཡོད།
 8 མ་དཔེ་ལ་ “ངེས་གོ” ཡོད།
 9 མ་དཔེ་ལ་ “རལ་ག” ཡོད།

འགྲུས་ཀྱི་ལུས་སེམས་དག་བས་དབང་བསྐྱར་བའོ། །བསམ་གཏན་སེམས་
 འདུལ་གྱི་ལག་ཁྲིད་ནི། ལུས་དང་སེམས་ནི་དབེན་པ་ཡི་སྟེ། ཞི་གནས་ཀྱི་
 ཡན་ལག་ཏུ་ལུས་སེམས་དབེན་པ་སྟེ་སྐྱེས་པའི་ཡུལ་སྤང་། གཉེན་འདུན་
 མཛེས་(༥ བ)བཤེས་ཀྱི་འཁྲི་བ་གཅད། ལྷན་གྲགས་ཀྱི་འཁོར་མི་བསྐྱུ།
 བསྟེན་བཀུར་བསོད་ནམས་ལ་མི་ཞེན། དེ་བས་འཇིག་རྟེན་སྤང་བྱ་ཡིན་ཟེར།
 ལྷག་མཐོང་གི་ཡན་ལག་ཏུ་སེམས་དབེན་པ་སྟེ། རུང་མེད་ནོར་འདོད་སྤང་
 ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དོར་ཟེར། ཐབས་ཀྱི་ལག་ཁྲིད་བརྒྱད། ། རྫོགས་སོ། །
 ལྷ་མ་སྐྱར་ཐང་པ་བརྒྱད་པར་བྱོན་པ་དེས་བཅུན་པ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ལ་
 གནད་ངོ། ། ༥

༄༅། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཕྲུལ་ལྷགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཚེ་ག་
མདོར་བསྟུས་བཞུགས་སོ།།

[241-248]²

ལྷོ་སྐྱོན་སྐྱོན་ལམ་ཚུལ་ལྷགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ལ་སློབ་གཉིས་ལས། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ནས་བརྒྱུད་པ་སློབ་དཔོན་
ཞི་བ་འཕྲུལ་ལྷགས། དེའི་ནང་ནས་གཞུང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་སློབ་པ་
ལ་འཇམ་དཔལ་ལྷགས་འདི་ལ་སློབ་དུ་འགྲོ་བ་དང་ཚེ་ག་དངོས་གཉིས་ལས།
དང་པོ་སྐྱོན་ལམ་གསོལ་བ་གདབ་པ་དང་སྐྱུ་གསུང་ལྷགས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་བཀོད་
པ་ལེགས་པ་དང་། ཅི་འགྱུར་པའི་མཚོན་པ་བཤམ་པ་དང་། སྐྱོན་དང་དགེ་
འདུན་ལ་བསྐྱེན་བཀུར་ཞིང་ཚོགས་བསག་པ་དང་། བྱམས་སྤིང་རྗེ་བྱང་ཚུབ་
ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བའོ། །གཉིས་པ་ཚེ་ག་དངོས་ལ་སྦྱོར་དངོས་མཚུག་གསུམ་
ལས། དང་པོ་སྐྱོན་ལམ་མེ་ཏོག་སྤུལ་ཞིང་། སྐྱོན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕན་
ཡོན་བརྗོད་པ་དང་། གཤམ་གྱི་སློབ་པ་སྦྱོང་བ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སློ་
སྦྱོང་བ་དང་གསུམ་བརྗོད་དགོས་པའི་དང་པོ་ནི་འོ་སྐྱོལ་རང་ཐམས་ཅད་དལ་
འགྱུར་གྱི་སྤིང་པོ་ལོང་པར་བྱེད་འཚལ། དེ་འདྲའི་འགྱུར་གྱི་ཞིང་ས་གཤིན་
པ་ལ་རྗོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ས་བོན་རྣམས་ཐེབས་ན་དལ་འགྱུར་དོན་ཡོད་
པ་བྱ་བ་ལགས། དེ་ལས་གཞན་པ་མདོན་མཐོ་འཇམ་ཉན་རང་གི་བྱང་ཚུབ་
ཐོབ་ཀྱང་དལ་འགྱུར་ཚུད་གསན་པ་བྱ་བ་ལགས་གསུངས། དེས་ན་རྗོགས་

1 མ་དཔོ་ལ་ “བའི” ཡོད།
2 མ་དཔོ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གངས་ཡིན།

སེམས་ལྷན་གྱི་རྒྱ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གལ་ཆེ། སེམས་མ་བསྐྱེད་ན་ཙུ་(༡
 བ)དང་རྒྱུད་དང་འཁོར་ལོ་དང་ལྷ་སྐྱེལ་སོགས་པ་གང་བསྐྱོམས་ཀྱང་
 སངས་རྒྱལ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་དེ། འོས་ལ་རང་གི་སྟོན་པས་ཀྱང་སྐབ་པ་ཆེན་
 པོའི་རྒྱུད་དུ། གང་ཚོ་ང་ཉིད་སྟོན་³པར་གྱུར་པའི་ཚོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 །ལྷ་སྐྱེལ་ཆེན་ལ། །འཇམ་གང་ཞིག་ནི་དབྱུང་བ་བྱས་ནས་ཀྱང་། །དང་པོར་
 བྱང་ཆུབ་མཚོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ།⁴ །ཞེས་སྐབས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
 སེམས་དེ་བསྐྱེད་ན་མན་ཡོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་གང་། །
 གལ་ཏེ་དེ་ལ་གཟུགས་མཚིས་ན། །ནམ་མཁའི་ལམས་ནི་ཀུན་གང་སྟེ། །དེ་
 བུ་དེ་བས་ལྷག་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་སྐྱེས་གྱུར་ན་
 སྐད་ཅིག་གིས། །འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྐྱེམས་པའི་ཉམ་ཐག་རྣམས། །
 བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེས་ཞེས་བརྗོད་བྱ་ཞིང་། །འཇིག་རྟེན་ལྷ་མིར་
 བཅས་པས་སྐབས་བྱུང་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པས་ཡིད་ཆེས་པར་བྱའོ། །
 གཉིས་པ་གགས་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་མ་སྐྱུང་ན་མི་སྐྱེ་སྟེ་གོས་དེ་མ་ཅན་ལ་ཚོས་ཚེ་
 མི་ཆགས་པ་དང་འདྲ་བས་སྐྱིབ་པ་སྐྱུང་དགོས་ལ། །དེའི་གཉེན་པོར་ཡན་
 ལག་བདུན་པ་སྐྱབས་འགོ་དང་བཅས་པ་བྱེད་དགོས་པས། །དང་པོར་སྐབས་བྱུ་
 བ་ནི། སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་སྐྱེ། །དེ་རྗེ་འཇིན་པའི་དེ་བོ་ཉིད། །
 དཀོན་མཚོག་གསུམ་གྱི་རྩ་བ་སྟེ། །ལྷ་མ་རྣམས་ལ་སྐབས་འཚལ་ལོ། །

3 མ་དཔེ་ལ་ “དམན” ཡོད།

4 འཕགས་པ་བསྐྱེལ་བ་བཟང་པོའི་མདོ་སྟེ། སྟེ་དགོ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྟེ། ཀལ་གསལ་བ་
 ལྷར་ན། དེ་ནི་སྟོན་ཚོ་སྟོན་པར་གྱུར་པ་ན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷ་སྐྱེལ་དེ་ལ། །འཇམ་གང་
 ཞིག་ནི་དབྱུང་བ་བྱས་ནས་ཀྱང་། །དང་པོར་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །ཅེས་ཡོད།

མགོན་པོ་བླ་མ་མཚན་ལྷན་པ། །ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་སྐྱོན་པ་པོ། །བསོད་
 བསམ་རྒྱུ་མཚོ་ཡོན་ཏན་གཞི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
 དག་པ་འདོད་ཆགས་བྲལ་བའི་རྒྱ། །དག་བ་ངན་སོང་(༢ ན)ལས་སྐྱོལ་
 ཞིང་། །གཅིག་སྤུ་དོན་དམ་མཚོག་གྲུང་པ། །ཞི་གྲུང་ཚོས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
 གོལ་ནས་གོལ་བའི་ལམ་ཡང་སྐྱོན། །བསྐྱབ་པ་དག་ལ་རབ་ཏུ་གུས། །ཞིང་
 གི་དམ་པ་ཡོན་ཏན་ལྷན། །དག་འདུན་ལ་ཡང་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གཉིས་པ་
 མཚོད་པ་དབུས་བ་ནི། །ལྷ་ལས་དང་པོ་རྗེས་ཅིམ་པར་བཤམས་པའི་མཚོད་
 པ་དེ་ ཡོན་ཆབ། མེ་ཏོག་བདུག་སྐྱོས། མར་མེ། རླུག་པ། ཞལ་ཟས། རོལ་མོ་
 ལ་སོགས་བྱིན་བྱིས་བརྒྱབས་ལ་དབུས། རིན་ཆེན་སེམས་འདི་གཟུང་བར་
 བྱ་བའི་ཕྱིར། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་དང་དམ་པའི་ཚོས། །དཀོན་
 མཚོག་རྗེ་མ་མེད་དང་སངས་རྒྱས་སྐུས། །ཡོན་ཏན་རྒྱུ་མཚོ་རྣམས་ལ་
 ལེགས་པར་མཚོད། །ཅེས་དབུས་ལོ། །གཉིས་པ་བདག་པོས་མ་བརྩུང་བའི་
 མཚོད་པ་ནི། མེ་ཏོག་འབྲས་བུ་རྗེ་སྣོད་ཡོད་པ་དང་། །སྐྱོན་གྱི་རྣམ་པ་གང་
 དག་ཡོད་པ་དང་། །འཛིག་ཉེན་རིན་ཆེན་རྗེ་སྣོད་ཡོད་པ་དང་། །རྒྱ་གཙང་ཡིད་
 དུ་འོང་བ་ཅི་ཡོད་པ། །རིན་ཆེན་རི་བོ་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ། །ནགས་ཚལ་ས་
 རྩོགས་དབེན་ཞིང་ཉམས་དགའ་དང་། །ལྗོན་ཤིང་མེ་ཏོག་རྒྱན་སྐུས་སྤྲུང་པ་
 དང་། །ཤིང་གང་འབྲས་བུ་ཟངས་ལལ་ག་དུད་པ་དང་། །ལྷ་སོགས་འཛིག་རྟེན་
 ན་ཡང་རྗེ་དང་ནི། །སྤྲོས་དང་དཔག་བསམ་ཤིང་དང་རིན་ཆེན་ཤིང་། །མཚོ་
 དང་རྗེ་བུ་པད་མས་བརྒྱན་པ་དང་། །ངང་པ་ཤིན་ཏུ་སྐྱད་སྐྱུན་ཡིད་འོང་དང་། །
 མ་རྗེས་འཁྲུངས་པའི་ལོ་ཏོག་རྣམ་པ་དང་། །གཞན་ཡང་མཚོད་པར་འོས་

5 མ་དཔེ་ལ་ “སྤྲ” ཡོད།

པའི་རྒྱན་རྣམས་ནི། །ནམ་མཁའ་རབ་འབྱམས་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གཏུགས་
 པ། །ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་མེད་པ་དེ་དག་ཀྱུན། །སློལ་སྤངས་ནས་ཐུབ་པ་
 སྐྱེས་ཀྱི་མཚོག་ །སྤྲུལ་དང་(༢ བ)བཅས་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་འབྲུལ་ན། །
 ཡོན་གནས་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་རྣམས་ཀྱིས། །བདག་ལ་བརྟེན་དགོངས་
 བདག་གི་དེ་དག་བཞེས། །བདག་ནི་བསོད་ནམས་མི་ལྡན་བཀྱེན་ཆེན་ཏེ། །
 མཚོད་པའི་ནོར་གཞན་བདག་ལ་ཅང་མ་མཚིས། །དེས་ན་གཞན་དོན་
 དགོངས་པའི་མགོན་གྱིས་ནི། །བདག་གི་དོན་སྲུང་ཉིད་ཀྱི་མཐུས་བཞེས་
 ཤིག །གསུམ་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཡིད་ཀྱི་མཚོད་པ་ནི། མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་
 རིན་པོ་ཆེའི་གཞལ་ཡས་ཁང་ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ། རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲིའི་གདན་
 བཟང་པོའི་སྟོང་དུ་སྐྱེ་མ་དང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དཔག་
 ཏུ་མེད་པ་བཞུགས་པ་ལ་མཚོད་པ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་བཟང་བས་ཞེན་པ་རྫོགས་པར་
 མཚོད་པར་བསམ་མོ། །བཞི་པ་སྤྲུལ་དང་ཉིང་རི་འཛོལ་གྱི་མཚོད་པ་ནི།
 སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱན་སྲུང་མཚོད་པའི་སྤྱིན་གྱི་ཆར་
 རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བསམས་ལ། །ན་མོ་རྩུ་ཏུ་ཡུ་ཡ། །ན་མོ་སྟེ་ག་ཤ་ཏེ། །བརྗོད་
 སྲུང་པ་མཚུ་ནི། །ཏ་སྟེ་ག་ཏ་ཡ། །ཨ་རྩ་ཏེ་སྤྱུ་ལྷོ་བུ་ལ། །ཏུ་སྟེ་སྟེ་ཨོ་བརྗོད་
 བརྗོད་མུ་བརྗོད། །མུ་ཏེ་རྗོད་བརྗོད། །མུ་བུ་བརྗོད། །མུ་བོ་རྗོད་ཅི་ཏུ་བརྗོད། །མུ་བོ་
 རྗོད་མུ་བོ་སྟེ་ག་ཤ་ཏེ་བརྗོད། །སྟེ་ག་ཤ་ཏེ་བོ་སྟེ་ག་ཤ་ཏེ་བརྗོད་སྟེ། །ཞེས་
 ལན་གསུམ་བཟླ་ཤོ། །ལྷ་པ་བདག་གི་ལུས་ཉེག་ཡོག་ཏུ་དབྱུང་བ་ནི། རྒྱལ་
 དང་དེ་སྤྲུལ་རྣམས་ལ་བདག་གིས་ནི། །བདག་གི་ལུས་ཀུན་གཏན་ཏུ་དབྱུང་
 བར་བཞི། །སེམས་དཔའ་མཚོག་རྣམས་བདག་ནི་ཡོངས་བཞེས་ཤིག །
 ལུས་པས་(༣ ན)ཞེད་ཀྱི་འབངས་སུ་མཚི་བར་བཞི། །བདག་ནི་ཞེད་ཀྱིས་

ཡོངས་སུ་བརྒྱུད་བས་ན། །སྲིད་ན་མི་འཇིགས་སེམས་ཅན་ཕན་པར་བགྱི། །
 སྐྱོན་གྱི་སྲིག་ལས་ཡང་དག་འདའ་བགྱིད་ཅིང་། །སྲིག་པ་གཞན་ཡང་སྐྱོན་
 ཚད་མི་བགྱིད་དོ། །སྲིད་ཀྱི་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་སུ་འགྲོ་བ་ནི། །སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་དུས་འདི་ནས་བྱང་ཆུབ་སྣོད་པོར་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་ཐེག་
 པ་ཆེན་པོའི་དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱེས་སུ་འགྲོ་སྐྱེས་པ་བྱས་ལ། །བྱང་ཆུབ་སྣོད་
 པོར་མཆིས་ཀྱི་བར། །སངས་རྒྱལ་རྣམས་ལ་སྐྱེས་སུ་མཆི། །ཚོས་དང་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི། །ཚོགས་ལའང་དེ་བཞིན་སྐྱེས་སུ་མཆི། །ཞེས་
 ལན་གསུམ་བྱུངོ། །བཞི་པ་སྲིག་པ་བཤགས་པ་ནི། །བདག་དང་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཀྱི་སྲིག་པ་ཐམས་ཅད་སྣོད་ཐག་པ་ནས་
 བཤགས་པར་བྱ་སྐྱེས་དུ་བསམས་ལ། །ཐོག་མ་མེད་ལྡན་འཁོར་བ་ནས། །
 ཆོ་རབས་འདི་འམ་གཞན་དག་ཏུ། །བདག་གིས་མ་འཚོལ་སྲིག་བགྱིས་
 པའམ། །བགྱིད་དུ་བསྐྱེལ་བ་ཉིད་དང་ནི། །གཉི་སྐྱེས་འཁྲུལ་པས་བདག་
 གོན་ཏེ། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་གང་བགྱིས་པ། །འོངས་པ་དེ་ནི་མཐོང་བགྱིས་ནས། །
 བསམ་པ་ཐག་པས་མགོན་ལ་བཤགས། །ཞེས་བྱུངོ། །ལྷ་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་
 བ་ནི། །དབུལ་པོས་གཉིར་ཆེད་པ་ལྟ་བུའི་བསམ་པས། །སྐྱོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་
 ཆུབ་དང་། །རྒྱལ་སྐྱེས་སུ་ཡི་རང་དོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཕན་
 མཚན་པའི། །ཐུགས་བསྐྱེད་དག་བ་རྒྱ་མཚོ་དང་། །སེམས་ཅན་ཕན་པར་
 མཚན་པ་ལ། །དགའ་བས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དོ། །ཞེས་བྱུངོ། །རྟུག་པ་ཚོས་ཀྱི་
 འཁོར་ལོ་(༣ བ)བསྐྱོར་བར་བསྐྱེལ་བ་ནི། །ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱལ་ཚོས་
 མི་གསུང་བ་རྣམས་ལ་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་རྩྱེབས་སྣོད་ལྡན་པ་ཕུལ་ལ་ཚོས་

6 མ་དཔེ་ལ་ “ལ” ཡོད། ས་བཅད་གསུམ་པ་ཡིན་པས་པ་བཀོད་ཡོད།

གསུང་བར་ལྷུ་ཞེས་པ། ལྷོགས་རྣམས་ཀུན་གྱི་སངས་རྒྱས་ལ། རལ་མོ་
 སྐྱར་ཏེ་གསོལ་བ་ནི། །སེམས་ཅན་སྤྱག་བསུལ་སྤྱན་འཕྲོམས་ལ།། །ཚོས་
 ཀྱི་སྒྲོན་མ་སྤར་དུ་གསོལ། །བདུན་པ་མུ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་འཁོར་བ་མ་
 རྟོངས་བར་དུ་བཞུགས་པར་ལྷུ་བ་ནི། རྒྱལ་བ་མུ་ངན་འདའ་བཞེད་ལ། རལ་
 མོ་སྐྱར་ཏེ་གསོལ་བ་ནི། །འགྲོ་འདི་མདོངས་པར་མི་དགོད་ཅིང་། །བསྐྱལ་པ་
 གངས་མེད་བཞུགས་པར་གསོལ། །ཞེས་པའོ། །བརྒྱད་པ་བསྐྱོ་བ་ནི། བདག་
 གིས་དུས་གསུམ་དུ་བསགས་པའི་དགོ་བ་འདིས་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་སྐྱེས་
 པར་གྱུར་ཅིག་སྐྱེས་དུ་བསམས་ལ། དེ་ལྟར་འདི་དག་ཀུན་གྲུས་ཏེ། །དགོ་བ་
 བདག་གིས་བསགས་པ་གང་། །དེས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སྤྱག་
 བསུལ་ཐམས་ཅད་བསལ་བར་ཤོག །ཅེས་ལན་གསུམ་གྱའོ། །སྤྱིའི་གསུམ་
 པ་རྗེས་མཐུན་པའི་སྐྱོ་སྐྱར་བ་ནི། བདག་གི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགོ་བ་ཐམས་
 ཅད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བཏང་སྐྱེས་དུ་བསམ་ལ།⁸ ལུས་དང་དེ་བཞིན་
 ལོངས་སྤྱོད་དང་། །དུས་གསུམ་དགོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །སེམས་ཅན་ཀུན་
 གྱི་དོན་བསྐྱབ་ཕྱིར། །ཐངས་པ་མེད་པར་བཏང་བར་བྱ། །ཞེས་པ་དང་།
 འཁོར་བ་མ་རྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་དུས་རྟག་རྟ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མི་འཆད་པར་
 བྱ་སྐྱེས་དུ་བསམ་པ་ནི། ས་སོགས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་དང་། །ནམ་མཁའ་
 བཞིན་དུ་རྟག་པར་ཡང་། །སེམས་ཅན་དཔག་རྟ་མེད་པ་ཡི། །རྣམ་མང་ཉེར་
 འཚོའི་(༥ ན)གཞིར་ཡང་ཤོག །དེ་བཞིན་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་
 པའི། །སེམས་ཅན་ཐམས་ལ་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །ཐམས་ཅད་མུ་ངན་འདས་བར་

7 མ་དཔེ་ལ་ “ཐལ་མོ་སྐྱར་ཏེ་གསོལ་བ་ན། །” ཡོད།

8 མ་དཔེ་ལ་ “བདག་” ཡོད།

གཤེགས་ཀྱིས། །བྱང་ཚུབ་སྤྱུགས་ནི་བསྐྱེད་པ་དང་། ། །བྱང་ཚུབ་སེམས་
 དཔའི་བསྐྱེད་པ་ལ། །དེ་དག་རིམ་བཞིན་གནས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་འགྲོ་ལ་
 སན་དོན་དུ། །བྱང་ཚུབ་སེམས་ནི་བསྐྱེད་བགྱི་ཞིང་། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་བསྐྱེད་པ་
 ལའང་། །རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པར་བགྱི། །ཞེས་པའི་བར་དུ་སློབ་སྦྱང་ཞིང་
 ལན་གསུམ་གྱིས་སྤང་དོ། །གསུམ་པ་འཇུག་དུ་བརྗོད་པ་ནི་གཟེངས་བརྟེན་
 པ་དང་། །བསྐྱེད་བྱ་རགས་པ་བརྗོད་པ་དང་། །གཏང་རག་གི་ཕྱག་བྱ་བ་
 གསུམ་ལས། །དང་པོ་ལོང་པས་ཕྱག་དར་ཕྱང་པོ་ལས་ཞོར་བུ་རིན་བུ་རྟེན་པ་
 བས་ཀྱང་དཀའ་བའི་གནས་ནས་རྟེན་པ་ཡིན་པས་དགའ་བ་བསྐྱོམ་དགོས་
 ཏེ། །དེ་དུས་བདག་ཚེ་འབྲས་བུ་ཡོད། །མི་ཡི་སྲིད་པ་ལེགས་པར་ཐོབ། །དེ་
 རིང་སངས་རྒྱས་རིགས་སུ་སྐྱེས། །སངས་རྒྱས་སྲས་སུ་དེང་བདག་གྱུར།
 །ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་སློན་འཇུག་གི་བསྐྱེད་བྱ་ལ་སྐྱེད་པའི་སློབ་ནས་བསྐྱེད་
 ཅིང་དགག་པའི་སློབ་ནས་བཀག་པའི་⁹ཚུ་ལྟར་བཅོམ་རྒྱུ་དུ་གིས་མ་གོས་ཤིང་།
 ཉེས་བྱས་རྣམས་ཀྱི་མ་རེག་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བསྐྱིམ་དགོས་ཏེ། །དེ་
 བདག་གིས་ཅི་ནས་ཀྱང་། །རིགས་དང་མཐུན་པའི་ལས་བཅུམ་སྟེ། །སྐྱོན་
 མེད་བཅུན་པའི་རིགས་འདི་ལ། །སྟོན་པར་མི་འགྱུར་དེ་ལྟར་བྱ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་སྐྱ་མ་ལ་ཕྱག་སྤུལ་བཀའ་རིན་ཆེ་ལགས་སོ་ཞེས་
 བྱ་ཞིང་། །དཀོན་མཆོག་ལ་མཚོན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱའོ། །སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་
 ལྷགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚོག་མདོར་བསྐྱེད་པ། །བཅུན་པ་སློན་ལམ་
 རྒྱུ་གིས་ཡི་གེར་བཀོད་པ་རྫོགས་སོ། །དེ་ལ་བཅུན་པ་ཟེའུས་ཞུས་ཤིང་སྐར་
 ཐང་དུ་བྲིས་པའོ། །ཞུ་བྱི། །ཞུས་དག་གོ།

9 མ་དཔེ་ལ་ཡི་གེ་མི་གསལ།

༡། སྐྱོན་དཔོན་ཞི་བ་ལྟ་ནས་བརྒྱད་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱོད་ཐབས་བཞུགས་སོ།།

[171-175]¹

༥ (༡ བ) བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱོད་བ་ནི། འདི་ལྟར་ཕྱི་སྤྱོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་ལྟར་སྤང་བ་རིའང་ཁྲིམ་རྩིག་པ་རེ་ལྟེ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། ཉན་བརྒྱད་ཀྱི་སེམས་ཅན་སྐྱེས་པ་བྱུང་མེད་ལ་སོགས་པ་རིང་གུང་སྤྱུག་མི་སྤྱུག་ལ་སོགས་²པར་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་རང་གི་སེམས་སྤྱོད་མོས་པར་བྱའོ། ། རང་གི་སེམས་དེ་རེས་པར་ཡོད་དམ་སྐྱེས་ན། འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས། ད་ལྟར་སྐྱད་ཅིག་གཉེས་པ་མི་སྤྱོད་པས་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད། སེམས་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ། འདུས་མ་བྱས་སྐྱོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའོ། ། ་དོན་དམ་པར་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་³ཏུ་མི་ལམ་སྐྱེ་མ་ཅོམ་དུ་ལས་དང་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྐྱེན་པ་མི་སྐྱེ་བས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མ་རྟོགས་པར་འཁོར་བ་ན་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་དེ་རྣམས་བདག་གི་མ་ཡིན་པས། བདག་གི་མ་འདི་རྣམས་འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱེད་ལ་ལྟོགས་⁴པའི་སངས་རྒྱས་ལ་དགོད་པར་བྱ། དེ་ལ་འགོད་པ་ལ་རང་གིས་སངས་རྒྱས་འཐོབ་དགོས་པས་བདག་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་

1 མ་དཔོ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གངས་ཡིན།
2 མ་དཔོ་ལ་ “སྐྱོ” ཡོད།
3 མ་དཔོ་ལ་ “ཀུན་རྫོབ” ཡོད། འོག་ཏུ་རང་རིགས་འགྲེས།
4 མ་དཔོ་ལ་ “སྐྱོགས་པའི” ཡོད། འོག་ཏུ་རང་རིགས་འགྲེས།

བདུད་འབྱུང་བས་དེ་དག་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པས་བདུད་ལོག་པའི་ཐབས་
 ཚེན་པོ་ཡིན་གསུངས་སོ། །(༢ ན) ལུས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དངོས་མི་དང་དུད་
 འགོ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་འགོ་བ་རིགས་རྒྱག་ལ་
 སོགས་པའི་སྐྱེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་སེམས་ལས་ཐ་དད་མེད་པར་ཤེས་
 པར་བྱ་གསུངས། དེ་ལྟར་གཟུགས་སྐྱེ་ལ་སྐྱུར་བ་བཞིན་དུ་རྗེ་ཞེས་པ་དང་
 མི་ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རོ་དང་རེག་བྱ་ལ་སོགས་པ། རོ་ཞེས་པ་དང་
 མི་ཞེས་པ་དང་། རེག་བྱ་འངམ་པ་དང་རྩུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་སེམས་ལས་ཐ་དད་གང་ཡང་མེད། སེམས་དེ་ཡང་
 དག་ཏུ་ཡོད་དམ་སྟུམ་ན། མེད་དེ་འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་
 ད་ལྟར་བ་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པས། དེ་ལ་ཆར་ཕྱེ་ན་བརྗོད་དུ་མེད།
 ལ་དོག་དབྱིབས་སུ་གྲུབ་པ་མེད། སེམས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱུའི་རང་
 བཞིན་ཡིན་པས་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད། དོན་དམ་པར་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་།
 ཀུན་རྗོབ་མི་ལམ་སྐྱེ་མ་ཅོམ་དུ་ལས་དང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བས།
 འཁོར་བར་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མ་རྗེན་ཅན་ཡིན་པས་དེ་
 རྣམས་འཁོར་བ་ལས་བསྐྱལ་ཞིང་མུ་རན་ལས་འདས་པ་ལ་དགོད་པའི་ཆེད་
 དུ་བདག་གིས་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འཕྲོ་བ་པར་བྱ་སྟུམ་དུ་མོས་པར་བྱ།
 དམི་ཚོར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ད་ལྟར་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་།
 ཚོར་བ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ཅིག་ཡོད་པ་དང་། ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་
 དེ་ཐམས་ཅད་རང་གི་སེམས་ལས་ལོགས་ཤིག་གམ་ཐ་དད་གང་ཡང་མེད།
 དཔེར་ན་མི་ལམ་ན་ཚོར་བ་བདེ་སྐྱུག་དང་བཏང་སྟོམས་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་

ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་མ་གཏོགས་པ་⁵ཡང་དག་ཏུ་སྐྱབ་
 པ་གང་ཡང་མེད། རོན་དམ་པར་དེ་ལྟར་ཡིན། འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་
 པ་མ་སྐྱེས། ད་ལྟར་བ་ལ་ཁ་དོག་དབྱིབས་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་
 ཡིན་པས་འདུས་མ་བྱས་པས་ཡང་དག་ཏུ་མེད། རོན་དམ་པར་དེ་ལྟར་ཡིན་
 པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་ལམ་སྐྱུ་མ་ཅོམ་དུ་ལས་དང་
 ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མི་སྐྱེ་བས། འཁོར་བར་གནས་པའི་སེམས་ཅན་
 རྣམས་ཚོར་བདེ་ལ་ཆགས། སྐྱག་བསྐྱེལ་ལ་ཞེ་སྤང་⁶དང་། བཏང་སྦྱོམས་
 གཏི་སྐྱག་པས་འཁོར་བའི་སྐྱག་བསྐྱེལ་འདི་འབྱུང་བས། འདི་ཐམས་ཅད་
 ཀྱང་རང་གི་མ་དྲིན་ཅན་ཡིན་པས། འདི་རྣམས་བདག་གིས་འཁོར་བའི་
 སྐྱག་(༢ བ)བསྐྱེལ་ལས་བསྐྱེལ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་དགོད་
 པར་བྱ། དེའི་ཕྱིར་བདག་གིས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 འཐོབ་པར་བྱ་སྐྱེམ་དུ་བསམ། དེ་ནས་རང་གི་སེམས་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་
 ཡོད་མེད་ལ་ཆགས། ནང་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས། ཆགས་པ་དང་སྤང་བས་
 ལས་བསགས་པས། དེ་ལྟར་ན་ཆགས་པ་དང་སྤང་བ་དེ་རང་གི་སེམས་
 ལས་འོགས་ཤིག་གམ་ཐ་དད་གང་ཡང་མེད།⁷ སེམས་ཉིད་ཀྱང་འདས་
 པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས། ད་ལྟར་བ་ལ་དོག་མེད། དབྱིབས་
 མེད། བརྗོད་དུ་མེད། བསྟན་དུ་མེད། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་འོང་བཞིན་
 ཡིན་པས་ཡང་དག་ཏུ་མེད། རོན་དམ་པར་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད།

5 མ་དཔེ་ལ་ “རྫོགས་” ཡོད།
 6 མ་དཔེ་ལ་ “སྤང་” ལྟར་སྤྲང་།
 7 མ་དཔེ་ལ་ “མེད་” ཅེས་པ་ “ཧ” བཞོད་ཡོད། འོག་ཏུ་འདྲི་གསལ་འགྲེས།

དེ། ཀུན་རྫོབ་མི་ལམ་སྐྱུ་མ་ཙམ་དུ་ལས་དང་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྦྱིན་པ་མི་སྐྱུ་
 བས། བདག་གི་མ་རྣམས་འཁོར་བ་ན་ཕྱི་ནང་གི་ཆགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱུལ་འབྱུང་བས། མ་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་
 རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་སྐྱུ་མ་དུ་བསམ། ཡང་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ།
 སྤང་བའི་དངོས་ཇི་སྟེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་སེམས་ལས་འོགས་
 ཤིག་གམ་ཐ་དད་སྐྱབ་པ་གང་ཡང་མེད། སེམས་དེ་ཡང་དག་པར་ཡོད་དམ་
 སྐྱུ་མ་ན་མེད་དེ། འདས་པའི་སེམས་འགགས། མ་འོངས་པའི་སེམས་
 བྱི་མ་སྐྱེས་པས་མེད། ད་ལྟར་གྱི་ཁ་དོག་མེད། དབྱིབས་མེད། བསྟན་དུ་
 མེད། བརྗོད་དུ་མེད་པས་ཡང་དག་ཏུ་མེད། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱུ་འི་
 རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། བ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་དག་ན། ཆགས་པ་དང་སྤང་བ་
 མེད་ཅེས་གསུངས་སོ། །དོན་དམ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་མི་ལམ་དང་
 སྐྱུ་མ་ཙམ་དུ་ལས་དང་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྦྱིན་པ་མི་སྐྱུ་བས། འཁོར་བ་ན་
 གནས་པའི་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་བདག་གི་མ་ཡིན་པ་ལ། ཡིད་དུ་འོང་
 བ་ལ་ཆགས། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་སྤང་བས་འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱུལ་འདི་
 འབྱུང་བས། དེ་བས་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་
 པའི་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པར་བྱ་སྐྱུ་མ་དུ་བསམ་པ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་མོས་པར་
 བྱ་གསུངས། ཡང་མི་ཤེས་པ་གཏི་ལྷག་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
 རང་གི་སེམས་ལས་འོགས་ཤིག་ན་གང་ཡང་མེད་དེ། སེམས་དེ་ཡང་དག་
 ཏུ་ཡོད་དམ་སྐྱུ་མ་ན། མེད་དེ་འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་པས་
 སོ། །(༣ ལ)ད་ལྟར་གྱི་སེམས་ལ་ཁ་དོག་དབྱིབས་མེད་པས། ཡང་དག་

ཏུ་མེད། དེ་བས་ན་སེམས་དེ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་མེད། དོན་དམ་པར་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་མི་ལམ་དང་སྐྱུ་མ་ཚམ་དུ་ལས་དང་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མི་སྐྱེ་བས། མི་ཤེས་པ་དང་གཉི་མུག་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བས། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདག་གི་མ་དྲིན་ཅན་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པར་བྱ་སྤྲུལ་དུ་མོས་པ་བྱ། ཡང་མི་ཤེས་པ་གཉི་མུག་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་སེམས་ལས་ལོགས་ཤིག་ན་གང་ཡང་མེད་དེ། སེམས་དེ་ཡང་དག་ཏུ་ཡོད་དམ་སྤྲུལ་ན། འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་པས་སོ། ། ད་ལྟར་གྱི་སེམས་ལ་ཁ་དོག་དབྱིབས་མེད་པས་སོ། ། ཡང་དག་ཏུ་མེད། དེ་བས་ན་སེམས་དེ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་མེད། དོན་དམ་པར་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་མི་ལམ་དང་སྐྱུ་མ་ཚམ་དུ་ལས་དང་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མི་སྐྱེ་བས། མི་ཤེས་པ་དང་གཉི་མུག་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བས། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདག་གི་མ་དྲིན་ཅན་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པར་བྱ་སྤྲུལ་དུ་མོས་པ་བྱ། ཡང་རང་གི་སྐྱུན་སྐྱུམ་ཚོགས་པ་ལ་དེགས་པ་དང་རྒྱུལ་བ་དང་། གཞན་གྱི་ལ་སྤྲུག་དོག་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་སེམས་ལས་ཐ་དད་པ་འམ་ལོགས་ཤིག་ན་གང་ཡང་མེད་པས་རང་གི་སེམས་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་ཁ་དོག་དབྱིབས་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད། དེ་

8 མ་དཔེ་ལ་ “བ་བ་” ཡོད།

ལྟར་ཡིན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་མི་ལམ་སྐྱུ་མ་ཅམ་དུ་ལས་དང་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་
སྐྱོན་པ་མི་བསྐྱུ་བས་རང་གི་ལ་ང་རྒྱལ་བ་དང་། གཞན་གྱི་སྲིད་འཇུག་པས།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བའི་སྐྱུ་ག་བསྐྱུ་ལ་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བས། དེ་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་བདག་གི་མ་ཡིན་པས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་འཕྲོ་བ་པར་བྱ་སྐྱུ་ལ་དུ་མོས་པར་བྱའོ། །བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་
སྐྱུང་ཐབས་སོ།། ལྷ་མ་སྐྱུར་ཐང་པ་བརྒྱད་པར་བྱོན་པ་དེས་བཅུན་པ་ཚོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཚན་ལ་ཚོས་བྱུན་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་གནང་ངོ།།

༄༅། སྐྱོད་འཇུག་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུའི་ཟབ་ལམ་
སྐྱོམ་དོན་བཞུགས་སོ།།

[160-170]¹

ལྷོ འཇམ་དཔལ་²དབྱངས་ལ་སྤྱག་འཚལ་ལོ། སྐྱོད་འཇུག་འཁོར་
ལོ་ལྟ་བུ་ཟབ་ལམ་བསྐྱོམ་པ་ནི། སྐྱོབ་དཔོན་གྱི་སྤྱགས་དགོངས་ལ་བོ་སེའི་
³སྐྱོད་པ་མཐར་ཕྱིན་ནས། སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སུ་འོན་ཏེ་སྐྱོད་པར་བྱེད་
པ་ཅོམ་ཡང་མི་དམིགས་སྐྱམ་པ་ལ། འཇམ་དཔལ་དང་མཇལ་ནས་དྲིས་པ་
ལ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་འདི་གསུངས་ཏེ། རྒྱེན་གྱི་སྐྱོབས་ཀྱིས་ལྷོ་བ་འཁོར། །
དེའི་དབང་གིས་རྩིབས་དག་གཅོད། །མཚོན་ཆ་ཤིང་རྩའི་འཁོར་ལོ་བཞིན།།
འཁོར་བས་འཁོར་ལོ་དག་ཏུ་བཤད། །འབྲིང་ལ་བཅུ་གཅིག་རབ་ལ་
གསུམ། །ཐ་མ་སུམ་ཅུ་ཅུ་གསེ། །བཅུ་དགུ་པོ་ནི་ལམ་གྱི་དངོས། །རྒྱ་དང་
འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་དེ། །དགག་བྱ་བཅད་པ་རྣམ་པ་གསུམ། །འཁོར་དང་
ལྷ་དན་འདས་འཁོར་ནི། །རིགས་ཀྱི་བྱ་ཁྲིད་ཤེས་པར་བྱོས། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །ཡང་དེ་དོན་མ་གོ་ནས་ཞུས་པས། དེའི་དོན་རྣམས་གསུངས་ཏེ།
སྐྱོད་འཇུག་གི་ལྟ་བུ་ཡེ་ཤེས་རྒྱན་ཆད་དུ་བཤད་པས། ཆད་པར་ལྟ་བ་དང་
ཆ་འདྲའམ་སྐྱམ་པ་བྱུང་ཞེས། རྒྱེན་གྱི་སྐྱོབས་ཀྱིས་ལྷོ་བ་འཁོར་ དེའི་དོན་ནི་རྒྱེན་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་སྐྱོབས་ཀྱིས། ལྷོ་བ་རིགས་དང་

1 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གྲངས་ཡིན།
2 མ་དཔེ་ལ་ “འཇམ་པ་” ཡོད།
3 འདིར་ བོ་སེ་ བོ་རྗེ་སྐྱུ་འཇུག་ཆོག་ཡིན་པར་སྣང།

ལྟན་(༣ ན)པའི་གང་ཟག་དེ་འཁོར་ལོ། དེའི་དབང་གིས་རྩིབས་དག་གཅོད་ཅེས་པས་
 དེའི་དབང་གིས་རྩིབས་ལེན་བཅུ་ལོ་འཁོར་བས། སྤང་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་གཉིས་
 4དང་། བསྐྱབ་བྱ་ས་ལམ་རྣམས་སྤྱོད་དོ། ། མཚོན་ཆ་ཤིང་རྟའི་འཁོར་ལོ་བཞིན་ཅེས་
 དཔེར་ན་མཚོན་ཆ་ཤིང་རྟའི་འཁོར་ལོ་བཞིན་ཏེ། མཚོན་ཆའི་འཁོར་ལོའི་ལྟེ་བ་
 སྲོག་ཤིང་ལ་ཐག་པ་བཏགས་ནས་དངས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རྩིབས་འཁོར་བས་
 མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་པའི་གཞོན་པ་གཅོད་པ་དང་། ཤིང་རྟའི་ལྟེ་བ་ལ། ཤིང་
 ལ་ཐག་པ་བཏགས་ནས་དངས་པའི་རྐྱེན་གྱིས། རྩིབས་འཁོར་བས་བསྐྱོད་
 པའི་ས་ལམ་གཅོད་པ་བཞིན་ནོ།། འཁོར་བས་འཁོར་ལོ་དག་ཏུ་བཤད་ཅེས་པས་ དེ་
 ལྟར་འཁོར་བས་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུའི་ལམ་དག་ཏུ་བཤད་དོ།། རྩིབས་རང་གང་
 ཡིན་སྟུམ་ན། འབྲིང་ལ་བཅུ་གཅིག་རབ་ལ་གསུམ།། ཐ་མ་སུམ་ཅུ་ཙ་ལྷག་
 རྟེ། །ཞེས་པས། ལྷིང་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུའི་ལམ་ལ་གསུམ་ཏེ། གང་ཟག་དབང་པོ་རབ་ལ་
 མདོར་བསྟན་པའི་མཚོན་གྱི་དོན་བསྟན་པ་དང་། དབང་པོ་འབྲིང་ལ་འབྲིང་དུ་
 བསྟན་པས་གཅོ་བོའི་དོན་བསྟན་པ་དང་། དབང་པོ་ཐ་མ་ལ་རྐྱས་པར་བསྟན་
 པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་བསྟན་པའོ།། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྟེ་བ་པའི་དོར་འབྲིང་སྟོན་
 དུ་གསུངས་ཀྱང་། སྟོན་དུ་རབ་ཡོང་པས་ ལྟ་ གཅེས། རབ་ལ་གསུམ་ཞེས་
 པས་ དང་པོ་ལ་གསུམ་ཏེ། ལེན་དང་པོ་ལྟ་ བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དང་། ལེན་ཐ་
 མ་གཉིས་ དེའི་སྤྱོད་པ་དང་། ལེན་བར་པ་གསུམ་ དེ་ལ་འཇུག་པའོ། །འབྲིང་ལ་བཅུ་
 གཅིག་ཅེས་པས་ འབྲིང་དུ་བསྟན་པ་ལ་བཅུ་གཅིག་སྟེ། དལ་འཕྱོར་འདྲི་ནི་ འབྲས་བུ་
 སངས་རྒྱས་དང་མཐུན་པའི་(༣ བ)རིགས་དང་ལྟན་པའི་གང་ཟག་དང་། གང་
 ཟག་དང་མཐུན་པའི་ ལེན་དང་པོ་བསམ་པ་ དེ་ལྟས་ དང་། ལེན་གཉིས་པ་ བསམ་

4 འདི་ལ་ “གཅོད་” བཅུགས་དགོས་པར་སྤྱང་།

བ་དང་མཐུན་པའི་ རིན་ཆེན་སེམས་དེ་ ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་། ལེུ་གསུམ་པ་ དེ་
 དང་མཐུན་པའི་སྒྲོན་ལམ་དང་། ཇི་ལྟར་སྒྲོན་གྱི་ ལེུ་ལྡ་པ་ དེ་དང་མཐུན་པའི་
 འཇུག་པ་ བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ་བར་ དང་། ལེུ་འཇུག་པ་ དེ་དང་མཐུན་པའི་ བསྐྱལ་པ་སྒྲོང་
 ཏུ་ བཟོད་པ་དང་། ལེུ་བདུན་པ་ དེ་དང་མཐུན་པའི་ དེ་ལྟར་བཟོད་པས་ ཡང་དག་
 བར་འགྲུབ་པ་དང་། ལེུ་བརྒྱད་པ་ དེ་དང་མཐུན་པའི་ཚོགས་ དེ་ལྟར་བརྩོན་འགྲུས་
 དང་། ལེུ་དགུ་པ་ དེ་དང་མཐུན་པའི་ དེ་ལྟར་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ འབྲས་བུ་དང་
 ། འབྲས་བུ་ ལེུ་བརྒྱུ་པ་ དང་མཐུན་པའི་ བདག་གི་བྱང་ཚུབ་སྒྲིབ་པ་ལ་ སེམས་ཅན་
 གྱི་དོན་དོ། ། རྒྱས་པར་ ཐམས་སུ་མ་ཕྱུ་ཕྱུ་སྟེ་ཞེས་ སྒྲོན་པའི་སྐྱབས་གྱི་དོན་ལ་
 དེ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་བས་སུ་མ་ཕྱུ་ཕྱུ་སྟེ། བསམ་པ་ལས་སྤྱོད་བས་སྐྱབས་དོན་
 གཉིས་ཏེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་བསྐྱེད་ དཔེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ གསེར་
 འགྲུ་ བན་ཡོན་གྱི་བསམ་པ་དང་། བན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེས་
 པ་ཁྱད་པར་གྱི་བསམ་པ་འདོ། དེ་ལ་འཇུག་སྟེ། སྒྲིབ་ བྱང་ཚུབ་སེམས་དེ་ བསྐྱུན་
 པའི་ཁྱད་པར་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་ འགྲོ་བར་འདོད་དང་འགྲོ་བའི་ བྱས་པའི་ཁྱད་པར་
 དང་། རོ་མཚར་ བྱང་ཚུབ་སྒྲོན་པའི་ མཉམ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཁྱད་པར་དང་། མཚོད་པ་
 ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ བན་པར་བསམ་པ་ཅོམ་ ཁྱད་པར་དང་། ཇིས་སུ་སྐྱབ་པའི་ སྤྱུག་
 བསྐྱལ་འདོར་འདོད་སེམས་ཡོད་ཀྱང་ ཁྱད་པར་དང་། ཡུལ་ལ་བརྟེན་པའི་ གང་ཞིག་དེ་
 འདྲི་ ཁྱད་པར་རོ། ། ལེུ་དང་པའོ། །

ལྷག་པའི་བསམ་པ་སྐྱབས་དོན་འཇུག་སྟེ། རིན་ཆེན་སེམས་དེ་ ཡུལ་ལྷག་པ་ལ་
 མཚོད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་ལ་ ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་ལ་བསྐྱེད་པ་དང་།
 བྱང་ཚུབ་སྒྲིབ་པར་ བྱིན་རྒྱ་བས་ལྷག་པ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། མྱོགས་རྣམས་

ཀུན་གྱི་སྲིག་སྲིབ་ལྷག་པར་སྤྱད་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དན་སོང་གི་དགོ་བའི་
ཙུ་བ་ལྷག་པ་(༤ ལྟེན་ལ་)ཇི་སྲིད་ལེ་རང་བ་དང་། ཕྱོགས་རྣམས་ཀུན་ན་མཐུ་
ལྷག་པ་ལ་གསོལ་བ་གདབས་པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པའོ། །དེ་གཉིས་ལེ་འུ་
འོག་མ་ན་ཡོད་ཀྱང་དོན་གྱི་ལྷགས་ཀྱིས་ཡར་འགོ་བསམ་ལེ་འུ་གཉིས་པའོ།

སྐྱོན་ལམ་ལ་ དེས་དང་ཞར་བྱུང་གཉིས་ སྐབས་དོན་གསུམ་སྟེ། དེ་ལྟར་འདྲི་དག་
ཀུན་བྱས་ཏེ་ བཞུགས་ཀྱི་དོན་དུ་སྐྱོན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་སྐྱོན་གྱི་བདེ་གཤེགས་ཀྱི་ བཞུགས་
ཀའི་དོན་དུ་སྐྱོན་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྐྱོན་དང་ལྷན་ཡིས་ དྲུང་དོན་དུ་སྐྱོན་པའོ། །ལེ་འུ་
གསུམ་པའོ།

གོ་ཆ་ལ་སྐབས་དོན་གསུམ་སྟེ། དམ་བཅའ་དང་ཇི་སྲིད་ལེ་བའི་གོ་ཆ་
དང་། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་ནས་ ཉེས་དམིགས་དང་ཇི་སྲིད་ལེ་བའི་གོ་ཆ་
དང་། ཅིས་ཚོངས་དག་ཀྱང་མ་ཤེས་ཏེ་ རིགས་པ་དང་ཇི་སྲིད་ལེ་བའི་གོ་ཆའོ།
ལེ་འུ་བཞི་པའོ། །འཇུག་པ་ལ་སྐབས་དོན་གསུམ་སྟེ། གཙོ་བོ་ བསྐྱབ་པ་བསྐྱང་
པར་ སེམས་བསྐྱང་བསམ་འཇུག་པ་ སྐྱོ་གཉིས་ དང་། སེམས་སྤྱང་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་
གོ་གསུམ་དུ་ལ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྐྱང་པས་ སྐྱོ་གཉིས་ འཇུག་པ་དང་། སྐྱོ་གཉིས་
ཀའི་ རྒྱ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ རྟག་པར་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་ དང་མཛོད་སྟེ་
ལ་བརྟེན་པས་འཇུག་པའོ། །ལེ་འུ་ལྔ་པའོ།

སྐྱོ་ཚོགས་ཚུལ་གྱིས་སྐྱོམ་ཞེས་ བཟོད་པ་ལ་སྐབས་དོན་གསུམ་སྟེ། བདེ་བའི་རྒྱ་ནི་
སྤྱད་བསྐྱུལ་དང་དུ་སྤྱང་པ་ལས་བདག་གི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པས་བཟོད་པ་
དང་། འཇུག་པ་ལ་སོགས་ ཚོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པས་མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ལ་

བཟོད་ཐོབ་པར་འཇུག་པས་བཟོད་པ་དང་། བདག་
མེད་པས་ན་བདག་ལ་འང་བདག་ གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་རྗེ་
མི་སྣམ་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱིད་རྗེ་
འཇུག་པས་བཟོད་པའོ། ། ལེ་ཏུ་ཇུག་པའོ། །

ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་ལ་ བཙུན་གདམས་པ་སྣོ་
སྐབས་དོན་ ལྟོ་གཉིས་ བཞི་སྟེ། (༥ བ) དེའི་མི་མཐུན་
སྟོགས་བཤད་བྲ། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་མཚན་
ཉིད་དམ་ངོ་བ་དང་། དེའི་མཐུན་པའི་སྟོགས་ ལྟོ་
གཉིས་ དང་། སྟོམ་ལས་བདེ་བའི་རོ་སྟོང་ནས་ མི་མཐུན་
པའི་རྒྱ་དགག་ ལྟོ་གཉིས་ པ་དང་། དང་པོའི་དོན་
བཤད་པའོ། ། རོ་སྟོལ་བའོ། ། དེ་ལ་ཇུག་སྟེ། བདག་
དང་གཞན་གྱི་ཉེས་པ་ནི་ མོས་པས་ཡང་དག་པར་
འགྲུབ་པ་དང་། དོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་ཚོག་ བཏན་པས་ཡང་
དག་པར་འགྲུབ་པ་དང་། རྩེད་མོའི་བདེ་འབྲས་ དག་འ་
བས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་དང་། སྟོབས་ཉམས་
པ་དང་ རིགས་པས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་དང་།
འབྲུང་པས་ ལྷུང་གྲང་པས་ འཐབ་རྩིང་དག་དང་ ཡང་དག་
པར་འགྲུབ་པ་དང་། རི་ལྷུང་ཤིང་བལ་ འབྱོར་བས་
སམ་⁵དབང་དུ་གྱུར་པས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་

5 མ་དཔེ་ལ་ “འབྱོར་བས་བསམ” ཞེས་ཡོད།

པའོ།། ལེ་ཅུ་བདུན་པའོ།།

ཚོགས་ལ་སྐབས་དོན་གསུམ་སྟེ། དེབས་འཛིག་རྟེན་གཉིས་ཀའི་ཚོགས་སུ་
གྱུར་པ་དང་ ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ ། བདག་དང་གཞན་དུ་མཉམ་པ་ནི་ བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཚོགས་སུ་གྱུར་པ་དང་། དེབས་སྐྱིབ་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་ མོ་
གཉིས་ གྱུར་པའོ།། ལེ་ཅུ་བརྒྱད་པའོ།།

དོན་དམ་སྐྱོན་སྐྱོད་ཡུལ་མིན་ འབྲས་བུ་ལ་སྐབས་དོན་གཉིས་སྟེ། འབྲས་བུ་རྣམ་
པར་གཞག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བོ་རྗེའི་མཚན་ཉིད་དང་། དེལ་རྩོད་པའི་ དེལ་ཀ་
སྐྱོན་སྤང་བའི་ དན་པ་ཉེབར་བཞག་པ་བཞི་ལ་ ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་
བསྟན་པའོ།། ལེ་ཅུ་དགུ་པའོ།།

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་སྐབས་དོན་གཉིས། འཛིག་རྟེན་ཁམས་ནི་ བན་པ་དང་།
ཕྱོགས་རྣམ་པ་ཀུན་ན་ལུས་དང་སེམས་ བདེ་བའོ།། ལེ་ཅུ་བཅུ་པ་སྟེ་ཐ་མའོ།།

༥ བཅུ་དགུ་པོ་ནི་ལམ་གྱི་དངོས་ཞེས་པ་ནི། ཐར་པའི་ཆམ་ཐུན་པ་གསུམ་
སྟེ། ལེ་ཅུ་བཅུ་པོ་དོན་ལ་མི་གཅང་། ལྷག་བསྐྱེལ། མི་རྟག་ བདག་མེད་པར་ཤེས་པས་ ཚོགས་
ལམ་ཚུང་དུ་དྲན་པ་ཉེབར་གཞག་པ་བཞི་དང་། འབྲིང་དུ་ ལེ་ཅུ་བཅུ་པོ་དགེ་བ་
སོགས་(སྐྱེད་པ་) སྐྱོད་ལ་བསྐྱབ་པ་(སྐྱེལ་བ་)། ལྷིག་པ་བཤགས་པ། ལྷོ་མ་པས་(མི་སྐྱེད་པ་)
སྤང་བ་སྟེ། ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་བཞི་དང་། ཚེན་པོར་རྩལ་ལྷུ་ལྷུ་གྱི་རྐང་པ་
ལེ་ཅུ་བཅུ་པོ་དོན་ལ་འདུན་ (འདུན་པ་) སྐྱོ་ (བཙོན་) སེམས་ལས་སུ་རུང་ (སེམས་) དཔྱོད་
པ་ (དཔྱོད་པའི་ངེས་འཛིན་) ལས་སྐྱེ་བས་ བཞིར་སྐྱེ་བ་དང་། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་

ཆ་མཐུན་པ་སྟེ། ལེུ་བུའི་དོན་དང། སྒྲི། མ་བརྗེད། ཕྱ་གཅིག་ དོན་འབྱེད་པས་ རྗོད་དུ་
 དབང་པོ་ལྷའི་གཞུགས་བརྟན་དུ་ བསྐྱོམ་ན་ཡོད་མ་བསྐྱོམ་ན་མེད་པས་ དང་། རྟག་
 ཏུ་ཡོད་པ་དང་ ཕྱ་མོར་དབང་པོ་ལྷ་དངོས་སུ་དང་། བཟོད་པར་སྒྲོབས་ལྷའི་(༥
 ན) ལེུ་བུའི་དོན་ལ་དང། སྒྲི། མ་བརྗེད། ཕྱ་གཅིག་ དོན་འབྱེད་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྒྲོང་
 བས་ གཞུགས་བརྟན་དུ་ བསྐྱོམ་ན་ཡོད་མ་བསྐྱོམ་ན་མེད་པས། ལྷ་པོ་རྟག་ཏུ་སྒྲོང་པས།
 ཚོས་མཚོག་ཏུ་སྒྲོབས་ལྷ་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་བདུན་
 རོ།། སྒྲོབ་པ་སྤྱིར་མི་སྟོན་པའི་ལམ་ལ་གཉིས་སྟེ། མཐོང་ལམ་དང་ བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
 ཡན་ལག་བདུན་ནི། རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ (ཚོས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་) དང་། གནས་ཀྱི་ (རྟན་པ་)
 དང་། དེས་འབྱུང་གི་ (བརྩོན་འགྲུས་) དང་། བན་ཡོན་གྱི་ (དགའ་བ་) དང་བཞི། ཉོན་མོངས་
 པ་མེད་པའི་ཡན་ལག་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞིའི་ (ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་) དང་། གནས་ཀྱི་ (ས་མ་རྩི་)
 དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ (བཏང་སྒྲོམས་) ཡན་ལག་གོ། སྒྲོམ་ལམ་ས་བཅུར་ ས་རེ་རེ་ལའང་
 འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་
 ལས་འདས་པའི་ལམ་བཅུདོ།། སྒྲོབ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་ས་གཞུགས་སྐྱ་གཉིས་དང་། ཚོས་སྐྱུ་ལ་ལན་རེ་རེ་སྟེ་བཅུད་གྲུ་པོ་དེ་
 རྒོགས་སམ་ བྱབ་པའི་ གནས་སྐྱབས་ སྒྲིབ་པའི་ལམ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ། རྣམ་
 བར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་ལམ།⁶ ལམ་བཞི་བཞི་དང་བཅས་པར་སྐྱེ་བའམ་
 འཁོར་བའོ།། ལམ་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་དེ། ཞེས་པ་ནི། བུའི་
 དོན་ལ་ཡོངས་སུ་ ཡང་དག་པའི་ལྟ་བས་ གཅོད་པ་དང་། རྟོག་པས་ གོ་བར་བྱེད་པ་
 དང་། ལྷ་བ་ དག་གིས་ ཡང་དག་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། ལས་ཀྱི་མཐར་ ཚུལ་
 གྲིམས་དག་པར་དང་། འཚོ་བས་ ཡོ་བྱད་བསྐྱུངས་པ་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། ཚོལ་

6 ལམ་གཅིག་ཆད་པར་སྐྱུང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་ཆད་དམ་སྟུམ།

བས་ སྐྱིབ་པ་གཉིས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་དང་། དམ་པས་ ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་
 པའི་གཉེན་པོ་དང་། ཉིང་མེའཛོལ་གྱིས་ ཡོན་ཏན་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་གཉེན་པོའི་
 ཡན་ལག་གོ། གང་ཟག་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཅན་ལ་གཅིག་གི་བསམ་པ་
 ལ། འདིས་ཐེག་པ་གསུམ་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་སྟོན་པ་ཡིན་སྟེ་
 པ་ལ། དེའི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་ལན་གཅིག་བསྐྱར་བས་
 ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་གཅིག་སྟོན་པ་ཡིན་སྟེ། གཙོ་བོའི་དོན་ དལ་
 འགྲུང་འདྲིའི་བཅུ་གཅིག་གིས་རིམ་པར་(༥ བ)གདུལ་བྱའི་རིགས་སྟོན་པ་འམ་
 སད་པ་དང་། མན་ཡོན་ལེུས་ རིགས་འཕེལ་བས་བསམ་པ་ལུན་སུམ་ཚོགས་
 པ་དང་། སྤྱིག་བཤགས་ལེུས་ གཞན་དོན་གྱི་ལྷག་བསམ་འཕེལ་བ་དང་། བྱང་
 སེམས་བརྒྱུང་བས་ དེ་ཉིད་མི་ཉམས་ཤིང་སྟོན་ལམ་འདེབས་པ་དང་། བག་
 ཡོད་ཀྱིས་ སྟོན་ལམ་བཏབ་པ་བཞིན་ གོ་བཤོས་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་ལེུས་
 གོ་བཤོས་པ་ལྟར་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་སྦྱོང་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། བཟོད་པའི་
 ལེུས་ ཞུགས་པ་བརྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། བརྩོན་
 འགྲུས་ཀྱི་ལེུས་ བཟོད་པ་དང་ལྡན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་
 ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། བསམ་གཏན་ལེུས་ སྐྱབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 ཤེས་རབ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཚོགས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ལེུས་ ཚོགས་
 དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་། སྟོན་
 ལམ་ལེུས་ ཚོས་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་ཀྱང་དེས་གཞན་དོན་ལྷན་སྐྱབ་ཏུ་འབད་
 རྩོལ་མེད་པར་ཡིད་བཞིན་གྱི་མོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་།⁷ དཔག་བསམ་ཤིང་
 བཞིན་དུ་གཞན་དོན་འབྱུང་བའོ། དེས་ན་ལམ་འབྲས་བུ་བཅས་པ་གཅིག་བསྟན་པའོ།

7 མ་དཔེ་ལ་ “ཡིད་རང་བཞིན་གྱི་མོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་” ཞེས་ཡོད།

དགག་བྱ་བཅད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ཞེས་པ་ནི། ཡང་གང་ཟེག་ལོག་རྟོག་ཅན་
 ལ་ཅིག་གི་བསམ་པ་ལ། འབྲས་བུ་དེ་ལྟར་ཐོབ་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་པ་དང་
 འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གོ་རིམ་དང་ས་མཚམས་མེད་པས། དེ་མཛོན་
 དུ་གྱུར་པ་མི་ཤེས་སོ་སྤྲུམ་པ་ལ། དེའི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཕྱིར། (༦ ན)
 འཁོར་ལོ་ལན་གཉིས་འཁོར་ཏེ། དང་པོས་འཇིག་རྟེན་པའི་ས་བཅུའི་གོ་རིམ་
 དང་ས་མཚམས་བསྟན། གཉིས་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ས་བཅུའི་
 གོ་རིམ་དང་། ས་མཚམས་བསྟན་པའོ། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ས་བཅུ་ནི།
 རིགས་ཀྱི་ས་ དལ་འཕྲོར་ ཞེས་པས་རིགས་དེས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་
 འབྱེད་རུས་པ་དང་། ཚུམ་ཞིང་སྤྲོམ་པའི་ས་ཞེས་པ་ བན་ཡོན་དང་སྤྲིག་བཤགས་
 ལེའུས་ སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྤྲོམ་པ་ལོད་རུས་ཤིང་ལེན་པ་དང་། ཐོས་པའི་ས་
 ཞེས་པ་ སེམས་བརྩུང་བའི་ལེའུ་ ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཚོས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་རུས་
 པ་དང་། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་ས་ཞེས་པ་ བག་ཡོད་ལེའུས་ ཞི་གནས་
 རྣམ་པར་འཛོམས་པ་དང་བཅས་པའི་གཞུགས་བརྟན་དང་། ལྷག་མཐོང་
 རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གཞུགས་བརྟན་དང་བཅས་པ་དང་། ཕྱིར་སྤྱོད་པ་
 ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ས་ཞེས་པ་ ཤེས་བཞིན་ལེའུས་ ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
 དེས་པ་དང་། མཚོན་མ་རགས་པ་འགགས་པའི་ས་ཞེས་པ་ བཟོད་ལེའུས་
 གཞུང་བའི་རྟོག་པ་རགས་པ་འགག་པ་དང་། མཚོན་མ་སྤྲ་བ་འགག་པའི་ས་
 ཞེས་པ་ བརྟོན་འགྲུས་ལེའུས་ གཞུང་བ་སྤྲ་བ་ཡང་འགག་པ་དང་། མཚོན་མ་མེད་
 པའི་ས་ཞེས་པ་འཇིན་པ་ཡང་འགག་པ་དང་། ཤེས་རབ་ལེའུས་ སེམས་ཅན་གྱི་
 དོན་ལ་མཛོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་ས་ཞེས་པ་མཉམ་བཞག་སྤོང་པ་ཤས་ཆེ་
 བས་རྗེས་ལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་ཤས་ཚུང་བ་དང་། ས་མ་

རྗེ་ལ་དག་ (༤ བ)པའི་ས་ཞེས་པས། སྐྱོན་ལམ་ལེའུས་ མཉམ་བཞག་སྟོང་
 པར་བསྐྱོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་ལ་དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་སྟོང་
 རྗེ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་སྐྱེས་ནས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ལ་འབད་ཚོལ་མི་དགོས་
 པའོ།། དེས་སེམས་སྤྲད་བཅུས་འཇིག་རྟེན་པའི་ས་བཅུ་བགྲོད་པའི་རིམ་
 པའོ།། གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མའི་ས་བཅུ་བགྲོད་པའི་རིམ་
 པ་ནི། སེམས་སྤྲད་བཅུས་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། གཉིས་པ་འཇིག་
 མེད་པ་དང་། གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་དང་། བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་དང་། ལྷ་པ་
 སྤྱང་དཀའ་བ་དང་། རྟུག་པ་མཛོན་དུ་གྱུར་པ་དང་། བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་
 དང་། བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་དང་། དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྐྱོ་གྲོས་དང་། བཅུ་པ་
 ཚོས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་འཐོབ་པའོ།། གསུམ་པ་གང་ཟག་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཅན་
 ཀྱི་བསམ་པ་ལ། འོ་ན་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་
 སྟམ་པ་ལ། འཁོར་ལོ་ལན་གཅིག་འཁོར་བ་ལས། ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་ཏུ་ལ་
 ལྷ་སྟེ། བཅོམ་ལེའུ་ སེམས་སྤྲད་པ་པོ་གཅིག་ལ་བཞེ་བ་དང་སྤྲག་དོག་གི་
 གཉེན་(༧ ན)པོར་འགྱུར་བ་དང་། སྤྲིག་པ་བཤགས་པའི་ལེའུས་ ལྷག་བསམ་
 སྐྱེས་པས་རང་དོན་གྱི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་དང་། སེམས་བརྩུང་པས་ སྐྱོན་ལམ་
 ཀྱི་བསམ་པ་སྐྱེས་པས་ད་ལྟར་དངོས་སུ་བྱ་རྒྱུའི་ཐོས་བསམ་སོགས་མ་
 བརྗེད་པ་དང་། ཡེངས་པའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་དང་། བག་ཡོད་ཀྱིས་ ལོ་
 ཚའི་བསམ་པ་སྐྱེས་པས་བདག་གཞན་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་
 བ་དང་། ཤེས་བཞེན་གྱིས་ འཇུག་པའི་བསམ་པ་སྐྱེས་པས་ཐེག་པ་དམན་པར་
 འཇུག་པའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་འོ།། ཚོགས་ལམ་འབྲིང་དུ་བཞི་སྟེ། བཟོད་པས་

8 མ་དཔེ་ལ་ “འདས་པ” ཚད་པར་སྤྱང་།

བཟོད་པའི་བསམ་པ་སྐྱེས་པས་མཚན་མ་རགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོ་བ་དང་
 འཁོན་འཛིན་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་པའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་དང་། བརྟེན་འགྲུས་
 གིས་ ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་བསམ་པ་སྐྱེས་པས། མཚན་མ་སྤོ་མོ་ཅམ་
 ལས་སྐྱེས་པའི་ལོ་ལོ་ལ་སོགས་པ་སྤོ་མོ་ཡང་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ། ། བསམ་
 གཏན་གྱིས་ ཚོགས་ལམ་ཚེན་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚོགས་ཀྱི་བསམ་པ་སྐྱེས་
 པས་སྤོང་བ་འབའ་ཞིག་ལ་འཆལ་བའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་ཏེ། ཐབས་ཀྱི་ཆ་
 རྣམས་ཀྱང་དགོས་པར་བསྟན་པའོ། ། ཤེས་རབ་གིས་ འབྲས་བུའི་བསམ་པ་
 སྐྱེས་པས་རྟག་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཅམ་དུ་ཡང་མི་རྟོག་པའི་གཉེན་
 པོར་འགྱུར་བའོ། ། སྒྲོན་ལམ་གྱིས་ གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་སྐྱེས་པས་
 ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་དང་། ཆད་པར་ལྟ་བའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བའོ། ། དེས་
 བློ་ཉེན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་ལུགས་ཕྱོགས་འགའ་ཅམ་བསྟན་ནས་
 དགག་བྱ་གཅད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། ། རྒྱས་པར་ནི་གོང་གི་དོན་ཞིབ་
 ཏུ་དབྱད་པས་ཤེས་སོ། ། འཁོར་དང་ལྷ་དན་འདས་འཁོར་ནི། །རིགས་ཀྱི་བུ་
 རྒྱུད་ཤེས་པར་གྱིས། ། ཞེས་(ལ བ)པ་ནི་དོན་བསྟུ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་མ་འབད་
 བ་མ་རིག་པ་ནས་རྒྱ་ཤིའི་བར་དུ་འཁོར་བས་འཁོར་ལ། དེ་ལྟར་འབད་ན་ལྷ་
 དན་ལས་འདས་པའི་འཁོར་ལོར་འགྱུར་བས་འཇུག་ལྷོག་གཉེས་སུ་བསྟུས་
 པའོ། ། སྒྱུད་འཇུག་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུའི་ལམ་མ་དོར་བསྟུས་པ་ལྟ་བུའི་སྤོང་བས་
 མཚད་ལ་དགོན་པར་བཀོད་པའོ། ། ཞུ་གྲི།

༥ བསྟུ་བ་བཏུས་སྒྱུད་འཇུག་གི་སྒྲོམ་དོན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། འཇམ་དཔལ་
 གིས་ཞི་བའི་ལྷ་ལ་གསུངས། དེས་དགོ་སྤོང་ཨོ་ལ་རྩ་རིལ། དེས་དཔལ་

བོ་དེ་རྗེ་ལ། དེས་མ་རྒྱ་རྒྱ་ ཚེ་གྲུབ་པ་ ལ། དེས་སྐྱ་མ་གསེར་སྒྲིང་པ་ཚོས་ཀྱི་
 གཤམ་པ་ ལ། དེས་དེའི་ཀར་ལྷོ་རྒྱ་ལ། དེས་ནག་ཚོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་ལ།
 དེས་འདིར་སྐྱོན་བྱང་སེང་ལ། དེས་སམ་ཡོན་ཚུལ་ལ། དེས་ཁྲུ་སྐྱོན་ལྷ་བའི་
 རྒྱལ་པོ་ལ། དེས་བཤེས་གཉེན་སྐྱོར་སྟག་ཅན་པ་ལ། དེས་སྐྱོབ་དཔོན་རྒྱལ་
 ཚེ་སྐྱ་གུ་དོཔ་ ལ། དེས་ལྷ་ཉིད་ སྐྱུ་བྱ་བ་ ལ། དེས་འདྲེ་ལྷས་ཨོན་པོ་ལ།
 དེས་སྐྱ་མ་སྐྱར་ཐང་པ་བརྒྱད་པར་བྱོན་པ་ སྐྱོན་ལམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ ལ་གནང་། དེས་
 བཅུན་པ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ ཟེའུ་ ལ་གནང་སྟེ་ཡི་གེར་བྲིས་པ་འོ། ། དམ་
 པས་བསྐྱབས་པ་སྐྱར་ཐང་གི་དབེན་གནས་སུ་བྱུག་དཔེ་དངོས་ལ་བྲིས་ཤིང་
 ལྷས་དག་གོ། ཟེའུ་འི་དཔེ་འོ། ། ॥

ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་དོ། །ཐིག་ལེ་ནི་མི་འགྲུར་
 བས་སྟེ། དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ཡང་སྐྱེས་ལ་མི་ཉམས་པ་བྱུང་བར་
 ཅན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སེམས་ནི་རེ་ཞིག་སྐྱེས་
 པ་ཅོམ་སྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པས་ཐིག་ལེ་དང་འབྲེལ། དང་པོ་ཞེས་པ་ནི་
 རལ་གྱི་འོ་(༢ ན)ཡུ་བ་ལ་ཐིག་ལེ་ཡོད་པ་ལ་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་གདན་གྱི་
 པདམ་འབྲེལ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་རོ། །འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ནི་རྣམ་པོ་འམ་སྐྱ་
 བའི་སེང་གེ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་བཞིན་ལུང་བསྟན་དུ་རུང་བའི་གང་ཟག་ཀྱང་རང་
 བཞིན་ལྟུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འཇམ་དཔལ་ཡིན་པས་སོ། །ཕྱག་ན་རལ་གྱི་
 འཛིན་ཅེས་པ་ནི་རལ་གྱིས་མི་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་གཙོད་པར་བྱེད་ཅིང་འཚོ་
 བ་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པས་དག་ མི་མཐུན་པའི་སྤྲིག་ཉོན་ ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་
 བཞིན་དུ་སྐྱོད་པ་བཞི་ཐབས་ཤེས་རབ་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་འབྲེལ་གྱིས་
 ཀྱང་ལམ་གྱི་དག་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པས་སོ། །རལ་གྱི་གཡས་གཡོན་
 གཉིས་སུ་འཛིན་པ་ནི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྐྱོད་པ་དངོས་དང་རྗེས་སུ་
 མཐུན་པ་གཉིས་སུ་ ཐིག་ལེ་བཅུག་སུམ་ནི་བཞི་གསུམ་ བཅུ་གཉིས་པོ་ཉམས་སུ་
 ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་འབྲེལ། གཡས་གཡོན་དུ་ནི་ཐབས་ཤེས་རབ་གཉིས་སོ། །ཁ་
 ཅིག་ནི་རལ་གྱི་གཅིག་མཛེས་ཚོས་ཅོམ་ཡིན་ཟེར་རོ། །ལྷ་གུ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་
 གཙོ་ ལས་ རིན་ཆེན་འཕྲོ་ཞེས་པ་ནི། རིན་པོ་ཆེ་ནི་མཚོན་པ་དང་སྤྱང་པ་བྱས་
 བ་འདོད་པའི་དོན་མཐའ་དག་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། རྒྱལ་བའི་ལྷ་གུ་
 ལེགས་པར་སྤྱངས་པ་ལས་སྐྱ་ཡི་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པར་བདག་གཞན་གྱི་
 དོན་འབྱུང་བས་སོ། །ཁ་ཅིག་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ནི་བྱུང་པར་གཉིས་དང་བཅས་
 ཞེས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ནི་མིག་སྤྲུག་པ་དང་(༢ བ)མ་སྤྲུག་པའམ། སྤྱང་བ་བྱས་
 པ་དང་མ་བྱས་པའོ། །སྐྱོམ་དོན་ཟབ་མོ་ཞེ་སྟེ། །

བྱས་ནས། གནས་འདིར་མ་སྐྱེས་བྱ་བ་མེད། གྲོགས་འདི་དང་མ་གྲོགས་
བྱ་བ་འཇམ། ཟས་འདི་མ་ཟོས་བྱ་བ་འཇམ། སྐྱུག་བསྐྱུལ་འདི་མ་སྐྱོང་བྱ་བ་མེད་
པར་འབྱམས། དེ་ཡང་འཁོར་བ་འདི་མ་བསྐྱོག་ན་འཁོར་བ་ལ་མཐའ་འཛད་
པ་མེད་པས་ད་རུང་ཡང་འབྱམས་དགོས། དེའི་འཁོར་བའི་རྒྱ་རང་གི་རྣམ་རྟོག་
ཡིན་ཏེ། སྲིད་པའི་ས་བོན་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །གསུངས་པས། རྣམ་རྟོག་ལ་འཛད་
པ་(༡ བ)མི་འོང་བས་སོ། །རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེན་འཛིན་ལས་
བྱུང་ལ། དེ་སྐད་ན་འཛིན་རྟོན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་ལོག་ཤེས་
མཐའ་དག་སྐད་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་སྐྱུ་སྐྱེགས་ནས་དབྱུ་མ་རིགས་སྐབ་ཀྱི་
བར་ཡིན། ལོག་ཤེས་དེ་དག་གང་རྒྱ་གཞུ་ནའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སྐད་ས་
ཏེ། དེ་འད་སྐོབ་དཔོན་སྐྱུ་སྐྱེབ་ཞབས་ཀྱི་ལམ་ལས་ནི། །ཕྱི་རོལ་གྱུར་ལ་ཞི་
བའི་ཐབས་མེད་དོ། །གསུངས་པས་སོ། །ལམ་གྱི་རྟོན་སྐབས་སུ་འགྲོ་བར་
བྱ། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ནི་ཞེ་སྐད་དང་དངོས་འཛིན་མེད་པའི་དགེ་བའི་
རྩ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་མདོ་ནས། རྫོ་རྫི་སྐྱུའི་ལམ་ནི་མདོར་བསྐྱུ་ན་གཉིས་
ཏེ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་བོ། །གསུངས་པས། དེ་ཉིད་ཡང་ཐབས་མེད་ན་ཉན་
ཐོས་སུ་ལྷུང་ཞིང་ཤེས་རབ་མེད་ན་འཁོར་བར་ལྷུང་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ཐབས་ཀྱི་
གཙོ་བོ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་མེད་རྒྱལ་འབྱུང་འཛིན་
རྟོན་ཡོང་མེད་དེ། །ཞེས་སོ། །བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ཡང་རྒྱ་མེད་ལས་མི་སྐྱེ་
བས། བདག་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པར་འབྱམས་པས། སེམས་ཅན་གང་
གིས་ཀྱང་བདག་གི་ཕ་མ་མ་བྱས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་ཅིང་། ཕ་མ་བྱས་པའི་
དུས་ན་བདག་ལ་ཕན་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བཏགས། བདེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་
པ་བསྐྱུབས། བརྩེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་བསྐྱུངས་པ་ཡིན་སྐྱེམ་པའི་བྱམས་

བ་དང་། སེམས་ཅན་དེ་དག་བདེ་བ་འདོད་(༢ ཀ) བཞིན་དུ་འཁོར་བའི་
 སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལ་གནས་ནས་འདུག་པ་སློང་རེ་རྗེ་སྐྱེལ་པའི་སློང་རྗེས་འཕུལ་
 ལ། དེ་དག་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལས་བསྐྱེལ་བའི་སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་ཟག་པ་
 མེད་པའི་ཤེས་རབ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །སྐྱེལ་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད།
 དེ་ནས་སོ་སོ་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འདི་ལྟར་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། དངོས་
 ཡོད་འཛིན་པ་སློང་བ་ལ་རེ་ཞིག་དངོས་པོ་ནི་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་གཟུགས་
 ཅན་རྣམས་ལ། རྩོམ་འཛིན་ལ་ནས་གཅིག་དང་དུ་བུལ་གྱི་རིགས་པ་ཁོ་ན་
 བསྐྱོམ་པ་བདེ་བ་ཡིན་གསུངས་པས། དང་པོ་ནི་རི་ལ་སོགས་གང་ཐག་
 ཉེ་བ་ཞིག་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚོན་གྱིས་ཕྱེ་མར་གཏང་སྟེ་རྟུལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་བར་དུ་
 ཕྱེ་ནས། དེ་འདྲ་ཆ་རྒྱག་གིས་ཕྱེ་ན་ཅི་འདྲ་མི་འགྲུབ་པས་ལྷག་མ་གཞན་དེས་
 མཚོན་ཏེ། དེ་ཉིད་མདོ་ནས་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཤེས་ན་ཚོས་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་མདོ་དང་རྒྱས་པ་ཤེས་པར་འགྲུར་གསུངས་པ་ཡིན། སྤྱང་བ་འདི་
 མ་བརྟགས་པའི་དོན་བདེན་པར་ལྟར་སྤྱང་ཡང་། བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ན་མ་
 སྐྱབ་སྟེ། རྗེ་ཟེའི་གྲོང་ཁྱེར་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི་
 སེམས་ཡིན་ཏེ་སེམས་མ་བརྟགས་པ་ན་འགྲོ་འོང་དུ་སྤྱང་ཡང་། བརྟགས་ན་
 འདས་པའི་སེམས་འགགས་གསུངས་ཀྱང་། མི་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་སོང་
 བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་མདོ་ནས། འདས་པ་ནི་ཟད་པའི་མཚོན་ཉིད་དོ། །
 དེ་ལྟར་རྗོད་ཏེ། གསུངས་པས། (༢ བ) ཡུལ་ཟད་པ་ན་ཤེས་པ་རང་འགགས་པ་
 དེ་འོ། །མ་འོངས་པ་ནི་མ་སྐྱེས་པའོ་གསུངས་པ་ནི། སེམས་རྒྱུན་ཅན་རྒྱ་ལྟ་བུ་
 གཅིག་གིས་གཅིག་འཕུལ་ནས་ག་ཤེད་ནས་འོང་རྒྱ་མེད། མདོ་ནས། མ་

2 མ་དཔེ་ལ་ “རྗོད་པོ” ཡོད། འོག་ཏུ་འདྲི་གསུངས་འགྲེམས།

འོངས་པ་ནི་མ་ཐོབ་པའི་གསུངས་པས། དབང་པོ་དང་ཡུལ་མ་འཕྲོད་པས།
 རྣམ་ཤེས་སྐྱེར་མ་བཏུབ་པ་ལས་གཞིའམ་རྩ་བ་ལས་སྐྱེ་རྒྱུ་ཞིག་མེད་དོ། །ད་
 ལྟར་གྱི་སེམས་ནི་འདི་ལྟར་བརྟག་དཀའ་སྟེ། གསུངས་པ་ནི་བརྟགས་ཀྱང་
 མི་རྙེད་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་སྤང་པོའི་གཏིང་མི་རྙེད་གསུངས་པས། ཇི་
 ལྟར་ན་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱིས་ཏེ། ཁ་དོག་མེད་པ། དབྱིབས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་པས་
 དལྟར་གྱི་སེམས་སྐྱེ་ལ་མ་འགག་པ་འདི་ཡང་ དབང་པོའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ལ། འོད་སྤང་
 སེམས་ནི་ གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་ དབྱེད་དུ་མེད་པ། ལུང་གིས་ བསྟན་དུ་མེད་པ། རང་
 རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ རྣམ་པར་རིག་པ་མེད་པ། ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་ གནས་པ་མེད་
 པ་། འོད་སྤང་ རྣམ་འབྱོར་མངོན་གྱིས་སྐྱབ་བམ་ཞེན་ སེམས་ འདས་པའི་ སངས་
 རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་གཟིགས་ དལྟར་གྱིས་ མི་གཟིགས། མ་ཕྱོན་པའི་ གཟིགས་
 པར་མི་འགྲུང་གསུངས་ལ། ཡང་མདོ་ནས། དལྟར་གྱི་སེམས་ནི་མི་གནས་
 གསུངས་པས། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པས་དབྱེད་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་
 འོ། །དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱིས་སེམས་མི་མཐོང་བའི་རིགས་པས་རང་བཞིན་དང་
 སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐག་བཅད། དེ་ལྟར་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་མ་སྐྱབ་པས་
 དེ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་འང་མི་འགྲུབ་སྟེ། འོད་སྤང་གིས་ལྷས་པ་ལས། ཤིང་
 གཉིས་རྒྱད་པ་ལས་ནི་³མེ་བྱང་སྟེ། (༣ ཀ)བྱང་བ་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་བསྟེན་པ་
 ལྟར། །དེ་བཞིན་ཤེས་རབ་དབང་པོ་སྐྱེས་ནས་ཀྱང་། །སྐྱེས་པ་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་
 སྟེན་པར་བྱེད། །ཅེས་པས། དཔེར་ན་ཤིང་གཉིས་རྒྱད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་
 འབྱུང་སྟེ། ཤིང་གཉིས་པོ་ཟད་པའི་ཚོ་མེ་དེ་ཡང་རང་ཞི་འགོ་བ་བཞིན་དུ། དེ་
 ལྟར་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་པོའི་རོ་བོ་མ་སྐྱབ་ཅོམ་ན། དེ་དཔྱོད་བྱེད་

3 “ནི” ཀྱང་པ་མི་མཉམ་པས་འགྲོད་དུ་བཅུགས་ཡོད།

ཀྱི་ཤེས་རབ་དེ་མི་འགྲུབ་པར་རང་ཞི་ནས་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྣང་བ་མེད་པ།
 འོད་གསལ་ལ་བ། སློས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བ། དེ་ཉིད་ལ་མྱ་ངན་ལས་
 འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔུང་བྱ་རྣམ་པར་དཔུང་བྱས་ན། རྣམ་དཔྱོད་ལ་
 བྱི་རྟེན་ཡོད་མིན། རྟེན་མེད་ཕྱིར་ན་མི་གནས་སྟེ། །དེ་འདྲ་མྱ་ངན་འདས་པར་
 བཟོད། །ཅིས་སོ། །དེ་ལྟར་ལྟ་བུའི་སློས་པ་བཅད་པས་དངོས་གཞི་ལ་མི་
 རྟོག་པ་རང་བབས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ཐོས་ཀྱིས་མི་རྟོག་པར་འཛོག་སྟེ།
 དེ་མི་རྟོག་པ་འདྲ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འགྲོ་ཞིང་། རྗེས་ལ་འདྲ་སྣང་བ་ལ་བདེན་
 ཞེན་མི་སློང་བ་ཡིན། དེ་ནས་དངོས་གཞི་ལ་མི་རྟོག་པ་དེའི་རང་ལ་སེམས་ཅི་
 ལ་འདྲ་ འདས་པ་ལ་ མི་དཔྱོད་ ད་ལྟར་ལ་ རྟན་པ་དང་ མ་འོངས་པ་ ཡིད་ལ་བྱེད་
 པ་ཐམས་ཅད་སྣངས་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་བྱུང་གི་བར་དུ་གཞག་ དེ་ཡང་
 ཡུན་རིངས་ནས་རྟོག་པ་ཁ་འཚོམས་ དང་པོ་ གསལ་ ཡུན་སྐར་ལ་གངས་ ཀྱི་སྐྱོམ་དུ་
 འགྲོ་ མང་དུ་བསྐྱོམ་ གོམས་འགྲོ། བརྟན་ནས་དེ་ལས་བསྐྱོད་ ཤིན་ཏུ་བརྟན་
 པ་དང་ དེ་ན་མར་གནས་དང་དུས་དང་སྦྱོད་ལམ་རེས་པ་མེད་པར་བསྐྱོམས་ལ་བསག་ མཉམ་
 རྗེས་མེད་པར་འགྲོ། དེ་ལ་བྱིང་གོད་བྱུང་(༣ བ)ན་རྒྱུན་ འདོན་པའོ། ཀྱིས་ནི་
 དེའི་རྒྱ་སྐངས་ལ། རང་ལུགས་ཀྱིས་བྱིང་ན་བསྐྱིམ། གོད་ན་སྐྱོད་པའོ། །རྗེས་
 སྐྱོན་ལམ་གདབ། སྣང་བ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སྦྱང་ནས་སྐྱོ་གསུམ་གྱིས་དག་
 བ་བྱེད། གྲགས་སྦྱོང་སྣང་སྦྱོང་རིག་སྦྱོང་དུ་བྱ་སྟེ། མི་ལམ་མི་བདེན་པ་ཡིན་
 སྣམ་དུ་བསམ། དེ་ལྟར་གྲུས་པ་དང་ཡུན་རིང་པ་དང་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་
 བསྐྱོམ་ན། ལྷལ་བ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚོ་འདི་ཉིད་ལ་བདེན་པ་མཐོང་
 བར་འགྲུར་གསུངས། འདིར་མ་མཐོང་ཡང་ཕྱི་མ་ལ་ཅིས་ཀྱང་མཐོང་བར་བཞི་

4 མ་དཔེ་ལ་ “རྟོམས་” ཡོད།

བརྒྱ་པ་ནས་བཤད་ལ། མདོན་ས་ཀྱང་ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཞི་གང་གང་ཤེས་
པ་དེ་དེ་རིང་པོར་མི་ཐོགས་ཀྱང་གཉིས་གཙོ་བོར་འགྱུར། །གསུངས་པས་སོ།།
ཞུ་བྱེ། སྐྱོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཕྱག་དཔེ་ལ་བཙུན་པ་ཚོས་རྒྱལ་གྱིས་བྲིས་ཤིང་
ལྷུས་པའོ།། ལྷུས་དག་གོ། ལྷུས་ཐང་དུ་ཟེའུས་བྲིས་སོ།།

༄༅། །དཔལ་མར་མེ་མཛད་གྱི་དབུ་མའི་མན་ངག་

བསྐྱེད་པ་བཞུགས་སོ།།

[417-420]¹

༄ (༡ ན) ན་མོ་གྲུ་ཟུ། མཁས་པ་ཚེན་པོ་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་
 གྱིས་སྡེ་སྡོད་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་བསྐྱེད་ཏེ་སྐོམ་པ་ནི་དབུ་མའི་མན་
 ངག་འདི་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མར་འཁོར་འདས་གྱི་ཚོས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པས་
 རྟོང་པའི་རྟེན་འབྲེལ་རྒྱ་འབྲས་མི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་དང་། དོན་དམ་སྡོམ་
 བུལ་ནམ་མཁའི་དགྱིལ་འཁོར་ལྟར་རྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཐག་
 ཚོད་པར་བྱས་ལ། སྐོམ་པའི་དུས་སུ་སྡོད་དངོས་རྗེས་གསུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་
 མྱེད་ཏེ། དང་པོ་ནི་རྟོན་བདེ་བ་ལ་ཉིང་ལེ་འཛིན་གྱི་སྡོད་ལམ་གྱིས་འདུག་
 ལ། ལྟ་དང་མྱ་མ་ལ་གསོལ་བ་གདབ། ལུས་སེམས་ཆམ་²ལ་ཕབ་ལ།
 བདག་གིས་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ། སྲིད་ཅེ་ནས་མནར་མེད་
 དུ་འབྱུངས་ཏེ་སྐྱེ་ཤིའི་འདོད་ལེན་ཐུག་མེད་གཅིག་བྱས་ཏེ། གནས་འདིར་
 མ་སྐྱེས་བྱ་བ་མེད། སྲོགས་འདི་དང་མ་འགྲོགས་བྱ་བ་མེད། ཟས་འདི་མ་
 ཟོས་བྱ་བ་མེད། སྐྱུག་བསྐྱེད་འདི་མ་སྐྱོད་བྱ་བ་མེད། དེ་ཡང་འཁོར་བ་འདི་
 མ་བསྐྱོག་ན་མཐའ་མེད་དུ་འབྱུངས་དགོས། དེའི་རྒྱ་རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཏེ།
 སྲིད་པའི་ས་བོན་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་བདེན་
 པར་འཛིན་པ་ལས་འབྱུང། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་པ་ནས་ནང་པ་དབུ་མ་རིགས་གྲུབ་

1 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གངས་ཡིན།

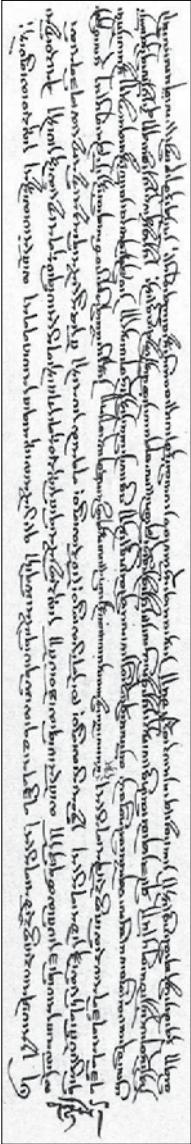
2 མ་དཔེ་ལ་ “ཆམ” ཡོད།

ཀྱི་བར་གྱི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་
 ལྷ་སྐྱབ་ཞབས་ཀྱི་ལམ་ལས་ནི། །ཕྱི་རོལ་གྱུར་ལ་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་དོ། །
 །ཞེས་གསུངས། མདོ་ལས་ཀྱང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ལམ་མདོར་བསྐྱུ་
 པ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་(༡ བ)འོ་ཞེས་གསུངས། ཐབས་མེད་
 ར་ཉན་ཐོས་སུ་ལྷུང་། ཤེས་རབ་མེད་ན་འཁོར་བར་འབྱུང་པས་དེ་གཉིས་ཀ་
 ཚང་དགོས། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཐབས་བསྐྱོམ་པ་གལ་ཆེ་ལ། ཐབས་ཀྱི་གཙོ་
 བོ་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་ཡིན་ཏེ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་མེད་རྒྱུ་འབྱུང་འཇིག་
 རྟེན་ཡོང་མེད་ན། །ཞེས་སོ།། ཐོག་མར་སྐྱབས་འགོ་ལན་གསུམ་བྱས་ལ།
 བྱམས་སྤིང་རྗེ་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
 བདག་གི་མ་བྱས་ཏེ་གང་གི་སྟོར་མ་ཉལ་བའི་སེམས་ཅན་དེ་ཡང་མེད་ཅེས་
 སོ། །མ་བྱས་རེས་ཀྱིས་ཕན་བཏགས་གཞོད་པ་ལས་སློབ་པའི་དྲིན་ཅན་
 ཡིན་པས། འདི་རྣམས་བདེ་བ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཅིག་སྐྱམ་པའི་བྱམས་
 པ་བསྐྱོམ། ལྷག་བསྐྱུལ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྐྱམ་པའི་སྤིང་རྗེ་བསྐྱོམ།
 དེའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་སྐྱམ་པའི་སྐྱོན་པའི་སེམས་དང་། དེའི་
 ཆེད་དུ་ཚོགས་བསལ་ཅིང་སློབ་པ་སྦྱང་དེའི་ཐབས་སུ་དབུ་མ་བསྐྱོམ་སྐྱམ་
 དུ་སྐྱོམ་པ་འདི་ཡན་ཆད་ཐབས་སྐྱོམ་པ་ཡིན། ཤེས་རབ་སྐྱོམ་པ་ནི་ཤེས་བྱ་
 ལ་རིགས་པས་དབྱེད་ནས་བསྐྱོམ་སྟེ། དངོས་པོ་ནི་གཉིས་ཏེ་གཞུགས་ཅན་
 དང་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའོ་ཞེས་པས། རྗེ་བོའི་གསུང་གིས་གཅིག་དང་
 དུ་བྲལ་ཁོ་ན་བསྐྱོམ་པ་³བདེ་གསུང་། གཞུགས་ཅན་སྦྱང་བ་ཐམས་ཅད་
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤྱོད་པས་མཐར་ཐུབ་པ་ལྟར་ལ་སྐྱབས་ལ། དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཆའི་

3 མ་དཔེ་ལ་ “བསྐྱོམ་པ་ལ་བདེ” ཞེས་ཡོད།

བྱེན་སྟོང་ཐལ་གྱིས་འགྲོ་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་མཚོན་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་
 གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཤེས་ན་ཚོས་ཐམས་ཅད་གྱི་མདོ་དང་(༢ ཀ)རྒྱས་པ་ཤེས་
 པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི་སེམས་ཡིན་ཏེ།
 བད་དུ་སེམས་ལ་བལྟས་ན་འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས། ད་
 ལྟར་བ་མ་སྐྱབ་སྟེ། མདོ་ལས། འདས་པ་ནི་ཟད་པའི་མཚོན་ཉིད་དོ། །མ་
 འོངས་པ་ནི་མ་ཐོབ་པའོ། །ད་ལྟར་གྱི་སེམས་ནི་འདི་ལྟར་བརྟག་དཀར་སྟེ།
 གསུངས་པ་ནི་བརྟགས་ཀྱང་མི་རྟོག་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་གྱིས་ནི་སྤང་པོའི་གཏིང་
 མི་རྟོག་། །ཅེས་གསུངས། དབྱིབས་སུ་མ་སྐྱབ། ལ་དོག་ཏུ་མ་སྐྱབ། རོ་བོར་
 མ་སྐྱབ། གནས་མེད་པས་ཏེ། འོད་སྤང་སེམས་ནི་སངས་རྒྱས་གྱིས་ཀྱང་མ་
 གཟིགས་མི་གཟིགས་གཟིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་
 སེམས་ལ་སེམས་གྱིས་བལྟས་པས་མ་རྟོག་པའི་ངང་ལ་ལྷན་གྱིས་འཇོག་
 པར་གདའ། དེ་སྐད་དུ་སེམས་ནི་ཀུན་ཏུ་བཅའ་ན་མི་རྟོག་དོ་ཞེས་གསུངས།
 རྩ་མ་⁴བཞིན་ཡུལ་ཅིར་ཡང་མ་སྐྱབ་པས་ཡུལ་ཅན་སེམས་མི་འགྲུབ་ཏེ།
 མདོ་ལས། ཤིང་གཉིས་སྐྱད་པ་ལས་ནི་མེ་འབྱུང་སྟེ། །འབྱུང་བ་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་
 སྲིག་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཤེས་རབ་དབང་པོ་སྐྱེས་ནས་ཀྱང་། །སྐྱེས་པ་དེ་ཡིས་
 དེ་ཉིད་སྲིག་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཤིང་ཟད་ན་མེ་མི་འབྱུང་བ་ལྟར་
 དཔུང་བུའི་ཡུལ་དང་དཔྱོད་བྱེད་སྟོ་གཉིས་ཞི་བའི་ངང་ལ་གནས་པ་དེ་ཚོས་
 ཉིད་གྱིས་འབྱུང་སྟེ། དཔུང་བུ་རྣམ་པར་དཔུང་བུས་ན། །རྣམ་དཔྱོད་ལ་ནི་རྟོན་
 ཡོད་མིན། །རྟོན་མེད་ཤིར་ན་མི་འབྱུང་སྟེ། །དེ་ཡང་མུ་ངན་འདས་པར་བརྗོད། །
 ཅེས་སོ། །དེ་ལྟར་བས་ན་སྟོས་པ་བཅད་པས་མི་རྟོག་པ་རང་བབས་སུ་སྐྱེ་བ་

4 མ་དཔེ་ལ་ “སྐལ་” ལྟ་བུ་ཡོད།

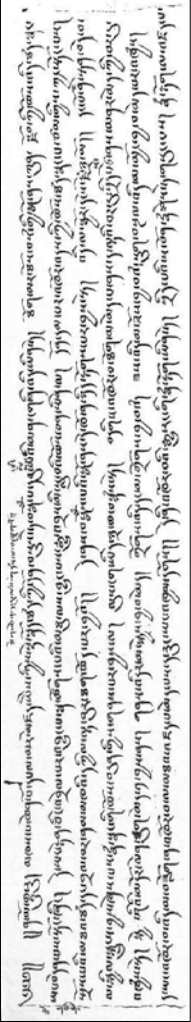

ཡིན་གསུངས། དེའི་དོན་རྟོག་མེད་ཀྱི་རང་ལ་གསལ་ལེ་
 སིང་(༢ བ)དེའཛོག་པའི་ཚེ་རྣམ་རྟོག་བྱུང་ན་གཤེག་
 ཅིང་གཤེག་ཅིང་བསྐྱོམ། གོམས་ནས་སྤུན་ཇེ་རིང་ཇེ་རིང་
 ཏུ་བསྐྱོམ་པ་མན་ངག་ཡིན་གསུངས། བརྟན་པ་ཐོབ་ནས་
 དེའམ་བསྐྱོག་གིན་ཡང་སྤྱོད་བར་གདའ། རྒྱུན་གྱིས་བྱིང་
 བོད་ཏུ་བྱུང་ན་དེའི་རྒྱ་སྤང། རང་ལུགས་ཀྱིས་བྱིང་ན་
 བསྐྱེམ། བོད་ན་སྤོད་པར་གདའ། མཉམ་གཞག་ལས་
 ལངས་ནས་ཇེས་ཐོབ་ཏུ་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་བདེན་
 ལྟོད་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་མི་དགེ་བ་སྤྲ་བ་
 ཉན་སྤང། དགེ་བ་སྤྲ་བ་ནས་སྐྱུ་བ་པ་གལ་ཆེ། མཉམ་
 ཇེས་གཉིས་ཀྱང་དང་པོ་དེའཛོག་ཏུ་སྐྱོམ། གོམས་ནས་
 ལྷང་འཇུག་ཏུ་བསྐྱོམ་དགོས་ཏེ། མིའི་རྐང་པ་དང་བྱའི་
 གཤོག་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་གསུང། དེ་རྣམས་གསལ་བ་སྤོང་
 རིག་སྤོང་སྤོང་སྤོང་ལ་བསྐྱབས་པས། རྣམ་བཤད་ལྟན་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚེ་འདི་ལ་བདེན་པ་མཐོང་བར་འགྱུར།
 འདི་ལ་མ་མཐོང་ཡང་ཕྱི་མ་ལ་དེས་པར་མཐོང་བར་བཞི་
 བརྒྱུ་པ་ལས་བཤད་གསུངས། ཉིང་དེའཛོན་རྒྱལ་པོ་
 ལས། ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཞི་གང་གང་ཤེས་པ། །རིང་
 པོ་མི་ཐོགས་རྐང་གཉིས་གཅི་བོར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 ཇེ་བོའི་
 གདམས་ངག་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྩོགས་སོ། །

5 མ་དཔེ་ལ་ “དྲག” ཡོད།

༄༅། ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྐྱོད་མའི་གདམས་པ་བཞུགས་སོ།།

[147-157]¹

༥ འོད་གསལ་སླིང་པོའི་དོན་སྟོན་ཞིང་། །རྣམ་རྟོག་
 བག་ཆགས་ཀུན་འཛམས་པ། །མི་པམ་མགོན་ལ་སྤྱལ་
 འཚལ་ལོ། །རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་པརྩི་
 ཏྲ་བྱམས་པའི་མགོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
 ཚོས་ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང་བཞུགས་པའི་ཚོ། འཛིག་རྟེན་
 འཛམ་བུའི་སླིང་ན་ང་ལས་མཁས་པ་མེད་སྟེ་ལྷན་
 ང་རྒྱལ་ཆེ་བར་གྱུར་ཏོ། །དེའི་ཚོ་བཙམ་ལྷན་འདས་རྗེ་
 བཅུན་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་སྤྱགས་ཀྱི་དགོངས་པས་
 འདིའི་ང་རྒྱལ་གཅག་སྟེ་ལྷན་འདས་རྗེ་ཞེས་བྱ་བ་
 ལམ་དུ་ཁྱི་མཐོན་པོ་གཅིག་བཅུགས་པའི་སླེང་དུ་མི་
 གདུགས་དཀར་པོ་སྤུང་བ་འཁོར་ལྷའི་བུ་མང་པོས་
 བསྐོར་བ་གཅིག་གིས་བཞུགས་ཏེ། རྩོད་ཚོས་མཁས་པ་
 ཡིན་ན་སྟོག་གཅོད་པའི་གོ་བ་ཤེས་སམ་དུས་སོ། །ངས་
 ཤེས་བྱས་པས་སྡེ་པ་མང་པོ་ཅིག་གི་མིང་བྱུང་བས་མགོ་
 འཐོམས་སོ། །འཛིན་གྱིས་ཡང་དག་པའི་ཚོས་རྩལ་ཅོམ་
 ཡང་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་གསུངས་པས་ང་རྒྱལ་མེད་པར་

1 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གངས་ཡིན།

ཆག་གོ། །དེ་ན་ཚོས་ཤིག་ཞུ་བྱས་པས་ངས་འཇོམ་བུའི་གྲིང་ན་ཚོས་ལྷ་བཤད་
 ཡོད་པས་གདམས་ངག་གཅིག་གདབ་ཅེས་གསུངས་ནས། གནས་ལུགས་
 ཉམས་སུ་ལེན་པ་རྒྱུད་སློབ་མའི་གདམས་པ་སྤྱིར་རྒྱ་རྒྱུ་འབྲས་བུ་གསུམ་
 དུ་བྲིས། བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་མི་བྱབ་བཞིས་ཡིད་ཆེས་སུ་དེ་སྤྱོད་དེ་གསུངས་
 པ། །འདི་མི་ལམ་ཡིན་པས་རྒྱུད་གཡང་ལ་མཚོངས་ལ། ཚོས་ཐམས་ཅད་
 མི་ལམ་ལྟ་བུར་བྱོད་ཀྱིས་དོ་ཤེས་པར་གྱིས་གསུངས་སོ། །རྒྱར་མཚོངས་
 པས་མི་ལམ་དུ་དོ་ཤེས་ནས་མི་ལམ་གྱི་དྲན་པ་བསྐྱུལ་ནས་གདམས་ངག་
 ཐམས་ཅད་དེར་དོ་སྤྱད་ནས་སྤང་བོ་སྐྱུ་མ་ལྟར་རྟོགས་པ་ཤར་རོ། །དེ་ནས་
 མི་ལམ་མེད་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྤང་བ་འདི་ཅི་ཡིན་ཤེས་སམ་གསུངས། མི་ཤེས་
 བྱས་པས་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ལ་རྟོག་པའི་འཁོར་བ་འབྱུང་བ་
 བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པར་དོ་སྤྱད་པ་ཡིན་ཏེ། འཛིགས་པ་དང་ཞེན་པ་ཚོད་ལ་
 མེར་མཚོངས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་སོ། །(༡ བ)མཚོངས་པས་ལུས་ནམ་
 མཁའ་ལ་ཐིམ་སྟེ་ཅི་ཡང་མ་དམིགས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རིག་པ་ཅམ་
 ཉམས་སུ་བྱོང་དོ། དེའི་ཚོ་ནམ་མཁའ་ལ་སྐྱེ་གཅིག་བྱུང་སྟེ། དེའི་མེ་དང་
 འཛིགས་པ་རྣམས་གར་སོང་སོམས་ཤིག་ཅེས་བསྐྱབས་སོ། །དེ་མི་ལམ་
 ཡིན་པས་གཞི་ནས་མེད་པ་ལ་འགོ་འོང་མེད་དོ་སྐྱེ་བུ་རིག་པ་སྐྱེས་སོ། །དེའི་
 ཚོ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྐྱེ་མའི་མི་དེ་ནམ་མཁའ་
 ལ་བྱུང་དོ། །དེ་ནས་རང་ལུས་བྱུང་དོ། །དེ་ནས་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་བྱུང་དོ། །
 འདི་ཅི་ཡིན་པར་འདུག་གསུངས་པས། འདི་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་དུ་གདའ་
 ཞུས་སོ། །དེ་གདའ་ནས་བྱུང་གསུངས། བསམས་པས་མི་ལམ་ཡིན་པ་ལ་
 གཞན་ནས་འབྱུང་བ་མེད་དེ་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་བས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་

ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་སེམས་ལས་
 བྱུང་བར་གོ་བར་བྱའོ། །གསུངས་སོ། །དེའི་ཚོ་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་
 དག་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་སློབ་བྱས་སྐྱེ་བ་བསམ་མི་བྱབ་ཏུ་ངོ་སྤྲོད་དོ། །ཁྱོད་
 གྱི་ལྷུས་མེར་མཚོངས་པའི་ཚོ་གར་སོང་ཆམེད་པ་ལྟར། ཉོན་མོངས་པ་སློབ་
 བྱུང་བ་དག་ནས་སངས་རྒྱས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངོ་སྤྲོད་
 དོ། །ཁྱོད་གྱི་ལྷུས་ནམ་མཁར་ཐིམ་པ་དང་། དང་པོ་འཇིགས་པ་དང་བཅས་
 པ་དང་། མི་ལམ་ཡིན་པར་ངོ་ཤེས་པ་དང་། རྒྱད་པར་མེད་པར་ངོ་བོ་གཅིག་
 ཏུ་ངོ་ཤེས་པ། སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་ཡོན་ཏན་དབྱེ་བ་མེད་པའི་བསམ་
 མི་བྱབ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ངོ་སྤྲོད་དོ། །ངས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁྱོད་ལ་
 བསྐྱེད་པ་དེའི་རྒྱལ་བའི་མཚོན་པ་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
 ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །བསམ་མི་བྱབ་
 བཞིའི་ཡིད་ཆེས་སུ་དེར་སྐྱེས་སོ། །བསམ་མི་བྱབ་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་རྫོགས་སོ། །

ལྷོ་སྤྲོད་སྤྲོད་མའི་ཕྱག་འཆོལ་ལོ། །སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་རྟོགས་
 པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སློབ་བྱུང་བ་འབྱུང་། དེ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་། དེ་
 ལས་ལས་འབྱུང་། དེ་ལས་སྐྱེ་བ་འབྱུང་། དེ་ལས་ན་བ་དང་རྒྱ་བ་དང་འཆི་
 (༢ ན) བ་འབྱུང་དོ། །སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྟོགས་ན་སྤྱི་ག་
 བསྐྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཅུ་བ་ནས་ལྡོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཚུལ་
 བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྒྱུ་ཉེན་ཏུ་སོང་བའི་འཇུག་སློབ་བྱུག་གི་

2 མ་དཔེ་ལ་ “རྒྱུད་” ཡོད་པ་ འོད་གསལ་སྤྱི་པའི་དོན་གྱི་ནང་ཏུ་ཡང་ “རྒྱུད་” བཞིན་མ་ཡིན་པ་
 ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྒྱུད་ལྟ་བུ་” ཞེས་ཡོད་པས་མ་བཅོས་པར་
 བཞག་ཡོད།

ཡུལ་ལ་ཞེན་པས། ཚོས་ཉིད་ཀྱི་གགས་བྱས། བག་ལ་ཉལ་ལས་རྩ་བ་
 སེམས་མ་རྟོགས་པས་ཐ་དད་དུ་བབྱུང་བས་ཡེ་ཤེས་གགས་བྱས། སེམས་
 ཀྱི་རོ་བོ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་འདུས་བྱས་སུ་ཞེན་པས་ཡིད་ལ་བརྟེན་ཏེ་
 བདག་ཏུ་བབྱུང་། ཤེས་རབ་རྟོན་མེད་རྟོགས་པའི་གགས་བྱས། ཡིད་ཡུལ་
 དང་ཐུད་པས་བག་ཆགས་སད་དེ། རྣམ་ཤེས་ལ་ཆགས་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་
 པས་གོས་སོ། །སེམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་གགས་བྱས་སོ། །དེའི་རྩ་བ་མི་
 གནས་པའི་རྩ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་ཏུ་རྟོགས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་རང་གི་
 སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་འབྲས་བུར་མི་གནས་
 པར་ཡིད་ལ་བྱས་པས་ཇི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྟོགས་དོ། །སྦྱིང་
 རྗེས་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་མ་རྟོགས་པར་ཡིད་ལ་
 བྱས་པས་ཇི་སྟེད་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྟོགས་དོ། །རྟོག་པའི་རྣམ་དག་
 པའི་རྩ་བར་རྟོགས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་རང་གི་སེམས་འོད་གསལ་བར་
 3ཡིད་ལ་བྱས་པས་ཇི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་དང་རྟོགས་དོ། །སྦྱིང་རྗེས་གཞན་
 ཀྱིས་དེ་མ་རྟོགས་པར་ཡིད་ལ་བྱས་པས་ཇི་སྟེད་པ་རྟོགས་པ་དང་རྟོགས་དོ། །
 །སྐྱེ་འཇིག་སྦྱིང་པོ་མེད་པའི་རྩ་བ་འོད་གསལ་དུ་རྟོགས་པ་ནི། སེམས་རང་
 བཞིན་རྟོན་མེད་ནམ་མཁའ་ལྟར་གཞི་མེད་དུ་བཞག་པ། རྟོག་མེད་དམིགས་
 བུལ་དུ་བཞག་པ། འདུས་མ་བྱས་ལྷན་སྐྱབ་ཏུ་བཞག་པའི་རྟོགས་པ་གསུམ་
 4བྱའོ། །རྟོགས་པའི་གདམས་པའི་ཚུ་རྒྱུ་། འཕྲུལ་འཁྲི་མཁས་གཉིང་རིང་

3 མ་དཔེ་ལ་ “༥” རམ་ “མར” ལྟ་བུ་ཡོད།

4 མ་དཔེ་ལ་ “2” ཡོད།

བཤེན་པ་ཐག་པ་གང་བྱུང་ཚོད་འགསུངས་ནས་བཞུད་དོ། །ཡང་མཛེས་
པ་རྒྱན། ལམ་དུ་འཇུག་པ་སྤང་བ། བསམ་པ་སྦྱིང་། སྦྱོར་བ་ལས་སོ་
གསུངས་སོ། ། (༢ བ) བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ལྷག་པའི་བསམ་པས་འདུན་པ་
ཡངས།⁶ མི་དགོ་བ་སྦྱང་བས་བཙོན་འགྲུས་ཡངས། སྦྱིང་། རྩོམ་པས་
སེམས་ཡངས། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པས་སྦྱོད་པ་ཡངས། རྩུ་
འཕུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞིས་བྱང་ཚུབ་བསྐྱབས་པས་ཚོ། ལུས། ཚོས་དང་བྱིན་
རྒྱབས་ཀྱི་དབང་བཞི་ཐོབ་པའོ། །རིན་ཆེན་ལྷ་བུའི་གདམས་པ་ནི། །ཡོངས་
སྤྱོད་གས་པར་མཁུན་ལ་བྱིན། །སྐྱོ་མའི་དམ་ཚིག་བཞིན་དུ་སྐྱོ་བར་མཛོད། །
ཞུ་བྱི།

དུས་གསུམ་སངས་རྒྱུས་ཀུན་གྱི་གཙོ། །སྐྱོ་མའི་ཞབས་ཀྱི་པད་མར་འདུད། །
སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་འདི། །དུས་གསུམ་སངས་རྒྱུས་ཀུན་
དང་ བཟང་དན་ མཉམ། །དཔེ་ རྣམ་མཁའི་ཁམས་ལ་སྐྱེ་འཛིག་མེད། །འོན་
སྤྱག་བསུལ་མྱོང་བ་ཅི་ཞེ་ན། རང་སེམས་སངས་རྒྱུས་སྦྱིང་པོ་འདི། །འཁོར་བའི་
སྐྱེ་འཛིན་མིང་ཡང་མེད། །ཐོག་མེད་འཁོར་བའི་དུས་ཉིད་ནས། །འོན་ཉོན་མོངས་
པ་ཅི་ སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྗི་མེད་འདི། །ཉོན་མོངས་སྐྱབས་དང་མ་
འབྲེལ་བ། །སྦྱིང་པོ་དགའི་དཔེ་ཡིས་བསྟན། །འོན་རྟོག་པ་སྐྱེ་བ་ཅི་ གཟུགས་
ལ་ནམ་མཁའ་ཁྲབ་པ་བཞིན། །ཚོས་སྐྱུས་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་ཁྲབ། །དུས་
གསུམ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་ཡང་། །རྟོག་པས་རང་བཞིན་མི་འགྱུར་བ། །དཔེ་

5 མ་དཔེ་ལ་ “ཚོད” ཡོད།
6 མ་དཔེ་ལ་ “ཡང” ཡོད།

མིད་ སེམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད། །འགྲོ་ཀུན་དེའི་སྣང་པོ་ཅན། །སེམས་
ཀྱི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན་ རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། །རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་དོས་འཛིན་པ་
ནི་ ཚོས་ཉིད་གསལ་ལ་ངེས་གཟུང་མེད། །འདུ་ཤེས་འཛིན་པ་བྲལ་བའི་
དུས། །དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་རང་དང་གཅིག་ །སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་
གསལ་འདི། །འོ་རྩ་འདམ་དུ་བཅུག་པ་བཞིན། །དོ་བོ་སངས་རྒྱས་སྣང་པོ་
འདི། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་གདོད་ནས་གནས། །རང་སེམས་སངས་རྒྱས་སྐྱ་
དོས་གཟུང་བའི་སྤྱ་ཁྲིད་དང་པོ་འོ།།

གཞི་ ཁམས་གསུམ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་རང་
བཞིན་གནས། །རྒྱ་ཅིས་མདོན་ན་⁷ ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་མ་རིག་པར། །རང་དོ་
རང་གིས་མ་ཤེས་ཏེ། །རྟོག་ དོ་ནི་ པའི་ཡིད་དུ་འགྱུས་པ་དང་། །སྣང་ སྣང་
བ་ལ་དགྲགས་པ་ལ་ ལ་⁸བདེན་འཛིན་ཤར་བ་འདི། །རྒྱ་ ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མ་
རིག་པས་ཆགས་ ཞེན་པ་སྐྱེས་ངེས་ སྣང་སྐྱེ། །རྐྱེན་ དག་སྤྲིག་གཉིས་ཀྱི་ལས་
བསགས་ནས། །(༣ ན) །ཚོས་སྐྱ་ཡིན་མོད་ཀྱི། །⁹ འབྲས་བུ་དན་སོང་ རིས་
དུག་འཁོར་བའི་གནས་དག་ཏུ། །སྐྱེ་འཆི་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་སྐྱོད། །སེམས་
ཅན་ དང་ འཁོར་བའི་མིང་གིས་གདགས། །བཅིངས་ལུགས་ སྐྱོད་དང་བཅུད་
གཉིས་སྣང་བར་ཤར། །བདེན་ མི་བདེན་ རྒྱན་ཞེན་པས་སེམས་རྒྱུད་བཅིངས། །
རང་དོ་མ་ཤེས་ རྟོག་པས་སེམས་ཅན་དུ་འགྱུལ་པའི་སྤྱ་ཁྲིད་གཉིས་པའོ།།

7 མ་དཔེ་ལ་ “སྐྱོན་ན” ལྟ་བུར་སྣང།
8 མ་དཔེ་ལ་ “སྣང་བ་ལ” ཞེས་ཡོད།
9 མ་དཔེ་ལ་ ཚོས་མ་ཚང་བར་སྣང།

ལྷ སྤྱག་བསྐྱེད་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ སློ་བུར་འཁྲུལ་པའི་རྣམ་རྟོག་འདིས། །རང་བཞིན་
 འོད་གསལ་ལ་མ་རྟོགས་ཏེ། །ཉེས་པ་སློ་བུར་དང་ལྡན་པས། །སྤྱག་བསྐྱེད་
 གངས་མེད་ཚོལ་བར་བརྟགས། །སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་འདི། །
 རིན་ཆེན་འདམ་དུ་བརྟུག་པ་བཞིན། །དེ་བོ་སངས་རྒྱས་སྤྱིང་པོ་འདི། །རང་
 རྒྱུད་ཡི་ཤེས་གདོད་ནས་གནས། །རྟོག་པ་གོས་སྐྱམ་ན། །འོན་ཀྱང་ལོར་བུ་རིན་
 ཆེན་དེ། །འདམ་དུ་ལོ་སྤྱོད་གནས་གྱུར་གྱང། །འདམ་གྱི་ཉེས་པས་མི་གོས་
 ལྟར། །རང་སེམས་འོད་གསལ་དེ་དང་མཚུངས། །ས་དང་ཟངས་དང་གསེར་
 སྒོད་ལ། །ནམ་མཁས་ཁྱད་མེད་ཁྱབ་པ་བཞིན། །སེམས་ཅན་འཕགས་
 པ་སངས་རྒྱས་ལ། །ཆོས་སྐྱབས་ཁྱབ་པར་ཁྱད་པར་མེད། །གནས་སྐྱབས་
 གསུམ་ གང་ཟག་གསུམ་ རང་བཞིན་འོད་གསལ་ལ་བོགས་ཁྱད་པར་མེད་པའི་
 སྤྲ་མིད་གསུམ་པའོ།།

ལྷ སྤྱིང་པོ་རང་ རྒྱུད་ བཞིན་ཡི་ཤེས་འདི། །ཡོད་ཀྱང་རང་ངོ་མ་ཤེས་པ། །དུས་
 གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་གཙོ། །གཞུང་དང་མན་དག་འཆད་པ་ཡི། །སློ་མ་
 སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་མེ། །དུས་གསུམ་རྒྱུན་དུ་གསོལ་བ་གདབ། །སྐྱབ་པའི་
 མཚོད་པས་མཉེས་པར་བྱ། །ཡི་དམ་ལྷ་བས་གཉན་པར་བཀུར། །རྒྱ་བཞི་འདོད་
 ཆེན་ འཁོར་བའི་སྤྱང་བ་སྐྱུ་མ་ལ། །རྟོག་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། །སྤྱག་
 བསྐྱེད་རྩ་བ་སྤུང་པོ་ལ། །གཅེས་པར་ཞེན་པའི་བདག་འཛིན་དང་། །ཉན་ཐོས་
 རང་དོན་སྤངས་པའི་འཁོར་བ་ལ། །བདེ་བ་ཆེན་པོར་མ་རྟོགས་དང་། །རང་
 རྒྱལ་ བན་སེམས་གཞན་དོན་སྤངས་པ་ཡི། །ལམ་མཚོག་སྤྱིང་མེད་དང་
 བཞི། །འོད་གསལ་ངོ་སྤྱོད་མ་རུང་ཞེས། །ས་བརྟུན་དབང་ལྷག་བྱམས་པས་

གསུངས། 1(3 བ)འོད་གསལ་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྤྲོད་པའི་སྐྱེ་མ་
སངས་རྒྱལ་སྤྱི་ཡོད་ཆེས་པའི་སྤྱི་ཁྲིམ་དང་པོ།

སངས་རྒྱལ་ནི་ རང་སེམས་བདེ་གསལ་རྟོགས་པ་ཡིས། རྟོག་པ་དྲི་མ་ཞི་
བའི་དུས། རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཤར་བ་ནི། སངས་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བུ་གསུངས་རྗེ་
ཅན། ཆོས་ནི་ འོད་གསལ་དོན་རྟོགས་སྒོ་ལས་གྲོལ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་
རྟོག་པ་ཞི། ཉོན་མོངས་རང་སར་དག་པ་ཡིས། གཉེན་པོ་རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་
གསལ། རོན་དེ་འགོག་པ་ལམ་ཡིན་ཏེ། སྤྱུག་བསྐྱེད་སྐྱོབ་པའི་ཆོས་
ལ་འདུད། འགོ་འདུན་ནི་ སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བས། རྣམ་
རྟོག་དེ་བོ་གཞི་ནས་མེད། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སེམས་རྒྱུན་ལ། དྲི་མེད་
སངས་རྒྱལ་སྤྱི་ཡོད་རྟོགས། ཤེས་རབ་སྤྱི་ཡོད་རྗེས་སྤྱི་ཡོད་ལྷོག་ ས་ཐོབ་
དབང་ལྷུག་ཞབས་ལ་འདུད། ཀུན་རྫོབ་བདེ་སྐྱབས་འགྲོ་འདིས། གནས་
སྐབས་ལམ་གྱི་བར་ཆད་བསལ། འམ་པའི་དོན་དུ་ དོན་དམ་རང་སེམས་
སངས་རྒྱལ་ལ། ཞེན་མེད་ཆོས་སྐྱུར་གསོལ་བ་གདབ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
དགོ་འདུན་ཡང་། ཆོས་སྐྱུ་དག་པར་གཅིག་ཏུ་འདུས། རྣམ་རྟོག་ཅད་ནས་
ཆོད་པ་ཡིས། འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་གཏན་ནས་སྐྱོབ། རྩོམ་རྗེས་གནས་
གསུམ་འབྲས་བུ་གཞུང་གི་སྤྱི་ཁྲིམ་གཉིས་པོ།

༥ ཆོས་སྐྱུ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རིགས། རང་བཞིན་ ལམས་ ཆོས་ཉིད་འོད་
གསལ་ནི། རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཉིད་དུ་གཅིག་ རང་སྤྲོད་དཔོན་གཞི་རྗེས་
གསུམ་དུ། རྣམ་རྟོག་དེས་གསུང་མེད་པར་ལྟོས། རྟོགས་ཀྱིས་ཟིན་

པ་ ཅེས་པས་འཁོར་བ་ལ་ཞེན་པ་ལོག་པ་ ཤིན་ཏུ་གཅིས། །སེས་ཚིག་མུ་ལ་ལ་བ་
 བཞིན། །ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་བདེ་བ་ལས། །མི་རྟག་འགྱུར་བས་སྤྱུག་
 བསྐྱལ་བས། །ལྟ་དང་མི་ལ་བདེ་བ་མེད། །ཞེན་པ་མེད་པ་ཉམས་སྤྱོད་
 ཡང་། །འཁོར་བ་པ་ལ་སྤྱིང་རྗེ་¹⁰འཆར། །འོད་གསལ་ (འབྲས་བུ) སྲི་མ་
 བུལ་དུས་ན། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱུ་ཡིན། །རྒྱ་མཚོ་ རྟགས་ རྒྱལ་རིན་
 ཚེན་མཛེས། །ས་བཅུ་སེམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ལ། །རང་སེམས་འོད་གསལ་
 རྟོག་པ་བུལ། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་འབྱུང་། །ཚོས་ཉིད་མི་འགྱུར་བ་
 ཉོན་མོངས་པ་དང་སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱིས། །འཕགས་པ་ འོད་གསལ་སེམས་ལ་
 མ་གོས་པ། །འབྲུལ་རྟོག་རང་གིས་བརྟགས་པ་ཡི། །སྤྱུག་བསྐྱལ་ཁོ་ན་
 སྤྱོད་བ་ཡིན། །རང་སེམས་འོད་གསལ་(༥ ན)རྟོགས་པ་ན། །འཁོར་བའི་
 སྤྱུག་བསྐྱལ་མིང་ཡང་མེད། །ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པའི་སེམས་ལ་བརྟག་ །གཞི་
 མེད་སྣོ་བུར་ཤེས་པར་བྱ། །འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིད་ལུས་ལ། །འཁོར་
 བའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་རྩ་ནས་བུལ། །ཟག་པ་མེད་པ་དག་པ་ཡིས། །སེམས་ཅན་
 རྣམས་ལ་སྤྱིང་རྗེ་ཆགས། །ཉོན་མོངས་རྟོག་པས་བརྟགས་པ་སྟེ། །རང་ལ་
 ཆགས་སྤང་ཅི་སྤྱིའི་དུས། །དེ་ལ་ཤེས་རབ་མིག་གིས་ལྟ། །དངོས་མེད་རང་
 གསལ་གཞི་རྩ་མེད། །འཕགས་པའི་ལམ་དང་ཤེས་པའི་རྒྱུ། །འདྲེས་པའི་
 ལམ་གཙོ་ རྟོད་རྩ་ཞེན་པ་མེད། །ཚོས་དབྱིངས་འོད་གསལ་བའི་ཁམས་རང་
 བཞིན་རྣམ་པར་དག་པའི་བྲ་ཁྲིད་གསུམ་པའོ།།

ལྟེ རྣམ་མཁའི་ བྱང་ཚུབ་ རང་བཞིན་འོད་གསལ་ནི། །སྤྱིབ་པའི་སྤྱིན་དང་

10 མ་དཔེ་ལ་ “རྗེ” རྒྱུད་པ་ཡོད།

བྲལ་བའི་དུས། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཉིམ་ཤར། །ཐུགས་རྗེས་གཞན་གྱི་སྐྱིབ་པ་
སེལ། །ཚོས་སྐྱེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རིགས། །སྐྱེ་གསུམ་རང་ས་ཟིན་པ་ཡིས། །
དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པ་གསུམ། །དབྱེར་མེད་དོ་བོར་རྫོགས་སངས་
རྒྱས། །གདུལ་བྱའི་རྒྱད་ཀུན་གྲོལ་བར་མཛད། །རྟོག་བྲལ་ནམ་མཁའི་
མཚན་ཉིད་འཛིན། །ཚོས་སྐྱེ་ཟབ་པའི་མཐར་ཐུག་པས། །འོངས་སྐྱེ་ཡོན་ཏན་
ཐམས་ཅད་རྫོགས། །སྐྱུལ་སྐྱུ་འགོ་དོན་ཐུགས་རྗེས་མཛད། །འགོ་ལ་ཐན་
བདེ་རྟག་ཏུ་འཇུག། །རྟོག་པའི་ཡུལ་མིན་སློལ་ས་འདས། །ཡོན་ཏན་སེམས་
ཉིད་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་འདི། །རྣམ་རྟོག་རྗིམ་བྲལ་དུས་ན། །སྟོབས་བཅུའི་
འོད་ཀྱིས་མ་རིག་འཛོམས། །མི་འཇིགས་དོན་གྱི་སང་གེ་འདི། །མ་འདྲེས་
ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དབྱིབས། །རང་དོན་ཚོས་སྐྱེ་རྫོགས་པ་ཡི། །གདུལ་བྱ་
རང་རྒྱུད་དག་པ་ལ། །ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་རང་སྤྲང་ནི། །གཟུགས་སྐྱེ་སྤྲང་བ་
རང་བཞིན་མེད། །ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་ལྟ་བུར་སྤྲང་།

༥ ། །སྐྱེ་གསུམ་འཕྲིན་ལས་ །ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡི། །སེམས་ཉིད་རང་བྱུང་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས། །འགོ་བ་རང་སེམས་རྗིམ་མེད་ལ། །(༥ བ)སངས་རྒྱས་འཕྲིན་
ལས་སྐྱེ་ཚོགས་བྱུང། །ལམ་ལྟ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་མཛད། །འོན་ཀྱང་རྟོག་
བྲལ་རིན་པོ་ཆེས། །འགོ་བའི་དོན་མཛད་འཕྲིན་ལས་འཇུག། །རྣམ་རྟོག་སློ་
བུར་གྱི་རྗིམ་དང་བྲལ་བའི་བྲ་ཁྲིད་བཞི་པའོ།

༦ ། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་སྐྱུག་བསྐྱེད་གསུམ། །གཞི་མེད་རང་བཞིན་སྟོང་
པར་གསུངས། །སངས་རྒྱས་སྤྲིང་པོ་ལམས་ཡོད་དུ། །རྒྱལ་བས་གསུངས་

བའི་དགོངས་པ་ཡིས། །ཞུམ་པ་¹¹ རང་སེམས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མིན་ན། །ལས་
 གྱི་དབང་གིས་¹² ལམ་ལ་འབད་པས་མི་གོལ་ཞིང། །རང་སེམས་རང་བྱུང་
 ཡེ་ཤེས་ཉིད། །དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་ཡིན་པར། །རྟོགས་པས་བྱང་
 རྒྱུ་ཐོབ་པ་ཡི། །ལམ་ལ་འབད་ཚོལ་སློབ་བསྐྱེད། །བརྟན་པ་ །ཀུན་རྫོབ་
 བྱང་རྒྱུ་སེམས་ལྡན་པས། །གཞན་ལ་བརྟན་པའི་སློབ་དང་ལྡན། །ལུས་པ་
 ལམས་གསུམ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀུན། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་མ་བཅོས་
 པར། །ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་ཡོན་ཏན་བཞིན། །རྟོག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་
 གཞན། །ཉེས་པ་འཛིན་པ་ །ནད་དང་དབྱུང་དང་སྦྱོད་པ་ཉམས། །སེམས་ཅན་
 རྣམས་སྦྱོན་བྱངས་ལས་འདས། །རྣམ་རྟོག་ །རྟོག་པ་དངོས་མེད་ །དངོས་མེད་
 རམ་མཁའ་བཞིན། །བདེན་འཛིན་ཞེན་པ་མ་བྱེད་པར། །སེམས་ཉིད་རང་བྱུང་
 ཡེ་ཤེས་ཉིད། །རྣམ་རྟོག་ངོས་བཟུང་བུལ་བར་ལྟོས། །ཐ་ཡོད་པ་¹³ རྣམ་རྟོག་
 དངོས་པོར་ཞེན་པ་ཡིས། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་སྤངས། །རང་སེམས་
 འོད་གསལ་ཚོས་ཀྱི་སྒྱ། །རྟོག་བུལ་ །ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་ རང་བཞིན་ཡེ་ཤེས་
 འདི། །སློབ་བྱས་མ་ཡིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །སྤྲིང་པོ་སེམས་ཀྱི་དོན་ལ་ལྟོས། །
 བདག་ཆགས་པ་ །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད། །རང་གི་སློབ་ཡིས་མེད་
 པར་བྱས། །བྱམས་པ་ཆེན་ །བདག་དང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་འདི་དག་¹⁴ །གཅིག་དང་

11 འདི་ནས་རིམ་པར་རྒྱུད་སྤྲོད་ནས་གསུངས་པའི་སྦྱོན་ལུ་དང་ཚོས་ལུ་སྤྱར་ནས་གསུངས།

12 མ་དཔེ་ལ་ “ལས་ཀྱི་དགོས་” ལུ་བྱུང་སྤྲོད།

13 མ་དཔེ་ལ་ “རྒྱ་ཡོད་པ་” ལུ་བྱུ་ཡོད་ དོན་ནི་ཉེས་པ་བཞི་པ་ཡང་དག་པའི་ཚོས་ལ་བསྐྱར་བའི་
 སྐབས་ཡིན་པས་ ཡང་དག་པ་སྤྲོས་པ་ཡོད་པ་མིན་ནམ་སྤྲོས།

14 མ་དཔེ་ལ་ “དག” མེད།

དུ་མ་བུལ་བ་ཡིས། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་གཞིར་གནས་པས། །དོན་མ་རྟོགས་
ལ་སྤོང་རྗེས། །མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་བྱ་བྱིད་ལྲུ་བ་རྗེས་སོ། །སྐྱོན་
ལ་བྲ་ཁྲིད་འདུག་པ་ལྟར་སྐྱུར་བའི་གདམས་ངག་འདི་ཡིན་གསུངས། །ལྷོ་ལྷོ།

ཆོས་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ནི་པ་རྗེ་ཉ་ཆེན་པོ་ རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་ཆོས་ 2 ཡོད་པའི་ བྱམས་
པའི་མགོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་མ་ག་རྩའི་དགོན་པ་གཅིག་ན་བཞུགས་པ་ལ། མི
ལམ་(༥ ན)དུ་ བཅུན་པ་གདུགས་དཀར་པོ་གཅིག་ཕུབ་ནས་ལྷོ་འཁོར་མང་པོ་དང་
འདུག་ ཅན་དན་གྱི་མཚོན་རྟེན་ཁྲི་འཕང་བཞི་པ་གཅིག་གི་ནང་དུ་རྒྱུད་སྐྱེ་མ་
དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གདམས་ངག་གཉིས་བཅུག་ནས་བྱམས་པ་དངོས་ཀྱིས་
དོ་སྲོད་བྱས་ཏེ། སྤྱིར་རྒྱ་རྒྱུན་གཉིས་འབྲས་བུ་གསུམ་དུ་བྲི་ལ་ནས་དོ་སྲོད་
པ་དང་། བྱེ་བྲག་དུ་རྒྱ་ཆོས་ཉིད་མི་འགྱུར་བར་དོ་སྲོད་པ་དང་། བསམ་མི་
ཁྲབ་བཞི་ལ་དོ་སྲོད་མཛད་དོ། །ཕྱིས་གཉིད་སང་པ་དང་ཆོས་འགའ་སེམས་
ལ་བྱུང་ཡང་མ་དགའ་¹⁵བ་ལས། འཕགས་པ་དངོས་ཀྱི་ཕྱགས་རྗེས་བཟུང་
ཀྱང་ངལ་ཆོས་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་མེད་དོ་སྟེ་མ་མོ། །དེ་ནས་སྤྱིར་བ་
བྱེད་པའི་མཚོན་རྟེན་གཅིག་ལ། འོད་སྤྱོད་ན་མེད་པ་དེ་ནས་བྱུང་དོ། །དེ་ནས་
གདམས་ངག་ཡོད་དམ་སྟེ་ནས་སྤེལ་བས་བྱུང་དོ། །པ་རྗེ་ཉ་ཨ་ནཱ་ཀི་རྟི་
¹⁶དང་། དེས་བསམ་པས་ང་རྒྱལ་བས་ངའི་སྟོབ་མ་ཨ་ཀར་ར་ཤན་དེ་བ་
ལ་¹⁷གཏད་དོ་སྟེ་མ་ནས། དེས་ཁ་ཆེར་བྱོན་པ་དང་སྐྱེ་མ་སུལ་ནས་¹⁸བསྐྱེན་

15 མ་དཔེ་ལ་ “རྒྱ” ཡོད།

16 མ་དཔེ་ལ་ “སྤྱིར་ཉི” ཡོད།

17 མ་དཔེ་ལ་ “དེའི་བསམ་པས་ང་རྒྱལ་བས་ངའི་སྟོབ་མ་ཨ་ཀར་ར་ཤན་དེ་བ་ལ་” ཡོད།

18 མ་དཔེ་ལ་ “ས་སྤྱོད་” ཡོད།

བཀྲའ་མང་དུ་བྱས་པས། ད་སྐྱེད་པོ་གཅིག་ལ་ཁྱོད་རེ་ལྟོས་ཅི་ཡོད་གསུངས་
 སོ། །དེས་རྒྱུད་སྒྲུབ་མའི་གདམས་པ་དག་དང་ཚོས་དང་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་གདམས་
 དག་ཡོད་མཚིས་པ་ལྷུ་བྱས་པ་དང་། ཁྱོད་པརྩི་ཉ་བྱ་བ་ད་རྒྱལ་ཆེ་བ་ཡིན་
 པས། སེམས་ཉིད་འོད་གསལ་དུ་རྩོམ་དུ་མི་བཏུབ་མཚེའོ། །འོན་པར་རྒྱལ་
 རི་ལྟར་གཅག་ལྷུས་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱམས་པའི་ཚོས་ལུ་ཤེས་སོ་སྐྱམ་སྟེ་
 དོན་གཅིག་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་གསུངས། ཚོས་གཏམ་བྱས་པས་ད་རྒྱལ་
 ཆག་གོ། དེན་ས་གནད་དོ། །དེས་ཁ་ཚེའི་གོང་ཁྱེད་དཔེ་མེད་དུ་ལོ་རྩེ་བ་གཟུང་གའ་
 19བའི་རྩོམ་ལ་བཤད། དེས་སྐྱེ་རངས་ཐོ་ལིང་གསེར་ཁང་གི་དགོ་རྒྱུལ་བྱི་
 མེད་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤར་ནས་འདི་མཁྱེན་པར་མཛོད་ཅིག་བྱས་ནས་ལྷུས་སོ། །
 དགོ་རྒྱུལ་དེས་ལ་སྟོད་སྟོད་པ་གཅིག་ལ་(༥ བ)གནད། དེས་དོ་པ་སྐྱེན་ལ་
 གནད། དེ་སྐྱེ་མ་སྐྱེར་པ་ བརྒྱུད་པར་ཕྱོན་པ་ ལ་ གནད། དེས་བཅུན་པ་ཚོས་
 ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ ཟེའུ་ ལ་གནད་བའོ། །ཞུ་སྟེ། བྱུག་དཔེ་ལས་བྱིས་ཏེ་དག་
 བོ། དཔེན་གནས་སྐྱེར་ཐང་དུ་ལྷུས་ཤིང་བྱིས་ཏེ་ལྷུས་དག་པར་བྱས་སོ། ། །

19 མ་དཔེ་ལ་ “རྒྱ” ཡོད།

དེའི། །སྤྱག་བདེའི་སྐྱོན་ཡོན་མཐོང་བ་ནི། །རིགས་ཡོད་ལས་ཡིན་གང་གི་
སྤྱིར། །རིགས་མེད་དག་ལ་མེད་སྤྱིར་དོ། །ཞེས་སོ།། དཔེ་མོར་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་
འདས་ཏུ་བཅུག་པ་དང་། འདས་ནས་སྤྱང་བ་ལྟ་བུའོ།།

རྒྱུན་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི། ཚོས་སྐྱབ་པའི་རྒྱུན་འཁོར་ལོ་བཞི་ལྟར་ཚང་བ་སྟེ།
སྐྱ་མ་ལུང་མན་རག་གི་རྟོགས་པ་ཤིས་རབ་ཅན། (༡ བ)ཟས་ནོར་ལ་མི་
རེ་བའི་སྟིང་རྗེ་བྱམས་སེམས་མངའ་བ། ཚོས་འཆད་པས་མི་སྐྱོ་བ་རྟེན་པ།
མཐུན་པའི་ཡུལ་ནི་ཚོས་སྐྱབ་པའི་མཐུན་རྒྱུན་སྟོད་ས་གནས་དང་། འགྲོགས་
པའི་གྲོགས་དང་། འཚོ་བ་ཟས་གསུམ་གྱིས་བར་ཆད་དུ་མི་འགོ་བ་དང་།
ཡང་དག་པའི་སྐྱོན་ལས་གྲུབ་པས་ཚོས་ཡིད་ལ་བསམ་དུ་བཏུབ་པ་གཉེན་པོར་
འགོ་བ་དང་། སྐྱོན་ཚེ་སྐྱ་མ་ལ་བསོད་ནམས་བསགས་པས་མཐུན་རྒྱུན་གསུམ་
ཚང་ནས་ཚོས་བསམ་དུ་བཏུབ་པའོ།།

འགལ་རྒྱུན་སྤང་བ་ནི། སྐྱ་མ་དམ་པ་གཅིག་རྟེན་ནས་གནས་གྲོགས་འཚོ་
བ་གསུམ་རི་ལྟར་འདུག་ཀྱང་སྤྲིག་གྲོགས་སུ་མི་འགོ་བར་སྤང་བ་གལ་ཆེ།
རང་ལ་ལམ་སྐྱེ་བའི་རིགས་ཀྱི་རྟོགས་སྟིང་རྗེ་ཆེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་
ལ་མོས་པ་ཆེ། ཚོས་ཀྱི་དཀའ་ལྷབ་ཅུས་པ། དགེ་སྦྱོར་རེམ་པ་གཅིག་དགོས་
པ། སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་དུ་སྟིང་རྗེ་དང་། །མོས་པ་དང་ནི་བཟོད་པ་དང་། །དགེ་བ་
ཡང་དག་སྦྱོད་པ་ནི། །རིགས་ཀྱི་རྟོགས་སུ་རེས་པར་བཤད། །གསུངས་སོ།།
འཁོར་བར་འབྲུལ་ཚུལ་ནི། ཚོས་ལ་འཇུག་པ་རྟུག་སྟེ། མཚན་ཉིད་དང་།
གྲུབ་པ་དང་། གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་ཡིན་པ་དང་། གནས་དང་། ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པ་དང་། ཚོས་ཉིད་ལ་འཇུག་པའོ།། འདི་ལ་བཞི་སྟེ། སྤྱིར་གོ་རྒྱས་

གཅད་པ་དང་། རྒྱ་གཞུང་རང་ཐོག་ཏུ་གནད་བསྟན་པ་དང་། མཚན་ཉིད་
 དང་རང་བཞིན་ཤམ་དབྱེ་དང་། འབྲུལ་པ་བརྒྱུག་པ་ལོ། ། དང་པོ་ནི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་བ་ནི་འཁོར་བ་རང་གི་འབྲུལ་རྟོག་ཏུ་ངོས་བཟུང་བ་སྟེ།
 གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྐྱེད་གི་འབྲུལ་རྟོག་གིས་ རངས་ཡིན་ ཞེན་པ་ལོ། ། གྲུབ་
 པ་ནི་འཁོར་བ་རང་གི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་འབྲུལ་སྐྱེད་ཡིན་པས་ངེས་ཏེ།
 གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྐྱེད་མེད་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་
 དང་། ཚོས་ཉིད་ཡོད་པ་མི་སྐྱེད་བས་ལས་²སྐྱེ་བ་ལོ། ། གཅིག་དང་ཐ་དད་
 པ་མ་ཡིན་པ་ནི། (༢ ན) འཁོར་བའི་མཚན་ཉིད་འབྲུལ་རྟོག་དང་། རང་
 བཞིན་ཚོས་ཉིད་གཉིས་དང་། འབྲུལ་སྐྱེད་ལ་ བདེན་པར་ ཞེན་ངོར་གཅིག་མ་
 ཡིན། རང་བཞིན་ འབྲུལ་པར་ཤེས་པ་ ཚོས་ཉིད་གཞན་མ་ཡིན་པ་ལོ། ། གནས་
 བེ་རང་གི་རྟོག་པའི་སྐྱེད་ལུགས་ཕྱི་སྐྱོད་ཀྱི་འཛིག་རྟོག་དུ་ཤར་བ་ལོ། ། ལུག་མོང་
 མ་ཡིན་པ་ནི་ནང་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟོག། ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་རིག་པ་རང་
 སྐྱེད་མྱོང་ལུགས་སོ། ། ཚོས་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ནི། འཁོར་བ་རང་གི་རྟོག་པ་
 འབྲུལ་པ་འདི་རང་རང་བཞིན་མ་འབྲུལ་བའི་ཚོས་ཉིད་ གདམས་ངག་གིས་
 རྟོགས་པ་ལོ། །

རྒྱ་ཐོག་ཏུ་གནད་བསྟན་པ་ནི། འཁོར་བའི་མཚན་ཉིད་རང་གི་འབྲུལ་རྟོག་
 གཉིས་སྐྱེད་། འབྲུལ་པའི་ངོ་བོ་མེད་སྐྱེད་ བདེན་པའི་ དངོས་པོར་ཞེན་པས་
 འཁོར་བའི་རྒྱ་གྲུབ་ལ། འབྲུལ་རྟོག་ནི་མཚན་ཉིད་རང་བཞིན་ཚོས་ཉིད་དུ་
 གནས་པ་འཁོར་བའི་སྐྱེད་ལུགས་ཕྱི་སྐྱོད་དུ་ཤར་བ། མྱོང་ལུགས་ཚོགས་

2 མ་དགེ་ལ་ “ལམ” ཡོད།

བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱི་འཆི་སེམས་ཅན་དུ་འབྱུང་པ་རང་བཞིན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་
དང་བྲལ་བའི་སེམས་སྤྱི་གནས་སོ།། མཚན་ཉིད་དང་རང་བཞིན་དབྱེ་ན་
མཚན་ཉིད་དང་གནས་སྤུན་མོང་དང་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གསུམ་ནི། རང་གི་
འབྱུང་རྟོག་འཁོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། སྤྱི་བ་པ་ནི་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀྱི་
རྒྱ་རིག་པ་³ འབྱུང་མ་འབྱུང་དང་། གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་ཡིན་པ་ནི་ རང་ཉི་
ཤེས་ཏེ་ རྟོགས་པ་ལས་ཚོས་ཉིད་ལོགས་མེད་པ་དང་། གཉིས་སྤྱང་མེད་པ་ནི་
སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་པའི་རིག་པ་འོ།།⁴

འབྱུང་པ་བརྗོད་པ་ནི། རང་གི་འབྱུང་རྟོག་ འདི་རང་ འཁོར་བའི་སྤྱང་བ་
སྤྱི་སྤྱོད་དང་སེམས་ཅན། ཉང་དུ་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱང་བ་ ཤར་བ་ ཐམས་
ཅད། རང་གི་སེམས་སྤྱང་ཡིན་པས་སྤྱི་ཉང་རང་རྒྱུད་སྤྱི་བ་མེད། སྤྱི་གཟུང་
བ་མེད་པའི་རང་སེམས་ཉང་འཛིན་པ་མེད་པ་ གློ་འདས་ཀྱི་སེམས་ ཚོས་ཉིད་དུ་
གནས་སོ།། འབྱུང་རྟོག་ཅོམ་དུ་སྤྱང་བ་ཐབས་ལམ་སྤོང་། རོ་བོ་མེད་པའི་
རང་བཞིན་ཤེས་རབ་གཉིས་བྱུང་དུ་འཇུག་ ཞེས་པའོ།། ལམ་གྱི་རིམ་པ་
ནི་ཚོས་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་རྒྱལ་སྟེ། མཚན་ཉིད་དང་། གནས་དང་རེས་པར་
རྟོགས་པ་དང་། མཐོང་བ་དང་རྗེས་སྤྱོད་པ་དང་། དེའི་བདག་ཏུ་(༢ བ)
སོན་པའོ།། འདི་ལ་རྒྱལ་སྟེ། སྤྱི་བོ་རྒྱ་གཅད་པ་དང་། འབྱུང་པ་བརྗོད་
པའི་ལམ་དང་། རྟོགས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཤན་དབྱེ་བ་དང་། ཚོས་ཉིད་བརྗོད་
པ་དང་། རྟོགས་དང་། རོ་བོ་རང་སའོ།། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རང་གིས་

3 མ་དཔེ་ལ་ “རིགས་པ་” ཡོད།

4 མ་དཔེ་ལ་ “རིགས་པ་” ཡོད།

འབྲུལ་རྟོག་ འདི་རང་ རང་བཞིན་ཚོས་ཉིད་དུ་ངོས་བབྱུང་སྟེ། གཉིས་སྒྲུབ་གི་
 ཞེན་པ་མེད་པའོ།། གནས་ཀྱིས་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་སེམས་ལ་བརྟེན། ཚོགས་
 གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བའོ།། དེས་པར་རྟོགས་
 པ་ཚོགས་ལམ་སྦྱར་ལམ་གཉིས། མཐོང་བས་ཚོས་ཉིད་རྟོགས་པ་མཐོང་
 ལམ་ས་དང་པོའོ།། རྗེས་སུ་དུན་པ་སྒྲོམ་ལམ་ས་དགུ། དེའི་བདག་མཐར་
 ཕྱིན་པའི་ལམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བསྟན་⁵ གནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དུ་རང་
 ས་ཟེན་པའོ།། འབྲུལ་པ་བསྐྱོག་པ་ནི་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། དམིགས་པ་
 དང་། མཚན་མ་དང་། སྤང་བ་དང་། ཡང་དག་པར་སྦྱར་བ་དང་། མཚན་ཉིད་
 དང་། བན་ཡོན་དང་། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དུག་གོ། འདི་ལ་གཉིས། སྦྱིར་
 གོ་རྒྱ་དང་། ལམ་དངོས་སོ།། དང་པོ་ནི་དམིགས་པ་བཞིས་ཚོགས་ལམ་དུ་
 ཚོས་ཉིད་དག་པའི་གཞི་བཅའ་སྟེ། ལྷ་མ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་པ་དང་ཕྱད།
 གདམས་དག་ཐོས་པས་ཚོགས་ལ་མོས་པ་ དེས་པ་ སྐྱེས། བསམ་བྱུང་གིས་
 དོན་ལ་དེས་པ་བསྐྱེད། སྒྲོམ་པས་ཉམས་སྦྱོང་ཡེ་ཤེས་ཤར། སྦྱིར་ལམ་དུ་
 རྟོག་པ་དགག་པའི་སྦྱིར་བ་ནི་སྤང་བ་སེམས་སུ་སྒྲོམ་པ་བྱོད། དོན་རང་
 རྒྱུད་མེད་པ་ཅེ་མོ། འཛིན་པ་རང་རྒྱུད་མེད་པར་རྟོགས་པ་བཟོད་པ། གཉིས་
 མེད་པས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་འགག་པ་ཚོས་མཚོགས་ མཐོང་ལམ་དུ་
 མཚན་ཉིད་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བ་ནི་མ་འབྲུལ་བས་ཏེ། སྤང་འགགས། ཡོད་པ་
 སྤང་བས་ཡེ་ཤེས་མ་འབྲུལ་ཏེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ལྟར་
 སྤང་། རྗེས་འབྲུལ་སྤང་ལ་བདེན་འཛིན་ཞིག་སྟེ། འདུས་བྱས་སྦྱུ་མའི་དཔེ་
 བརྒྱད་དུ་རྟོགས་སོ།། སྒྲོམ་ལམ་ལ་སྦྱོག་གསུམ་གྱི་བསྐྱོགས་པས་དྲི་མ་སྦྱོང་

5 མ་དཔེ་ལ་ “བརྟེན་པའོ།།” ཡོད།

རང་སེམས་སུ་བསྐྱོམ། དཔེ་མི་ལམ་ལ་བྱ། དོན་རང་རྒྱུད་རྒྱུ་སུ་མེད་པར་
 བསྐྱོམ། དཔེ་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་ལ་བྱ། དོན་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རང་རྒྱུད་པ་མེད་
 པར་བསྐྱོམ། དཔེ་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་མེད་པ་ལ་བྱ། གཉིས་མེད་པས་
 སྤར་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་མེད་པར་བསྐྱོམ། དཔེ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་བྱ། གཅིག་ཅར་
 མེད་བསྐྱོམ་ན། རང་གི་འབྲུལ་རྩོག་འདི་མ་བདེན་པས་ཚོས་ཉིད་སློ་འདས་
 ལ་རྩོག་པ་མ་འབྲུས་པར་གཞག་གོ། ཉགས་ལྷ་ནི་རྣམ་རྩོག་ཤས་རྒྱུད་བས་
 ཉོན་མོངས་པ་ཞི་བ་ རང་ཞི་ དང་། ཉན་མེད་པ་ ཟས་མ་དགོས་ དངོས་ལུས་
 སེམས་བདེ་བ། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་དག་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཞེན་པ་རྒྱུད་
 མི་བརྟག་མི་རྟོག་འཕེལ་ཤེས་སྐྱེ། རྩོགས་པ་སྐྱེ། སྐྱོམ་སྤར་དང་མིས་ལྟས་བཟང་
 ཞིང་མངོན་ཤེས་འཆར་རོ། དག་བ་སངས་རྒྱས་སུ་གཏོད་པའོ། རོ་བོ་ནི་
 ཚོས་ཉིད་རྗེ་མ་དང་བུལ་བས་སེམས་དག་པ་ རང་ སངས་རྒྱས་ཏེ། ཚོས་
 ཉིད་རང་ས་ཟིན་པའོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འཆར་ལུགས་གསུམ་ནི། རོ་
 བོ་རྣམ་རྩོག་རྗེ་མ་དང་བུལ་བ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཚོས་ཉིད་དུ་སྤྲད་སྟེ། སྤང་
 བ་ཚོས་སྐྱེ། གཞན་ལ་ཚོས་ འདོམས་པ་འོངས་སྐྱེ་དང་། སེམས་ལ་ དབང་ཐོབ་
 པ་སྐྱུལ་སྐྱུའོ། མཚན་ཉིད་བྱུང་པར་ལྟ་སྟེ། རང་བཞིན་ཚོས་(༣ བ)ཉིད་
 རྩོགས་པས་འཁོར་འདས་སུ་ རང་མི་རྟོག་པས་ མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ གཞན་
 སྐྱིས་རྗེས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྩོགས་པས་ ཤེས་བྱ་བྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སློ་ལས་
 འདས་པ་འཁོར་འདས་སུ་མི་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། འཁོར་བ་ རྩོག་པ་
 རྒྱུན་ཆད་པས་ཡེ་ཤེས་མི་རྟོག་པ་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དངོས་པོས་སྤོང་བ་ ཚོས་ཉིད་དང་དབྱེར་མེད་པས་སྤྲོ་ན་མེད་པའོ།

6 མ་དཔེ་ལ་ “མི་རྟོགས་མི་རྟོགས་” ཡོད།

བྱེད་པའི་ལས་བཞི་སྟེ། ཚོས་ཉིད་རང་ས་ཟེན་པས་ རྟོག་པ་གཞི་མེད་དུ་སོང་
 བས་སོ།། རྟོག་པས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཚོས་ཉིད་རྟོག་པས་རང་ཡེ་ཤེས་རྒྱུན་མི་
 འཆད་པ་དང་། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་རོ་བོར་བཞུགས་པ་
 ལ་རྟེན་ དང་། སྤང་བ་ལ་རང་དབང་ཐོབ་པས་སྐྱུ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྟེལ་
 བའོ།། ཚོས་ཉིད་ལམ་ཁྲིད་རིན་ཆེན་འདི། །བྱམས་པའི་དགོངས་པ་སྟིང་པོ་
 ཡིན། །ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཁྲིད་རྫོགས་སོ།། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ། བྱམས་པའི་
 མགོན་པོ། ཨ་ཀ་ར་ཤན་ཏི་བ།⁷ བྲམ་བེ་སརྗེ་ན། གཟུང་དགའ་རྡོར། སྤྱུ་རངས་
 པ་ཆེན་པོ། རོལ་པ། བྲེ་ལྷུས་པ། དེས་ཆ་པ་ཁུ་དཔོན་གཉིས། དེས་ཤངས་
 པ། དེས་སྟོབ་དཔོན་སྤར་ཐང་པ་བརྒྱད་པར་ སྟོན་ལམ་རྩལ་ཁྲིམས་ བྱོན་པ།
 དེས་བཙུན་པ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ ཟེའུ་ ལ་གནང་བའོ།། ལུག་དཔེ་ལ་ལྷ་བ་
 པོས་ ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ བྲིས་སོ།། ལུས་དག་པར་བྱའོ།། དམ་པས་བསྟུགས་
 པའི་དབེན་གནས་སྤར་ཐང་དུ་བྲིས་ཤིང་ལུས་སོ།། ཨྱི་མྱི།

7 ཨ་ཚུ་ཤན་ཏི་བ་མིན་ནམ་སྟུམ།

ལ་སྤྱོད་དོ།

༥ དེ་ལ་དག་བཤེས་སྟེ་བྱུང་པའི་ཞལ་ནས། འོ་ཅག་དག་སྤྲིག་གཉིས་ལྟེ་
མི་སྟེ་ཡང་སྤྲིག་པ་སྟེ། གོ་མས་མ་གོ་མས་ཡང་སྤྲིག་པ་གོ་མས་དོགས་
ཡོད། ལྷ་མི་སྟེ་ཡང་སྤྲིག་པ་སྟེ་དོགས་ཡོད་དེ་པལ་ཆེར་ཆེ་སྟོང་མི་དག་བ་
ལ་བསྐྱལ་བས་སྟོན་ལ་ངན་སོང་དུ་འགོ་དོགས་ཡོད་གསུངས་སྟེ། དེས་
ན་འཆི་ཁ་མའི་དམིགས་པ་གསལ་བ་གལ་ཆེ་བས་འཆི་ཀ་མའི་གདམས་
ངག་ལ་གསུམ་སྟེ། དབང་པོ་རབ་བར་མ་དོར་བྱུང་བྱེད་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་
གདམས་ངག་དང་། དབང་པོ་འབྲིང་འཁོར་བར་མི་ལྷུང་བའི་གདམས་ངག་
དང་། དབང་པོ་ཐ་མ་ངན་སོང་དུ་མི་འགོ་བའི་གདམས་ངག་གོ།

༥ དེ་ལ་དབང་པོ་ཐ་མ་ངན་སོང་དུ་མི་ལྷུང་བའི་གདམས་ངག་ནི་རང་གཞན་
གང་ཡང་ཅུང་སྟེ། འཆི་ཁར་མི་དག་བའི་དམིགས་པ་ (༡ བ)ཡི་རྟེན་དུ་
མི་གཞུགས་ དག་བའི་དམིགས་པ་འཐོན་མཐོ་³བའི་ཚུལ་དུ་བྱ་སྟེ། སྐྱེས་
བྱུ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་རང་ད་ལྟ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་
གཅིག་ཅོམ་གཉིས་ཅོམ་མ་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡེ་མ་
བལ་བར་བྱ་སྟེ་ལྟ་དུ་བསམ། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་⁴ཐམས་ཅད་མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་སྐྱེན་དངས་ལ་ཐུགས་རྗེའི་སྐྱེན་
གྱིས་རིག་རིག་པོར་གཟིགས་པ་དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ལ། མ་ཡེངས་པར་
སྐྱབས་འགོ་ཁྲིལ་ལི་ལི་བྱ། ངག་ཏུ་མི་ཏུས་ན་ཡིད་ཀྱིས་བྱའོ། །དེའི་འཕྲོ་ལ་

3 མ་དཔེ་ལ་ “ཐན་འཐོ” ཡོད། འོག་ཏུ་འདྲ་རིགས་འབྲེས།

4 མ་དཔེ་ལ་ “སེམས་དཔའ་” ཆད།

དབུགས་སོང་ན་དེ་སོང་དུ་འཕུལ་ཡང་མི་འགྲོ་གསུངས། དེས་ན་གང་ལ་
དགའ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་སྐྱབས་སོང་ན། །འོག་ལྗང་དག་ཏུ་ལྗང་བར་མི་འགྲུང་
བས། །ཁྱེད་ལ་བདག་ནི་སྐྱབས་སུ་ཉེ་བར་མཆི། །ཞེས་སོ།།

༥ དབང་པོ་འབྲིང་འཁོར་བར་མི་ལྗང་བའི་གདམས་ངག་ནི་འཆི་ཁར་མི་དག་
བ་ཡེ་རྒན་དུ་མི་གཞུག དག་བའི་དམིགས་པ་འཐོན་མཐོན་བ་བཞིན་དུ་བྱས་
ཏེ། རང་ཉིད་སྲུང་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚོས་རྣམས་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་
ཀྱི་བར་དུ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་འབྲལ་བར་བྱ་སྒྲམ་དུ་རིག་པ་ཉུང་ལ་གཏད། དེ་
ནས་རང་གི་སྐྱོ་བོར་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་བཞུགས་པར་བསམས་ལ་རང་གི་རྣམ་
ཤེས་འདི་སྡིང་ཁ་ནས་ཉེད་ཀྱིས་འཐོན་ཏེ་ཡི་དམ་གྱི་ཐུགས་ཀྱི་ཐེམས་ཀྱིས་
འགྲོ་སྒྲམ་དུ་བསམ། དེའི་འགྲོ་ལ་དབུགས་སོང་ན་འཁོར་བར་ཡེ་མི་སྐྱོ་
གསུངས་སོ།།

༥ དབང་པོ་རབ་བར་དོར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་གདམས་ངག་ནི་འཆི་
ཁར་མི་དག་བའི་དམིགས་པ་ཡེ་རྒན་དུ་མི་གཞུག དག་བའི་དམིགས་
པ་འཐོན་མཐོན་བའི་ཚུལ་དུ་བྱ་སྟེ། རང་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚོས་རྣམས་
སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡེ་མི་འབྲལ་བར་བྱ་སྒྲམ་དུ་བསམ། སེམས་
ཅན་འདི་རྣམས་སྡིང་རེ་ཐེ། (༢ ན) བདག་གིས་སྐྱོ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་བྱ་སྒྲམ་དུ་བསམ། དེའི་ཐབས་སྣང་བ་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
བཞིན་སྐྱོས་པ་དང་བྲལ་བའི་སྣང་ཉིད། མེད་པའི་སྣང་བ་རྩལ་པ་མི་ལམ་གྱི་

5 མ་དཔེ་ལ་ “འཁོར་བས་” ཡོད།

སྐྱེ་བ་དང་འདྲ་སྟེ་སྐྱེ་བའི་དུས་ཉིད་ན་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་སྟེ་སྐྱེ་བ་དུ་བསམ། འོ་
 ན་སེམས་འདི་ཡང་དག་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ན། སེམས་ཀྱང་དུས་གསུམ་
 འདས་པའི་སེམས་འགགས་ནས་མེད། ད་ལྟར་གྱི་སེམས་ཀྱང་དོ་བོ་ལ་
 དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པར་མ་གྲུབ། གནས་ཕྱི་ནང་ལ་སོགས་པར་
 བཅོལ་ན་མ་རྟེན་པས་སེམས་ཀྱང་སྐྱེ་མེད་སྟོས་བྲལ་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ལ་
 མི་རྟོག་པའི་ངང་ལ་གཞག དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་འཆི་ལར་གཉུག་མར་
 གནས་པའི་མི་རྟོག་པ་དང་བསྐྱོམས་པའི་མི་རྟོག་པ་གཉིས་མ་བྱུང་ཡོད་ནས་
 མི་རྟོག་པ་ལྷག་པར་བཟང་བ་གཅིག་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་ཞིང་བརྒྱན་པ་ལ་
 རྒྱུག་ཏུ་ན་ལྷག་པར་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །མི་རྟོག་པའི་ངང་ལ་དབྱུགས་སོང་
 ན་བར་མ་དོར་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོབ་སྟེ། སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པ་བྱ་བ་ཡང་དེ་འདྲེན་ལ་
 སྐྱེ་བ་ཆེ་གསུངས།

༥ དེ་རྣམས་ཀྱི་ཁུངས་ནི་འཕགས་པ་ནམ་མཁའི་སླིང་པོས་བཅོམ་ལྡན་
 འདས་ལ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔེར་རྣམས་འཆི་ཀའི་ཚེ་རི་ལྟར་བལྟ་བར་བཀྱི་
 ཞེས་ཞུས་པས། བཀའ་བསྟུན་པ། སེམས་འདི་ལྟར་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་
 ཏེ། དབང་པོ་རབ་ཀྱིས་མི་དགོ་བ་བྲན་དུ་མི་འཇུག་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་
 སླིང་རྗེ་བསྐྱོམ་པ་དང་། སྐྱེ་བའི་གསོད་པར་བསྐྱོམ་པ་དང་སྐྱོས་བྲལ་ (2
 བ)དུ་འཛོག་པ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟོག་པས་
 ཅི་ལ་ཡང་མ་ཆགས་པར་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །ཚོས་ཐམས་ཅད་བྱང་རྒྱུ་གྱི་

6 མ་དཔེ་ལ་ “པའི” ཡོད།

སེམས་སྤྱོད་ལས་ལྷོད་མེད་ཅེས་པའི་འདུ་ཤེས་འབྲས་བུ་བསྐྱོད་པར་བྱའོ།། ཚོས་
ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པས་དངོས་པོ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱོད་
པར་བྱའོ།། ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་ལ་བས་མི་དམིགས་
པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱོད་པར་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་
ཁྱེད་ལ་སོ།། དག་བཤེས་ཅེས་པའི་ཆེན་པོའི་གདམས་པའོ།། སྟོང་པ་སྟོན་
མེད་སྟོང་པོ་ཅན། སྟོན་མ་རིག་པའི་སྟོང་པོ་ཅན། རིག་པ་འོད་གྱི་ཁང་པ་
ཅན། འོད་མཐའ་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ལོ། ཞེས་སྟོན། ལྷ་མ་སྤྱོད་ཐང་
པའི་ཕྱག་དཔེ་ལས་བཅུན་པ་ཟེན་སྲིད་ཤིང་ཞུས་ཏེ་དག་པར་བྱས་སོ།།
དམ་པས་བསྐྱོད་པའི་གནས་སྤྱོད་ཐང་དུ་བྱིས་པའོ།།

7 མ་དཔེ་ལ་ “འདུ་ཤེས་” ཡོད། འོག་ཏུ་འདྲི་བའི་གསུང་འགྲེལ།

རྒྱ་རྩ་འཁྲུ་པའ་ཅེས་བཟུང་། རྒྱལ་མཚམས་སུ་ཡི་གེ་ལ་བསྟུ་གཤེགས་
ནི་མེད། བདག་གི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འདིས། འགྲོ་ལ་པལ་བྱིར་སངས་རྒྱས་
འགྲུབ་པར་ཤོག་ཅེས་བསྟོ་བར་བྱའོ། །དམིགས་པ་དང་པོ་ཡིག་འགྲུ་ལ་
གཏད་པའོ།།

༥ གཉིས་པ་ནི་ཡི་གེ་ལ་མེ་འབར་བ་ཡན་ཆད་སྟར་བཞིན་དུ་བསྐྱོམས་ལ། དེ་
ནས་ཡི་གེའི་མེ་སྟར་ལ་རང་གི་ལྷུས་ལ་འབར་བས་ལྷུས་དང་སེམས་ཀྱི་
སྡིག་སྐྱིབ་བསྐྱེགས་ནས་སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་ལྲོ་བོ་མི་གཡོ་བ་སྐྱུ་མདོག་
མཐིང་ཀ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ། ཕྱག་གཡས་རལ་གྱི་གཡོན་སྡིགས་
མཚུབ་མཚོད་པ། རྒྱལ་གཉིས་དམར་ཞིང་རྒྱུམ་པ། དབུ་སྐྱ་དམར་སེར་གྲེན་དུ་
བརྗེས་པ། ཡན་ལག་སྐྱུལ་གྱིས་བརྒྱན་པ། རྟུག་གི་པགས་པའི་ཤམ་ཐབ་
ཅན། ཞབས་གཡས་བསྐྱུམ་གཡོན་བརྒྱུད་ས་པས་བགོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་
གདན་ལ་བཞུགས་པར་བསྐྱོམ། དེའི་སྐྱོ་བོར་ཉི་མའི་སྟེང་ན་རྩྭ་ཡོད་པ་ལ་མེ་
འབར་བས་སྟར་གྱི་བསྐྱེག་(༡ བ) བྱ་གསུམ་སྐྱེག་པར་བསམ་ཞིང་བཟུངས་
པ་བྱ། མཚུག་དུ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྟོ་བར་བྱ། དམིགས་པ་གཉིས་པ་སྐྱུ་སྐྱུ་ལ་
གཏད་པའོ།།

༥ གསུམ་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཡན་ཆད་སྟར་དང་མཐུན། དེ་ནས་སྐྱད་གཅིག་
གིས་རང་ལྲོ་བོར་ལྲོ་བོ་མི་གཡོ་བར་བསམས་ཏེ། དེའི་སྐྱགས་ཁར་རྩྭ་བ་
ལས་ཐིག་ལེ་སེར་པོ་དང་། དེ་ཞུ་བ་ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་རྩྭ་

2 མ་དཔེ་ལ་རྩྭ་གང་ཡིན་མི་གསལ།

མཐིང་ནག་གཅིག་བསམ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་བ་སྐྱུ་འུ་ག་ན་པར་འཕྲོས་པས་
 འོད་ཀྱི་སྐྱ་ལ་ཁྲོ་རྒྱུང་མང་པོ་བྱུང་སྟེ་ས་གཞི་བར་སྐྱུང་ཐམས་ཅད་གང་བར་
 བསམ། ཁྲོ་རྒྱུང་རྣམས་རང་སོར་བཞག་ལ་འོད་ཟེར་རྩྭ་ལ་བསྐྱ། དེ་ནས་རྩྭ་
 ལས་མེ་འབར་བས་རང་ཁྲོ་བོར་གསལ་བའི་ནང་ཐམས་ཅད་མེས་གང། བ་
 སྐྱུ་འུ་ག་ནས་པར་འཕྲོན་ཏེ། སྤྱི་ཡང་མེ་འབར་བའི་དབུས་ན་གནས་པ་
 ལ་སེམས་གཏད་ལ་བཞུས་པ་བྱའོ། །དམིགས་པ་གསུམ་པ་བསྐྱུང་བའི་
 འཁོར་ལོ་ལ་གཏད་པའོ། །ཡི་གེ་བཅུ་པའི་སྟེན་པ་མང་དུ་བྱས་པའི་རྗེས་ལ་
 སྐྱགས་གཉིས་སྟེལ་མ་བཞུས་པར་བྱ་སྟེ། ཨོྱ་ཚེ་ཏ་མ་རྩ་རོ་ཨ་ཚ་བདག་ལ་
 སྐྱུངས་ཤིག །ཨོྱ་སྐྱུ་ཏ་སྐྱུ་ཏ་མ་ཏ་ཏོ་རྩྭ་སྟེ། ཚ་ཏི་ཚ་ཏི་སྐྱོ་ཏ་ཡ་སྟེ་པཏ་སྟེ་
 པཏ་ཅེས་བཞུའོ། །ཤུས་ལ་བེམས་པའི་ཤ་བཀྲའམ་འགུལ་བ་ལ་སོགས་
 པའི་ས་དེར། མགར་བའི་སོ་མལ་དུ་སྐྱགས་བསྐྱགས་པ་བཞིན་དུ་དམར་
 ལྷང་ལྷང་འདུག་པར་བསམས་ལ་སྐྱགས་བཞུས། དུས་དུས་སྐྱ་སྐྱགས་ཀྱི་
 མཚིལ་མ་བྱུག །ཤུས་གདབ། ལྷེ་སྐྱགས་ནས་སྐྱོས་མ་ཤེས་པ་བྱུང་ན་ལྷེ་འི་
 དཀྱིལ་དུ་གསེར་གྱི་རོ་རྗེ་རྒྱ་གམ་གཅིག་བསམ། ལྷོ་ན་ན་ཟས་བཟ་བའི་དུས་
 སྐྱ་ཁམ་དང་པོ་ལ་སྐྱགས་ལན་གཉིས་གསུམ་བཞུས་ལ་བཟའོ། །གཏོར་མ་
 བེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱོད་གཅོང་བའི་ནང་དུ་ཁྲག་མ་གཏོགས་པ་རྩམ་པ་ལ་གཞི་
 རྒྱངས་ལ་འབྲོར་ཚད་བཤམ། ཨོྱ་ཨ་སྟེ་ལན་གསུམ་བརྗོད་དེ་བདུད་རྩིར་བྱིན་
 གྱིས་བརྒྱབས་ལ་ཚོས་སྐྱོང་བའི་སྐྱུང་མ་རྣམས་དང་ཡི་དུགས་སྤྱི་དང་། གཞོད་
 བྱེད་བསམ་ངན་ཅན་དང་བཅས་པ་ལ་སྐྱུལ་བས། ཐམས་ཅད་མཉམ་ཞིང་
 སྐྱོམས་པར་ཐོབ་པར་བསམ་ཞིང་། སྤྱིན་པ་འདིའི་བསོད་ནམས་གང་། །དེ་ཡི་

3 མ་དཔེར་བཞུས་སོ་ཡོད།

དུགས་རྗེས་འགོ་ཞིང་། །⁴ཡི་དུགས་བཀའ་སྐྱོམ་རབ་འཛོམས་རྣམས།།
འཛིགས་པ་ཀུན་ལས་ཐར་བར་ཤོག །ཅེས་བརྗོད་དོ། །མཇུག་དགེ་བ་
བསྟོ་ཞིང་། མི་དམིགས་པའི་རྒྱས་གདབ་པར་བྱའོ། །སླ་མ་སྣང་ཐང་པ་
བརྒྱད་པར་བྱོན་པ་དེས་བཅུན་པ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ལ་གནང་སྟེ་གྲིས་ཤིང་
ལྷུས་དག་གོ། །སྣང་ཐང་དུ་ལྷུས་གྲིས་སོ།། །།

4 ཚོག་ཀང་འདི་ལ་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་ཆད་པར་སྣང་།

༡། རོ་སྟོ་མཁམ་གསུམ་གྱི་གདམས་དག་བཞུགས་མོ། ༡

[133-150]¹

(༡ བ) ལྷོ དམ་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།། ཉིང་ལེ་འཛིན་རོ་སྟོ་མཁམ་པ་
 དང་། ཤེས་པ་དང་། འབྲུང་བ་རོ་སྟོ་མཁམ་པ་དང་། རོ་སྟོ་མཁམ་གསུམ་གྱི་གདམས་དག་
 མེད་པར་གཞན་གྱི་སྒྲོམ་པ་བསྐྱུང་དུ་མི་བཏུབ་པ་ཡིན། དེ་ལ་ཉིང་ལེ་འཛིན་གྱི་
 རོ་སྟོ་མཁམ་ནི་གཞི་གནས་ཤེས་ཆེན་ལྷག་མཐོང་བསྒྲོམ། ལྷག་མཐོང་ཤེས་ཆེ
 བ་ཞིག་གནས་བསྒྲོམ་ལ། དེ་གཉིས་མཉམ་དུ་འཇུག་ན་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་
 ཏེ། དེ་ནི་སྒྲོམ་རིམ་ནས་ཇི་སྐད་འབྲུང་བ་དེར་ཡིན། ཤེས་པའི་རོ་སྟོ་མཁམ་ནི་
 གཞུང་ནས་ཇི་ལྟར་འབྲུང་བ་བཞིན་དུ་བྱིང་ཚོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བརྟེན་²པའོ། །
 འདི་ལྟར་ཡང་ཡིན་ཏེ་ལུས་ཀྱི་ནང་ལྷེ་བའི་ཐད་ཀར་པོ་ལས་པད་མའི་ཁ་དོག་
 ཇི་ལྟར་ཡང་ཡིན་ཏེ་འདྲ། ལས་དང་པོ་པས་དཀར་པོ་ལ་སྟོབ་པ་ཡིན། རྒྱབ་
 སྐྱུད་པ་ཁ་ཡན་མན་དུ་བརྟེན་པའི་ སད་མའི་ ལྷེ་བ་གཉིས་ན་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་
 རེ་ཡོད་པ་ཅན་རེ་བསྟོམ། བྱིང་ན་ཡར་གྱི་རོས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལ་ཐིག་ལེ་དཀར་
 པོ་གཅིག་བྱུང་བས་ཚངས་པའི་བྱ་ག་ནས་བཏོན་ལ། ཐིག་ལེ་རྒྱུང་གི་ཐག་
 པ་ཅན་དཀར་བྱེ་རེ་སོང་བས། སྐྱིང་བཞི་ནས་བརྒྱམས་ཏེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
 བལྟས་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་གཞན་དང་པོ་ནས་སྟོང་སྤྱི་ཕྱུད་
 བལྟའོ་ ཏོ། །ཚངས་པ་ཆེན་པོ་ནས་སྟོང་གཉིས་བར་ བལྟའོ་ མའོ། །འོག་མིན་
 ནས་སྟོང་གསུམ་ བལྟའོ་ མོ། །དེ་ལོ་ན་བཞིན་དུ་བསྒྲོམས་ན་མཛོན་ཤེས་ཀྱང་

1 མ་དཔེ་ལ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡིག་ཤོག་གངས་ཡིན།

2 མ་དཔེར་སྟེན་ཡོད།

འོད་གསུངས། དེ་ནས་ཡང་ཇི་སྲིད་སོང་བས་སྱིར་ བཤེས་པའི་ཐོག་ལེ་ལ་ ཐིམ། ཡང་སྐྱོད་དེ་ལྟ་བུ་ལན་བཞི་ལྟ་ ཅོམ་བྱས་ལ། ཡང་བསྐྱོམ་པ་སྐྱེ་མ་ སྐྱོམ་པ་རང་ལ་ ལ་ སེམས་གཏད་དོ། །སྐྱོད་ན་འོག་སྐྱོགས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ ལ་དེ་བཞིན་དུ་སྲུང་ལ་སོང་བས་རྒྱུ་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ ཀྱི་བར་དུ་ལྷག་ནས་སོང་བར་བསྐྱོམ། ཡང་ཇི་རྒྱུང་སོང་ བས་པ་དམ་འོག་མའི་ཐིག་ལེ་ལ་ (༢ ན) སྱིར་ཐིམ་ བས་སོང་བ་ལ་སོགས་པ་གོང་མ་བཞིན་དུ་བསྐྱོམ། ལར་ལྷུས་ལ་ཡིག་འབྲུ་སྐྱོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཅི་རིགས་ པར་ནང་དུ་བསྐྱོམ་པ་ཡིན། འདི་ལ་བཞི་སྟེ། སྐྱོད་ལམ་དང་། ཟས་དང་། ལྷན་དང་། ཉིང་པེ་འཛིན་ནོ། ཉིང་པེ་འཛིན་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་ དང་།³ གནས་ཐ་དད་པ་རྣམས་སུ་བསྐྱོམ་པར་བཤད་ཀྱང་གང་ན་སར་ དོ། སྐྱིར་རྒྱུང་གི་གཉེན་པོ་ས། རྒྱུ་གཉེན་པོ་མེ། ⁴འབྲུང་བའི་རོ་ སྐྱོམས་ནི་སྐྱིར་ས་ཤས་ཆེན་ འོག་སྐྱོ་སོར་བཞི་པས་དམ་པར་ ⁵ འདོམ་མོར་ཡི་སྐྱོ་སྐྱུ་ལས་རྒྱུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ འོག་ མའི་ གཞུའི་དཀྱིལ་ལྟ་བུ་མཚོག་མ་ལ་ རྒྱུང་གི་ བ་དན་ སྐྱོ་སྐྱུ་རྒྱུང་གིས་སྱིར་སྐྱོད་པ་ ཤིན་ཏུ་ཡང་བ་ ཅན་ནོ། །རྒྱུང་

འོད་གསུངས། དེ་ནས་ཡང་ཇི་སྲིད་སོང་བས་སྱིར་ བཤེས་པའི་ཐོག་ལེ་ལ་ ཐིམ། ཡང་སྐྱོད་དེ་ལྟ་བུ་ལན་བཞི་ལྟ་ ཅོམ་བྱས་ལ། ཡང་བསྐྱོམ་པ་སྐྱེ་མ་ སྐྱོམ་པ་རང་ལ་ ལ་ སེམས་གཏད་དོ། །སྐྱོད་ན་འོག་སྐྱོགས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ ལ་དེ་བཞིན་དུ་སྲུང་ལ་སོང་བས་རྒྱུ་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ ཀྱི་བར་དུ་ལྷག་ནས་སོང་བར་བསྐྱོམ། ཡང་ཇི་རྒྱུང་སོང་ བས་པ་དམ་འོག་མའི་ཐིག་ལེ་ལ་ (༢ ན) སྱིར་ཐིམ་ བས་སོང་བ་ལ་སོགས་པ་གོང་མ་བཞིན་དུ་བསྐྱོམ། ལར་ལྷུས་ལ་ཡིག་འབྲུ་སྐྱོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཅི་རིགས་ པར་ནང་དུ་བསྐྱོམ་པ་ཡིན། འདི་ལ་བཞི་སྟེ། སྐྱོད་ལམ་དང་། ཟས་དང་། ལྷན་དང་། ཉིང་པེ་འཛིན་ནོ། ཉིང་པེ་འཛིན་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་ དང་།³ གནས་ཐ་དད་པ་རྣམས་སུ་བསྐྱོམ་པར་བཤད་ཀྱང་གང་ན་སར་ དོ། སྐྱིར་རྒྱུང་གི་གཉེན་པོ་ས། རྒྱུ་གཉེན་པོ་མེ། ⁴འབྲུང་བའི་རོ་ སྐྱོམས་ནི་སྐྱིར་ས་ཤས་ཆེན་ འོག་སྐྱོ་སོར་བཞི་པས་དམ་པར་ ⁵ འདོམ་མོར་ཡི་སྐྱོ་སྐྱུ་ལས་རྒྱུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ འོག་ མའི་ གཞུའི་དཀྱིལ་ལྟ་བུ་མཚོག་མ་ལ་ རྒྱུང་གི་ བ་དན་ སྐྱོ་སྐྱུ་རྒྱུང་གིས་སྱིར་སྐྱོད་པ་ ཤིན་ཏུ་ཡང་བ་ ཅན་ནོ། །རྒྱུང་

3 མ་དཔེར་ཡི་གེ་མི་གསལ་རུང་ཚོག་གི་འགོས་ལ་བརྟགས་པས་དེ་ལྟར་ཡིན་སྐྱེམ་པ་མཐོང་ བས་དེ་ལྟར་བཅོས།
4 འདིར་མ་དཔེར་ཡི་གེ་མི་གསལ་བས་ཡིག་འབྲུ་གསུམ་ཅོམ་ཞིག་གང་ཡིན་ཆམ་འཚེ།
5 ཡི་གེ་མི་གསལ་བས་དབྱུང་གཞི་ཡིན།

ཤས་ཆེན་སྟིང་ཁར་ལི་སེར་པོ་ལས་སའི་དགྲིལ་འཁོར་སེར་པོ་བྱ་བཞི་པ་
 ལམ་གྱིས་མཚན་པ་བྱུང་བཞི་ན་དེ་རྗེ་སྤྱེད་པས་མནན་པའོ། ཤིན་ཏུ་ལྷོ་བའོ། །མེ་
 ཤས་ཆེན་སྟིང་ཁར་སྐྱེ་བའི་སྟིང་དུ་ཨ་དཀར་པོ་ལས་འོད་ཟེར་གྲང་བསིལ་བ་
 འབྲོ་བ་ཅན་ནམ། ཡང་ན་བི་དཀར་པོ་ལས་ཚུའི་དགྲིལ་འཁོར་ ཤིན་ཏུ་བསིལ་བ་
 དཀར་པོ་རྒྱུ་པོའོ་སྐྱེ། །རྒྱུང་ མ་གྲང་བ་ ཤས་ཆེན་ རྒྱ་གཉེར་པོ་ཆེའི་ ཞབས་
 གྱི་ ཐད་ཀར་ནང་དུ་རི་དམར་པོ་ལས་མའི་དགྲིལ་འཁོར་ ཤིན་ཏུ་ལྷོ་བ་ ཟུར་
 གསུམ་ སྐྱེ་ མོ། །གཞན་ཡང་ནང་ཁོལ་བྱང་ཁོག་སྟོད་དུ་དམིགས་ལ་ལག་
 པ་གཉིས་སོར་མོ་སྟོལ་བས་བརྒྱུད་ལྟེ་བ་ན་ ལག་པ་མཉམ་བཞག་གིས་ ཡར་
 དབུལ་སྐྱད་སྟོད་སེང་བ་ལ་མེ་དམར་ཤིག་ཤིག་བ་ལ་སེམས་གཏད་པས་
 རྩོད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་པོ། །དེ་གཏུམ་མོ་སྐྱར་བའི་མན་ངག་གོ། །ལར་གནས་ལ་
 དེས་པ་མེད་དེ་གང་ན་སར་བསྐྱོམ། སྐྱོམ་པའི་དུས་ཀྱང་བད་ཀན་ལ་སོགས་
 པ་སྐྱེས་པའི་དུས་དང་སྐྱུར་ལ་གཉེན་པོ་ཡང་དེའི་དུས་སུ་བསྐྱོམ། །དགྲིལ་
 འཁོར་བཞི་ཀའི་ཚད་ནི་སོར་བཞིའོ། །ལི་ལི་རི་ལ་སོགས་པ་ རང་རང་གི་ས་བོན་
 གྱིས་མཚན་པར་བྱ། ཉིང་དེ་འཛིན་བཟང་ངན་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ ཉིང་དེ་འཛིན་
 རབ་གྱིས་འབྱུང་བའི་རོ་སྟོམ་ས་བོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་འོད་དང་བཅས་པར་
 བསྐྱོམ་པས་ཚོགས། (2 བ) ཉིང་དེ་འཛིན་ འབྲིང་གིས་ལས་ཇི་སྐྱད་བཤད་པའི་
 དགྲིལ་འཁོར་དུ་ སོར་བཞི་པ་ བྱས་ལ་བསྐྱོམ། ཉིང་དེ་འཛིན་ ཐ་མས་ས་བོན་
 ལས་བསྐྱེད་ལ་ལུས་རངས་པ་དགྲིལ་འཁོར་དུ་བྱས་ལ་བསྐྱོམ། ཡང་ཁམས་
 ཚོད་དང་སྐྱུར་ལ་དཔེར་ན་ས་འཕེལ་བས་བད་ཀན་ལྟ་བུའི་ནད་ཤིན་ཏུ་འཕེལ་
 ནས་མ་སྟོམས་ན། ས་བོན་ལས་བསྐྱེད་ལ་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་མ་ལུས་

6 མ་དཔེར་ “རྒྱུ་” ལྟར།

པ་ཐམས་ཅད་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ཏུ་བྱས་ལ་བསྐྱོམ། དེ་བཞིན་དུ་
འབྱུང་བ་ གཞན་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་ན་བས་ཉིང་དེ་འཛིན་
མི་བརྟན་གྱི་བར་དུ་ཁམས་མི་བདེ་བ་ཡིན་ན། ཟས་དང་སྦྱོད་ལམ་དང་སྤྲོན་
གྱིས་བཅོས་པར་བྱའོ། །བརྟན་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་བཅོས་པ་ཡིན།

ཁམས་མི་བདེ་བ་ནི་སལ་ཆེར་རྒྱུད་གིས་བྱེད་པ་ཡིན་པས་རྒྱུད་གིས་བཅོས་
ཐབས་གལ་ཆེ། དེའི་མན་ངག་ནི་གསུམ་སྟེ། རྒྱུད་ལོག་པ་གཞན་པ་དང་། ༡།
འབྱོམས་པ་དབྱུང་བ་དང་། ༢། འགགས་པ་བསལ་བའི་ དང་། ༣ མན་ངག་གོ།
དེ་ལ་རྒྱུད་ ལོག་པ་ནི་མས་རྒྱུད་བསུབས་ཉེས་ཅན་དུ་གྱུར་པའམ་རྒྱུད་གིས་བཏོག་སྟེ་
མཚུགས་དྲག་པོས་ན་ན་འོག་སྐྱེའི་ལོགས་སུ་ཡི་ལ་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱོམས་ལ་དེ་ནས་
ལོག་ན་ཁོང་སྟོང་བྱས་ལ་བྱང་གི་ཟེ་ཟེ་མོའི་ཐད་ཀར་ནང་དུ་ལོ་ཉལས་སའི་
དཀྱིལ་འཁོར་གསེར་གྱི་པ་གུ་ལྟ་བུ་ལྟེ་བ་ གསེར་གྱི་ རོ་རྩེ་སྟེད་པས་ལུར་བཞི་
མནན་པའི་དཀྱིལ་དུ་རྒྱུ་ལས་ གསེར་གྱི་ རོ་རྩེ་རྒྱ་གུམ་གྱིས་མནན་པ་
བསྐྱོམས་ལ། རི་དམའ་མེ་དམའ་སོང་བས་སྟེ་བའི་བར་དུ་སོང་བར་བསྐྱོམ།
དེའི་དུས་སུ་འོག་སྐྱོ་ འཕོངས་ བྱེ་བར་བསྐྱོམས་ལ་སོར་བཞི་ཅོམ་གྱིས་དམའ་
བར་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བ་དན་ལ་རྒྱུད་ཡས་མར་ཏུ་རུ་རུ་ལོག་པས་བ་
དན་དེས་ཀྱང་ གོང་གི་རྒྱུད་རྩེས་ གཡོ་བར་བསྐྱོམ་ ལ་དབྱུང་ པ་ནི་མནན་པའི་མན་
ངག་གོ། །འབྱོམས་ན་ཁོལ་མིག་ཏུ་སྐྱུངས་ (༣ ན) ན་ སམ་གཟེར་ དེར་ཁོང་

7 མ་དཔེ་ལ་ “འབྱོམས་” ཡོད།
8 མ་དཔེར་ “བརྟག་ཏེ” ཡོད།
9 མ་དཔེར་ལ་ལྟ་བུར་སྤྲང་ཡང་ ལོ་ལས་ཞེས་མིན་ནམ་སྐྱུམ།

སྟོང་དུ་བྱས་ལ་ཁོ་ལ་ཚགས་ལྟ་བུའི་བྱག་པ་ནས་རྒྱུ་མི་རི་རི་སོང་བར་
 བསྐྱོམས་ལ་དབྱུང་བར་བྱའོ། །འགགས་པས་སེམས་གཏད་ཅམ་ན་ལུས་ ཆེར་སོང་བ་
 ལྷམ་བྱེད་པ་དང་སྐྱངས་པ་དང་རོ་སྟོང་ག་ཟེར་བ་དང་མགོ་ན་བ་ལ་སོགས་
 པའི་དུས་སུ་ གང་ན་སར་ ཁོང་སྟོང་དུ་བྱས་ལ་སྟོང་མི་བདེན་སྟོང་སྐྱོ་ཚངས་པའི་
 བྱ་ག་ཉར་བར་བྱས་ལ་དེ་ནས་རྒྱུང་ཁ་རྒྱེབས་¹⁰གྱི་བྱ་གའི་རྒྱངས་པ་བཞིན་དུ་
 སོང་བས་སོར་བཞི་ཅམ་གྱི་གོང་དུ་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་སྐན་རྒྱུང་གི་གཏུ་ཅམ་
 ཞིག་ལ་ཐིམ་པར་བསྐྱོམ། ལྷུང་མི་བདེན་འོག་སྐྱོ་ཉར་བར་བསྐྱོམས་རྒྱུང་བྱུར་
 ལ་སོང་བས་སོར་བཞི་ཅམ་གྱི་འོག་དུ་རྒྱུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བ་དན་ལ་
 ཐོག་པས་རྒྱུར་གྱིལ་གྱིལ་བྱུང་བས་བ་དན་བསྐྱོད་ཅིང་དེས་ཀྱང་གཡོ་བར་
 བསྐྱོམ་པ་ནི་བསལ་བའི་མན་ངག་གོ། །རྒྱུང་རེངས་པ་དང་འགགས་པ་
 གཉིས་དོན་གཅིག་ ཡན་ཆད་སྟོང་དུ་མན་ཆད་སྐྱང་དུ་ ལྟེ་བ་ལ་ལུགས་སྟེང་འོག་
 གཉིས་དུས་གཅིག་དུ་འམ་སོ་སོར་བྱའོ། །རྒྱུང་གི་ཁ་དོག་ནི་མི་འདྲ་སྟེ།
 འབྱུང་བ་བཞིའི་རྒྱུང་ནི་ ས་སེར་པོ། རྒྱུང་པ་མེ་དམར་རྒྱུང་སྟོན་པོ། འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁ་
 དོག་དང་སྐྱུར་དོ། །རྒྱུ་བའི་གནས་ཀྱང་མི་འདྲ་སྟེ། སའི་རྒྱུང་སྐྱ་བྱག་གཉིས་
 ཀ་ནས་རྒྱུ་བ་ཡིན། གཉིས་ཀ་ནས་རྒྱུ་ན་ཡེ་ཤེས་ལྟར་གཡོན་ཤེས་རབ་གཡས་ཐབས་སོ། །
 གཡས་པ་ནས་རྒྱུ་ན་མེའི་རྒྱུང་། གཡོན་པ་ནས་རྒྱུ་ན་རྒྱུང་གི་རྒྱུང་། ཡ་མཚུ
 བས་འབབ་པ་ལྟར་རྒྱུ་ན་རྒྱུའི་རྒྱུང་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྐྱ་བྱག་རེ་རེ་ནས་རྒྱུ་ལུགས་
 མི་འདྲ་སྟེ། ལུས་སྣེ་བའི་རྣམ་པར་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་བདེ་བ་བསྐྱོམ་པ་བཟུང་། སའི་རྒྱུང་ནི་
 ཐད་ཀར་ནམ་མཁའ་ལ་རྒྱ། རྒྱུའི་རྒྱུང་ནི་མ་ཁ་ལ་འབྱུང་ནས་རྒྱ། མེའི་རྒྱུང་ནི་
 ཡར་གྱི་ཕྱོགས་གྱི་སྐྱ་བཞུར་ལས་རྒྱ། རྒྱུང་གི་རྒྱུང་ནི་སྐྱོའི་འདེབས་ཕྱོགས་

10 དོན་གང་ཡིན་དཔུང་དགོས།

ནས་རྒྱ་བ་ཡིན། དེ་དག་བརྟག་པའི་ཐབས་ནི་ (༣ བ) རྣལ་འབྱོར་པ་རྒྱང་
 ལ་དབང་དུ་བྱུང་པའི་རྒྱང་ཉིད་ལས་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། ལས་དང་པོ་པས་ནི་
 རྟགས་¹¹ལས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ལག་མཐོའལ་དུ་སྐྱུ་ཉག་མ་གཅིག་
 བཞག་ལ། དེའི་ཚེ་མོ་སྟོགས་གཅིག་སྐྱུ་བྱུག་དོས་སུ་བསྟན་ལ་སྐྱུ་དེ་ཐང་
 ཀར་འགྲུལ་ན་སའི་རྒྱང་ཡིན། མས་ཡར་འདེགས་ན་རྒྱའི་རྒྱང་ཡིན། གཡས་
 སྟོགས་ནས་འཕུལ་ན་མའི་རྒྱང་ཡིན། གཡོན་སྟོགས་ནས་འཕུལ་ན་རྒྱང་གི་
 རྒྱང་རྒྱ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་རྒྱང་
 གི་ལས་ཀྱང་ཐ་དད་པས། འཕྲིན་ལས་བཞི་བྱེད་ན་ཡང་རྒྱས་པ་སའི་རྒྱང་གི་
 དུས་སུ་བྱས་ན་འགྲུབ། ཞི་བ་རྒྱའི་རྒྱང་གི་དུས་སུའོ། །དབང་དང་དགུག་པ་
 མའི་རྒྱང་གི་དུས་སུའོ། །མངོན་སྟོན་རྒྱང་གི་རྒྱང་རྒྱ་བའི་དུས་སུ་བྱས་ན་
 འགྲུབ། འཕྲིན་ལས་བཞིའི་སྐྱོམ་ཡང་དེ་དག་དང་སྦྱར་ལ་བྱའོ། །གོང་གི་མན་
 དག་གསུམ་པོའི་རྒྱང་གི་ཁ་དོག་ཀྱང་། ལས་དང་པོ་པ་མ་གོམས་པས་
 དཀར་པོ་ལ་བསྐྱབ། གོམས་ནས་རྒྱང་རྒྱ་བའི་དུས་དང་སྦྱར་ལ་དེའི་དུས་སུ་
 གང་རྒྱ་བའི་ཁ་དོག་ཏུ་ ས་སེར་པ་ལ་སོགས་པར་བྱ། སླིང་རྒྱང་གིས་ན་ན་སླིང་གི་
 རང་དུ་པོ་ལས་པད་མ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་གཅིག་བསྐྱོམས་ལ། དེའི་ལྟེ་བ་
 ལ་བདེ་བའི་ཐིག་ལེ་ དཀར་པོ་ སྐན་རྒྱང་ཅོམ་ཤིན་ཏུ་འོད་འབར་བ་ཅན། དེའི་
 འོད་འཕྲོས་པས་འོད་ཀྱིས་སླིང་གི་ནང་སྤིལ་གྱིས་གང་བས་ཤིན་ཏུ་བདེ་བ་
 དང་ལྡན་པར་བསྐྱོམ། ཡང་ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱུ། ཡང་སྐྱོ་བ་ཡང་ཡང་བྱའོ། །
 སེམས་གཟུང་ཐབས་ (༤ ན) ཀྱང་ཡིན། པད་མ་དང་ཐིག་ལེ་དང་འོད་ཟེར་
 དང་པོ་ཁ་དོག་དཀར་པོར་བྱའོ། །དེའི་སླིང་གི་ནང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་

11 མ་དཔེར་བརྟགས་ཡོད།

ཡིན་ནོ། །སླིང་གི་ཚེ་མོ་གྲོན་ལ་བསྐྱོག་ནས་བསྐྱོམ་པ་ནི་སྤྲུལ་སྤྲེགས་པའི་
 ལུགས་ཡིན་ཏེ། གཞན་ཡང་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས་སླིང་གི་ནང་དུ་ཨ་བེར་ཀ་ལྟ་
 བུ་བུ་བ་ཡི་གེ་ཨའི་རྣམ་པ་ཡིན་པ་ལ་དབྱིབས་ཤད་ལྟ་བུ་དཀར་བྱེང་ལེ་
 གཅིག་སྐྱོམ་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །མ་ལྷན་པོ་བར་རིམ་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་
 སོར་བཞི་པ་གཅིག་བསྐྱོམ། བད་ཀན་གྱིས་ཡི་ག་མི་བདེན་ས་ཤས་ཆེ་བ་
 ཡིན་པས་པོ་བར་ཡི་ལས་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱོམ། པོ་བ་རྒྱུད་གིས་ན་ན་
 ཡང་པོ་བར་ཡི་ལས་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱོམ། པོ་བར་ཚད་པས་འཕེལ་ཏེ་
 བད་ཀན་སྤྲུག་པོར་གྱུར་ན། པོ་བར་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པ་ཡང་ཡིན་
 ནོ། །དུག་སེལ་ནི་ཨ་ལས་ལྷན་བ་བཅུ་བཅུགས་ཀྱི་སླིང་གི་ཨྲོ་དཀར་པོ་ལས་
 འོད་ཟེར་གྲང་པོ་ཆེའི་སྤྲུལ་བུ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་འཕྲོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 སྤྲུགས་ཁར་ཟུག་པས་སྤྲུགས་རྒྱུད་བསྐྱུལ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་རྩི་དཀར་བ་
 དུངས་པ་¹²བསེལ་བ་བབ་པས་ལུས་གང་བར་རོ། །བདུད་རྩི་དུག་སེལ་གྱི་
 མན་ངག་གིས་བད་ཀན་གྱུར་ལ་བྱུང་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་རྩིས་ནང་གང་བར་
 བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཚ་འཁྲིས་ཀྱི་ན་ན་དུག་སེལ་གྱིས་ཡང་ཡང་གང་ན་
 བའི་སའི་ནད་ལྷུང་ལ་དེ་ལྟར་བྱའོ། །ཏིང་འཛིན་བཟང་པོ་ཡོད་ན་དུག་སེལ་
 དེས་ནི་དམུ་ (༥ བ) རྒྱལ་ཡང་པན་ཏེ་ནད་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་པན་ནོ། །
 ནང་པར་སྤྲོ་བར་སྤྲོ་སྤྲོང་ལ་དུག་སེལ་བརྒྱ་ཚ་བརྒྱད་བྱས་ན་འཆི་བ་བསྐྱུ་བ་
 ཡང་ཡིན་ནོ། །སྤྲོ་བྲག་མ་ཚོད་ན་སྤྲོ་བོད་གི་ནང་དུ་ལོ་ལས་སའི་དཀྱིལ་
 འཁོར་གྱི་ཡར་བཀག་པར་ཡང་བསྐྱོམ་ཞིང་སྤྲད་དུ་རྒྱ་ཞབས་སུ་ཐིག་ལེ་ལ་

12 མ་དཔེར་གདང་བ་ཡོད།

13སོགས་པ་ལ་སེམས་གཏད་པའོ། །སྐྱ་བུ་གསལ་སྐྱེས་ན་སྐྱའི་སྐྱ་གསལ་སྐྱ་པོ་
 ལས་རྒྱུ་འདྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམས་ལ། དེ་ལས་རྒྱ་གྲོ་སོག་སྐྱ་བུ་¹⁴ཅམ་སྐྱ་
 བུ་གསལ་སྐྱེས་མར་བབ་པར་བསྐྱོམ། ལྷེ་སྐྱེས་ན་ལྷེ་འདྲི་སྐྱ་གསལ་སྐྱ་དེ་བསྐྱོམས་
 བས་ལྷེ་ཐོག་ན་མར་རྒྱུ་འབབ་པའོ། །སྐྱ་འགགས་ན་སྐྱ་སྐྱ་གསལ་སྐྱ་འི་ལས་
 བས་མཁར་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །སྐྱོ་རར་ར་བ་བྱུང་ན་ཁར་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་
 གྱིས་དགག་གོ། །སེམས་གཏད་པས་དཔལ་བའི་སྐྱིན་མཚམས་ན་ན་གང་ན་
 ས་ཉར་བར་བཞག་གོ། །སྐྱོད་ལམ་གྱིས་བཅོས་ཐབས་རྐང་པ་དང་ལག་པ་ན་
 བཞུ་ན་མ་ཐག་ཏུ་བརྐང་¹⁵བསྐྱེས་¹⁶མང་དུ་བྱའོ། །དེ་ནས་གང་ན་ས་ནས་
 བརྐངས་ལ་སོར་སོའི་བར་དུ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་བཅོས་ཐབས་ཁོང་སྐྱོང་དུ་
 བྱས་ལ་སོར་སོའི་ཕྱེ་མོ་ན་པར་བུ་བྱ་བསྐྱོམས་ལ་དེ་ན་པར་རྐྱང་སིར་གྱིས་
 བྱུང་ལ་བཏང་ངོ། །གཟུང་བརྐྱབ་ན་ བྱུང་སོར་བ་ ང་ལ་ཡང་འདི་པན་པར་བྱུང་
 གསུངས། ཁོང་སྐྱོང་དུ་བྱས་ལ་ཁོལ་ཚགས་ཀྱི་སྐྱར་བར་བྱ། རྐྱང་ན་མི་ཡོད་ན་
 བརྐྱབ་པ་དེའི་མོད་ལ་གང་ན་སར་མཉེ་¹⁷ན་ཡང་པན། འདའ་འདའ་ལ་རི་
 ཕྱིའི་མིང་རིམ་པའི་སྐྱོར་བའི་མན་རག་ལྷེ་(༥ ན) ན་ན། ན་སར་ཐིག་ལེ་
 དཀར་པོ་བསྐྱོམ། དེ་ལས་རྐྱང་བྱུང་བས་དཔལ་བའི་སྐྱིན་མཚམས་ཀྱི་འདའ་
 ལ་འདའ་རི་ནང་གི་ཐིག་ལེ་ལ་ཡར་ཐིག། དེ་ལས་བྱུང་བས་མར་ཐམས་ཅད་

13 མཚན་འདི་ནི་མ་དཔེར་ཡིག་གྲུང་འདིའི་འོག་ཏུ་ཡོད་པས་འདིར་བཞག་པ་ཡིན།
 14 “རྒྱ་གྲོ་སོག་སྐྱ་བུ” ཞེས་པ་དོན་གང་ཡིན་མ་དེས།
 15 འདིར་མཚན་ཞིག་ཡོད་པ་ “བསྐྱུང་བེར” ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྐྱུང་ཡང་གསལ་པོར་མི་སྐྱུང་།
 16 མ་དཔེར་བསྐྱུང་བཀུ་ཡོད།
 17 མ་དཔེར་མཉེས་ཡོད།

དེ་བཞིན་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །གཉིད་མི་ཕེབས་ན་སྤིང་ཁར་
 བར་དུ་སྤོ་ལས་སུན་པ་ནག་ཏིང་དེ་བར་བསྐྱོམས་ན་གཉིད་འབྱུང་སྟེ། སུན་
 པའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་གཉིད་འབྱུང་བར་བཤད་པ་ཡང་དེ་ལ་ཟེར་
 བ་ཡིན། ཡང་ཉལ་ཁར་འོ་བཤམ་འབྱུངས་ནས་དབྱལ་བར་ཡུང་བའི་འདེ་གུ་
 བྱུགས་ནས་ཉལ་ན་ཡང་གཉིད་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུ་འགགས་ན་སྤང་བུའི་¹⁸ཐད་
 ཀར་སྤོང་པར་བསྐྱོམས་ལ་དེ་ན་མར་རྒྱུ་འབྱུང་བར་བསྐྱོམ་བྱ་བ་ཡིན། སྤང་བུ་
¹⁹ཤིན་དུ་ཡངས་པར་བསྐྱོམ་པ་ཡང་ཡིན། རྒྱག་པ་རྒྱུ་འཇག་ན་རོ་སྤྲད་ཉར་
 བར་བྱ་བ་ཡང་ཡིན། ས་བོན་དབང་མེད་དུ་འབྱུང་ན། འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེ་
 བའོ། དེ་ལ་མཆེབ་ཅན་གྱི་མན་ངག་ནི་བཞི་ཅར་ལ་ཕན་ནོ། །མི་མ་ཡིན་པ་
 ལས་རྒྱར་པ་ནི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་ཤིན་དུ་འོད་འཕྲོ་བ་ཅན་ཕྱི་ལོགས་ནས་
 ཡན་ལག་གི་རྣམ་པའི་སྐྱབས་སུ་ཞུགས་ནས་འོད་དང་བཅས་པ། རྩ་ཨ་བ་
 དུ་ཏི་བ་ནང་ནས་ཡར་དྲང་པ་སྤྱི་བོའི་གོ་མཐོ་གང་ཅོམ་དུ་སྤྱུང་ལ་དེར་སེམས་
 གཏད་ལ་ ཐིག་ལེ་ལ་ཐིམ་པར་ བསྐྱོམ། དེ་སྤྱར་ལན་འགའ་ཅོམ་བྱའོ། །རྐྱུང་
 གིས་འབྱུང་བ་ལ་རྐྱུང་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན། སྤྲད་གང་བས་²⁰འབྱུང་ན་ གོས་
 རོད་གོན་པ་ལ་སོགས་པ་ སྤྲད་དུ་མའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོམ། །འདོད་ཆགས་ལ་མི་
 སྐྱབས་པའོ། །མྱི་ལམ་དུ་ས་བོན་བྱུང་ན་ཉལ་ཁར་(ལ བ) བྱེད་པ་ཡིན། སྐྱོམ་
 པའི་དུས་སུ་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ལས་སུ་རུང་ན་སྤྱི་མའི་ཐིག་ལེ་ཅན་ཡང་
 ཡིན། བཤད་བའི་ལམ་དང་སྤང་བྱུག་གི་བར་གྱི་རྩ་སྤང་སྤང་པོའི་ནང་དུ་ཐིག་

18 མ་དཔེར་སྤང་བྱུག་གི་ཞེས་ཡོད།
 19 སྤང་བུག་ཡོད།
 20 མ་དཔེར་གངས་པས་ཡོད།

ལེ་དཀར་པོ་འོད་འཕྲོ་བ་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱོམ་པའོ། །དེ་ལ་
 མཆི་བ་ཅན་²¹ གྱི་མན་ངག་ནི་གཡོན་ཕྱོགས་དང་གཡས་ཕྱོགས་དང་དབུས་
 མ་ལ་རྒྱ་མའི་ལ་གཉིས་སུ་མཆི་བ་ཅན་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་ཁུ་རྩུང་བཅངས་ལ་འཇུ་
 གུ་སྤྱིང་²²ལ་སྐྱ་གཡས་གཡོན་དང་རྒྱ་ལ་མནན་ལ་དབུགས་བསྐྱམས་ལ་
 ཡར་བྱང་དོ། །བཅས་²³ལ་འོག་སྐྱོ་བསྐྱམས་ལ་རྐང་པའི་སོར་མོ་བསྐྱམས་
 སྤྱད་བསྐྱིམས་ལ་དབུས་དང་གསུམ་དུ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལན་བཅུ་གཅིག་
 བཅུ་གཅིག་བྱང་དོ། །དེ་ལ་དབུགས་སྐྱང་བའི་རྒྱ་རྒྱ་མན་ངག་ནི་ནང་པར་
 སྐྱ་བར་ལྟོ་སྟོང་གི་དུས་སུ་རྒྱང་སྐྱ་བུག་གཡས་གཡོན་གང་ནས་རྒྱ་བཏྲས་
 ལ། གཡས་ནས་རྒྱ་ན་མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་སོར་བཞི་
 པ་དམར་པོ་གྲུ་གསུམ་པ་བསྐྱོམས་ལ་གཡས་པའི་རྒྱང་ཕྱིར་སོང་བས་མ་
 བུས་པ་ལྟར་བུས་ནས་ནང་དུ་རྒྱབས་པའི་དུས་སུ་རྒྱང་གིས་མེ་དམར་ནར་རེ་
 བྱངས་ནས་སྐྱ་བུག་ནས་ཞུགས་ནས་ལུས་ཀྱི་ནང་རྐང་པ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ་
 སྐྱི་བོའི་བར་དམར་མེར་གྱིས་གང་བར་བུས་ལ་རྒྱང་ནང་དུ་རང་གི་རང་གིས་
 ཇི་ཅོམ་གནས་པར་རུས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་གཞག་། རྩོལ་བས་དགག་པར་མི་
 བྱ་སྐབ་བཞིན་དུ་དབྱུང་བར་ཡང་²⁴མི་བྱ། རམ་མི་རུས་པ་ན་སྐྱ་བུག་གཡོན་པ་
 རས་ཕྱིར་²⁵མེ་རྒྱང་དང་འགྲོགས་ནས་དམར་བཤའ་ཡིས་འབོ་བར་བྱ་སྟེ་ (༦

21 མཆི་བ་ཅན་དང་མཆི་བ་ཅན་གང་ཡིན་དཔྱད་དགོས།
 22 མ་དཔེར་སྤྱིང་ཡོད།
 23 རོན་གང་ཡིན་དཔྱད་དགོས།
 24 མ་དཔེར་ “ཀྱང”ཡོད།
 25 མ་དཔེར་ “ཕྱིར་ལ”ཡོད།

ན) ལན་གཅིག་གོ། ཚད་པ་ཆེན་ཚུ་མང་དུ་འཕམ་མེ་རེ་ཅོམ་མེ་ཡང་དོ། །རླུང་
 ཚུ་ལག་ཏུ་ཞུགས་ནས་ས་བོན་འོན་ན་དེའོ། །དེ་ནས་ཡང་མདུན་གྱི་ནམ་
 མཁའ་ལ་བི་དཀར་པོ་ལས་རྒྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་སོར་བཞི་པ་བསྒོམས་ལ་
 གཡོན་པའི་རླུང་གིས་དྲངས་ལ་སྲུ་མ་བཞིན་དུ་གཡོན་པ་ནས་བཀའ་ལ་
 གཡས་པ་ནས་དབོ་བར་བྱ་ལན་གཉིས་སོ། །དེ་ཁོ་ན་བཞིན་རེ་མོས་ལན་
 གསུམ་གསུམ་བྱས་ལ་ཕྱིར་²⁶ལ་དང་པོ་བརྩམས་པའི་སྤྱོད་གས་ལ་ལན་
 གཅིག་སྟེ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ལན་བདུན་འོ། །རླུང་གཡོན་པ་ནས་རྒྱ་ན་སྡོན་ལ་རྒྱ་སྡོན་
 ལ་བརྩམས་ལ་སྲུ་མ་བཞིན་དུ་བྱ། དེ་ལྟར་བདུན་པོ་དེ་ནངས་རེ་བཞིན་དུ་མ་
 ཆག་པར་སྐྱབ་གཅིག་ཏུ་བྱ་བ་ནི་རླུང་སྤྱང་བའི་མན་ངག་གོ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་
 སྲར་གྱི་གནོད་པ་དེར་མ་ཟད་འཆི་བ་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་ཀྱང་ཡིན། ཤ་ལྷགས་
 མཚམས་སུ་ ཤ་སྒོས་བའི་ ཞུགས་པའི་རླུང་གི་གནོད་པ་ཡང་འདིས་འཚོས་པ་
 ཡིན། གཞན་ཡང་སྤྱང་བ་འདི་ལྟ་བུ་ རླུང་གི་བྱམ་པ་ལ་སོགས་སྡོན་དུ་བཏང་ནས་
 རླུང་དགག་པའི་སྒོམ་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱང་བ་སྡོན་དུ་མ་བཏང་བར་རླུང་
 བཀག་ན་མཛོལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན། དེ་ལ་རླུང་
 འགོགས་པ་བྱ་བ་ནི་ སྤྱགས་གྱི་ལྷགས་ཡིན། རླུང་ལ་ལ་ སྐྱིལ་གྱང་བཅས་ལ་དང་པོ་
 མས་རླུང་བསྐྱམ་དེ་ནས་ ཉང་དང་རླུང་ ལྟེ་བའི་ཐད་ཀར་ རངས་ན་དང་གཉིས་ཡིག་
 འབྲུས་ སུ་ བཀག་ནས་²⁷ ལམ་ལ་དལ་གྱིས་ དབྱུས་མ་ པའི་ ཨ་བ་དུ་ཉི་

26 མ་དབེར་ཕྱི་ར་ལ་ལྟ་བུར་སྤྱང་ཡང་ཕྱིར་ལ་ཡིན་ནམ་སེམས།

27 ཡིག་སྤྱང་འདིའི་འོག་ཏུ་མཆན་ “ལམ་ལས་པའི་དལ་གྱིས་སོ” ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་ཡིག་
 སྤྱང་གང་གི་མཆན་ཡིན་མ་འཚོལ།

28 རང་དུ་བྱིག་ལེ་ ཡས་མས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུང་ལ་ཕྱི་ལ་བསྐྱོམ་ལ་ཐིམ་པ་བཟང་གསུངས། ལ་
 སོགས་པ་ལ་སེམས་གཏོད་པ་ཡིན། དེའི་དུས་སྐབས་ལྷན་དུ་བྱིག་པོ་བྱུང་
 བ་ལ་སོགས་པ་སློག་གི་བར་ཆད་དུ་ཆད་གོས་ཡོད་པས་རྒྱུང་ན་ མི་ འདུག་
 པ་ལ་བསྐྱོམ་པར་བྱ། སེམས་གཏོད་པ་དེའི་ཡུན་ཚོད་དུས་མོ་ལ་ཐལ་མོས་
 བྱུག་པ་ལན་གསུམ་ (6 བ) བྱས་ནས་སེ་གོལ་ཡང་ལན་གསུམ་རྗེག་
 པའམ་ཡང་ན་ལན་རེ་རེ་ལ་རེ་རེ་ཏོགས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་གྲངས་སུམ་ཅུ་ཅུ་བྱུག་
 གི་བར་དུ་སེམས་གནས་པ་ནི་བྱུམ་པ་རྒྱུང་དུ་²⁹། བདུན་བཅུ་ཅུ་གཉིས་ཀྱི་
 བར་དུ་གནས་པར་བྱེད་པ་ནི་བྱུམ་པ་འབྲིང་པོ། །བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་
 གནས་པར་བྱེད་པ་ནི་བྱུམ་པ་ཆེན་པོ་ཡིན། །དེ་གསུམ་ལ་ཡང་རིམས་ཀྱིས་
 སློབ་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་གཞན་ཞིག་གིས་འཛིན་དུ་བཅུག་ལ་བྱ། གོམས་
 བས་རང་གིས་ཚོད་བཟུང་བས་ཚོག་ །དེས་ཀྱང་ཇེ་རིང་ཇེ་རིང་བསྐྱབས་པ་
 ལས་སྤྱི་མ་ལ་ལོ་དང་སྐལ་པའི་བར་དུ་ཡང་གནས་པ་འོང་བ་ཡིན་གསུང་།
 འགྲེལ་ནས་འགོ་བ་སྐྱུམ་བྱེད་ན་དེའི་སློབ་སྐྱེད་དུ་བསྐྱུང་བ་བསྐྱོམ།
 སྐྱོམ་པའི་དུས་སྐབས་ལ་མི་འདྲ་བ་སྐྱོམ་གསུང་ན་དེ་ཐམས་ཅད་རང་གི་
 སེམས་སྐྱུམ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའི་མན་ངག་ཡིན། དེས་པོར་འཛིན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
 བས་དེས་མ་ཐན་ན་གང་དང་གང་སྐྱུང་བ་དེ་ལ་སེམས་དམིགས་ལ་འོ་ལས་
 བས་མཁར་བསྐྱོམ། སྐྱོམ་པའི་དུས་སྐབས་ལ་འགགས་ནས་མ་ཐོན་ན་
 འཆི་དོགས་ཡོད་པས་དེའི་མན་ངག་རབ་ཏུ་སྐྱི་བོ་ན་ཡར་རྒྱུང་དུ་བྱུང་བའི་མན་
 ངག་བྱ། དེ་མ་བྱུང་ན་ཁོ་ལ་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་བྱས་ལ་དུ་བྱུང་གསུང་། ལར་

28 འདིར་ཡང་ “ཕྱི་དེ” ཞེས་པའི་མཚན་ཞིག་ཡོད།

29 མ་དཔེར་ “རྒྱུན” ཡོད།

རྒྱུ་དགག་པའི་སློམ་པ་བྱེད་འཕྲོ་ལ་སློ་བུར་དུ་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་ན་འཆི་
 དོགས་ཡོད། དེ་བས་ན་རང་དམིགས་པ་བཏང་ནས་ལྡང་བའི་དུས་སུ་ཡང་
 རྒྱུ་དལ་བུས་རྣལ་དུ་ཐེབས་ཅིམ་ན་ལྡང་བ་ཡིན།³⁰ དུ་ཁ་ཞི་བྱེད་གྱི་མན་
 ངག་ནི་མང་དུ་ཡོད་དེ། དེ་རེ་རེ་ཡང་ནད་ཐམས་ཅད་གྱི་གཉེན་པོ་ཡིན། གང་ན་
 བ་ཁོང་སྟོང་དུ་(ལ ན) བྱས་ནས་སོར་མོ་ནས་བྱུང་བས་འདྲེ་ལ་ཡང་ཕན་པར་
 བྱུང་གསུང། ཨ་ལས་རྒྱ་བ་བཅུ་འི་སྟེང་དུ་ཨོྲོ་རེ་འོད་ཟེར་གྱིས་བཀྲལ་བ་
 བདུད་ཚི་དུག་སེལ་གྱི་མན་ངག་གིས་ནད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐུར་ལ་སྐྱུངས་ཤིང་
 ཡེ་ཤེས་གྱི་བདུད་ཚིས་ནང་གང་བར་སློམ་པ་ཡིན། གང་ན་བའི་སར་ཁོ་སྡོ་སྡོ་
 ལས་ནམ་མཁར་སློམ་པ་འང་ཡིན། གང་ན་བའི་སར་ཁོང་སྟོང་དུ་སློམ་པ་ཡང་
 ཡིན། བདེ་བ་དང་དུ་ཁ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་ཡིན་པས། གང་ན་
 བའི་སར་ཁོང་སྟོང་དུ་བྱས་པའི་ནད་དུ་བདེ་བའི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་ཡུངས་ཀར་
 ཅིམ་ཞིག་བསློམས་ལ། ཐིག་ལེ་དེ་ཇི་ཇི་ཇི་ཇི་སོང་བས་ཁོང་སྟོང་སྤིལ་གང་
 བས་ཤིན་ཏུ་བདེ་བར་བསློམ། དེ་ལྟར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱའོ། །ཁོལ་མིག་ཏུ་ན་
 ན་སར་ལྷ་གང་ཡང་རུང་བའི་སྐྱགས་རི་ ཉིམ་འི་གདན་ཅན་ ལས་ཉིམ་འམ། ཨ་
 ལས་ རྒྱ་བའི་གདན་ཅན་ རྒྱ་བའི་སྟེང་དུ་བཀོད་ལ་དེ་འོད་གྱིས་ཁྲོ་བོའི་ཡིན་ན་
 བསྐྱེད་པར་རམ། ཞི་བའི་ཡིན་ན་ཞི་བར་བསམ་ཞིང་བརྒྱས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་
 འོ། །འདི་ལ་སྐྱགས་པ་ཡིན་ན་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གྱི་མན་ངག་བྱུང་པར་
 ཅན་ཡོད་གསུང། འོག་མ་འདི་ བྱུང་པར་དུ་གཅོང་རྩིང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་གསུང།
 ཉིམ་ལྟར་གསལ་བ་དང་རྒྱ་བ་ལྟར་བསེལ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཉིན་མོའི་བསམ་
 གཏན་དང་མཚན་མོའི་བསམ་གཏན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་འདི་ཡང་ནད་ཐམས་

30 མ་དཔེར་ཡིན་བ་གཉིས་འདུག་ལས་གཅིག་ལྷག་པར་སྐྱང།

ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་དུ་ཁ་ཞི་བྱེད་ཚེན་པོ་ཡིན་ནོ། །ལུས་རངས་པ་ཁོང་སྟོང་དུ་
 བྱས་ལ་ཚངས་པའི་བྱ་ག་དང་སྐྱབས་ཁ་ཉར་བར་བཞག་ལ་ཉིན་བར་ཉིམས་
 བྱ་ག་གོང་མ་དགག། (༧ བ) ལྷ་བ་འོག་མ་བཀག་ལ། ཉིམ་འི་འོད་ཟེར་
 གྱིས་ཡས་མར་བརྩམས་ལ་ནང་སྤིལ་གྱིས་གང་བར་བསྐྱོམ། ཡང་འོད་དེ་མི་
 དམིགས་པར་གྱུར་པར་བསམས་ལ། ཉིམ་འི་འོད་ཟེར་ལྷ་མོ་གཅིག་བྱུང་བས་
 ལྷ་བ་ལ་ཕོག་པས་ལྷ་བ་ལྷ་བའི་ལྷ་བས་མས་ཡར་རིམ་གྱིས་ནང་སྤིལ་གྱིས་
 གང་བར་བསྐྱོམ། ཡང་དེ་མི་དམིགས་པར་གྱུར་ནས་སྐྱ་མ་བཞིན་དུ་བསྐྱོམ་པ་
 ནི་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་ཉི་ལྷ་གཉིས་པོ་གོང་
 འོག་སྐྱོས་ལ་བྱ་སྟེ། ཉིམ་འི་འོད་ཟེར་གྱིས་ལྷ་བའི་ལྷ་བ་ཡས་མར་བབ་པས་
 མས་ཡར་དགང་རོ། །གཞན་འདྲ། །བར་ན་པོ་བ་ཉམས་མི་བདེན་ཡང་དེ་ཉིད་
 གྱིས་བཅོས་པ་ཡིན། སྟོང་ཚ་སྐྱད་གང་³¹ན་ཚ་གང་གཉིས་ཀ་སྐྱོམས་པར་བྱ་
 བའི་སྤྱིར་སྟོང་ལྷ་བའི་ལྷ་བས་དགང། སྐྱད་ཉིམ་འི་འོད་ཟེར་གསལ་ཞིང་རྩོ་
 བས་དགང་རོ། །ཚ་གང་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ཤས་ཆེར་འཕེལ་ན་གང་
 འཕེལ་བ་དེའི་གཉེན་པོ་གཙོར་བྱས་ལ་བསྐྱོམ། དེའི་དུས་སྐུ་གཅིག་ཤོས་ཀྱི་
 ལྷ་བའམ་ཉིམ་ཡོད་པར་བྱས་པ་ཅོམ་གྱིས་ཚོག། །དགང་བར་མི་བྱ། །མཁལ་
 ནད་ལ་སྐྱད་ཉིམས་འགྲེངས་³²པ་ཅན་བསྐྱོམས་པས་ཚོག། །རྐྱུང་གང་ནས་
 རྐྱུ་བའི་སྐྱ་བུག་གི་ཐད་ཀར་ནམ་མཁའ་ལ་བི་ལས་བདུད་རྩིའི་དཀྱིལ་འཁོར་
 བསྐྱོམ། དེལ་རྐྱུང་གིས་བྱས་པས་རྐྱུང་གང་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་དེ་ནས་
 བདུད་རྩི་དཀར་ནར་གྱིས་རྒྱངས་ལ། དེས་ནད་དང་གཞོད་པ་ཐམས་ཅད་བྱུང་

31 མ་དཔེར་བྱང་ཡོད།

32 འགྲེངས་མིན་ནམ་སྐྱེ་དབྱེད།

ལ་སྐྱུངས་ལ། བདུད་རྩི་ཡར་འབྱེལ་བས་(༤ ན) དཀར་མེར་གྱིས་ལུས་
 གང་བར་བྱས་ལ། དེ་ལ་སེམས་གཏད་ལ་དེ་ནས་སྤྱོད་གས་གཅིག་ནས་བཤའ་
 ཡིས་འདབ་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་རེ་མོས་ཡང་ཡང་བྱའོ། །དེ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་བ་
 བཞོ་བའི་བསམ་གཏན་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་དུ་ལ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་མན་ངག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་
 ཡིན་གསུང། དེ་ལོ་ན་བཞིན་དུ་ནང་རེ་ལ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་བྱས་ན་འཆི་བ་སྐྱུང་
 བ་ཡིན། ཏིང་ལེ་འཛིན་བཟང་ངན་དེ་ཅུ་མ་མི་སྐྱོལ་ལོ་³³། །རྐྱུང་གི་མན་ངག་
 འདི་བྱི་པ་སྐྱབ་ན་ཡབ་སྐྱུང་བ་སྐྱོན་དུ་བཏང་ལ་དེ་བཞིན་དུ་བྱི་པ་རྐྱུང་བྱུང་
 འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་གསུང། མི་མ་ཡིན་པས་ལུས་
 ཁོལ་མིག་ཏུ་ན་བའི་སར་སྤྲོད་པར་བསྐྱོལ་བ་ཡིན་ཏེ། ནད་གཞན་ལ་ཡང་འདྲ་
 གསུང། ཡང་ན་གང་ན་བའི་སར་རི་ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འོད་འབར་
 བའི་སྤྲོད་དུ་དབུས་སུ་ཁྲོ་བོའི་ས་བོན་གྱི་མཐའ་མར་ཁྲོ་བོའི་སྤྲོད་པོ་འོད་
 འབར་བ་ཅན་གྱིས་བསྐྱོར་བར་བསྐྱོལ་ས་ལ་ཉི་མ་དང་ཡེ་ཤེས་ནད་དང་
 གཞོད་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བསམ་ཞིང་ཉི་མའི་སྤྲོད་ཡིག་འབྱུ་རྣམས་
 ལ་དམིགས་ལ་བརླས་པ་བྱའོ། །དེས་མན་པ་ཡིན་གསུང། ཁྲོ་མོ་ལས་
 གཞན་པའི་ལྷ་ཡིན་³⁴ན་ཅི་རིགས་པར་རི་ལས་ཉི་མའམ། ཨ་ལས་རླ་བའི་
 སྤྲོད་དུ་བཀོད་པའོ། །གཉིས་ཀ་སྐྱབས་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་ཞི་བར་བྱས་པར་བསམ་
 ཞིང་བརླས་པ་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུ་དེ་དག་ཀྱང་དུ་ལ་ཞི་བྱེད་ཡིན་པས་ཁོལ་མིག་

34 འདིར་ཤད་གཉིས་ཡོད་ལུགས་དང་དེ་བཞིན་ཚིག་གི་འགྲོས་ལ་བརྟགས་པས་མི་སྐྱོལ་ལོ་
 ཞེས་ཡིན་ནམ་སྐྱམ་པ་འདུག་པས་དེ་ལྟར་བཅོས།

34 མ་དཔེར་ “མིན” ལྟ་བུར་སྐྱུང་ཡང་ཚིག་གི་འགྲོས་ལ་བརྟགས་པས་ “ཡིན” ཡིན་ནམ་
 སྐྱམ་པ་འདུག་པས་དེ་ལྟར་བཅོས།

དུ་ན་ན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་གསུང་། གཞན་ཡང་རྒྱུང་འབྱེམས་ནས་ན་ན། གང་
 ན་བའི་སར་ཁོང་སྟོང་ (༤ བ) དུ་ཐིག་ལེ་བསྐྱེམས་ལ་དེས་ཀྱང་ཐོག་དངས་
 ནས་གཞོད་པའི་རྒྱུང་དེ་རྒྱུང་གིས་སོང་བར་བསྐྱེམས་ལ། མདའ་ལྟར་འཕང་
 བའི་མན་ངག་ཡིན། དེ་རྒྱུང་བཀུག་ནས་མི་ན་བའི་སར་བསྐྱེམ་པར་བྱའོ། །
 ལྷགས་ཀྱི་ལྟར་དགུག་པའི་མན་ངག་³⁵འགམ་³⁶པ་གཡོན་ལྟ་བུ་གཟེར་ཞིང་
 གཟེར་ནས་ན་ན་དེའི་ཐད་ཀའི་མི་ན་བའི་སར་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་བསྐྱེམ་པས་
 རོ་མཉམ་ དེ་ལ་དམིགས་ལ་གཏད་པས་རྒྱུང་འདུས་པའི་ མོ། །སྟིང་རྒྱུང་ལ་སྟིང་ཁོང་
 སྟོང་བདེ་བའི་རྒྱུང་རེག་བྱ་འཇམ་པས་མེར་གང་བར་བསྐྱེམ་པ་ཡང་ཡིན། སྟིང་
 ཁོང་སྟོང་རྒྱུང་གིས་བར་བསམས་ལ་སྟིང་ཁོང་སྟོང་དང་ལུས་ཁོང་སྟོང་གཉིས་
 ཀ་ནས་གཞོད་པའི་རྒྱུང་ཁྲོལ་ཚེགས་ནས་མདའ་ལྟར་འཕང་བ་ཡང་ཡིན།
 སྟིང་གི་རྩ་མོ་བྱེད་ལ་བསྐྱོག་སྟེ་བསྐྱེམ་པ་ཡང་ཡིན་འོ། །ལུས་ཐམས་ཅད་ན་
 ན་ཁོང་སྟོང་ཇེ་སྐབ་ལ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྟོང་སངས་ཀྱིས་གཏད་བར་བྱའོ། །
 གཞན་ཡང་སྟོད་ལམ་གྱིས་བཅོས་པའི་ཐབས་ནད་ཁམས་དང་སྦྱར་ལ་རྒྱུང་
 གིས་རྒྱང་ལག་ན་ན་བརྒྱུང་བསྐྱེམ་³⁷མང་དུ་བྱ་བ་ཡང་ཡིན། ས་ལ་སྦྱག་པ།
 རྒྱུང་གིས་ན་ན་ལུས་གཙུ་བ་ཡང་ཡིན། རྒྱུང་གིས་འཇིང་རུས་ན་ན་བཏུབ་ཚད་
 ཀྱིས་ཁ་རྒྱབ་ཚོགས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །བད་ཀའ་གྱིས་ན་ན་བད་ཀའ་གྱིས་
 དུས་སུ་དཀྱིལ་མོ་ཀྱང་བཅས་ལུས་དང་པོར་བསྐྱང་ལ་ཐལ་མོ་སྦྱི་བོར་སྦྱར་

35 མ་དཔེར་འདིར་ཤད་ཀ་མེད་ཀྱང་ཤད་ཡོད་ན་ལེགས་སྐྱམ།

36 མ་དཔེར་མགམ་ཡོད།

37 མ་དཔེར་ “བསྐྱེམ་བཀུམ་” ལྟ་བུར་སྦྱང་ཡང་ “བརྒྱུང་བསྐྱེམ་” དུ་དེས་པས་དེ་ལྟར་བཅོས་
 མོ།

ལག་པ་གཉིས་བརྟུབ་ཚད་དུ་ཡར་སྐྱོད་ལ་བྱང་ལོག་སྐྱུང་³⁸ལ་གཏང་བར་
 རྒྱང་བསྐྱེད་ཐབས་ བྱའོ། །ཡང་ན་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལ་ལག་པ་འཇུས་ལ་ལུས་
 སྐྱུང་དུ་ རོ་ཁུར་བ་ལས་ལ་སོགས་པ་ཡང་ངོ་ གཞུག་གོ། །དམིགས་པ་ལ་སེམས་
 གཏང་ནས་ཉམས་དགའ་བའི་ (༩ ན) སར་དལ་གྱིས་བཅག་པ་ཡང་ཡིན་
 བོ། །ཀྱང་³⁹པས་མ་ལུ་ན་དཀྱིལ་མོ་ཀྱང་བཅས་ལ་སོ་བར་མཉམ་བཞག་གི་
 ཕྱག་རྒྱ་བཅས་ཏེ་ལན་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་དུ་སྐྱེགས་པ་དབྱུང་བར་བྱའོ། །རྐྱེད་
 གིས་སྟོད་ཅིང་གིས་སོང་ནས་བརྒྱངས་པ་སྐྱམ་བྱེད་ན་དཀྱིལ་མོ་ཀྱང་བཅས་
 ལུས་དྲང་པོར་བསྐྱང། ལག་པ་སྐྱི་བོར་སོར་མོ་བསྐྱོལ་ལ་ལྟེ་བའི་ཐད་ཀར་
 ཐིག་ལེ་དམར་པོ་ལ་སེམས་གཏང་དེ་ལུས་གཡས་གཡོན་མདུན་རྒྱབ་
 རྣམས་སུ་འཕུལ་བ་ཡིན་ལོ།།

༥ ར་སྐྱོད་གི་དགོ་བཤེས་དགོན་པ་བ་སྐྱགས་གྱི་ཚོགས་གྱི་མཚོད་པ་ཉག་ཏུ་
 མཚོད་དེ། དེ་ལ་དགོ་བཤེས་མངའ་རིས་པ་གཞོན་འབྱུང་སྐྱུན་འབྲེན་པ་ཡིན་
 པ་ལ་དེའི་དུས་སུ་བྱང་ངམ་རའི་གསེར་དོལ་བའི་དུས་ཡིན་པས། མངའ་
 རིས་པས་ལན་གཅིག་དགོན་པ་བ་སྐྱིར་སྐྱུན་དྲངས་ནས་གསེར་སྐྱམ་རྣམ་མེ་
 བ་བལ་དེབ་གང་སུལ་ནས་སྐྱིར་རིགས་ཚུལ་རང་སྐྱིར་རང་གཞི་ཐབ་ནས་
 སྐྱོམ་ཞིང་འཕྲུལ་ལ་ལུས་སེམས་མི་བདེ་བ་ནི་བྱུང་བའི་དུས་སུ་ལྷ་བ་རིགས་
 ཚུལ་ལགས་ཏེ། ཡེ་མཚི་བའི་སྐབས་མ་བྱུང་བས་ཁམས་འཚོས་པའི་མན་
 དག་དུས་གཅིག་ཏུ་གནང་བར་ལྷ་ཞེས་པས། དེ་ཙུག་ཡིན་ཏེ་ཡས་འདུག་མི་

38 བྱང་ལོག་ཏུ་སྐྱར་ཞེས་ཡིན་ནམ་སྐྱམ་ཡང་འོག་ཏུ་ལུས་སྐྱུང་།

39 རྒྱངས་པས་མིན་ནམ་སྐྱམ།

ཁོམ་པ་དང་མི་ཆེན་པོ་འགྲོ་བ་མང་པོ་ལ་པན་ཐོགས་ཤིང་སྐྱོད་བ་ཡིན་པས་
བྱ་དགོས་གསུང་ནས་གནང་བ་ཡིན། དེ་ནས་ལག་སེར་བ་ལ་མངའ་རིས་
པས་འཛེམས་སུ་དབང་བསྐྱར་བའི་དུས་སུ་སེམས་གནས་པ་བཟང་པོ་(༧
བ) བྱང་བས་མཉེས་ནས་དུས་གཅིག་ཏུ་གནང་། དེ་ནས་གྲུང་ཐང་བས་ཀྱང་
ཚར་གཅིག་གནང་། སློབ་དཔོན་ ཡེར་པ་བ་ཚོ་བོའི་དཔོས་སློབ་ཡིན་གསུང་བས་ སློམ་
དད་ཀྱིས་ཀྱང་ཚར་གཅིག་གནང་། སྤྲུགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་གཅིག་ལས་ཀྱང་
འགའ་ཅམ་བྱུང་གསུང་། དེ་ཐམས་ཅད་དགེ་བ་ཤེས་ལག་སེར་བས་དགེ་
བ་ཤེས་ཤེས་རབ་ ལྷག་གཅིག་པ་ གྲགས་པ་རེ་རེ་ནས་གནང་ཞིང་ལེགས་པར་
ཞུས་པ། གསུང་སློབ་བརྗེད་ཀྱིས་དོགས་ནས་གྲིས་པ་སློབ་གཏད་དུ་བཏུབ་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞུ་བྱི།

ཡང་རྒྱུང་སྐྱོད་འབྲུགས་ནས་རྒྱུང་སྐྱོད་དུ་སྐྱུལ་ནས་ན་ན། དེ་ལ་ལུས་རྐང་པ་
ལ་སོགས་བསྟོ། ལྷག་པ་དང་ཚར་རབ་ཏུ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱ། དམིགས་པ་
ལ་སེམས་གཏད་དོ། །ཚད་པ་ལ་སྐྱོད་གོས་དྲོར་བྱས་ལ་རོ་སྐྱོད་འཐོན་ལ་
གསལ་བ་དེངས་ལ་ཁ་སྐྱ་དང་མིག་གདངས་པས་བ་སྐྱུའི་བྱ་ག་ཐམས་
ཅད་ནས་རྒྱུང་སྐྱུར་བྱུང་བ་ལ་སྐྱུ་རོལ་ཏུ་སེམས་གཏོད་པ་དང་། སྐྱོད་ལམ་
དང་བཞི་ཀའོ། །ཡང་རྒྱུའི་སྐྱོད་ལམ་ནི་སྐྱོད་བསྐྱིམས་དབུགས་ཐམས་ཅད་
བསྐྱམས་སྐྱོད་ལམ་སྐྱ་མ་ལྟར་བྱའོ། །ཡང་མ་ཞུ་བ་ལ་དབུགས་བསྐྱམས་
གསུས་པ་སྐྱེབ་ཐེར་བྱ་དབུགས་ཁའི་ནང་དུ་རྒྱུང་གྲིལ་ལི་ལི་བ་ལ་སེམས་
གཏད་པ་ཡང་ཡིན། ཡིད་གང་གོམས་དང་ཚད་པ་ལ་རྒྱུང་སེར་སེར་བ་དཀར་
པོ། བྱང་བ་ལ་བསིལ་བ་ཡང་བའི་ཉམས་དང་ལྷན་པར་བསྐྱོམ། བད་ཀན་

ཆེ་སྟེ་ཤེས་པ་སྟོག་པ་དང་སྟེ་བ་ལ་ཡང་ངོ་། །སྟོང་རྒྱུང་ལ་སེར་པོ་ལྷི་བའི་
ཉམས་ཅན་དུ་བྱའོ། །གང་བ་ལ་མི་དམར་པོ་དྲོ་བའི་ཉམས་ཅན་ལོ། ། ལྷོ་
སྟེ། །།

འཚལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཉམ་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། །མཉམ་པ་
 ཉིད་ལ་སེམས་བྱོམ་ལ། །སེམས་ཅན་དེ་ལ་མ་བརྟམས་དང་། །ཁྱོད་ལ་འཛིགས་
 པ་འབྱུང་མི་འགྱུར། །(༢ ཀ)ཞེས་གསུངས་སོ། །ཁྱོད་བྱང་ཤར་དུ་འགོ་
 བཞུགས་པ་འདི་ནས་འཛིག་རྟེན་ཞིང་བརྒྱད་ཁྲི་འདས་པ་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
 བདུད་ཀྱི་སྡེ་བཅོམ་པ་ན་སངས་རྒྱས་བདུད་དང་ཡིད་གཉིས་ཀུན་འཛོམས་
 རྣམས་གཞོན་ཞེས་པ་ད་ལྟར་བཞུགས་ཏེ། དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་གསུངས།
 གང་གི་དང་པོ་འཛིགས་ཀྱིས་ནི། །བདུད་རྣམས་ཐམས་མཛད་སངས་རྒྱས་དེ།
 །འབྱུང་བཞུགས་ཏེ། །ཁྱོད་ལ་འཛིགས་པ་འབྱུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །ཁྱོད་སྡོམ་ཤར་འགོ་བཞུགས་པ་འདི་ནས་ཞིང་ཉི་ཁྲི་འདས་པ་ན་འཛིག་
 རྟེན་གྱི་ཁམས་ཉམ་ཏུ་སྡུང་བ་ན་སངས་རྒྱས་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པས་ཕྱིར་
 མི་སྡོམ་པའི་འཁོར་ལོ་འབྱུང་བའི་དཔལ་ཞེས་པ་ད་ལྟར་བཞུགས་ཏེ་དེ་ལ་
 ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡན་ལག་ལྡན་ནི་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། །ཕྱི་
 རས་ཁྲིམ་དུ་སོང་ཞེས་དང་། །ཚོམ་རྒྱན་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀུན་ཏུ། །ཟིལ་
 གྱིས་མི་ཞོན་འགོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཁྱོད་སྡོམ་རྩལ་ཕྱོགས་སུ་
 འགོ་ན་ཞིང་འདི་ནས་སུམ་ཁྲི་འདས་པ་ན། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གསེར་གྱི་
 །འབྱུང་བས་གཡོགས་པ་ན་སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་གདུགས་འཕགས་སྡུང་ཞེས་
 པ་ད་ལྟར་བཞུགས་ཏེ། དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་ཏེ། །རྫོགས་སངས་རྒྱས་
 ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས། །མེ་ཏོག་སིལ་མས་གཏོར་ཅིག་དང་། །ཁྱོད་ནི་སྡོམ་རྩལ་
 འགོ་བཞུགས། །(༢ བ)འཛིགས་པ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 །ཁྱོད་རྩལ་བྱང་དུ་འགོ་ན་ཞིང་འདི་ནས་གང་ག་སྡུང་གི་བྱེ་མ་སྡོད་འདས་པ་
 བཞུགས་པ་འདི་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཡོངས་དག་རབ་གནས་མཛོན་འཕགས་ན་སངས་

རྒྱལ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་འདུལ་ད་ལྟ་བུ་བཞུགས་ཏེ། དེལ་ཕྱག་འཚལ་
 ཏེ། ཚངས་སྤྱོད་ཡང་དག་སྒྲངས་བྱས་ཏེ། །ཕྱི་ནས་ཁྱིམ་ནས་སོང་ཞིག་དང་།
 །ཁྱོད་ནི་གང་དང་གང་འགྲོ་ཡང། །ཚོམ་རྒྱན་རྣམས་ཀྱིས་ཟིལ་མི་ལོན། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །འོག་གི་ཕྱོགས་ན་འདི་ནས་ཞིང་གང་ག་སྐྱུང་རྒྱག་ཅུའི་བྱེ་
 མ་སྤྱོད་འདས་པ་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཅན་ན།
 སངས་རྒྱལ་སྐྱེག་མེད་སྐྱེན་བྲལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་མངོན་འཕགས་རྒྱལ་ཞེས་པ་
 ད་ལྟ་བུ་བཞུགས་ཏེ་དེལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་ཏེ། །ཁྱོད་ཀྱིས་མ་ཡེངས་ཡིད་
 བྱེད་ཀྱིས། །རྟག་ཏུ་རྒྱལ་བ་དེ་བློན་ཞིང་། །རྟག་ཏུ་བྱམས་པའི་སེམས་བྱོས་
 དང་། །ཁྱོད་ལ་འཛིགས་པ་འབྱུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱོད་
 གི་ཕྱོགས་ཞིང་འདི་ནས་དགུ་ཁྱིམ་འདས་པ་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཡོན་ཏན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ན། སངས་རྒྱལ་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ཐེ་ཚོམ་
 གཙོད་མཛད་ཉོན་མོངས་བསྐྱེད་ཅེས་པ་ད་ལྟ་བུ་བཞུགས་ཏེ། དེལ་ཕྱག་འཚལ་
 ཡིད་ལ་བྱོས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་ཏེ། བྱ་བ་ཀུན་ལ་ཉིན་མཚན་དུ། །སངས་
 རྒྱལ་དེ་ནི་བློན་བྱས་ཤིང་། །(༣ ན)བྱང་རྒྱལ་སེམས་ཀྱང་མ་གཏང་དང་། །
 །ཁྱོད་ལ་འཛིགས་པ་འབྱུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞོན་ལུ་ཁྱོད་
 ཀྱིས་སངས་རྒྱལ་དེ་དག་གི་མཚན་ལེགས་པར་གཟུང་བར་གྱིས་ཤིག་
 ལེགས་པར་བཅང་བར་གྱིས་ཤིག་ ལེགས་པར་ཀུན་རྒྱལ་བར་གྱིས་ཤིག་
 དང་། །འཛིགས་པ་དང་བག་ཚབ་འཕམ་སྤྱི་བྱེད་ཞེས་བྱེད་པ་གང་ཡང་ཁྱོད་ལ་
 །འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་སོ། །འཕྲུ་རིའི་བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྲོག་ཆགས་
 སྤོང་པོ་འདི་དག་མཐོང་ངམ། །འདི་དག་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱལ་གྱི་མཚན་
 བཟུང་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འདིས་རེ་རེས་ཀྱང་འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བའི་རྒྱལ་

སྲིད་གང་ག་ལྟར་གྱི་བྱེ་མ་རྟེན་དུ་བཅུག་ནས། སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་དང་ལུས་ཐ་
 མ་བྱང་རྒྱབ་ཀྱི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱས་ཏེ། བསྐྱལ་པ་གཅིག་
 ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
 རྒྱས་སྤྱན་དག་པས་བརྒྱན་པ་ཞེས་པ་མཚན་མཐུན་པར་ཤ་སྟོག་དུ་སངས་
 རྒྱས་པར་འགྲུང་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། །སྤོགས་བཅུའི་ལྷན་པ་རྣམ་པར་
 སེལ་བའི་མདོ་ཤུག་གཞོན་ཅུ་བཞིན་རབ་གསལ་ལ་ལ་གསུངས་པའོ། ། །ས་
 འོངས་གདུལ་བྱས་གཟུང་སྟོབ་བའི་དོན་དུ། ཤུག་འི་བཅུན་པ་སྟོན་ལམ་ཚུལ་
 ཁྲིམས་ཀྱིས་བྲིས་པའོ། །⁴ ཟེའུ་ལ་མ་ཞུས་པར་ཐུགས་དགུས་བཞིན་དུ་
 གནང་སྟེ་བྲིས་སོ། ། ། །

4 འདི་ནི་སྐྱོན་སྐྱོན་གྱི་གསུང་དངོས་མིན་པར་མདོ་ཚོག་ཅུང་ཟད་བདུས་པའོ། །

